

McGill University Library

3 102 613 405 N

CELAL NURI

TARİH-İ İSTİKBAL

- 1 Mesail-i fekrîyye
- 2 " " Siyasiyye
- 3 " " İtimâdiyye

MC4

.I27t

INSTITUTE
OF
ISLAMIC
STUDIES

25071 * 3v. in 1

McGILL
UNIVERSITY

Ch 68

F 138

3 vols. in 1

جلال نوری

تاریخ استقبال

— ۱ —

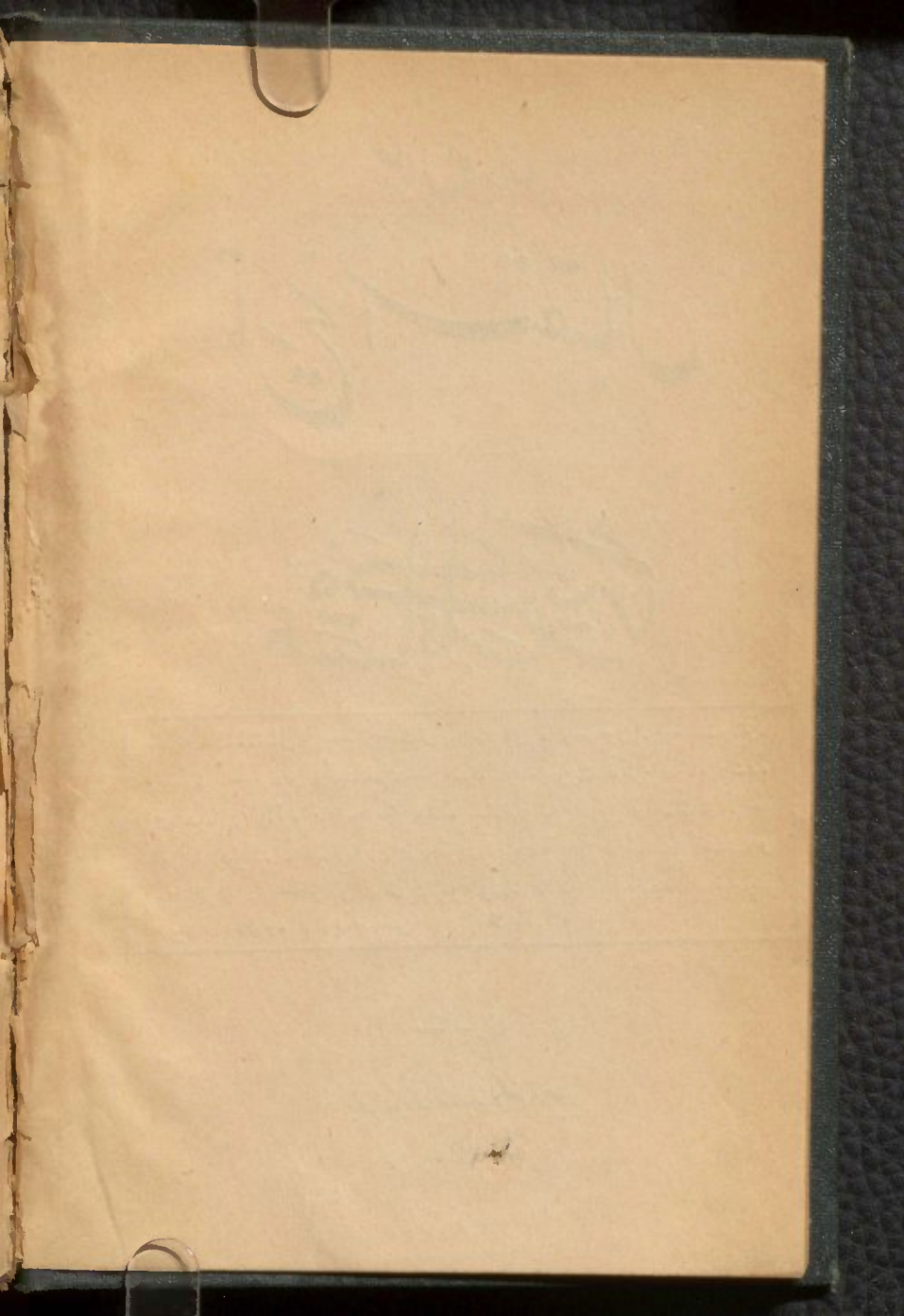
مَسَائِدُ سَیْرَتِ

فلسفه و استقبالی . — روحیوں ، مادیوں ، وحدیوں . — سیریتیزم
وسائزہ . — دین و استقبالی . — مسلمانانقده حریت فکریه ، ابن رشدہ
ابن سینا و سائزہ . — یکی عقائد اسلامیہ . — فن و استقبالی . —
شعر ، ادبیات ، طبایع ، امرجہ بشر ، غایہ امل ، صنایع نفیسہ و
استقباللری . — زمان حاضرک مولدلی: فلاسیق یونانستان ، مدنیت
عربیہ ، رہ فورم ، رہ سانس ۸۹۰ انقلابی .

استانبول

بکای عثمانی مطبعہ و کتبخانہ سی

هجری — ۱۳۰۱

فتح کلام

چکن سنه انتشار ایدن بر قاچ بارچه ارم - که پک معلوم ،
فقط بزجه هنوز ساحة مباحثه به قونماش و یا قونولمه جسارت
ایدلامش مسائلدن عبارتدی - قارئین کراجه کوزل بر
صورتده قبول اولوندی . آلدیغ مکتوبلردن ، خصوصی
صورتده مظهر اولدیغ تشویقاندن آ کلامده که دها بر طاقم
مسائلک قورجالتمسی فنا اولیه جق . بتون مسئله لری
کوزمک اوکنه کتیردم . مهما ممکن بونلری خلاصه
و آله ایده جکم نتایج کوره استقبال حقنده بر آز کهانت
فروشلق ایتمکی پک بیهوده کورمدم .

نشرینه باشلانیلان بو کتاب ، بناء علیه ، اوچ
قسمدن عبارت بولونه جقدر :

- ۱ - مسائل فکریه ؛ ۲ - مسائل سیاسییه ؛
- ۳ - مسائل اجتماعیه . بو قسملرطن ایدرم که الحاله هذه
دماغ بشری اشغال ایدن بتون مسئله نرک لبنی احتوا ایدر .
سهولت اولوق اوزره مذکور اوچ قسمی آیری
آیری طبع ایدیورز .

بو برنجی قسمده عقائد حاضرہ نك وجوب تعدیلنه
داثر اولان بر بحث البتہ ارباب علاقہ نك نظر ابتصارینی
جلبدن خالی اولیہ بقدر . مؤلفات سائرہ مدہ فقہك لزوم
اصلاحندن بحث ایتمش ایدم . بو فصل ایله ده اسلامك
وجوب تجدیدنه داثر اولان مطالعاتك جمله سنی قارینه
عرض ایتمش اولویورم .

فلسفیاته داثر مباحث الك جدی آئاردن آلمشدر .
امید ایدرم كه « تاریخ استقبال » عنوانلی سلسله ده
آندن اولکی اوراق پریشان کبی قارینجه خوش
کودینور و کمال افتخار له شاهی اولدیغمز انبیاہ فکریمزه
مهما امکان خدمت ایتمش اولور .

غلطه ۲۹ اغستوس ۱۳۲۹

جلال نوری

تاریخ استقبال

« تاریخ استقبال » مک پلاتنی حاضرملق ایچون ،
کویده ، دکزه ناظر او طه مک بالقوننده ، کیچه یاریسنه
یقین بر زمانده ، تفکراته طامش ایدم . هیچ بر سس ،
هیچ بر طائفه ، هیچ بر قایق سکونی اخلال ایتموردی .
آی کائناتک بو حضور تامنی اصلا بوزمامق اوزره ،
بکقوزه جوار اولان تپه دن طلوع ایتدی . نانیه دن
نانیه یه یوکسلدی . سسز ، صداسز سمای ذی فسحتک
کوردیکمز قسمنی فتحله ، دکز لره ده ، عکس سیمینی ایله
حاکم اولدی . ییلدیزلر ، کهکشان ، قمرک مظفرتی ایله
اهمیتلرینی ، پارلاققلرینی غائب ایدیورلردی .

قرالتی ایچنده ، سیاه ، نورسز ، اسکی بر قارغوبوط
کوروندی . فقط . اوده بر محجوب وضعیتنده ، یواش
یواش ، کیزلی کیزلی ، حصار جهنتدن کلوب طرابسه
سمتنه طوغری کیتدی . دیه بیلیرم که سکون و سکونی
بوزه مدی . بر قاچ دقیقه صکره بر کیچه قوشی هر فصله
بر یردن قویوب ، بر شهاب ظلمانی کبی ، صاووشدی ،

کیتدی . حضور و سکون آرتق قطعياً عالمه فرمان فرما
ایدی .

ذهنم ، برمدت ، آیواز ووسکی نك حریم روحانیتی
اولدی : قارشیده بالکنز قرص قمری ، قرا کلق بکقوز
و پاشا باغچه ساحلنی ، دکزی ، سروسیمینی ، بی مجال
اوزاقده کیدن و یا کیده مین یلسکنلی کمی نی دکل ،
آرقه مده کی تپده ، هر حالده بنم بالقونمدن دها کوزل بر
نظارتی اولسی لازم کان بر کرسی سدید استغراقده ،
روس صنعتکار طبیعت - مفتوننک روح حیرانی
کور یوردم .

دائماً تاریخ استقبالی دوشونمکده ایدم ، دائماً ،
مجنونانه ، ماضی و حالی ، قدر و استقبالی محیط اوله جق
بر دستور آرامقله مشغولدم . او ائناده ، مکونانده بر
اهتزار حس ایتدم . آفتاب ، طاعلر ، انجم . دریا بر
آز قیبرداندی . عمومی بر زلزله ایله عالم صارصیلیر کبی
اولدی . یالکنز بنم مفکرهم یرنده نابتقدمدی . بولندیغ
محل چوکدی ، سسزجه یقیلدی . حضور و سکون ایله
یوارلانیوردم . بر مدت یوارلاندم . فقط تلاشده و یاقور-
قوده دکلدم . اور کیموردم . ینه عینی قرق تنور ایتدیکی
بر نهر ساحلنه هبوط ایتدم . هوا صیجاقدی . عظمتلی

بر نهر آهنکله آقوب کیدیوردی . اوراده کیمسه لره
تصادف ایتمدم . قارشی ساحلده . حرماقلرک آره سنده
باصره و مفکره یی اعجاب ایده جک بر اسلوبده یاسلمش
بر بنای مهیب کوردم . خیلی بوروبوب دره نك او سرایه
موازی ساحلنه قدر کیتدم . اورادن سرایک منظره سی
دها طنطنه لی ایدی . بیکلرجه صماقی ستون ، هیبتلی
دیوارلر ، هایون طرز بر قپو ، آکا منتهی اولان مهیکل
بر شهراه ، هر ایکی طرفنده کی آبدلر ، دیکیلی طاشلر ،
جداً ولهزا بر منظره تشکیل ایدیوردی . بنجه ، اوزمان ،
غایه امل نهری کچمک ، بو معجزه صنعت ، هر نه ایسه ،
آنک حریمنه کیروب اوراده کی بحیر العقول شیلری ده
کورمکدی . اوزون مدت باغردم ؛ طویان اولدی .
بونکله برابر مائی بر آیدینلق سرایک پنجره لرندن فشقیر -
بیور ، و ، پک دریندن غایت آهنکدار و بایقین بر
موسیقی صداسی کایوردی . استرحامکارانه تکرار باغردم ،
هیچ کیمسه امدادیمه شتاب ایتمدی . نومید و مأیوس تام
آغلیه جق بر حاله کلدی کمده پک اوزاقدن ، بر صندال
قرالتیبسی کوزومه ایلیشیدی . یوکسک سس ایله استمداد
ایتمدم . نهایت صندال بولوندیغیم ره یناشیدی ، سیم سیاه ،
فقط کوزل و روحانی صفت برزنجی ، دیلمی آ کلامد .

یعنی حالده ، بنی صدالنه آلدی و بر قاچ کورک چکد کدن
صکره سرایک خالی ریختیمنه براقدی . یقیندن منظره
دها عظمتلی ایدی . بنی بر خشیت آلدی . جسمم و
شخصیتیم پک کوچولدی . بو تنها فقط ذی احتشام قصر
معلاده عادتا اوتانیوردم . دیوارلرده کی منقوشات
جانانغمه آماده بر حالده کبی کورینیوردی . هرچه باد
آباد قپودن ایجری به کیردم . اورالری بذاته ضیاداردی .
بعضاً صاری ، بعضاً پارلاق مائی بر ضیا ، بی انتهایه رمز
اولان اوهندسی و بدیع متسلسل سالوناری ، بیتمز توکنمز
قوریدورلری تنور ایدیوردی .

بر خیلی مدت یورودم . محجوبانه و والهانه یورودم .
حیران و متحسر یورودم و دوشوندم . اوزاقده ، بر
آز قویتو بر کوشده بر اثر حیات کورور کبی اولدم .
خیزلی آدیملرله اوسمته طوغرولدم . دیوارلری ، طاوانی
دوشه مہسی و بتون مفروشنی طاشدن یاپیلیمش بر کنیشجه او طه
نک او جنده صاچی ، صقالی ، بیینی متروش فقط اختیار
اولدینی حال و شانندن آکلاشیلان بر ذات قالین و آغیر
بر طومار آچمش ، مطالعه به غرق اولمشدی .
ناصیه سندن بر اربذو حکم اولدینی آکلاشیلوردی .
مطالعہ سی پک دقتلی ایدی . هم اوقویور ، هم محاکمه

ایدیور ، همده ذهنده بر طاقم یکی معادلات فکریه
قرارلشدیریوردی . بر دقیقه پیر حکیمک حضورنده وجه
صبیحنی تدقیق ایتم . بر رؤیادن اویانیر کبی . اختیار ،
آیاق سسندن متأثر اولهرق مطالعهسنی بر اقدی . صمیم
روحندن بر سلام ابذالیله بنی دلسیر التفات ایتمدی .
یانسه اوطوزدم . هیچ کورمدیکم بر اسلوب معماریده ،
کوزل و دبدهلی بر اوطه . دیوارلر اینجه منقوشات ایله
مزن . حاصلی بنم ایچون یپ یکی بر ساحة تقدیر الین
و متبسم بر طور و ادا ایله حکیم کیم اولدیغمی ، زهدن
کلدیکی ، حل ایدیله جک بر مشکلم ، اسعافه شایان بر املم ،
قابل دفع بر احتیاجم اولوب اولدیغنی صورتی . آندن
اول بن کندیسنک هانکی ذات عالی اولدیغنی سؤال
ایتم . مردم متزاید بر صمیمیت اخلاصکارانه ایله ، اریب :
— اوغلم ، بنم اسم یتیمه سدر . یاشم طقسان ایکیدر .
فرعون عظیم الشان شوکتلو عظمتلو ولی نعمت عالم
معبود احق واتم لیموت مطلق واجب الوجود بالحق
طوظموزیس حضرتلرینک وزیر ، کاهنی و وقعه
نویسی یم . وقوعات حادثهینی ضبطه مأمور اولدیغ کبی .
قصص ماضیهینی ده تحقیق و تحریر جمله وظائفمندندر .
بوسرای فرعون حضرتلرینک اقامه تکاه شتویلریدر . بتون

حیاتم ، بوراده ، مطالعه و تائقه وقف ایدلشددر . شو
کور دیکک طومار لرك ایچندن بنی نوعمز ایچون استفاده بی
موجب حقائق استخراجیله مشغولم . متأهل دکل . اولاد
وعیالم ، اقربا و تعلقاتم یوق . حرص و آمالدن ده منزهم .
یکانه آرزوم جمله به فکر آ استفاده بخش اولقدر . سن
کیمسک ؟ سن بو دیارک اها ایسنه بکزه میورسک .
البته اوزاق یرلردن ، بزه مجهول اقلیم لردن کلیورسک .
اورالردن عجیبا نه تحفه استغراق کتیردک ؟ بنی شمیدین
دها اعلا ایده جک بر سر و حکمته مظهر میسک ؟ معبودک
کیمدر ؟ اشتغالاتک نه کی ماده لردر ؟ بو دهر بی بقاده
بدبخت میسک . یوقسه طالعک سکا یورمی ؟ بندن بر معاونه
ایسته میسک ؟ مشکک نه در ؟ سکا قارشی نه کی بر
وضعیتده بولونعلی کم که مهمما ممکن ا کداریکی تهوین ، اذواقی
تزیید ایده می ؟ سویله ای عزیز اوغلم !
حضرتک آلبنی اوپدم و کمال سکونته حالمی عرض
ایتدم :

— استاد عالی خصلت ابن شمالده آق و قره دکزلرک
ملتقاسنده ترک حکومتک بای تختی و قسطنطنیه دینلن شهرک
سکینه سندیم . بدبخت فقط شواله ره سق . مظلوم فقط
عالی جناب بر قومک اولادندیم . هجری اون در دنجی

عصرده یا شیورم. صنعتم تحریردر. استقبال تاریخی بازمق
هوسنه دوشدم. شعاع نظری آتی به ارجاع املیه دوشو.
نیوردم. هر نصلسه، طالع نبی یدی بیک سنه اوله،
بو سرای خشیت احتوایه. و چوق شکر، سزک کبی
مزایای جلیله سی ناصیه سنده لمعان اولان بر فیلسوف عالینک
آستانه آندی. سزکه شو پاپروسازی، طومارلری، هیه.
روغلیقلری، شرفدن کلش و نائق میخیه بی، براها
عالمندن جلب ایدلمش آتاری مطالعه ایدیورسکیز، بکا
سویله بیکیز. استقبالدن خبر وریکیز. تام اجرای
کهانت ایده جک محلدرد. ماتمک آیدینی دوشونه دوشونه
استقبال دنیان هیولای ذی نقابه حیران اولدم. بن آکا
یاقلاشمق ایسته دکجه او بندن اوزاقلاشیور، بن آنک
نقابی قالدیرمق ایچون چابالدقجه او بر مقداردها احتیجاب
ایدیور. استادم! ایجه دوشونیورم. کوریورم که دنیاده
هر بروقه نك برسبی، بر نتیجه سی وار. مقدمه و خاتمهدن مجرد
عالمده هیچ برشی یوق. بو کونکی بر حادثه یوم تکوینده
میسدانه کلش بر فعله منتهی اولویور. بو کونکی بر
واقعنک اثری حشره قدر دوام ایده جک. ماده وقوت
طوغوب اولدیکی، هر وقت خلای مطلقده تبدیل شکل

ایده ایده یوارلان دینی کبی اسباب و مؤثرات ده بر برینی
ولی ایدیور . عمان بی کرانه آتلمش بر طاش نصل بر
کوچک دائره تشکیل ایدر ، آندن صکره او خلقه
کنیشلنیر . کنشلنیر ، موج ایدر و بی انتهایه منصب اولور
سه ، دریای زمانه انداخت ایدلمش بر وقعه ده ، عینی
نسبت ریاضیه داخلنده توسع و موج ایدر ، آچیلیر ،
آچیلیر و استقبال بویله جه تشکیل و ترکیب اولنور .
دنیاده سبب سز وقعه اولماز . اسباب ازلدن کلیر ، وقایع
ایده طوغری سوروکلنیر . البته ، افلاکی تدویر ایدن
قوانین کبی ، بو زمان دنیلن شیء غیر قابل التعریفک ده
سیرینی تنظیم ایدن دساتیر واردر . آنلری آریوردوم .
مفکره مک قعرنده ، جهاننده ، ماضیدن آلدینی خصا-
ئصده ، استقباله آچیق اولان مخرجنده هپ بوناری آر-
یوردوم . دماغده خفريات یاسیوردوم . شخصیتده تله-
سقبوله ، میقروسقبوله تعمیقاته کیریش-یوردوم . بیلیرم :
شخصاً عاجز و ناتوانم . بیوک بر ذکا ایله ممتاز دکلم . فقط
شوکا اطمئننام بر کالدرکه روح و اذعان دنیلن مفهوم ،
برشیء واحددر . او تجزی قبول ایتمز . بن ده اوکلک
آریلامش بر جزئییم . یاخود ، سوزلرمک بر برینی نقض
ایتماسنی ایستهرسه کیز ، بن ده روح عمومینک بر قسمییم

دیهیم . بیلورم که بورو حک ایچنده ، یورولمدن ، فتور
کتیرمدن ، قطع مسافات ایدر ایسه م البته بر شیلر بوله .
جغم . البته فضای رو حک نواحی بعیدسند بنی تطمین
ایده بیله جک حقیقتلر اویویور . آنک ایچون زمانه نك
خنده استهزاسندن قورقیهرق ، حال ایله ، عصر ایله ،
علاقه می کسبورم و اسکی - سزه کوره پک یکی ، چونکه
جمله سی احفادی کزک یوزلجه درجه آشاغی احفادیدر -
متصوفه نك اصوللرینی پک ابتدائی کوره رک ترک ایله دها
فنی بر طرزده صید استقباله ، تحری آتی به کیدبورم .
بو سفر بعیدمه بکا مدار اتکا اوله جق ، ای کران قدر
قیمتیه مس حضر تلری ، بر نصیحت احسان ایده بیلیرمیسک ؟
اختیار بر آز دوشوندی . صکره آباغه قالدیدی .
بنی آلدن طوته رق بر حجره به کتوردی . اوراده ابو
جدینک مومیالری بولونیوردی . بر مدت آنلره باقدی .
روحانیلرندن استمداد ایدر کبی بر طور آلدی . برده
اوز-یسک هیکلنه نکران اولدی . آندن صکره بکا
متبسسمانه ، بر آزده مستهزیانه ، فقط هر حالده پدرانه
خطاب ایله :

— اوغلم ! اوت وقایع بر برینه مر بو طدر و باشقه
درلوده اوله ماز . هر شینک مقدمه سی ازله ، خاتمه سی

ایده در . هر بعدك بدایتی، نهایتی بی انتهایه اولدینی کی .
فقط بز ، کمال عجز مزله، دها ماضی بی بیلیمورز ؛ ماضی
دنیلن شو ارض فسیحی قازوب ایچنده کی اشای عتیقه بی
هنوز چیقارمه مامشز که آتی بی تصرفه تشبث ایده لم سن ،
عزیز او علم ، بو قدر حرص علمک ایله اوقیانوس تاریخک
بر قطره لایتجزاسنه مالک اوله بیلدک می که احتیاطاتکی
بویله نسبتسزجه بیوتیورسک ؟ بنی ، بنم متبوع الوهیتینا .
همی . بزم اولزی بیلیمورمیسک که زمانکک ماوراسنه
کیتتمک ایستیورسک ؟ بو ادعاده بولونه مازسک ، چونکه
بن بیله ، فرعون علیه الصلواتک وزیر مورخی اولدیغم
حالده هنوز پک یقین برماضینک اسرارینه اطلاع کسب
ایده مدم . بندن صکره البته اخلاقمز وادی نیلده کی
متروکاتی بیقمشردر . آنک ایچون جهان مصرک خزینه
لری بی سن اصلا بیله مرسک . تعجب ایدرم ! اولمشی ترک
ایله اوله جغه نصب نظر ، بکا غریب کورینبور . فکرلرک
حریتنه مفرط بر طرفدار اولسه ایدم سکا بو سودادن
واز کیچ دیر ایدم .

بو سوزلری سویلرکن ، اوزاقلردن برسس ایشتمک .
دریندن بری بزى چاغیرییوردی . حکیم بودعوتدن هم
ممنون اولدی ، همده قورقدی . زیرا اوزمانه قدر ایکنجی رتبه

اللهم ردن تلقی اولونان آویلیس نامنده کی معبودک طاش
هیکللی جانلامشدی . بوغریب الشکل تکرینک ایکی یوزی
واردی : بری ماضی به ، دیکری آتی به نکران . بویوز-
لردن بری کیتدکجه دها عبوس اولدی . و بر آرز صکره
بر آشک باشی هیئتنه تمثل ایتدی . قولاقلری بیودی .
دیگر یوزی اوزمانه قدر مستور ایش . قوللری آچدی
و غایت ظریف ، اینجه ، ایکی مرمر آل ینه مرمر پیچینی
فطین برطور ایله یواشجه آچدی . تصویر ی دکل ، نخیلی
بیله ممتنع بر قادین باشی میدانه چیقیدی . کوزلری ،
طاش اولدیغندن ، ابدیاً قابالی ایدی . شکل وهیئتی او قدر
معنیدار ایدی که آنی آ کلامغه ابدیتشمز . هر ایکیمز ،
بو بدیع هیکلک آباق اوجنده ساجدانه طور دق . آلهه نك
بوینده زرین بر پرکار اصلمشدی . زیر پای حشمتمنده
ماضیدن کلیر ، استقباله آقار بر دزه تصویر ایدلمشدی که
صوبک نصل کلدیکی کورلدیکندن ، نه سمتده آقه جفی
استدلال اولنه بیایردی .

نیتمهس حکیم پیرانه بروضت آلدی و ألبی طونه رق :
— ای اولاد ! آلهه نك سینئه سیمیننه تعایق ایدلمش
شورکار زرینی بر تقریب آله بیلیر ایسه ک شو دازه لردن
کیر-سک ، صو کده کی صالونه کیر-سک . اوراده علوم

اولین و آخرین موجود در. او پرکار ، حقیقی برمفتاح در .
چالیش ، بن اختیار لدم . آئی آلفه آرتق مقتدر دکلم
دیدنی وغائب اولدی . بن ایسه ، پرکاره ظفریاب اولمق
املیله ائیمی قالدیرر ایکن آیاغم قایدی ، یره دوشدم . او
قدر خیزلی دوشمشم که اسکمله م دورلمش ، باشمی ده یکی
کوبده کی بالقونمک بارمقلغه اورمشم . آئی ینه اسکی یرنده .

۸ - ۹ آغستوس کیجه سی ۱۳۲۹

فلسفه و استقبالی

حقیقته وصول ایچون بر تک واسطه من واردر :
فن. وصول قابل اوله میان حقیقتک وجودندن بزی
خبردار ایدن و یا بونی بر شکل رمزیده کوسترن واسطه
ایسه دیندر . معمای کثاتندن بحث ایدن ، بونی شرحه
چالیشان هر نه نظریه ، علم و فن (۴) ، فلسفه و ارسه
جهلهسی بو شدرد . بناء عالیه صرف معادلات عقلیه ایله اوغرا .
شوب میدانہ نظریه لر ، فیکر لر ، مسالیکر ، مکتبلر ،
مجلد لر قویان فلاسفه هیچ بر شیء یا پامامش لورد . غیر قابل
حل بر شیء ایله اوغرا شوق هیچ بر نتیجه بی مفید اولماز .
اوقیانوسی قور و تمق تشبیه ، بیکارجه سنه بر طاقم کیمسه لر ی
اشغال ایسه ، صوکنده بیوک بر عدم موفقیته منجر
اولور . تجربه خارچنده یا ایله جوق عقلی سیمه کولاسیونلر
بک و اهیدر . آوق - صابوقدر . مثلا سپینوزانک و یا
فانتک « پانتئیزم » نی ، « ذکای صرفه نک تنقیدی » نی
اله آلیکنز . بر طاقم معادلات ، نظریات ، قیاسات ، نتائج ،
قضایا سزی ایچه مشغول ایدر . نتیجه ده نه حاصل اوله جغنی

بیلر میسکز؟ هیچ! چونکه سپینوزاده، قانتده،
هه کهل ده، شه لینگ ده، الخ، هپ (غیر قابل حل) ک
جلی ایله اوغراشمش لردر. بو حکمانک دهاسی بشره
محض مضرت اولمشدر، چونکه بونلر مفظور اولدقلری
فرط ذکا ایله اساسسز فکری سپه کولاسیونلرینه [شایان
مراق اولق] رنگنی ویرمشلردر و آنک ایچون بو
حکیمار و سلفلری، خلفلری، زواللی انسانلری بیکلرجه
سنه دن بری یورمشلردر. فلسفه بر هوا او یونی، برسپه
کولاسیوندر. «مه تا فیزیک» دنیلن ماورای طبیعیات
علمی یوقدر، چونکه طبیعتک او بر طرفی غیر موجوددر.
ایشته بو فلسفه واهیه و قرون و سسطایی مغروق
ایدن سقولاستیق، بزم اصول فقهک بر قسم مهمی و
[غیر منطقی] منطقی زواللی فکر بشری خیلی زماندن
بری یورمق شوپله طورسون. فعالیت فینه دن آلیقویمش،
اخلال ایتمشدر.

بوگون قانت و هه کهل واری فلسفه لریک ظهورینه
امکان اولدینی شوپله طورسون او نظریه لری عصر حاضر
قطعیاً محکوم ایتمشدر. مه تا فیزیک، انکلیز حکیمی باقل
Bukle، کوره کنندی کنندی مطالعه ایدر برشیدر؛ بو مطا
له دهه، ذکا، هم بر واسطه مکتسباتدر، هم ده بر
ساحه تدقیقاتدر!

ظن ایدرم که فلسفی سپه کولاسیونلر ذهن بشری
حقیقته یا قلاشدره جفته آندن اوزا قلاشدر مشدر . بونک
ایچون فلسفه معناق و معقد ، قرا کلق ، اورتولوب
شیدر .

وولتهر دیمشدرکه : « بر کیمسه سوزه باشلادیغنده
کندیسی آکلاماز و مخاطبلرده آلمک سوزلرندن اصلا
بر شی چیقاره منزل ایسه ایشته اوزمان مه تافیزیق
باشلار . »

اک بیوک فلاسفه ، معادلات عقلیه طالمق ایله فکر
تجربیدن محروم اولمشلر و مثلا مشهور هه کهل اجرام
سماویه نك حرکتلرینی جاذبه و دافعه قانونلرندن بشقه
شیلره اسناد ایتمشدر .

صوک فلاسفه نك جمله سی ، پک اوزون تحریاتدن
صکره ، فلسفه نك هیچ اولدیغنی اثبات ایده جک نتایج
واصل اولمشلر و بو « هیچ » لری کشفیات مهمه دیه
اعلان ایتمشلردر . مثلا بیوک بر ذکایه صاحب اولدیغنی
انکار ایدیله میان و قانتک فلسفه سنی زیر وزیر ایدن
شوپنهاور معمای کائناتی ، « کائنات بر [ارادت] و [تمثل] دره ،
دیه حل ایتمش (۱) و بونکله لغزالی نی بر آزدها
اورتمشدر . ادوارد فون هارتمان دها کولونج بر نظریه

بوله رق سر عظیمی [غیر مدرک] عنوانیله تلقیب ایتمش .
بو کندیسنی غیر مدرک [معبود] ک حرکتاری بر مقصدو
هدفه معطوف ایتمش ، و هر شیء بیلیر ایتمش و علم و
کالندن صرف نظر کندیسنی بیلمزمش !

اسکی زمانلرک تاریخی ایجه اوقونه جق اولورسه
کوریلور که هنددهده ، مصردهده ، چیندهده اسکی و یکی
زمانلردهده ، بو فکرلر ، جمله ، عقل بشری اشغال
ایتمش و بو مختلف فرضیلر ، آره صره مودا اولمش ،
صکره مودادن دوشمش ، بر حکیم بونلردن برینه حصر
فکر ایتمش ، بالاخره مسلکی اونوتلش ، فقط بر قاچ
عصر صکرده ینه بری ظهورله عینی ظنیاتی یارماغنه طوللا .
یه رق اورتیه تمجید پلاوی کبی قویمشدر . قرون
وسطی فلسفه سی قدیم هند مجلد اتنده ، آشاغی یوقاری ،
حرفیاً مندر جدر .

بزم متصوفده بوناری آلمشار و بعض قابلی . رمزلی ،
کتابیلی القضاظ ایله افاده ایتمشدر . صوفیه نیک
اساسلی سرمایه سی پانته نیرمدر . خلاصه بونلرک جمله سی
واهی دستورلرله اوغراشمش و غیر موجود خیالتلر
آرقه سنده طولاشمشدر . جنت فلسفه نیک سود همشیره سیدر .
هر نوع فلسفه ده بر آز جنتک یری واردر . نیچه ذکای

مستثناسندن و آفوریزملرنده کی دریندیکاردن صرف نظر
بو نوع مجاینک شایان دقت بر نمونه سیدر . بو زوالی
معاولک فلسفه سندن بعضر دلیلکری حکمادن بری اقطاف
ایتمش ، تحفلق اولق اوزره پک حرفیاً نقل ایدیوروز :
« رقص ایدن رالهدن بشنه سنه ایمان ایده مم . — حرارتم
وار چونکه فکرلرم بنی یاقیور . — ناپوله تون ، انسان
شکلنه تمثیل ایتمش غایه امل مسئله سیدر . — یانکده کیلاره
رعایت ایتمه . — ایی آدمدن قورق . — وجدان ،
داخله طوغری دونمش وحشت دیمکدر . — هم جنسه
عشق و محبت اخلاق وحشیه دندر . — جانی ، حقیقه
اک حر آدمدر . — اضطراب چکلدیکنی کورمک کوزل
بر منظره در ، فقط ، اضطراب چکلدیمرک بوندن کوزل
بر تماشادر . — دنیاده هیچ بر حقیقت یوقدر ، هرشی
مباحدر . — انسانک ایچنده فضا بولونمایدر که بر ییلدیز
طوغوره بیلسون . — بن انسانیته ، اصلا مالک اوله مدینی
اک درین کتابی ویردم . — هر کسک بنم فکرمده اولدیغنی
کوردیکم وقت یا کلدیغنی آکلابورم . « نصل ؟ [نچه نک
تیمار خانه ده وقت ابتدکی ونوتلسون] سپه کولانیف
فلسفه ، معمای ازلی بی حله مقتدر اوله جق بر فلسفه
یوقدر ، اوله ماز و اوله میه جندر . بر نوع فلسفه لر ،

استقبالده ، قرون و سطی سقولاستیقی کی یوق اوله جقدر .
ذکای بشر کیتد کجه عملیشیور ، عملیاشد کجه ظن و خیال
اوزرینه مستند نظریات دوکولیور ، سقوط ایدیور .
وقتیله بر چوق [فنون غیر مرئیة] Sciences occultes
واردی . بونلر محو اولدی . بونک کی صاحبه صاپان دینلردن
حسابسز غیر مثبت فنلر چیقمشدی . بونلرده غائب اولدی .
فقط استقبالده حقیقی و مثبت بر فلسفه میدانده کله جکدر .
فنک و طیفه سی حادثاتی ضبط و قیددر ، تجربه در ، تنبیتدر .
بونلرک آره لرنده کی قوانینی تعیین و هنسوز حل اولونان
مسائل ایله ، دهها حلنه ظفریاب اولوته میان مسائل آره سنده ،
ینه بر فکر فنی و تجربی ایله ، « فرضیات » در میان ایتمک
فلسفه نیک و طیفه سیدر . فلسفه ، بواعتبار ایله ، رأیجه
فنک فیزیولوژی سیدر . بناءً علیه فلسفه ساحه سی تشکیل
ایدن بر چوق فرضیات - که بونلر لغز نهائیدن ماعداد
اولانلریدر - یواش یواش فنه انقلاب ایدم جکدر . فلسفه
حاضره مثبته فن مستقیلدر . فقط ، استقبالده فن سایه
سندده اثباتی عقلاً ممکن مسئله لردن ماعداسیله اوغراشان
و مثلاً نامتناهی بی اثباته و حتی شرحه قالدیشان فلسفه ،
هیچ بر یر بوله میه جقدر .
بر طاقم ارباب فکرت منطقه ، پسیقوئوژی یه ، بدیعه ،

اخلاقیات، فلسفه حقوق و تاریخ و فلسفه تاریخچه عمومیته
[فلسفه] نامی ویرمکده درلربن، فلسفه بی ماده تعقلی و آتیده
کشفی حقیقته قابل مسائل ایله آرتق حل ایدلش مسائل
حاضره آرهسنده خط وصل تلقی و آنجق بر فرضیه و
علمی سپه کولاسیون اعتبار ایتدی کمندن یوقاریده اسملری
ذکر ایتدی کمز شعبات مختلفه مساعی به فلسفه دیمک ایسته م.
منطق، ریاضیات کبی بر فندر و بلکه آنک معترضه
عمومیه سنه ادخال اولونه بیلیر. پسیقولوژی یعنی روحیات
و یافن روح شناسی ایسه تشریح و فیزیولوژی اوزرینه
مؤسس و استقبالی پک بیوک اولان - تام معناسیله -
برفندر. اخلاقیات، علوم اجتماعیه نك بر شعبه سیدر. فلسفه
حقوق و تاریخ و حتی [فلسفه تاریخی] تاریخ و حقوق
فلسفه لرینه داخلدر و بونارک بر بردن تفریقی معناسزدر.
اجتهادجه فلسفه، فنک شعریدر. [*]

[*] بوفصلده (سپه کولاسیون) و (فیزیولوژی) کله لرینی
اولدینی کی فرانسزجه استعمال ایتدک. چاره یوق ایدی. بوکی
عدم الترجه کله و حتی ترکیلرک اجنبی لسانلردن آلتسنه پک
طرفدارم. عربجه، عجمجه، اسکی تورکجه لر ی بولونورسه نه
اعلا، اوله مدینی حالد فرنکجه لرینی آلمقده محذور یوقدر.
واقعا فرنکجه کله لر شیوه سنه، دیلمزک اساسنه منافیدر دینه
جک. بوکا جواب ویره لم. اولاً، بو نظریه مقدا طوغری
اوله بیلیدی. فقط بوکون قونوشورکن او قدر چوق فرانسز-

چه کلمه استعمال ایدیوز که آرتق بو کلمه لر لهجه نزه یبانیچی
 کلیور . ثانیاً مادام که بحث ابتدیکمز لفظلرک مقابلرینی اویدیزه
 میوزز ، نیون الی الابد آنلردن محروم اولالم؟ روس لسانی ده
 لاتین و جرمان آنا لسانلرینه پک یبانیچی اولدینی حالده بویله
 بیکلرجه کلمه یه سیتوایه نلک حقی ویرمش ، آنلری « تلسیق »
 ایتمشدر . بومطالعاته نظراً مثلاً (شه والهوسق) ، (شه والهری)
 (سه نیاتی) ، (آتی پاتی) ، (تپ) ، (صو - تپ)
 کبی کلمه لری - ترکجه لری بولونجه یه قدر - استعمال طرفدار ی
 یم . ذاتاً اسکیدن بری ، استیماتور ، مانیفستو ، قومسیون ،
 قومیسر ، پولیس ، ژوز قومیسر . آجیو ، آنیارغو ، آواریه ،
 شمندوفر ، بودجه ، ماصه ، لانبه ، قارت ، خریطه کبی بر
 چوق کلمه لری اجنبی لسانلردن آلامش می بز ؟

مسلك روحيون ، ماديون ، وحديون

(سپريٽواليزم ، ماتيورياليزم ، مونيٽيزم)

بومسلسلڪلرڪ نه اولديغني بيلمڪ جمله من وخصوصيله
علمای کرامن ايجون فرض عيندر . بونلره دائر اوزون
سنه لردن برى تبعانده بولوندى . بومحله ، تدقيقات سابقه
منى بعض مطالعات ايله قارئار منزه عرض ايتمڪ ممكندى .
فقط مهمامكن بى طرفلق اختيار ايتمڪ ايجون سوزى
پروفيسور بوخنره ويرپورز . بوخنره كچن عصر ميله
دى ده فلسفه ماديه بى احداث دكل ، تعميم و نشر ايدنلرڪ
اك بللى باشليسيدير . واقعا پك چوق كورولتي بى موجب
اولان « ماده و قوت » ي بوكون اسكيمشدر . فقط
بز مقاله آتیه بى پروفيسورڪ اسكى اثر لردن دكل ، وفاتندن
بر آز اول نشر ايتديكى بر مطالعه نامه دن نقل ايدپورز .
بوش كفر باز لردن اجتناب ايتمى بز . اسكى خواجه لرك بى
سـووب صايغق ايله رد و مؤاخذه قابل دكلدر . ايجه

آکلاشیلیرسه فلسفه مادیونده روح اسلامه توافق ایدم جک
مهم بر اساس بولونور .
ترجمیه صوک درجهده اعتنا ایتدک . بعض کلملر و
ترکیبلر طرفزدن وضع ایدلمشدر . بوخنه رک سوزلری
« و بزم آرمیه قاریشان مطالعه لرمن ( ) اشارت لری
ایچنه آلمشدر .

∴

« چوق دفته مسلک مادیونک ظلم و اعتسافندن بحث
ایدلدیکنی طویسورز . حقیقتهده بو ظلم موجود اولوب
اولدیعی صوروشدورمعدن بر چوق مؤلفلر ، متمادیا ،
آکا قارشی مجادله ایدیورلر . دیگرلری ده ، بر عکس
اوله رق ، چوقسن بری ، بونک فضایح صمیمیه سی و
« ادراک » حقیقتهده کی قانت نظریه سی ایله خراب اولدیغی
اعلان ایدیورلر . اکر بویله اولسه ایدی ، اکر بومسلک
کوزلجه رد ایدلمش بولونسه ایدی حالا آنی جرح ایچون
بودرجه شدت و غضب ایله ایلری کیدیا مکه لازم کله جکدی .
مسلک مادیونی رد خصوصنده وقوعبولان متمادی تشبثات
بالعکس اثبات ایدرکه او ، سویلندیکی قدر راحت سز دکلدر .
وقتا که ، عصرک او اسطنده (۱۹) نجی دن عصردن

کتابه (قدیم مسلک فلسفی مادونی احیا ایچون محترزانه
بر تجربده بولونلدی ، اويله مقابله لره تصادف و
اويله بر دهشت توليد ايدلدی که آنلره قارشى کلك بيله
موضوع بحث اوله مدی . بودیوی مغلوب ایتک ایچون
بتون بر شوالیه اردوسی حرکتیه کلدی . ذاتاً بونلرک
هر برینک ماده حقنده آیری بر فیکری واردی . هر کس
کندی زعم ایتدیکی ماته ریالیزمه قارشى کیدور و آنی بر
دها دیرلمک اوزره اولدیردیکنی اعلان ایدبوردی .

بو نکلہ برابر بو مکتب حکمت یاشامه سنه دوام و خیلی
محدود بر دائره داخلندن چیقماق شرطیه ایلرلمکده
نیات ایتکده ایدی . و فنون طبیعیه نک ترقیات سريعه سی
هر کون ، آکا یکی عناصر تعالی تیه ایدبوردی .

ذاتاً بو مادی مظاهرتدک مسلک جدید مادیونه
قوت بخش اولبور و آنی غیر قابل هزیمت بر موقعه
چیقاریور . قرون متقدمه ده کی مسلک مادیون بو مظاهر تله
مالک اولدیغندن ، عاقبت ، موقعی رقبای روحیونه ویر
دی . روحیون فلسفه سنک نظریاتی خلقه خوش کایر و
آنک تپوروی ذکاسنی تشویق ایدر . بونکلہ برابر
لوقره چیوسک فلسفه ائیکوریه سی ، که [لوسیپ] و
[ده موقریت] ، [آتومیزم] [کاشانک] ذراتک تجمعدن

حاصل اولمی [ی اوزرینه مؤسس ایدی ، روما عالمی
شدته متأثر ایتمکدن خالی قالمشدی . بو سقوط سریع
اگر مسلك مذکورک هان دینلرک اک سپیریتوآلیستی
اولان خرستیانقله مجادله ایستیکی و دین مذکورک هر
درلو تناقضی جبر و شدله ازدیکی دوشونولمزه ، اصلا
آ کلاشیلماز . بو دیانتک قوتی اوقدر بی-و کدر که آنک
مواجهه سنده تقریباً ایکی بیک سنه دن بری متفکرلرک
بتون مساعیسی همان همان نتیجه سز قالمشدی . شیمدی بیله ،
خرستیانقله دشمن ایکی عصر کچدیکی حالدده ، فن نامنه
براهین کلامیه (تهئولوژیق) و فلسفه یه قارشی کلک
مجبوریتنده به لونبورز . اون سکنزبجی عصرک صوکنده
و اون طقوزنجینک باشنده قانت طرفندن تأسیس ایدیلن
فلسفه اصولیه (سیدسته ماتیق) غلبه ایدبور ، آنک
سلطنت فلسفیه سی فیخته Fichte . هه کهل Hegel و
شهلینغ Schelling ایله دوام ایدبور و خلق بو بوش
و مظنطن ترکیب پرستی Phraseologie دن
اصا میور .

شرائط بویله اولونجه بو مادبون اعتسافنک فصل
وجود بولدیغی و بر چوق ارباب فکرتک نیچون بوکا
قارشی کلدیکی آ کلاشیلماز .

نیم ازم [ماده و قوتدن کنایه] که بومسلکه متدائر
اولان بتون دلائلی اجمال ایدر . بر چوق دفعه تمثیل
ایدلدی . فقط اساسگیر اولان افکاری فنک کشفیافته
نظراً تعدیل و اسکی مکتب مادیونی احیا تشبثاتی بر عدم
تصویب فورطونه سی قویاردی . بکا طرفدار اولدقلرینی
ادعا جسارتندم بولونانلر مخالفلر مه نسبتله هیچ مثابه سنده
ایدیلر . ذاتاً هیچ بر وقت آنی بر موفقیت خیالی
آرقه سنده طولاشماه شدم . بیلیردم که قانون عطالت عالم
[ماده] ده اولدینی کبی عالم فکر و دانشده مطاعدر
و حقیقتک کنیدیسی کیزله ن بولولطر آرقه سندن منجلی
اولسی ایچون ده بر چوق سنلر کچه جکدر .
فقط بر آز صکره مسئله نی ده از یاده اعتدال دم ایله
مطالعهمیه باشلادیلر و مسلک فنی مادیونک طرفدارلری
زیاده اشدی . مسلک مادیون ده روحیون و ظنیون (ایده
آلیست) لر کبی کاشناتک الغاز نهایی سنی Dernières
énigmes حل ایده میه جکدر . فقط بونلر سرابی
حقیقت ، خیالی جدیت یرینه آلمیه جکلردر . قانون معظم
تکامل ، تکوین متابع فرضیه سنک یرینی طوته جقدر .
کاشناتده بر انتظام طبیعی نک وجودینه اعتماد معجزه و
خوارقه اولان اعتقادک مقامنه قائم اوله جقدر . ماده و

قوتك ، جسم و روحك و حدتی ، خلاصه [وحدیت] مونیزم، [انیت] دو آلیمك رینه كچه جكدر . بالنتیجه مثبت بر غایه خیالیه [ایده ال] مخیل بر غایه خیالیه به (ترکیب و كلهله اعتراض ایلمسون صفت مقامنده قوللا . ندیغمز خیال ایله اسم اوله رق قوللانیدیغمز مخیلك فرقلری وارددر و آره لرنده تناقض یوقدر .) ترك موقع ایده جكدر . و ، انسان ، محصول ظنون اولان (سما) دن كوزینی چكرك ارض اوزرنده کی حیاتی ممکن مرتبه و هر نقطه نظر دن اكل بر حاله افراغ ایده جكدر . (شوراسنی قطعیتله افاده ایده لم : لسانلر مزده خوارق ، معجزه ، كرامت و سائر ایله افاده اولونان مفهوملر مغایر عاده ، قوانین طبیعییه منافی و متناقض بر صورتده دیمك دكلدر . اسلامیت قوانین طبیعییه منافی و آنلرك خارجنده هیچ بر شیء اولمیه جنی اساسنی وضع ایذر . مسلمانجه خارق العاده دیمك مغایر عاده دیمك دكلدر . بیوك ، یوكسك ، عالی ، علوی دیمكدر . مثلا فلان آدم نصل یازی یازار ، حامد بك نصل شعر سوبلر دیندكده : — خارق العاده ! جوابی ویریلیركه قوانین و نظامات طبیعییه مغایر دیمك دكل ، بك علوی و مكمل بر طرزده دیمكدر . حالبوكه نصوص قاطعه ایله اسلامیت چوچوقیه ، قابا خوارق

عاداتی رد ایدر . بیانات نبویه هب بوکا دلیلدر . اسلام .
میت بر دین خیالی دکلدر . فائتیزی ایله اوغراشماز .
واجب الوجود ، نظر اسلامده ، قوانین طبیعیه بی کیفیتجه
تعديل ایدر بر « شخص » دکلدر . ذاتا اکمل واتم
اولان قوانین طبیعیه نك تعديلی بر نقصاندر . حالبوکه
اسلامیتجه ذات باری رمز اکملت اولدیغندن آکا بویله
شیلر اسنادایتمک سفسطه و بهتان اولور . الله ، مسلمانجه ،
فلسفه عصریه نك کوستردیکی Inconnaissable در و
اسلامیت حقیقه آکا بر شکل آدمی ویرمز .

(شو موضعده بر مسئله دن دهابحث ایدلم .
اسلامیتده ، قرآنده ، احادیثده هر معناسیله «خارق العاده»
اساطیر اسرائیلیه موجوددر . قانون انتظام طبیعت
اوزرینه مستند بر دین حقیقیده بوکی شیلرک نه لزومی
وار ؟ کی صافدرونانه بر سؤال بلکه بعض کیمسه لرك
عقلنه کلیر . بوکا قارشی شونی سویلیلم که بونلر قصه یعنی
ماصالدر . الیوم ویقتور اوغو ، کوته و یا ته نینس کی
بر ذاتک و حتی بزرك اساطیر یونانیه ده مندرج مثلا
مشتري ، زهره ، وولکن ، اولیس و سائره دن
بجتلرمز و حتی منظومه لرمزده ، منشوره لرمزده بونلره
پرستش ایدرجه سنه وقوعبولان تلمیخلرمز اوزرینه بزه

بو کي خرافاته اينانورسکنز ديه ميه جکلری کبی عجیب بر
طاقم مصالیری قرآنک تذکاری آنلرک معنای مادی
ولغویلیله صحتلری ادعایه حمل اولونه ماز . اساطیر ،
بشرك مال مشترکیدر . سامی اولان قوم عرب آره سنده
اساطیر اسرائیلیه زبازدا ولدینی کبی تربیه اعتباریله یونانی
ولاتین اولان شمدیکی أوروبا ملتلی آره سنده ده غره قو
— رومن اساطیر و خرافات یر بولشدر . ادبیات غریبه
بونلره طولودر . تراکیده ، عباراته ، استعاراته ،
جمله هر وقت بونلره تصادف اولونور . بو قبیلدن
اولوق اوزره ادبیات اسلامیه ده ، اسلامیت بو کبی
خرافاته اینانمقدن پک نزه اولدینی حالده ، خرافات
اسرائیلیه یر بولشدر . بناء علیه قصص مذکوریه
مفسرلرمنک حقیقت کوزیله باقه لری کولونج اولور .
بوکون ، آفرده ده موسه نک بر نرنده زهره یه خطاباً
مندرج بر مناجات اوزرینه ، شاعرک فی الحقیقه قدیم دین
یونانی یه سالک بولوندینی کیمسه نک عقلنه کلیمه جکی کبی ،
اساطیر یهودیه یی عباره آره سنده ذکر ایدیور ديه مسلمان
نانغی غریب بر شکله کورمک معقول دکلدر . اک مدنی
ملتلی بیله ، قانون وراثت سائقه سیله ، ادبیاتلری ،

عادت‌رنجی، سائر خصوصیات‌ارینی ملل قدیمه‌نک طرز تفکر-
ندن، حتی صاحبه صایان‌لندن تجرید ایده‌مامش‌لردر .
ذاتاً تجریده‌ده حاجت واری ؟ بونلرک‌ایچنده حس‌بدیهی-
نی‌او‌قشایه‌حق‌ر‌چوق‌شیلروار : اولیسک‌وحضرت‌یوسفک
ماجرالری کبی . بونلر یواش‌یواش اطراح Elimination
ایله فکر بشردن چیقار ؛ بردن بره ترک‌ایدیله‌مز .)
« بلکه ، مسلك مادیونه یاپیلان بتون مخالفت، حقننده
ایدیلان یا ککش فکرلرک آ کلاشلمسی ایله قابل توضیح
اوله‌بیلیر . علی‌العاده ، بوفلسفه موضوع بحث اولونجه ،
بونی بتون حادثات کونیه‌یی [ماده] نك خواص و
اهتزاریه میدانه کلیر و بر اس مدیر Principe
Directeur . حاجت بر اقاماز فکرینه ذاهب بر مسلك
ظن ایدیورلر . اگر حقائق محضه‌یی بو صورته تفسیر
قابل اوله ایدی آنی کمال ممنونیتسه تاقی لازم کلیردی ،
چونکه انسانیتک بیوک معمای حل خصوصنده‌کی
خواهشی تطمین ایدلمش اولوردی . مع‌التأسف بو نقطه
نظردن مسلك مادیون ، مسلك روحیون قدر عاجزدر .
ذاتاً بو مسئله هیچ بر وقت انسان طرفندن حل ایدلیه -
جکدر ؛ چونکه ، بونک ایچون ، آنک منسوب و ملاوکی
بولوندیغی مکونانک ، مکان و زمانک خارجنه چیقیمی

لازم کلیر . ایشته بزم ذکامزک بو عجز محضی کائناتک
تفسیری حقنده وقوعبولان هر بر تشبث و جراتی عقیم
براقشدر ، ایشته بونک ایچوندرکه متجاسر و متشبثلر بو
مفروض و اعتباری اساسه [ماده] ، [قوت] ، [روح] ،
[الله] ، [مطلق] ، [واجب الوجود] ، [روح عالم] ،
[نامعاوم] ، [قدرت و یا ارادت] ، [ذاتی غیر
متفکر] ، الخ ، اسملرینی ویرمکه کندی جهلرینی کیزله .
مشردر . بناء علیہ برمسلك فلسفی اولمق اعتباریله مکتب
مادیون [مسئله اساسات] ی حل ایتمکده هرمسلك
قدر عاجزدر . انسان یالکز فوق الطبیعیات [مه تافیزیق]
هوائیاتی [Spéculation] ترک ایله کندیسنی احاطه
ایدن و کندیسی آنک بر قسمی تشکیل ایدن طبیعتی
مطالعه ایتملیدر .

(قطعاً سویلیه بیلیرم که بتون علوم اولین و آخرین ،
بتون فلسفه لر ، حکمتلر بو برزخده صاپلانیر قالیر . بونک
اوست طرفنا کیدیله من . الهه متداول غلیظ وعقیم
عقائد کتاباری بر طرفه بر اقبیله جق اولورسه کوریاورکه
اسلامیت قدر سرّ عظیمیک علویتنی تقدیر و بونک
حلی ممکن اولدیغنی اعلان ایدن بر مسلك حکمی یوقدر .
ذاتاً ده اوله ماز . اسلامیت واجب الوجودک تعریفی

ممنوع اولدیغنی بیلدیرمکه نصرانیت کبی الهی اشکال ثلثه
انسانیهده کوسترن بت پرسنک علائمی حالا صاقلایان
دینلرک پک فوقنه چیقمشدر . ذاتاً بومسئله هیج بروقت
حل اولونه میه جقدر . بو خصوصده پک جسورانه بر
کهائنده بولونه بیلیرز: اصلا کنه واجب الوجود
آ کلاشیله میه جقدر . ذاتاً فلسفه اسلامیه شو [واجب
الوجود] و [ذات باری] ترکیلرینی تدوین ایله بو
حقیقی اعلا ایتمشدر .

« قوانین کونیته کشفی فنک غایه حقیقیه سیدر ،
آنلرک اساساتی Origine بسبتون دائره مشاغلدن
خارج براقلملیدر . آنلرک ، بالکز ، موجود اولدیغنی
بیلیمک و او بوشاقلرک آنجق بزم جهلمز ایله اوله
کورندیکنی تقدیر ایتک لازمدر . » (براوو دوقتور
بوخنر !)

« ایشته فوق الطبیعه نك نفوذی آلتنده کی اعتقاداتی
یعنی معجزاتی قورتارمق ایچون مسلك مادیونک خلافکیر-
لری بو [بوشاقل] دیندیکمز شیلره مراجعت ایدرلر .
فقط بونلر بر موقعدن دیکرینه طرد ایدیلور ، چونکه
مشعله فن ، یواش یواش ، بو فکرلره ، بو اومماجیلره ،
بو معجزه لره ، سپیریتیزم و یارو حیونک و یا خود ساخته

فناك احداث ابتدكلى بوجاديلره ملجاء اولان هر كوشه بوجاغى تنوير اتمكه باشلادى . فى الواقع فناك ده خوارق و اومماجبارى وار : عدمدن هول Horreur du vide ، حرور Calorique ، سياله حياتيه Fluide vital و ساٲره كې : بونلك عدم وجودى مبرهن اولمله برابر ، اوزون مدت ، ترقى يه مانع اولملىرى قابلدرد .

[ماده] فكري ده ، ديكرلى كې . مختلف صور تلى يه دوچار اولمشدر . اسكيدن ، بو اصطلاح بك آز آكلا - شيلوردى . اولجه [ماده] كلسى رنك ، شكل ، وزن ، يوموشاقلق و يا قاتلىق كې اوصاف خارجيه ارايه ايدن بر نسنه دن بشقه بر اشى افاده اتموردى . فقط اون طقوزنجى عصر ظرفنده فنونك ترقياتى آنك اهميتى بك زياده بيوندى . ماده نك غاز شكلنده موجود اوله بيله - جكنه اينانلعيان زمانه بك اوزاق دكلسدر . كذلك سماءه كى جوفلىرى طولديران ، اجسام ذراتنك آره سنده كى كوچك فاصله لى املا ايدن اثيرك [ماده] اولنديغنه اعتقاد ايدلىكى ، چونكه ماده نك ضرورتيله مرئى ، قابل مقاومت و ممكن الوزن اولديغى زعمى اساسكبر اولان بر زمان بزه بك يقيندر .

ماده نك هر يره حاضر و ناظر Ubiquité اولديغى

بزه کوسترین تدقیقات او کرتی۔ اور کہ عین مادہ نک طبیعی
[فیزیک]، کیموی . ماغنہ تیق، الہ قتریق، و Cinétique
خواصی وارد کہ بونلری اولدن زعم ایتک بیلہ محالدی .
شمدی بیلورزکہ ترکیبات ذرویہ Structure atomique
نک نزاکتی و آنک حرکات داخلیه سنک سرعتی هیچ
بر مقایسه کتورمز . . خلاصه ، بیلورزکہ منظومه
شمسیه نک سکان مستقبله سنک بتون تکاملات حیاتیہ و
فکریه لری ، اساساً . رشیم حالنده En germe بو منظومه بی
تولید ایدن [جنین کونی] Nebuleuse ابتدائیک
ایچنده مندجدی . بر کله ایله افاده ایدلک لازم کلیرسه .
دینه بیلیرکه ، وقتیلہ ماده فکریدن تجرید ایدلک ایسته نیلان
لایعد اوصافک ، شمدی ، بو مفهومک غیر قابل افتراق
اجزاسندن اولدقلری کوریلور .

دلیل لمی ایله A priori [ولوسلم] مادہ نک صلب ،
بی حس ، اصلا حادثات فکر به تولیدینه قطعياً غیر قابل
اولدیفنه ، خلاصه ، بشقه کله لرله افاده سنه آیشیلان خواصی
مادہ دن تجریده کیدیلیرسه ، بالطبع ، مسلک مادیون غیر
قابل مدافعه بر شیء اولور آشغی یوقاری ، تلغراف و
یا تمه فونک خوارقنی بر فوق الطبیعه قوتک مداخله سندن
مبرا اوله رق کندیسنه آ کلاتلق ایسته نیلان و حشینک

موقعنده بولونلش اولور . بتون بوسو بیلدکلمزک ، کذلک ،
عالم عضوی به تعلق ده وار . اوزون مدت بی حس
ذراتک فصل حادثات حیاتیه میدانه کثیره بیله چکی آ کلا-
شیله میوردی ، بناء علیه خصوصی و غیر مادی قوتلری
مخزنه به چیقارمق مجبوریتی حاصل اولیوردی .

بوکون ، جهانتک بو صوک ملجائی ترک ایدلدی و
آ کلاشادی که حادثات حیاتیه هپ شرائط خصوصیه
داخلنده [ماده] نک حرکت اهتزازیه سندن بشقه بر
شیء دکلدیر . ذاتاً ذو حدود کثیره *Complexité* بولو-
نملری ماده حیاتیه ایله برابر چوغالیر . حیاتک ، وجدان
[نفس ناطقه] ک ، روحک ، الی آخره ، ماده نک خار-
جنده اولدقاری ادعا اولونه ماز . بو حادثات ، اوزون
بر تکامل نتیجه سی ، ذو حدود کثیره اولدیغی و فعالیتیه
کلدیکی وقت کوریلور . بونک کبی ، بر ساعت داخلنده ،
[ماده] بر طاقم عالمانه ترکیبات نتیجه سی اوله رق اوقاتی
کوسترر . بناء علیه بویله جه آ کلاشیلان مسلك مادیونی
جرح قابل دکلدیر . ماده ، بالا آخره ذوی الحیاتلرده
بلیرن بتون اوصافق حائز اولدیغی حالده بزم دکلمزک
محتاج اولدیغی بو آرزوی وحدتی تطمین ایدر و اثبیت
Dualisme اوزرینه مؤسس اعتقاداتک یرینه کچر .

(فلسفه مادیده بر فنالقی وار: مادی آدمیره [ماده]
دینیر دینمز روحدن عاری بر جسد عقلرینه تبادر ایدر.
بونده هیسچ بر غایه ، هیسچ بر شعر و صنعت یوق ظن
اولونور . ذاتا کرک ترکجه [مادی] ، کرک فرنکجه
[ماتریهل] کله لری بر درجه یه قدر غلظته دلالت ایدر.
حالبوکه بو خنهرک و سائرلرک تعمیم اتمک ایسته دکلری
فلسفه بودکلدر . بونلر ماده و قوتدن و آنلرک تجلیات
وتظاهراتندن و نتیجه تکامل اوله رق حیات کبی ، ذکا
کبی ، دهاء کبی اکلیات وجوده کتیر دکلرندن بحث
ایدورلر ؛ یوقسه یالکیز [ماده] دن . غلیظ و جامد ،
کشیف و بی روح ماده دن دکل . بن عاجزانه بو مسلك
فلسفیه بو اسمی موافق کورم . وطن ایدرم که قانون
تألیف Conciliation موجینجه حرکت ایدیلیرسه بو
فلسفه فیه ایله اساس اسلامیت آره سنده ظن اولوندی
قدر فرقلر بولونماز . بالعکس بونکله واجب الوجوده بر
شکل مادی و مرئی ویزن کلیسا خرسیتیانلی آره سنده
بیوک بر اوچوروم واردر . بو مسلك فنونک بالتجره
مراقبه سندن خارج قالانی موضوع بحث ایتیمور ، اسلا-
میتک ده بونی قاله آلمدیغی ، سرالوهیتی ، وحدانیتی بر
طرفه بر اقدیغی کبی .)

• مادیوندن اولان متفکر [ابدیت] و [بی انتها]
مفهوملری اثبات اتمک ادعاسنده دکلدر ؛ بونلر [طرز

خرستیانیده [بر وار ایدیحی بی اورته دن ازاله ایدر لر .
مادیونه منسوب اولان ساده جه دیر که مکرری تماماً تطمین ایدن
یکانه فرضیه بودر . بزم ایچون مکانک وزمانک بی انتهایسی
تصور عدیم الامکاندر ، فقط بزم ایچون بوندن دها محال
برشیء واردر که اوده کائناته حدود تصور ایتمکدر . محدود
بر عالمه و آنک فوقنده ، ماده تپه اوزرنده کی تختلرنده
یان کلوب اوطورمش بر ویا برقاچ معبوده ایناعق آنجق
ته سقوپک اعماق جوه نفوذنده و ملیار لرحه اجرام
سماویه و دردست تشکل عالمیری کشفندن و کوکده قبا
صوفیلر ایچون تخیل ایدیلن بتون برلری تفتیش ایتمسندن
اول ممکن اولایلیردی . کذلک طبقات ارض علمی بزه
کوستردی که کره زمین تخیل ایدلدیکندن پک زیاده اسکیدر
و نوع بشر ، بدایتی لیال زمانده غائب اولان اوزون بر
تکاملک صوک کلمه سیدر .

مادیون نظریه سنه کوره [موجودات] بذاته موجوددر
و بتون حادثات مقدم اسبابه منجر اولور و لایتغیر
قانونلره تابعدر لر . بوکون اولدینی کبی هیچ بر وقت
خلاف عاده شیلر اولمامشدر . حادثات فوق الطبیعه دنیان
شبارک اسامی غیر کافی مشاهدات و یا یاکلش آ کلاشلمش
شیلر ، تشوشات ذهنیه نتیجه سی کوریلن خیالات ،

توهمات، صوفیانه رؤیایر ، متصوفانه رؤیتار ، پاپاس شاقرا-
بانلقلری و یاسپیریتیزمه مددیوملرک حقه بازلقلری کبی
شیاردرد .

(آما !)

« بو اعتقادات بوکون آنجق حس تنقیدیدن محروم
خلقهده بولونور و بونلر آنجق آنلرک بقاسنده بر منفعت
مادیه لری اولانلر طرفندن مدافعه ایدیلیر . معالسهف
تخم خطا کنجلیکک روحنه القا ایدلشدرد ، و ، چو-
جقلقهده آلینان حسیات اک درینلرندن، اک یاپیشقانلرندر.
بناءً علیه ، انسان سورولرینک آره سنده بو خرافاتک
حالا نصل عقل و منطقه غلبه ایتدکلری و فنی خلقک
نصل بسبتون بر اقدینی قولایجه آ کلاشیلیر . چوجقلرک
فکری خطا و خرافات ایله بسلنمکه دوام اولوندقجه
اباطیلک کله یچکلرینی چوزوب طبیعتک و حقیقتک اراشه
ایتدیکی شهر اهده یورویه جک اولان کیمسه لر پک آز
اوله جقدر . اخلاقر اعتقاد ایدر لر دی که [ماده] خار جنده
عالمده ، دها بر چوق (عناصر) واردرد : آتس . هوا ،
ضبا ، قراکق ، حرارت ، ماغنه تیزم (جاذبه) ، دافعه ،
روح ، سما ، الوهیت کبی . بوکون بیله بر چوقلری
دوشونور که ماده نک یاننده بر شیء خصوصی و مستقل

وارد در که بوکا قوت ویا قدرت énergie (مجال ؟ لجناب
شهاب الدین بك) دیر لر . فقط فن جدید بو مشکلی حل
ایتمشدر . قوتک ماده دن مستقل بر موجودیتی یوقدر ،
(قوت) حرکت و یا (کرلمه) (انجرار ؟) Tension
حالنده کی (ماده) نك بر خاصیتی در . بو ماده نك بر
لازم غیر مفارقی او اوب گاه کتله لک حرکتی ، گاه حرکت
فردیه Mouvement moléculaire هیئتنده منجلی
اولور . قوت ، بذاته ماده کبی ممتنع التخریبدر . ارض
اوزرنده کی بتون حرکاتک منشأ ابتدائیسی حرارت شمسدر که
بونک پک ضعیف بر قسمی بزم عالمزه قدر وارر و کرک
طوغریدن طوغری به ، کرک طولایسیله بوراده کی حاد -
ناتک حصوله کفایت ایدر . ارض اوزرنده حیاتی ادامه
ایدن کونشدر : اک بیچاره دکز یوصوندن اعتبار آ مهیکل
چنار آغاچنه ، حیوانات نقیعیه دن Infusoires انسانه
قدر هرشی ، حتی روح و اذعان ، موجودیتی کونشه
مدیوندر و بونلرک جمله سی ، تحلیل نهائیده حرارت شمسیه
منجر اولور . (کونشه بر ستش ایدنلرک قولقلری
چیناسون !)

• بو مسرودات معمای کائناتک مادیون نظریه سی
خارجنده تفسیری یچون ایاری به سورولمش

فرضیاتی دفعه کافیدر . ذاتاً بونلر ، هپ منظومه شمسیه-
مركز تدقیق منشائی ایله تأید ایتمشدر . بوکون بلاشبهه
بیلینور که بتون بو حرکات و قتیله افلاکده طاعبنق بر
خالده بولونان موادک برلشمسندن حاصل اولمشدر .
« بکا ماده و حرکت و یریکیز بن سزه تکرار کائناتی
تشکیل ایدیم . » سوزینی فنون جدیده نک الهامی ایله
بیوک فیلسوف ده قارت سولمشدی .

ایشته لوسیپ ، ده موقریت ، آپیکور (نام حکمانک)
نظریات جراتکارانه سی بوکون پارلاق بر صورتده تأید
ایتمشدر . قرون وسطی دنیلن لیله یلداده اونوتلقدن
صکره آنلرک نظریه ذروه سی *Théorie atomatique*
جدآ فنی اساسلر اوزرینه مجدآ تأسیس ایدلدی .

فقط بز تجربه لر مرکز صوکنه کلکدک ؛ بالعکس ، هر
نوعدن معمالرک ایچنده محصور بولونیورز. هیدر *Hydre*
(دنیلن مخلوق اساطیرینک) کسیلن هر باشنک یرینه
بر باش چیقدیغی کبی هر حل ایدیلن مسئله نک آرقه سندن
یکیلری ظهور ایدیور . ایشه بو حالردن و (وجدان) ی
صرف مادی اسباب ایله شرحک عدم امکانندن مادیونک
مخالقلری اک اساسلی دلیللرینی استخراج ایدیورلر . بونلر
دیورلرکه : — مادام که بو حادثاتی شرح ایدم میورسکنز ،

ديك اوليوركه سزك نظريه كمز يا كلش و بز مكي طوغرى .
يدر . بو برهانك واهيلكي ميدانده در . اكر فرضيه
ماديون هر حادثه ني تفسير ايده بيلسه ايدي آرتق بر مناقشه
قالمازدى . بوكا عدم اقتدار ديكر فكرك طوغرى اولسنى
استلزام ايتديرمز ، چونكه مخالفه مركز نظريه لرى ده بز
مكيار كبي و ده ازياده حقيقت اشياي شرح ايده مامك
قصوريه معاو لدرلر . ماديون صحیح و سفسطه و خيالات
فلسفيه ايله بوزولماش هر ذكا ايجون قابل تعقل شيلره
اوغراشدقلى بر زمانده ، روحيون ، بالعكس ، هيچ
كيمسه نك حالا كورمديكي ، طويمدينى ، طوته مدينى بر
شيء نقطه حركت اتخا ايدورلر . اونوتيورلر كه بتون
عالمى ايجندن چيقاردقلى (روح) ، كلاميونك (ته اولو -
زين) و سپيريتلر ك مخيله لرندن بشقه بر رده . بره وجو -
ديت حقيقيه مالك اوله مامشدر . (روح) آنجق بتون
بتون معين و بر عضويت ماديه ايله مناسبتدار اولق
صورتندن بشقه هيچ بر رده بولونه ماز و بو كا ده آنجق
ذوى الحياتده (جنس حيوانده) تصادف اولونور . كذلك
حيات ، مفكره ، ماده نك بر طرز مخصوص تشكيليدر .
دماغى تركيب ايدن موادك حركاتى فصل اوليورده (وجدان)
ى توليد ايدور ! بونى شمدي بيلمديكمز كبي هيچ بر

وقت ده بیلمیه جکیز . فقط بزم بو خصوصه کی جهالتیز
دها بیکلرجه حادثات طبیعیه بی آ کلامقده کی جهالتیز دن
بیوک دکدر، بونیکله برابر بز بو حادثات طبیعیه بی آ کلا-
مق ایچون (خلاف طبیعت) براهینه مراجعت ایتمیورز.
حادثات روحیه نک مدار استنادی بر عضویت ذی حیات
اولدیفنی اثبات ایده جک علائم حسابسزدر و دوشونمکه
مقدر کیمسه لر طرفندن اصلا رد ایدیش دکدر .

روحیون ادعا ایدیورترکه (فکر)، دماغک بر محصولی
دکل . بو عضوک آرقه سنده کیزلنن بر روحک اثریدرکه بو
روح ، بر پیانیستک آتی اوزرنده اوینامسی کی اوینار .
بویله اولونججه ، صفرانکده قره جکر طرفندن افراز
اولونمیوب آریجه ، جکر نسجی اهتزازه کتیرن بر روح
طرفندن میدانه کلدیکنی ادعا معقول اولور . روحیونک
روح ایله جسمک برلشمه سنه دائر ایلریه سوردکاری
نظریه اصلا آ کلاشلماز . »

(بوندن صکره دو قور بوخنه D. F. Strauss)

شتراس و W. Wundt و ووندت و Huschke هوشکه
نک ترکیجه یه ترجمه سی دکل آ کلاشلمسی بیله قولای
اولمیان بعض فقره لرینی نقل ایله ایچنندن چیه میور و
آشاغیده کی نتیجه یه واریور . « . . . . بتون بو نظریه

لر اثبات ایدرکه مؤلفارینک دماغلرینه قرا کاکلر حا کمدر؛
یاخود بونلر مادیون حقیقتی تصدیقندن قورقورلر .
فی الحقیقه (روح) کلمه سی بر کمیت حقیقیه افاده ایتمز ؛
بو، دماغک بتون حرکات و اجرا آتی، جمله عصبیه نك
فعالیتی مفید ، - تنفس ، هضم ، جولان مثلو بشقه
اعضائک اعمالنه تعلق ایدنلر کبی - بر عملی بیان ایچون
موضوع بر لفظ جامه در .

(روح) مفهومنی بر کمیت مه تافیزیقیه (ما فوق
الطبیعه) یایمق ، اعضای وجود مزه بر احتساس اضافه
ایتمک ، ارادانی روحه ویرمک ایله مسالک فلسفییه ایچندن
چیقلمماز بر قاریش قلمغه سببیت ویردی لر . بو قاریش قلق
(روح) و (فکر) مدلوللرینک تفریقیله بر قات دها
زیاده لشدی . بو مدلوللردن برینک دائره شمولی دیگرندن
پک زیاده در . (روح) مفهومی بتون حیات روحیه؟ بی
Psychique ، یعنی علی العموم وظائف عصبیه بی محتوا
ایدر . (فکر) کلمه سی ، بالعکس آنجیق فعالیت ذهنیه به
تعلق ایدر ؛ آنک ده مرکزی دماغده کی (ماده سنجا .
بیه) (ویا قشر زنجابی) Ecorce grise ده در .
بونک ایچوندرکه حیوانانک ده روحی اولدیغنه قانغز ؛
حالبوکه بز آناره غایت مختصر بر (فکر) اسناد ایدرورز .

فعالیت ذهنیه اک بیوک نقطه کالنه انسانده وارمشدر ،
 چونکه انسانک دماغی تشکیل ایدن ایکی نصف دائره دن
 هربری غایت مرکب (قاریشیق) Compliqué بر ماده
 سنجاییه طبقه سیله مستورددر . سلم حیوانیده آشای
 طوغری ایندکجه کورولورکه حواس ذهنیه کیتدکجه
 دها آز بر تکمل ارائه ایدر و اعضاده اونستده بسیطالمشیر .
 بوکامقابل اک ابتدائی وکندیارنده متفاوت بر جمله عصبیه
 اولیان حیواناته بر روح اضافه سنده تردد ایتدیگمز کبی
 بونی کندیارنده حیات روحیه نك آنجق کندیسنجه غیر
 ممکن التیمیز بر قابلیت انباهیه دن (؟) Excitabilité
 inconseiente عبارت اولان نباتاته ده ویررز .
 معلومدرکه بو (غیر ممکن التیمیز قابلیت انباهیه) عضو
 یت اعتباریله اک بوکسک موقعده بولونانلرده ده اولور
 و عادت حکمنه کیرن خصوصانده ، یاخود رؤیاده نظره
 چاریار . بناء علیه نباتاتک قراکق حیات روحیه سیله ،
 انسانی تمیز ایدن وجدان صاف آره سنده بر چوق
 متوسطلم Intermédiaire واردر .

بتون بو اوزون مبسوطانن مقصدمر مستقل بر
 روحه مستند فرضیه سنک اک بسیط حادثات ایله متناقض

اولدیفنی و مادپون نظریه سنک تجربہ و حقیقتہ مستند
اولدیفنی کو سترمک ایدی . بو ایکی مسلکی تألیفہ ساعی
نظریاتہ کانجه : بونلرک یابہ جقاری شیء آنجق وضوح
و حسن صورتہ مطالعہ یوروتتمہنک ضررینہ اولہرق
میدانہ بعض ائتلاف دستورلری قویعقدن عیارندر .

دیگر طرفدن (منشأ انسان) مسئلہ سی ، اون طقوز-
نجی عصرده ، فنی بر صورت حلیہ یہ مظهر اولدی .
بوکون بیلینیورکه انسان اولیہ آنی خلق ایلدی و
کندیسی عالم عضویتک اقسام سائرہ سنہ ربط ایدن زنجیرک
صوک خاقه سیدر . انسان ، حیوانات سائرہ کبی ، اوزون
و اعصار سالفہ ایچنده دوام ایتمش مدید بر تکاهلک محصلہ-
سیدر . فی الحقیقہ منشأ حیاتده بر سرواردرکه مادیونک
خلافکیرلری آنی علیہلرینہ استعمال ایتمک ایستیورلر .
بز بو باندہ یالکیز بر شیء سویلمہ بیلیرز : بو منشأک ده ،
کذلک ، طبیعی اولسی لازم کایر و حیات . دها هنوز
تقرر ایتماش شرائط تحتندہ غیر عضوی عناصرک امتزاجی
نتیجہ سی ظهور ایتمشدر .

اگر انسان قوای طبیعیہنک محصولی ایسه بدیهیدر
آنک وجود مادیسی ده وجود معنویسی ده ، طبیعتہ ضد

اولان عناصردن مترکب اوله ماز . بناءً عليه [مادرزاد
فکرلر Idés innées و [خطیآت حواس] erreurs
des sens . عائد بتون روحیون نظریاتی کنندیلکرنندن
دوشهر . [مقایسه تشریح] فنی بزه کوستررکه بومادر
زاد فکزرلرک یواش اوله رق اوزون سنه لرده ، عینی
قوای طبیعیه نك تحت تأثیرنده تکامل ایتمشدر . بناءً عليه
طبیعت ایله حواسمز آره سنده مقرر ومعین بر نسبت
آرامق مجبوریتنده بز .

مهمجه هیچ بر حادثه طبیعیه اوله مازکه بز حواسمز
منعکس اولامسون یا خود تجربه ، تدقیق ، ملاحظه آنی
بزه بیلدر مسون . بونک ایچوندرکه روحیون طرفندن
درمیان اولونان [بشقه حواس ، بشقه عوالم] سوزینک
هیچ بر معناسی یوقدر . چونکه بو عالمده موجود اولو .
نلردن بشقه حواس اوله ماز و بشقه درلو حواس و
عوالم اوزرینه بنا ایدلمش افکار خیالدن بشقه برشی
دکلدر . بزه کورندیکندن بشقه بر طرزده ، طوته میه -
جغمز ، آ کلایه میه جغمز ، استدلال ایده میه جگمز برشی
بولونق لازم کلسه ایدی بونک هیچ بر اهمیتی اولمیه جقدی .
بزجه اهم اولان اشیانک بزه کوره نه اولدقرینی آ کلا -
مقدر ، یوقسه ، کنندیلرینه کوره نه اولدقرینی دکل .

كذلك بز نفس الامرده ماده نك ، قوتك و حركتك نه اولديغنى آراميورز ، چونكه بز بو عناصرى آنجق برلكده آكلايه بيليورز. [نامعلوم بيوكا-كلر] دركه نامتناهى تركيباتى ايله كاشاقى تشكيل ايدرلر .

شو صوك زمانلرده [مونيزم] اصطلاحنى (ماترياليزم) اصطلاحنك يرينه قويمق ايسته ديلر . بوندن آكلا شلديغنه كوره ماديون هر شيء يالكنز (ماده) ايله شرح ايتك ايستيورلر - كه محض خطادر . (مونيزم) مسلك وحديون ، انديون (دو آليزم) يعنى روح وماده ني آيرى آيرى تلقى مسلكنه ميايندر .

بونلكه برابر بن (ماترياليزم) كله سنى محافظه ايتدم . چونكه بو دهازياده طانمشدر وبونك استعماليله ياكلشلق اولماز . بو اصطلاحك يكانه مخذورى بعض كيمسه لرجه غايت قابا ، هر غايه خياليه به منافي بر اعتقاد ظن اولونمسيذر . بونك سببى ، (ماده) حقنده ايديلن ياكلش بر فكر و (ماتهرياليزم) ايله (ايده آليزم) آره سنده بر مخالفت يابيلمسى در . (ماترياليزم) ك ضد حقيقيسى (سپيريتوآ - ليزم) در . حالبوكه (ايده آليزم) مخالفى (ره آليزم) در . فلسفه ماديهدن علوى بر مسلك حكمت يوقدر . چونكه بو ، اولوا ، نظريات اعتباريله شرح وقايع ايجون

فوق الطبیعه اسبابه توسل ایتمز ، (ایدمه آلیمز) کبی
تحریات فنییه سد چکمز . بالعکس ، اشیانک معنای عمیقی
و نسبت سببیه لرینی آرامق ایستهر . عملیات اعتباریله ،
ایده آل علمی بزم خارجمزده تصور ایدمه جکنه بزم
داخلمزده تلقی ایدر و آنک بر شکل حقیقت اکتساب
ایتمسنه چالیشیر .

بو مسرودات بزه ماتریالیزمک جمعیات بشریه
اولان تأثیرینی تحرییه سوق ایدر . بو تأثیرات ،
روحیون تأثیرینک تمادیمی ، مبالغهسی و آنلرک نفی
نتیجهسی اوله رق ، آنک شکلی بر حقیقت آلمسنه مانع
اولمشدر . معلوم اولمیدرکه سعادت و اخلاق بذاته و نوع
بشر اعضاسنک بر لرینه معاونت ایتملیله اولور . انسانلری
بختیار ایتمک آنلره بلا انقطاع عبارات دعائییه اوقوتمقله
اولماز ، جمعیت بشریه بی حسن صورتله تنسیق سایه سنده
اولور . آنجق بویله کیدیلرسه آلام مالانهاییه چاره
بولونور .

بو غاییه و صول ممکن اولونجه جنایاتک اک بیوک قسمی
اورتادن قالقار . عادل اولان انسان ایسک ایدر و فنالقدن
چکینیر چونکه آنک بو خصوصده سائق اوامر و نواهی
دکدر ، فقط ، دیکر لرینک المیده اولسنی کورمکدن

احتراز ایتمسیدر . حیوانانده ، والده لکده ، حسیات
دیگر کامی Altruiste اولدینی کی انساندهده حسیات
اجتماعیه اولمیدر . تربیه و تأثیر محیط بو حسی توشیق
ایدر . اعتیادات اجتماعیه و قوانیدن احترامدهده سجه نك
اخلاقی بر شکده تعالیسنه بادیدر . خلاصه ، اضطرار و
عدم ارادت اخلاقك اساسیدر .

یکی مادیون مذهبی دروننده فنك بیوک بر رول
اوینامسی ایله مسالك سائرهدن آریلیر . ماده ، قوت و
تکامل اوچ عنصر منطق درکه انتظام کائناتی بر شکل
معقولده ادراکه وسیله اوله بیایر . مسلك مادیون جمله لرو
ترکیبیلر ، قیاسلر ، معادلر ، بوش نظریه لر ایله اوغراشماز .
مه تافیزیق متخصصارینك بتون اینجه لکلرینه قارشى اعلان
جهل ایدر . بوفلسفه ائده کی وسائط ابله نه یی آ کلایه بیلیر
ایسه آنکله اکتفا ایدر ، غیر قابل لمس شیارله اوغرا -
اشماز . فنون طبیعیه حاضره کاملاً ماته ریالیستدر . بونارک
محتویاتی ده ، اصولی ده بویله در . چونکه فنون حرکت
حائنده ماده دن بشقه بر زمین تتبع بیامز . مصرده ،
اسکی Saïs سائیس معبدینك اوزرینه محکوک آئیده کی
عباره بوفنلره تعلق ائده بیایر : «هرنه موجود ایدی ایسه ،
هرنه موجود ایسه ، هرنه موجود اوله جق ایسه بن اویم ،

هیچ بر انسان دروننده لایموتلغمک احتیجاب ایتدیکی
بجه بی قالدیرمامشدر .

(فلسفه ماده دنیلن اصول تعقلی توضیح ایچون
کندمزدن فضله بر شیء سویلنمسنی زائد کورور و
بوخنه رک مقاله سنی حرفیه صوک درجه ده صادق اولمق
اوزره نقل ایله اکتفا ایدرز .)

سپیریتیزم و ساثره

فن روح شناسی ، عصر مزده ، بزه یمان بر ساحه تفحصات آجدی . روح داخلنده دهشتلی تدقیقات و کشفیات یاپیلیور . ظن ایدرم که یکر منجی عصر ظرفنده بر چوق مسائل مغلقه حل ایدیله جک ، روح ، بیوک بر وضوح ایله تظاهر ایدم جکدر . بونکله برابر روح اسرار آلود بر شیئدر . خصوصیه بر چوق مسئله لک هنوز آ کلاشیمه مامسی ، انسانده ظنون و خرافاته بر مجذوبیت طبیعیه بولونمسی ، جهالتک بوکی عقائد سخیفه به رواج ویرمسی ، رؤیا ، اولوم دنیلن مفهوملرک بر ستره مجهولیت ایله قایللی بولونمسی عصر مزده سپیریتیزمه رواج ویرمشدر . انسان ، انسان اولمقله برابر بر آزده اشکدر . صاحجه صایان ، هر وقت حقیقته غلبه ایتمشدر . عجیب ، اسرار آمیز بر صورت تفسیر دائما منقح و بارز بر ترجمیه تر . جیح ایدیلیر . اساساً ذهن بشرده بر ضلالت خسته لنی واردر . بومرض ، اسکیدن دهها غلیظ بر صورتده نمایان اولیوردی . اوزمان بر طاقم قابا رهابین روحلرک ماورای

احجار و اشجارده کیزلندکلیخی ادعا ایله بشقه وسائط ایله آنلری یا دعوت و یادفع ایدبورلردی. بیچاره وحشیلر ایسه بوخیلاتدن تیر تیر تیتیریورلر، روح افندیلمزه هدیلهلر تقدیم و یا قربانلر ذبح ایدبورلردی. شمدی ایسه عینی خستهلق، عینی شکلده، فقط بر آزدها اینجه لهرک کندیسینی کوستریور. بونک ایچوندزکه شارلاتانلر سپیریتمزه بر فن لاطه سی کیدیر مشلر و روحی علمی بر شکلده توصیف ایتمشلر در. شمدی روحلر امره تابع اوله رق آرزو اولونان برلره، خصوصیه تیاترو محنه لرینه کلیورلر. «استرویو» ویریورلر. بوندن تقریباً سکز سنه اول بر روحچینک بتون اسلاف و اخلاف ایله مسائل حاضره به دائر وقوعبولان مباحثه لرینی اوقومشدم. مثلاً حضرت عیسی دره یفوس مسئله سی حقنده مطالعه سنی سویلیور. بزم پیغمبر من سلطان حمید حقنده بیان مطالعه ایدبور. و قس علیه البواقی. بونلر دن بری ذات باری ایله محاوره به کیریشیور. نه دیرسکز؟ بو هذیانلره اعتقاد ایدنلر ظن و تخمیندن پک چوق. شیرومانسی (اله باقرق کله جکدن خبر ویرمک)، منه مونه قنی (عقلی اوقومق)، آسترو لوزی (نجومدن احکام چیقارمق)، آالشیمی (بالکیمیا محال ترکیباتده

بولونمق) ، غرافولوزی (آل یازیسنه باقوب بر چوق
شیلر بیلدیرمک) ، مه دیوم (روحنی وجودندن چیقما -
روب دیکر روحک عینی وجوده کلسنه قدرتیاب اولمق)
لق ، و سائره ، کبی صنایع ایله اوروپاده پاره قزانانک
چوقدر . غزته زده ، هر وقت ، بوکبی شارلاتانلرک
اعلانانه تصادف اولونور . هله ساخته علاجلر ، سیمیماوی
تداویلر و بونلره مقیس رذالتلر ، بورسده همه حال
موفق اولمق اصوللری ، هر دائم یومی غزته لره بر
واردات منبعیدر .

افندم ! روحلر کولکه کبی ، حتی قابل وزن بر
طاقم اشکالدر . بونلر امره متابعت ایدوب آرزو ایدیلن
یره تنزلاً تشریف ایدرلر . ایشته بتون اسرار بوراده .
اسکیدن ده انسانلر جوع اسرار ایله بوکا ذاهب ایدیلر .
قدیم یونان و روما مذهبی بو اساس اوزرینه مستند ایدی .
روحلر ، بعدالوفات ، یاشارلر . دائماً مزارلرده ، عائله
اوجاقلارنده طولاشیرلر . عائلهده « آتش مقدس »
Feu sacré بولوندرلمسی بوکا مبتنیدر اوروحلرده ،
بعض شرائط داخلنده ، کلوب بر حیات اولانلر ایله
کوروشورلر . (فوستل دو قولانترک Fustel de

Cité antique de Coulange مدينة نخستین نام
اثرینه (مراجعت) اقصای شرقدهه، حالا، دین رسمی
بودر.

برچوقلری ارواحدن قورقار، دیکرلری آنلردن
استمانه ایدر. بیوجیلک، سحر بازلق، وسائط مغنویه
ایله تداوی، استجاره، اوفوروکچیلک، اوقویوجیلق،
جفر ورمل کبی بر طاقم صنایع هپ بو روحلرک «وجود-
ینه» مستنددر. روحلر انسا-انلرک، حیوانلرک، حتی
جماداتک شکلنه تمثیل ایدرلر. قهوه تلوه-سندده، آشیقده،
میککه و دها بونلر کبی أبوق صابوق شیلرده بولونورلر.
اسکیدن بری بو اعتقادات موجوددر. زمان و
زمین بونلره دائمًا بشقه بر شکل ویریرور. فقط هر حالده
اساس بردر. آمریقانک اورته-سندده و یا طاس-مانیا
آطه-سندده وحشی رئیس نصل ارواحی جذب ایله خسته-
لری شفا یابایدیورسه، بو کونده، همان همان عینی وسائط
ایله «لورد Lourdes» دهکی قاتولیک باباسی و یا قوم قپو و
بالقی دهکی روم راهی و طیفه تداویسندده قصور ایتیمور.
محیط اینجه لکجه روحدن استفاده صورتلری ده اینجه-
لیور. مثلاً پارس سوسیه ته-سندده روحجیلق سپیریتیزم،

مه دیو جلیق ، ماصه چویر جیلیکی ، پسیقوغرافی (روح نویسی) ، تله پاتی (اوزاقدن متأثر اولمق) ، تله سته زی (هپ او) ، آنیمزم (هرشیکک روحه راجع بولونمسی مسلکی) شکل لرنده نمایان اولیور .

بوندن دها زیاده تأسف ایدیله جک بر نقطه وار :
قامیل فلاماریون کی هیئته ، خصوصیه فنونی تعمیمه
سی ایتمش جدی مشاهیر بو کی هوایات روحیه به ،
آخر عمر لرنده اعتقاد ایتمشلر . و تله پاتی به بر فنی سوس
ویرمشلردر .

اوت ! روح بر کنز لایفنادر . روح شناسی هنوز
رشیم حالنده بر فندر . دها روحی اولچه میورز ، طارته
میورز . فقط بونک بر شیء طبیعی اولدیغنی ، قوانین
طبیعیه به هر حالده تابع بولندیغنی پک اعلا بیلدیورز . روحک
بزجه مجهول بعض تجلیاتی اوله بیلیر . بلکه اهترازات
اثیریه ایله بعض شیار قابل نقدر . کیم بیلیر ؟ استقبالده
احتمال که روحدن روحه تلسز تلغراف بیله یاپیله بیلیر .
فقط ، بوکون ، عقل سلیمی براقه رق ارواحه دانس
ایتدیرمک ، آنلردن هر صورتله استفاده ایتک جدیدت
فنیه ایله اصلا توفیق قبول ایتمز . فلاماریوندن اول لوئی

فيكيه اسمنده خيلى عالم بر ذات ده فنى بوكي صاحمه لره
اضلال ايتمشدى. شمدى ايسه ، چوق شكر ، لاعلى التعيين
هر هانكي روح ايله ايستهر ايسه كيز مكاله يه كيريشن
آلان قاردهق كبي ارباب اقتدار كورسيورز .

روحلر ، بر آلمان حكيمنك قولنجه ، سپيريتيزمك
تعاليسى ايله ، اسكيدن بك باربار ايكن شيمدى ، (مدنى)
اولمشر . فى الواقع وحشى قبائل رؤساسنك جلب و دعوت
ايتدكلى روحلره نسبتله فلما ريون و يا قاردهقك چاغر-
دقلى روحلر جداً سيويليزه در . هر زده ايسه بونلر
پارس و يا لوندركه اك مشهور ترزيلرينه كيدوب تيارو
وسواره ايجون (آبي) تدارك ايدجكلر . اكر خلق
بلاهنده دوام ايدرسه ارواحك ، عن قريب ، آره مزه
كيروب سربست سربست بزله مكاله ايدجكنه شبه
ايدلسون ! آمرىقالى بعض روحچيلره نظراً روحلرك
ثقاتى ۴ و ياس (اونس) Once ايمش .

هله ماغنه تيزم و هيپنوتيزم دنيلن شيلردن استفاده
ايله روحلرى جلب و دعوتكده مودا اولمى جداً بك
عبيدر . سيرفى المنام و هيپنوتيزم فنده بر فصل مخصوص صدر .

طولاندير بيجيلىق صنعتى بونلاردن ده لايقيه مستفيد اوليور .

زواللى بشر هر وقت طولاندير بيجيلىك مغلوبيدر . انسانلر صاف درون اولدقجه آلدانه جقلىر ، آلدانداقجه مختلف صورتلرده سپيريتيزملر ميدانه چيقه جقدر . ساخته علاج اعلاناتى - كه بر نوع روى طولاندير بيجلقدر - بواعتبار ايله شايان اهميتدر .

تلقينات محيطيه Suggestion du milieu ايله خيلى رذائلر ياپيليور . انسانلر عادتآ اولانيور . ايشته سپيريتيزم ده بويله بر طولاندير بيجيلىق شكليدر . بعض جاهل و ذى صفوت آدملىك تسلى به احتياجلرى ، فن نادان بر طاقم كيمسه لرك الك قاريشيق مسئلهلره جواب تحريلىرى ضرورتى اسف اولونور كه سپيريتيزمه ، بوگون بر شكل ويرمشدر .

مملكتمزده بو آلافرانغه سپيريتيزم داخل اوليور كي ايدى . تردياتى اكمال اچون بو اكسيكى . چوق شكر كه بر چوق بدعقلر كي بو آلافرانغه موداده چابوق زائل اولدى . آرتق يكي سپيريتيزم كتابلرينك انتشار ايتديكى غزته لرده كورميورز . فنونه يكي هوس ايدن

بر طاقم کیمسه لر، بالطبع، فن ایله خرافه یی، خصوصیه
بویله شیطننتکارانه اویدی ریش بواطلی تفریقده بعض
مرتبه کوجسک چکر لر . بو کییلری تحذیر ایچون بو
فصلمزی قلمه آلمغه و کتسابمزه علاوه ایتمک لزام
کوردک .

دین و استقبالی

بر شیدن بحث ایتمدن اول آتی تعریف ایتمک لاز.
مدر . آنک ایچون بزده بوراده دینی تعریف ایده جکوز.
بو تعریفی بر دستوره ارجاع ایدرکن بشقه متفکر لړک
آثارینه و یا محیط المعارف لړک معاونتته مراجعت ایتمک .
بناءً علیه تعریفمز کنندی نقطه نظر مزدن دینک تعریفیدر.
چوق مناقشه کتورر ، فقط بونکله برابر آنک اک
طوغری بر تعریف اولدیغنی ادعا ایدرز .

(دین، معمای نهائی بی بردستور ایله افاده ایدروا کملیت،
عدالت ، رأفت ، غایه امل کبی مفهوم لری بر رمز ایله
عقول ایچون قابل فهم بر حاله قور . واشتغال ایتدیکی
زمینلرده ، شایان توصیه کوره جکی شیلری امر ، محتاج
نهی عد ایتدکارینی منع خصوصنده رمز ا کملیت عد
ایتدیکی ذات باری به استناد ایدر . حقیقت کلام الله اوله .
جغندن آنکله متکلم اولور و اجرا آتی نام آلهی به
یاپار .) بو تعریف عمومی اعتباریله در . بر آزدها

اوزه نیلیرسه دها اطرافلی ، اغیارینی دافع ، اقسامنی
حای دستورلره ظفر میسر اولونه بیلیر .

دینک غایتی بشرک رفاهیئیدر ؛ یوقسه آنک حصر
تضییق دکدر . دین بشر ایچون یزادلمشدر ؛ بشر دین
ایچون دکدر ، حکومت اهالی ایچون وضع اولونوب ،
اهالی حکومتک اجرای احکامی ایچون احداث ایدلمدیکی
کی . ادوار استبداده اصل اولان حکومت و حکمدار
ایدی ؛ تبعه ورطایا آنک و یا آنلرک مالی ایدی بالآ-
خره افکار جیده و نظریات حقوقیه تک تعالیسی ایله
حقیقتک بر عکس اولدینی آکلاشیلدی . دین خصوصنده
ده عینی مطالعه وارددر . اسکیدن انسانلر دین ایچون
خلق اولوندی اعتقادی عمومی ایدی . بالآخره دینک خادم
بشر اولدینی نظریه سی غلبه چالدی .

بو کون ترقییه مانع بر دین وارسه واجب الازالهدر .

دین ضررلی اولماملی ، بالعکس ، خیر و منفعتی

موجب اولماید . .

دین فیک ماوراسنه تعلق ایتملی ، اصلا حقائق مثبتیه
ایله عکسلیک ایتملی و تکامله مانع اولماملیدر . اولورسه
غیر معقولدر ، مضردر ، مرضی صمدانییه مغایردر .
چونککه جناب حق (حق دیورز) منبع شروفساد ،

هندك سيواسى ، فنيكهك نك مولوخى ، غره قو - لايتنارك
وولكهنى ، اسراييليرك ابليسى كى فنالق خالقى ، بر معبود
ظالم دكلدر . حاشا حاشا ! خرستيانلق تعريفمزده كوستر-
يلن دائره يي كچديكندن يواش يواش محو اوليور . و بو
دينك نوع مظلوم بشره پك بيوك فنالغى طوقونمشدر .
مدنيت خرستيانيه اخلاق خرستيانيه ، حقوق خرستيانيه
جمله لرى ايله افاده اولونق ايسته نيان مضموم لرغير موجود
در . خرستيانلق قوانين رياضيه بيله اعلان جدال
ايتمشدر . مدنيت حاضره نك ته قنيق قسمى خرستيانلق
سايه سنده دكل ، آكا مخالف اوله رق ، آنكله مجادله
ايدرك ميدانه كشمدر . اخلاق خرستيانيه ايسه اى بر
شيء دكلدر . و اصل حضرت عيسى طرفندن موضوع
اساسات اخلاقيه ، مذهب فنا فى الله امثال ايدلامشدر .
خرستيانلق اساسلى براخلاق سزاق تخمى ده احتوا ايدر .
انجيللرده خيملى مناسب سزلك واردر ، ذاتا بعض اوامر
قابل تطبيق دكلدر و اوله ماز . حقوق خرستيانيه ايسه
خرستيان اوليانلرك انكار حقوقى اوزرينه مستند بر حيدود
و وحشى حقوقى (؟) در . خرستيانلق ، تاريخده ،
بشر ايچون محض مصيبت اولمشدر . نصرانيت دائره
شمولنى پك كچمش و ديندن بشقه بر ماهيت اكنساب

ایتمشدر . خرسیتیانانگک صرف دینی اقسامنه رعایت
و حرمت ایدرز . و او قسمی انسانیت ایچسون محض
نعمت بیلیرز فقط اوست طرفنک ده ماحی مدنیت اولدیغنی
هر کسله برابر ادعادن چکنمه یز .

دینارک حدودی تجاوز ایدن بو اقسامی (قاعده
اطراح) موجبنجه یواش یواش افنا ایدیور . پروستانلق
بو ادعامزک انک جانلی شاهدیدر . خرسیمان قاتولیک کلیسا
سی و قتیله بلای برزخ ایدی . پروستانلق ره فورمی
آنک بر چوق مضر جهتلرینی اطراح ایتدی . بو سایه
ده قاتولیکک عالمی ده تنسیقات و تطهیرات اجراسنه
مجبوریت بولندیغنی کوردی . ایشته ، بویله جه ، قرون
و سطاده کی مظالمه نهایت ویرلدی . دین ، بوکون بیله
حدودینی تجاوزله ظلم ایدیور . دائره سی خارجنده دین
مقدس دکل ، شیعندر . دائره سی داخلنده ایسه یالکنز
مبارک اولق شوپله طورسون پک فائده لیدر ، طبیعیدر ،
ضروری و لازمدر .

استقبالده دین آنجق وجدانه عائد اوله جقدر . دین ،
آتیده ، سمت و جدانه اجلا ایدیله جکدر . فن ، تجربه ،
قانون ، حکومت ، ترقینری ایله ، دینک مداخله واشغال
ایتدیکی بر چوق شیرلی استرداد ایده جک ، فقط ، ایمان

و اعتقاد ، هر وقت عالم و جدانه حکمران اوله جقدر .
ذاتاً بو تکامل وقوع بولویور . هر حق صاحبنه قطعاً
ویرلدیکی کسون آرتق جهانده دین نزاعی قالمیه جقدر .
اگر دینک محافظلری عاقل ایسهلر ، اسکی مستبدلر کبی ،
فضولی برچوق یرلری دائرة اشغاللری ایچنده طوتمسو-
نار . « اللهم عائد اولانی اللهم ، قیصره عائد اولانی قیصره
ویر ! » سوزی جناب مسیحیه عائد در ونه بیسوک بر
حکمتی مند مجدر !

دین ، قدیمی محافظه کار لغنی براقیرسه انسانلره خدمت
ایتمش اولور و بویله حرکت ایدرسه مقصد و غایه سنه
جداً یا قلاشیر .

مهار داران ادیان ایجه بیلمیلیدر لکه عالم علی حاله
قاله ماز . ترقی و تکامل بر امر مقدردر . سکون قابل
دکدر . عادات و اخلاق اولدینی کبی محافظه ایدیله من .
دون بو کونه بکمز مندی ، یارین اصلا بو کونه بکمز میه-
جکدر . آنک ایچون بعض عنعناتی محافظه ده اصرار
مؤسسه قدیمه نك کسر نفوذینی ، قصر اهمیتتی موجب
اولور . نته کیم ، بو اعتبار ایله خرسیمانلق تزکیه سنی پک
بوزمشدر . دین مجادلات دنیویه نك پک قوقنده ، بر
موقع بلند توقیرده بولونمیلیدر . دین و جدانه سلطان

اولدقجه عديم الخلمدر . حالبوکه بونک اوپر طرفنه
تجاوز ايدرسه اورانک صاحب حقیقلری ، ایرکچ ،
استرداد حقوق ایدرلر .

« دین » کلمه‌سی معنای عمومیسنده استعمال ایدپورز .
معین بر دیندن بحث ایتیمورز . کلمه اسلامیه : ریاکار بر
سائقه استنادی ناموسمزه مغایر کورورز . بنهائ علیه
اسلامیت موضوع بحث اولونجه استعمال ایده جکمز کلمات
توقیریه علی العاده ابدال اولونان تشریفات اصطلاحارینه
بکزه تلسون . اسلامیت ، بیوک بر تجربه اوزرینه مؤ-
سس اولدیغندن ، اتم شرایعدر . واجب الوجود ، هر
دیندن زیاده ، اسلامیتده ظروف مادیه دن تجرید ایدلمشدر .
اقانیم ثلثه دینلن غلیظضم پرستی ایله کنه باری بی استخراج-
جک قابل اولدیغنی اعلان ایدن اسلامیت بیننده کی فرقی
دوشونکز اسلامیت استقباله ده . سعادت بشریه بی
کافل اوله جق بردستوردر . آنک بو استقباله ده شامل
اولان ماهیتی دوشونلور و بو صورته تکاملنه «مساعده»
ایدیلیرسه ، ایجه بیلهلم ، شریعت احمدیه استقبالك عناصر
مهمه سندن بری اوله جقدر . بآن شرطکه حکمت اسلامیه ،
سرتدوین شریعت ایجه آکلاشلسون ا بو حکمتدن نه
قدر اوزاقلاشیر ایسه ک اسلامیت اوقدر چورور . سونه ر ،

محو اولور . بوکانه قدر تقرب ايدر ايسهك استقبال او
قدر مسلمان اولور . مادامکه واضع شريعتک مرضی*
عائسی صوکه کونه قدر دوام ایده جک، بر دین تدوینی
ایدی ، دیمک اولیورکه اوزات عالی حوائج مستقبیلینده
دوشونمشدر . اک کوزل ، معقول ، مفید طرز حکومت
نه ايسه اسلامجه مقبول حقوق عامه اودر . «علم» هر نه
ايسه ، هر زرده ايسه ، اسلامک اعلا و تجیل ایتدیکی علم
اودر . بو زمانده قابل تطبیق اولمیان احکام سالفه دینیه
واجب النسخدر .

علم و فن کبی ، هر دقیقه ، اسلامیت یکی بر اثر
تکامل ارائه ایتلیدر . دین محمدی آنجق بویله محافظه
اولونه بیلیر . فقه و عقائد محتاج تعدیلدر . معاملات دخی
احتیاجات عصریه به توفیق ایدملیدر .

شریعت یهودیه غایت آغیر احکامی حاویدی . فشر،
ترفه ، جمعه ایرتسی ، ات و سائر مسائل دقیقه حاضرده
اسکیسی کبی تلقی اولونه ماز . اسکی یهودی احکامنی اجرا
ایده جک بر فرد بو کون اوروپا و آمریقادا خیلی اذیت
چکر و بوندن بر فائده حاصل اولماز . و یهودیلک بویله
محافظه دکل ، بالعکس محو اولور .

بو حکمتی دوشونن اوروپلی و خصوصیه آمریقالی

یکی بنی اسرائیل Orthodoxie juive یعنی [کار قدیم]
یهودیلکدن چیقمشلر و آنجق بویله جه یهودیلککاری
محافظه ایده بیامشلردر . ایشته شایان دقت بر مثال !
اک کور سسم ایله علماسزه خطاب ایدرم : تغییر
احکام شرعاً مأمور بهدر .

اسلامیت آنجق بویله قورتیه بیلیر و آنجق بو او امره
انقیساده استقبالده مهم بر عنصر حالنه کیرر . احکامک
قابل تغییر اولدینی اساسی وضع ایله اسلامیت محافظه کارلنی
بیقبور . بز ایسه بو اساسی اونو تمقله اسلامیتی هدم
ایتکده یز . بکا مرضی عالی احمدی دائره سنده رخصت
و بریکز ، عالمی مسلمان یاهیم ، مغربدن مشرقه قدر نوع
بشری توحید ایده ییم .

استقبالده اسلامیت دینیر دینیز عقلره « ره فورم »
و « پروتستانلق » کلیور . بز چوقلری اسلامیت داخلنده
مارتن لوتر ، قالون و مه لانختون و سائر نک یابدقاری
تنسیقاتک یاپلمسی لزومنه قائل اولدیغمز ذهابنده بولونیورلر .
ره فورم ، اوروپاده ، ترقی ایله برابر تفرقه یی ، بیکلر جه
محازبات و مجادلاتی ، قتل عاملری استلزام ایتدیر مشدر .
بز بوندن اورکهرز . تفرقه روح اسلامیتله قابل تألیف
دکدر . شیعی ، سنی اختلافی آز کلش کبی ، برده یکی

و اسکی مسلمان اختلافنه میدان و یرمک محض جنایت ،
محض فلاکتدر . بر ره فورم نه شکله ارائه اولنورسه
اولونسون داغما آریلنی ایجاب ایتدیرر . خیر ! بز لوتهر
مقلدی دکلز . بزم توصیه ایتدیگمز شی* اساسات احمدیه
رجوع ایله اسلامک ماهیت تکاملکارانه سنی اعلادر .
اسلام یالکمز مستعد ترقی دکلدرد . آمر ترقیدر . اجماعت
و خلافت اصولری ترقیاتی تنسیق و تنظیم ایچوندر .
مقصدمن اجماعتک قراری و مقام خلافتک تأییدی ایله
اسلامیتک « رسماً » تجدداتی قبول ایله تاریخی و علوی
روانی ایفایه - بیوک و برقاچ عصرلق فاصله دن صکره -
دوامیدر .

شوکا ایمانمز قویدرکه حضرت نبی^ا کمل بو کون
مقصدنجیبنی اظهار ایتسه شودقیقه ده بزنی تشنیع ایدنلری
جداً تکفیر ایله اجتهاداتمزی روح اسلامیه ده موافق
بولوردی . چونکه جناب رحمة للعالمینک شرعی توشیق ،
امتی اعلا ، قانونی تأیید ، حکومتنی تعظیم مقصدلرندن
بشقه هیچ بر سائق ایله حرکت ایتبورز .

« اصول فقه » تکرار تدوینه محتاجدر . قرآنک
معنایی بو عصرده ، اعصار سالفده آکلاشدیغنی کبی
دکلدرد . ترقیات هپ یکی بر تفسیرک مقدمه سی اوله بیلیر .

كذلك اسكى اصولچيلار ك بارز استعاره لرى آ كلاميه جق
درجه لوده متن كلامه معانى ماديه ويرمشلردر. بونلرى
ايجه دوشونلم ، يكي عقائد ، يكي فقه ، يكي اصول تدوين
ايدلم . بويله اولورسه ، استقبالده ، ديانت احمديه ، حقيقه
دين عمومى ، اوله جق ، صوك كونه قدر وحدت عالمه
نكهيانلق وظيفه سنى ايفا ايدم جكدر . اوله مدينى تقديرده
اسلاميت حاضره محافظه كارانه ، اسلامليك بيله محافظه
هستيسنه قدر تياب اوله ميه جقدر .

مسلمانلقدہ حریت فکریہ

— ابن رشد ، ابن سینا و سائرہ —

«اسلامیت» ، فن و علم ، مدنیت و ترقی مدلوللری
کبی توقف قبول ایتمز ، سکون بیلمز بر مفہومدر .
اسلامیت ہر دقیقہ ترقیدہدر . اسلامیت قطعاً تقرراشمش ،
صوک سوزخی سویلش ، آرتق یاباجفی قالماش بر دین
دکدر . اجتهاد ، اجماع امت ، خلافت ، قیاس ، تعلم
وتفنن مجبوری ، اختلافک محض رحمت اولسی دستور
نبویسی و سائرہ ایلہ اسلامک بر ماہیت تکاملکارانہسی
واردر . بو ماہیت ، رحلت رسالتیناہیدن صکرہ ایجہ
آکلاشلمش ، سربستی تفکرہ مساع ویرلش ، اورتہیہ
حریتکارانہ بر فلسفہ چیقمشدر . اوزمان ، ہر نوع
مسائل ، صوک درجہدہ حریتلہ موضوع محاضرہ اولور ،
ہر فکر مناقشہ ایدیلیر ، ہر کس رأی و اجتهادیلہ افتخار
ایدر و هیچ کیمسہ بسادیکی فیکرلردن طولایی دوچار

تکفیر و تمزیل اولمازدی . اهل سنت خارچنده قالان
متفکرین هپ بوکا دالدر .

اسپانیاده ، بغدادده ، شامده ، دها سائر مراکز
اسلامیهده ، شمدیکندن بیوک بر سربستی ایله معادلات
فکریه یورودیور ، نص و سنت ، الکستحسین بر صورتده
موضوع بحث تنقید اولوردی .

بو اسلام فلسفهسی ، بر اوزون مدت ، فکر بشری
اداره ایتمشدر . ازان جمله ابن رشد (علیه الرحمه) نك
فلسفه ارسططاليس اوزرینه بنسایتدیکی مذهب حکمت
عادتا مستقلاً ، قرون وسطاده ، ارباب علم و فنک رهبر-
لکینی ایتمش ، او وقتکی علماء یهود ، ایتالیا ارباب فکرتی ،
پارس دارالفنونی ، خصوصیه پادووا دارالفنونی و مکتب
فلسفهسی ، خلاصه سقولاستیقلر هپ ابن رشد طریقت
فکریه سنه سالک اولمشاردر . او درجهده که بر چوق
عصر لر بتون فلاسفه و متفکرین ابن رشدن ملهم اوله رق
یا آنک مسلکینه ساوک ایتمش لر ویا آکا مخالفتله اوغرا-
شمش لردر . ابن رشدک فکر بشره نفوذی پک بیوک
اولمشدر . قرون وسطاده سن طوما کبی دهشتلی معارضلر
فلسفه « رشديه » علیهنده شدتله بولونقلاری کبی ، صوک
زمانلرده ، اون طقوزنجی عصره وارنجیه قدر ، ارنه ست

ره‌نان مثللو ، بو طریقت فکریه‌نک تقدیرکارلری ظهور
ایتمشدر .

قرون وسطی فلسفه‌سنک عادتاً خالق ، مکتب ارستطال-
لیسک محیسی اولان ابن رشد حضرتلری ، علامه‌بی مدانی
ابن سینا ، غزالی ، فارابی و سائره کبی حریت فکریه
داخلنده خوارق کوسترن مشاهیر اسلام ، مع‌الاسف ،
شم‌دیگی علمای اسلامک مجهولبدر .

مصرآ ادعا ایدرم : بو کون ، بو قدر بیوک بر حکیم ،
بر مدیر فکری بشر اولان ابن سینایی مسلمانلر بیلمیور ؛
استبدادمنز آنی بیلمک‌کمزه مساعده ایتمیور ؛ ضیا پاشا
مرحوم ، درت جلد « اندلس تاریخی » نده ابن رشدی
عادتاً اونوتیور . بوکا مقابل خرسقیان عالمی ، اسپانیا ،
ایتالیا ، فرانسه ، وقتیلله بو حکیم ایله خیلی اوغراشدقلری
کبی ، شو صوک زماندهده آرنه‌ست‌ره‌نان E. Renan ،
مونتق Munk ، ژوزف موله‌ر J. Muller ، شتاین
شنایده‌ر Steinschneider ، آماری Amari ، دوزی
Dozy ، غوشه Gosche ، ماقس موله‌ر Max Muller
هانزی ریت‌ر H. Ritter کبی خرسقیان ارباب اختصاص
ابن رشدی معاصرلینه بیلدی‌ر مشلدردر .
ذاتی تواضعندن صرفنظر ابن رشد حضرتلری افلاطون ،

ارستطاليس ، و سائرہ کي انسانيتك يتشديردیکی برنجي
صنف ذكاردندر . زينليلير ، ابوالسعودلر ، و قس عليه
البواقي ، بو آرسالنك ياننده سوموكلی بوجك قاليرلر .
حضرت فخر کائاتدن صکره فکر بشره ، مسلمانلر
آرهنده ، نفوذ ایدن ابن رشد : رجهسنده کيمسه بو قدر .
استبداد عالم اسلامي تارمار ايتديکی کي ابن رشدی ده
بتون بتون اونوتدیر مشدر . بو کون خواجه لر مزك ایچنده
مشار الیهی بیان قاچ کشی واردر ؟

بو فصلمزی مسلمانلقدہ حریت فکریه به و ابن رشد
فلسفه سنه حصر ایدیوروز . بوندن مقصد منر شودر :
اسلامده ، وقتیه ، هر مسئله ساحه مباحثه به چیقہ بیلور مش .
اسلاملر ، هر درلو معادلات فکریه ایله اوغراشیورلر ،
کندیلرینی اسکی متلرک اسیری بیلمیورلر مش . آنک
ایچون دنیایه حاکم بر ملت و مدنیت اسلامیه کلش .
وقتا که اصول مطلقیت سربستی ، تفکری اورته دن
قالدیر مش ، دنیاده نه ملت حاکمه اسلامیه قالمش ، نه ده
مدنیت اسلامیه . . . بو استبدادک دوام ایتدیکی عصر لرده
اسلام او یوشمش ، طوکمش ، سونمش ، کوچولمش . آنک یرینی
دیگر لری آلمش ، فکر محجه اسلام ینه اساسات جیده سنه رجوع
ایدرسه ، اسکی عظمتی اکتساب ایده بیلیر . آئی عصر دن بری

عالم اسلامده فکر و کلام حریتی ممنوع ایدی . شمیدی کمال افتخار ایله کوریورزکه بو حریت اعاده ایدلدی . و پریشان آثارمزه ، بلکه ایلک دفعه ، بو امرخیره شخصاً خدمت ایتیکمزدن طولایی اعلان بختیاری ایدرز . امید ایدلم که کله جک سنه لرده جوامع شریفه مزده ، قرطبه ده ، طلیطله ده اولدینی کبی مسائل فکریه حریت تامه ایله مناقشه ایدیلیر و محمد خامس عصری ، ماده ایتدیکی ضررلری معناً تلافی ایله المأمون زمانه یاقلاشیر و اسلام قوت بولور .

بز بوراده بو عصرک خصوصیات عالیه سندن بر آز بحث ایده جکمز . مقصدمز بو فلسفه بی قبول و یارد دکلدیر . اسلامده ، اسکیدن ، رعایت اولونان حریته دائر بر فکر ویرمکدر .

اسلاملر یدنجی و سکنزنجی عصر میلادیده مظهر قبول اولان محیط المعارف یونانی بی اخذ و تلقی ایتمشلردی وقتیهله ، مدنی عالده ، یونان فنه نی ، شمیدیکی فنون غربیه نیک هر یرده مقبول اولسی کبی حائز اعتمار ایدی . بونسکله برابر — آثار سائر مده ده سویلدم — مسلمانلر بو فنلری پک زیاده تفصیل و تکثیر ایدرک آنلره پک مکمل بر شکل ویرمشلردر . یونان عاومی اندلسدن اورویابه

کچدیکی وقت ، یونانلیلرک براقدقلمری خالدہ و درجہ دہ
دکلمدی . او زمان ، رہ نالک دہ اعترافی موجبنجہ ،
مسلمانلرک ارانہ ایتدکلمری تکامل فکری ، خرسیتیانلرک
حرکات فکریہ و علمیه لرینک قات قات فوقندہ ایدی .
فقط بو فلسفہ دوام ایدہ مدی . استبداد علم کلامی احداث
ایتدی ، اودہ ، حریت فکریہ یه مانع اوله رق علم تعمیم
ایدہ مدی ، و ، بر آز صکرہ زائل اولدی کیتدی . فلسفہ
بر مسلک اوله مدی ، آنجوق بر ا کلنجه تلقی ایدلدی ، کتب
و اوراق ، با ارادہ حکمداری یاقیلدی ، و بزہ بوکون
علوم اسلامیہ خرسیتیانلر واسطه سیله کلیور . علمای
استبدادک نقل ایتدکلمری علوم فقہیہ و مسائل اعتقادیه ایسه ،
الحق ، بو علوم اسلامیہ نک الک عادی وردی قسمیدر .
بو ادعایی علمای حاضرہ یه قارشئ شدتله درمیان ایدرم .
علوم اسلامیہ یومپه ئی و ههرکولانوم قصبه لرینک
وه زوو یبار طاغنک بر فوران ناکهانئسی ایلہ آن واحده
محو اولمسی کبی ، استبدادک نوعما بر فیضانی ایلہ بردنبره
چوکمش ، تباہ اولمش و آئی و جوده کتیرنلر ط بندن
بیله اونوتلشدر . ایکی بیک سنه صکرہ ناپولی جوارنده کی
شهرلرک کشفی کبی بزده آلتی یدی عصر صکرہ فلسفہ
اسلامیہ یی یرک دیندن چیقاریورز .

عربك وعجمك اوج بالايه اصعاد ايندكاري مدنيت
اسلاميه يي ديكر ملل اسلاميه طبعلرنده كي استبداد پرستي
ايله منقرض ايتشاردر . او اينجه ، ظريف ، لطيف ،
طوغري ، كوزل ، ابي ، پارلاق اسلام شعروادبياتك ،
صنایع نفیسه سنك ، اسلوب معماريسنك ، عقائد مستحسنه
سنك مواجهه سنده ، بوكون جان چكيشير ، دوشونمه يه
غير قادر ، محاسني آكلامقدين عاجز ، قابا ، بهيمي برطاقم
« نسنه » لر كوريورز كه بونلر كنديلرينه مسلمان ديورلر .
بر رمز كال و جمال اولان مسلمان حكمياتك يرنده
بوكون ، فرط غلظتي ايله ، ايچندن چيقلماس بر صوفته
علماني كوريورز .

آشاغیده اجمال ایده جكمز ابن رشد فلسفه سي ايله
محدبهری . انوار عاشقینی و دهها بر طاقم قابا كتابلری
الله ایچون مقایسه ایدیکز حقی تسلیم ایدرسکز .
واقعا بوكون ابن رشدن پك آز استفاده ایده جكمز .
مشار اليك حكمیاتی بزم ایچون بردفینه ماهیتنی حائر دکلدز .
شو قدر وارکه آندن بشقه بر صورتله فائده مند اوله جغز .
کوره جكمز که اسلامیت سر بستی تفکراته اصلا مانع دکلدز .
اسلامیت قیامش بر باب ، غیر قابل التعدیل بر فورمول
اولمقدن پك اوزا قدر . كذلك ابن رشدك تدقیق فلسفیاتی

بزه شونی کوستردجک که اسلام فنونی ، تاریخ فکر
بشرد ، خواجه افندیلک ظنندن پک بیوک بر موقع
طونار .

فلسفه رشديه (بو اصطلاح بز مدر .) Averroïsme
فلسفه مشائیه عربیه نك بتون نظریاتی احتوا ایدر .
بو مسلك حكمت طوغریدن طوغری به ارستطالیسك
لیکیئون (Lycée) ده تقریر ایتدیکی درسلدن کلیر .
فقط ابن رشد او عاومی او قدر توسیع و تزین ایتمشدرکه ،
بو کون ، اساسلری بر اولقله برابر ، فلسفه ارستطالیسیه
ایله رشديه بتون بتون بشقه بر شکلده کورینیور .

ابن رشد ارسطو (ویا ارستطالیس) نك بر حیران
متعصیدر ، و فکر نجه فنون فلسفه یی حکیم یونانی بیتر مشدر .
عادتا ارستطالیس (خاتم الحکما) در . آرتق بزم باه جقمز
شی او فلسفه یی تحصیلدن عبارتدر . (فلسفه) کلمه سیله
یاد اولونان حرکت فکریه عربیه ایشته بوندن بشقه برشی
دکدر . فقط اصل عرب حکمیات و فلسفیاتی فرق مختلفه نك
اجتهادات و مناقشات سر بستانه سنده و کلامیونک مسروداتنده
آراملی بز . جبریون ، قدریون ، صفاتیون ، معتزله و سائر نك
اقوالنده حریت فکریه نقطه نظرندن شایان استفاده خیلی
مسائل واردر . بتون بو فلسفه و مدنیت ، تام معناسیله ،

اسلام فلسفه و مدنیت مشترک سیدر . یوقسه منحصرأ
عرب مخصوصاتی دکل . چونکه اسلام ملت واحده
اولدیغندن ، هر عرقه منسوب محمدیلر ، عینی مدنیتک
تعالیسنه چالیشمش . و لسان رسمی دین اولان عربجه ایله
فکرلرینی بیان اتمشاردردر . سمرقند و بخارا ، قیروان
و قرطبه ، اساساً عرب شهرلری اولدینی حالده ، مدنیت
اسلامیه ، اورالده ، پک یوکسک مراتبه وارمشدر .
عربلر ، اصلاً ، سامی اولدقلرندن بر درجهیه قدر
معادلات فکریهیه بیسکانه درلر . جزیره العربده قالدیجه ،
ملت اسلامیه بو اعتبارله ، بیوک بر فیض و رفعت اراته
ایده مامش ، حالبوکه ، اقوام متجاوره عجمیه (عجمدن
مراد غیر عربدر) ایله توحید مقدرات ایدر اتمز ، بیوک
بر مدنیت باشلامشدر . عباسیلر و ایرانیلرک عالم اسلامه
استعلا لریله فلسفه یونانیه مسلمانلغه داخل اولمشدر .

اسلامده عجملر غریب بررول اوینامشلردردر . عرب و
بناء علیه سامیلرله برابر اولدقلری حالده ایرانیلر وحدت
ملیه و منشأ هندو اوروپاییلرینی محافظهیه پک زیاده غیرتله
اسلامی خیلی اوزمشاردردر . عجملر کندی صنمیلرینی ،
کندی اساطیرلرینی ، حتی تقویملرینی ، عادتلرینی برابرجه

کتیروب اسلامیتک ایچنه ییتی ویرمشلردر . سوریهلی
نصرانیلر ، خلفای عباسیه زماننده ، بغدادده رول
اوینامشلردر ، المأمون هپ بو عجم فکریخی ترویج ایدر
وزردشت عقائذیله علاقه لیرینی پک کسمیان برمکیلر علوم
وفنونی ، هندده ، ایرانده ، یونانستانده تحری ایله اطلبوا
العلم ولوبالصین امرینه امثال ایدرلردی .

آنهست ره نان کبی بعض علما بوکبی فنون اجنبیه نک
اسلامه ادخالنی اسلامیه منافی کوریورلرسده بزکال
جسارتله ادا ایدرزکه ، بالعکس ، بو غیرت عامیه ،
اوامر نبویه مرعاتدن بشقه برشی دکلدر . اسلام
هر زرده بولورسه علمی اخذ وتلقی ایدر . عام آنک
مالیدر . یاخود مال مشترک بشردر . ره نان ، بومادهده ،
مخطیدر .

ابن سینا ، ابن رشد و سائر اوروپاده بزدن زیاده
شهرت شعار فلاسفه اسلامیه نک اساس حکمیاتی پک احرا-
رانهدر . بونلر متصوفه نکده ، مادیونکده مساکلیرینی
اوقشارلر .

فارابی دیورکه انسانک غایه سی کیتدکجه (ادراک
عمومی) ایله برلشمکدر . (ادراک عمومی) ایله کندی
آره سنده کی پرده قالقار قالقماز انسان (نبی) اولور .

بویله بر سعادت آنجق حال حیاتنده انسانه میسر اوله بیلیر.
آنک ماوراسی ایچون هر نه دینیرسه ماصالدر .
باقیکز ابن سینا نه دییور :

الله وحدت محضدر . بناء علیه کائنات اوزرینه تأثیر
مستقلی اوله ماز . جناب حق جریان اشیمای خصوصیه
اصلا داخل اولماز . واجب الوجود ، کآن ، دائر اولان
بر کره نك مرکزیدرکه آنک اقسام سائرّه محیطه سنی
حرکتده سربست بر اقییر . روحک کمال حقیقیسی مرآت
کائنات اولمقدر . بوکا ککالات باطنیه و اخلاقیه ایله واریلیر .
بویله اولونجه انسان بر کاس شکلنه تمثیل ایدرکه قدرت
دراکه الهیه آنک ایچنه دو کولور . بعض کیمسه لر
واردرکه بو مرتبه وصول ایچون علمدن ، انزوا وریا -
ضندن مستغنیدرلر و بونارک قدرت دراکه مذکوره ایله
برلشماری ایچون واسطه یه احتیاج و افتقارلری یوقدر ،
بو کیمیلر پیغمبرلردر .

ابن رشد ابن سینایی مؤاخذه ایله آنی فلاسفه
و کلامیون آره سنده ائتلافه چاشمقله اتهام ایدر . ابن
سینانک قولنجه بعدالوفات دخی انسان شخصیتینی محافظه
ایده بیلیر . مشار الیه « پان ته یزیم » ده قرار قیلیور .
فکرنجه مکونات ممکناتنددر . ممکنات و ضروریات مسائلی

ابن سینا فلسفه سنک اساسیدر ، و مشار الیه بونک اوزرینه
ذایت خدایی اثبات ایدبور . ابن رشدک ادعاسنجه ابن
سینا ذایت خدادن مستقل و مجرد هیچ برشیک وجودینه
قائل اولیوب فلسفه سنک اساسی « فلسفه اشراقیون » ده
آرانمیدر . معلوم اولدینی اوزره بو مسالک حکمت
واجب الوجود ایله مکوناتی برلشدیرر .

غزالی فلسفه اسلامیهده تأثیر و نفوذ عظیم صاحبی
بر امامدر . بو ذات ریسیون Sceptique مسالکینه سالک
اولمش ، فقط بونک کندیسنی تطمین ایتدیکنی کورنجه
صوفیه یه التحاق ایتمشدر . هیچ بر مسئله نک حلنه ظفر
میسر اولمیه جفی آکلار آکلماز ، مشار الیه ، اولوم
وانعدامدن استمداده قدر کیتمش و ادویه صوفیه ایله
بایلمنی صفوت فکریه نک محافظه سنه ترجیح جهتته قدر
اجتهادنده غرابتلر کوسترمشدر .

غزالی ، دخی عقیده ریسیون اوزرینه قورمغی دوشو-
تمشدر . ره نان دیورکه : جنسنده یکتا ، مشهور فیلسوف
هیوم Hume بو فلسفه نک تعمیقنده غزالیدن ایلری به
کیتما مشدر .

غزالی دیور :

بز سببیت Causalité نی آکلایه مایز ، اداراک

ایده جکمز بر شی و ارسه آنجق موامقه Simultanéité
 در . سببیت اراده ربانیه دیمکدر که ایکی شیئک عادت
 داخلنده تعاقبندن عبارتدر . قوانین طبیعیه موجود دکلدر ،
 یاخسود وقایع طبیعیه بی افاده ایدر لر . [شو نظریه نك
 اهمیتی واردر .] ممنع التغير بالکثر اللهمدر .

غز الینک فلسفه عربیه به بیسوک تأثری طوقونمش
 و بر چوق محاضراته سببیت ویرمشدر . کذلک بتون
 بو حکما اوروپاده حرکات عمومیه فکریه ریاست
 ایتشار و غربده عربجه مخلصلوندن بشقه اسمارله یاد
 اولونمشلردر . بوده اهمیتلرینه دالر . Averroès
 Abubacer ، Avicbron ، Avicenne ، Avempace
 Avenzoar کبی غرب فلسفه سنه تأثیر ایتماکله برابر فرق
 ضاله تسمیه ایتدی کمز مسالک حکمیه اربانیک مدعیات و
 مناقشات ایچنده جدأ پک پارلاق حریت فکریه نمونه لر ی ،
 پک عالی دستور لر واردر . اوروپا علماسندن بری ، اصل
 بو مذاهب داخلنده ، عرب و مسلمان دهاسنک شایان
 حیرت خصوصیات ی بولیور . جبریلرک ، قدریلرک مسرو .
 ذاتی جالب نظردر . مثلاً معاطلرک ادعاسنجه :

اللهک ، مخلوقاتک تعقل ایده بیله جکی اوصاف مثبتیه سی
 بو قدر ، یعنی جناب حق بونلردن منزهدر . واجب

الوجود بر شیء مجرد در. (مجردی موقه Abstract ،
غیر مجردی Concret مقابلی قولانیورز . بوکله لرك
مذکور ایکی اصطلاحك نام مقابللری اولدیغنه ذاهب
دکاز .) بناءً علیه آنک هیج بر خصوصیتی بیانمیز .
بر عکس اوله رق صفات آلمیه نك قابل تعریف
اولدیغنه قانع اولان « مشبهه » دیورلرکه الله شکل
انسانیده در .

اشعریلر مشبهه ایله جبریلری تألیفه چالشمشاردر .
بونلر جبر یونه التحاق اتمه به جك درجده قدر مسئله سندن
اوزاق بولونمشلر . شو قدر وارکه صرف مادی بر
معبوده اینا تمیه جق قدرده صفاتیوندن تباعد اتمشلر در .
دیگر مذاهبه کوره جناب حقك بر وجود مادیمی وار
در ، تخننده اوطورور ، آیاقلری و آللری و سائر جوارح
و اعضاسی موجوددر . بوفرقلرده همدر لورای واجتهاد
واردر . بو کونکی روحیون و مادیون فلسفه لرینك
نظیرلری بونلرک ایچنده ده موجوددر .

رد ونقی ایچون مستعمل و نصوص و کلماتدن
مستخرج بر آلت بطلان عقله کایر . کلام ، حال حاضر
ده ، خرسیتیان ته تولوژیسی کبی بر شئیئدر و بالطبع ،
موسی بیکیفک دیدیکی کبی واهی بر طاقم سوزلردن عبار-

تدر . بو ایکنجی نوع متکلمینک جمله مدعیاتی شویله
خلاصه ایدیله بیلیر :

ماده مخلوقدر . عالم حادث ، یعنی جدیددر . اله
مکوناتدن خارجدر و خارجدن اداره مصلحت ایدر .
ذرات خلق اولونمشدر . ذات باری آنزری محو ایده -
بیلیر . هر دقیقه یکی مواد خلق اولونیور . اله سربستهجه
و بلاواسطه عالمده نفوذینی اجرا اتمکدهدر . موجودات
طوغریدن طوغری به آنک اثریدر . شرده آنک صنعیدر .
حیات ، ممات ، حرکت ، سکون آثار الهیه دندر .
قوانین طبیعیهده (سببیت) یوقدر . سبب الهیدر .
وقایع بر برینه مربوط دکلدر ، وقایع ضروری اوله ماز .
مکونات بشقه بر شکل و هیئنده اوله بیلیردی .

ایشته ابن رشد رحمة الله علیه رحمة واسعة حضرتلری
بو مسالکه معارض چیقیور . مشار الیهک منشأ
اشیا ، ماده اولی ، محرک اول کذلک بتون بتون جاهلانده
و حقیقی اشارات وارقامده ، حروف و اشکالده آرایان
فرقده یوق دکلدر . بونلرک ایچندن ، اسلام ایچون
عض مضرت وفلاکت اولان ، جمعیات خفیه و مضرة
سیاسیهده چیقمشدر . هله اباحه مذهبی ، بر نوع

قومونیزم ، زندقلر ، حسن بن صباحلر ، و ساثره ، پك
زیاده اخلاقی بوزمشلردر .

(اهل تحقیق) ، اولجه ، (لیبیر یانسور) دیمك ایدی .

بونلر حقائق مثبتهدن اوست طرفنی قبول ایتمزلردی .

خلاصه معزلهجه وحی ، حواس انسانیهك برخاصه
طبیعیهسیدرکه آنکله حقیقته ظفر میسر اولور . هر حالده

ذکا بونك ایچون کافیدر . وحیدن اول بیله عقل وادراک

ایله حقیقت آده ایدلمشدی . عباسیلرک صحابتی ایله بصریون

بو مذهبی ایلریلتمشلردر . (اخوان الصفا) بتون بو

نظریاتی احتموا ایدر .

ایشته ، یه نان فلسفه سنك ادخالندن اول ، اسلامار ،

بویلهجه ، سر بست سر بست دوشونوب اجتهادات عقلیهده

بولونیورلردی . (کلام) دیمك ، وقتیله ، سر بستئی

مناقشه دیمکدی . فقط ، صکره لری ، کلام ، ماهیتئی

تبدیل ایتدی . آرتق کلام دینیر دینمز اعتقادات استبداد-

کارانهك و حکمت ربانییه حقنده کی افکارینك اجمالی

بروجه آتیدر :

بو فلسفهده ایکی نقطه جالب نظردر : [قدم موجود]

و [نظریه ادراک] .

ابن رشد دیورکه حکمتده ایکی مکتب واردر. بونلردن
هر برینک فرضیه سی آریدر .

برنجی فرضیه به کوره : واجب الوجود سربست
حرکت ایدر ؛ انسانلر کبی شخصیدر ؛ آنی وصف ایچون
اوصاف واردر ؛ هر ایشده بر حکمت موجوددر ، اسباب
کائنات الله منجردر ؛ روح انسانی مفرز ولایعوتدر .
ایکنجی ظنه کوره : موجود قدیمدر ؛ ذرات تکامل
بطی به تابعدر ؛ جناب حق غیر معیندر ، مکوناتی اداره
ایدیجی قوانین واردر ؛ قوانین ضروریات ، احتیاجات
وعقل اوزرینه مؤسسدر ؛ حکمت ربانیهده شخصیت ،
یوقدر ؛ الخ . بو ایکی فرضیه دن برنجیسی شخصیت
انسانیه نک مبالغه سی اوزرینه مؤسسدر . ایکنجیسی ایسه
محیطک بر تفحص مجردندن عبارتدر . ایشته ابن رشد
بو ایکنجی طریق اختیار ایدیور .

منشأ کائنات حقنده - ابن رشد دیور - ایکی فکر
واردر ؛ بونلرک آره سنده متوسطلرده بولونور . برنجی به
نظراً موجود (تکامل) ایله قابل شرحدر ؛ ایکنجی به
کوره (خلق) ایله . تکامل نظر به سنه کوره اشیا بر بردن
چیقمشدر . بونده (سائق) ک رولی اشیا دن برینی
دیگردن چیقارمقدر . بناء عالیه (سائق) ک فعلی (محرك)

اولمقدر . حالبوکه (خلق) طرفدارلری دیرلرکه (سائق)
(ماده) بی وجوده کتیرر . بونک ایچون ، آنک ،
اولجه موجود بر (ماده) یه احتیاجی یوقدر . بو بزم
مذهبده کی متکلمینک و خرسیمانلرک و مثلاً یوحنا فیلیپو-
نک Jean Philipon فکریدر . بونلرک اجتهادنجی
امکان حدوث سائق اولان اللهک ذاتنده مندمجدر .

متوسطلره کلنجیجه : بونلرک اجتهادی ایکی یه منجبر
اولور . بونلرک برنجیسیده ایکی فرقله تظاهر ایدر . هر
ایکیسیده بر نقطهده اتفاق ایدرلر . شویله که خلق و
تکوین مادهنک استحالهسندن Transmutation عبار .
تدر . بناءً علیه هر تکوین ایچون بر ماده لازمدر و
شبهسندن چیقمامق اوزره هیچ بر شیء تکون ایده مز-
برنجی رایه کوره سائق تعالی شکلی خلق واو شکله بر
ماده موجودی تخصیص ایدر . بوفکره ذاهب اولانلر
دن بر طاقی (سائق) ایله مادهی تفریق ایدرلر و برنجیسنه
(واهب الاشکال) دیرلر . ایشته ابن سینا بورایه ذاهبدر .
دیگرلری زعم ایدرلرکه (سائق) بعضاً (ماده) دن مجرد
دکلدر ؛ آتشک اتشی خلقنده ، انسانک انسانی تولیدنده
اولدینی کی بعضاًده (ماده) دن مجرددر ؛ مولدینه بکیزه .
میان حیوانات و نباتاتک ظهورنده اولدینی کی . ایشته

تھمیستیوس Themistius و الفارابی بو فکرمده در لر .
او چونجی رأی ارستطالیسک در . بوکا نظراً (سائق تعالی)
بر دفعه ده شکلی ده ، ماده پی ده یا عمشدر و ماده به حرکت
و یروب بر تبدل حاصل اولمشدر بوده اوزمانه قدر دوام
ایتمشدرکه (ارادت) ده اولان بتون قدرت (فعل) •
کچمش اولدی . . . بو ذهابه کوره سائق آنجیق (ارادت)
ده اولانی (فعل) • نقل ایتمش اولیور . بویله جه ماده
و شکل بر لشیور . بناء علیه بتون (تکوین) بر (حرکت) •
منجر اولیور . بونک ده اساسی (حرارت) در . صویه و طوپراغه
تعلق ایدن بو حرارت کافه حیوانات و نباتاتی وجوده کتیر مشدر .
طبیعت بتون بوشیلری انتظام ، مکملیت ایله یاپیور و ظن اولنیور که
بر ذکای عالی بتون بو حرکاته نظارت ایتمکده در . حالبوکه
طبیعتده ذکا ناموجود در . کونشک و بیلدیز لریک عناصره
و یردیکی بو ابعاد و قابلیت تولیدیه افلاطون (ایزه آ)
دیور . ارستطالیس قولنجه (سائق) هیسچ بر (شکل)
تکوین ایتمز . چونکه ایتمسی لازم کاسه ایدی (عدم) دن
بر شینک چیقمسی لازم کلیردی . بو او یا کاش فرضیه در که
اشکاله بر شکل (مخلوقیت) و یرر . بعض فلاسفه ظن
ایتمشدر که اشکال بر طاقم اشیای حقیقیه در . و اشکالکده
بر (واهب) ی واردر . ایشته عینی فکر حال حاضرده کی

اوج دینک کلامیونسه بر شیئک عدمدن چیه بیه جکی
ذهابی ویردی . بو ذهابه ابتناء کلامیون بتون اشیایی
بلا واسطه تولید ایدن ، تأثیری عینی زمانده ، بر برینه ضد
ومباین بر چوق صورتلرده نمایان اولان افعال یله موضح
بر (سائق) تصور ایتدیلر . بو فرضیه نظرآ آتش
یا قماز ، صو ایصلا نماز ، هر شیئک آریجه برسائق و خالق
اولمایدیر . بوده بلا واسطه و هر فعل ایچون آری و خصوصی
بر سائق شکلنده نمایاندر .

بر انسان دکنزه بر طاش آثار ایسه بو حرکت انسانک
صنعی دکل او (سائق کونی) نک آریدر . بویله جه ،
نونلر فعالیت بشریه یی هدم ایدیورلر . فقط دها غریب
بر عقیده دن بحث ایدم : اکر الله بر شیئی (عدم) دن
(وجود) . ایصال ایدرسه ، (وجود) دن ده (عدم) .
تبعید ایدم بیلیر . (افنا) ده (تکوین) کبی اثر الیهیدر .
(وفات) اللهک بر (تکوین) یدر . فقط بزده نظرآ
(افنا) ده (تکوین) کبی بر فعلدر . مکون اولان هر
شیئک اساسنده (بوزولمق) قابلیتی مند مجدر . افنا ایچون ،
تکوینده اولدینی کبی ، (سائق) قدرتی (ارادت) دن
(فعلیات) . کچیرملیدر . بناء علیه هر ایکسنه (یعنی
[افنا] و [تکوین] . قارشلی) (سائق) ک قدرتی

محافظه و ادامه ایتک لازمدر . بونلردن بری اولسه ایدی ،
هیچ بر شیء موجود و قائم اولیه جقدی ، یا خودهرشیء
(فعلده) اوله جقدی . بو نتیجه لک هر ایکسی ده باطلدر .
(تکوین) بر (حرکت) دن بشقه برشیء دکلد .
بنساء علیه هر (حرکت) بر ماده (معنای خاصیه) یه
عرض افتقار ایدر . بو ماده یکانه . بو امکان کونی
Possibilité universelle (ماده اولی) در . بونک
(قابلیت اخذیه) receptivité سی واردر . فقط هیچ
بر (صفت مثبتہ) qualité positive ی یوقدر . بو
ماده اولی هر در لو تعدیلات متضاده پی اخذه مستعددر . بو
ماده اولانک هیچ بر نامی و حتی تعریفی اوله ماز . بو
محضا (امکان) دن عبارتدر . بنساء علیه ، بوبله جه ، هر
شیء ازلی و ابیدر ، بذاته موجوددر . بر شئیء (عدم
مطلق) دن (وجود) کچمشدر دیمک آکا اصلا
مالک اولدینی بر (کیفیت) ی ویرمک دیمکدر . ماده
تکوین ایدلدی و عدیم الافنادر . سلسله انقلابات ازنده ده ،
ابده ده لایتنا هیدر : Aparte ante , aparte post
هرنه که دائره امکانده در ، دائره فعلیاته کچه چکدر ،
اگر اوله اولسه کاشانه بر عطالت اسناد ایتک کمز لازم
کلیر . و ازل و ابندک اورته سنده (موجود) ایله (ممکن)

بیننده فرق یوقدر . انتظام ، عدم انتظامه ، عدم انتظام ،
 انتظامه سبقت ایتمامشدر . بونک کی حرکت سکونه ،
 سکون ، حرکتہ تقدم ایتمامشدر . حرکت ابدی و متمادیدر .
 چونکہ هر حرکتک سببی آندن اولکی حرکتدر . ذاتاً
 (زمان) (حرکت) نتیجہسی موجوددر . بز ، آنجق
 بزده سرزده حدود اولان انقلابات ایلہ (زمان) ی
 اولچوورز . اگر حرکت کونیه طورسه ایدی زمانی اولچمکدن
 قالہجق ایدک ، یعنی (حیات متتابع) *Vie successive*
 و (وجود) حقندہ کی احتساساتمز زائل اولہ جہدی . اویقودہ
 آنجق (قوہ خیالیہ) ایلہ زمان اولچولیر . اگر اویقو
 بک درین اولور و قوہ خیالیہ کاملاً معطل قالیرسه ،
 زمانی آکلامق قابلیت زائل اولور . منحصرآ (حرکت) درکہ
 ازمنہ ایچندہ بر (اول) و بر (آخر) وجودہ کتیررلر .
 آنک ایچوندرکہ (حرکت) هیچ بر تکامل متتابع
 اولہماز و هیچ بر شی موجود بولونماز . (بو فقرہ لر
 ابن رشدک اک ولہذا آثارینی تشکیل ایدر و رہ نانک
 قولنجہ زمان حقندہ کی مطالعات رشیدیہ عیبیلہ *Dugald*
Stewart ک نظر یاتنہ بکزمہ .)

بوندن استخراج اولونملی کہ متکلمینک زعمی خلافندہ
 (محرک) کیف مایشاء حرکت ایتیمور . ابن سینا متکلمینہ

خوش کورونمک ایچون اشیایی (ممکن) و (ضروری)
دیه ایکیه تصنیف ایشمدر . و تخمین ایدیورکه اشییا
اوله جفندن بشقه بر شکلدهده اوله بیلیردی . فقط سببی
(ضروری) و (ایدی) اولانه نصل (ممکن) دیعلی ؛
(سربستی) ، (تجدد) ی استلزام ایدر ؛ حالبوکه (الله)
یکی [یعنی حادث] اوله ماز . مکونات ، سمدیکمندن دها
بیوک ویا دها کوچوک اوله مازدی . بویله اولسه ایدی
بونی انجق (کیف و هوس) Caprice تعیین ایده جکدی .
(تضادف) آنجق نادرآ (اتفاقاً) سبب اوله بیلیر .

ارستطالیس قولنجه الله قوانین عمومیه کائناتدن
بشقه سنی طانیماز ؛ (جنس) ایله اشتغال ایدر . (فرد)
ایله اوغراشماز . چونکه اکر (فردیات) ه تأثیری تعلق
ایتسه ایدی (ذات) نده (تجددات) دائمه اولسی
لازم کله جکدی .

اگر جناب حق بلا واسطه (قوانین طبیعیه)
علمی اداره ایتسه ایدی کائناتده کی فناقلر هپ کندی صنعی
اوله جقدی ؛ یاخود (محال) ی وجوده کتیرمک ذات
بارینک ید اقتدارنده بوله نه جق ایدی که بو سوسفطاییه
اساساتی قبول دیمکدر . اللهم قارشی الاحترامکار ورعا .
یشکار فکر و عقیده شودرکه ذات باری اشیانک حقیقت

عمومیه سیدر . (علمای عربدن بری الله [حقائق اشیادر] دیمشدر .) بو فرضیه به نظر آ عالمده هر نه (ایی) وارسه اللهه اسناد اولونه بیلیر ، چونکه الله بونلری اراده ایدر ؛ (فنا) هر نه ایسه آنک ارادتندن اوزافدر و ارادات الهیه خارجنده و آمال ربانیه نك مواجهه تناسقضنده (ماده) نك بر نتیجه مقدره سیدر !

ارستطالیسك بر مفسر ذکی وصادق (بو ترکیب ره ناننگدر .) اولان ابن رشدك بوافکاری حکیم یونانینك (حکمت طبیعیه) و (ماورای طبیعیات) کده جنین اوله رق موجوددر . ارستطالیس قولنجه (موجود) ، (ماده) دنیان (غیر معین) بر عنصرله (شکل) دنیان (تعیین ایدیجی) بر عنصردن مرکبدر ، بو اعتبار ایله (ماده) لایتنا هیدر ، هر شیئك (اصل ثابت) یدر . (ماده) (ممکن) در و (ممکن) ایسه از لیدر .

ابن رشد ارستطالیسی مشغول ایدن بتون معقولات ایله ، بلکه آندن بر آرز فضلله اوله رق ، اوغراشمشدر . چونکه کندیسى حکیم یونانینك جمله جه مسلم اولدیغی اوزره بر شارح و معظمیدر . بو نظریات فلسفیه دن بز - تکرار ایدیورم - بیوک بر استفاده عملیه ده بولنه مه یز . فقط ، سقولاستیق نقطه نظرندن ، بو عقلی سپه کولاسیونلر

مهمدر و فکر بشرک نه کبی شیارله اوغراشدیغنی، نه درین
بوشقلره نافذ اولدیغنی کوسترر . بو فکر لر بک بارلاقدر ،
عجیبیدر ، قاریشقدر ، حتی ، ولهرساندر فقط . . .
بوشدر . مثلا ابن رشدک سما و ذکا نظریه لری، عقل ،
عقل مستفاد ، عقل بالملک ، عقل هیولانی و بشر مرتبه عقل
اوزرینه (بز مواد سابقه دهه ابن رشدک عقل مفهومی
« ادراک ، دییه ترجمه ایتدک .) یابدیغنی سپه کولاسیونلر ،
عقلک وحدت و یا تنوع و تعددی، خارجیتی و یا داخلیتی،
الی آخره ، ییتمز توکمنز مقایسات ، نتیجه ده ، هیسج
بر شیئه منجر اولماز .

فکر بشر ، اوغراشه جق بر ساحة وسیع بوله مه نیجه ،
کندیسیله اوغراشمش و بوندن صوک درجه ده عجیب ،
فقط فائده سز ، بر طاقم علوم چیقمشدر . بو علومک
صوکی ، مسئله نهائیته نک غیر قابل حل اولدیغنی ادراکن
بشقه بر شیء دکلدرد . بز ، بو عصرده ، بونلرله ،
آنجق فلسفه تاریخنده اوغراشه بیلیرز و بتون بومطالعات
و تبعاتندن یالکیز بر غایه من اوله بیلیر : نوع بشرک ،
معمای ازلی حقیقده کی غیرت فکریه سنک تدقیقی .

ایشته ، بتون مسائل ، بوراده صاپلانیر قالیر .
ابن رشد بر ادراک کونی [ویا عقل کل] تصور ایدیور

و دیورکه روح انسانی بونکه برلش بیلیر، عقل اول ایله
عقولزک امتزاجی مکنندر . بو فرضیه ، مشار الیه ،
(اتصال) دیور . صوفیه بوکا (جمع) و (اتحاد) دیرلر .
اسپانیا عربلری بونک ایله بلکه هرکسدن زیاده اوغرا -
شمشدر : حکمای اسلام (اتصال) ه عقلک تکاملی ایله
واریورلر . درویشلر ایسه ریاضت ونفسه اذا وجفا ایله .
بو باده مطالعه مخصوصم شودر : تصوف (اتصال) ه
ریاضت و بو کبی شیلرله وارمق اولدیغندن عقلک
بر نوع تنبلیکیدر . هند و ایران متصوفسی ، عموماً ،
(ذکای محیط) ه خارجی اعمال ایله وارمق ایسته مشلدر .
صوفیه نظرآ بوکا وصول ایچون یدی مرتبه قطع ایندلیدیر .
بو « فنا فی الله » ، « محو وانعدام » ، ویا « نیروانا » در .
بورادیه کلن انسانک ملکات عقلیه سی ، انسجه دماغیه سی
مختل اولور و صوکنده انا الحق « بن اللهم ! » دیه جک
قدر چیلدیرر . بو کبیلر ایچون (ولایت) بر نوع جنتدر .
ادبیات متصوفه ، او نهایتسز شعرلر ، هپ بو نوع
بر مرضک نتایج ماده سیدر .

ابن رشد ، ره نانه نظرآ . بو درلو دلیلکلرک دائما
خصمی اولمشدر . مشار الیه عرب حکما سنک اک آز

متصوفیدر . فلسفه رشیدیہ ادعا ایدرکہ (اتصال) .
آنجق علم ایله وصول قابلدر . حکیمک فکرنبجه حواس
ذهنیہ کماله ایریشنجه انسانده تکامل ایدر . ایسته او زمان
انسان ذات باری به واصل اولور . عبد ، بومرتبه کالی
بولور ایسه آنک ایله جناب حق آره سنده کی پرده قالقار .
صوفیلرک مراقبه و ریاضتلی واهیدر و فائده سزدر .
حیات انسانیه نک غایه و مقصدی عقلی حسه غالب برموقعه
ایصالدر . بوراده یه کلینیر ایسه ، کلن هانکی مذهبده
بولونورسه بولونسون ، جنته واریر . فقط بوسعادته نائل
اولانلر آزددر و بو بختیارلق آنجق بیوک آدملره نصیب
اولمشدر . بوکا وصول ایچون مادیاتدن ، احتیاجات روز-
مرهدن محرومیت لازم کلز . (اتصال) . مظهر اولق
اعتباریله هرکس عینی استعدادده دکلدر . بوکا فرانسرجه
Mysticisme rationaliste و یونانجه « آنوسیس »
اطلاق اولونور . بو صوک تعبیر یونانی موجنبجه عقلی
سپه کولاسیونلر انسانی ذات باری به یاقلاشدیرر و آنک
بذاته مستفید اولدیغی حظوظه اشتراک ایتدیرر .

ابن رشده نظر آ یانکز بشریت لایمونددر . حس ،
حافظه ، سودا ، غضب کی حواس سفلیه هالکدر و
حیات ثانیه ده موجود اولمیه جقلدر . حالبوکه عقل کی

حواس علویه لایموتدر ، وجودك تفسیخندن صکرده
باشامقدمه دوام ایده جکاردرد .

حکیم قرطبی به کوره تهدید و تخویف نتیجه سی رعایت
اولونان قواعد اخلاقیه بوشدر . چونکه بو اعتبار ایله
فضیلتك معناسی یوقدر . مثلاً مشتهیاتدن مجانبت ، اگر
دار آخرتده مشتهات جنسندن بر مکافات وعد اولوندیغندن
طولانی اولیورسه پک بیوک بر خودکاملق نتیجه سیدر .
بوراده مجانبت محصولی ، مع فائض ، اوتکی دنیاده ،
عینی شیئه نائلیت ایسه یوف بویله بر مکتب اخلاقه . . .
اگر مجاهد ، دها بیوک بر بلادن قورتولمق ایچون فدای
نفس ایدیورسه ، آنک بو نظریه اخلاقیه سنه آجینور .
بوراده صدقه ویرمک ، گذشته سیله آکا جتتده قلووشمق
ایسه بو نوع اخلاقیاتك زو کورتلکی بدیداردرد .

حیات ثانیه حقنده یاپیلان پک مادی خیالرد ابن رشد
حضرتلرینی دائماً تعذیب ایتمشدر . عرب فیلسوفلرینك
جمله سی حیات عقبانك تصاویر مادیه سی دائماً رد ایتمشدر .
ابن رشد حرفیاً دیورکه : حشردن ابتدا بحث ایدن
حضرت موسادن صکره کلن انبیای بنی اسرائیلدر .
آندن صکره اناجیل وسابعیلر بونی موضوع بحث ایتدیلر .
ادعا اولوندیغنه کوره حشری بر شکل مادیده ارائنده

انبیای مذکورہ نك مقصدی خلق ضیط و ادارہ ایدی ،
و بندن ده غایه منفعت عامه مطالعہ سندن بشقہ بر شیء
دکلدی . غزالی و متکلمینہ ابدیت روحدن بحث ایتدکاری
ایچون طعن ایتتم ، فقط روحی بر « عارضه » عد ایدوب
اوتده عینی شکلده جسدك تکرار تشکل ایدہ جگنی ادعا
ایتدکار ایچون طعن ایدرم . حیات نانیده بزبشقه بر وجوده
مالک اوله جغز و بو وجودمز شمیدیکی جسد مزہ بکزه به
جکدر . بر دفعه متفسخ اولان بردها دیرلمز ، بو ایکی
وجود بره منجر اولور . جنس اعتباریله بر اولان
بو وجودلر عدد اعتباریله ایکیدر .

ابن رشد اخلاقیات و سیاسیات نظریه ایله آز
اوغراشمشدر . بونکله برابر مشار الیهک بو بایده کی
مطالعاتک شایان اعتبار نقاطه تصادف اولونور .

بو زمینده ابن رشد دیورکه قرآن نقطه نظرندن انسان
هم حائر ارادتدر ، هم دکلددر . ونفس الامر ده ده شخص آدمی ؛
بعضاً ارادته مالکدر ، بعضاً دکلددر . ماده اصلیه هر نوع
تبدلات و تحولاتی تلقییه قابیلتی اولدنیگی کی انسان ده متضاد
تحولاتی تلقی خصوصنده حائر استعداددر . ره نالک فکرنجه
ابن رشدك اصلا بر اهمیت حقیقیه سی اولمیان افلاطونك
« جمهوریت » نی تنقید ایتمی عریب بر بحثدر .

ابن رشدك افكار اجتماعيه و سياسيه سى شويله جه
اجمال اولونه بيلير :

حکومت اخنيسار لره توديع اولوغلي سدر . (ژونلر
طويمسون !) بلاغت و خطابتى تعليم صورتيله اهل وطنه
فضائل او کړتلملي سدر . عرب شعري بو اعتبار ايله پک
فنادر . حکومتدن غايه حاکم و حکيمه (طبيه) عرض
افتقار ايتمام کدر . اردودن مقصد مدافعه مليه در . امتيازات
عسکريه ملت ايجون عين مصيبتدر .

قادي نلرک رجالدن فرقى مرتبه اعتباريله اولوب جنس
اعتباريله دکدر . نسوان ، رجال کي حرب و معقولات
(و سائر) ايشارنده اوغراشمغه صالحدر لر . يالکيز
بونلرک پايه لري آشاغيدر . فقط ، موسيقده اولديغي کي ،
بعضاً ، نسوانک رتبه سى رجالک فوقنده در . موسيقي
رجال طرفندن تنظيم ايدملى ، نسوان جانندن چالمايدر .
آفريقانک بعض حکومتانده کورولديکي اوزره قادين
طائفه سنى حربه الوير شليدر . (قادي نلر من نامنده کي کتبا -
بمزه باقیکز .) بناء عليه بونلرک امور حکومتله اشتغال لري
غريب کورولما مليدر . چوبان کو پکلي رتک ديشيلري ده
ارککلري کي سوروي محافظه ايتيورلرمي ؟ اگر قادي نلر
يالکيز چوجوق اميزر مکله اشتغال ايتمه لردي ملکت

عقلیه لرینی غائب ایتمز لردی . بونک ایچوندرکه قادینلرک
حیاتی نباتات حیاتی کبی کچبور و بونلر قوجه لرینک سعی
و عملنه عرض افتقار ایدیورلر . و ایشتا بوندن بر مسئله
چیقبور . (فه مینیزم ؟) قادینلر ، (مع التأسف) سعی
ذاتیار یله کچینه میورلر . (یعنی کچینملری ملنزمدر .) ظالم
اودرکه خلق ایچون دکل . کندیسی ایچون اجرای حکومت
ایدر . اک بیوک ظلم صوفته و پاپاسلرک حکومتیدر .
اسکی عرب حکومتی تمامها افلاطونک تخیل ابتدکی
« جمهوریت » ایدی . معاویه بنی امیه حکومت مستبده
سنی قورمقله بو کوزل غایه املی اخلال و اغتشاشات
دورینی کشاد ایتدی .

ابن رشدک دین حقنده کی مطالعاتی پک مهم اولدیغندن
عیناً نقل ایدیورلر . فلسفه بشمرک اک بیوک فکری غایه
سیدر . فقط انسانلردن پک آزی بوغایه یه وارده بیلیر . نیدلرک
و حی ، دیگر انسانلر ایچون ، بونک یرینی طوتار . منا -
قشات فلسفیه خلق ایچون دکلدردر . چونکه بونلر ، عاقبت ،
ایمانی ضعیف دوشورور .

بناءً علیه بوکبی مناقشات فلسفیه نک خلق مواجهه .
سنده پاپیلامسی بر اساس معقوله مستنداً منع ایدلمشدر .
خلق آ کلاویه جغنی آ کلار ، اوست طرفنه کچه من . ابن

رشد حضرت تلی غزالی به قارشی شدتله ادعا ایدیور که جناب حق فرقان مبینده، متعدد آیات پینانده فن واسطه سیه تحری حقیقی امر ایدیور . دینی آکلایان آنجق (حکیم) در . اسلامده اختلاف ایدن اشعریلر، باطنیلر، معتزله کبی فرقدن هیچ بری حقیقت محضیه صاحب اوله مامشدر . هیچ بر فیلسوفه سن بو و یا شو فرقیه داخل اوله جقسک ! شکلنده امر ویرلمز .

فیلسوفک دینی ، موجوداتی تدقیقدر . اک بیوک مذهب و مشرب ، آمارنده ذات باری بی تحریدر . نظر آلهدیه اک بیوک عمل ایشته بودر .

الله ، ملائکه یه ، انبیایه ، مذهبه ، عبادته ، فدا . کارلغه عائد اولان نصوصدن مقصد انسانلری فضائله سوقدر . دین پک کوزل بر [آلت اخلاقیه] در . انسانلر ، اول باول ، اعتقادات سایه سنده یا شامه به باشلا . رلر ، صکره آنلرک حیات ذاتیلری ابتدا ایدر ، ایشته بو رتبه کاله واصل اولان بر انسان ، کندی حسابنه دوشونمکه باشلا یخه ، دینی تزئین و تحقیر ایده جکنه آنی کوزل بر طرزده تفسیره ساحی اولمیلدر . [براوو ابن رشد حضرت تلی !] بناء علیه دین حقنده شبهه

تولید ایدن و اعمال و اقوال انبیاة تناقضله آرایان دینسز
عد ایدلملی و جزایه چارپدیرلملیدر .

دینلز . نه منحصر آمعقولات ، نه منحصر آمنقولاتدن
مرکبدر . ادیانک مادی و رمزی اقسامی ظریف برطرز
ده تفسیر ایدلملیدر .

عاقل ، دین موضوع حقنده هیچ بر قابا سوز سو-
یلیمه مز . بویله بر ذات عالی عوامک طرز تلقیسنه کوره
جناب حقندن بحث ایتمکدن اجتناب ایدر . دین و ایمانی
احا ایتمک ایستیان فیلسوف اپیکوری اعدامه مستحقدر .
هامش . - ایشته ، ممکن اولدینی قدره ، فلسفه اسلامیه دن
و اسلامده حریت فکریه دن بحث ایتدک . ابن رشیده
ظن ایدرم که مسلمان ایدی . مسلمانلق منع مناقشه دیمک
دکلدر . اکر صدر اسلامده سربستی محاضره اولسه ایدی ،
بوکون ، تاریخ نوع بشرده ، اسلامک کوزل بر نامی
قالمازدی . مافوق الطبیعیات حقنده کی اصطلاحات عربیه یی
عیناً آلمدق . مثلاً « عقل » کلمه سنی « ادراک » ایله
- ینه عربی بر کلمه ایله ترجمه ایتدک . نقطه نظر من شو
در . بوکون ، طبیعیات ، مافوق الطبیعیات و منطق حقنده
ارستطالیس و فلسفه یونانیه دن دوراً عربلره انتقال ایتمش

تراکيب و اصطلاحاتی حرفياً ترکجه به آله جق اولور ايسه ک
شيويه مغايرت جرميله متهم اولور ز . رأيجه عقل ،
Intellect مقابلی ، بو کون ، ترکجه ، « عقل » دکل ،
« ادراک » در . بناء عليه ، اعتراضی معناد ايدین
ذواتک ، عینی اصطلاحات رشديه بی ترکجه به نقل
ایتمدیکمزدن طولای بزى مؤاخذه ایتملرینه معنی ویره مه یز .
بعض اصطلاحات عربیه ، نته کیم بر چوق کلمات ، ایوم ،
موقع ، اهمیت ، معنی و شکلرینی غائب ایتمشلردر .
فکر مزجه یکی کله رک ایجادی لازمدر . نته کیم اظہار ،
بر چوق یکی کله لر اویدر مشلر و اسکیلرینی اہمال
ایتمشلردر . منطق ، طبیعیات و مافوق طبیعیاتہ عائد
علی العموم کلمات یونانیہ نک عربجه مقابله لری واردر .
چونکہ عربلر - یعنی اسلاملر - بونلری آلوب
تفصیل و توسیع ایتمشلردر . فقط بونلر بو کون
(فنون منسوخته) زمرہ سنہ کیرد کلرندن استمجال
ایله ترکجه به نقلرنده معنی یوقدر . آندن اول ، لسا -
نمزدہ ، یاه جق بر چوق شیلر واردر . بونلره ایوم
حصر اهمیت زائد بر سوسدر . الہم فالہم قاعدہ سنہ
اتباع ایتمکلکمز لازمدر . اصطلاحات منطقیہ بی اقتباسدن
اول دہا یاه جغمز نہلر وار ؟

یکی عقائد

« اسلامده و جوب تجدد » و « اتحاد اسلام » نام
اثر رمله فرانزجه « حقوق عامه و اسلامیت » عنوانلی
رساله مده مدون اولان فقهک آرتق احتیاجاتی تطمین
ایده مدیکندن و تبدیلی لزومندن . ایلک دفعه ، بجه متجاسر
اولش ایدم .

« حوائج قانونیه من » اسملی سلسله مقالاتده ایسه
عقائدده آرتق تبدیلی لزومنی موضوع بحث ایتمش ایدم .
شو مسئلهی توضیح ایدم :

ظن ایدرم که شو نقطهده علمای اسلامیه بدن
آریلازلر : اسلامیت بر دین حقیقی و جدیدر . آچیفجهسی
دیانت احمدیه یالان اوزرینه مستند دکدر . حقدرد .
طوغریدر . سعادت بشریه یی کافدر . شرایع سالفه نک
اتمی ، بناء علیه ، دینارک صوکنجه سیدر .
بو فکره معارض اولانی مسلمان تلقی ایتمکده
معدورم .

شو تعریفمزی بر آرز تفصیل ایدهم . مادام که اسلامیت
طوغریدر ، خرافاته ، بواطله مستند دکلدر ؛ او حالده
هر طوغری ، فنا ، عقلاً ، تجربه صحیحی تیین ایدن هر شی
اسلامیتجه قبول اولونمشدر . بر شی طوغری ایسه ،
بهمه حال ، اسلامیتده داخلدر . اگر ایسه ، ولو که
حقندم نص وارد اولسون ، منافی شریعتدر . بویله بر
نصی تلقیده بز محظی بز ؛ یعنی بز او نصی اکلامیورز ؛
ویا فنا آ کلیورز . علوم اولین و آخرین ، فنون مثبتیه ،
هپ اسلامیت دیمکدر . مادام که بونلر طوغریدر او حالده
موافق اسلامیتدر . بتون براهین و تجارب حقیقت
اسلامیه بی تأیید ایدر .

نتیجه : هر نه که فنا طوغری و مثبتدر ، ایسته
او دین اسلامدر . زیرا حضرت محمدک تبلیغ ابتدیکی
دیانت حقائق ماده و مثبتیه خارجنده بر شی احتوا
ایدهمز . ایسه ایدی بطلانی لازم کلیردی . بو ایسه
محالدر .

بورایه قدرده علمانک بزه اعتراضری قابل دکلدر .
مأمول ایتم که حقیقی بر مشرع شو مسروداتی قبولده
تردد ایسون .

کله لم بر اختلافی نقطه یه :

بن ادعا ایدرم که ، اسلامیت ، فنونک ایلر یلمسی ایله
ترقی و بر چوق حقائق اسلامیه معارف بشرک تسکاملی
ایله تظاهر ایده جکدر . هر شیء ، دینک احتوا ایتدیکی
هر ماده ، آنجق معلومات مثبتنه نک . توسعی ایله آکلا -
شیله جقدر .

اسکیدن علم بشرک ناکافی ایش . زواللی انسانلر ،
بوندن اون کسور عصر اول ، واجب الوجودی بیله
انسیان شکلنده کور مشلر . ده اوست طرفلرینه کیده -
مامشلر . خرستیان و بت پرست رهبان و ارباب دینی
اللهی . اللهلری . ابنی ، صربی ، روح القدسی و قس
علیه البواقی ، هپ انسان شکلنده تحیل ایتمشلر . خرستیان
بدايع پرستاننک الله تصویرلرینه باقیمکز . واجب الوجودی
مستحق توقیر بر انسان شکل و شمانلنده کوره جکسکمز .
یونان قدیم سنک تراشلرینک آثارینی تدقیق ایدیکمز . مثلا
واجب الوجود مشتری نام معبود اعظمی ینه شکل آدیده
تقدیر ایده جکسکمز . الخ .

بزم عقائد حاضره مزی تدوین ایدنلر ، واقعا ، اصنام
و تصاویری اورته دن قالدیروب ذات باری بی علائق

غلیظه دن تطهیر ایشملر ایسه ده ، ایجه تدقیق ایدیلیرسه ،
کوربله جکدرکه یینه تخیل و تصور ایتدکلی و اجب الوجود ،
آشاغی یوقاری ، شکل انسانیده در .

بوکا فنده (آنتر و پومور فیزم) دیر لر . نامعلومی انسانلر
آ کلا یه میه جقلرندن آنی داغما کندیلیرینه بکزه تیر لر .

بزم اسکی عقائد موجبنجه و اجب الوجودی بر آرز
آ کلا یه لم : صانع عالم ، بر در . ذاتاً آرتق و اجب الوجودی
بر دن زیاده تاقی ایدن قالمدی که بو مسئله تازه لکنی محافظه
ایده بیلسون . شخصیت انسانیده بر در . نفس ناطقه ده
بر در . صانع قدیمدر . حالبوکه ماده و قوتده قدیمدر .
ذاتاً حادث بر شیء عذیم التصوردر . علم ، معدومدر .
هیچ بر شیئه عدم سبقت ایتماشدر . جناب حق
حی در . نفس انسانی ده حی در . خالق قدیر و قادردر .
بوده انسانده موجود صفت قدرندن آلمه در .

یالکنز ، واضع عقائد اولانلر ، انسانده موجود هر صفتی ،
خالقده ، درجه کالده کورمشلدر . فقط بوندن بشقه ،
واجب الوجود ایچون صفت کوره مامشاردر . چونکه
آنلرک احاطه لری کندلی معلوماتلری ، کندیلیرینه تعلق
ایدن اوصافی کچه مامشدر ، الله علیمدر . بوده اوصاف
انسانیدن اولان علم صفتنک درجه نهاییه سیدر ؛ سمبدر ،

بصیردر ، شائی و مریددر . بزده ، بر آرز سميع و
بصیر ، بر مقدار شائی و مریدز .

صفات سلبيه كه نتیجه صانع تعالی عرض ، جسم ، جوهر ،
مصور ، محدود ، معدود ، متبعض ، متجزی ، بعض
جزو لردن متكب ، متناهی دكلدر ، مائتاه ، كیفیتله وصف
اولونماز ، هیچ بر مكانده متمكن دكلدر . اوزرینه زمان
جاری اولماز ، كندینه شیه بر شی^{*} یوقدر ، علمندن و
قدرتندن بر شی^{*} خروج ایتمز ، قدرتی اثر واحدن
زیاده تعلق ایتمزده دكلدر ، ذات الهمیسی بیلمزده دكلدر ،
جهل و قبحی راتمه قدرتی تعلق ایتمزده دكلدر ، كذاك
نفس مقدور عبده قدرتی تعلق ایتمزده دكلدر . بوناری
آكلادق ، فقط اوصاف سلبيه هیچ بر معنی افاده ایتمز .
سلب ایله بر شی^{*} تعریف و تصویر اولونماز . بالعكس
قبلا طاسلاق و محضا معزله یی رد ایچون ترتیب ایلمش
براهین سلبيه وجود واجب الوجودی (معاذالله) عادتا
انكاره قدر كيدر . بكناشینك حكایه سی ، بواعتبار ایله ،
يك معنی داردر .

كلام ، اللهمده ، انساندهده موجود بر خصلت در .
علم كذا . قدرت آشغی یوقاری معلوم اولان وصف
انسانینك مبالغه سندن عبارتدر .

عقائد جیلر محدثت عالم مجشده آلدانمشلردر . خلقتی ،
تکوینی ، بونلر آ کلامیوب غریب بر صورتده تفسیره
قالقشمشلردر . خلقت و تکویندن مراد ، ماده و قوتک
تبدیل شکل ایله حال حاضرده کی عالمک ، شکل لاحقنده
ترکنه وسیله اولملریدر . یوقسه ، بر مدت اول هیج بر
شی یوقدی ، ماده و قوت ده بولونموردی ، صکره ،
بردن بره اولیوردی دیمک اک بسیط قواعد عقل و فنی
پامال ایتمک دیمکدر .

ازل ، ابد ، بی انتها ، زمان ، مکان ، وجود
موجود ، وجود قوت ، وجود ماده بونلر نامعلوم
زمره سنه داخلدر و بزم بونلردن تجردله معادلات
عقلیهده بولونمقلغمزک امکان و احتمالی یوقدر .

اسکی هندولرده بزم عقائد جیلر کی دوشونورلرمش .
اوت ! بر واجب الوجود وار . مکوناتی غیر واجب
الوجود و آنک مؤثرینی واجب الوجود تلقی ایتمکله
مسئله حل ایدلمز . نامعلوم ، بو طریق ایله ، بر آزدها
اوتیه تعلیق ایدیلیر . ایشته اوقدر . حالبوکه بو اصول
ایله ینه نامعلومک ، یعنی واجب الوجودک سر و اغلاقنی
حل ایتماکله برابر ، برده حدوث عالم کی هیج بر معنی
افاده ایتیمان بر فرضیه اورتیه قویوروز و ایشک ایچندن

چپقه جغمزه ، بالعکس ، مسئله یی بر مقدار دها قارشیدر .
بیورز ، چنالاشدیر یورز .

محدثت عالم حقنده باقیکنز نه دینیور : عالم ، بجمع
اجزائه محدثدر . زیرا اعیان و اعراضدن عبارتدر .
صورارم ؛ نیچون اعیان و اعراضدن عبارت اولمق
ایله برشی محدث اولیور ؟

عالم ، عقائدجیلره کوره ، مادام که اعیان و اعراضدن ،
اعیان دخی مادام که اجسام و جواهردن عبارتدر ؛
حادثدر . چونکه بونلرک هپسی حادثدر .
شو جهتی آ کلایه مدم : اجسام و جواهر نهدن
حادث اولیور ؟

شو وجه تفسیره باقیکنز : بعض اعراضک حدودی
حس و مشاهده ایله ثابتدر . زیرا کوریورز که مثلا
سکونی حرکت ، حرکتی سکون ، آیدینلنی قراکلق ،
قراکلتی آیدینلق تعقیب ایدیور . بیاض سیاهه ، سیاه
بیاضه منقلب اولیور . بو انقلابات ایسه علامات حدود
و امکندر .

بو طرز تلقی به حکمت و کیمیا نامنه کوله رم .
« انقلاب » حدود دیمک دکندر . هپچ بر ماده نلک ،
هپچ بر قوتک ، عقائدجیلرک دیدیکی کبی (حس ایله

مشاهده اولونه بيله چك صورتده (حدوثی یعنی یوقدن وار اولسی کورولمش شیلردن دکلدر. قوت تکامل و تبدل ایله بر کیفیتدن دیکرینه تقلب ایدر. ماده ده بویه در.

عقائد جیلر دیورلرکه [حرکت موجوده ، حادثدر زیرا کنندینه عدم طریان ایدر. هرشی که آکا عدم طریان ایدر ، حادثدر. اوله ایسه حرکت موجوده ، حادثدر. عدمی ممکن اولانک ایسه قدیمی متمندر. زیرا قدم عدمه منافیدر.]

عالمده هیچ بر حرکت ، صکره دن اولمش دکلدر. هر بر حرکتی ، آنک مؤثری ، آنی ده آنک مؤثری ، الخ ، وجوده کتیرر. بردن بره ، بلا سبب ، بلا وسیله ، بلا مؤثر ، بلا قوه سابقه و سائقه حرکت یوقدر ، اوله ماز ، متمندر.

کله لم بو زور ایله تصنیع ایدلمش حقیقتلر فوقنده کی حقایقه :

عقل بشرک احاطه ایده چی حقایق واردرکه بونلر « معلوم » زمیننی تشکیل ایدر. برده ، عینی عقلک اصلا احاطه ایده میه چی حقایق واردرکه آنلر « نامعلوم » دنیان زمیننی ترکیب ایدر. مع التأسف عقول اولین و آخرین بو ساحه یی آکلا یه مامشاردر. بوندن صکره ده

بوحوالينك كشي كيمسه به ظفرياب اوله ميه جقدر. چونكه
بوجهتك آ كلاشامسى ايجون عقل و اذعانك آنك
ايجنده بوغولوب قلامسى، آنك نو عما خار جنده بولونمى
اقتضا ايدر.

او ماهيلر كه دريا ايجره در دريايى بيلمزلر

ايسته Inconnaissable ساحه سى بيله ازلى و ابدى
بوزلر، كشي ف سيسار ايله محاطدر. موجود نصل موجوددر؟
ابعادك نيچون بدائى، نهايتى يوقدر؟ زمانك نهدن باشلا.
نغيچى، سوكى يوق؟ زمان نه در؟ جسم نه در؟ قوت
نه در؟ الخ... هيچ بر فيلسوف، هيچ بر حكيم،
هيچ بر صاحب تجربه بو قورقونج مسئله لك حلنه مدار
اوله جق بر نور كشف ايدمه مامشدر. بونلر عقولك خار-
جنده در. عقول بونلر ايجنده در و آنك كمال عجزى
آ كا نامعاومى كوسته ره من. بر آز تعميق جمله عصبينه ي،
عضويت دماغيه يني ييرتار، تباه ايدر.
بونلر ك فرط تعميقى اكر جتتى انتاج ايتزه سه،
بهمه حال، سفسطياته و يا خود بلكه شاعرانه فقط بوش
معادلاته منيجر اولور.

صل مهارت نامعلومك عظمت وجبروتی ، آكلا-
شيله به جفنی ، علویتی درك و تقدیر و عجز انسانی بی
كالیله اعتراف ایدوب واجب الوجودك حقیقتنه ایمان
کثیر مکرر . جناب حق غیر قابل تعریفدر . هیچ بر جمله ،
هیچ بر دستور واجب الوجودی افاده ایده من . ذاتی کبی
صفتی ده ذکای اعجز بشرک احاطه سدن پک اوزا قدر .
واجب الوجود آنحق بویله بیانملی درکه اوصاف خسیسه دن ،
صفات عادیه دن تنزیه ایدلسون . جل جلاله ا یوقسه
نسفینك تخیل ایتدیکی معبود پک او قدر سائر مذاهب
معبودینی کچمز . عقائد جیلر ، حیف هزار حیف ،
بوسر ولهرسانی ، بوجهور علوی بی کوره مامشدر و
چو جرق اویونجاغی ایله اوغراشمشدر . واجب الوجود
شو یازیلری یازانه بکزه من . آنک کبی بر (شخصیت) ی
حائر دکدر . آنک کبی کندیسنی مدرک دکدر . بن بویله
بر الله ایسانه م .

واجب الوجود کائناتی محیط بر سرّ عمومی وعلوی
اولدیغی کبی کافه مزایانك ، ایلکك ، کوزلکك ، جبروتك ،
عظمتك و فکر مزك احاطه ایده میه جکی اوصاف مجهوله نك ،
عدالت محضه نك ، رأفت مطلقه نك ، حقیقتك رمز عموم-
میسیدر . جناب حق رمز ا کملیتدر . ا کملیتی ذهن قاصر

بشر آنجق ذات باری شـکـنـده آ کلایه بیلیر . هر لفظه
حقیقت ، بو اعتبار ایله ، کلام الهدر . مادام که قرآن
محیط حقائققدر ، کلام الهدر . هر حقیقت آ کا اسناد
ایدیلیر . هر لازمه عدالت آنک نامنه یاسیلیر .

یوقسه کتب غلیظه عقائده مندمج اوصاف و حتی
سیر الهمیه محض کذب و بهتاندر . جناب واجب الوجود
بشرك امور خسیسه سی ایله اوغراشوب راست کلدیکنه
مرام آ کلاته جق درجه ده مبتدل ، تنزلکار ، منتقم ،
دیدی قودیحی ، بنی اسرائیلک تفرعات اموری ایله مشغول
بر (تاسمانیا) معبودی دکلدرد . هر کس ، هر ملت ،
هر زمان ذات باری نی تخیلاتنک اعلی المراتبی اولمق اوزره
آ کلامشدر . پولینه زایلیرک اصنام عادیه سنندن ، اسرا-
ئیلیرک هر دم رؤسای قومی ایله کوریشن یه هووالرندن ،
مصر لیلرک اوزر یسلرنندن ، هندولرک براهملرنندن ، یونانی
و رومالیرک مشتریلرنندن مقصد هپ اودر . فکر خلاق
بشر آنی مختلف ، متنوع ، متاون اشکالده کورمش و یا
کورمک ایسته مشدر . یونانیلر کبی بدایع پرور بر خلاق ،
نا معلوم و واجب الوجودی اشکال بدیعه ده کورمش ،
هندولر کبی مجلوب جبروت و عظمت بر ملت ایسه ،
ذات باری نی بر هیکل ذی کبریا شـکـنـده تلقی ایتمش .

فلسفه حاضره ایسه واجب الوجودی بتون بو ظروف
ابتدائیه دن تجرید ایله آکلاشلیمی نوع بشر ایچون
منمنع بر سرّ عظیم اولق اوزره قبول و آنک رمز اکملیت
اولدیغنی تصدیق ایدر .

واجب الوجودی ، نامعالمی انکار و یاخود بونی
دلیل ایله اثبات قدر بر حماقت تصور ایدم . بیک بر
دلیل ایله واجب الوجودی اثبات ایتمه کالقیشانلر ، نه قدر
بیهوده امک صرف ایتشلردر ! ندر او واهی ، بوش ،
سفسطه آمیز دلیللر ؟ واجب الوجود ، نامعلوم ، اغلاق
عمومی ، سرّ موجودیت موجب تردد بر شیء دکلدرکه
دلیل ایله اثباته محتاج اولسون . قضایای ریاضیه ، بدیهیات
منطقیه اثباته مقتدر میدرلرکه بوده برهانه اقتران ایتدیر .
لسون ؟

برکون فخرالرازی بر شهره کیتمش . بتون خالق بو
علامه دهرک استقبالنه چیقمش . بالکنز بر قوجه قاری
شهرده قالمش . اجباسی نیچون کندیسنک ده عالم مشارالیهک
استقبالنه چیقمدیغنی صورمشلر . خاتون قارشینه کیدلمن
ذاتک کیم اولدیغنی ، نه کبی خدمانده بولندیغنی سؤال
ایتمش . اللهی بیک بر دلیل ایله اثبات ایتمش ! جوابی
آنجه : — دیمک که آنک بیک بر شهره سی وارمش ، که

اوقدر دليل آره مش ، بنم آكا احتياجم يوق ديويور مش .
اختيار قادينك سوزى پك معينداردر . اكر واجب
الوجود بر شكل عنديده كوسترلك ايستنيرسه ، في الواقع
دليله محتاجدر . حالبوكه بو قدر مهم اولان بر ذات (؟)
واجب الوجودك اثباتي دليلدن مستغني اولملى ايدى .
هر ذره ، هر قطره ، هر دقيقه سرّ عمومينك ،
اغلاق عظيم كائناتك ، ازل و ابدك وجودينه ، جبروتنه
دلالت ايدر . واجب الوجود بذاته ثابتدر . اوزون دليللر ،
عقيده يي افساد ايدم چك برهانلر مضر ، حكمنر ، باطل ،
متناقض و . . . كولنجدر .

بو سفسطيات كلاميه نك ايجندن چيقيلماز . انسان ،
هر خطوده ، بر خفريه دوشهر . لهده ، علمده بيكلارجه
دليل سرد ايديله بيلير و اصلا ايشك ايجندن چيقيلماز . فرق
ضاله دنيلن حكمت [هوا اويونجى لرينك] محاضراتي
بو اعتبار ايله پك مهمدر . بونارك جمله سى . يا خود
اكثريسى ، واجب الوجود قابل تعريفدر ظننه دوشهر ك
اويلهجه دليلدن دليله ، سفسطهدن هذيانه كيتمشلردر .
دينك وظيفه سى بو سرّ عظيمى ، بو اغلاق وله بخشايي
بر رمز الهى شكنده عقول بسيطيه اراهدر . دينك بو
دائرة داخلنده فن ايله اصلا بر تناقض ارايه ايتماسى

لازم کلیر . دین نامعلومی بر دستوره ارجاع ایدر و فقط حل ایتمز . حالبوکه فن آندن اوته سی ایله مشغول اولور . اساسات ابتدائییه تعلق ایندن فلسفه و حکمت ایسه آنجق دینک بر فیزیولوژیسندن عبارتدر . دین ده ، فن ده ، بو اعتبار ایله حقدر . اگر دین و فن آره سنده بر تناقض کوریلورسه ایجه بیلنسون که هر ایکسی حدودی تجاوز ایتمشدر . دین آنجق نامعلومی اراهه ایله اکتفا ایدرسه اصلا فنه رقیب وضعیتده بولونماز . كذلك فن آنجق « معلوم » ی تفسیر ایله اشتغال ایدرسه دینک هدف تعریضی اولماز .

کالم عقائدک وجوب تعدیلی بحث مهمنه : متداول اولان عقائد کتاب و رساله لری شبهات سالفه یی دفع ایچون تدوین ایدلمشدی . بو عقائد اطلاق اولونان شیر فرق ضاله و مختلف معتزله یه قارشى اهل سنت دنیان فرقه ناجیه نك ردیه لرندن عبارتدر . بلکه اول زمانده ، حقائق اسلامیه یی بر طاقم سوفسطائییه قارشى مدافعه ایچون بوکی جوابلره احتیاج واردی . مثلا ذات بارینک وحدانیتی پک اوزون بر وسیله مدافعه اولمشدی . کلمه شهادتده بیه بو ذهنیت نمایان اولور . حالبوکه بو کون بوزره اصلا احتیاج یوقدر ، چونکه اللهمک تعددینه اینانان شویله

طورسون بر لکنه بیله اینانمیان واردر . آرتق معتزله دن
اثر قالمشدر . بناءً علیه آنرله حرب عبشدر . آنلرک ،
بوکون ، ادعاری بتون بتون اونوتلمشدر ؛ او حالده ،
او ادعاره قارشی سرد ایدیلن جوابلره نه حاجت واردر ؛
حالا علمامزک بیک کسور سنهک فرق ضاله ایله اوغرا .
شمله لری و بزلی ده اشغال ایتلمی ، مثلاً حکومتمزک
قره مان اوغلرله حرب ایتسنه بکزه ر .

عقائدی تجدید ایتلمی یز . واجب الوجودی هرشیدن
تذیه ایله تحیل نفسمزی اعلا ایدر . کذلک آنک نصل
بر رمز اکملیت اولدیغی ده بیلملی یز و بتون محصولات
فیکریه و بدیهه مزه پ بوشکل وهیئتدن ملهم اولمیدر .
واجب الوجودی ذات ماده و ذات قوه نک ابدیت و ازلیتی ،
غیر محدثیتی قبول ایله آنلرک فوقنده بر اساس قویم
اولق اوزره تاقی ایتلمی یز . بوندن صکره سنی کمال متانت
و قطعیتله فنه بر اقق و وظیفه مزدر . چونکه اوست طرفی
فن ایله آکلاشیلیر . فنک خارجنده ایسه حقیقت یوقدر .
هر حقیقت سویلدی کمز وجه اوزره موافق اسلامیتدر .
اسلام یت فنک ، ذکآنک ، مدنیتک تکاملی ایله متواز یا تعالی
ایدرسه پایدار اوله بیلیر و مقصد رسالت پناهی ده — امین
اولیکیز — شریعت احمدیه نک فتوحات فنیه ایله بر لکنه

ایرلیمسی در . مادام که نبی^۱ اتم اسلامی الی آخر الایام
پایدار اولمق اوزره تدوین ایتشد ، دیمک اولیورکه آنک
ایچنه درجه کافیده قابلیت تجدد و تکاملده قومشد .

[لا رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین]

فن و استقبالی

اسکی عالمده فنک موقعی کوچوکدی . فن عالمه حاکم
دکلدی . مثلاً عصر سعادتده ، هر حالده ، بلاغت و خطابت
اعلی المراتبی حائز اولوب فن ، پک ایکنیجی درجهده بر
کیت مهمله ایدی .

کذلک سقولاستیتک فکر بشره فرمان فرما اولدیغی
قرون وسطاده فنون مثبتنهک موقعی پک اوقدر یوکسک
دکلدی . فن ، او هنکامده ، بر آزده خرافات ایله
متمتجدی . فنک ایسی ، فناسی ، طوغریسی ، اکریسی
واردی ، مثلاً فن هیئتک یاننده (آسترولوژی) ، کیمیانک
آز اوته سننده (آلشیمی) فنون باطله سی بولنیوردی .
لابوراتوارلرده اکسیر اعظم ، حجر فلسفی آرانیوردی .
سحر بازلق ایله متنوع علوم قاریشمشدی . بوکونکی کبی
خرافات و ظنوندن مجرد ، بی طرف ، مثبت ، تجربی ،
بی غرض فنون ، او زمانلرده ، هنوز میدانه کلامشدی .
فلسفه پک یوکسک بر مشغولیت تالی اولونمقده ایدی .
دیهبیلیرم که فنونک بعض اقسامی وقتک اجله حکما سنجه

استحقار بیه ایدیلوردی . بالعکس اخلاقیات ، منطق ، رمز و کنیه‌لی حکمیات ، حتی شعر ، او زمانده پک بلند بر موقعه ایدیلر .

کایسا فنه قارشی اعلان خصومت ایتدی . اوزون عصرلر خرستیانلق ایله فن مجادلهده ایدیلر . واتیقان ائمه فی آتشلرده یاقیور ، غالبه‌یه حرکت عالم نظریه‌سنی انکار ایتدیر یوردی . قوپه‌رنیق ، او علوی قانونی ، قورقوسندن تام اوتوز سنه کیزله‌مشدی . فن ، ایکی خرافه‌یی زیر و زبر ایتمکله موقع حاضر حشمتنه واردی : بو خرافه‌لردن بری کره ارضک محور و مرکز عالم اولدیفی نظریه‌سیدر . کائاتده اساس ارضمزددر . اوست طرفی هیچ بر شیء دکلدر . سما بر قاپاقدر . کافه انجم یرک اطرافنده دائردر . بو واهی فرضیه‌یی لهلی قوپه‌رنیق بیقمشدر . قوپه‌رنیق ، کپله‌ر ، نیوتن ، لاپلاس و دها سائر هیئت شناسلر سایه‌سنده ، ایوم ، ارضک افلاکده‌کی اهمیتی - ویا اهمیتسزلیکی - آ کلاشدی . ارضی مرکز عالم تلقی ایتمک فرضیه‌سنه - که بشریتی عصرلرجه اویالامشدر -

erreur géocentrique دیرلر . بو ترکیبی (مرکزیت

ارض خطاسی) شکلمده افاده ایده بیلیرز .

بونک کبی برده erreur anthropocentrique

واردی که بو (بشرک مرکزیتی خطاسی) صورتنده
قابل ترجمه در. اسکیدن انسانه فوق الطبیعه و عادتاً سبحانی
بر ماهیت ویریلیدی . انسان ، عالم طبیعتدن مجرد بیلینیر؛
و ، عالم جمادات ، نباتات و حیوانات ایله علاقه و مناسبتی
یوقظن اولونوردی . طبقات ، بشرشناسی (آنتروپولوژی) ،
حیات شناسی (بیولوژی) فنلری ، تشریح مقایسی
(آناتومی قومپاره) ، فیزیولوژی فنلری ، خصوصیه ،
لامازق ، اوون ، کونه ، چارلس داروین ، هه قهل و
سائر طبیعیونک اجتهادات مرغوبه سی بو خرافه یی ده
تار مار ایدرک انسانه کرک عالم طبیعتده ، کرک عالم حیوا-
ناتده موقعی ، عینی زمانده (بلند و پست) اولان موقعی
اوگردی .

بو ایکی مظفریت کبرا اوزرینه فنکده ماهیتی توضیح
ایتدی . آرتق فن ، یکانه واسطه تعقل ، یکانه آلت
حقیقت اولدی . تجربه خارجنده هر نه قالمش ایسه فنندن
اخراج اولوندی . معلومات ، عادتاً ، تنسیقات ، ه
اوغرادی .

آمریقانک کشفی ، بالآخره سائر قطعات ارضک
فنیجه فتیحی ، نصف النهار دائره سنک اولچولوسی ، وسائر ه ،
هپ علوم مثبتنه نك قدرینی اعلا ایتدی . آرتق انسانلر

فنه اعتماد ایتمکه باشلادیلر . او درجه یه کلدی که ، بوکون ،
آرتق پاپاسلر بیله فنه اینانیورلر . اوتده بریده اسکیدن
کرویت ارض علمینده هذیان کولوق ایدن بعض واعظلر مزه
شیمی تصادف ایدلمیور .

قرون وسطاده هر هسانکی شعبه تفکر اعتساف
و ظلمه اوغرامش ایدی ایسه ، رهنه سانس ایله ، او
شعبانده بیوک بر فیض ترقی مشاهده اولونمشدر . تضییق
هر زمان عکس العمل تولید ایدر .

فن ایلر یلد کچه ره بانلق کر یله مشدر . اسکیدن ،
مثلا ، حشر اجساد فرضیه دینه سنه مغایرتندن طولایی
تدقیقات ذرویه یساق ایدلمشدی . تهله سقوب دنیلن آلت
رصد انسان ایچون اللهک خلق ایتدیکی کوز ایله کور یله -
بیلن اقسام سمان ماعداسنی کور مکه قابلیت تولید
ایتدیکندن ، کذلک کایسا جانیندن ، منع ایدلمشدی .
اوتوز سنه کتم ایدلدکن صکره قوپه رنیقک کشفی دینه
مغایر اولقله اتهام . . . بیورلمشدر . وقس علیه البواقی .
شوراسنی کمال افتخار ایله سویلیلم که خرسیتیانلق
فی محکوم ایدرکن مسلمانلق ترغیب و تشویق ایدوردی .
کایسا ، تیقو - براهی آتسه آتارکن خلفای اسلامیه
علوم یونانییهی ترجمه ایتدیر یورلردی . آنکیزیسیون ،

اوطودافه و سائر قوانین و حشته فکر بشر اولدیریلیر
ایکن مسلمان قصرلرنده متکلمین ایله هر نوع ارباب
اختصاص مباحثات حریت پرورانهده بولونیورلردی .

خرستیانلق فنک استعلاسیله تولدی . اسلامیت فنه
خدمتله تعالی ایتدی . وقتا که مسلمانلر (اسلامیت دکل)
فنونی آفوروز ایتدیلر ، ایشته تام او زمان سقوط و
انقراضه باشلادیلر . بوکون اکثریتیز فکر آهیچز ا

استقبالده فنه استناد ایده جک اولان دین تعالی
ایده جکدر . آنی اولدیرمکه ساعی اولان ایسه محو
اوله جقدر . فن ، تولمز ، سمندر کی آتشد بيله یاشار .
نته کیم قاتولیک کلدیاسی طرفندن احراق بالنار ایدیلن فن
حقیقته یانمیوب ، رومیایی - شو قدر وارکه نهرون کی
دکل ، بحق - یاقشدر .

اون طقوزنجی عصرده فن هیئتک ترقیاتی بزه عالمده کی
موقعمز حقنده تام بر فکر ایدنمه مزه امکان ویرمشدر .
(فن هیئت طبیعی) و سپه قتر و سقونی (فن طیف بینی)
ایله اجرام سماویه نك ترکیبات کیمیویه لری آ کلاشیلور .
خلای مطلق هر یرنده کی مواد ، تقریباً ، کره ارض
اوزرنده کی مواد نوعندندر . میخانیک سماوی ده خیلی
ایلریده در . سهله نوغرافی (قمر شناسی فنی) او قدر

ایلریله شدرکه پیک ارضک برچوق یرلری ، بالذات ارضک بعض اقسامندن دها ابی بیلینور . استقبالده فن هیئت دها برچوق ایلریله جکدر . فقط بو علم جلیل تربیه فلسفیه مزه خدمت ایده بیلیمک ایچون نه لازم ایسه بزم پیش نظر استفاده مزه شیمدیند قویمشدر . بو کونه قدر انسانلر موقع حقیقلرندن غافل ایدیلر . شمدی ایسه ، له الحمد ، زرده بولوندیغمزی ، کیم اولدیغمزی ، فستحسرای افلا کده کی موقعمزی ، آز چوق ، فقط حقیقته مطابق صورتده بیلوروز . هیئتک ترقیاتی ایله فلسفه لفظیه قدیمه نیک بر بیوک قسمی محو اولمشدر . کذلک بی انتها حقیقده کی فکرلرده تهله سقوب (دوربین) ک ترقیسی ایله بتون بتون دکشمشدر .

فنون بر برینه متصلدر . برینک ترقیسی دیگرینکده ترقیسی استلزام ایدر . مثلاً حکمت طبیعیده مندرج دساتیر عمومیه ، قوای طبیعی نیک خواصی ، الی آخره ، هپ فن هیئتده تطبیق اولونمشدر . ماده وقوت حقیقده کی بتون نظریات فیزیق سایه سنده آرتق برر نظریه اولمقدن چیقوب فنه داخل اولمشدر . ابدیت ماده ، ابدیت قوت ، حرکت ، حرارت شمس مسئله لری ، بو کون ، آرتق هیچ بر کیمسه نیک انکار ایده میه جکی فصول فن اولمشدر .

اسکیدن خاطر و خیاله کلیان بعض کشفیات هب قوانین طبیعیہی تأیید و توثیق ایشدر .

آله قتریق (کهربائی) ، هله رونتکه نك X شعاعلری یعنی رادیو غرافی ، مارقونیو غراف یعنی رادیو تله غرافی ، رادیوم معدنی ، الی آخره ، بزه دهشتلی افقلا ، عالملا آچمش و کائنات کبی حواس و اوصاف کائناتکده بی انتها اولدیغنی اوکرتمشدر . حکمت طبیعیہ بیوک بر استقباله مالکدر . بحث ایتدی کمز اوصاف لایعد اولدیغندن بونارک تدقیقنه مؤکل اولان فنده نهایتسنر مسائلی حل ایده جکدر . قوانین طبیعیہ اطلاعتک صنعتجهده اهمیت عظامسی واردر . مثلاً القتریق قوانیننه وقوف ایله قشر زمین بشقه برحاله کایور . اوجوز . تمیز و سهولته قابل نقل اولان بقوت ، بو کون ، بخارک یرنی طوتیور ، و یارین ، بتون صنایعی قحریک ایده جک بز موقع بلنده چیقه جقدر . کیم سیلیر آتی ، بزه ، بو خصوصه نهلر صاقلیور !

ترکیبات مادیهدن باحت فن کیمیاده ایلیلیور . بونک ایاریلمسی ایله بتون فنلر ، خصوصیه صنایع و طب استفاده ایدیور . عضوی و غیر عضوی عالملا بیننده پک آز فرق قالدی . بلکه بر کون کله جک هر نوع ترکیبات عضویه غیر عضوی مواد ایله ظفر میسر اوله جقدر .

به رتبه لونك فكر نجه طبيعتك عالم عضوياته هر يابدني شي*
لدى الكيمياء و مواد غير عضويه نك استعماليه يابيه بيله -
جكدر . حكمت ايله كيميا ايكي همشيره در . بوندر دائما
بيويه جكدر ، اصلا اختيار لميه جقدر و آره دن بيكلر چه سنه
كچسه . ينه بو ايكي فن ، اوغرا شه جق ، بر چوق شينار
بوله جقدر .

پروتوپلازما دنيلن (ماده تكوينيۀ ابتدائيۀ) بيله ،
اغلب احتمال ، لدى الكيمياء ، بر مدت صكره ، لابورا -
توار لرده استحصال ايديله بيله جكدر .

عالمك طرز تشكلى آنجق كيميا و طبقات فنلرينك
بر لكده ايلريلمسي ايله آكلا شلمق قابلدرد . بوده دهشتلي
بر ساحۀ تبعات اولوب ، آتيده ، بوزمينده ده بر چوق
كشفيات يابيله جي محققدر .

طبقات ارض في Lyell ليهل ايله اون طقوزنجي
عصر ميلادينك نصف اولنده بتون بتون دكشمشدر .
(تكوين متتابع) و (آفات Cataclysmes) نظريه -
لريني بو عالم دفن ايتمشدر . ليهك ادعاي محقنه كوره تيكوين
آز زمانده اولمامشدر . بوكون ، يواش يواش ، حس
اولونماز بر درجه ده ، فصل طبقات تشكلى ويا تحلل ايدبور

ایسه ، اسکیدن ده ، اویله اولمشدر . بناءً عليه ارض ظن
اولونديغندن پك اسکيدر . تاريخ پك يكي بر شيدر .
مصرده ايلك آثار مدنيت لعمان ايمه دن ، بر اهاپوتر
ساحلنده ايلك مذهب هنوز بليرمه دن مليونلرجه سنه اول
ستاره زمين آشاغی یوقاری بو حالده ایدی و انسانك
قبل التاريخ حیاتی ، بعدالتاريخ حیاتندن پك اوزوندر .
خرافات اسرائیلیه ایله نتایج فنونك تألیفی قابل دکلدر .
پاله اونتولوژی — مستحاضه شناسی فنی طبقات فتمدن
طوغمشدر . بو مبحث اسکی معتقداتی پامال ایتمشدر .
آلمانیالی پروفیسور دوپوا - ریمون طرفندن جاوده
کشف اولونان *Pithecanthropus erectus* و بشقه
بری طرفندن بولونان *Pithecanthropus alalus* بزه
نوع آدمینك بین الحیوانات یرینی کوستر و ناس ایله
نستاس بیننده کی فرقی بیلدیرر .
بحث ایتدیگمز فنونك ترقیسی (تشریح) و فیزیو-
لوژی فنلرینك ترقیاتی ایله متوازیاً حصول بولمشدر .
کذلک آتیده ، عینی دائرة موازننده ، پوشعبات مساعی
ایلر یلیه جك ، برینك بر کشفندن دیکری بهمه حال مستفید
اوله جقدر . تشریحده حجیره نظریه سی بر انقلابی مؤدی

اولمشر . و ایچہ آ کلاشلمشرکہ انساجی ترکیب ایدن
حجیرہ لر، ہب دیگر حجیراتدن چیمشر . Omnis cellula
a cellula دماغک تشریح و فیزیولوژیسی فن روح
شناسی Psychologie یہ منتهی اولمشر . آرتق مبحث
روح کار قدیم فلسفہ نک بر شعبہ سی دکل ، تشریح و فیزیو-
لوژیدن چیمش بیکی و استقبالی پک بیوک بر فن بدیعدر .
وراثت قانونرینک مہما ممکن بیلمسی ایلہ روح داخلندہ
پک عمیق تحریاتہ کیریشدی . و آ کلاشلدی کہ روحہ
هیچ غیر طبیعی و فوق العادہ بر شیء یوق . اعصاب
و دماغک حرکاتی دہ قوانین طبیعیہ یہ تابعدر . تشکلات
اساسیہ اعتباریلہ حیوان و انسان دماغندہ فرق یوقدر .
انسان ، تشریح اعتباریلہ ، فصل اجناس سائرہ نک
محصلہ سی ایسہ . (وجدان انسانی) دہ اوزون بطنلرک ،
حتی قبل التاریخ بطونک بر محصلہء معنویہ سیدر . بتون
اجداد و جداتک طبایع و خواصی ، اپی و فنا خویاری ،
وقس علیہ البواقی ، ہب بوکون طوغان بر چوجفک
ضمیرندہ اویویور . بوناردن بعضیلری اویانیسور ، بعضیلری
اویانیمور . مختلف شخصیتلر عینی ذات آدمیدہ بولونہ بیایر .
آنک ایچون طبایعہ آنی انقلابلر اولہ بیلیر . بردن زیادہ
شخصیتلر بر انساندہ مجتمع اولق قابلدر . فن رشیمدہ بیوک

بر شعبه علوم مدر. آرک و قادینک خصائل متنوعه سی کبی
خطوط مادیه سی ده ذریته کچپور ، بو مبحث ، كذلك
مبحث الارث بر لایره ندر . حافظه ، دقت ، اونو .
تفانلق ، اعتماد ، طلاق ، بسالت ، حماقت ، زکا ،
دها ، جانیک کبی و دها بر چوق شیلرک حقیقتی بزه ،
استقبالده ، پسیقولوژی ، فن روح شنایی کوستره جکدر .
فیزبولوژی فنی هر عضوک وظیفه سی کوسترد کجه ،
عضو دماغه عائد اولان معلوما تمزده بیویه جکدر . یوقاریده
اسمی کچن دو قنور دوباوا — ره یعون کهر بائیت — حیوانیه
électricité animale (ترکیبه اعتراض بیورلسون ا)
حقننده جدی تدقیقانه بولونمشدر . آکلا شلمشدر که
عصب یالکز بر آله قتریسته ناقلی دکل ، عینی زمانه برده
آله قتریسته مولیدر . احتساسات و تعقلات زمان ایله
اولچوله جک بر راده یه کلشدر . اعصاب یله نسج دماغک
مناسباتی آز چوق تعین ایتمشدر . ایشته اعصاب و دماغک
تدقیق حرکات و اشتغالاتی سایه سنده ، بز ، قعرشخصیت تمزده
بولونان (ماضی بشر) ایله اوغراشه بیلیرز . دماغک
ایچننده بر چوق ، (مثلا بر میایار) حیجیرات وار .
ماده سنجاییه ده کی بو « اوطه جقنر » تعقلات و احتساساتی
حفظ ایدر . كذلك دماغک قشر سنجاییه سنده بوش

اوطه جقلده واردر . و استقبالده بنسرك تحصيل ايدده جكي
بتون معلومات بورايه يرلشه بيلير . بو اوطه جقلر آشغي
يوقاري بي انتهادر . بونلرك تدقيقي ، استقبالده ، فن ايجون ،
اساسلى ، عظمتلى بز ساحه اشغالات اوله جقدر . حس
طبيميبارك وراثت قانونى مقتضاسنجه تدقيق تشكلى ده روح
شناسى فنك دائره وظيفنه داخلدر . ۱۸۶۱ ده پول
بروقا P. Broca نام فرانسز بو حجيرات آره سنده
(مركز نطق) ي كشف ايتمشدر . بو كشف فوق العاده
جالب اهميتدر . او مركز از اله سيله نطقك ده قالدغى ،
ابقاسيله كشايش بولديغى عالم مشار اليه قطعى بر مثال ايله
اثبات ايتمشدر . كذلك بروقا انسانه پك مشابه اولان
نسناس اجناسنك انسانلر كي عيني بوغازه مالك اولمقله
برابر ، بو مركز دماغى نطقه صاحب اولمقلرندن طولابى
لاقردى سويلمدكارى غير قابل جرح برهين فنيه ايله
اورتهيه قويمشدر .

استقبالده ماده سنجاسيه دهسا بيوك كشفياته ساحه
اوله جقدر . بو حجيراتدن هر برى لايق اولديغى درجه ده ،
تدقيق اولونورسه روح دنيلر شئ آرق ، ظن ايدرم ،
معمالغى غائب ايدر . بر بنحار ويا القريق ماكنه سى

ترکیب و تحلیل ایله نصل ، برچوجوق ایچون بيله ، قابل
تفهیم بر شیء ایسه انسان دنیان تشریحی و فیزیولوژی
ماکنده ، کمندی کندیسنی آکلایه جق و حتی . . . . .
بر آز بسیط بيله بوله جقدر . ایته ایاده غار و فالو ، فوره رو ،
لومبر و صوکبی بعض علما جنایت شناسی Criminologie
فنی ایله یلته دیلر . بو فن جدیدده مبحث روح شناسینک
بر شعبه سیدر . بونک ده آتیده بیوک بر استقبالی اوله بیلیر .
چونکه جانیک ده بر خسته لقدر . و هر خسته لق فیزیولوژی
و پاتولوژی (امراض شناسی) ایله آکلایه بيله بیلیر .
بر خسته لغک ماهیتی آکلایلوب تشخیص Diagnostic
یاسیلنجه تداوی Thérapeutique ایکنجی درجه اهمیتده
قالیر .

فیزیولوژی ، تشریح ، تشریح مقایسی ، طبقات و سائر
فنون و حتی روح شناسی سایه سنده علم حیوانات ده ایلر .
یله مشدر . داروئین و هه قیل اجناس حیوانیه و نباتیه نیک
(حلولیت) قانونی موجبنجه تکامللرینی اثبات ایله عالم
طبیعی ستر ایدن بیوک پرده بی قالدیر مشدر . داروئین
نظریه سی تسلسل اجناس و ترکیب عالمی کوستر کوزل ،
وله رسان بر فرضیه قطعیه فنیهدر .

حيوانات و نباتات فنلری ، بوفون زماننده ،
ادبیاتدن معدود ایدی . بوکون ایسه اک اساسلی فنون
مثبتہ صرہ سننه کیرمش و کرک حیوانار ، کرک نباتار ،
کرک جادلر اک جدی تصنیفه مظهر اولمشلردر .

حیات شناسی (بیولوژی) ، انسان شناسی
(آنتروپولوژی) ایله تاریخ طبیعی متوازیاً ایذریلیه جکدر .
تکامل نظریه سی ، به فنلرک فتوحاتیله ، آتیده دهاکوزل
آکلاشیله جقدر .

هر یرده ، خصوصیه آلمانیهاده ، اختصاصه عائد
فنلر ایذریلیور . مثلاً یالکز بر مسئله روحیه یی آله آلوبده
اوغراشان و آکا حصر حیات ایذن علماً آز دکلدر .
بو متخصصلرک نتیجه منفورده مساعیلری بالآخره بر برینه
ربط اولونیور . بونلردن بر چوق یکی ، جید ، اهمیتی
فنلر چقیورکه آنلرک اسملری بیله حالا بزم دیارمنزه
کله مه مشدر . مثلاً آثار عتیقه ایله طبقات فنی و صل ایذن
Archéogéologie — که طبقات شناسی نخستین دیه ترجمه
ایده بیلیرز — کچی بعض شعبات ، بر مدت صکره ، فنلری
بر برینه ربط ایده جک و بیوک بر وحدت فنیه حاصل
اوله جقدر .

بونك كې فنلوك تعدد و توسى دها بيوك شعبات
علومك ظهورينه سبب اولمقده در . ازان جمله ، برچوق
فنونك سايه ترقيسنده ، بوكون Ethnologie مليت شناسى
فنى ميدانه كلش و ملل و اقوام مختلفه نك نشأت ، تكامل
و انحطاطيله اوغراشمقده بولونمشدر . بو فنك برده
همشيره سى واردركه linguistique در ، بوكا فن السنه
شناسى ديه بيليرز . بونلردن برى عروق ، عناصر ،
آثار ، مناسبات و تاريخ نقاط نظرندن ملتراك منشانه
چيقيور ، ديكرى ايسه ، بو وظيفه يى لهجه لرى تدقيق
ايله ياپيور .

تاريخ و جغرافيايه هب بو فنلره معاوندر . تاريخ
يواش يواش ادبيات صرفه اولمقدن چيقيور و استقبالده ،
تاريخ طبيعى همچون اولديغى كې ، على العاده تاريخ همچون ده
يكي بر دور باشليه جق ، قوازين تاريخيه كشف اولونوب
بونك ايله مثلا آنتروپولوژى بشر ويا انسان شناسى
فنلرى آره سنده اصول اعتباريله فرق قالميه جقدر . اسكى
تاريخلر ، احفاد من طرفندن ، غرابته او قونه جقدر .
بوكون حسياته پك تابع اولان تاريخ يارين بر آز فن
حسابه بگزه جه جقدر . روح شناسى تاريخده بيوك بر موقع

طوته جق و وقایع بدن زیاده بشری سوق و اداره ایدن قوانینه اهمیت ویریله جکدر . نتیجه الامر علی العموم مسائل تاریخیه برر پسیقولوژی قضیه سی حالته کیره جکدر . تن بو فکرده در ؛ کوستا و لو بونده بوکا ذاهبدر .

طب اساسلی بر فن دکلدرد . تشریح ، فیزیولوژی پک زیاده ایلر بیلده بیلیر . فقط فن نداوی Therapeutique زویه قدر کیدر ؟ بوراسنی کسدر مک محالدر .

مع مافیسه اون طقوزنجی و یکرمنجی عصر لرده ، خصوصیه باستورک موفقیات فنیه سی سایه سنده طبابت پک ایلر یلدی . هله جراحیلق پک بیوک خطوله آردی . میدانه مضاد تعفن چیقماق ایله بر انقلاب حاصل اولدی . آشیلر ، سهرومار ، رونتکه کن تطبیقاتی بشری بر چوق دوا هیدن قورتاردی . امید ایده لم که استقبالده بوکی اختراعات تکثر ایتسون و نوع مظلوم انسان بر آرزوها رفاهیه نائل اولسون !

فنون متنوعه نك ، علی الخصوص کیمیانک ترقیسندن صنایع و عسکرلک استفاده ایدیور . صنایعک ترقیسی ایله مدنیت ماده یوکسه لیور ، تهقیق ولهرسان شیار یاپور و طولایسیله بشرک رفاهیتی آرتیور . کچن عصر ، بخار

عصری ایدی ؛ قرن حاضر ایسه آله قتریق عصریدر .
هله انفلاقلری دائره مطبوظیتده طوتوب آز یرده چوق
قوه محرکه بولوندیر مق دیمک اولان او طوموبیل و توری ،
آز زمانده ، کره ارضک سیما-نی دکشدره جکدر . برمدت
صکره بخار ماکنه سنی موزه لره انتقال ایتمش کوره جکزر .
آله قتریق پک کنیش بر ساحه تطبیق بولویور . تلسز تلغراف
نه معنیدار بر آله قتریق مظفرتی در ا

ظن ایدرم که آله قتریق ، عهد قریبده ، تسخین ایشلر .
نده قوللانیله جق و دهها سهولتمه قابل نقل بر حاله
کله جکدر . آله قتریق و او طوموبیل و توری ایکی اساسدر که
بونلر ایله استقبالده بر چوق مسائل صنایعه حل اولونه جقدر .
او طوموبیل و توری اولسه ایدی طیاره اولمازدی .
طیاره نك ترقیسی ایله صنایع پک دیکشه جکدر . استقبال
حقنده کهانت بر آز کوجدر . فقط شوراسنی کمال جلا-
دته ادعا ایله بیلیرزکه اون طقوزنجی عصر دن صکره آرتق
فن بستیون عالمه حاکم اولمشدر .

فنگ صنایع ایله اتحادی ، ته قتیقک ظهوری ، کهنه
جهانی دکشدریور . بوندن بویله ده پک اساسلی صورتده

دکشدیره جکدر . ژول وهرنک بر مدت اول رومانلرنده
بحث ایتدیکی هوادن آغیر هوائی مطیهر ، صودن آغیر
وصویک ایچنده یوز سفینه لر طیاره و غواصه Submersible
شکلنده ظهور ایتدی . ده ایلری به کیده جکم : ژول
وهرنک بیله تخیل ایده مدیکی بمض مخترعات ، مثلاً تلسز
تلغرافی ، رادیوغرافی و سائره ، حقیقتک خیالدن ده
سریع اولدیغنی کوستردی . بوندن اون بش سنه اول ،
بکا ، شمعی رأی العین کوردیکم شیرک میدانه کله جکندن
بحث ایدلسه ایدی بلکه اینا نمازدم . آنک ایچون استقبال ،
هله صنایع اعتباریله ، بزه یک چوق شیر صاقلیور .
بونلردن بحث اتمک ایچون جلد لرحه رومان یازمق لازمدر .
ظن ایدرم که بویله بر طاقم شیردن بحثاً یازیلان بر رومان
طبع اولمهدن آنک موضوعی اولان غایه فنیه حصول
بوله بیلیر !

کیم بیلیر ؟ بلکه تلغراف سرعتیسه طی مکان قابل
اوله جق ویا قوه محرکه شمسدن استفاضه ایدیلهرک کور
معدنلرنی ترک ایده جکمز . ترقیات بنی انهدار . بونلرک
صوکی کلیه جکدر . کتاب مخترعاتک ، کتاب کشفیات

جغرافیه کی خاتمه سی یوقدر .
مع التأسف صنایعك ترقیاتدن (فن تخریب بشر) جهده
استفاده ایدیلیور . صوك عصرك ترقیات فنیه و صنایعیه سی
اولسه ایدی ، بو کون وله رس عقول دره دنو طر ،
طور پیلر ، شرابنلر ، زرهللی طابیه لر ، مه لینیلر ،
هر بری بر عظمتلی دار آغاجی ویا کیوتین اولان طوپلر ،
او اعدام ما کنه لری ، تکمل اتمش تفنیکلر میدانه کلزدی .
علمادن بر طاقی ادعا ایدیورلرکه بو آلات قتل و تخریبك
دهشتی محاربه لری امکانشز بر حاله کتیریور و فن ، طو -
لایسیله ، صلح و مسالتمده خدمت ایدیور . موجب
فلا کتمز اولان صوك محاربه لردن صکره فنك بو کرامتنه
اینا تمامقده معذورم . فن ، صنعت تخریبی پک زیاده ایلر -
یلتمک ایله بشره مضر اولمشدر . طبع خونخوار انسانی
فنی سوء استعمال اتمش ، آنک فتوحاتی کندی احتراصات
سیاسیه سی تسکینه آلت اتخاذا اتمشدر . اکر فن ایله
صنعت تخریب متوازیاً ایلریلر ایسه مدنیت حقیقه بوندن
پک او قدر مستفید اولماز . بر طرفدن ، واقعا ، ته قنیق
ایلریلیور ، فقط ، دیکر طرفدن ، طینت انسانیه ده مندماج

جانوارلق . قانلیق مظهر ترغیب اولیور . دها طوپدن
وحشیلک ایتمک ایچون چاره لر بولونیور . برمتفکر بونلری
دوشوندکیجه ، فتور حالیه ، بعضاً ، نه فن بو قدر ایلر-
یلسه ایدی ، نه ده صنعت قتل و وغا بو قدر کشایش بولسه
ایدی دیه جک راده یه کلیور .

شعر و ادبیات ، طبایع و امزجه بشر ،

غایه امل ، صنایع نفیسه واستقباللری

شعر و ادبیات ، فنون کبی ، مثبت بر ترقیه تابع
اوله مازلر . واقعا بشرک مال مشترکی اولان بر ادبیات
عمومیه وارسه ده ، ادبیات دینیر دینمز ، عقله ، بر درجه یه
قدر بر ملته خاص بر ادبیات کلیر . بناء علیه ملتر کبی .
شعر و ادبیات ده ، تکامله و انحطاطه تابعدر . ذاتا طبایع
و امزجه ، ذوق و غایه املک ، آهنگ درونینک افاده سی
دیمک اولان شعر و ادب خصوصیه عرق و زمان ، محیط
و جریان نفوذلری آلتنده قلامق قابل دکلدرد . بو سببه
مبنیدرکه اسکیدن پک بیوک فنون اولدینی حالده ، پک بیوک
ادبیات واردی . شمدی ایسه ، پک عالی فنون اولدینی
حالده ، بعض قوملرده ادبیات پک ایاریده دکلدرد . لسان
کبی ، شعر و ادبده ملتمک اینجهلمسی ایله اینجهلیور . عینی
طرزده دوام ایدن ادبیات یوقدر . بر ملتمک دور تعالی
و استعلاسنده کی ادبیاتی ، او ملتمک اکتساب یسار

ایدوب انحطاطه باشلادیغی زماننده کی ادبیاتنه بکزه مز.
 قلاسیقلر دورنده فرانسده پک مرد بر ادبیات
 کوریورز . شمدی ایسه ، فرانسز لسانی غایت اینجه مک ،
 اک بلند موقع رقتنه وارمقله برابر ، پارس ادبیاتی تام
 بر انقراض ادبیاتیدر .

هذیان مرتعشه طوتولمش ، وجود و روحلری آسنت
 ایله اشباع حالنه کلمش ، تورم و تجنن ایتمش ، آلام زهر-
 ویهنک زبونی اولمش ، معالیدن اوزاق قالمش بر طاقم
 شاعرلر و محررلر امراض عصبیه عالملرندن بشقه لرینک
 کوچ آکلایه جقتلری بعض شعرلر تنظیم ایدیورلر ؛ اساو-
 بلری آکلایشیلماز بر حالده در ؛ رومانلری اک قراکلق ،
 اک قویتو ، اک کوتو صفحات حیاتیه نی - پک فضله بر
 مبالغه ایله تصویر ایدر . معالی ، غایبه امل ، حسیات
 اصالت - اکثریتله - بو ادبیات (؟) ده بولونماز .
 پول دوقوق ادبیاتی ، صنعتسز و پک آچیق یازیلر ،
 قافه - قونسهر محصولات قلمیه سی ، بش سانیتمک غزته لرک
 جنایت ، وحشت ، رذالت صفجه لرینکی کوسترن حوادث
 و رومانلری ، الی اخره ، پک ایمان بر نمونه انقراضدر .
 رومادهده عینیه بویله اولمشدی . بر ملتیه عقامت کلیه کلوب
 آرق ذریت یئتشدیر میه جک اولورسه ، ادبیات ده

غریب بر شکل ردائت آلیر - بو اعتبار ایله صفحه آخره -
سنده لاتین ادبیاتی ایله ، شمیدیکی پارس ادبیاتک تدقیقی
توصیه ایدرم . ادبیاتک ، بر نقطه نظر دن غایتی طبایعک
غلظت و خشونتقی ازاله در - حالبوکه پک مبالغه‌لی بر
« ناتورالیست » طبیعیون ادبیاتی نظر دقتی بورالردن چکوب
اک پیس ، اک برباد جهتلره سوق ایتمشلردر . اوت !
هر شیکک تصویر ی طرفداری یز . فقط تصویر یالکیز فنا
جهتلره انحصار ایتاملیدر . بونک کبی بر طاقم متصوف
ورمزیون (سه‌نبولیس) شاعر و ادیبارده ادبیاتده
غریب بر جریانیه سبب اولمشلردر . واقعا بتون مکونانده
رمز وارسه‌ده ، هر شیئ رمز دکلدردر . رمز یونک محصو -
لات قلمیه‌سی آ کلاشلمیه‌جق بر مرتبه‌ده قاپالیدر . ظن
ایدرم که بو کیلوغراملرجه نظم و نثر ی بلکه محرر لری‌ده
پک او قدر آ کلایه‌مازلر . مودا ، بو نوع بغیر سالم
ادبیاتیه پک رواج ویریور . فقط ممنون اوله‌جق بر شیئ
وارسه . اوده ، بو کبی مسالک ادبیه‌نک کچیجی
اولمایدردر .

خلاصه کلام صاغلام ، توانا ، کنج ملنک جدی
و حقیقی ادبیاتی اولیور . دیکر لرینک ایسه محصولات
فکر یه لری ، فکر لری کییدر .

تأسف اولونه حق بر جهت واردر : ترك كنجلى
هذيان مرتعش شاعرلىنى بك تقليد ايدورلر . تقليد
ادبياتى مایون ادبياتى در . بن بزم شاعر طاسلاقلرىنىك
افرازا ادبيه لرنده كندىمزدن وكندىلرندن زياده ، قارتيه
لاتهنده ، پاره سز ، پولسز ، ايچكيدن جگرلى تو كنىمش ،
متورم ، فرنگىلى و بناء عليه غي و مجنون بر شاعر ك
نظيره ترهاتى كوربورم . شونى ده علاوه ايدىم كه بو
نظيره ايله اصل شعر آره سنده كى فرق ، بر اوروپا جنتلمنك
قيسافتى ايله آكا تقليدا سوسلنن بر زنجى بوزونىسنك
على العجله ياديرلمش فراقى يىننده كى فرقندن بك زياده دكلدر .
بو كى محصولات پريشانى كورد كچه ، بن . آنلره
بىلمدىكم بر ملتك ادبياتى ديه باقيورم .

عموميتى اعتباريله ادبيات بك زياده مستعد ترقى دكلدر .
چونكه غايه امل عالمده ترقيات امكان خار جنده در .
بونك اك برنجى دىلى ، روما و يونان زمانندن برى
اوميروس و ويرژبلى كچه جك بر شاعر ك هنوز يتشمه دىكى در .
دينه بيلير كه صنايع و ته قيق ترقى ايتمكله بله كه بر درجه يه
قدر حسيات ده غلظت كسب ايدور . طبايع بوزولبور .
وقت طار اليور . انسان كندىسى ايچون دكل ، آنى چالشدىران
ايچون عمرىنى همبا ايدور . كنول ، آلام زهرويه ،

ورم ، جنت ، ماکنه لر ، فخر ادیبانه پک فنا بر تاثیر
اجرا سندن خالی قالمش لر در . واقعا عصر مزده ادبیات
صرفه نقطه نظرندن محصولات چوقچه در ؛ ادبیات ده
بر صنعت (آندوستری) اولمش در . فقط بو انبار لر
طولوسی ادبیات ایچنده مخلص آثار نه قدر آزدر ! . .

بمعاصر لرک هانکی اثرک الی الابد قاله جنی حقنده
فکر لر ی اوله ماز . آنک ایچون بو کون رغبت عامیه
مظهر اولمش بر ادیبک کله جک ویا آندن ده صکره کی
بطنجه هیج بر اهمیتی اولیور . کین عصرده پک بیوک
رول اوینامش ادبا واردر که بو کون اسماری ادبیات
منتسبلرینک بیله مجھولیدر .

ادبیات بر ظرفدر ، اصل طبایع و امزجه نک ،
غایه املک تعالیسنه باقملی بز که آنارله متوازیاً ادبیات ده
ایلر یلسون . بشر شمدیکی سباعیلکنی ، خشونتقی ،
ردائتی ، حقدن زیاده زور بازویه مجاویبتقی ، پاره یه
مغلوبیتقی محافظه ایتدکجه علوی بر ادبیات بکلناملیدر .
بر ملت ایچون ادبیات صرفه دن مقصد آتی مهمامکن
مادیادن تجرید ایله غایه امله تقریب اولمیدر . ادیبانک
وظیفه سی بشریته علویت و اصالت انسانیه غایه سنی
طایندیر مق ، در خاطر ایتدیر مکدر . جهاز پست ، ذاتا .

آشای یوقاری معلومزدر . بزه ادب اویله بر عالم کوسترنه
ملی که او ، هر نقطه نظر دن ، غایوی (idéal ك صفت
اولق اوزره ترجمه سیدر .) اولسون . او شواهقه صعود
بزم ایچون الك علوی مقصد اوله رق بیلملیدر . ایشته
بویله اولورسه نوع بهیمی بشر ترفیع رتبه و سوویه
ایده بیلیر . صنعت - فکر بحه - اخلاقی (Moral ك صفت
ترجمه سیدر .) اولق دن بشقه بر شیء اوله ماز . بر شیء
مادام که کوزلدر ، عینی زمانده ایدرده . اینک ایسه
اجتماعی بر ضرری یوقدر . فقط ای و مفید نه در ؟
ایشته اختلاف وجهته در . بو کون بر چوقلرینک مستهجن ،
غیر اخلاقی ، حتی ناموسه معیار تلقی ایتدکلی بر طاقم
شیلر ، نفس الامرده ، اویله دکدر . بر چوق حقائق
نقایه نک عقل و فن اعتباریله کذب صریح اولدقاری کی ...

بویله دوشوندکجه حال حاضرده کی ادبیاتمزی نه قدر
فنا ، بیانی ، عجمیجه کور یورم ! او غلیظ ، بی رنگ ،
بی بو (سونه) لری کوردکجه : الله شفالر ویرسون !
دیورم .

حیات ، خصوصیه حیات عصریه ، انسانی معالیدن
پک چوق اوزا قلاشدر یور . هله بر عمله نک کندی نام
و حسابته کونده ایکی ساعت بیه یاشامق حق یوقدر .

مأمورده ، آز چوق ، بوبله در . مادیت بشریته استیلا
ایدور . مسئله حیاتیه . سوسیالیستارک دیدیکی کبی بر
Question de ventre et de bas ventre اولیورا
بجه ادبیات کبی عینی مدلولی افاده ایدن علی العموم صنایع
نقیسه نکه ده غایتی بودر . فی الواقع صنعت ، صنعت ایچوندر
دستوری طوغریدر ، فقط صنعتک اساساً غایتی فکر و
حسی ایجه لمکدر .

ادبیات حقنده هر نه دیدک اینه صنایع نقیسه ایچونده
آنی تکرار ایده بیلیرز ، صنعت ده ادبیات جریانته تابعدر .
صنایعه کی ترقیات و تدنیاتی هپ طبع و مزاج ملته ،
ملته رقت و غلظت روحنده آراملیز ، بو اعتبار ایله
نیورک افلا که سرچکن الی قاتلی اینه لری Gratte - ciel
ایله آتنده ، آقروپولده ، فکر بشرک سر صنعتنه موضوع
بر اکیل کبی عرض احتشام ایدن پارتنه نون خرابه لری
نه کوزل بر زمین مقایسه در !

زده مع التأسف علمانک فنا بر تفسیری نتیجه سی
اوله رق صنایع نقیسه طوغمه دن اولدر لمشدر . بوکا نه قدر
اسف ایتسه کیری واردر . بلکه اسباب تدنیاتمزدن
بری ده بو بدیه کریز لکمزدر . معالی و بدایع ایله روحی
« تور پولنمین » بر آدم هر حالده بر قابا آدمدر . ایجه لک

انسانده برغایه در. رقتك آثاری یالکنز ادبیات و صنایعه
دکل ، معاشرته ، حیات عائله ده . معامله ده ، هر یرده
کورینور . صنعت انسانی هر شیدن زیاده انسانلغه ارجاع
ایدر . صنعتسز حیات فیکریه اوله ماز .

دیه بیلیرم که بزده صنایع نفیسه نك مجدداً اساسگیر
اولسنی تأمین ایتمک ژون ترک حکومتنک وظایفندن بریدر .
معالمیزی بر شکل مادیده تجسم استدیزه جک رساملره ،
هیكلتراشاره ، آهنگ درونیزی بر بسته طرزنده افاده
ایده جک موسیقی شناسلره ، امین اولیکز ، عسکرلرمزه اولان
احتیاج قدر احتیاجسز وار . شعرسز ، رسمسز ، هیكلتمز ،
موسیقیسز بر ملت تیمورلنكك آرقه سندن سوروکلیوب
کتیردیکی حشراتك تشکیل استدیکی ملت (؟) دن بشقه
بر شیء اوله ماز . تربیه صنایعه و فیکریه دن محروم اولمق
قدر ملی بر فلاکت متصور دکلدز .

علمامن صورت حقنده کی رأی شرعی بی فنا آ کلا .
مشاردر . دوشونکز : قرآن . شمیدی به قدر فیکر
و لسان مبدع بشرک ایرشمه دیکی بر شاه اثر بدیدر .
عربجهیه واقف اولیان بر اهل حال بیله . کلام قدیم
اوقوندیغی وقت غلیانه کلیر . روحی بر خواهش طیران
ارائه ایدر . اسلامیتك اک متمرد دشمنلرندن آر نهست

ره نان بيله بر جذبه و خشوع حس ايمدن قرآن تلاوت
اولونان برجامه كيره مديكندن بحث ايدبور . انصاف ايله
دوشونكز : بديعك اوج بالاي جبروتنده بولونان بويله
بر كلام مبین اقسام سائره بدیعی منع ایتک ممکنیدر ؟
بچاره ظواهر پرستان شرق غلیظ معبود صورتلرینک
عدم اعمالی حقهده بک مصیب اولان بر امر شرعی بی فنا
آ کلامشار و بیک کسور سنه دن بری مسلمانلری تربیه
بدیعیه دن بغیر حق محروم ایتشاردر . مصرأ تکرار ایدرز :
لامارتین واغنه ره ، به طوفن رافائله ، میکهل آنکه لو ،
شه کسیره خصم اوله میه جفی کبی مرتبه کمال بلاغت اولان
قرآن مبین ده اقسام سائره بدیعه خلاف کیر اوله ماز . کلام
صمدانی بی بو شائبه دن تنزیه ایدلم .

زمان حاضرک مولداری

— بزم ماضیمزک ناکافی اولسی —

(ره نه سانس ، ره فورم ، مدنیت یونانیه و عربیه ، ۸۹ انقلابی)

ماضیمز بزه کافی کلیور . حالبوکه ، مبارزه عمومیده ،
قارشیمزه کلنلر - تعیریم معذور کورولسون - دها بیوک
بر « حوله ماضی » ایله نوعما مجهزدرلر . نهر غرب ،
قوتی ، اهمیتتی دها اساسلی ، دها اوزاق منبعلردن آلیور .
بز شرقلیلر ، سن رشده بالغ اوامش ، بویی ، بوسی رنده ،
فقط ، مع التأسف ، جاهل ، طوی ، کورکوسزلره
بکزیورز . ایاریلمک ایچون آشاغی یوقاری « ماضی »
دنیا ن سرماییهی آله ایتمک لازمدر . چونکه منحصرآ
کندی سسی و اجتهادمزله بر شیئی یایمق ممکن دکلدر .
واقعا ترقی ایدن بالمله ملتار ، ژاپونیا لیلر و روسلرکی ،
عینی أوروبا ماضیسنه اشتراک ایتمامشلردر . فقط آنلر
او ماضی بی حسن قبول ایتمشیلر ، آکا کوره جیات
حالیله رینی تنظیمه ساعی بولونمشلردر .

بوماضیدن ایکی مقصدم وار : برنجیسی ، اوز آلتنجی
عصر میلادینک بدایتلرنده کوربان تحولات اقتصادی
و جغرافییه ، رهنه سانس و رهنه فورم دنیان انقلابات ،
ایکنجیسی ایه ۱۷۸۹ فرانسه انقلابیدر . ۱۵۰۰ انقلاب-
بات عمومییه سی ایله جهان غرب علوم عربیه و یونانییه
تمثل ایدیور .

بز ایسه ، مع التأسف ، بو ایکی جریان اشتراك ویا
آنلری اولدینی کبی قبول شوپله طورسون عربلرک
یابدقلمی انقلاباتی بیله بر طرفه براقهرق ، سلسله ایام
ایچنده ، حقیقه باشسنز قالمشز .

افکارمی بر آرز توضیح ایده یم : رهنه سانس ایله
کره زمین کاملاً فتح ایدیلیور ، آتی متعاقب بر کشایش
اقتصادی و مالی باشلیور : قرون وسطی یالکیز بر
« مؤسسه سیاسی » اولق اوزره خاتمه بولیور ، عینی زمانده
آمریقا و امید بروننک کشنی ایله ، آنک نتیجه سی اولان
انقلاب اقتصادی ایله ، هند یوللرینک آچلمسی ایله ،
برده یکی (دور منافع) ابتدا ایدیور .

۱۴۸۷ ده پورتوغالی بارتله می دیاز طرفندن « فور-
طنه لرن بروننی » ویا امید بروننک کشنی ، ۱۴۹۷ ده
واسقو دو غامانک آفریقایی طولاشمق صورتیه مالابار

ساحلنه وصولی تاریخده بر رأس عظیمدر . پورتوغال
شاعر ابدی الاشتہاری قاموئہنس « لوئیز یاد » ندہ بو
قہرمانانہ سفری ترنم ایشدر . ایشہ پورتوغال طرفندن
ہند شرقینک ، اسپانیا طرفندن ہند غربینک (یعنی آمریکا)
بولونسی و بالاخرہ فرنان قورتہز طرفندن مکسیقانک
(۱۵۲۱ - ۱۵۱۹) اسپانیا تاجنہ الحاقی ، او سنہلردہ
ہورن برونک ماجلان طرفندن کچلمسی ، خلاصہبتون
جنوبی آمریقانک آچلمسی سایہسندہ بیلدیکمز طرزہ
تجارت باشلادی . پولیچہ احداث اولوندی . یہودیبارک
بارہ نقلی ایچون احداث استکاری بو اصولہ ہانس شہر-
لری ، طوسقانا ، لومباردیا طرفندن ایجاد اولونان دہ پوزیتو
بانقہسی و برشاونہ و فلورانس (فیرنچہ) لیلر جانبدن
اختراع قنسان سیغورطہلر اخذ و اعطای بتون بتون
دکشدیردی . کشف اولونان یکی عالملردن اسکی دنیایہ
متمادیا بارہ نقل ایدیلوردی . بارہنک مبدولیتی سایہسندہ
أوروپادہ صنایع وجودہ کلدی . یکی اراضی مکشوفہنک
دکزلرک او بر طرفندہ بولونسی کمیجیلکی فوق العادہ
ایدریلتدی . لیمانلر و سواحل پک زیادہ ترقی ایتدی .
اولا ایتالیا نلر ، پورتیکیزلر ، اسپانیوللر ، صکرہ فرانسزلر ،
فلمنسکلیر ، بالاخرہ انکلیزلر ، بو دور تاریخیدہ ، درجہ

قصوای ثروته واردیلر . بو حرکت عمومیه نتیجه سی
اراضی صاحبی اولمیان صنوف خلق ده کسب رفاهیت
و حتی ثروت ایتدیلمر و اراضی صاحبیلرله مساوی برسویه
اجتماعیه چیقدیلمر . بورژوازی دنیان اصناف قسیمی
او وقتدن بری کندینی اوروپاده کوستریور .

ایشته بزله قرون وسطانک نهایترینه طوغری وقوع -
بولان بو انقلابات مادییه اصلا اشتراک ایتدیلمر ؛ عادتاً ،
جریانیه بیانیجی قالدق .

عینی دورده ، عالم مادیانده اولدینی کئی ، عالم افکاردهده
بر یکلیک رونما اولدی . اوزون مدت سقولاستیق ایله
اوغراشان فکر بشرده ، او ائتلرده اویندی . علوم
نقلیه ، آرتق قیاق طادی ویرمشدی . بناء علیه برعکس -
العمل اولدی . کلیسانک احداث و ابداع ایتدیکی فنون
موهومه بر اقلدی . عربلر ، او زمانلر ، بتون ارستطال -
لیس فلسفه سنی . یونان علوم و فنونخی ، حتی ، بدرجه یه
قدر یونان صنعتی اسپانیایه نقل ایتمشار . او اساسار
اوزرینه بر مسلمان جریانی یاممشلردی . عالم اسلامک
شرقنده ، بغدادده ، وسطنده ، قیروانده ؛ غربنده ،
قرطبهده ، اشبیلیهده ، غرناطهده ، سائر اندلس مراکزنده
علمای یونانیه نیک اثرینه اقتفاء یکی بر مدنیت ، پک پارلاق

بر مدنیت اسلامیہ باشلامشدی . بو مدنیت و علوم اوروپایه
شایع اولدی . غربیلر ، اول باول ، عربجه ترجمه لرایله
کوزلرینی آچدیلر . صکره ترجمه لری ناکافی کوره رک
اصلره مراجعت ایتدیلر . ساحی فیکری آرتق ترک ایدلدی .
آقروبول تپه سندن لمعان اولان نبردها آرتق غربی
تنویر ایدیوردی .

یونان بدایع پرستیسی ، یونان اسلوبی ، فنونی ،
منطق ، فلسفه سی ، هیکل تراشیسی ، معماریسی ، شعری ،
نثری ، یواش یواش آباء کنیسانک تدوین ایتدکلری بوش
معاومانک یرلرینی طوتدی .

رهنه سانس دورنده فکر بشر عادت اویاندی . یکی
بر شیء ایجاد ایتدی . فقط ، اوزرندن مخمور لغی ،
واهیملکی ، منقولات سامه بی ، سقولاستیق آتهرق اسکی
یونان ، روما و عرب اثرینه سلوک ایتدی . کتبخانه لر
کمال خواهش ایله آرانسور ، طارانسور ، آثار عتیقه تحری
اولونسور ، یونان و لاتین لسانلری تربیه نک اساسی اعتبار
ایدیایوردی .

او ائنده ایدی که غوتنبرغ صنعت طباعتی و حروف
متفرقه بی ایجاد ایتدی . آندن بر آزا اول اوجوز کاغده
ایجاد ایدلمشدی . ایشته بو ایکی سایده علوم و معارف آرتق

یوکسک طبقه نك تحت انحصارندن چيقوب خرج عام اولدی .
مدنیت فوق العاده تعمیم ایتدی . رهنه سانس ادبیاتده ،
صنایع نفیسه ده ، فنونده منجلی اولمشدر .

مختلف علما ، اوز بشنجی عصرک صوکلرینه طوغری
دهای بشر ایچون یکی یکی افقار آچمشدر . ایتالیا ده
آرینوسطو ، ماکیاوه للی ، کویچاردینی ، فرانسه ده مارو ،
رابله ، قالوهن ، آمیئو ، مونته نی و دها برچوق ارباب
علم و کوراس کبی حقوق شناسان ، آلمانیا ده اولریق ،
هوطوه ، ساقس ، فلمنکده آراز موس یکی زمینلر آچدیلر .
حرکت فیکریه ، ایشته بونلر و دها سائر مجددلر ایله
باشلیور .

صنایع ، بالطبع ، رومانک اک خارقه نما انقاضی
احتوا ایدن ایتالیا ده ارض موعودینی بولدی . بروله سکی
ایله غوتیق طرز معماریسی براقیلوب رهنه سانس دیه
معروف اولان اسلوب قبول اولونیور . سن پهر (سازپیه ته رو)
کلیسای او زمانک محصولیدر . میکل - آنکولو او معبد
معظمک تراشیده کازیدر . له او ناردو داونچی ، لوتی تی یهن ،
رافائل ، هپ او دورک محصله لیدر . کذلک موسیقه ده
رسم ایله برابر رهنه سانس زماننده یکیشدی .
او عصرده ایتالیا اوروپانک مرئیة صنعتی اولمشدی .

فرانسه مبادیسی یایانلر هب ایتالیا دن ملهم اولمشلردر .
حك صنعتی ده او کوزل زمانک بر یادکاریدر .

فنون ، ازمئه مظلومه ده ، بك زواللی برحاله ایدی .
قوانین طبیعیه حالا آ کلاشلمیوردی . ابلیس ، روح
کاشات تلقی اولونیوردی . بیوجیلر ، منجملر ، حجر فلسفی
آرایانلر ، سحر بازلر ، خلاصه بتون فنون غیر علیه اربابی
فکر بشری اضلال ایتمشلردی . ره نه سانس دورنده بر قاچ
ریاضی چیقندی و الهلی قوبه رنیق منظومه شمسیه حقنده کی
نظریه سنی وضع ایله فی خرافاندن قورتاردی .

نتیجه کلام : کاشقلر یکی یکی عالملر بولمشلر و تجمارده
بو عالملری احیایه باشلامشلردی . علما و ادبا فکر انسانینک
اوغراشه جفی زمین ، عینیه کاشقلر و کیجیلر کبی ، اون
آلتنجی عصرده ، بسبتون توسیع ایتمشلردی . کذلک
بدایع پرورلرده غایه املی ، محاسنی ، حقائق یکی بر زیبا
ایله انظار بشره عرض ایدیورلردی . فن آرتق یره ،
کوکه ، کونشه موقع حقیقیسنی تعیین ایتدی و علم و معارف ،
ترقی و مدنیت اوکنه کچن و کچمسی احتمالی اولان بتون
آنکللری ییتدی . ترقیات . اسکیدن ، آره صره موانعه
تصادف ایدبوردی . آرتق . بردها طور ماق اوزره ،
دور تکامل باشلادی .

مع التأسف بز رنه سانسه اشتراك ايمديكمز كبي آني
حالا قبول ده اتمامشز . كذلك مطبعه ده بزه بر قاچ عصر
صكره داخل اولشدر . ادبيات حالا ، بزده ، قرون -
وسطائيدر . بز تجدد يابه جق بر اديب معظمه هنوز
انتظارده يز . فلسفه ايسه ملك رومده بو قدر . اسكي
سقولاستيق فلسفه سنك مسلمان قسمي ، اصول فقه ،
منقولات غليظه فكر شرقه حاكمدر . افكار حالا منقو -
لاتك سانسورينه تابعدر . بزده منقولات خارجنده دوشونمك
اوله ميور . صنايع نفيسه يه كلنجه : صدهزار تأسف ،
بو خصوصه هر شئندن كرى يز . بو بابده كي رخاوتمز
بر جنائيت مهاديه تشكيل ايدر . نقصان صنايع فكر مزه
بر غلظت وير مشدر . بز اينجه آدملر دكلز . صنايع
ملكتمزده كان حرامدر .

فنه كلنجه : بو دائره ده واقعا صنايعده اولديني كبي
شمديده حماقت ايمپورز . فنونك نتابعني قبول ضرور -
رتنده بولونيورز . فقط فنه بزم اشتراكز اولشمي ؟ بز
فنك فتوحاتندن استفاده ايتدكمي ؟ هيات !
كلهلم ديني انقلابه : انقلابات دينيه ده ، اوروياده ،
عيني زمانلره تصادف ايديور . اون بشنجي عصره قدر ،
قاتوليكلك ، غريبه و وسطى اوروياده فكرلرك هر نوع

کشایشنه ، هر نوع تکاملنه مانع اولمشدی . امور جسام-
نیوده ، بر چوق یرلرده ، طوغریدن طوغری به قوه
روحانیه نك تحت امرنده ایدی . روما کلیسای جهانیه
حاکمیدی . کلیسانك تفوقی ، عظمتی ، لایسئلكی ، لایخطی
تلقی ایلمسی حریتی بوغمش ، وجدانی آزمش ، زوالی
بشیریتك دركسنى پك زیاده ایندیرمشدی . بو وضعیتده
بولونان سن سیهژ مقامی ، افراط استبدادی ایله ، پك زیاده
بوزولمشدی . ظلمك حدودی یوقدی . خرسئیانلغك اوان
ظهورنده کی کلیسا ، هله ارنهست ره ناك تعریفنه کوره ،
پك زیاده شایان حرمت و تقدیر بر شی ایدی . او زمانکی
آیوسلر حقیقه اعزهدن عد اولونمغه سزا ایدیلر . ایلك
آباء نصرانیه نك حال و شانی ، او وضعیح حیاتلری ،
روحانیلری بسبتون زائل اولوب ، خصوصیه یایا اونجی
له ئونك عهد حكومتنده روما مقامی ك مستبد ظلمه یه رحمت
او قوته جق مرتبهده جبار ، خودبین ، خودكام ، عظمتلی ،
کبرلی ، مسرف ، سفیه ، رذیل ، زن دوست ، تبیل ایدی .
واتیقان ، او هنكآمده ، ك دهشتلی استبدادك منبهی
اولدینی کبی . ایمان سفاهتكد ده مرکزی بولونیوردی .
پاپالر و اعظام رهبان عادتاً حکمدارلر ونوبلس سنیورلری ،

ژانقیلیوماری کبی زمانلریخی اکنجه لره، اولره، ذوق و صفا ایله، عیش و نوش ایله، طوپدن رذالتلره کچیرلردی. بونلرک، عادتاً، روحانیک ایله علاقه لری قالمامشدی. اسپقوسلرک اردولری واردی. بو بجران زماننده، یایلق هیج بر شیئه مساعده ایتیمور، خیر خواهارک اصلاحات یایلمسی حقنده کی نصایحنه حواله سمع اعتبار بیه ایتیموردی.

کلیسا، کندی کنديسنک بادی فلاکتی اولدی. پروتستانلغی میدانه کتیرن لوتهر و قالون کبی اصلاحات صنادیدی دکل، اونجی له تون کبی سر آمدان مطلقیتدر. نتیکیم بزده مشروطیته سبب اولان عبدالحمید ثانی اولوب روم ایلی احرارای اولمديغی کبی.

یایلق ایله افکار احرارانه آره سنده رساله جکرله حرب یاشلادی. آراز موس و هوتن بو مجادله نك ایلك صفنده ایدیلر. لوتهرک حربه دخولی و بر چوق آلهیونی ده معیننه آلمسی ایله مبارزه کسب اهمیت و جدیت ایتدی. لوتهر — که راهب ایدی — رومیانه اولان بر سیاحتنده کوزلریله سوء استعماللری کورمشدی. آندولژانس دینیلن «عقونامه» لر کال رذالتله، علناً، صاتیلیوردی و بونلرک بدلی ایله یایسلر اسراف ایدوب سهن پیهر کلیسایده انشا ایدیورلردی. بو عقونامه لرک مشروعتینی مارتن لوتهر

ایتدی و عدم مشروعیتنه قانع اولور اولماز آنلرک علمینده
بولونمغه قطعاً قرار ویردی . تهچهل نامنده بر خریف
پالاق طرفندن بو عفوناملری آلمانیاده صاتمق ایچون
سیمسار نصب اولونمشدی . لوتهر یونلرک علمینه ، کلیسا
دیوارلرینه یافتهلر یاپیشدیردی . تهچهلده مقابلهده
بولوندی و حرب آرتق کرکی کبی باشلامشدی .

بونک تفصیلانی اوزوندر . لوتهر اساسات خرستیایا-

نییه رجوع طرفداری ایدی . نص و سنت نصرانیهدن
ماعداسی لوتهر ایچون هیچدی . پاپانک نفوذی ، برطاقم
بدعتلر و زائد آیینلر ، مناستره قایانمق ، رهبانیت ، هپ
عقیده جدیدیه مخالفدی . لوتهرک پاپمق ایستدیکی تجدد
آلمانیاده حکمران اولان امرایه پک موافق کلدی .
بو سایهده کلیسانک اموالیده مصادره اولونوبیله جکدی .
سوائق سیاسییه ره فورمک برآن اول غلبه ایتمسینه سبب
اولدی . بر جوق وقایع سیاسییه و حربیهدن صکره ،
عاقبت آوغسبورغ معاهدهسیله (۱۵۵۵) پروتستانلره
وجدان خصوصنده سربستی تام ویرلدی . اسوچده ،
بو تجدد ، قرال کوستاو و اصانک ، دانمارقهده ایسه

اصیلازادكانك منفعترينه اويدیغندن لوتهر مذهبی . اسقا .
ندیناویاده اساسگیر اولدی .

چوبئقلى Zwingli ايله مشهور قالوهن یكى مذهبی
اسویچره یه ادخاله موفق اولدیله . بر چوق حادثانن -
صکره جنوره قویو بر پروتستان مرکزینه تحول ایتدی .
قالوه نیزم ، ینه بر چوق سیاسی وقوعات اوززینه فلمنکده ،
فرانسه ده ، اسقوچیاده یرلشدی . فرانسه یه پروتستانلق
قسماً داخل اولشدر . بونکده سببی رهباک اوراده ،
دیگر یرله نسبتله دهها آز ظلم ایتلیدر . انکلتراه ،
قاتولیککه شکلاً شبیه آنعلیقان ره فورمی ایددی .

خلاصه بر چوق محاربات ، مجادلات ، منازعات ،
اعتسافات نتیجه سی پایاق مقامی اوروپانک بر قسم مهمنی
غائب ایتدی . ابتدا ، بو تجدد فکر بشره مضر کبی
کوروندی . چونکه بر طاقم بدعتلرک اورتدن قالقمسی
ایله یكى مجادلات کلامیه وسقولاستیق باشلادی .
ره فورمی یرلشدرمک ایچون پک چوق مظالم ایقاع ایدلدی .
هرلر کبی انسان قانی آقدی . اسکیندن بلکه دهها فنجیع
بر صورتده ظلملر اولدی . میشهل سهروه جایر جایر
آتشده یاقیلدی . سن بارتلمی کیجه سننده انسانیتک یوزی
قزاره جق درجه ده قصابلق ایدلدی . بوندن ادبیات

و صنایع نفیسه‌ده بك زیاده متأثر اولدی . فقط بوکچی
عکس‌العملدن صکره (سربستی اجتهاد) بك اساسلی
بر صورتده اوروپاده یرلشدی . آرتق اسکی ظالم قاتولیک
راهبک یرینه ، پروتستان محالکننده ، اخلاقی مواعظه
حصر و وظیفه ایدن پاستور کچدی . لوتهر و قالوهن
بلکه ایسته‌میه‌رک و یا بیلمیه‌رک بهیقن و ده‌قارت کبی
حکمانک ظهورینه و بوندده لوق و میرابو کبی مجددرک
حدوشنه بادی اولدیلر .

نصرانی عالمک بر قسمی پروتستانلق سایه‌سنده
استبداد فکری و اعتساف ره‌بانیدن قورتولدیگی کبی ،
ینه عینی سائق ایله ، و روما کلیساسنک اصلاحیه ، بر
کابوس مدهشدن خلاص اولدی . روما عادتاً اوایلدی .
عقلی باشنه کادی . اصلاحات جدیده باشلادی . اسکی
اویغونسزلقلر مه‌ما امکان قالدیرلدی . اوچنجی پاولوس ،
دردنجی پاولوس ، بشنجی پیتوس (پی) ، ر سبقت
کنت کبی اولوالعزم پاپلر چیقدی . روط محکمه‌سی
تشکیل و یکی بر آنکیزیسون دیوانی تأسیس و تنقید آثار
ایچون اینده‌قیلر اصولی تدوین ایدلدی . ماده ایدیلن
ضایعاتی تلافی و بردها بویله بر طاقم هزیمتاره میدان
ویرمامک ایچون بر چوق ره‌بان طریقته‌ری احداث

اولوندينى اوانده جزؤيتلك ده تأسس ايدلى . بو طريقت
اك اساسلى مؤسسات سياسيه عالمدن ، اك مهم تشكىلات
و تنسيقات اجتماعيدن بريدن . بونلرك رومايه اولان
صداقتلى عظيم و مطلقدى . بونلر هر مملكته ، هر گوشيه
داخل اولديلر : ۱۵۵۶ ده طريقتك پيرى سەنت ايغناس
دو لويولا وفات ايتديكى وقت مسلكك اون درت
ولايتى ، يوز مدرسهسى ، بيك اعضاسى واردى . اسپانيا
و ايتاليا فتح ايدلمشدى . آوستريا و باويه را اشغال ،
فرانسه تهديد آلتنده ايدى . و جسور ميسيونرلر
بره زليا ، هندستان ، ژاپونيا و حبشستانه قدر كيمشلردى .
بويله جه كسب قوت ايتدكن صكره روما كليساسى
پروستانلق ايله تاليف بين تكليفلى ردا ايتدى . و
(۱۵۶۳ - ۱۵۴۵) ترانت قونسيلى قاتوليك عقیده سنك
لايتغيرلىكى اساسى وضعده قصور ايتدى . واقعا روما
كليساسى اوروپانك همان ياريسى ضايع ايدوردى سده ،
ديكر اقسامنده كى نفوذى دو بالا اولمشدى .

پروستانلغك ظهورى و بونك اوزرينه قاتوليكلك
عالمنده اصلاحات يايلىمى ايله فكر بشر بر مهم عقده دن
دها قور تولدى . آرتق خريستيانلقه اجتهاده مساع
واردى . صوك سوز بابانك سوزى دكلى . فكر .

اطلاق ایدلدی . منقولات خارچنده ده دوشونمک قابل اولیوردهی .

کندی احوالزه ارجاع نظر ایدلم : دین اسلام اساساً بر ره فورم دیندر . حضرت پیغمبر محدود نصرانیت عالنده مارتین لوترک یابدیغنی . بر چوق عصر اول ، ادیان عمومیهده یامش ایدی . اسلامیت ره فورم اوزرینه مستنددر . جناب سیدالبشر دین ابراهیمی تأیید و اصلاح ، کذلک شریعت عیسویه یی تنزیه و تصفیه ایچون — دنیایه دین قطعینسی و یرمک اوزره — کلشدی . صوک دین دیمک ، حریت اجتهاد دینی دیمکدر . چونکه بر دین ، بشرک دیانت نهائیهمسی اوله بیلمک ایچون باب اجتهادی دائماً مفتوح طوتمق اقتضا ایدر . ایلك زمانده ائمه اربعه نك ظهوری ، صکره کرک اندلسده ، کرک بغدادده صوک درجهده حریت افکار ایله مباحثات جریان ایتسی هپ مدعاضی تأیید ایدر .

مع التأسف بز بو تجددی اونوتدی . یکی بر تجدد یامغه احتیاجمز یوقدی . فقط دین اساسی احمدی بی افساد ایتدی . روح اسلامیه صوک درجه مغایر شیلر یالیدی . اک ره فورمه بر دین المزه کچدیکی حالده بز آئی اک قابالی بر مذهب حالته قویدیق .

شونی سو یلمک ایستیورم که بز ره فورمدن مستغنی
ایکن ، اوروپانک ره فورمنه بیله التفات ایتدک . ذهنمزی
بز تیمور چنبر ایله باغلا دق . حریتی اجلا ایتدک . اجتهاد
کلمه مقدسه سنی تلفظ ایدناری بیله آتشلرده یاقوق . . .
ایشته کشفیات و انقلابات اقتصادیه ، رهنه سانس
انقلابات فکریه سنه . ره فورم انقلابات مذهبییه سنه مداخله
ایتمامکلمز بزى (یتیم ماضی) براقیور . شرق قفاسی
هنوز ۱۵۰۰ سنه میلادیه سنه وارهمامشدر . سنه میلادیه
ایله سنه هجریه آره سنده تقریباً آتی عصرلق فرق وار .
بز انکلیز ، ایکی عالم آره سنده ده او درجده مهم برفرق
اولدیغنی ادعا ایدیورمش . ادعاسی پک حقمنز دکل
ظن ایدرم .

اون آلتنجی عصرک بو انقلابات ثلثه سندن صکره
(انقلابات اقتصادیه ، فکریه ، دینیه) ، اون سکنزنجی
عصرده اوروپا بز بیوک انقلابه دهامظهر اولدی .
فرانسه انقلاب کبیرندن اول بیوک بز انقباه فکری
حاصل اولمشدی . آرتق مؤسسات موجوده ایله افکار
بیننده بز مناسبت قالمیوردی . اسکیدن اعتقادات آره سنده
مجادله واردی . او زمان ایسه « منافع » آره سنده
اختلاف باشلادی . آرتق سر الوهیت ، اراده جزئییه

و یا حدود غفران مسائل کبی بر طاقم مناقشه زمیناری
مودادن دوشمشدی . حقوق ، وظائف ، مکلفیتار ،
حریتار ، عدالت ، مساوات ، اصیلزاده لڑک و رهبانک
حقوقی کبی بر طاقم مسائل پک شدید اختلافی موجب
اولیوردی . بر بحران سیاسی و اجتماعی دوام ایدیور .
دی که بوکا بر نتیجه ویرمک بغایت ملتزمدی و ایش
سور و نجمده قاله مازدی . قرال ، اصیلزاده لڑک ، سرای
اموال حکومتله ایستدکاری کبی ، اور پاطلاسون ،
چال اویناسون اسراف و سفاهت ایدیورلردی . حریت
تحت امنیتده دکلدی . Lettre de cachet لڑ ایله
هرکس ، بلا سبب . طوتیلوب حریت شخصیه سندن
محروم اولیوردی . اقامتگاه مصون دکلدی . اموالک
مصادره سی پک عادت اولمشدی . حالا اشکنجهده دوام
ایدیوردی . قانون مدنی بیله ظالمدی . دین خصوصنده
مسامحه یوقدی . اوزان و اکیال و سکه لڑک تشوشی
اعتسافاته محل ویروردی . اصناف لوتجهدلی حریت
مساعی بی محو ایدیوردی . هرکس ، هر مأموریته نائل
اوله میوردی . ثروت و اصالت استحصال مأموریتده
اصل ایدی .

قانی و شانلی برحرب داخلی باشلادی . بواختلال ،

سوائق فیکریہ سندن طولانی فرانسه ایچون نہ قدر شان آور
ایسہ ، وسائط خونخوارانہ و خونریزانہ سی اعتباریلدہ
او قدر بادی خجالتدر . تفصیلاتی تاریخہ عائد ، فقط
تویلی اور پرنیجی بر طاسقم وقایع منسلکہ ، مجنونانہ
وحشتلر وسائرہ نتیجہ سی اولہرق (حقوق بشر بیاننامہ سی)
اعلان اولوندی . حقوق حکمدارینک بروجه مطلقیت
جریان ایتمی قاعدہ سی زیر و زبر اولہرق سلطنت ملیہ
اصولی اساسکیر اولدی .

واقعا انکلتزہدہ و بلکہ مجارستانہ بوندن دہا اول
بو اصوللر قبول ایدلمشدی . شو قدر وارکہ اورالردہ
قبول اولونان اساسات بر درجہ یہ قدر محلی بر ماہیتی
حائزدی . حالبوکہ فرانسیز انقلابی بونلری دہا آز محلی
و عمومی بر شکلده تقریر ایتدی . فرانسه دن صکرہ بتون
بومشروطیت ، عدالت ، حریت ، مساوات ، اخوت اصوللری
دنیاہ یابیلدی . البوم ، ولو ظاهراً اولسون ، ۸۹ انقلاب
ینک نتایجی قبول ایمیان ملت یوق کبیدر .

نابولہئون - بوناپارط طرفدن « قود » قوانین مجلہ
لرینک تنظیم ایتدیلمسی وبالآخرہ مذکور مجلاتک برچوق
یرلرہ تعمیمی دہ بر کوچک ، فقط مهم انقلاب تلقی
ایدیلہ بیلیر .

اون آلتنجی عصر انقلاباتندن صکره اون سکزنجی
عصر انقلاباتنک اهمیتی بارزدر .

بز ، مع التأسف ، پک کج ، بش سنه اول ، بو انقلابی
تاقی بالقبول ایتدک و اساساتی تطبیقده کوچک چکیورز .
همده قبولز پک « حرفی » اولدی . زمین وزمان نظریاتی
پک اونوتدق .

شوراسنی ده کمال اهمیتله سویلیهلم که ۸۹ انقلابنک
اساسی اولان شورای امت ، سلطنت ملیه ، حریت ،
مساوات ، اخوت اساساتی اسلامیتده مندرجدی . اساس
اسلام اجماع امتدر ، خلیفه‌یی مسئول طوعنقله حقوق
عامه اسلامییه فرانسر اصولندن پک ایلریسنه کیتمشدر .
حریت دین اسلامک ، مساوات عدالت اسلامیه‌نک ،
اخوت ایسه سیاست احمدیه‌نک اوچ اساس قویمیدر .

(« اتحاد اسلام » و فرانسرجه « حقوق عامه و
اسلامیت » نام مؤلفاتمز بائیکیز .) مع التأسف استبداد
بزه بونلری بتون بتون اونوتدیردینی کبی ، آرهدن بر
و بر ربع عصر کچدیکی حالده ۸۹ انقلابی‌ده تقلیده
مانع اولمشدر .

ایشته عالم بشری باشدن آشغی به تبدیل و تجدیدایدن
ایکی نوع ، مهم ، بیوک انقلاب بزدن اوزاق ، بزم صنع

و مدخلمز اوله دن حصول بولمش ، بز بونلره قارشى كوز
يوشمىز ا شيمدى بو وقايه بيكانه لكك سينه سنى چكيورز .
بزم آلتىوز سنه لك ماضى عثمانى بزم ايجون نا كافيدر .
استقبلمىزى تا ميين ايجون كندى خصوصى تاريخمزه بزه
لازم اولان موادى بوله ميورز . واقعا اسلاميت بوموادى
بزه تمبه ايدىورسده بز جهلا و ارباب استبداد اصل
اسلاميتى هدم ايتمش ، رينه نادانى و مطلقيت اوزرينه ،
قرون وسطى قاتوليكله كنه مشابه بر مجموعه منقولات
اقامه ايتشمز .

عصر لرك مدخرات اقتصاديه ، فكريه ، بديعيه ،
حقوقيه سندن محرومى . بناء عليه ، بو زوكورتلك ايله ،
بزه اوروپا ليرله و آنلر كى محافظه موجوديت ايتك
ايتيور ايسه ك مساعيمز بهبوده در . واقعا ماضى اعاده
ايدلنز و بردها بو انقلابات عظيمه يه اشتراك قابل اولماز .
شو قدر واركه او حرركات عموميه فكريه نك وضع ايتديكى
اساسات قبول اولونه بيلير . مثلا حرريت وجدان و سر-
بستى اجتهاد تا ميين اولونور . صنايع بديعه قبول اولنور
و تشويقاته ، ترغيباته مظهر اولور . وساره . نته كيم ،
روسيده ، مهما امكن بو صورتله حركت ايتمش و بردرجهيه
قدر جريانه قارىشمشدر . ژاپون ياده بويله .

بو مطالعه خارجنده یورومک ایستهر ایسهک ظن
ایتم که نائل مرام اولهلم . نهقدر کنیش فیکرلی اولورسهق
اولهلم اوروپانک بش، آلتی عصرده یابدیغنی بز آن واحده
وجوده کتیره مهیز . بو بحث ایتدیکمز انقلاباتک نتایجنی
کور کورینهده قبول متعسردر : ره نه سانس ، ره فورم
ملکت دکشدر مکله شکلرینی خیلی دکشدر مشاردر . بزده
آنلری آملقه حرفیاً قوییه ایتمش اولیه جغز .

یکی کوی ختام تسوید شوال ۱۳۳۱

فهرس

صحیفه

۳ فتح کلام

۵ تاریخ استقبال

۱۷ فلسفه واستقبالی

۲۵ مسلک روحیون ، مادیون ، وحدیون

۵۴ سپیریٹیزم و ساثره

۶۲ دین و استقبالی

۷۲ مسلمانانقده حریت فکریه، ابن رشد، ابن سینا و ساثره

۱۰۶ یکی عقائد

صحیفه

۱۲۲ فن و استقبالی

۱۴۲ شعر و ادبیات ، طبایع و امزجه بشر ، غایه -

امل ، صنایع نقیسه و استقبالی

۱۵۱ زمان حاضرک مولدلی ، رهنه سانس ، ره فورم ،

مدنیت یونانیه و عربیه ، ۸۹ انقلابی

حواج قانونیہ مز

علمای کرام ، ارباب حقوق و صنف مأمورینہ
مکتب حقوق طلبہ سنہ یک لازم اولان بو اثر جـداً
حائز اهمیتدر ، کتابده بادی قیل وقال اولان « مجله »
مسئله سی یک کوزل ایضاح ایدلشدر .
فیاتی ۵ غروشددر .

قطب مصاحبہ لری

جلال نوری یک یکن سنہ نشر ایتمدیکی « شمال
خاطره لری » نامنده کی سیاحتنامہ سیمله قارئینمزک لذت
و استفادہ سنی تأمین ایتمشیدی . اخیراً انتشار ایدن
« قطب مصاحبہ لری » ایسه حجاماً دها بیوک و حاوی
اولدینی نسائیات ، استغراقات ، حکایات ایله سمع تلذذمزی

جلبه دها الویریشلی در . بو فصول لطیفه آره سنده کی
مشاهداتده پک اهمیتلی و جدآ نظر دفته آ لینه جق بی نه ایه
درسار واردر .

حکایات قسمنده کی « کنج ، کوزل و مطلقه » مصالیده ،
محاکاته حصر ایدیلن فصللرده کی بیزمارق و آلمانیا نك
ترقیاتی ، « مملکتینده بر وقفه » کبی مباحث موجب
عبرت سطرلری احتوا ایدر . سوه سوه او قوبه جغکزی
تأمین ایده بیله حکمز بو کوزل سیاحتنامه محررک فظو -
غرافی و مختلف مناظرک رسملریله مزین اولدینی حالده
○ غروشه صاتیلیور .

قادیان

کوک ترکباده ، کوک بتون ممالک اسلامیهده، موضوعی
کبی ، مستور قالمش بر مسئله مهمه واردر . بو کون بیوک
براهیمته مظهر اولان « قادیان » مسئلهسی حقیقده شیمدی یه
قادار لسانمزده مکمل بر کتاب یازیلماشیدی . آثار
کزیده سیله کندیسنی کوک قارئین عثمانیه یه کوک اسلام
عالمه بحق طایقتان جلال نوری بک همت قلمیه سیله بو
مسئله نکهده مبهمیت و مستوریتنی ازاله ایله تاریخده و مختلف
مملکتلرده قادیانک نائل اولدینی ویا اوله مدینی حقوقی
واضح و هر کسک اکلایبیله چکی بر لسانله شرح ایتدکن
صکره قادیان مرکز امراض مختلفه اجتماعیه و حوائج متنوعه
روحیه و فکریه لرینی ایضاح ایدیور . لایق اولدینی
درجدهد اعتنا ایله طبع اولونان بو اثر مهمی قارئینمزده
توصیه ایدرز . فیاتی ۷ بحق غر و شدر .

تاریخ استقبال

— ۲ —

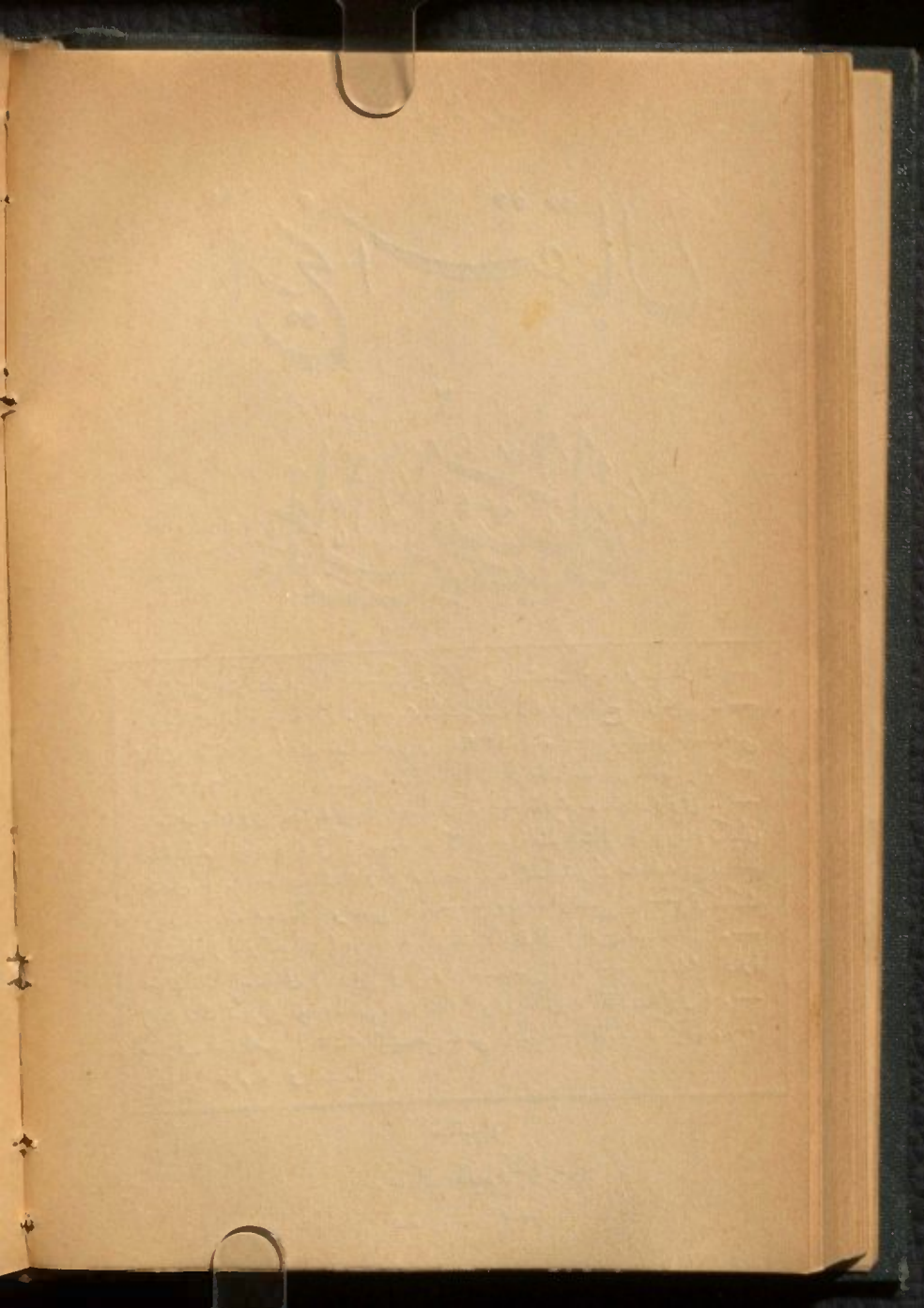
مستقبل

تکرار متردیمیدر ؟ — بکیردیکنز بر استحاله دوریمیدر ؟ —
 اورویانک نفوذ و حلولی . — مملکتتمزک بلا محاربه فتح تدریجیسی . —
 ممالک عثمانیه نك ابلک مقاسمه سی (۱۲۹۳) . — ایکنجی مقاسمه سی
 (۱۳۳۰) . — ممالک عثمانیه نك صوگ مقاسمه سی احتمالی . —
 عبدالحمید دوری حقنده بعض مطالعات . — تاریخده اتحاد و ترقی . —
 استقبالده اتحاد و ترقی (سعید ، کامل ، ناظم باشار و نورادونکیان
 افندی) . — صوگ محاربه لردن صوکره مملکتتمزک مدافعه سی . —
 یونان دولت معظمه بحر به سی . — اورویا موازنه سی . — ترکسک
 استقبالی (تورکچیلک) . — مسلمانلک استقبالی (عرب مسئله سی) . —
 عثمانیلک استقبالی (ارمنی و کورد مسئله سی) . — مسئله اداره
 دولتک تکرار قورولماسی ، دولتک عمومی پلائی ، انقلاب قانونی . —
 معارف مسئله سی (ملتک یتیشدیرلمه سی) . — انقلاب فکری . —
 خاتمه : عزم و ارادت .

استانبول

بای عثمانلی مطبعه و کتبخانه سی

مجموعه — ۱۳۳۱

فتح كلام

بو كيديش بويله اولماز . تدابير موقته ياره يه مرهم
سورمك قيميلىندىر . بيوك خسته لقلر ايچون بيوك مداوات
لازمدر . روحى تكمال ايمزسه جسممى سوز . ملتتمزك
سويه سى يوكسلىمدكجه دولتمزك حيثى تزايد ايمز . بناء عليه
انقلاب سياسيدىن اول برانقلاب روحى ، فكرى ، حسمى ،
تربوى ، سىجوى و بدعى يه شدتله محتاجز . بوده اسلامى
وضع اصليسنه ارجاع ايله اوله بيلير . آنك ايچون فقه و
عقائدك بر نهج دين مابين تعديل و اساسات اسلاميه يه
ارجاعى مسئله سنى آثار متنوعه مده اورنه يه قويمى ايدم .
بر طوفان شتوم و تعريضه انتظار ايدركن افكارم قرين
تصويب اولدى . حتى باقىكز ، صوك اتحاد و ترقى قونغرله-
سندى كاتب عمومى فتحى بك ايلرى يه سورديكم بو اصلاحات
اساسيه پروگرامنى نصل بر لسان رسمى ايله صواب كوررييور :
« . . . . بر طرفدن غربك ما اثر عرفانى آلىق ، ديكر
طرفدن اجدادىمىك فضائل بر كزیده سنى محافظه ايتك ايتىز .
بونك ايچون حيات اجتماعيه مى بر طرفدن اساسات مبعوله دينيه يه
و ديكر طرفدن عصرىك ايجابانه توفيق ايتك لازمدر . ترقيات

مدینه اعتباریله غربه تمثیل مجبوریتنده بولونان مسلمانلری
انحطاطدن قورتارمق ایچون اسلامیتی اساسات اعتباریله عصر -
سمادته تطبیقات اعتباریله عصر حاضره ارجاع و توفیق ایتک
ضرورتی واردر . حکمت اسلامیته نیک ایکی رکن اساسی اولان
فقه و کلامک سنت نبویه و مصلحت اجتماعیله موافق برصورتده
تصفیه و توسیعی هم صنف منورک تدبیرنه ، هم صنف متدینک
تنویرینه باعث اوله جقدر . »

بو دستورک اتحاد و ترقی راپورینه ادخالندن طولانی
جمعیتی تبریک ایدر و اولانجه قومله آلقیشلارم . فقط
لایحه اعتباریله رنگین و فعلیات نقطه نظرندن زوکورد
اولان بو مملکتده ینه اعتدالی بوزمیهرق جمعیه رومالیبارک
Acta non verba « قالدن زیاده فعل لازمدر . »
کلام کبارینی تکراردن فارغ اوله مام .

بو کون ملتک حضور محاکمه - نه قویدیم « تاریخ
استقبال » مک قسم نایبسی همان همان اتحاد و ترقینک
مؤاخذه اجرا آتته حصر ایدلمشدر .

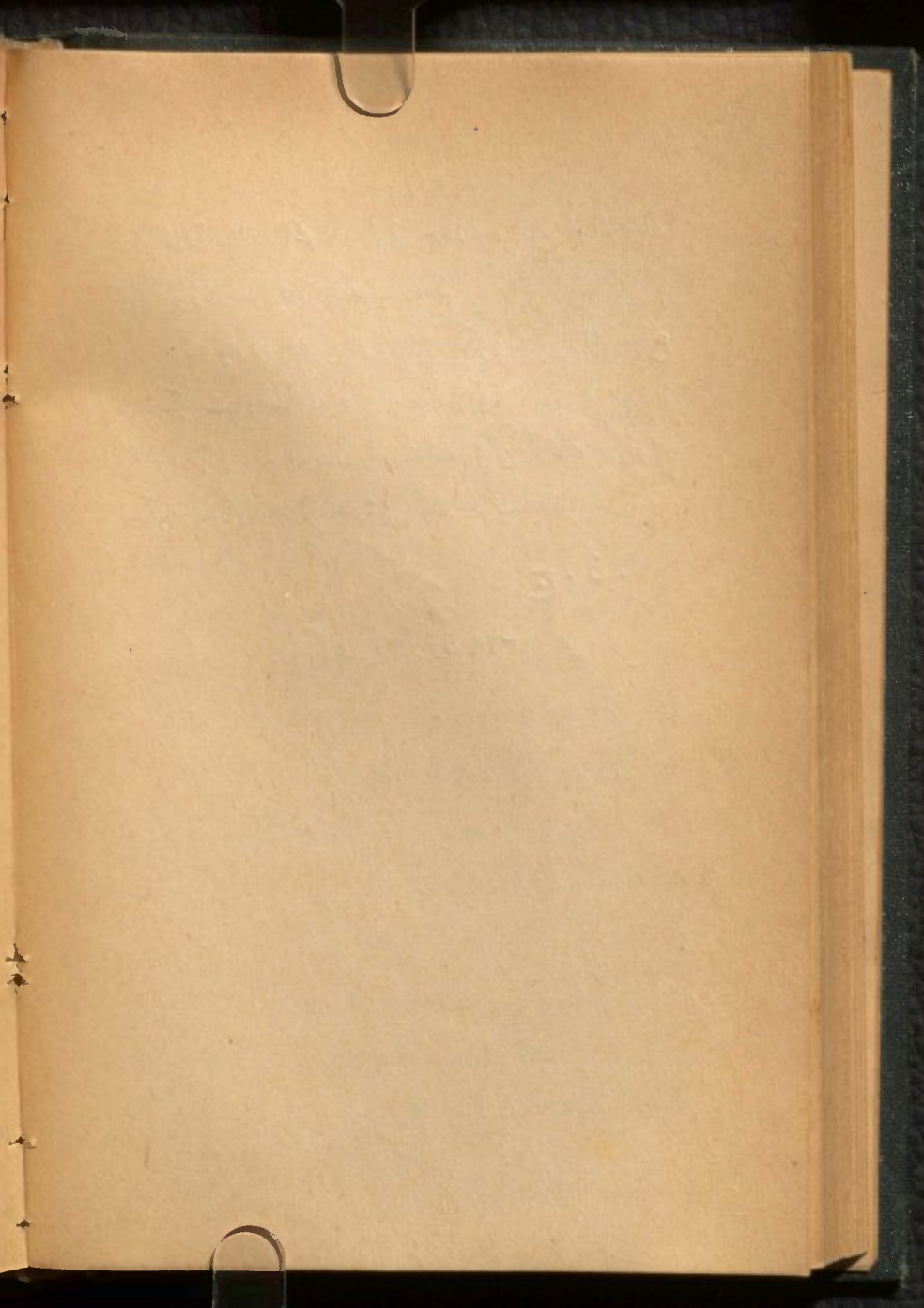
بو اژده ، بز ، مخالفلرک یاپیشدقلری نقطه نظرندن
دکل ، دهسا بشقه ، عینی زمانده تاریخی و خیرخواه بر
نقطه دن ، اتحاد و ترقی تی تقید ایدیورز .

خاتمه مقاله اتحاد و ترقی جمعینه ، کوستا و لوبونک
ایکی کوزل سوزینی هدیه ایده جکم :
« دوچار مناقشه اولان بر حکومت ، آرتق مطاع
بر حکومت اوله ماز . »
« دینلر کندیلرندن استفاده ممکن اولان بر قوت
تشکیل ایدرلر ؛ بونلره قارشی اصلا حرب ایلململیدر . »

ج . ن .

یکی کوی ۳۰ ایلول ۱۳۲۹

تاریخ استقبالی

حوصله مه بر درلو صیغه میان وقایع دماغی عادتاً
بر حالت مرضیه القا ایشدی . او یقوم کلیوردی .
او قانلی حادثات ، دلخراش هزیمتلی ، بتون طرابلس و
روم ایلیه استیلا بدن پریشانی ، ذهنلره ، امللره ،
وجدانلره ساری اولان کشمکش موازنه اعصابی
بوزمش ، بنده تفکره دکل ، تحسسه بیه مجال بر اقاماشدی .
کیچه ، یواش یواش ، اذیتلی اذیتلی کپیوردی . ساعتلی
بر دشمن اردوسنک و طنک صیرتندن کچمسی کبی ،
نیم روح و وجودی تصدیع و تخریش ایدرک آهسته
آهسته اوزرلندن مرور ایدیوردی . قارشی ساحل
کورینه جک درجده شفق سوکیوردی . هواده ،
نیم کبی ، مغموم و درناک ایدی . صیقینتیلی بر فورطنه
دکزه حکم ایدیوردی . یاغور دامله لری سیرک سیرک ،
فقط ملول ملول دوشیور و آره صره نوحه یه بکزه
بر روزگار ، دلیکلردن ، دشیکلردن کچرکن بکا قوصوه
شهیدلرینک اینتی ترجمه ایدیوردی .

بی تاب ، یتاغنده یوارلیبوردم . اوکده کی منظرده
بر تبدل حاصل اولدی . اعصابمه حکمفرما اولان تلام
طمده ، بر درجه یه قدر ، سکونت بولمادی . کوزلرم ،
اوکده . پایانسز اووه لری ، یتیم دره لری ، بی کس طاغلری ،
بی روح انقازی ، بی سایه آغاچلری ، بی پدر اولادی ،
یاوروسز قالمش والده لری تماشا ایدیوردی .

اوت ! بو اووه لری ، بو جامع خرابه لرینی ، شو
مزارقلری بیلیوردم . هله ، بشیل ایکن ، شو آغاچقلرک
ایچندن چوق کچمش ایدم . چوجوقلغمک بر قسم مهمی
شو آطده ، او میروسک طاشقلرنده ، ساحلرلنده سید .
الهام ایتدیکی شو اساطیری وطنده مرور ایتشدی .
پدرمک ، والدمک طوغدینی یرلری واقعا کوزلرمله
کورمامشدم ، فقط ، آنلری عیون ماده یه مله کورمکدن
مستغنی ایدم : قعر شخصیتده ، طوغماقلغمله برابر ،
اب و مادرمک ایچارنده بیودکاری لوجه ، محکوک ایدی .
بتون بو خرابه زارلرده اک سودیکم کیمسه لری ، اک
تقدیر ایتدیکم منظره لری آرام . کندیمی بیله ، آق دکزک
او مألوف ساحلرلنده ، اوزون مدت آرام طوردم .
هیسات که جمله سنک ، حتی جمله منک قنیدلرندن ، مستحانه
لرندن ، مزارلرندن بشقه بر شی بوله مدم . خفیف بر

یانغین دومانی ، ظلمانی بر بولوط شککنده ، منظره نك
فوقنده طور یوردی . اوزون مدت خرابه لرده طولاشدم .
طی مکان قابلیتنه مظهر اولدم و طونه بویندن فزانه قدر
شو رمادستان حزینی کوردم . عقاب موت مشئوم اوسیاہ
قنادلرینی آچمش روم ایلی نی سایه سنده اویوتیوردی .

هیچ بر ذی روح ، هیچ بر بقیه السیف قارشیمه
چیقوبده بکا کن کچندن خبر ویرمدی . شهدانی مزار-
لرندن قالدیروبده استفکار ایتمک ایسته مدم : زواللیدرک
حضورینی بوزمق المدن کله مزدی . اورالرده ، بر مسجد
حوالیسنه ، بر بیغین شهید کیکی آتمشلردی . برینک
باجاق کیکی دیگرینک قفا طاسنه ، بر بشقه سنک عمود
فقاریسی بر دردنجیسنک قابورغه کیکلرینه کیرمشدی .
زوالی غازیلر ، بو عظامستانده بیله بر برینه قارشمقله
بدیع بر لوحه اتحاد و اخوت عرض ایدیورلردی .

مسجد تنها ، فقط طوقونولماش ایدی . امامی ،
مؤذنی ، قیومی یوقدی . قپوسنی آچدم ؛ مهمما ممکن
اوروجکارینی ، سوپرونقیارینی طوپلادم . بر کافرک
محرابک اوزرینه یازدینی شتومی سیلدم و همان اوراده
اوطوردم . او دقیقه ده بکا بر حدت کلشدی . آرتق
محزون دکل ، غضوب ایدم . او آراق انقاض و خرابات

آلتنده قالمش بر پیر ایچری یه کیردی و نمازه طورردی .
عبادتی بیتدکنن صکره . بکا خطاباً :

— وقت کچپور ، نهدن نماز قیلمورسک ؟ کبی
برشیلر سویلدی ایسهده جواب ویرمدم و بر اشارت ایله
کندیسنی صاودم . کیمه عبادت ایدیم ؟ عرض عبو -
دیتدن اول بنم ایستیهجک حسابم وار . یا ارحم الراحمین ،
ای بزى انا فتحنا لك فتحاً مبيناً نصی ایله غریق بشارت
ایدن معبود مسلمین ا زه دهسک ، سوزلرمی ، درگاه
جلالکه رفع ایتدیکم مناجاتی عجیب سکا طویوره بیلدور -
می یم ؟ دین حقک کفارک مهمیزی آلتنده مختصردر .
سنگ بارگاه احدیتکه دعا لرینی ایصال ایچون مسلم قوللریک
کشاد ایتدکلری و عصرلردن بری ایچارنده طابندقلری
جامعلر آلرنندن نزع ایدلدی . علمک یرینه چلیبیا ،
مناره نك شرفه سنه ناقوس قوندى . « یاسین » او قونان
جامع گوشه لرنده ، بو کون ، بلغار سواریلرینک بارکیرلری
کیشنیور . یا سمیع و بصیر ! بونلری طویورمور و کور -
میورمیسک ؟ سنگ ملت منتخبه ک بز ایدک ؛ بز شمدی
وله بخشای تاریخ برظلمه اوغرا مقده یز . ای علام الغیوب ا
بو بارز حقیقی بیلمیورمیسک ؟ . . دردمنی سکا

نصل بیلدیريم ؟ ای قادر و قیوم ! عرض جلال و جمال
ایت ؛ سنی کورمک ، سنک رقتکی جلب ایتک ایستهرم ...
ساعتلرجه ، بوش مسجده ، بویله جه سویاندم
طوردم . اقسامه طوغری فتورم زیاده لشدی . توانمده
ا کساملشدی . هرچه باد آباد اورادن چیقدم . بر مدت
یورودم . مقصدسز ، هدفسز یورودم طوردم . سانکه
غایه آماله طوغری کیس دیورشم کی ، فقط ، نه ایچون
کیتدیکی بیلمه دن ، متصل یورویوردم .

دشمنلرک طیرمانغه جسارت ایده میه چکلری صارپ
فقط کوزل بر ضاغ کوزمه ایلشدی . اورایه چیققم
آرزوسی بنده زیاده لشدکجه قوتم . مجالم ، توانم آرتیوردی .
تبه به بر خطوه یاقلاشدکجه ذروه نك منظره سی بر آزدها
کوزلشیوردی . حتی ، شوق و خواهشمده بو لطافت
طبیعیه ایله متوازیاً ایلیریلیوردی . عالمه حاکم بر حجر رصد
کی طاعنک ذروه سی کوزمده تجسم ایتدی . بیوک بر غیرت
ایله طیرمانیوردم . عادتا ، لطیف و خفیف بر قوش کی ،
طیران ایده جکم کلیوردی . اوچق ایچون تمایل کوستریور
فقط صکره خاکی اولدیغم عقلمه کلهرک انکسار خیالی
موجب اولیوردی .

عاقبت ذروه به پک یقین بر یره کلدم . بر طرفده

ماول و حزين سلانيك ، قره برون ، ديكر طرفه واردار
سانكه جان چكشيورلردى . [*]

بو طاغ ، پك او قدر يوكسك اولماقوله برابر ،
اوزرندن همان بتون جهان كوريله بيله جك درجه ده رفيع
ايدى . بر بهار دائمي ، سانكه ، شاهقه ده ، ابدى دوام
ايدوردى . فقط اورالده قالمغه كوكم قائل اوله مدي .
اك يوكسك نقطه ، قطب كبي ، بنى چكيوردى . حتى
بر ايكي دقيقه استراحتمه بيله امكان ويره ميه جك درجه ده
بر جاذبه قويه بنى يوكسكلره دعوت ايتمكده ايدى .

نهايت جهانه حاكم اك يوكسك نقطه شاهانه يه چيقدم .
بر شى طلوع ايدر كبي اولدى . كوزلر مه عارض اولان
بر آن مشوشيتدن صكره كندى روحانى لقا ، عظمتلى ،
عديم التحيل ، پك بيوك فقط او درجه ده كوزل ، ذى وقار
و ذى كبريا بر قادينك حضور حشمتنده بولدم . آنك
اوراده حكمران اولسى ايله جمهور آلهانندن هيچ برى
محافظة موقع ايدمه مامشدى . بناءً عليه بو پرى ذى شوكت

---

[*] ذروه اساطير اولين معبودلرينك مقرى اوله مپ
(اوليوس) دن كناهه در . معلوم اولدينى اوزره بو مستجمع .
المجائب طاغ سلانيك كورفزي ساحلنده كاشندر .

تپه‌ده ، شريك و نظيردن مجرد فرمانفرمای ماضی و
آتی ایدی .

قادینك حضور هایوننده ركوع ایتمدم . [*]
کوردیکم معاملهٔ جمیله انبساطمی موجب اولدی و
عرض حال ایتمکلمکم قرین مساعده بیورلدی . اولانجه
فصاحتمله دردلمزی سویلدم . شهنامهٔ مصائبژی
او قودم و آغلادم . قادین ، فوق سریر هیبتنده عادتاً
بی‌حس ایدی . کندیسینه یالواردم یاقاردم . مسجده
اوزون مدت مناجات ایستدیکم حالده ربك مظهر غفرانی
اوله مدیغمی اکلاندم . بو قدر حسسز طور مامسنى ،
بزمده محتاج مغفرت بر بیچارکان ملتی اولدیغمزی سویلدم .
کوزل کوزلری ، اصلاً متأثر اولمهدن ، بکا منصوب ایدی .
قادینك ملاحظت روحانیسه سی سوزلر مه بیوک بر آهنگ
ویر یوردی . بلاغم دقیقه دن دقیقه به آرتیوردی . اوسیمای
وجیهك جبوتی بی ایکیوک خطیبلك سویه سنده ناطقه .
پرداز ایتمکده ایدی . آیاقلرینه قاپاندم . ملتكم قصورلرینی
استغفا ایتمدم . بو قدر بیوک و هیبتلی بر ملاحظته بر آزده

---

[*] بری تاریخ قلیثودن کنایه در .

رقت و مرحمت شایان اولدیغنی سویلدم . فقط ینه قالدین ،
برهیکل جامد ایش کبی ، طونوق بروضعیتده طور یوردی .
آغلادم . « دمع دمام جویانم » کندیسینه هیچ بر تأثیر
ایتمیوردی . سنک کبی بر آلهه کال و جمال حسسن اوله ماز ،
البته ، وضع و طور کده بر حکمت وار ، فقط بنم کبی
سافلر بویله معمالری حل ایتمکدن عاجز درلر ، لطف ایت ،
کرم ایت ، بکا اسرار بالغه کی بیلدیر ! دیدم ایسه ده
پرینک لاقیدانی کیتدکجه زیاده لشیوردی . بو حالدن اصلا
فتور کتیرمدم . تکریر استرحاماتی کندمه وظیفه
بیلمشدم . آیاقلرینه صاریلدم ، آستانه کوزمی ، یوزمی
سوردم و اک کور سسمله باغردم :

— ای پری تاریخ و زمان ! اعصار سنک دون
پای حشمت کده مغلوب و ناتواندر . سن ماضی بی تدویر
ایتدیکنک کبی استقبالده حاکمک . سنک ایچون ماضی
و استقبال یوقدر . سن آنلردن منزله . آنلرک فوقنده سک .
بو بیوک قدرته حسسن و لاقید اولق منافیدر ، بو طور
سنک شان درخشان و آن خندان و عرفان بی پایانکه
یاقیشاز . بزه بیوک بر عنم و ارادت احسان بیور ،

تا که ، سنک بازیچهٔ انامل بدیعہک اولان (تاریخ استقبالدہ)
بز زواللی ترکلرده بر موقع صاحبی اولالم ! دیدم .
پری ، انجام کار ، رفته کلدی . آياغه قالدی و سوز
سویلهدن کندیسنی تعقیب ایتمکلکمکی اشارتله امر ایتدی .
هیچ بر فاینک داخل اوله مدینی بر حریمه کیردک .
صاغده ماضی ، صولده آتی عیان عیان کوریلپوردی .
وقایع ، پری ذی شہامتک امری ایله ، بیوک برسرعته
اوکمز دن کجدی .

مہابتلی بر ترک اردوسی ، بر طرفدن بالقاناری
کچبور . لوای ساقط عثمانی طراقلرله شبقیه ، اکیوکسک
شواہقه رکنز ایدپوردی . دیگر طرفده بر قول اردو ،
قوصوه ملحمہ منده ، جلادت خداوندکاری نظیر ایتمکده
ایدی . اعدا ، فتح قسطنطنیہده اولدینی کبی هر طرفدن
« کیریہ اُلہ یسون ! » فریادیله ، چیمیل یاوروسی کبی ،
قاچیشیور و ترکر اخذ انتقامده عرض جلادت ایدپور-
لردی . دهشتلی و بیوک بر فرقه واردار ساحلارنده
یونان اردوسنی هیچ بر نفر قالمینجهیه قدر محو ایتمش ،
اوکمزہ طوغری یاریلپوردی . سلانیک آاندی . بر

کوچک مفرزه ، کنبج ، کوزل ، شجیع بر ضابطک
قومانداسی آلمنده بزه طوغری کلیوردی . اوله پده
ضبط ایدلدی . پری زمان قلیتو بو لوحه مهابتک قار -
شیسنده آرتق محافظه لاقیدی ایده میوردی . بر غلیان
ایله کندیسنی بتون غنائم آتی ایله ترک ضابطنک بد غالبیتنه
تسلیم ایتدی .

یکی کوی ۲۹ ایلول ۱۳۲۹

قرکل متردیمیدر ؟

ترك سلطنت و حكومتی فلاكتدن فلاكتنه اوغریبور .
سلیمان قانونینك ایمراتور اغندن آنجیق بر قسمی ، بوکون ،
آل عثمانك تحت تابعیتنددر . اوفق ، تفك ضایعات
ارضیه دن صکره ، ۱۲۹۳ ده روم ایلینك بر قسم مهمی
آلدن کیتدی . دولت ایلك مهم مقاسمه یه اوغراددی .
۱۳۳۰ ده ایسه ایکنجی مقاسمه وقوعبولدی . اورویا .
ده کی ایمراتور اغمزدن یالکیز قسماً ادرنه ولایتی ، بر
یادکار تاریخی کبی ، آلمیزده قالدی . غرب ، کوندن کونه ،
حلول و نفوذ مصالحانه سنده دوام ایدیور . حاصلی تدنی
و سقوط ایدیورز .

عجبا بو پریشانینك اسبابی ملت ممتازه اولان تركلرك
تردیسیمیدر ؟

روما ، دوره شکوهندن صکره ، تفسخ ایتشدی .
هرکس ، بوکون یارین حكومتك انقراضنی بکلپوردی .
کذلک ، اندلسدهده ، ازمنه اخیردهده ، خلق ، انقراضه

منتظردی . مصردهده بویله اولدی ، یونانستاندهده بشقه
درلو اولمادی . ایران قدیمده ، نینوه ده ، بابلده ، هب
عینی قانون اجرای حکم ابتدی .

عجیبا بزده - منحصرآ ترکردن بحث اید بوروم -
ژان ریشپهنگ تصویر ابتدیکی رومالیر کبی عموماً و بلا -
استثنا بوزولوق ، چورودک ، متفسخ اولوق ، جیو -
یقلشدقه آنک ایچونمی دولتمز بویله یوارلنیور ؟

یوقسه سلطنت عثمانیهنگ وضعیت حاضرهمی ، ایکی
دفعه گرفتار مقاسمه اولسی ترک ملتنگ تردی و انحطاط -
طندن بشقه بر شیئهمی حمل اولونه بیلیر ؟ بر ملت تردی
ایتمدن آنک ممثلی اولان حکومت انقراض ایدمه بیلیرمی ؟
بونک امثال تاریخیهمی وارمیدر ؟

بو سؤالر بتون عثمانلی تاریخی و ترک ملتنگ رو -
حیاتی احتوا ایدر .

امکان دائره سنده شو حقیقی میدان چیقارلم و بز
مستولی اولان شو سیمی ازالیه چالیشم .

بو حکومتک مدار قوام و قیامی ترکردر . بو قضیه
خارجنده هر نه دینیرسه هذیاندر . ترک اولمیان سر آمدان ده
ترکشمشدر . سلطنت ترکردر . خاندان ترکردر . شرابین حکو -
متده جریان ایدن ترک قانیدر . جلد عثمانیهنگ شیرازه همی ترکردر .

اوت ! تركدر ، فقط ، معنای خصوصی تورانیسیله
ترك دكلدر . عثمانلی تركيدر . بو عرق تركبات مهمه
عرقیه و تشكلات مدیده تاریخیه نك محصله سیدر . ترك
غایه سی جهانكیرلك ، حاكمكدر . ترك تابع اولمهی
بیلمز . ترك ، خاصیت علویه سی اعتباریله ، متبوعدر .
آنك ایچون اقتصادیاته نظر لاقیدی . حتی ، چشم استحقار
ایله باقار . رومالی پاتریجیان نه ایسه تركده اودر . ترك
اصیل زاده لك و یا عواملق فرقلرینی بیلمز . چونكه ،
اساساً اصیلدر .

تركدرله انكلیز لر بر مشابته اراثة ایدر لر . فی الواقع ،
الیوم ، تركر و تركلك وضع ، حتی ، حقیر بر وضعیتده
بولونیور . فقط بو حال موقت بزه آلتیوز سنه لك بر ترك
عثمانلی ، بیک کسور سنه لك بر ترك تاریخی اونوتدیر .
ماملیدر . بر قاچ انكلیز جهانه حاكم اولدی . بر کوچك
ترك قبیله سی تاریخك كوردیكی الك بیوك امپراطورلقاردن
برینی تشكیل ایتدی . تركر (شهواله رسق) بر ملت
اركاندندر لر .

تركرك ماهیتی جیدی بر تبعه لایقیدر . بو ماهیتی
كالیله آكلایه حق اولورساق اسباب انحطاطمزدن بمضارینی
تركرك تردیسندن بشقه یرلرده آرامق مجبور یقنده بولنه جغز .

(عمومی نقطه نظرندن) سو بیلیم که انحطاط و
تردی عقبه لرینه دوچار اولان ملت لر ، علی الاکثر ، ابتدا
بیوک بر انتظامه ، صاعلام بر اداره یه مالک اولور لر .
صکره تربیه عمومیه Culture générale ایله رفاهیت
عامه باشلار . فضله بر فعالیت ، فضله بر سعی و عمل ،
آشیری بر تجارت رونما اولور . تربیه عمومیه بر اینجه لک
تولید ایدر . هر شیء افراطه اوغرار . فضله یاره ایسه
تبللکی ، تبللکده عیش و نوشی ، مختلف موازنه سز -
لککری انتساج ایتمامک قابل دکدر . بطن حاضر بطون
سابقه نك ماسعاسیله کچینیر . چالشمه یی زائد کورور .
ادبیات مردلکفی غائب ایدر ، بر « بیزانتینیزم » میدانه
کایر . قادیئر چیغیرندن چیقار . فحشیات چوغالیر .
داء الکئمول تخریبات یاپار . قادیئر ، بناء علیه ملت ،
آرتق طوغورماز . فداکارلق ، جلادت ، تشبثات شخصیه
آرتق اهمیتلری ضایع ایدر . ملت ، مرد ایکن منحن
اولور . کوشکلک ، رخاوت ، عطالت ، ریپیلک ، ارادت
نقصانی ، تردد ، فورقو ، فرط تدبیر ، پک چابوق متأثر
اولوق خاصیتی ، نشئه سزک ، کونی خوشبجه کچیرمک
ابتلاسی ، اولانجه دهشتیه : عضویت ملیه یه داخل اولور .
هر کسه بر بدینلک چو کور .

ایشته . صفحهٔ اخیر سنده ، روماده بونلر حکم فرما

ایدی .

زده عجباً تردیاتك خطوط عمومیه سنی تشکیل ایدن
بو حالات کور و لیدی ؟ ظن ایتم . فقط عمومیتله ظن
ایتم دیورم و بو قید احترازیمی بر آرزو کرده شرح ایده حکم .
بز تربیهٔ عمومیه مزك صوك مز حله سنه کلدك که عموم
ملتیجه تردی ایده بیله لم . زده فکریات و ادبیات ، روماده ،
یونانستانده ، مصر قدیمده اولدینی کی مرتبهٔ قصوایه
وارمدی که ملتک حیات عمومیه عرقی سنه خلل کلسون .
فرانسه ده ، بو کون ، بو حالت غریبه نی مشاهده ایدیورز .
فرانسه ادبیاتی کوزل بر آینه در : اسکیدن بیوک بیوک
مخلفات میدان قویان فرانسه ملتی ، بو کون ، کله لرله
اوینیور . فی الواقع بو کله اویونلری ده ، کوزل پک کوزل ،
پک نظریفدر . فقط هیچ بر تام الصحه ملت منحصر آ بو
زوز کله کلرله اوغراشماز . زده ایسه هنوز بر ادبیات
ساله باشلایه مدی . حالا مفکرهٔ ملیه مز خامدر . ملتک
حیارات دماغیه سی بر تعب فکریدن طولانی بوزولما مشدر .
قیحقمزده کی مادهٔ سنجاییه بوم بوشدر . ایشلنماش بر
جوهره بکزه ر . محاربات متادیه ، اصلا ، (دماغزی)
تردیاته سوق ایتمام مشدر . ترک دماغی فرط تعقل ، کثرت

مشغولیت اعتباریله نه ضعف اعصابه (نوراسته‌نی) ، نه
داء الاعصابه (نه‌ورویانی) ، نه ده فرط اشتغال خسته -
اغنه (سورمه‌ناژ) اوغرامامشدر . تردی ، آنجق
تکاملدن صکره کلیر . بز تکامل ایتمامشزکه تردی ایده‌لم .
تکامل ایتمدن تردی اولماز . تردیدن صکره تکامل ایسه
بز آز کوجدر . او حالده ، هنوز قابلیت بوزولمامش
بز ملتی ترقی ایندیرمک ممکندر . مصرأ ادعا ایدرم ممکندر .
عمومی تردیدن اول وجوبی شرط اولان تکامل بزده
کورولمامشدر . لسانمزک بسیطلکی ، کلملمزک آزلیگی ،
افکارمزکده بساطت و ندرتته دلالت ایدر .

بناء علیه سرمایه دماغیمزی صرف ایتمامنز . حالا
ماده ابتداییه وضعیتنده یز . ماهر بر استاد بوماده ابتداییه
ایستدیگی شکللی ویره بیلیر . دماغمز بوشدر . اورایه
هر فکری ادخال ایده بیلیرز .

حالبوکه عمومی تردی هنکاملرنده ماترک باشی آرتق
ایشله منز . دماغ چورور . حیات روحیه به بز (له‌تارژی)
طاری اولور . دیه بیلیرم که حجیرات آرتق کهوشدر .
جلادت هیسچ قالماز . مثلا باربار لر رومیانی تهدید ایدرکن ،
هرکس ، روما بهمه حال اوله جک ، حرکتته حاجت نه ؟
دیوردی .

قطعیاً ادعا ایدرم که (عمومیتی اعتباریله) ترکار
تردی ایتمامشلردر . کذلک ینه (عمومیتی اعتباریله)
ترکار کندیلرینی بیوک بز عیش و نوشه سوق ایده جک
قدر ثروتده کورمامشلردر که ایشی کوچی ترک ایله کوشکلکه
طالسونلر و تبدیل سچیبه و خاق ایسونلر . اسپانیانک
آمریقا فتوحاتندن صکره ، کرفقار اولدینی داء ثروته
ترکار ، اک بیوک چاپوللرندن صکره بیله ، دوچار
اولمامشلردر .

ندیم زماننده ، اوده پای تخته منحصر اولمق اوزره ،
کوریلان پک جزئی اکلنجه عالمی ایله رومانک طوپدن
ذوق و صفاسنی ، نهرون دورنده کی رذائتی ، اسکندر -
یهنک اوان استعلاسنده کی اکلنجه و شطارت عالمیرینی ،
تدمرده ، نینوده ، بابلده کچن عیش کوندلرینی کوزیکسزک
اوکنه کتیریکسز . . . فرق ظاهر اولور . ملت اولمق
اعتباریله ترکار بوزولمغه عمل بولمامشلردر .

ملتنجه تردی ایخه لوب ایخه لوب قومیق دیمکدر . بز ایسه
هنوز ایجه لمه مشزکه قویالم .

بتون بو مسروداتمله برابر شورا سنی ده سویلیه ایمکه
ترکار بز حزب متردینک النده بولنیورلر و او اقلیت
لایفاحون دولتی ، مملکتی محو ایدبور . خارجدن ده

ظن ایدیلیورکه عموم ملت تردی به دوچار اولمشده .
آنک ایچون ، مملکتده خیربالانیور .

اوت ! رأس کار بوزوقدر . ملتک اساسلی کتله لری
عمومیتی اعتباریله نه قدر بوزولماش ایسه ، طرف وتقریبی
بولوبده بو حزب مدیره داخل اولانلر او قدر قوقمش ،
چورومشدر . ملتک صافی خصلتلیکی ، فرط مسامحه .
سیدرکه آنلری حکومتک دو مننده بولوندی ریور .

ایلری کیده جکم : ترکر صافرونلق ایدیورلر .
بیزانس ، بعدالفتح بیله تمادی ایدیور . بیزانستک اسمی
دکشمش ، نقط جسمی تبدل ایتمامشدر . قرق سنه لک
یانی اولورمی کافی ؟ عینی کوچک آنتریکلر ، عینی دولابلر ،
رشوتلر ، خفیله لکلر ، طولانیدیرمچیلقلر ، ادبسنزلکلر
هم اسکی ، هم یکی استانبولده کوریلدیور . بر مقایسه لی
بیزانس و استانبول تاریخی نه قدر خوش اوله جقدر !

بیزانقیملر غریب بر ملت تشکیل ایدیورلردی . بونلر
اسکیدن رومالی ، صکره یونانلی ایدیلر . بالآخره هر
سرسری ، هر سرگذشت آرقه سنده طولاشان قسطنطنیه یه
داملادی . ارمینیلردن امپراطور اولانلر واردی . عالمک
هرکله لری ، حیدودلری ، طالقاقولری ، لفاقه بازلری .
هرزه وکیللری آق و قره دکزلرک ملتقاسنده کی شهره

طولشدر ، بونلر رومالیلقدن ده ، یونانلیلقدن ده چیمه مشلر ، اولمشلردی .

بونک کبی هر درت روز کارک اسدیکی یردن برطاقم حشرات استانبوله گلش ، بوراده ، بروتی اوتیه بری به صوقش ، و ، کار جدید بریزانتین ماتی تشکیل ایدیور . بونلرک ایچنده نهلر وار ، نهلر ؟ تمامیت ملکیه مزک طرفداری اولیان صدر اعظملر ، حکومات اجنبیه پی ولیه نعمتی اولان دولتدن زیاده سون رجال ، اوروپادن محضا خزینه پی صومع ایچون گلش معتبران مالیون ، الح ، الح . هپ ایوب سلطانندن روم ایلی فنسارینه قدر ممتد اولان چرک آبادده موجوددر . ایشته بو عنصر تردیدرکه ترک ملتتی پریشان و تالان ایدیور . یوقسه ، نفس الامرده ، بو عسکر اوغلی عسکر ملت مدنیدر . فقط متردی دکلدر . ترکلرک صرف ایده جک ، کوستره جک بر چوق قابلیتلری واردر . دیدیکم کبی ترکلر هنوز ایشه نهمه مشدر . بر تربیه جیده ایله ترک قومی ضمیرنده عادتاً نائم اولان استعدادلری اظهار ایده بیلیر . بزنی پریشان ایدن ، مقاسمه به گرفتار ایدن سواقی ، تردیات عمومیه مزه منتهی اولیور . سلطنت عثمانیه نك انقسامی بر آز اسوچ دولتنگ انقسامنه بکنزه ر ؛ یوقسه رومانک انحطاطنه دکل . اسوچ

دولت سابقه معظمه سی ملتنگ چور و مسیله کوچولمدی؛
سیاسی و اداری سائقلر اوز ایکنجی شارلک حکومت
مهیبه سی حدود حالیه سنه ارجاع ایتدی . ملت ، حالا ،
زنده در ، حالا ایلیلیور . بزده سیاسی و اداری سائقلرله
و رأس کاره کچن مختلف عناصرک تأثیر یله کوچولدک .
بو حاله کلدک . حالبوکه قابلیتمز یرنده در . بوزولمش
دکاز . تربیه عمومیه مسئله سنک حسن حللی ایله . عثمان
غازینک بر عشرتدن برجهانگیرانه ملت یتشدیردیکی کبی ،
شمدیکی آناتولی خلقندن ده مکمل بر مات میدانه کله بیلیر .
ترکک قوه ارادیه سی اورنولو طور بیور . پجهنی قالدیر مق
لازمدرکه قابلیتمز انکشاف ایتسون .

کچیر دیکمز بر استحالہ دوریمیدر ؟

قادیئلقدہ کبہک ، طوغورمق ، حوسلق دردلری
پک شایان دقتدر . بو اوج زمانده حیات ایلہ مات پک
زیاده یاقلاشیر . دقتایجہ باقلسه . قادین . بالای سرندہ
ملک الموتک شهبالی کورہ بیلیر . بو اوج حالتک ضرور یاتندن
اولوق اوزره بیوک بر ضعف ، بر حالسزک ، بحالسزک ،
اشتماسزلق ویا آس ابرمک . دهشتلی آغریلر ، باغینلقلر ،
سیلان دمار و حتی ، بعضاً حمای نفاسی کبی مدعش
خسته لقلر و دها سائر راحتسز لقلر ییچاره بنت حوایی
زبون ایدر . فقط صکرہ قادینک حیاتنده اسکیسندن زیاده
بر انتظام حاصل اولور . وجود دوزد لیر . قواسی تزیاید
ایدر . حتی بعض دفعه اطبا وجودجه راحتسز قادیئلدره ،
بتسون غلغ و آلامه بر دوا اولوق اوزره ، کبہ لکی ،
با رچته ، توصیه ایدر لیر . دنیایه بر نوزاد کلدکن و
حوسلق عقبه نری آتلاتدقدن صکرہ بر یکی حیات باشلار .
قادینک حیاتنده . نوعما ، بر زده سانس دوری آچبیر .

اصل مسئله بو کبهلك . طوغورمق و لحوسهلق
اشناسنده والدهنك حسن اداره سيدر .
تفصیلات اعطاسندن قورقهسه ايدك بوراده ديكر
بعض خسته لقاركده صوكنندهكى حال نقاهتى بوكا بكنزهته .
بيلير ايدك .

ايشته بو طوغورمق كيفيتى . آنك مقدمه و خاتمه سى
اولان كبهلك و لحوسهلق ، كذلك هر نوع نقاهتلىر ،
زعمجه . بر استحاله دوره ليدر . بو فيزيولوژي
استحاله لرده طبييك اك زياده توصيه ايدجكى شي دقت ،
تحفظ ، اداره وجود در . حمای تيفوئيدن صكره هر
حكيم بو وصايایي تكرار ايدر . قزاميقدن صكره هر دوكتور
بونلرى سويلر و بو خسته لغك دوره نقاهتى . اصل
خسته لادن دها مهم اولديغنى و دها زياده دقت و اهمامه
محتاج بولونديغنى در خاطر ايتديرر .

اعضای بدنك و وظائفى بيليرن بر فيزيولوژى فى
اولديغى كى ، جمعيتارك ، دولت و حكومتارك و وظائفى
تدقيق ايدن بر فيزيولوژى ده واردر . مع التأسف بو علم
هنوز مدون دكلدر . بحث ايتديكمز علم تدوين ايديليرسه
كوريله جكلدر كه انسانك اعضاسى ايله جمعيت اتناسيهنك

وظائفی بیننده - عمومی اعتباریله - شایان دقت بر مشا-
بهت بولونیور .

حکومت و ملتدرده طوغرور، کبه و لحوسه اولور ،
خسته لئیر ، بونارکده اوزرنده جراحی عملیه لر یاپیلیر .
دولتدرده یاپیلیر . اولور ، و ، طوغار .

هله حکومت و دولتدرده چار اوله بیه جکاری امراض
و اسقام پک چوقدر . شمدی یه قدر علمای سیاستک
نه دن بر طب دولی . بر تشریح دولی . بر دولتدر فیزیو-
لوژیسی ، بر دولتدر مرض شناسیسی (پاتولوژی) . الخ ،
ایجاد ایتمد کارینه حیرت ایدیورم . یالکز دو قوتور
کوستاو لوبون بر سیاست روح شناسیسی (پسیقولوژی)
میدانه قومشدرکه ، الخ ، پک مهمدر [*] .

حکومت عثمانیه کونا کون علتدره دو چار اولدینی کبی ،
مع التأسف ، بو سنه یه کانجه یه قدر دفعات ایله عملیات
جراحیه ماصه سی اوزرینه یاتمشدر . شمدی ده ، عبدالحمید
نانینک صولک سنین سلطنتدن بری ، الیم بر استحال
دوره سی کچیریور .

---

[*] بو اثرک بر خلاصه سی و کندی مؤخذاتمز « مقدرات
تاریخیه » نام جلد مزده مندرجدر

حال نقاعته فنا باقلمق ، نصائح طبيه به قولاق
آصماق ، معده ي شيشيرمك و سائر قيدسز لقلر ايله
بر خسته يوارلانه بيله جيكي كبي بويله بر دوره رقيقه
استحاله دهده جسم دوات فنا نصيحتلر ، اويغونسز
اجراآت ، مناسبسز تدبيرلرله قرين زوال اولمق پك
ممكندر .

بالعكس كوزل بر تداوى سياسي ايله دولت تازه
حيات بولور . لحوسه لقتن صكره قادينك اسكيسندن دها
صحيح و سالم اولمى ، شيشمانلمسى ، قوتلشمسى كبي
حكومت و مملكت ده بيوك بر زنده لك ، بيوك بر فعاليت
ابراز ايده بيلير .

نتيجه : سوء تدبير ايله نقاهت مرض موت اولور .
حسن تدبير ايله ايسه ، نقاهت ، پك ابي بر صورتده
وجودك تكاملنه بادي اولابيلير .

بتون بو مقدمات غريبه ايله ديمك ايستيبورم كه بش
سنه دن برى عجيب بر زمان كچيربورز . بنيه دولتده هنوز
بر اطراد يوقدر ، اسكى حيات ، حيات حميديه آرتق
قابل اوله مديغندن درملرك ياغموردن صكره بولانمى ،
قارشمى كبي مجراى دولتدهده بر قارغشلق قويدى ،
هرشي بوزولدى ، هر نه اسكى وارسه فنا كورولدى ،

ماضی به نفرت خسته‌لنی کلدی ، تفصیلاتی تاریخه عائد
بر چوق اختلالات ، انقلابات و وقوع بولدی ، بونلرک ده
جریان اموری تنسیقه بیوک بر دخللری اولدیغنه ذهابلر
حاصل اولدی ، درحال عکس‌العمل ، ارتجاع باشلادی ،
۳۱ مارته بو ارتجاع سلاحه بیله صارلندی ، آدن صکره
عینی جریان فرقه‌سیاسیه شکلنه کیردی ، عاقبت ، بودهنیت
غازی احمد مختار و کامل باشلرک وجودلرینه حاوول ایدرک
بر قاج آی مطیئه دونتی طاشدن طاشه ، برزخدن برزخه ،
عقبه‌دن عقبه‌یه سوروکلدی و دیرکلری ، باجالری ،
کوکرتهمی ، چرخنی ، حتی دومنی قیریق اولدینی حالده
بر اقدی .

دهشتلی بر سقوط و افلاس عکس‌العملک شوقی
قیرمدی . یرلرده یوارلانان ، مجالسز قالان ، سقطنانان
بو مغلوب ، صوک بر غیرتله ، مغلوب چرکس حسنک
مردیودن اینرکن چیزمه‌سیندن چیقاردینی بر احتیاط
ره و ولوری ایله بر قربان ده‌ها ذبح ایتدیکی کبی ، بایزید
اوکنده محمود شوکت باشانک قاننه کیردی .

حیات و ممات میقروبلری وجود دولته مجادله‌ده‌در .
عینیه عضویت انسانیه‌ده اولدینی کبی ، عضویت دولته‌ده
بر غایان وار . قوله‌را حالنده میقروبلرله بنیه نجه‌لشیر .

اگر وجودك اقسام سالمه سی حشرات غلبه ایدرسه ،
آنلر اولور ، وجود قالیر . یوق اکر میقرو بلر مظفر
اولور لرسه وجودی بیرلر ، محو ایدرلر ، اولدیرلر .
بویله سریع جریانلی اولمیان خسته لقلرده ایسه ، بو ایی
فنا عناصرك مبارزه سی ائناسنده ، بشقه عال و اسقام
مرضیه بولهرق وجودك بر ویا بر قاچ قسمنی ده لرلر ،
ده شهرلر ، قوباریرلر . بزدهده بویله اولدی . آرنأؤدرك
قیامی ، فرقه لرك مجادله سی ، اتفاقات دولیه یه میدان
یردی : روم ایلی و طرابلس آلدن کیتدی .

شمدی اصل یاییله جق شیء ، سرعت ممکنه ایله
استحاله دورخی ، مرض موته تقاب ایتمدن قایماق و بر
دوره طیبیه بی آچقدر . حوسه لق ، نقاهت هر وقت
تهلکلی اولدینی کبی استحاله لرده دائما خطرنا کدر .
اوزونجه سورن خسته لقلرده وارثلرك اشتها سی تزايد
ایتدیکی کبی ، تمادی ایدن استحاله لرده جوار دولتلرك
نظر احتراصلری ده ا کسکین اولور . بونی روم ایلینك
ضیاعی ایله پك آجی اولهرق آ کلادق .

فرانسه انقلابنك تمادیمی دول مجاوره نك بادئ
قیل و قالی اولمشدی و حتی جنرال براونشوایغ آینی
قیلیجنه طایامشدی . مصرده عراقی پاشانك فتح ایتدیکی

دوره استحالته ۱۸۸۲ ده اسکندریه بومباردمانی ،
تل الکبیر هزیمتی و عاقبت وادی نیک انکلیز طرفندن
اشغالنه سبیت وردی . بو مثالر قولایلقه قابل تزیددر .
بزم دوره استحالته من بر دوره طبیعیه - اوده
بک سریع اولق شرط اعظمیه - تحول ایتمزه ولایات
عربییه و شرقیه دن قورقیلور . بلکه او ائنده بر اوچنچی
مقاسمه پروژه سی ده میدانه قونور ، بتون دولتله تطمین
ایدیلرک ، افلاس معاملاته ختام ویریلیر . بقیه ملک عثمانی
بتون دول معظمه بی طوبوره جق قدر واسعدر .

بو دوره استحالته بی آنجق (اتحاد و ترقی) قایا بهیلیر .
منفورم اولان ماکیا و ملک لسانیه متکلم اوله رق اتحاد
و ترقیه فکرمی بیان ایده جکم :

(فاقسیون) دنیلن (حزب مستبد) بر اولورسه
تهلکه یوقدر . بو حزب او یغونسزلق ، عجمیلک ، حتی
ظلم بیله ایتمسه کچیجیدر . آره دن بر آاز زمان مروریه
صولر کسب صفوت و صافیت ایدر . ایشار جریان
دائیمینی بولور . نته کیم اتحاد و ترقینک ایلیری صفلرنده
بولنان بر طاقم کیمسه لر بو کون آنک خارجنه آتیش اولور .
فقط فاقسیون بردن زیاده اولورسه ایش فنادر . بولردن

بری ازیله نتیجه به قدر بلکه مملکت محو اولور . بنساء علیه
حزب قوی ، حزب ضعیفی اولدیر ملی ویا کندلیسی اتخار
ایتملیدر . بزده پارتی تشکل ایده میور و ایده من . هر نه
تشکل ایدرسه فاقسیون اولیور . اتحاد و ترقی فاقسیوندر .
آنی مؤاخذه ایله رأس کاره کچمک ایستین (حریت و
ائتلاف) ده ، زعم ایتدیکی مسملکنه رغماً ، فاقسیون
اوله رق قورولدی و رأس کاره کچدیکی وقت اجرا آتده
اتحاد و ترقی سلاخی ایله ایش کوردی .

شوراسنی ایجه آکلایه لم . اسکی ظنونمزدن چابوق
واز کچه لم . طوپارلیه جغمز قوت ، آکا مخالف کان
قوتلری اولدیر ملیدر . بشقه درلو چاره نجات و حیات
یوقدر . بنده ، وقتیله ، مملکتده فرق سیاسییه
تشکل و بیوک بریتانیاده اولدینی کی ، ایکی فرقه نك
مناوبه ، اداره امور ایده بیله جکنه قانع و ذاهب ایدم .
فقط بوقناعت و ذهابم وطن و ملتکم پریشانیسی موجب
بر طاقم آچی وقایعه زائل اولدی . بز خسته لنی آکلا .
یه مدق . یا ککش علاج ویردک . عادی صتمه ظن ایتدک ،
مکرسه تیفوس ایمش .

اگر اتحاد و ترقی شریک و نظیر لری نك وجودینه
مساعده ایدرسه ، کلامیونک محاضرانده کورولدیکی

اوزره ، تعدد صانعدن طولانی ، عالمك قرین اختلال
اولسی لازم کلیر . بو سوزلرله اتحاد و ترقی جمعیتك
هر خطاسنی تمیزه چیقارمبورم . كله جك فصللرده اتحاد
و ترقی قنطره تنقیددن کچیره جکم . فقط شوراسنی
سویلیهیمکه بو جمعیت یکانه تنسیقات و تشکیلاته ، پرو-
غرامه ، بر غایه امله مالک و مظهر بر هیئت سیاسیهدر .
زمان ایله نقصانی اكمال اولونه بیلیر .

اتحاد و ترقی ، استیلا و اصطفا سیله دوره استحالهدی
بردها آچیله مامق صورتیله سد و بند ایتلیدر . بوکون ،
جمعیتك ، اقدم وظائفی بودر و بوکا قدرتیاب اولورسه
وظیفه تاریخیه سنی ایفا ایتمش اولور .

دوره استحالهدك قانمسی نه دیمکدر ؟

بو سؤالک انک منقح جوابی شئودر : طوغری ،
یا کلش ، منتظم ، غیر منتظم بر (اوطوریته) نك تقرری .
بوده خلافکیر اتحاد ، عربچی ، آرمینیچی ، کردچی و
بونلره شبیه سلطنت عثمانیه نك طرز قدیمده دوامنه مانع
اولنی نخبه امل بیان قوانک محو و ازاله سیله اولور .

اتحاد و ترقی کندی نفوذینه سکتته ویرمجهک بر حزب
مستبدك انکشافنه میدان ویرسه حق حیاتی نفی
ایتمش اولور .

جمعیتده حالا بر تردد کوریورم . ایازی به آتلفدن
احتراز ایدیور . بو نوع بیزانتینز مدن توقیسی جمله منافع
المحد دندر .

اتحاد و ترقی ، اول باول ، نفوذ و قدرتی تقویه
ایدوب هر نوع حزب مستبدك ظهورینه مانع تداییر اتخاذ
ایتملی و قطعياً و قاطباً بیلملی ، آ کلاملی ، آ کلاملی ،
اثبات و اظهار ایتملیدر که بومملکتہ مناقشه دن اول تداوی
لازمدر . تداویدن صکره ملتک یتشدیرلمسی مسئله سی کایر .
ایشته بویله اولورسه عقبات استقبالی آتلایه بیلیر . اولمدینی
حالده ، اسکی طاس ، اسکی حمام ، ینه فرقه مجاهداتی ،
۳۱ و یا ۳۲ مارتلر ، کامل و یا اکمل پاشا حکومتلری
خوسه لغمزی تمادی ایتدیرر و عثمانلی ، ترک ، مسلمان
ملت و سلطنتی ارنهست لایوسک بیلمم قاچنجی جلد
تاریختک آلمش ، یتش صحیفه سندن بشقه یاشایه جق
پر بوله ماز .

أورویانک حلول و نفوذی

بر مملکتک تابعیتی اوراده ایشلیان سرمایہنک اکثر-
یتنه کوره تعیین ایدنک لازم کلسه ممالک عثمانیه ، چوقدن ،
عثمانیه لکدن چیقمش اوله جقدی .
مع التأسف بعضاً سرمایہ به ، اجانبک بر مملکت
داخلنده آجدیبی ایشاره اهمیت وبریلور و اهالی اصلیه
حقوقدن محروم اولویور . بونک اک شایان نظر و انموذجی
مثالی ترانسوال و اورانتر سابق جمهوریتلریدر . اورابه
او قدر فضله اجانب ، اوئیتلاندر Utlander کلدی که
اهالی اصلیه اولان فلمنک مهاجرلری بر Boer لریک .
عاقبت اعرابدن محلری قلمدی . بتون مستعمرانده به حائنه
تصادف ایدیورز . اورویا بر جوق یرلری قندی و سعی ایله
مصالحانه فتح ایدیور . بونوع حلولی اکثریا اهالی
اصلینک هر ساحده مغلوبیتی ، حتی انضباطی محافظه
ایده میه جک درجهده کوتولشمسی ، بالآخره ، صاحب
سرمایه دولتک فعلاً او یری اشغال عسکریمی آلتنه
آلمسی تعقیب ایدیور .

مصر ، آژ اوته مزده ، شایان عبرت بر مثالدر .
مصر ، خصوصیه اسماعیل باشانك عهد خدیویتنده ،
(معده فسادی قبیلندن) خزینه فسادینه اوغرایه جق
درجهده چوق استقراض ایتدی . ذاتاً وادی نیل اجنبی
صرافلرینه وفاء فراع ایدلش بولونیوردی . بر اوفیق
اختلال ، أوروبا منافعنی اخلال ایتدی : اسکندریه
بومباردمان ایدلدی و مصر استقلالنی آلتدن قایدردی ...
ایتالیسا مالیونندن لوتسانی بورجه آچیغنك ماهیت
تربیتکارانهسی اولدیغندن بحث ایتمش . جاوید بك افندیده
بو کلام کباری بر لایحه رسمیه سنك تپهسنه قومیشدی .
بو عبارده بر طوغری و برده یاكلش واردر : ایتالیانلر
کچی عنفوان نشآتنده ، زنده ، آنارشیه اوغرامامش ،
هر خصوصده تلافی مافاته سعی . مالک ارادت بر ملت
ایچون بو نظریه بك طوغریدر . فقط فعالیت اقتصادیه -
سنك باشلامدیغی یرلرده ظن ایتیم که بو سوز حقیقت
اولسون . بونی ، حیاتده ، ایکی مثال ایله توضیح
ایده حکم . صاحب اعتبار بر تاجر ایچون استقراض ،
قره دی فنا بر شیء دکلدر . حتی بو نوع بر تاجر مهمجه
بر استقراض عقد ایتدیکی وقت بك نمون اولور . حالبوکه
بر میراث یدی ایچون بورج قدر مهلك برشیء اوله ماز .

ایکی ملتک روحیاتی بسبتون بشقه اولدیغندن عینی
جمله حکمیہ نیک هر ایکی یرده طوغری اولسی لازم کلز .
طبقه علیامن میرات یدیدن بشقه بر شی * دکدر . اک مدھش
فلا کتلمزدن صکره ، کامل پاشانک صدارت رابعه سنده ،
ادرنه حالاقهر مانجه طایانیور و بلغارلری مایوس ایدیورکن
باب عالی حدودی داخنده ، برقاچ کشینک ، شو ادرنه یی
ویرسه کده ، استقراض ایده بیلسه ک دیدکلرینی فنا حوادث
و فنا فکر دیکله مکه پک آلیشقیین بو قولاقلمله طویدم .
وقتک صدر اعظمی ، پیر سیاستی ، خارجیه ناظری ده
بو فکرده ایدی . یدی کون صکره آچ قاله جغز ، بولغار-
لرک مطلوبخی اسعاف ایتمکدن بشقه چاره مز یوقدر . کذلک
آننن صکرده استقراضی تأمین ایچون داخده بر اوینغو-
نسزلق چیقارماملی یز : بناء عالیه ارمنیلره ، کردلره ،
عربلره شبه استقلال داخلی ویرملی یز ! ایشته بو ترهات
سیاسیه اوزمانکی مجلس خاصک رأی ایدی ....

بو فکرده اولانلر ایچون بودجه آچیفنک فضیلت
تربیتکاریسی اولمق شویله طورسون فضیحت اغتشاش-
پرورسی وارد .

کری و محروم ارادت ملتلر ایچون بورج ایدوب

بتون ایشلری بیابجیلاره قایدیرمقدن ایسه هیچ بر شیء
یا پیه بوب حیات قدیمیه دوام دها خیرلیدر .
اگر ترکار و عثمانیلره بر جوالت اقتصادی کلزسه ،
کوندن کونه ، اوروپا نفوذی عثمانلی نفوذینه غلبه ایدر .
و هر دایره بر پارس بانکرینک مالکانه سی اولور .
اوروپا و خصوصیه فرانسز صرافلرینک نه قدر ظالم ،
بی حس ، مروتسز ، غدار اولدقلرندن محشه حاجت کور .
ره م . بونلر دن استعاده ایدرم . فرانسه ده بانقه و حکومت
بردر . بانقه نفوذ و حلول مصلحانه ایله بر یره کیردکن
صکره ، حکومت ده ، آز بر تأخرله ، سلاح بدست
اوله رق اورایه داخل اولور و کندیلری بر رقمه یه مالک
اولق ایچون بتون دولتله برر عوض چیقارمق خصو-
صنده رخاوت کوسترمز . استقلال اقتصادینک ضیاعی ،
هر وقت ، استقلال سیاسینک غائب اولسنه منتهی اولمازسه
بیله یه پک فنا بر شیندر . ملتی ، ملت اولق اوزره
ثولدیبر ا اقتصاداً فتح اولونمش یرلرده ملت اصلیه
بر عمله - فقط آشاغی معناسیله بر عمله در - مستعمر لر ،
(خصوصیه صراف مستعمر لر) مستملکاتده کی خلقه
انسان نظریله باقامده در لر . آنلرک منافع بهمیمیه سی ده
بونی اقتضا ایتدیبر . بر چفتلکده کی مواشینک حقوقی

مال صاحبی اصلا دوشوندرمدیکی کبی مستعمره دنیان
چفتلکلرده کی اقوامک حقوقی ده قطعاً (به تروپول) ی
مشغول ایتمز .

طوتدیغمز سقیم و لثیم سیاست اقتصادی ایله ملکمز
یواش یواش (قولونیزه) ایدیلیور . بز فرقه واز میورز ،
فقط ، اساسلی ، ثابتقدم براردو هر کون برخطوه ملکتمزده
ایلیلیور . بو طرزده ، اوروپادن کن هر برلیرا ، حلول
ونفوذ اردوسنک برنفریدر . هم بومظفرنفر پک شانلی بر
صورتده کلیور : بز مغلوبلر آنک ملکتمزده دخولنی استدعا
ایدیروز ، عادتا تفنیککنک هدفنه ، کال بشاشت و شطارتله ،
قلبه کاهمزی ، بتون مقدساتمزی قویورز .

بو کیدیشک عاقبتی نه اوله جق ؟ بزم استقراضلر مز
صاعلام ملتارک مدایسانته بکزه مز . آنلر آلدقلری پاره نک
قسم مهمی ایله چالیش-یورلر ، چابالیورلر ، آنی تزیید
ایدیورلر . بز ایسه ألمزه کچنی بییوروز ، چار چور
ایدیوروز .

ملکتمده هیچ بر یکی ایش اهالی یه نصیب اولمیور .
ترکلر ، ترکیسه ده ، اک کوچوک دولت معظمه ، قدر بیله
مالک حقوق دکدرلر .

ایشلر آچیلمش ، قوانینک یولسزلقلری قالدیرلش ،
أوروبا سرمایه سی مملکتده آقتمش تصور ایدیورم . عجبا
بو یله اون سنه کچرسه ، بزم ایچون ، عادی طاشه جیلقدن ،
حمالقدن بشقه یاپاجق بر شی قالدیرمی ؟ بالنسبه ایچ ایشلر
ایچون آلمان شمندو فرلری بیله عمله یی ایتالیادن کتیر یوره
زراعت ایچون ماکنلر و موتورلر استعمال ایدیور .
بتون بو حقائق نظر امعانه آلینه جق اولورسه عثمانلیلر
آتیده نه ییه جک ؟ اندیشه سی ، اولانجه دهشتیله ،
مفکره می تضیق ایدیور .

واقعا دیگر ملتدره استقراض ایدیور . روسیه
و رومانیا کی بیلدیکم ایکی مملکتده کلی مبالغ استقراض
ایتدی . فقط آنلرک طرز استقراضی ایله بزم طرز
استقراضمز آره سننده کلی فرق واردر : بیلورم ،
روسیه ده سر آمدان و کاسه لیسان استقراض باره لرینک
حرمتلیجه بر قسمتی کندی حسابلرینه کچیر یورلر . فقط
بو پاره نك اكه مهم قسمی ایله ایشلر آچیلیور . روسیه نك ،
ای ، کوتو بر سیاست اقتصادی سی واردر .

روسیه حلول و نفوذ نقدی یه مانع اوله جق ، ملتی
اقتصاد آیتشدیره جک و پاشاهه جق تدابیره توسل ایتشدرد .

چارک الکالزنده تجارت مظهر حایتدر . روسیه ، دولت
حسابنه پک جسم ایشلر آچیور . مملکت بالنسبه واسع
اولدیغندن روسیه رجالی بو پاره ایله برچوق شیء پایله-
بیله جکی و مبالغ مستقرضه احا ایدلگدن صکره ، او پاره
سایه سنده ، مخلنده بیوک بر سرمایه حاصل اوله جفی
ذهابنده در . ووقوعات بودهابی هرکون تأیید ایتمکده در .
اقتصادیات موضوع بحث اولور اولماز ، روسیه ده
حکومت ، اهالینک وصیسی موقعنده بولونور . فعالیت
تجاریه یه کشایش ویرمک ایچون روسیه نک یاپدیغی شمنندو-
فرلر ، شوسه لر ، قناللر ، آچدیغی خطوط بحریه ونهریه ،
بانقلر ، هله ماورای سیبر خطی ، اوراده کی یوللر ، و
سائره ، جدا شایان تقدیردر . روسیه ده اجانب کرک
شخصاً ، کرک نقداً پک زیاده ایش کوردیلر ، فقط ،
مملکتی ضبط ایتدیلر . بو سایه ده اهالی بتشدی . بوکون
هیچ بر اوروپالینک روسیه ده (پنه تراسیون پاسیفیق)
یایمق عقل و خیالنه کلنز . بزده مع الاسف ، ایشاری
بر عکس کوریوروم . بر سیاست اقتصادیه من یوق .
نه حکومتک ، نه ده جمعیتک هنوز بو خصوصه فیکری

تقرر ایتمه مشدر . بالعکس اوروپادن کلن ویا غلطه وبک-
اوغلی سفیل محیطارنده مانظار کبی بیتن برطاقم طولاندر یجیلر
نظارتلره پک فنا فکرلر وریورلر و صفوت درونمزدن
استفاده ایله بزى چیقماز سوقاقلره سوق ایدیورلر .
بک مستقیم ، یک ذی صلابت نظارمن بویله برطاقم هذله یه
آلدانمشدر . بزم کندی سیاست مالیه من اولمیدر ، اسلا
و قطعاً بو بایده ، اوروپادن رأی و مستشار حجاب ایتما ملی بزم
مدعینک آووقاتی مدعا علیک بنده سی اولورسه حالی
دوشونکیز ! فرانسه دن کله جک مستشار بزم لهمزده
بزم نه رأی ویره بیلیر ؟

عجیباً بو حوال و نفوذه مانع اولوق ، یعنی استقباله
استقلالیزی محافظه ایدم بیلیمک و بونسکله برابر پاره سز ،
آچ قالمق ممکنمیدر ؟ سؤالی ، شومقاله نیک خاتمه سنده ،
بالطبع عقله کلیر . دنیاده هر شی قابلدر . ارادت ،
حسن نیت و او درجه ده وقوف و بصیرت هر حاله
تأمین مقصد ایدر . بن ، بوکا قانم ، و روسیه ایله روما-
نیانک ، حتی آمریقا ده بعض جمهوریتلرک بزم کبی یک
زیاده پاره یه محتج اولدقلری و اجانبه قبولینی آچدقلری

حاله استقلال لرینی محافظه ایله ملت لرینی یتشدیردک لرینی ،
معرض مثاله . سرد ایده بیلیرم . حسن اداره . متین
بر سیاست انتصاریه ، متی یتشدیرمک عنزم قطعیسی کبی
بعض شیرله هم اوروپانک نقدندن ، علم و اختصاصندن
استفاده اوونه بیلیر ، همده . مختاریت کامله من المزده
قالیر . حسن تدبیر ایله اوروپا عقل و نقدی بزی احیا
ایده بیلیر ، بامکس ، طرز حاضرده کی استقراضات اصولی
ایله ، عینی غنفل و نقد محو و خرابیمیزی تسهیل ایدر .
اوروپانک پاره سی ایکی صابلی بر بچاق کیمیدر : ترس طونار
ایسه ک انجیزی کسر ، صاپندن قوللانیرسه ق ایشمزی کورور .
بناء علیه جید و متین اساسات اوزرینه مبتنی مکمل و دورین
بر قانون اساسی ، اقتصادی یامه دن عقدایدیلن استقراضات ،
ویریان امتیازات نی تدهیش ایدبور . باب عالی آچیلرنده
طولاشان بعض کیمسه لرک احتیاجات حالیه لرینی دفع ایچون
آلدیغمز پاره لر ایله اولاد و احفاد مزی اسیر ایدبوروز ،
یاخود اسارت لرینی تغلیظ ایتمکده یز . استقراضلرک ،
امتیازلرک آرقه سندن دوتملرک ، اردولرک ، مراقبه لرک ،
قولونبال اداره لرکده کله جکنی بیلملی یز . استقراضدن

او صورتده استفاده ایتلی بزرگه بونلر بزم باشمزه مراقبه لر .
 دونمالر کبی بلالر کتیره جگنه بوراده کی ماحی استقلال
 مؤسسائی قالدیرسین . پلانمز حاله دکل ، استقباله معطوف
 اولمیلدره . بتون سیاستمز اقتصادیا تمزده در . بلکه اردومن ،
 دونماز ، رجالمز محافظه موجودیتمز ایچون پک بیوک
 فدا کارلقلر ایدرلر ، رویت کوسسترلر ؛ فقط ، اقتضا .
 دیاتمزی تنسیق اتمز ، ملیت نقطه نظرندن دوشونمز ایسه ک
 برکون کلیر بتون همتاره ، غیرتاره رغماً دفترلری محکمه یه
 تسلیمه مجبور اولورزا کمینک یلکنلری تعمیر . اپیلری
 تجدید ایدرکن قرینه سنده آچلمش بر دلیک آهسته آهسته
 صو آلمسنه ، باطمسنه سبب اوله بیلیر . مطیه دولت ،
 شمدی ، بو حالده در . بایزید طرفلرنده آچلمش بر
 کوچک خفزه واردرکه اورایه (سن) و (نه مس)
 نهرلرندن ، هیچ بللی اولمهدن صو کیریور .

نتیجه کلام : بو آردی کلیان استقراضلر بیل اون
 ایکی آی عقد اولونورکن حکومتده ، اتحاد و ترقیده ،
 بر آرز بونلرک نه قدر ، نصل ، نیچون دوام ایده جگنی
 تأمل ایتلیدر . بر سیاست اقتصادیه تعین اتمهدن و بونی

پك اساسى بر قانونه - ولو بو قانون نا مکتوب اولسون -
درج ائمه دن استقراض ياقمق و خصوصيله بول کيسه دن
امتياز ويرمک ، تشخيص قونمه دن تداوى ائتمک ديمکدر .
بويله دوشونجه سز ترتيباتده ايسه بعضاً نوش دارو تلقى
ايديلان شيء « دواى قاتل » اوله بيلير .

مملکت مزك بلا محاربه فتح تدریجیسی

بز اقوام شرقیه يك ظاهر بین اولدق : آنجق مادیاتی
کوریورز . جسم و ماده یه تعلق ایدن بر شیء وارسه ،
آنی ، مهما ممکن آکلیوروز . فقط نه قدر بیوک اولورسه
اولسون غیر مادی جریانلری ، تدریج و اطراح ایله
وقوع بولان حرکتلری تعقیب ایده میوروز . مملکت مزك
بر قسمی ، مثلاً بر بولغار جانواری طرفندن نزع ایدیلیر
و اوراده کی هم دین و هم عرق وطنداشلمزمن گرفتار
غدر اولورلرسه ، او زمان ، غلیانه کلیور ، باغیر بیور ،
چاغیر بیور ، پینبور ، آغلبوروز . لکن تدریجی وکو-
رولتوسز ، « سیستماتیک » و مطرد بر پلان تعقیبی ایله
بر دولت مملکت مزده بر چوق حقوقه نائل اولسه ، حق
سلطنت داخلیه و خارجیه مزی وجوه علیله ایله تعلیل ،
چویردیکی دالاورالر ، اویدوردینی ایشلرله ولایتلر مزی
ارتهان ایتسه ، بو کیفیت ، اصلا ، نظر دقت مزی جلب
ایتمز ، بزى دوشوندورمز ا

حالبوکه ترک قومنک هنوز خط حرکتی چیز مامسی
 مملکتتمزک بلا محاربه فتح تدریجیسنه منجر اولیور .
 مد حالنده بردکزیکی ، اوروپا ، کوندن کونه ، دقیقه دن
 دقیقه یه ، قره لرمزه کیریور . بز بو (مد) ه بر (جذر)
 حاضر ملاز ایسهک طاشان صولر بز ی بوغار .

حاکمیتنک صورت مطلقده جاری اولدینی کری
 بر دولت ایله - مثلاً بره زلیا - دولت عثمانیه یی مقایسه
 ایدیکیز : اوروپا مؤسسائی ، حقوق سلطنتی مغل اوروپا
 امتیازاتی صویک اوستنده زیتون یاغی کی میدانه چیقار .
 پاره جه ، ایشجه ، حقوقجه اوروپا بز نه نفوذینی
 صاحب قرانان کوستردیکی کی فکرجه ، حسجه ،
 اخلاقجه ده حلولنی توسیع ایدیور .

زده بلدکه بر چوق ارباب حمیت بو نفوذ مادی یی
 نظر ابتصاره آلمشدر . ذاتاً نشر ایدیلن کتابلرده
 قایتولاسیونلره ، پوستلره ، تحدیدات مالییه ، دیون
 عمومیه اداره سنه ، روزلی امتیازلره ، نفوذ منطقه لرینه ،
 سفارت معیت واپور لرینه ، خصوصیه صوگ محاربه سببیه
 اوروپا کیملرینک لیمانلرمزی دوستانه اشغالنه و سائر یه
 دائر فصللر کوریلور . فقط فکری ، حسی ، اخلاقی

حلول مسئله‌سی - ظن ایدرم که - شم‌دی‌یه قدر ، بحث
ایت‌دی‌کم اوزاغی کورمامک خاصه سنک تأثیری ایله ،
نظر دفته آلمانم‌شدر .

ملکت‌مزده تربیه ملیه‌نک اهل ایدلمی بزی کوچولوش ،
أورویانی بیوت‌م‌شدر .

یکی میدان‌ه آتیامش . بر آرز سوسلنمش ، یازماماق
سرطیله فرانسه‌زجه‌بی مختصر آ اوکرشمس وحتی بر تاریخده
بولوار ده‌زیت‌سالیه‌نده ، بر پانسیونده ، بکریمی برکون
اوطورمش بر بک افندینک آشاغی ، یوقاری فکر -
وسطیسی شودر :

— آه نه قدر کری یز ! حیات أوروپاده‌در . بز
سونوکز ، ئولویز . بزم تعالیمز محالدر . بز پک آشاغی
مخلوقاتز . ترك اولمق عیبدر . هله مسلمان اولمق وحشی
اولمق‌ه مساویدر . بز بر شیء یاپه‌م‌یز . شو قیافتله
بر باقیکنز : عجبا بر ترکی شو شکل‌ه صوقق ، آکا شو
سواره البسه‌سی کیدیرمک ، آنی شو قادینلرک جمعینه
ادخال ایتمک ، آکا شو طرزده ، شو ادا ایله مثلا بر
« هاوانا » ایچرمک ، حتی بر قدح « آبه‌نت » طاتدرمق
ممکنمیدر ؟ بر ترك یاشایه‌بیلیمک ایچون أورویالی‌بی
تقلیددن بشقه بر شیء یاپامیلدر .

اوت ! بو قفا بر چوقلرينك قفاسيدر . حتى صفوت
درونك افراطى ايله بر چوقلرمز ، وكلاقلده بولونمش
اجله رجالز بيله ، فرنكلرله بولونقلرى وقت ويا اجنبى
ملكتلرده . تركىكى بر آز قدح ايدورلر .

بو ذهنيت روحزى كوچولتيور . غايه املمى
اوزاقلاشدريور . بزه غايت بيوك بر بدبينك ويريور .
ديك اوليوركه اوروپا بزم روحزى ، جسمى ، اخلا-
قى ده فتح ايدور ! . . . دنيا ده هيچ بر قوم متدينك
هيچ بر فرد متردينى بيلم كه مليتى كوچوك كورسون .
هر ملت مترقى اوله ماز . هر دولت انكلكتره دكلدر . فقط
اوروپالى اولماق ده عيب دكلدر . مليتى تهزىل اتمك
ناموسسزلقدر . متدىنى ملت ارگانى ، مادام كه حالى
بيلورلر ، منسوب بولونقلرى هيئك برقات ده اعتملاسى
ايچون بر آز فضله جه غيرت ابدالنه مجبور دكلدولر ؟
حالبو كه ياسه ، بدبينلكه ، اميدسزلكه دوشولور و هر نه
كوريلورسه جمله سى فنا بر شيء تلقى ايديليرسه آرتق
حياتدن مقصد نه اولدينى آكلاشيله ماز . اوفكرده بولونان
بيوكلكنى زعم ايتديكى هيئنه داخل اولميدر ؛ تفسوخ
ميقرونى كى ، ملت اصليه سى داخلكنده آرتق قوقامليدر .

ایشته اروپا بزم روحلمزی یالکیز فتح دکل ، افساد
ایتمشدر .

بونک مسبی معارف نظارتمزدر . اینی دوشونولورسه
فاتح مدرسهلرندن دها یوکسک بر سهویدهده بولونمیان
چنبرلی طاش جوارندهکی دائره ، عدم فعالیتی ایله ، ملکی
اوروبایه تسلیم ایتمشدر . بزم ملی برغایه مزک ، بر اصول-
تربیه ملیه مزک بولونمامسی ، من القدیج ، قاتولیک و پرو-
تستان مکتبلرینک ملکمزده فوق العاده ترقیسنه و بوترقی
روحزری بتون بتون افساده سبب اولمشدر .

واقعا کرک رومن قاتولیک پاپاساری ، کرک پروتستان
بایستورلری ادعا ایدیورلرکه بو مکتبلر شمدی یه قدر یالکیز
اولاد وطنه خدمت ابتدی و هیچ بر مسلمانی خرسیتان
یاعمدی . اوت ! طوغریندر . روت قواج طلبه سنن
هیچ بر مسلم شاگرد تنصر ایتمدی . فقط کرک بو مکتبدن ،
کرک لایعه ولا تخصی آمریقان و قاتولیک مؤسسه لرندن
چیقان طلبه - بر طاقم سودی بوزوق اولمیانر مستثنا -
ملیتدن ، ترکلیکدن چیقدیلر . بونلرده روح قلمدی .
بونلر ظاهری برر آمریقالی ، جسمانی برر فرنک اولدیلر .
فقط زوالیلرک روحی اولدی . بونلر برر غایه صاحبی

اولاجقلردی . بونلردن ملتجه ، جمعیتجهده استفاده ایدیه .
 جکدی . بچاره لر قوزمو پولیت کسلدیله . ایتدی ا
 شو اجنبی مکتبیلری ترکک ایچون نه بیوک بلاد ا
 بونلرک عددی ، افساد ایتدکاری ادرکک وقیز چوجوقلرک
 مقداری ، آکا مقابله بزم معارفیزک هیچلیکی . کرک
 پروتستان ، کرک قاتولیک میسیونرلرینک سوریه وولایات
 شرقیه نی جدی و مراقبه آلتنده بولوندرمتری نی مایوس
 ایدیور . روم ایلی حصارینک خذاسندن کونده ایکی دفعه
 رو برت قوچلک او کندن کچرکجه او مهیب سربیلری روح
 عثمانی نی استیلا ایتمش بر آمریکا اشغال اردوسنک چادرلری
 ظن ایدیورم . بویکی دنیا مؤسسائی هم آله کچن غیر مسلم
 عناصری - خصوصیه بولغارلری - بزه فائق بر سویه
 اصعاد ایله اوغراشبور و بونی بر غایه بیلیور ، هم ده
 قضارا اولادینی اء لادمزی مغویاتندن تجرید ایدیور .
 طونیلاتولرجه آمریقان قاتولیک و فرانسز فکر
 وحسی ، طونیلاتولرجه ترک و مسلمان خلا فکیرلکی
 آناتولی و عربستان ولایاتده . هر دقیقه ، یاییلمقده در .
 سوریه غانغره اولمشدر . بونلرک غیر مسلم عناصره
 تأمین ایتدکاری تفوق مادی بر مدت صکره کندی یور -
 دمزده بزنی پاریلار منزله سنه ایندیوره جکدر .

بو فتح معنوی اردوسنه قارشی کیک ایچون معارف
نظارتنه اون ایکی دردنوط ، یوز بطاریه قروپ طوپی ،
بر ایکی ملیون تفنک ، بر ایکی ملیار خرطوش لازمدر .
بولوازم و مهمات نه آرمسترونغ ترسانه سندن ، نه
شنايدر فابریقه سندن ، نه ده ماوزه دارالصناعه سندن کلیر .
بونلرک تدارکی مملکت داخلنده اوله بیلیر . کوزل برقانون
اساسی تربیوی ، جید بر اصول تربیه ، صاغلام بر غایه
امل ملی ، فداکار ، معلوماتی ، بیوک بر سرمایه حیمته
صاحب بر خواجه اردوسی ، مدرسه لرک دارالمعلمینلره
تبدیلی ، اوقاف اسلامیه نك مكاتب اسلامیه به بلا قید و
شرط دوری . . .

ایشته بحث ایتدیکم اردو و دونما بودر و بونک
تسلیح و تجهیزی ده اروپا طرفندن بر مانغته اوغراماز .
بویله بر مجاهده هیئت ملی کمزی استرداد ایده بیایر .
— استرداد دیورم — چونکه مملکتتمز پایاس اشغالی
تختنده در .

مکتیبارکی غزته لر و ادبیات بی ادبانه ده بزی ثولیدر-
بور . آنلرده بر حاول و نفوذه بادی اولمشاردر .
اروپا حکومتلری و فلا کتمزده علاقه دار غرب
مؤسسائی بزله خدمتدن بشقه مقصدلر ایچون قره کوی

کوپریسنگ او بر طرفنده بر طاقم غزتهلر چیقاریورلر .
کذلک عینی مؤسسات بزم مطبوعاتمیزی صابین آلیورلر .
زوالی خلقمز ، بیچاره صاف درونلرمز بو هذیاننامهلرک
هم مقتون نفساتلری (؟) ، هم قریفته اغوا آتی در .
بو غزتهلر مسئلهسی ال ای بیلیدیکم زمینلردن برینی تشکیل
ایدر . صوکه محاربهلر انسانسنده بو خیرخواهان سلطنت
سینهک چویردکاری دولابلردن بحث ایتسه هم حیرت
ایدرسکنز . مطبوعات قانونی بلاقید و شرط دشمنلری ده
حمایه ایتسه ایدی شو محیفهله جالب مراق بر قاچ محیفه
دها علاوه ایده بیلیردم . دنیاده هیچ بر دولت ، ملکی
داخلنده ، بویله بر ادبسنز ، ناموسسنز ، بد خواه ،
خان ، جاسوس اجنبی مطبوعاته مساعدده ایتمز . شو
بر ایکی غلیظ کله ایله نزاهت قلمیه قاعدهسنه مخالفت
ایتدم صانمه بیکنز . درونمده کی غیظ و حدتی افاده ایچون
بو الفاسطی پک خفیف بولیورم و فضله مسامحه کارلاق
ایدیورم ظننده ایم .

شوکا قانم که حکومت و یا هیئت عینی سلاح ایله
بو مطبوعات منخرقهیه ، خصوصیه سوریه ده کی ادبیات
افسادییه قولایجه غلبه ایده بیلیر .

بز کندی میزی بیل میوروز . کندی میزی بیل میوروز .
داخله ده ، خار جده ده بز می میوروز . ره قلامه عتاجز .
ذاتا هر ملت ، هر دولت . عادتا بر شو قولا ویا قونسرو
فابریقه سی کبی کندی سی ایچون اعلان یاپور . بشقلمری
علیه مزده غیر مشروع اعلان یابدقلمری حالده ، بز ایهمزده ،
تجاوزی دکل تدافعی و مشروع اعلان یابارسق قباحتلمی
اولوروز ؟

بر فرنک کورور کورمز کندی میزی کوچولتوروز :
اسپانیولر ایلك دفعه جنوبی و وسطی آمریقایه کیردکاری
وقت یر لیلر کندی لیرینی کونشک ذریتی تلقی ایتمش لر .
أوروپا بزم حس و فکر میزی ، حتی حیثیت میزی ، حق
اتقار میزی ده اوله ضبط و مصادره ایتمش که هر فرنک ،
نظر مزده ، مطلقا بز دن دها بیوک بر شیئدر . بو ذهنیت
ایله هیچ بر شیئ یاپیله ماز . بو فکر له عرض تسلیمیتدن بشقه
بر ایتمز قالماز . هیچ بر بولغار بو قفاده دکلدز .
کیندار دکلز . کین بر فضیلتدر . اعدایه قارشی
خصوصت بسلامک بر قباحتر . بو قباحتمک جزاسی
حق حیاتدن محرومیتدن بشقه بر شیئ دکلدز . قوزو کبی

یوموشاقز . آنک ایچون بزی قوزو کبی کس بیورلر .
آوه روفک کله لری قلبکاهمزی دلرکن ، استانبول سو-
قاقارنده ، روم چوجوقلری ، باشارنده یونان بایراغی
و آوه روف اسمی مندرج شابقه لره کزینور ، هیچ
کیمسه سس چیقارمیوردی . بو قدر لاقیداق آنجق
ثولورده بولونه بیلیر . استغفرالله ! .. حقوق امواته تجاوز
ایتمه لم . اویله ظن ایدرم که بر حیت پرورک مزارینک
باننده بویله بر یونان اولادی طولاشسه ، زواللی ثولو ،
حیات حضورینه بر دقیقه سکتیه ویزوب ، بویله بر تربیه
سزی چارپاردی . . .

روم مکتبیارنده ترک دشمنلغنی ادامه ایچون نه قدر
آلات و ادوات مملکسه مع زیاده موجوددر . بز روملرک
حسیت عثمانیه به صاحب اولملارینی ایسته میوروز . خیر !
اک یوکسک مراتب حکومته چیقمش بر رومک عمق
قلبنده ، هر دقیقه ، پان آله نیزم غایه سی لمعاندرد . فقط
بونلردن یالکیز بر شیء طلب ایتمک حقمندر : اوده ،
کنندی مملکتتمزده بزه هیچ اولمازسه رعایت کوسترمک .
مکتب دفترلرینک اوستنه وارنجیه قدر بیوک ولی نعمت

آودروفك (او مهغاس اومه ريه تيس آوه روف) ويا ترك
ييجى قرال قسطنطين (او واسيله فس قونسطنطينوس او
طورقو فانغوس) ك رسملى بولوندىجه بك غير طبيعى
بر حال حاصل اولور . فقط بن يسه روم وطنداشلمنى
معذور كورورم . كنديلرينه حق ويررم . تكرار بونلره
بودرجه ده مساحه ايندكجه نيجون آنلر حسيات يونانيه -
لرني اظهار ايتسونلر ؟ مراشيك ابي بر شيميدر ؟

ممالك عثمانیه نك ايلك مقاسمه سی

— ۱۲۹۳ —

شماله ، به رینغ بوغازی ایله آلمانیا ، اوقیانوس
منجمد شمالی ایله ، ترکیه ، ایران ، افغان ، چین مملکتلری
آره سنده عظیم الجثه ، ضعیف البنیه ، نیم وحشی ، نیم
مدنی بر سلطنت مهیبه واردر که آنک بودرجه توسمی
جهانگیر بر غایه یه مالکیته ، و ، خصوصیه همان جوارنده
بولونان اوچ دولت معظمه یی محو ایتمک امرنده کوستر .
دیکی فرط غیرته مستنددر . بو اوچ دولت معظمه نك
اسماری شونلردر : ۱ — دولترك حسینی لهستان ،
۲ — اسوچ ، ۳ — ترکیه .

روسیه ، زنجیردن بوشانمش بر قطب آیبسی کبی ، غربه ،
غرب شمالی یه ، غرب جنوبی یه صالدر مشدر . مع التأسف ،
لهستان جمهوریت شاهانه سی ، الك بیوک ، الك قطعی هجومه
معروض اوله رق ، اوچ مقاسمه نتیجه سی ، خریطه عالمدن
سیلنمشدر .

اسوچ ، هرکسک معلومی اولدیی اوزره ، اوللری
 پک بیوک بز دولتی . شمال و روسیه نك اقسام حاضره -
 سندن حرمتلیجه بر قسمی . فینلاندا ، هپ بو اسقاندیناوا
 دولت معظمه سنه تابع بولونیوردی . اون ایکنجی شارک
 هزمتندن بری ، اسوچ دولتی ، اسقاندیناویا یارم آطه سی
 خارجنده کی الکلری غائب ایدی . عسکر اولماقله برابر
 ادعا ایده بیلیرم که اگر اصل اسوچ مالکی قولایقله قابل
 مدافعه ، ساحلی صعب المرور ، سیکلرجه آطه جقلر ، تپه جکلر ،
 کوللر و کونا کون قایا پارچه لری ، طاشقلر و سائر عوارض
 طبیعیه ایله بذاته محفوظ اولسه ایدی . یعنی لهستان کی
 قطعی (قوتلینتال) بر ملکیت بولونسه ایدی ، چوقدن
 قطعی مقاسمه به اوغرایه جقدی .

دولت عثمانیه ، روسیه نك ال بیوک مطمح نظریدر .
 دینی علائق ده روسیه نك علیهمزده کی بغضنی تشدید ایدیور .
 روسیه بزلی ، ازلدن بری دشمن بیلمش و او صورتده
 حرکت ایتشدر .

هر نه دینورسه دینسون ، دیپلوماسی ایجاباتی هر نه یی
 اقتضا ایتدیررسه ایتدیرسون موسقوف حکومتی ملک
 یمنمزه اراضی مغصوبه سی دیه باقیور . کندیسینی ، بحر -
 سفید و بحر سیاه بوغازلری ایله محصور ، عادتاً قفس

ایچنده تلیق ایدیور . هیچ بر مساعده و امتیاز روسیه نك
حرص و طمعنی تسکین و حتی تهوین ایده مز .

ممالک عثمانیه نك مقاسماتی - لهستان کی پارچه -
لائمی - قدیم روس پلانی ایجاباتنددر . هر نوع
وسائط ایله روسیه بزی بوغموق ایستیور . حتی لطف
و کرم ابراز ایتمک صورتیله بیله (بوغازی) صیقیور .
خلاصه کلام . روسیه بزم خیر ناخواهمز - یاخود -
فنا خواهمزدر .

بو پولتیقه نی بز بعضاً اونوتیوروز . یارالرمز التیام
بولدقدن صکره روسیه نك خصوصتی عقلمزه کتیر میوروز .
و مثلاً پترسبورغده ، قیشلیق سرایده . سلطنت سنیه
سفیرینه بر غران دووکل (وه لیکی کینیاژ) بر تبسمتی
غریب . جنایتکارانه بر صورتده تقسیر ایله کندمز
آلداتیوروز .

ترکربک و خصوصیه باب عالینک بوصفوت درونته ،
بعض غزته لرمزک حماقته قارشی ابتدا بو محرر عاجز عصیان
و طغیان ایتمش ایدم . ایجابات سیاسی و دیپلوماتی
مقتضیاننی بیلمز دکلم . بر چوقلری ، مجاهده می ، مغایر
سیاست بولدیلار . فقط بوندر بیلملی ایدیلرکه سوزلری
چکنه مک ، دشمنه قارشی دوست کورونمک . وسائره ،

دیپلماتیک و وظیفه سیدر . محرر ترک ایسه دها بشقه ، دها
غیر مرآتئ بر حق و وظیفه سی واردرکه اوده خلقی و
حکومتی ایقاظدر . دیپلماتلق بشقه ، محررک بشقه شیلردر .
روس علیهدار لغنی - اتمه می معذور کوریکز -
سیسته ماتیقمان ایلی به سوردم . فرانسه چه « ژون ترک »
غزیه سیله ، رساله لرمه بو خصوصتی تغلیظ ایتدم . غریبدرکه
مطبوعه آموزده بونک علیهنه و بناء علیه روسیه لهنه ، جریانلر
بیله اولدی . بو جریانلرک بر قسمی روس پاره سیله .
دیگری . پاره ایله دکل . اغفال ایله یاپیلدی . فقط محاربات
اخیره ده ، و ، خصوصیه ادر نه نک سقوط موقتی اوزرینه
موسقوف محب قدیم و وفا کارلر مرک قران قاته درالنده
یابدقاری نمایش و کورولتیلرده روس دوستی وطنداشلر من
نه مکمل آلداندقلربی آکلادیلر .

اولانجه قوتله . اقتدارمه . سسمله ، متادیاً باغیره -
جغم . ده موسته ن . آتنده ، ما کدونیا لی فیلیک علیهنده ،
مملکتی قور تارمق ایچون بلا انقطاع باغیردیغی کبی ، بنده ،
سسم کسینلنجه به قدر بلند آواز ایله باغیره جغم :

ای امت محمد ! ای خلیفه روی زمین ! ای سلطان
عثمانیان ! ای کهنه باب عالی ! روسیه دشمنمزددر . روسیه دن
خیر کلز ! دولتیز عبدالحمید ثانی نیک عهد سلطنتندن اولده

بر چوق قیبرتمش ایدی . قانونی زماننده کی وطنمز ایله
مراد خامسک خلفنه دور ایتدیکی ممالکی کوز اوکنه
کتیریکز . بیوک بر فرق کوره جک سکز . فقط بن وقتیه
آوستریا ایله مجارستانک شمیدیکی حدودینه قدر تمتد اولان
اراضیمزه (اصل اراضیمز) نظریله باقمم . واقعا
اوزون مدت مجارستانده (انکروس) حکومت ایتدک ،
محروسه بودینده قاضی و مأمور لرمرز واردی . فقط بو
(فتح) هیچ بر وقت (اشغال) ماهیتنی کچمامشدی .
او زمانلر ، علی العموم دولتلر ، محاربه متادیه ضرور
ریاتندن اولمق اوزره ، برطاقم ایالتلری آلیر ، ویرلردی .
بن طونه بی سابق حکومتمهزه حدود طبیعییه تلقی ایدیورم
و آنک او بر طرفنی اراضی اشغالیه مز عد ایدرک حسا .
باتمی اویله جه یاپیورم .

طونه نک جنوبنده کائن ولایات اصل وطنمزدرد .
اورالری کئدمزه یورد اتخاذا ایتدک . کائن طونه بر
قیودر . روم ایلی سلاملق . اناطولی حرم دائرهمی ،
اراضی مقدسه ایسه خزینه مزدر .

سلطان حمید ثانیدن اول دولت شمیدیکندن پک قارباشیق
بر آنارشی ایچنده پویاندی . محمود ثانیدن بری توالی ایدن
اویغونسزلقار بیوک فقط کیزلی بر ضعیف انتاج ایتمشدی .

تزیب و قعه سنده عثمانلیلغك ایشی فنا ، پاك فنا ایدی .
هیچ بر قوت و قدرت قالماشدی . عبدالعزیز مرحوم
تسلیمچاته بر آز کریمی و بردی . آنک ایچون روسیه
قنارلمدی . فقط خاقان مشار الیهک اواخر سلطنتنده ،
محمود ندیم پاشانک اثر جنونی اولمق اوزره . دولت
که وشهدی . خلعلر بنیه حکومتی صارصدی . عبدالحمدک
تخته کچدیکی سنه ، ایغنا تیهفک تشبث شخصیهی ثمره ووردی :
روسیه چارلنی ، آیاستفانوسده ، ایلک مقاسمه پلاننی
حسن صورته تطبیق ایتمش بولونیوردی . برلین محکمه
استینافیه سنده واقعا آیاستفانوس اعلام محکومیتی بر آز
تهوین ایدلدی ایسهده ، ینه برنجی مقاسمه فکری ،
حیز حصوله چیقدی .

اهمیت اعتباریله بزم برنجی ۱۲۹۳ مقاسمه مزک
ایلک لهستان مقاسمه سندن فرقی یوقدر ، دیه بیلیرم که ،
بلکه دهها مدهشدر .

بو مقاسمه روسیه یی صورت قطعیده بیوتدیکی ،
بزم ضرر و احتمال تجاوز مزدن بتون بتون قورتاردینی
شویله طورسون ، ایکنجی مقاسمه یی وکالة یابه بیله جک
بر طاقم پیچ دولتارک حدوتنه سبب اولدی .

۹۳ - ۹۴ فلا کتورینه « مقاسمه » دیورم . و بونی
دهشت اعتباریله لهستان مقاسمه سندن فجیع بولیورم .
فی الواقع پولونیا اوچ دولتك لقمه سی اولمشدی .

۹۳ - ۹۴ سال مشئومنده و آندن بر آز صکره ،
شو قدر وارکه عینی سائق ایله ایسته سی آتیده مندرج
دولت لر جسممزی ییدیلر :

— روسیه ، رومانیا ، بلغارستان ، صربستان ،
اوستریا - مجارستان ، قره طماغ ، یونانستان ، ایران ،
انگلتره ، فرانسه . . .

بو . معنای لغوی و اصطلاحیسیله ، تعبیر تاریخیسیله
بر مقاسمه دکلدرده نه در ؟ اون دولت ، بر بر حیانتک
میرانسه قونارسه آنده نه مجال قالیر ؟

ترقیاتمزه آنکل اولان اک مهم سوائقندن بریده
بلکه بودر . اون مختلف یردن برر ضربه بیان و کوزی
اوکنده مالی یغما ایدیلن بر شخصده نه مجال حیانت ،
نه خواهش سعی و عمل ، نه احتراض بقا قالیر ؟
بو ایلك مقاسمه نك اوروپاچه نه درجه لرده تذکیه یی
بوزدیغنی اونو تهمیکیز .

Malheur aux vaincus ! ضرب مثلی هر وقت طو-
غریدر و الی الابد طوغریلغنی محافظه ایده جکدر . اوروپا
دولتتری ، بو پریشانیدن صکره ، ملکمز هب محلول
نظریله باقدیلر . ملکتمز کآن کاملاً اراضی موآندی ،
یاخود لقطه ، مال مباح ایدی . ضعیفی دها زبون ،
فلاکتدیده به بر آرز دها ظلم ایتمک ، بیچاره کولک و
آنکله آکتمک ، باطانی بر آرز دها باطیرمق انسان دنیان
حیوان وحشینک طبعنده مکنوز و مرکوز بر خصلتدر .
هله حقوقدن تنفر ایدن دیلوماتلرجه ضعیفک حسابنه
ضیافت چکمک ، بر عادت مستمره و مستقره در . بناء علیه
دولتدر بر برینه اولان تعهداتی ترکیه اوزرینه پولیچه
چکمکله ایفا ایتدیلر و زواللی ترک کمال ناموسله یالکنز
کندی بورجلرینی دکل ، بشقه لرینک ده دیوناتی ، حتی
خطیبانی پیشین اوده دی .

حق مساواتدن . اوروپا محکمه سنده محروم قالدی .
هایدی اداره خصوصنده عدم رشد مزی ، بر دقیقه ایچون ،
قبول ایدهلم . وعدلی قایدتولاسیوناری حالاً لازم دیهلم .
یا امور مالیده بزی سر بست بر اقاملری نه ایله تفسیر
ایدیله جک ؟

ایشته ، مقاسمه اولی ، بتون درد لر می آزدردی .

و اوروپانك عليهمزده کی ذهنیتنی تغلیظ ایتدی .
۹۳ ده ملكاً نه قدر زیان ایتدی ایسهك حیثیت
اعتباریلده او قدر ، بلکه دها زیاده ضرره اوغرادق .
بو ضرر ، روسیهك لهنه اولهرق ، حالادوام ایدیور .
برنجی مقاسمهك قطعیت کسب ایتمش اعلامی اولان
برلین معاهده نامهسنك لهمزده کی موادینی اجرا ایده مدك .
بلغارستان حقیقه بر ایالت ممتازه اولهرق قاله جقدی .
زه ویرکو ویره جکدی . بعض نقاطنده عسکر بولوند -
یره جق ایدک . هله روم ایلی شرقی بر ایکنجی لیسان
ماهینده ایدی . بونک کبی دها برطاقم مواد هم بدرجه به
قدر حیثیتمزی محافظه ، همده بزى . بلکه آتیده برطاقم
فلا کتله قارشى وقایه ایده جکدی . روسیهك انهمزام
قطعیمز حقنده کی قرارینه اوروپا بو کبی بعض تحدیدات
ایله مانع اولیوردی .

فقط ، هیات ا روسیه او خطرناك و هول أنکیز
مخاربهده کرك ماده ، کرك معنا او قدر قولمزی ، قنادمزی
قیرمشدی که لهمزه اولان بو موادنی بیله اجرا ایتدیره -
مدك . ادرنه دن بر قاچ دقیقه اوتده زنده ، کوربوز بر
چوجوق چابوق چابوق بیودی . اسنان عسکریه داخل
اولور اولماز بزه نشان آلدی . بز آنک قدر اولسون

تسلیمات یاه مدق . صربستان ، قره طاغ ، یونانستانده
ایلر یامکده بک او قدر قصور ایتمدیلر . صوفیهده ،
بلغرادده ، آتینهده ، چتینیهدده ، حتی بکرشده انشا
ایدیان مقناطیس مرکزلی ، مهادیا ، روم ایللی کنندی
طرفلرینه چکیوردی .

هایندی برآز وکلای استبداده ، طقوز دفعه صدر -
اعظم اولان سعید پاشا ایله آنک رقابتی سایه سنده تمدید
حیات ایدن کامل پاشایه آو قاتلق ایدهلم و محکمه تاریخده
کنندی لهلرنده اسباب محققه درمیانی جسارتنده بولونهلم :
بونلرک جرم و گناهلری مسلم . شو قدر وارکه دولتک
برنجی مقاسمه دن صکردهده ضعیف منسکر دکادی .

ممالك عثمانیه نك ایکنجی مقاسمه سی

— ۱۳۳۰ —

روسیه نك املی خلافتنه ، برلینده ، آیاستفانوس معاهده سی استینافاً تعدیل اولوندیغی و چارك مرخصلری ناخواه وثیقه یه امضالری قویدقلری وقت ، هیچ شهبه سز ، قلم قلب ایله ، کاغذک صاغ طرفنه (مابعدی وار) ترکیبئی علاوه ایتمشدری .

اوت ! مابعدی کلدی . ۱۹۰۸ ده بوسنه - هر سسک الحاقئی اعلان ایله آوستریا - مجارستان تمامیت ملکیه من حقنده ، کندی امضا و کفالتی ده حائز اولان اساسی زیر و زبر ایتمشدی . ایتالیا حکومتی ایسه ، آندن آز صکره ، طرابلس غرب - بنغازی به تسلط ایتدی . تمامیت ملکیه من قاعده سی بتون بتون بوزولمشدی . اوزونجه سورن بو محاربه بزى خیلی مشغول ایتدی . داخلده رأس کاره کچن غازی احمد مختار و کامل پاشالر ایسه اک نا معقول ، اک غیر مفید اصول سیاستی طوتمشدر ، بتون

بجمال و اقتدار مزنی بعض احتراصات خسیسه به قربان
ایدرك بنیه دولتی پك ضعیف دوشور مشاردی .
مختار و كامل پاشالری شدتله مؤاخذه ایده جكم .
استطراداً شوراسنی سویلیه یم که بو مطالعاتی یورو تمسکدن
غرضم فرقه جلیق و یا شخصیات دکدر . کذلک اتحاد و
ترقینک ده مدافعه و کیلا کی درعهده ایده میه جكم . بتون
مقصدم وقتندن اول تاریخ مزنی یازمق ، و یا ، دهاطوغری
بر تعبیر ایله ، یازیله جق تاریخه شمیدین معاونت و خدمت
ایتمکدر . بنساء علیه کندمی ٹولش فرض ایدیورم و بو
سطر لری حفیدم یازیور .

بر محاربه نه وقت یاسیلور ؟ تجاوز فکری یسلیان
دولت و یا دولتلر . البته ، دشمنارینک ضعیف ، مجالسز ،
غائله لی بر زمانتی بکلر لر . ملیکی اوزرنده احتراصلر طیران
ایدن دولتک وزراسی ده مهمسا امکن غائله لری بر طرف
ایتمکه باقار لر . بو ، لایتغیر بر قاعده و بر نظریه در .

اتحاد و ترقی جمعیتنک بر ایکی قباحتی اولدی . بو قوه
سیاسیه پك متردد ، محجوب اورته به چیقدی و خصمانی
آزه مدی . بر مخالف فرقه ، بر آرنآؤد و بر عرب فرقه .
لری زوالینک وجودینی خیر بالدیلر . بو جنایتی تاریخ ،
اتحاد و ترقی به عفو ایده میه جكمدر . جمعیت اتحادیه بر دها

باشنی قالدیرمه میه جق درجده رقیب و خلا فکیر داخلی بی
أزملی ایدی . أزمدی ، آنک ایچون ملت أزلدی . مخالف
فرقهده کیلرک بر طاقی پک فنا فکر بسلیوردی . بر قسمی
ایسه حقیقه یاک نیت ایدی . بو زوالدیلر آلداندیلر .
جریانه قارشیدیلر . ایسته میه رک دشمنلره خدمت ایتیدیلر .
روملرله برک اولدیلر . آرنأؤد حکومت موقته سی رئیس
مستقبلنی فرقه لرینه رئیس بیله یامشاردی . الخ .

اتحاد و ترقینک بر قصوری ده ا اولدی : یالکز
خالوص نیت حصول مقصده کافی کلز . قانون اساسی
اداری بی تنظیم و تطبیق خصوصنده کوستریلن قیدسزلاق
اداری آنارشی یه محل و پردی . ملت بر بحران اداری
و اقتصادی کچردی و بناء علیه خالوص نیتی هر درلو
شبهه نك فوقنده اولان جمعیتک علمینه دوندی .

آنک ایچون ، محاربه دن بر آز اول ، غازی احمد
مختار پاشانک (بیوک قابینه) دنیان حکومتی آلقشارله
ایش باشنه کلدی .

غازی مختار پاشا آرتق کچمش ، اقتدارسز ، ذکا
و درایت اعتباریله پک پارلاق اولمیان بر وزیر ایدی .
یاورینی بیله (جواد پاشا) صدر اقبالده کورن بو مشیرک
غایه املی بر کره اولسون صدارتی احرازدن عبارتدی .

سنى ، اقتدار سزگنى و سائر نقصاندارى اويله هائله و غائلهلى
زماندرده اصلا كنديسنه صدارتى حميه قبول ايتدير مامك
لازم كليركن ، مختار پاشا ، هله بر مدت صكره بكا ايهتلو
دولتلو ديسونلر ديه قابينه سنى تشكيل ايتدى . قاعده
بى طرفى به رعايت ايجون شوراسنى تذكرا ايدلم كه ايهتلو
دولتلو غازى و مشير احمد مختار پاشا حضر تلى حد ذاتنده
ناموس و عفت و خلوص نيت صاحبيدر . فنا مقصدله
ايشه قارشمه دى . فقط بر طرفدن حرص جاهى ، ديكر
طرفدن نصيحت جيلرى كنديسنى و بناء اعليه دولتى مهلكه دن
مهلكه به سوق ايتديلر . بويله فنا بر نام آلمدن ايسه هيچ
صدر اعظم اولماق يكدى .

كله لم كامل پاشايه : بو ذات - كه اوداسى كنديسنى
« داهى سياست » عنوان مفخر تيله تلقيب ايدرلر - قناعت
عموميه خلافته اوله رق غير ذكيدر .

آينه سى ايشدر كشينك لافه باقلاماز
شخصك كورينور رتبه عقلى اثرنده

اثر اكر ماضى سياسى ايسه مع التأسف كامل پاشانك
ذكا و دهاسنه اصلا شاهد دكلدر . اكر آثار قلميه ايسه

کامل باشانک منظور من اولان تاریخی و مناقشاتی قطعاً
فطانتنه دلالت ایتمز . لاقردی یه کلنجه : مشار الیه سوز
سویلزکه جوهرینی ابراز ایده بیلسون .

مختار پاشا ایچون خلوص نیت صاحبی دیمش ایدک .
بتون خلوص نیت مزه رغماً بولقی کامل پاشایه ویره میه جکیز .
پر کین و پر احتراص ، غایت منتقم اولان بو اختیارک
ماده سنجایه سنده یالکیز قیصقا بچلق ، انتقا بچلیق قالمشدی .
بر طاقم هزله ، اتحاد و ترقی یه قارشی ، کامل پاشایی
(سنبول) اولمق اوزره اک یوکسک بر موقعده طوتیور -
لردی . غریبدرکه بونلرک اک ایلری کلنلرندن بری ، او
کورولتیلی مناقشات اناسنده ، پیر سیاستله هنوز تشرف -
بیله ایتمشدی .

صحنه یه برده ناظم پاشایی چیقاره لم : ناظم پاشا مرحوم ،
بسیط و آرزوگالی ، آتار طوتار ، محاکمه دن بی نصیب ،
بلکه خلوص نیت صاحبی ، فقط پک مغرور و پک بوش ،
آتی بی کورمن ، خلاف کیرلرک تدمیرندن بشقه بر شیء
دوشوتمز ، آنارشیق طبیعتلی بر ذات ایدی .

ناظم پاشانک بخشایش کوینده دانف ایله اولان
مکالماتنک تفصیلاتنه هر نصلسه واقف اولدم . اسراری
تذکار ایده میه جکم ایچون بو جهتی مسکوت براتیورم .

فقط زوالی ناظم پاشانک اورادہ کی محاکمہ سزک ،
تدبیر سزک وسائر اویغون سزلقاری توکلرمی اور پردی .
خلاصہ کلام مخالفتی تشخص ایتدیرن بو اوچ پاشا
محضا اتحاد و ترقی تدبیر و تہزیل ایچون ، او زمانلر ،
محاربه یہ رغماً ، عسکری قادرولرینی پریشان ایتدیلر ،
نور دانہ سی کبی عسکر لر مزی روم ایلیدن چکدیلر ،
قوماندانلری اوزاقلاشدیردیلر . ادارہ یی برباد ایتدیلر ،
آرناؤدرلرہ طوبہ ، تفنیکلہ مقابلہ ایدہ جکلرینہ ، تسلیمیت
کوستردیلر . حتی ا منستان و عربستان ایچون دہ عینی
پولتیقہ یی تطبیق ایتمک اوزرہ ایدیلر . بر ارمقی خارجہ
ناظری ، بتون بو پولتیقہ یہ ، توك دیکدی . یامان بر
آ نارشى ہنگامہ سی اندلسدہ عبداللہ الصغیرک عہد سلطنتی
در خاطر ایتدیردی .

ناظم پاشانک ییدیکی قورشون ، مع التأسف ، جزای .
سزاسیدر . فقط کوکل بویلہ غیر منتظم و عرفی قورشو .
نلری آرزو ایتمزدی . ناظم پاشا شرکای جرمی ایلہ محاکمہ
ایدیلوب جزاسنی کورملی ایدی . اگر حکومت بو محاکمہ
ربہ نک مسیبایینی ، خائنک لری ، کوشکلک لریلہ وطنی
انقسامہ اوغراتانلری محاکمہ ایتمزسہ - کہ بویلہ محاکمہ لر
ہر محاربدن صکرہ اجرا ایدلک عادتدر - ینہ بیوک بر

ضعف کوستریش اولور . اوتوز غروش ارتکاب ایدن
بر محکمه محضری تحت محاکمه به آیینبرده دولتی پریشان
ایدن . نیچون یان کلوب صفالرینه باقارلر ؟ طراباس وبالقان
محاربه سنده ذی مدخل اولانلر ، اکر ناموسکار ایسه لر ،
محاکمه لرینی ایسته ملیدرلر . بی کناه اولدقلری تقدیرده
برائشتری طبیعیدر .

ناظم پاشایی اعدام ایتمک و کامل پاشا ، مختار پاشا ،
نورادونکیان افندی ، سلانیکلی تسلیم ایدن تحسین پاشا
کبی رجالی اصلا بر سؤاله بیله معروض بر اقامق دولتی
کوچولته جک عدالتسزل کلردندر . محمود شوکت پاشانک
قانسه کیرنلری صلب ایتمک ، شهسز ، محق و مشروعدر .
فقط ملتک قانسه کیرنلری مسئول ایتمامک غیر محق
و نامشروعدر .

واقعا بالقان محاربه سی ملکمزک مقاسمه سی حقننده کی
ازلی روس پلاننک تطبیقندن بشقه برشیء دکلدنر . فقط
حسن اداره ایله ، و خصوصیه آنارشیه ، تفرقه یه محل
ویرماملکه و موجود تنسیقاتی پریشان ایتماملکه بو اتفاق
تعویق ایدیلردی ، بلکه ده امکانهز بر حاله کتیریلردی .

مخالفت و انتقام فکری ، اصلا سیاستی دوشو نمانمک ،
اورویانک احوالی آ کلاماق ، هر هرزه و کیه پرستش .
هر اجنبی جاسوسنه کشف راز ایتمک ، الخ ، ایشته
بو فلاکت مهیبه ملییه باعث اولدی .

قباحتاری آیرهلم : اتحاد و ترقینک کنهای شودر :
ایشی کوشک طومتق ، مخالفتنه سببیت و امکان ویرمک ،
دشمنی طانیماق ، پروغرامسزلق ، اعتماد ایدلییه جک خائن
و احقراره انقیاد ایتمک ، بالعکس شایان اعتماد ذواتی
اوز اقلاشدیرمق ، آفاقی بر خط حرکتیه مقابل انفسی
شیار یایمق ، غزته جی ، خفیه ، خیرخواه (؟) ، مالیون
و حتی ساده حه سیسمار شکلنده یاقلاشان ، باب حکومته
صوقولان هر بدخواهه یوز ویرمک ، یاره قازانمقدن بشقه
بر مقصدله فرقه حیللق ایتیمان بر طاقم سودی بوزوقاره
بر شیء دیمه مک ! ایشته ، اتحاد و ترقینک بویله مهم
پسیقولوزی ، روحیات ، خطاری اولدی .

مخالفره کله لم : بونلرک غایه املی اتحاد و ترقیه
قارشی کلکدی . بونک ایچون روملرله بیله اتفاق ایدلدی .
بوشو افندیبنک نطقنک زرین حرفلرله تاریخه کچمسی

لزومندن بيله بحث ايدن اولمدي دكل . مخالفله هپ اتحاد
و ترقينك خطالريني كورديلر ، غايه سنك علويتني ،
مقصدينك نجايبتني ، دولتك كورولتي به متحمل اولوب
اولمديغني اصلا دوشونمديلر . غوغا ، كورولتي ، مناقشه
انسانه بر چوق حقيقتلاري اونونديرر . مخاصمه منافعي بيله
كورماماكه وسيله اولور .

شوراسني مصراً ادعا ايدر : مخالفله ، اتحاد وتر-
قينك اجرا آتسه مراقملك ايتسه لردى ، هم وظيفه لريني
ايفسا ، همده دولتي تخليص ايتمش اولورلردى . حالبوكه
بونلر يالكوز اجرا آتسه باقديلر ، اساساً اتحاد و ترقيه ،
بو فكره ، بو غايه به قارشى كلديلر . بناء عليه يمان بر
هزيمت مليه ، بر سقوط ، دلخراش ، بر انحطاط بو منا-
قشاتني سوندوردى .

فكر مجبه ، اختلاف جليل مراقملك وظيفه سنه حسن
سورتله همت ايتسه ايديلر اتحاد و ترقيه دهها كوزل
بر اداره تنسيق ايتك مجبوريتنده بولونوردى و يا بوني
يايق ايچون زمان بولوردى . هيات كه بو مطالعات هپ
ماضي به عائددر و هيچ بر قوت بزه آنى اعاده ايدمزم .

روم ایلیده ویردیکمز یوز بیکارجه شهیدی حیاته دعوت
ایده جک بر مسیح یوقدر .

ایشته بر چوق سوائق روسیه نك ایکنجی مقاسمه
پلاننک اجراسنه بادی اولدی . ۱۲۹۳ سیاستی هر نه ایسه
۱۳۳۰ پولتیقه سی ده اودر . کویا ، ایکی پرده آره سنده
بر « آنتراق » زواللی روم ایلی بی بزم آغوشمزه بر اقمش
اولدی . ایشته او قدر !

شو مطالعاتی هیچ بر فکر مضمهره اتباعاً یازمیورم .
بوسطرلری قارئلرک نظر ابتصارینه وضعه بنی سائق اولان
شودر : غلیظ و کثیف بر جهالتمز وار . زرده بولو-
ندیغمزی ، زردن کلدیگمزی ، زریه کیده جگمزی ، کیم
اولدیغمزی بیلمیوروز . اکی صوک فلاکتلرمنک ،
طرابلس غرب - بنغازی ، روم ایلی و بلکه آطه لرمزک
صورت و اسباب ضیاعنی پک وطن پرورانه بر مقصدله
آراشدیرماز ایسه ک ، معاذالله ، بر او چونجی و صوک
مقاسمه ییده اوغرا بریز . شخصیاتی بر طرف ایدیورم .
حتی آباء مخالفه پاشالرک اسملرینی جبر معادله لرنده
اولدینگی کبی حرفارله افاده ممکن اولسه ایدی ده

ممنون اولوردم .

فقط شوراسنی سوبلیهیم که روسیهده بیله ، ژاپون
مخاربه سندن صکره ، جنرال سته سهله وارنجیه قدر
یتون مغلوب قوماندانلر دیوان حربلردن کچدیکی کبی
زده وظیفه مزنی اونو تمامی ، ماضی ایله اولان حساب
و علاقه مزنی — استقبالی تأمین ایچون — قطع ایتلی بز .
تنفیذ اعلا مات طرفداری دکلم . پادشاه هرکسی عفو
ایده بیلیر . فقط ، هیچ اولماز سه ، کامل پاشانک وهله
واصل مرتبه ایهت و دولت اولمق ایچون عظیم بر
مسئولیتی دوش شیخوخته آلان مختار پاشانک
« روم ایلی » بککر بکیلیکی پایه سنه تنزیل رتبه سنه
خلافکیر دکلم .

بر یانغین سوندکن صکره ده مشئوم و بوغیچی
بر یایق قوقوسی ، کونلرجه ، محله ده طویولور .
روم ایلی حربق جانسوزینک قوقولری ، آناطو-
لینک هر کوبنده ، آرتق باجاسی توتمیان یوردلرنده بیله
طویلیور . هر دشمن قورشونی ، یالکنز لوله بورغازده
شهید اولان محمدجکی اولدیرمکه کفایت اتمام شدیر ،

عینی زمانده ، آنقردهده ، خرپوتده ، شامدهده کویلری ،
قولبهلری خاک ایله یکسان ایتشدرد .

آنارشیمنزی اداره ایدنلر ، بلغارلر و متفقلرینک
شرکای جرمیه سیدر . فلاکت لاحقه پی ایجه اوکره نیر
و آنک ویردیکی درسدن مستفید اولورسوق بر فلاکت
مستقبله یه قارشی — بلکه — ملکمنزی سیغورطه
ایده بیلیرز .

ممالك عثمانیه نك صوك مقاسمه سی احتمالی

ایکینچی مقاسمه دن صکره بر او چونجی قطعی هجوم
ایله لهستان جمهوریت شاهانه سی اراضی سی روسیه ،
نمسه ، روسیه دولتری آره سنده پای ایدلدی . بوزواللی
دولت سابقه معظمه نك صوك زمانلرده دکزی اولدیغندن
و اوچ دولت آره سنده صیقشمش ، قالمش برحاله بولو-
ندیغندن مقاسمه سی ، بالنسبه ، قولایدی .

بزمده ، ۱۳۳۰ ایکینچی مقاسمه سندن صکره قطعاً
اندرا سمز پك مشکل دکلدرد . حتی شدتله وارددر .
بوندن صکره نه کبی احتراصاتک میدانه کله بیله جکفی
و نه کبی تحفظ اتده بولونه بیله جکمزى تخمین ایدرسهک
فنا اولماز .

روم ایلینک ضیاغندن اول درت معجز ، عجمی ،
غلیانلی ، کورولتیچی رقیبمز واردی :
قره طاغ ، صرب ، بولغار ، یونان . آرتق قره طاغ
و صرب حکومتلریله ایشمز قالمدی . مشترک حدودمز

یوقدر . بناء عليه بونلری رقبا دفترندن چیقاره بیلیرز .
اسویجره زه قارشى نه ایسه پتروویچ و قره کور کوو بچلرک
حکومتلری ده او مرتبه ده در .

یونان ایله واقعا حدود من قالمدی . فقط آطه لر مسئله سی
و خصوصى بر فاصله بحث ای دیله جک یونان احتراصات
عظیمه سی ، دائما . روملرله ، زه مزده بر باب منافرت
و منافستک آچیق بولونمسنه سبب اوله جقدر . بناء علیه
استقبال مزده میرامزه مترقب دولتلردن بری ده یونانستاندر .
کوچک دولتلر ایچنده فلاکت مزه منتظر بلکه یالکنز
یونانستان قالدی . اسپانیا کی طبیعی دشمندن مجرد
دکنز .

کله لم بولغارستانه : بو حکومتک واقعا بزم ایله غوغا
ایتمسنه ، عاقبت الیه مزه مترقب اولسنه محل یوق دکلدز .
فقط بولغارک صر بچک بو طرفندن ایسه مستا وسترو ماقره
صولربنک او بر طرفلرنده ده اچوق ایشی واردر .
اصل رقبا ، دیگر طرفده در . دول معظمنک — که
آوستریاده داخل اولدیغی حالده هپسی امپه ریالیستدر لر —
مالکنز اوزرنده کونا کون احتراصاری واردر . بزم

ضعفمز و اورویاده موازنه سزلکک تقرری بواحتراصلری
تزیید و تشدید ایدر . شونلری بر کوزدن کچیره لم :

روسیه . — روسیه نك املی بیوکدر . بلکه قره .
دکزه موازی بتون روم ایلی و آناطولی ساحلر مزی
آلمق . بوغازلری ید تصرفه کچیرمک ، محبوسیتدن
چیقماق ، آچیق دکزلرده حرب و تجارت لیمانلری ایدتمک ،
ولایات شرقیه یی ضبط ایتمک ، اورتودوقسلیق مقرخی
بر روس مرکزینه نحو یلله ریاست روحانیه یی ده ا زیاده
بیوتتمک . . . . بونلر هب روس احتراصلری ، روس
غایه امللری ، روس پلانلریدر .

انکلتره . — روسیه ملکمزه قونارسه بیوک —
بریتانیانکده قونامسی قابل دکدر . بناء علیه یمن ، عراق
انکلتره نك ملک مشروع احتراصلی اولدینی کبی حرمین -
شریفینه ده قونترول وضع ایتمک ، مکه امیرینی تحت تابعیتنه
آلمق انکلتره نك مقاصدی جمله سنددر .

فرانسه . — ظن ایدرمک بویه بر احتمال قارشی
فرانسه نك سوریه یی اشغالنه مساعده اولونه جنی دولتار
یپننده ذاتاً تقرر ایتشددر .

آلمانیا . — مفروضات سالفهده آلمانیا ، آناتولی
و بغداد خطارینک کچدیکی مناطقی تحت مراقبه آیر .

ایتالیا . — ایتالیا ، جنوبی آناتولیده بر منطقه
ظفریاب اولور .

آوستریا — مجارستان . — بوکی احتمالاته آوستریانک
طوغریدن طوغرییه آلهجنی بر شیئی یوقسهده ، صوک
زمانلرده ، رومانیا نك دو بریجه نك جنوبنده بالچیق ،
سلستره ، طوتراقان و دو بریجی آلد ایدرک روم ایلینک
مقاسمه سنه کیرمسی کی ، نمسه دولتی ده بشقه طرفدن ،
بلکه آرنأؤدلقدن بر عوضه نائل اوله بیلیر .

ایشته انک معقول ، انک قابل الحصول مقاسمه پلانی .
ظن ایدرم که کیزلی معاهدات و مکالمات بقیه ممالک عثمانیه
بو صورتله تقسیم ایدیور .

بو پروغرام قطعی ولایتیغیر دکندر . دول معظمه
طرفندن بو اعلام محکومیتک اجرایی طرفزدن (تصدیق) ه
باقار . بز اکر آرزو ایدر ایسه ک پروغرام تطبیق اولنور .
یوق اکر ایسته منسه ک بر خنده استهزا ایله بو اعلام

شئامتی بیرتوب سېپته آنه بیلیرز . بونک ایچون بر شیء
لازمدر . اوده شودر :

عزم و ارادت

بز ، لزومی درجده ارادته مالک اولورسهق ایشار
بر عکس اولور . حتی استرداد ممالک خصوصنده کی آمالزه
بيله مشروع نظریله باقه جق دول معظمه بولونه بیلیر .

بو عزم و ارادت ایکی صورته منجلی اولمق لازمدر :

۱ - داخلده اک قوتلی ، اک هیتلی ، جبار و عادل ،
شجیع ولین ، منتظم ، تجدد پرور و عینی زمانده عنعناته
رعایتکار ، قرونومتروکی ایشلهر ، ملتی یتشدیرمکه
ساعی ، مسلمان و ترک آمانی مروج ، مسلمانلری
یتشدیرمکه غیرت کش بر حکومتک فعالیتده بولونسی ؛

۲ - بو حکومتک - فصل مخصوصنده کوستره جکمز
اوزره - بری ، بحری تسلیحاته هر شیدن زیاده اهمیت
ویرمسی .

بو ایکی شیء اورویانک پولتیقه سنی بسبتون تبدیل
ایده بیلیر . قوتلی و منتظم بر هیئت حالنده بولونور ایسهک
ایکی خصمیزی - که روسیه و انکلترده در - بزدن اوزا -

قلاشديررز. بونلر صحنه نك ايچ طرفلرينه چكيله چك
اولورلرسه آرتق ساء: دول اربعه معظمه دن قور قومز
قالماز. انكلتره بولتيقه سنك نه قدر اهمزه دونه بيله چكنه ،
اتحاد اسلام فكرينك نه درجه لرده مهم اولديغنه بر مثال
ارائه سي مقصديه ، هند قرال وكيلى لورد هاردينغك ،
اصلا بويله شيلرله اوغراشمايان هندستان مجلس تشرعيسنده
ايراد ايتديكي نطق ، اهميته نساء ، بلا شرح نقل
و ترجمه ايدبورم :

[« ده يلى تله غراف » غزه سنك ۱۸ ايلول ۱۹۱۳
تاريخي نسخه سنده كوريلن رابستا Reuter تلفرافنك
ترجمه سيدر .]

هند قرال وكيلى

مهم بر نطق

سيملا ، چهارشنبه

بو صباح ، مجلس تشرعسي بي بالاخره آييلق اوزره قاباديني
وقت لورد هاردينغ مهم و مؤثر بر نطق ايراد ايتدى .
قرال وكيلى بالقانلرده ظهور ابدن هول انكيز اختلافه اشارت
ايتكله سوزه باشلادى و ديدى كه اوروپا دول عسكريه معظمه سي
پننده مدهش و موجب فلاكت بر مجادله احتمالي منحصر آ سوز
اوتورد غره ي و ديكر يوك دولت آدملينك مهارتي ، صبر

و توکلری ، کار آشناقلری ایله بر طرف اولدی . بوندن صکره بو کیفیتک ترکیه ایشلریله اولان مناسبت صمیمیه سنه نقل کلام ایله ، لوندرده خارجیه نظارتنده بولندیقندن ، ممالک عثمانیه ده سکرز و بولغارستانده اوچ سنه کچیردیکنندن بحث ایتمشدر . مشار ایله کرک اوروپاده کرک آسیاده مقیم اولسونلر ، ترکرلر حقنده بیوک بر حس تقدیری و آنلره بیوک بر حرمت ورعایتی اولدیغنی و بونلرک آره سنده ، بسبتون بالکز اوله رق یاشامش و طولاشمش بولندیغنی سویله کدن صکره بکیت ، صبور ، رعایتکار ترک صکرینه سوک محاربه ده اصلا طالعک یار اولدیغنی افاده ایتمشدر .

بعده وکیل حکمداری صره سبیله وقایعی تفصیل ایله بوندن مقصدی بیوک بریتانیانک بر چوق سنه لدن بری آلدن کلدیگی قدر ، اک بیوک بر غیرتله ترکیه به خالصانه وصایاده بولندیغنی و آتی معنوی معاوتنه مظهر ایتدیکنی بیلدیرمک اولدیغنی سویلمشدر .

بریتانیا حکومتی قطعاً و صراحة تصدیق ایدرکه ترکیه نیک بر دولت مستقله شکلنده موجود بولونمسنک اهمیتی درکاردره و هندده کی مسلمانلرک منافع دنییه سی نقطه نظرندن عربستانده واقع حال مقدسه ستاتوقوسنک محافظه سی دولتک ضایه آمانلنددر . انکلتره حکومتی ، ترکیه نیک تأیید و تحکیم موقعی ایچون لازم کلن اصلاحاتک اجراسنده آ کایاردم ایتکه نک خواهشکردر . بنساء علیه ، متین بر اصلاحات بولتیقه سی تعقیب ایدرسه ، ترکیه نیک ، دنیاده ایکنجی اسلام دولت معظمه سی اولمه سنه بر مانع یوقدر .

ایرانه نقل کلام ایله لورد هاردینگ دیمشدرکه بریتانیا حکومتی هندستانک بو قدر منافع تجاریه سی اولان جنوبی ایرانده قوتلی بر حکومت کورمه سنی پک زیاده آرزو ایدیور . لورد شویله جه سوزینه دوام ایتشدر :

بز ، ایرانک استقلالنی ضعیف دوشوره جک هیچ بر معامله ده بولونمق آرزوسنده دکلز . بز ، اوواده ، اسوچلی ضابطلرک تحت اداره سنده بر زاندارمه هیئتک تشکلی خوش کوردک . و آرزو ایدرزکه حال حاضرده کی آنارشی صاغلام وسالم بر حکومتک تأمین ایدمجه کی بر انضباط حالنه ثقل ایتسون . شوراسنی ده کال ممنویته سویله جکم که هر ایکی دولت منافعه موافق بر صورتده ، مه زوپوتامیا و بصره کورفزی ایشلری ایچون ترکیه ایله ، دوستانه بر ائتلاف عقیدینه موفق اولدق . بویله بر ائتلافک ، انکلتزه حکومتک ترکیه تک استقلال طالینه غایت رعایتکار اولدیفنه و بو دولت ایله اک دوستانه مناسباتده بولونمق آرزوسنه مالکیتنه اک ایی دلیل اولدیفندن بحجه بیله لزوم کورم . بو بیانه ، هند جماعت اسلامیه سنه خطاباً دوستانه بر اخطار علاوه ایدمجه کم . هند اهل اسلامی اونوتاملیدرلر که بیوک بر ایمراطورلنک ارکانندن بولونیورلر . بناء علیه بونلر تعاون اسلامی فکرنی غیر معقول بر شکلده تفسیر ایتاملیدرلر .

لورد نطقته دوامله غایت دوستانه بر فکر ایله آنلره بیله یرمک ایسته مشدرکه ایمراطورلنک بر کل واحد اولان سیاست خارجیه سی خصوصنده کندیلرینک هیجان افکارده بولونماملری ایچون هر نه لازم ایسه ، حکومتجه ، بیله جقدر .

بوندن صکره ، وکیل حکمداری ، هندلیلرک انکتره ایمرا۔
طورافنک نائل مختاریت مستعمره لرنده کی موقعنه دائر تلیحاحده
بولونمش و بو مسئله بی غایت بیوک بردقتله نظر مطالعه به آلدیفنی
بیلدیرمشدره . مستعمرات حکومتلری غایت حساس بر موقعده درلر .
هند حکومتی ، آنلرک مسئولیتلرینی تصدیق ایدر و هند تبعه
محبه سنک منافعی وقایه به چالیشیر و بونلری تضمیناته نائل
ایدنجه به قدر (؟) صرف مساعیدن خالی قلاز .

نهایتده لورد هاردینگ هندلیلرک تعلیم و تربیه سندن
بحث ایدیور . بو فقره بی اقتباسدن مقصدمن آشکاردر .
دولتمز بو قدر پست و حقیر بر درکبه ایندیکی حالده ،
هند والی عمومیسسی ، محضاً اسالاملرک بر قسم مهمنی
تطمین ایچون ، بویله برلسان قولانمق مجبوریتنده بولونیور .
ظن ایدرم که ، دولت بی بختمز ، عقلنی باشنه طویلار ،
خصوصیله اسباب مدافعه سنی مهما ممکن تأمین ایدرسه ،
شمدی بویله سوزلر سویلیان انکلیزلر ، او وقت ، بتون
بتون طرفدار موجودیتمز اولورلر . انکتره هستیمزه
خلافکیر اولمازسه ، روسیه ، طبیعتیله سرگذشت آرقه سنده
طولاشاماز . بناء علیه نفوذ و حلول منطقه لری سوزی
آرتق اورته دن قالفار . ای بی دیپلوماسی ، بلکه ،
أوروبایی بزم مقاسمه من دکل ، توسع و تکاملمز طرفداری

ایده بیلیر . بتون بو هزیمتلردن صرف نظر یدمزده دها
اوله بیوک ، فنا بولماز ، مهم قوتلر واردرکه آنلره
استناد آینه بردولت معظمه اوله بیلیرز . فقط بونک ایچون
شدید و حار برعزم و ارادت ، ممالک ضایعه بی . سلانیکه ،
اسکوبی ، مناستری ، اشقودره بی ، یانبه بی ، حتی دها
اوتله ری استرداد فیکری . هر کون ، هر دقیقه عمق
قلبمزده قابنامیلدر . اگر غایه مز یالکمز محافظه موجودیت
دکل ، استرداد ممالک و حقوق اولورسه ، ایشته او زمان
آتیمزدن و وطنمزمک المزده قاله جغندن امین اوله بیلیرز .

عبد الحمید ثانی دوری حقنہ

بعض مطالعات

کندیسندن اولکیلرک خطیاتی . سلطان عبد الحمید ثانی . بروجه پیشین . آباستفانوس و برلینده اوده دی . کذلک خاقان حاضرک عهد سلطنتنده ، دور حمیدینک بورجلی تأدیہ ایدیلیور .

صوک فلا کتر مرکز مسئولی زمان حاضرده آرار ایسهک غدارلق ایتمش اولورز .

بتون بر ماضی مشوم ، حتی دور حمیدین اول باشلایان بر ماضی ، ۱۳۳۰ - ۳۱ ده تصفیہ ایدیلیور .

بناء علیه ایٹالیا ، قره طاغ ، یونان ، صرب ، بولغار عمار به لرینک اسباب و سوائقی قسماً کچمشده آرانمیدر . و دیه بیلیرم که او عصر منحو سک مسئولری خاقان منخلعدن زیاده ، بلکه رجالیدر . بو کونلرده ، مصائب لاحقہ ، بر چوقلر من نزدیکندہ ، عبد الحمید ثانی به اعاده اعتبار ایتریرور ، بو بی نخت سلطانده ، بو ذاتلر . بر چوق مزیتلر ، خصوصیلہ بیسوک بر دیپلوماتاق کوریورلر .

مودایه تابع اولان بو محاکماتدن احتراز ایتملی بز. حکمدار سابقمز ، تاریخده ، مسئول و مهم موقعنده در . فقط هنوز قطعیتله مسئولیتلرک درجه سنی تعیین ایده جک مرتبه ده جریان وقوعاتدن اوزا قلاشمدق . بونکله برابر ادعا ایدرز که سلطان حمیدک رجالی ، محکمه تاریخده ، قوللری کلچکللی ، مضمون علیه موتمنده بولتیورلر .

بو اوزون دوری بوراده محاکمه ایده جک دکلز . اسکی زمانلره تعلق ایدن اوائل سلطنت حمیدیه پی ده اونوته جغز . بو زمانلرک بلنکه بر قسم مهم مسئولیتی مدحت پاشایه توجه ایدیور . یالکنز ألتربق پروژه قتورینی ، بر آن ایچون ، رجالدن بر قاچنک اوزرینه توجیه ایده جکلز .

کامل ، سعید ، جواد ، رفعت ، فرید پاشالرک زمان صدر تلری دور حمیدینک اک اساسلی اقسامنی تشکیل ایدیور . جواد ، رفعت ، فرید پاشالرک ایام وکالتلرنده صدر اعظم بالذات عبد الحمید ایدی . بر چوق وقایعدن بو اوچ صدرک خبری بیله یوقدی . ظن ایدرم که مشروطیته منتهی اولان روم ایلی وقوعاتنی ، یوم عزلنه قدر ، فرید پاشا بیلمیوردی . موثوقاً ادعا ایدرم که بعض آراؤدلق و یمن وقایعی مشار الیهدن کیزلی بیله طوتیلمیوردی .

بناءً عليه بو اوج وزير اعظمى قاله آلامقدمه بك او قدر
حقسز دكلز .

فقط كامل وسعيد باشالردن بر آز بحث ايتمك مجبو-
ريتنده يز . چونكه بوناز ، بو عهد سلطنتده ، حقيقه
بر رول اوينا مشدر و يوقارنده اسمارى كچن اوج صدر
اعظم كبي « منفي » بر وضعيته بولو نمامشاردر .

سعيد باشا ، هر زمان ، كنديسنى بر متهم موقعنده
كورمش و آنك ايچون اك عادى و خصوصى مخايراته
وارنجيه به قدر جمله سنك صورتلرني حفظ ايتمشدر .
اوچنجى ناپولئونك وزير بدبختى و ۱۸۷۰ - ۷۱ حرسنك
مسئولى عد ايديان اميل اوليوهده بويله يامش و سعيد
باشا كى كتيبخانه لر طولوسى مدافعه نامه نشر ايتمشدر .
بو حالت روحيه بيله ، مشار اليك ، قلباً اذا وجفا
ايچنده بولونديغنى كوسترر . سعيد باشانك اك مهم حجت
مسئوليتى ، الحق ، خاطر ايتدر . وجدانندن متأذى
اولميان هانكي رجل دولت كندى لهنده بو قدر محيفه
نشر ايدر ؟ فقط بو جلدلر كه نه خاق ، نهده تاريخشناسان
زرنده ، هيچ بر تأثيرى اولامشدر . بلكه ، بو جلدلر
طبع اينلسه ايدى ، بر چوقترى ، مشكوكيته قالان

وقایع ایچنده ، صدر مشار الیهك درجه مسؤلوتنی
آ کلامه دن کچر لردی . . .

بو خاطر ات معقد ، مشوش ، پک نقصان ، غایت
غرضکارانه یازلمش ، صایغیسزلقار ، رفقای رجال حقنده
پک بارز ، یمان . نزاهت لسانیه خارجنده سرد
ایدلمش اتهامات ایله مالا مالدر . اگر استقبال تاریخ نو.
یسارینک بو و نائقه عطف اهمیت ایتملی محتمل اولسه
ایدی سعید پاشا تاریخی اضلال ایتمش دیردم . فقط ظن
ایتم که آتینک هیچ بر مؤاخذی بوبله مشکوک اوراقه
استناد آ برشیء سویلیه بیاسون . نتیجه کلام : خاطر اتنک
صوکنده سعید پاشا دها « کوچک » اوله رق میدانه
چیقیور .

سعید پاشا کار قدیم بر آووقا قدر . دکاسی لساننده در .
چوق سویلر . و هر شیئی اقناعیات ایله یاقق ایستهر .
شخصیات و اغراض ، کندیسنجه ، هر شیئه مقدمدر .
هر مسئله به شخصیات نقطه نظرندن باقار . هر قاریشیق
هنکامده اهم مسائل شخصیات و استقبالده بر ائشدر .
معنای عامیانه سیله هیچ بر (آوقات) ک بیوک بر دکاسی
اوله میه جنی کبی سعید پاشانک ده علوی و نجیب بر کیاستی
بو قدر . مشار الیهك هیچ بر موفقیتنی تاریخ قید ایتماشدر .

اقتناع و اغفال . . . ایسته بو ایکی قابلیت کندیسند
موجود در . عبدالحمید ثانی ده ، اتحاد و ترقی جمعیتی ده
سعید پاشانک فریفته اقتناع و اغفالی اولمشر . هر ایکسی ده
سعید پاشانک کوستردیکی بولره کیده زک موقعه سقوط
ایتمشدر . بو ذاتک اتحاد و ترقی فلا کته سوق
ایده چکنی « ژون ترک » ده یازمش ایدم . فی الواقع و
مع التأسف طقوزنجی صدارتنک، صوکنده ، سعید پاشا
ایله برابر ، اتحاد و ترقی ده یوارلندی و نفوذ و اقتدارک
غازی احمد مختار پاشایه کچمسی ایله فلاکت حاضره
باش کوستردی .

عینی شخصیتی عبدالحمیدک عهد سلطنتنده کور بیورز .
انحصار پولتیقه سنک رسم افتتاحی سعید پاشا طرفندن اجرا
ایلمشدر . بو خطای سیاسیدرکه بتون نفوذ و اقتداری
سلطان حمید کی سیاسیلیکی ، اداریلیکی پک مشکوک اولان
بر مریضه تودیع ایتدی . سعید پاشا یاپدیغنک او قدر
معکوس نتساینجی کوردی که افندیسنک اک مهم مؤاخذ
و حتی خصمی ینه کندیسی اولدی : شریک جرمه بو قدر
اسناد قباحت مغایر نصفت و مرودتدر . اولانجا اقتداری ،
بروجه انحصار ، سعید پاشا ، عبدالحمیده دور ایتدی ؛
اوده بر چوق قورقور ایچنده ، مملکتی هر درلو قواعد

عقل و منطقه ، اصول تدبیر و سیاسته مغایر بر صورتده
اداره ابتدی . عبدالحمیدك بر مزیتی واردی : هر ایشی
کیزی طوتاردی . بناء علیه نه اولوب اولدینی بیلمنه مزدی .
جسم دولت سرطان خسته لغنه طوتولمش ، ایچدن ایچه
یانوردی . . . خرسیتیان عقیده سنجه بشرک بتون جرم
و مصائبی حضرت آدم و جناب حوانك خطای اساسینه
منجر اولدینی کبی کرک عبدالحمید دورنده ، کرک دور
لاحقده دولتک بتون مصائبی سعید پاشانك ، ایلك دفعه ،
آچدینی انحصار پولتیقه سنه راجع اولیور .

حالبوکه ، مشار الیه ، عقل سلیم دائره سنده بر اداره
تنظیم ایتمسه ایدی ، ظن ایدرم که ، بر ثلث عصرده ،
ملت خیلی یتیشه بیلیر ؛ اسباب مدافعه سی تمیه ایدیلیر ؛
هیچ اولمازسه بولغارستان قدر کسب قوت ایدر و ۱۳۳۰ده
تدافعی بر حرکتده قادر اوله بیلیردی .

هیئات ا سعید پاشانك هر طقوز صدارتی دعوی
وکالتی ایله کچدی . کامل پاشا ، فرید پاشا ، بیلمم کیم
پاشا . خزینه اوراقده کی اسرار ، عبدالحمیدك سیکرلری ،
الح ، کبی بر طاقم شیلر ، خاطرانده کوریلن بر طاقم
مالا یعنی مصالیر ، هپ بوزواللی اختیارک حضور و راحتتی
سلب ابتدی . سعید پاشا . کلمه نك معنای علت شناسیسی

(پاتولوژیک) ایله مریدندر . بر طرفدن عبدالحمیدک
(مانی دوله پهرسه کوسون) خسته انی ، دیگر طرفدن
وزیرینک داء انحصار و داء مدافعه سی احوال حاضره نک
مولد لرنددر .

هر معبودک مواجهه سنده آنک اجرا آتی تشویش
ایدر ، منبع شر ، بر کوچک « نسنه » بولونور . هند
مذهبنک « سیوا » سی ، بنی اسرائیلک « ساطان » ی کبی .
سعید پاشانک فارشینه سنده کامل پاشا بو موقعددر .
کامل پاشانک قسم اهم حیاتی سعید . پاشایه علمدارلقله
کچمشدر . بو آدمک اک اساسلی صفتی سعید پاشانک رقیبی
بولونمایددر . عینی اصول ایله ، عینی اسلوب مبارزه
و مجادله ایله ، کامل پاشا سعید پاشایه رقیب اولمش
و دولتک اک اساسلی منافی بو اوغورده قربان اولوب
کیتمشدر .

سعید و کامل پاشالرک خاطراننده طوغری بر شیئ
آرارمیسکمز ؟ یوق ظن ایتمه بیکمز . سعید پاشا علمنده
کامل پاشا ، کامل پاشا علمنده سعید پاشا هر نه دیمش ایسه
آشاغی یوقاری صحیحدر . کامل پاشانک شخصیتی ،
سیمای بر احتراصی ، کین و غرضی ، خست مزاجی ،

بر درجهیه قدر ذکاسزلنی سعید پاشا معرفتیه بزه واصل
اولمشدر . بناء علیه مشار الیهک بو لطفنه تشکر اولونور .
کذلک سعید پاشانک ، بر درجهیه قدر ، « حریص جاه
بولونمسی » [بو سوز سعید پاشانکدر] ، « غماز لنی »
[کذا] هپ کامل پاشانک قره لدینی جزئلرده مندر جدر .
ایشته ایکی وزیرک منافع دولته مضر رقابت نامشروعی ،
بتون قوت و قدرتک عبدالحمیده دور و تسلیمی ،
عبدالحمیدکده مدافعه و اداره مملکتدن زیاده مدافعه نفس
و اداره مصلحته حصر همتی ، کوندن کونه خسته لغتک
آرتمسی ، رجالک بوس بتون سونمسی ، حراندیش
و دوز کون اخلاقی رجالک یتیمه مسمی ، بتون بو
پولتیقه بی اداره ایچون خفیه لک اصولنه مراجعتنه اخلاق
ملتک افسادی . . . . هپ بونلر ، موجب فلاکتمز
اولان محاربه دن اول ، دولتی صوک درجهده ضعیف
دوشورمشدی . شدتلی بر سانسور و سوز سولیه نک
یساق ایلمسی ایسه ، دنیا ده نه لر جریان ایتدیکنی ملتدن
کیزلمشدر . واقعا بر چوقلمز ، مهما امکان ، وقوعاندن
خبردار ایدک ، فقط ، فلاکت اولانجه دهشتیه ، خلتک
معاومی دکلدی . بونک ایچوندرکه محاربه لر طولاییسيله

قباحت مشروطيته عطف ايدلى ، حالبوکه ، حق الا-
نصاف دوشونمک لازم کليرسه بو فلاکتک باديلردن برى
بولونان ناظم باشانک ياننده ، آرقه سنده ، اوکنده برسورو
اونيفورمه لى و غالونلى ، نشانلى و زراسى ايله برابر
عبدالحميدى ده کورمامک قابل دکلدر .

بتون مسئوليتى ماضى به عطف ايده جک درجه ده
طرفدارلق کوسترميه جکم . يالکمز شوراسنى مصرأ بيان
ايدرم که فلاکت حاضره نك کوکلارى ماضيه در . ماضى ،
مشروطيته هيچ اولمازسه بر اردو دور ايتسه ايدى
هزيمتمز بو قدر بيوک اولمازدى . منتظمجه بر اداره من
بولونسه ايدى ، ۱۰ تموزدن صکره . يمان بر آنازشى ،
قالين برسيس کبى ملک عثمانينک اوزرينه بورومزدى .

رجال مطلقيت ، مشروطيتدن صکره ، اصلا کورو-
نمديلر . بونلره قولاق آسان اولدى دينيور . خير !
بو فرضيه طوعرى دکلدر . بو رجال کنديلرينى کوسترملى
ايديلر . نه کيم سعيد پاشا ، ابي ، کوتو . کورونه ييدى .
ديگر مفروض رجالک صحنه يه چيقامه ملرى عدم موجو-
ديتارينه دلالت ايدر . دوشونکمز : غير موجود ،
يالکمز جهم ، اونيفورمه و نشان اعتباريله موجود
بر آلاى رجال ربع عصردن زياده دولتى اداره . . .

ایستدیلر . بو میان اداره ، وجود دولته نه یارالر بر اقاماز ؟
دولت سونوب بیتمش ایدی ده بزم خبیرمن یوقدی .
اگر رجال مطلقیت کئندیلرنده اقتدار کورسه ایستدیلر ،
قانون اساسینک عقیب اعلاننده ، کئنجلره « مهنتور » لق
وظیفه سنی ایفا ایدرلردی . حالبوکه بونلر یالکمز مؤاخذلک
ایستدیلر ، ناهجک ایدمه مدیلر . بر آراق ، رجال مطلقیتدن
کامل پاشا و سائرلری ، رأس کارده بیله بولونیورلردی .
نیچون او زمان بو قدرت مخیله اربابی بر اداره تشکیل
ایدمه مدیلر ، یاخود ، دهها طوغریسی ، ژونلرک موقع
اقتداره کله لینه سببیت ویره جک درجه ده ضعیف
بولونیدیر ؟

کامل پاشانک اک پارلاق حجت نقصانی ، کرک مشرو-
طیتدن ، کرک مختار پاشادن صکره ایکی دفعه رأس کاره
کچدیکنده کورولتی یا طردی اوزرینه ترک دغدغه صدارت
ایتمسیدر . موقعی بیله محافظه ایدمه میان و میتینغلره بابوچ
براقان بر وزیرده نه ارادت بولونه بیلیرکه دولتک موقعی
صیانت ایدمه بیلسون !

بو اعتبار ایله سعید پاشا کامل پاشانک فو قنده در .
پیر حریص سکزنجی صدارتنده ، اعداسنی بیله اعجاب
ایده جک بر ارادته کشتی و کالته صارلمش ، هر درلو

تهديدلره قارشى مدافعه نفس ايدوردى . فقط اختيارلق
اثرى اوله جق كه ، سگزنجى و طقوزنجى صدارتلى
آره سنده بويله صاحبهقرانانہ مدافعه موقع ايدن سعيد
پاشا ، نيازى و انورك خروجى اوزرينه برشي پابه ميوب
تسليميت كوسترن افنديسى عبدالحميد كى ، مختار پاشانك
صدارتنه منتهى اولان وقايعدہ ، شاشيردى قالدی و مهر
هايونى تسليم ايتدی . اتحاد و ترقينك الك بيوك قباحتلرندن
برى ده بودر . اكر مدافعه موقعى كنجلر ، او زمان ،
بالفعل درعهده ايتسه ايديار . يوارلانمازلردى . سعيد پاشا
عبدالحميدى ده ، جمعيتى ده ده ووردى .

تاریخده اتحاد و ترقی

تاریخده اتحاد و ترقی نصل محاکمه ایدیله جکدر؟ کچی
ناجموسم بر سؤاله عچولانه جواب ویرمک ایستبورز .
هنوز ، قسماً اولسون ، اتحاد و ترقی ، وظیفه سنی
پیتیرمه مشدرکه بو باده « تاریخی » اوله بیله جک بر مطالعه
یورودبله بیلسون . . . بناء علیه نه کوچ بر وظیفه درعهده
ایتدیکمز دوشونلیدر . کذلک تماماً بی طرف اوله میه جق
بر مرتبه ده بولوندیغمزده نظر دقتدن دور طوتولاملیدر .
بتون بو مطالعه ره رغماً سانکه بر اسپانیول ویا پورتکیز
مؤاخذی ایتمز کچی جمعیتی تدقیق ایده لم .

∴

مخالف و معارضلری هر نه دیرلرسه دیسونلر ،
اتحاد و ترقی جمعیتی ، تاریخ عثمانیده ، تردی به ، انحطاطه ،
انقراضه قارشلی کلن بلکه یکانه و اساسلی حسن نیت
صاحبیلرینک تشکیل ایتدکاری بر هیئتدر . تاریخ عالمده
بوکا شبیه یالکیز بر جمعیت دهاکوریورز که ، اوده ،

لهستانی قورتارمق ایچون انقصاد ایدن (بار) قونقه -
ده راسیونیدر .

خلوص نیت ایله مملکتی قورتارمق ایشته شو
قیصه جمله اتحاد و ترقینک تعریفی ، مقصدی ، غایه املیدر .
بو جمله نك محتوی اولدیغی معنا ، برغلیان ارادت شکلنه
کیرمش ، روم ایلیده انورک ، نیازینک خروجنه سبب
اولمشدر ، ینه بو قوه ارادیه درکه ، ایکی دفعه ، حکومتی
کامل پاشانک اُلندن قویارمشدر . کَرک عبدالمحیدده ، کَرک
کامل پاشاده و خلاف کیرلرده بو عزم و ارادت اولدیغندن ،
انجام کار ، مغلوب اولمشدر . دنیاده ، حتی مادی
قوتلر بیله ، قوه ارادیه یه غلبه ایده من . برغایه ، خصوص-
صیله دیکر کام « آلتروئیست » برغایه نك واسطه حصولی
اولان ارادتلر - آشاغی یوقاری - مغلوب اولمازلر ...

قبل المشروطیه و بعد المشروطیه آلتی سنه لك حیاتنده ،
هر نه وقت اتحاد و ترقی بو غایه یی نظر اعتباره (دهاز یاده)
آلمش ایسه کارنده موفق اولمش ، هر نه زمان بعض
کاسه لیسلر بو غایه دن آ نك انحرافنه بادی اولمشلر سه ،
ایشته او زمان ، ملی هزیمتلر باشلامشدر .

القصه ، غایه صفوت و جیادتی محافظه ایتدیگجه
جمعیت ده بر موقع بلندده بولونمش ، بالعکس بعض صرافلر ،

لوانتیلر ، اجنبیلر ، قومس-یونجیلر ، هویخی مشکوک
کیمسهلر — که بونلر پک چوقدر — جمعیته داخل اولدقجه ،
مع التأسف ، غایه اوزاقلاشمش و بر تشوش حاصل
اولمشر . ظن ایتم که جمعیتک ارکان خاصه سی ، بومطالعه مه
عن صمیم القلب اعتراض ایده بیلسونلر . . . وطن ایدرم که
آنارکده مطالعه لری بوندن بشقه بر شیء دکدر .

شو فکری بر آرزو تعمیق ایده لم : بر انورک ، بر
طلعتک ، بر فتحینک ، الح . مقدس ، مشروع ، یولنده
ثولونه جک بر غایه لری اوله بیلیر . بوغایه — که غایه ملیه در —
اکثریت صلابت پروران طرفندن قبول اینلشدر ،
او حالده ، بر آتش درونی ، آنک حصولی ایچون انورک
وجودینه کیرر و کندیسنی بنغازی یه ، ادرنه یه ویا زمان —
زمان تشنخ ایدن کامل پاشا باب عالیسنه کوندرسه ،
موفقیته یوزده یوزدر . فقط اوچ دفعه تابعیت دکیشدیر —
دکدن صکره دولتک باشنه بر غائله چیقارمش و
مشروطیتدن صکره جاندن کوکلدن اتحادی اوش برایش
بیتیریجی طاعتلی صوفرنسکی ، دیار بیده دن گلش هویقی مشکوک
بر هیج ، صربلی ، بولغار ویا اولاح بر خالص عثمانلی ،
اخلاقی فاسد و مفسد اخلاق بنی اسرائیلدن برسر سری ،
ردائت اخلاقیه سیله یره باتمش بر یردن تشریف ایدن

افنديك برى . . . . بونارده فتحيك حريم روحنده
بسلايكي غايه نك ذره سى بولونه بيليرى ؟

بو حشرا نك « غايه نقديه » سى ، يا خود دها اوتيه
كیده لم مقاصد تشويشكارانه لرى اتحاد و ترقينك او بلورين
املنه التحاق ايدرسه . بو حال ملت ايچون نه بيوك
بر فلا كنندر ! معاذاله . بو كيديش ايله ، بر اعززه جمعيتى
بر بورسجى دكانسه تحول ايتمك قابلدور .

ايشته ، هپ بو تشوشدر كه اتحاد و ترقى ني خلافيك .
لرينه قارشى پك لطفكار ايتشدور . جمعيتك اعظم خطاياسى
مخالفلرينى ازمه مسيدور . مملكتده فرقه اوله ميه جفتى ،
فرقه نك در حال حزب مستبد (فاقسيون) . تقليب ايديه جكتى
اتحاد و ترقى دوشونملى و آكا كوره هيچ بر مخالفته ،
هيچ بر اعتراضه - شمديك - محل ويرماملى ايدى .

جمعيت خلوص نيقله - حتى بيوك بر خلوص نيقله -
ايشه باشلامش اولدينى كبي ، پك بيوك بر خطاده اتحاد
و ترقينك فاتحه اجرا آتى اولمشدر : قانون اساسينك
اعلانى . اوت ! بونك بر خطا اولدينى ادعا و قناعت
عموميه قارشى درمیان ايديه جكم .

مع التأسف ، ياشلى طبقه مز ، حريتك اعلانى كونلرنده
پك بوزولمشدى . هيچ بر علوى و پاك امل ، او طبقه ده ،

یر بوله مامشدی . آنک ایچون اتحاد و ترقی کندیسنه
لازم اولان عناصری کنجلا آرهنده بولدی، کنجلارده
تجربه دیده دکدیله . احوال ملیکی بیلیمورلردی . پک او قدر
روح آشنا (پسیقولوج) و روح شناس (پسیقولوژیست)
اوله مازلردی . مشروطیتک ، طرز حاضر نده ، بزه موافق
کلوب کله میه جکی ، عناصر ملیه مسئله لری ، خلقک جهالت
غلیظه سی ، مشروطیت و پارلمانتاریزمک اداره ایدیلوب
ایدلیه جکی دوشونله دن ، کورولتو ایله ، باطیردی ایله .
سلطان احمرک آلرندن قانون اساسی قویارلدی . بونک بر
خطا اولدیغنی اتحاد و ترقی صوکه اجرا آتی ایله اعتراف ایدر .
حالبوکه مشروطیتی یالکیز بر غایه بیلسه ایدی ،
جمعیت ، تربیتکار بر اداره تأسیس ایدر و بو قدر او یغو-
نسر لقلره ، عناصر ملیه نکه غلیبان و طغیاننه محل ویرمزدی .
جمعیت ، ایلك زمانلرده ، سنده لدی و کندیسنی
کوچک ، ضعیف ، تجربه سز کوردی . بو زعم کامل
و حسین حلمی پاشا قاینه لرینی تولید ایتدی . حالبوکه
اتحاد و ترقی رجالزی بیلیمک مجبوریتنده بولونیوردی ،
چونکه ، مملکتده بر انقلاب یامق کبی بیوک ، شرف آور ،
فقط بلکه خطرناک بر مسئولیت آلتنده ایدی . . . .

کامل پاشا کیمدر ؟ بونی اتحاد و ترقی بیللملی ایدی .
مع التأسف اصلا تذکیر ایدلمدن بر چوق کیمسه لره اک
مهم موقعا ویرلدی و حالاده ویریلیور . کذلک عندی
ترجیحلر اوزرینه اداره تشویش ایدیلیور . جمعیت
بوکونه قدر اداره بی ، ای فنا ، تنظیم ایدمدی . بوده
عینی اساسی خطایه راجع اولور . حالبوکه ، ای فنا ،
تنظیم ادارهده جمعیتک فائده سی بیوکر . اتحاد و ترقی ،
طرز حکومتیه چوق اهمیت ویردی ، طرز اداره بی
اونودی . اداره بی تنظیم ایله ، تنسیق ایله ، اصلاح ایله
ایشه باشلیوب طرز حکومت حقنده کی غایه سنه اصل
اولق لازمدی . حالبوکه اعلان مشروطیت ، خلع ،
پارلمانتاریزم ، غووه رنمان دو قابینه ، قانون اساسی تعدیلاتی
کبی برطاقم اشلر ، زواللی جمعیتک راحتق سلب ایتدی .
بو اشناده نه اداره ولایات تنظیم ایددی ، نه مأمورین
قانونی یابیلدی ، نه قوانین عمومیه اصلاح ایددی ، نه ده
اوقاف و معارف ایشارینه باقیله بیلدی . . . . اصلاحاته
دائر تنظیم اولونان لایحهلر و نشر ایدیلان قوانین موقته
بک سودندر ، عیجه یابیلمشدر ، اتحاد و ترقی غلبانه

كثيرن غايه و ارادت مقدسه او قانونلرك روحنده منزهج
دكلدر .

مادام كه غزته جي و معارض موقعنده دكلز ؛ كذلك
آوو قاتلقده ايتيورز ، او حالده ، هر درلو عناصر
اعتراضيهي درميان ايدهم .

جمعيت به چوق قباحت اسناد ايتك . فقط بو قبا -
حتارك به قسم مهمي ، خصوصيله جمعيتك ادارهيي تنظيم
ايتمه سنك مسئوليتي ، اتحاد و ترقيدن زياده ملته عائددر .
بتون قباحت جمعيت عطف بيوك به كناه اولور . جمعيت
ملتن مستقل و مجرد دكلدر . جمعيتي ملت ميدانه
كثير مشدر . ملت بشقه ، جمعيت بشقه شمار عايدلسون .
ملتك انتظامكركيزلكي ، خصوصيله اداره سزلكي ،
جمعيتده عكس ايتمشدر . ظن ايدر كه اتحاد و ترقيتك
برنده بشقه به جمعيت اولسه ، اوده ، بويله به اداره سزلك
ايچنده پويان اوله جقدى .

اداره سزلك جمعيتك ايچنده رونمادر . جمعيت داخلنده كي
فرقه و تفرقه لرك آزمسى ، به « اوطور يته نك تقررى ،
انتظام و اطرادك تأسسى بك آرزو اولنور .

اداره ملکی تنظیم ایچون اتحاد و ترقی کندی اداره
داخلیه-نی تنسیقدن باشلاملیدر . افراد قاعده اخوته
دها زیاده رعایتکار اولمیدرلر . جمعیتک تذبذب دشمتر
طرفندن پک آرزو اولونان بر شیدر . اتحاد و ترقی ،
بو هنکام و حتی هنکامه استحالده سنت ایغناس دو -
لویولا زماننده کی جزویت جمعیتی کی یکو جود ، اعضاسی
امره مراعتکار اولمازسه وای باشمزه کله جکلره ....
کاسه لیسر جمعیتی محاصره ایدیورلر . بوزر طابور -
لرله در ، ایچلرند مأمورلر ، آوقانلر وقومیسینونجیلر
پک نظره چارپور . متبصصلر ای مأموریتلره ظفریاب
اولهرق ، طشره لرده اتحاد لهنده بعض جعلی شیار
یایورلر ، لهنده اولان بو تظاهرات جمعیتک عاینده در .
کورولتیدن اجتناب ایدلمیدر . بو مأمورین اتحادی
نمون اتمک ایچون ، چوق دفعه اهالی پی رنجیده ایدیورلر .
ارتکاب ، اسکی طاس اسکی حما دوام اتمکده در .
ارزاق متعهدلری ، امتیاز پیدشده قوشانلر ، بعض
مأمورلرک شرکت جرمیه سیله زنکین اولیورلر . هله
مالیون ، هله مالیون . . . بو خصوصه آتیلان پاکاش

آدیملر وطنی فلا کتہ طوغری سوروکلیور . پرده
آرقہ سنده نہ سوء قصدلر ترتیب ایدیلیور . نہ جنایتلر
ایشله نیور ؟ بر آن ایچون بو پرده آجلسه ، انسان
بک شایان استکراه صحنه لر و منظره لر کورور .

تاریخه باقیگز . ایشنده موفق اولان جمعیتلر آنجق
حسیات خودکامانه اوزرینه مؤسس اولمیانلردر . دینلرده ،
بیوک و تاریخی جمعیتلرده بویله تشککل ایدر . حالبوکه
اتحاد و ترقینک زلال کبی صافی قلبلی اعضاسنک یاننده
بر طاقم منفعتپرستلر کور بیورز که بوکون وکلا ، بمعوث
ویا مأمور اولیور ، یارین . دون معیتلرینده بولونان
مأمورلرک حضورنده آوقانلق ایدیورلر ویلر بر مؤسسسه
مالیه نام و حسابنه خزینه ایله مذاکره یه کیریشیورلر .
امتیازلر . دعوالر هپ متمنذ ، جمعیتی ، آوقات و وا-
سطه لر معرفتیه طلب ایدلمکده در . واقعا بونلرک حکومته
و فرقه تمنازه یه سطحی ، جزئی و ظاهری فائده لری
طوقونیور . فقط عجیبا بو صنعی فائده نک مواحهه سنده ،
آنلرک ایندکلی ضرر معنوی نه قدر بیوکدر ؟
کوکل آرزو ایدر که جمعیت اتحادیه کنديسنک ایلت

دفعه غلبانته سبب اولان ارادته تکرار عشقه کلسون
و مخ الفلری سینوبه کوندردیکی کی ، انجام کار ، او
معارضلردن پکده کری قالمیان کاسه لیساری بودرومه
اعزام ایتسون . . . .

جمعیت مقصدینک علویتنی درک ایتدکجه بیویه جک
و موفق اوله جقدر ، کاسه لیسارک سوزلرینه قولاق آصوب
مقصدی مادباشدکجه کوچوله جک ، هزیمتله گرفتار
اوله جقدر .

عسکرک تنسیق مادی و معنویسی ، اداره پروغرا -
منک درحال تنظیمی ، هزله کروهنک دفع و تبعیدی ،
ملتک یتشدیرلمسی ایچون سربیع تدبیرلر اتخازی ، مدافعه
مملکتک - بعد الحرب - عاجلاً تأمین . . . ایشته
بونلره ظفریاب اولورسه ، اتحاد و ترقی جمعیتی ، تاریخ
عثمانی و عمومیده ، اعاده اعتبار ایتمش اولور و مختصر
برلمتی قورتارمق کی شان آور بر موفقیتله یاد اولونور .
ینه تکرار ایدرم ، وقایع جاریه سائقه سیمله ویا افراط
مخالفتله کوزلری کور میانلر هر نه دیرلرسه دیسونلر ،
اتحاد و ترقی ، تاریخده ، بر مملکتی قورتارمق کی بیوک

بر حسن نیت ، مقدس بر امل ، شایان تجلیل بر مقصد
اورتیه آتیلانلرک جمعیتی اولمق اوزره قالد جقدر .
کوکل آرزو ایدرکه بو غایه ، یالکنز قلیلرده قالمسون ،
مهم اجرا آت ایله ، فعلاآده حصول پذیر اولسون .
او وقت ، اتحاد و ترقی ، یالکنز حسن نیته صاحب بر
جمعیت اولمق اوزره قالمیه جق ، کارنده موفق اولمش
هیآت تاریخیه صره سننده یاد اولونه جقدر . اولباید
امر و اراده اتحاد و ترقینکدر .

استقبالده اتحاد و ترقی

ملت ایله اتحاد و ترقینک مقدرات مستقبله سی برکبی
کورینور. ۱۳۲۷ سنه سنده سلانیکده منعقد اتحاد و ترقی
قونغر مسنه بر لایحه تقدیم ایتش ایدم . بو لایحه ده هر
برده ، حکومتک بر قوته استناد ایتسی لازم کلدیکندن
بحث ایله بونک یا بالذات ملت و یا خود خاندان سلطنت و آنک
موجودیتنده ماده و معنأ علاقهدار بعض ممتاز صنفلر
بولوندیغنی خاطر لره کتیر تمشدم . اوت ا بر حکومت ،
ای ، فنا ، آمریقا ، سویچره ، فرانسه ده اولدیغنی کبی
ملته ، ملتک اکثریت آراسنه استناد آ ایش کوره بیلیر .
یا خود ، مثلاً روسیه و آوستریا - مجارستانده اولدیغنی کبی
سلطنته استناد ایدر ؛ سلطنت ده قوت و شوکتنی اصیلزا -
دکانتک ، رهبانک ، اردوسنک و حتی تبعه سنک صداقتندن
آلیر . بزده ، عبدالحمید ثانی نیک خانی تختی محتاج ترمیم
بر حالده براقدی . ملت ایسه هنوز اثبات رشد ایدمندی .
بناء علیه حکومت ، بر درجه یه قدر . متین بر اساسه

استناد ایتیمور . اتحاد و ترقی حکومت سلطانیه (مونار-
شی) ده کی قدر اساسلی تشکیلاته مظهر دکلدرد . کدک ،
عینی قوت ، حکومت جمهوریه ده اولدینی کبی ، (عامه) نک
تنسیق و تشکیلی ده دیمک دکلدرد .

یا عجبا اتحاد و ترقی نه در ؟ بو هیئت نصل تعریف
اولونه بیلیر ؟

بو سؤاله علی قدر الامکان جواب ویرمهدن اول
شوراسنی قطعاً سویلیهلم که ، اتحاد و ترقی جمعیتی ، بر آز
ماهیت شخصییه بی حائزدر . اتحاد و ترقی ، کواکشمش ،
پیدای قوام ایتمش بر فیکرک محصله سی اولمقدن زیاده
بر قاچ حمیت پرور ذاتک تخلیص مملکت ایچون تشکیل
ایتدکلری بر هیئت و جمعیتدر . شوراسنی قویاً ظن
اولونه بیلیر که معاذالله بو ایلری کنلردن بر قاچنک محنده دن
غیبوتی اتحاد و ترقینی محو ایدر و آنکله برابر دولتک
قورتارلمسی فکری ده زائل اولور کیدر .

رأیجه اتحاد و ترقینک اک بیوک منفعتی بر آز ده
کنیش فکری اوله رق بو غریب ماهیتی ازاله و بر اساس
قویمه استناددر .

کله لم تعریفمه زه : اتحاد و ترقی - کله نک معنای
نارنجیسیله ، یوقسه مفهوم تهزیلیسیله دکل - بر اختلال

جمعیتدر. اتحاد و ترقی مؤسس اولان حکومت حمیدیه
قارشى وسائط اختلالیه ایله خروج ایستی . صکرهینه
موقعنده قالدی .

عجیبا بر اختلال جمعیتک ، مقصد حاصل اولدقن صکره
بقاسی معقولیدر ؟ بوکا حواب ویره بیلیمک ایچون اختلالک
نهایت ایریشوب ایریشمدیکنی آ کلامقلمنز لازم کلیر .
ظن ایدرم که صنادید اتحاد اختلالک بیتمدیکنی فکرنده درلر .
وینه ظن ایدرم که فکرلری ده پک او قدر یا ککش دکلدلر .
چونکه ، امان ایله دوشونیه چک اولورسه کوریلور که
حریتک فردای اعلانندن بری غائللر ، هائللر ، اختلا-
للر ، محاربهلر ، مقاسمهلر ، داخلی اختلاف افکار دوام
ایدوب طورییو . فقط بکا او یله کلیر که اتحاد و ترقی
ایستهر ایسه ، ودها بشقه بر فعالیت پروغرامی اتحاد
ایدوب ، دروننده کی « بیزانتین » مناقشاته نهایت ویررسه
بو هرج مرج زائل اولور ، اختلال و استحاله دورسه
قایلیر ، و ، طبیعی بر زمان حول ایدر .

ینه مذکور لایحهده دیمشدم که اتحاد و ترقینک نجبه
وظائفی مونارشینک اسکى قوتی اعاده قابل اوله مدینى
بو زمانده ، ملتى يتشدیر نجبه قدر دوره استحالیه
اداره اولمیدر .

ظن ایدرم که جمعیتک بوندن اساسلی وظیفه سی اوله ماز .
بو وظیفه نی مدرک اولدقجه اتحاد و ترقی کارنده موفق
اولور . بو لایحه م طرابلس غرب محاربه مؤسسه سنک
اعلانی کونی اعضای جمعینه تقدیم ایدلدیکندن قاریشقاغه
کلدی . جدی بر مناقشه مظهر اوله مدی . فقط فکر مده
ثابتقدم . حالا مصر آدیرم که اتحاد و ترقی کمندیسنه بر
شکل ویرمیلدر . و بوشکل ، اوله صنی ، صناعی ،
غیر طبیعی اوله ماز . عجمیلک ایله بر شی* پایله ماز ، اگر
اتحاد و ترقی یواش یواش حکومت و ملت ایله قاریشوب
یکوجود و یکروح اولمازسه بر چوق صدمه لره . مخالفتلره ،
معارضه لره قارشی کله جکدر . حالبوکه حکومت و ملت ایله
اتحاد و ترقی آره سنده . زمانله ، فرق قالمیه جق اولورسه
او وقت . استقبال تأمین ایدیلیر .

خلاصه اتحاد و ترقی ، هر اختلال و انقلاب فرقه سی
کبی نولماه میلد . آنک وفاتی ملی بر فلاکتی انتاج
ایده بیلیر . کوکلم آرزو ایدرکه ، آتیده ، اتحاد و ترقی
ملته قارشمق صورتیله وظیفه سنه ختام ویرسون .

جمعیت ارکانی بو غایه نی دهها آکلایه جق راده یه
کلامشردر . داخلی اوفق تفک مناقشه لر ، حتی بر برینه
معکوس کوچک جریانلر انتظامی بوزیور . تام عنناسیله

بیزانتینیزم و آنک ایجاب ایتدیرد بکی بی فائده غوغالار جمعیتک .
فعالیتنه مانع اولیور .

لایحه مدن بری فیکرم جزئی بر تحوله اوغرادا .
اوراده ملتک یتشدیرلمسندن بختله سلطنت قوتنی اونوتیوردم .
بالاخره انتشار ایدن کتابله مده ، ملتک یتشدیرلمسی
قضیه سنه اسکی اهمیتی ویرمکله برابر سلطنت قوتنک تنسیق
و تنظیمی و مهمما امکان بو قوه تاریخیه به اسکی شان
و عظمتنک اعاده سی نظریه سنی مدافعه ایتدم . ظن ایدرم که ،
اتحاد و ترقی ، متوازیاً ، بو ایکی قوتی تکامل ایتدیره جک
اولورسه ، هر حالده ، اک علوی وظیفه سنی ایفا ایتمش
اولور .

جدا تأسف ایدرم که اتحاد و ترقی ، کندی لهنده ،
کندی منفعتنی موجب اوله جق جریانلری بیله کورمیه جک ،
تدقیق اتمیه جک درجه ده « آلاتور قهلق » اراز ایدیور .
بر چو جق مهم ایله غیر مهمی تقریب ایده مدیکی کبی ،
جمعیتده ، هنوز مقتضای سن اولمیدر که بر چوق
شارلاتانلقار ، کورولتیلر آره سنده . کندی سنه اک زیاده
یار اوله بیله جک حقائق کوره میور . جمعیتنه اک زیاده
کورولتی و باطیردی ایله کیم سوز سویلرسه آکا عطف

اهمیت ایدیورلر . اتحاد و ترقینک دها رشید اولسوق
منفعت ملت نامنه تمی ایدرز .

جمعیت اتحادیه تاریخی و عظیم بر مسئولیتی دوش
تحملمنه آلمشدر . ایشنده موفق اولسهده ، اولسهده ،
تاریخ ، کندیسسی حقمنده حکمنی ویره جکدر . بناء علیه ،
ارکان اتحادک ، بو مسئولیت مهیبه بی نظر دفته آلهرق
بر آزدها دیکرکامی « آلتروئیزم » ابراز ایتملرینی کندیلرینه
تکلیف ایدرز . قومیسونلرده ، اوطه جقدرده غوغا ایدن .
ایش بچرن ویا بچرمه مین ، شخصیات ایله اوغراشان ویا
نفوذ و تقود جمعیتدن استفاده ایله رول اوینامق آرزو-
سنده بولونانلرک فعالیتنه رغماً ، اک کور سسمزله ، اصل
جاندن رکن اتحاد اولان پاک دامنانه خطاب ایدرز :
جمعیتجیلرک اکثریت قطعیه سی ، اتحاد و ترقینک تاریخنده
طوته بیله جکی موقعدن بی خبردر . بونلرک دماغی ، تشکلاتی
بو امر مهم تاریخی بی آکلامقدن عاجزدر . بونلرک بر
بر قسمی ده (حرمن صوکی درویشار کدر !) نظریه سی
پک زیاده بنمسه مشلردر . اک زیاده کورولتی ایله ایلری به
کچنلرک بر چوقلری دولتک استقبالیله ایمان ایتملر .
اتحاد و ترقی یاره قزانمق ایچون انتساب ایدیلر جک بر
جمعیتدر ؛ زعمنده درلر . عبدالحمیده چانانلر هر کیملر ایسه

بونلرده اونلر درر . یارین ، معاذالاه ، انکلتزه حکومتی
بورالری ، مصر کبی ، اشغال ایتسه ، بو کروه اصدقا ،
آ کاده چانه جقار ، آنکده قول ، کوله سی اوله جقار درر .
مع الاسف شرقک هوای مفسدی بونی ایجاب ایندیریور .
بیوک شهرلره ، هر وقت ، کاسه لیسر هجوم ایتمکده درر .
عبدالحمید . حکومت شخصیه سنی ترصین ایچون ایستدیکی
قدر وزرا بولدی . کامل پاشاده ، هر صدره کچدیکنده ،
کندیسنه یار ارکان دوزدی . لورد قرومه ر ، خطه .
مصر یه ده ، پاشالر آره سنده تقدیر کار و پرستشکار لر بولمده
کوچکک چکمدی . بو هزله ، هر یرده ، عینی شکل
و طرزده درر . عرب عزت ، اعدامه محکوم رشید بک ،
بطرس پاشا هپ عینی وجود درر . عینی روح ، مختلف
اداره لر آلتنده ، مرآتیک مقتضاسی ، تبدیل جسد
ایدیور . فقط ینه او ، ینه اودر .

ایشته عینی روح اتحاد و ترقیه یار و صادق بعض
جسدلره گیرمشدر . بونلردن قورقو کیز . دیدیکم کبی ،
یارین ، بر دولت اجنبیه ملکمزى تاراج ایتسه ، بونلر ،
او حکومت غاصبیه قارشى ، ازلدن برى ، حسیات
صادقانه بسلد کارندن بحث ایله ، لطف و مرحمتی استدعا
ایده جکلر درر .

دنياده تامين موفقيت ايدن الكيوك مزيت روح آشنا
اولمقدر . بلكه بر بي وطن ، مفظور اولدني آقتورلق
قابليتي سايه سنده ، وطننه وقف وجود ايتمش بر قهرماندن
زياده وطن پرور كورينور . ايلك زمانلرده ، توقاتليان
قهوه سنده ، پك بيوك روم ، ارمني ، يهودي ، حتى
بولغار ، اولاح عثمانلي وطن پرورانسه راست كلم .
ذي صفوت تركلردن بر چوغني بونارك حسيات مملكت -
پرورانلري قارشيسنده عادتاً محجوب اوليورلردى . كندلك
بر سورو (هيچ) جمعيتيه يار اولمق اعتباريله ، آنك
مؤسسلىرندن زياده غيرت كوسترييورلردى . بوناره اعتماد
ايدلدى . حتى كشف رازده ايدلدى دكل . فقط هيئات !
بو اصدقادن روسيهده بيع اسرار ايدنلرده چيقدى .
جمعيت ! سكا خطاباً سويليورم . طوبالانديغك سقفاك
آلنده اجنبي خفيهلري ، صراف آجنتهلري ، باره ايچون
حريمكه داخل اولمش اصدقا و وطن پرورانده وار . بلكه
ايلك زمانلر بونلري طانياماز ايدك . معذور ايدك . فقط
بوندن صكره معذرتك تاريخ نظرنده نامقبولدر . بركون
بنيهكى افساد ايدهبيله جك اولان بو تشنج ميقرولبرني
عضويتندن اخراج ايتملى سك . لهستانك مقاسمه سنده
منفعتدار اولان دولتلر ، Liberum veto حقيقي استعمال

استدیر مک ایچون ، جمهوریت شاهانه مجلس تشریحیستنده ،
آینقله اعضا طوتمشالردی . نزم ایلك مجلس مبعوثانمژدهده ،
ایکی جلسسه آرہ سئندہ ، آندستخانہ آرہ لغندہ ، یونان
ترجمانندن ، ویا روس سفارتی خفیه سی غزته مخبرندن
امر آلاز او توز ملیون عثمانلیک وکیللری یوق دکلدی .
کذک تعقیب استدیکی برپاره ایشنی حیز حصوله چیقارمق
ایچون وکلادن زیاده طرفدار حکومت ، جمعیتک مؤسسارندن
پک زیاده صادق اتحاد ایش بئیریحی مبعوثاندرده چوقدی
بو « یارازیت » نمونلری هریره صوقولمق صورتیابه
نازل مرام اولورلر . اکر ذات شاهانه وقار حکمداری به
مغایر بر صورتده خلفی کبی ایش ایله اوغراشسه ایدی
بونلری هب طولمه باغچه جوارنده کوره جک ایدیگز .
ایغناقیه ف کبی بر سفیر مواقع علیابه حلول اینسه ایدی ،
عینی خریفلر ، آنک دالقاؤغنی اوله جقلردی . بوکون
ایسه . کمال مهارتله ، فرط تدبیرله ، حتی افراط سیاستله ،
بو گروه جمعیته مراجعت ایدیور . بونلردن قورقوکز .
هیچ بر سیمسار ، هیچ بر ایش آدمی حقیق جمعیتچی
اوله ماز . برکره بر اویننده کورمشدم . اسمی عقلمده
قالمدی . مؤلف ، هرکسی اقتناع ایتمکله مشغول اولان
بر آووقات اینی بر زوج ، اینی بر پدر اوله بیلیرمی ؟ ادعاسنی

موضوع بحث ایدیور . و بتون مضحکه ده ، بو سویه
و بو قفاده بر آووقاڤک و ظائف زوجیت و ابونده بیه ،
سائقه اعتیادله ، هر یابدیغی اغفال اولدیغی میدانه چیقاریور .
ایشته ، اصلا حسیات نجیبه لری اوله مامسی لازم کلن بر طاقم
ایش آدم لری ، نه قدر چوق لاقوردی سویلر لرسه سو -
یلسونلر ، انجام کار ، امور ملیه و وطنیه ده ده بر « آوقات »
ویا بر سیمسار اولمقدن بشقه بوشیء دکدر لر .

خلاصه مقال اتحاد و ترقی جمعیتی غلطه دن نور عثمانیه
مرکز عمومیسنی نقل ایتمدکجه استقبالی تأمین ایتمش اولماز .

صوک محاربه لردن صکره مملکتتمزک مدافعه سی

عهد حمیدینک اردویی و دو نیمی مهمل بر اسی ،
درت آدم اوتده بولغارستان دهشتلی تنسیقات و تشکیلات
عسکریه یاپار ایکن بزم خاصه سوس عسکرندن ماعداسنه
اهمیت ویرمامکلمز ، عبدالعزیز مرحومک وجوده
کتیردیکی سفن حریره نی ، خلیجده ، مدیالره مغلوب
ایتدیرمکلمز کبی آغیر بر مسئولیتی تاریخ ، شمدی به
قدر ک نادر قید و تثبیت ایتشد .

بناء علیه محمود شوکت پاشا مرحومک اردویی تنسیق
خصوصنده کی ، بعدالمشروطیه ، غیرتی جدا شایان تذکاردر .
بر درجه یه قدر دوزلمش اولان بر اردونک فرقه جلیق
سائقه سیله عادتاً « تره » ایدلسیده ناظم ، غازی احمد مختار
و کامل پاشالر ایچون ایدی بر لکه در .

هیچ اولمازسه مدافعه یه قادر بر اردومن بولونسه
ایدی بالقان اتحادی وجود بولمازدی .

بر این معاهده سنک دقیقه امضاسندن اعتباراً - هیچ
اولمازسه بولغار اردوسنک ایکسی نسبتنده - تنسیقات

عسکریه یا پملی ایدک . كذلك ایکی یونان دو تناسی سیو کله کنده
بر قوه بجزیره من اولمی ایدی . بو ، هر حاله . قابلدی .
ظن ایدرم که تاریخ عبدالحمید ثانی بی محاکمه ایده چکی وقت ،
ابتدا بو عظیم مسئولیتی پیش نظره آله جقدر .

شمدی اولوالالبایمه خط ابله ، صوک محاربه لارک
خاتمه سیله ۱۲۹۳ محاربه سنک نهایتی مقایسه ایده جکم .

روس محاربه سندن چیقدیغمز وقت هر نه حاله ایدی
ایسه ک ، شمدی ده ، او حاله یز . او زمان اردو و
دو تنمای تنسیق ایتمکله کمز لازم ایدی . شمدی ده بولوزوم
اساسی کمال وضوح ایله نظره چار پیور .

تسلیمات خصوصاً صنده کی عطا لیمز بزی فلا کتدن فلا کته
او غراتدی . اکر بوندن صکره مدافعه مملکتی . اولاد
وطنک عسکر اولوق اوزره تنسیق و تسلیم حندن بشقه ،
مثلا دیپلوماسی مانورالرنده آرایه جق اولور سه ق ، بو کون
یارین . بر سنه ، بش سنه صکره صوک مقاسمه یه حاضر .
لنملی یز . محاربه دن صکره بر آز وقت قازانمش اولیور ز .
بتون دشمنلر من حوسه . آنار طویلانوب بر حرکت
قادر اولونجه یه قدر بزده طویلانیه بیلیرز . شوراسنی ده
سویلیه ییم که ، برچوق اسباب طویلانیه یه ، بز دشمنلر من
قدر یورولدیق . حال بو که اعدامن یورولدیلر ، توکندیلر ،

سوزولدير . آنلرك اولوب اوله جقلى بودر . حالبوكه بزم ايشلتيله جك ، حتى ترهين ايديله جك دها بر چوق منابعمزر وار . نفوسمزرده آنلرك مجموع نفوسندن زياده در .

مدافعه من مسئله سى موضوع بحث اولوركن يالكز بالقان حكوماتى و خصوصيله يونانستانى دوشونونه جك اولور ايسهك بيوك بر خطا ايتمش اولورز . جريان وقوعات ، سائر دولتلرك احتراضلى ، بيدارنده اولان خصوصتار اوله عجيب ، ناكهاتى ، اولدن كشفى کوچ وضعيتلر احداث ايدبوركه اك دورين ديپلو- ماتلرى بيله جيرتده براقبور .

كيمك عقلنه كليردى كه باجاق قدر قره طاغ تركيه به قارشى اعلان حرب ايله غلبه ايديه جك ؟ شهه سز . قبل الحرب هر كيمه صور ولسه ، قره طاغك تركارى تعجيز ايديه بيله جكي فقط ، انجام كار ، بلكه اوزون مدتده مقهور اوله جفنى سوياردى . فقط عيى زمانده ديكر اوچ دولتك اعلان محاصمه سنى اورته به قوييكنز . . . .

ايشته بونك كبي بعض غريب وقايع اولبور . خياله كليان وضعيتلر قارشيسنده بولونمق قابلدز . آنك ايجون روسيه به قارشى ده تايمين اسباب مدافعه دن بحث ايدرايسم

خیالاته قاپلیدیغمه ذاهب اولونمسون . بزده یا ککش بر
طرز تلقی وار . کوچک بر دولته قارشی محاربه دن بحث
ایدیلورسه ، طوغری اگری ، بر مطالعه درمیان
ایدیلور . حالبوکه روسیه و یا انسلکتریه قارشی اسباب
مدافعه مسئله سی موضوع مناقشه اولورسه : اورالر
قدر کیتمه ییکیز ! بز هیچ دول معظمه دن بری ایله محاربه
ایده بیلمی یز ؟ آنلره قارشی آنجق دیپلوماسی دالاورا -
لری ایله برشی ، یاپیله بیلیر و الا فلا . . . دینیور .

(اسویچره نك اسباب مدافعه سی درت دولت معظمه یه
قارشی اولدینی اونوتلاملیدر .)

خیر ! کیم ادعا ایده بیلیرکه یازین ویا او برکون
بان جرمانیزم ایله بان سلاویزم طوتوشمسون ؟ بر طرفدن
آلمانیا و آوستریا - مجارستان و آنلره التحاق ایدن ایتالیا
قوة ظهریه سی ، دیگر طرفدن اسوچ ، حتی ، براوچونجی
جهتدن ژاپونیا ، بوسنه ، بش دولتک جسم عثمانی یه
بردن هجومی کی ، موسقوف دولتک اوزرینه هجوم
ایتمسونلر ؟ بویله بر وضعیتده ترکیه بی طرفلغنی اعلان
ایدرسه ، روسیه ده کی اسلام وغیر روسلرک دعوتنه اجابت
ایتمزه ، اتخار ایتمش اولور .

كذلك انكتره نك علمنه بر اتفاق عمومي ترتيب
ايديله بيلمسي ده جمله محتملاندر .

بو سوزلرم اصلا ظنون و اوهام ظن ايدلسون .
قارلري تصديع ايتك ابسته ايدم ، بوراده ، بر چوق
ادله تاريخيه سرد ايد بيليردم . بو دلائك سو كنجيسي ،
متفكر ك ورومانيا نك بولغارستان اوزرينه يوكلنمليدر .

اكر سياست خارجيه مز ، « بالقانردن ايمانم قدر ايمم »
دين خارجيه ناظر مزك عقل و كياستي ايله محاكمه ايديله جك
اولورسه ايشمز فنادر . كشف استقبال وظيفه مزدر .
سياستي ، احتمالات آتیه بي ، بر شطرنج اويونجيسي و بر
اركان حرب ضابطي كبي درپيش ايتك لازمدر . فقط
بونكله برابر ، بو اويونجی ويا ضابط ، محاکمته بر آزده
شعريت « ليريزم » قارشدير مليدر . آمال مليه نك انكشا-
فانده ، محاربه لرده ، مقاتله لرده ، اختلال لرده ، هر حالده ،
علم و فنك ياننده ، بر مقدارده « ليريزم » واردر .
و بو لازمدر .

شعريت الجاسيله در كه بولغارلر امپراطور سيموني ،
سربار قرال دوشاني بعث بعدالموت سرينه مظهر ايتديلر .
بويله بر جدی ، تحرياتندن صرف نظر ، بوله میان قره طاغ
قرالی نيكييتاده بر « بالقانسقا چاريچا » احداث ايتمشدی .

بزم حرکات و تشبثاً تمزذن بک مجرد و مستقل اوله رق
أور و باده بحر انلر ، غلیانلر ، عمومی محاربه لرظهور ایتمی
ممکناتندلر . بر محاربه عمومییه احتماله قارشى بزم وضع
و حرکتمز نه اوله جقدر ؟ قاچ درلو ونه شکلده حرب -
عمومی اوله بیلیر ؟ بو معادلات و محتملات ایله بر آرز
بینمزی یورمالی بز .

جانندن بیقمشلك وضعیتنده بولونمق مقدمه موتدر .
حالبو که ترکلرک دها بک چوق قابلیت حیاتیه لری واردز .
مدافعه به حاضر لئمق بر امر متختمدر . بو خصوصه
فدا کارلغک صوگ درجه سی ایلملیدر . « صوگ درجه » دن
آز فدا کارلق دیمک ، ئولومه رضا کوسترمکدر .
لوله بورغازدن صکره نه هولناک دقیقه لر کچیردک !
آیا صوفیه ده ، بلغار نفرینى دکلسه ده ، خیالی کوردک .
هر آتمز بر اندیشه ایچنده کجدی . قورقدق . اورکدک .
دتره دک . فقط بونلری چاپوق ارنوتیوروز . قید معاش ،
بزی ، استقبالمزک تأمیندن زیاده مشغول ایدیور .
آطلر و بالقان مسئله لرینک نه حال آله جغنی هنوز
کسیدیره مم . بلکه بو سطرلرک تحریری ایله طبیی آره سنده
کچه جک آرز بر زمان ظرفنده بیوک بیوک وقایع و محاربات
اوله بیلیر . زمان بوکا بک مساعددر . بلکه تحدث ایده جک

وقایع مدافعه مزك شكافی تفرعات اعتباریله دکشدیره بیلیر .
فقط ، بو مطالعاتدن صرفنظر ، ینه ، مدافعه مستقبلیه من
حقنده بر ایکی سوز سویلیه بیلیرم .

پای تختك مدافعه سی برنجی وظیفه مزدر . قسطنطنیه
بر قاچ درلو مدافعه ایدیله بیلیر و بو صور مختلفه تدافعیه
هپ بردن اولورسه مشمردر . له الحمد ادرنه ، قرق کلیسا ،
مرادلی بزده قالدی . ادرنه و قرق کلیسا . واقعنك ،
صوك طرزده ، کال جدیدله تحکیمی . تکفور طاغی - مرادلی
خطنك بر ثانیه غائب ایدلمدن انشاسی بر فرض عین ملیدر .
بو برنجی خط تدافعی تأمین ایدلدکن صکره ، عینی عملیاتی
چتالجهده یایمق ضرورتی واردر .

بونلرله متوازی آق و قره دکز بوغازلرینی زرهلی
طایبه لر ایله احکام ایتمك استقبالمزك تأمینی دیمکدر . بویله
اوله جق اولورسه بولغار و یونان کی رقبای صغیره دکل ،
دول معظمه دن بری بیله بر سرگذشت تحریسنه کوچ
جسارت ایده بیلیر .

بوندن ماعدا ارضروم قلعه سنك ویا او جوارده بعض
نقاط عسکرینه نك ایلك بر روس هجوم محتملنه قارشى
احکامی و عجم حدودینك مضبوطیت آلتنه آلمسی

واجبدر . ولایات شرقیه نك مركزه ربطی ایسه بزم
ایچون بر جان مسئله سیدر . حجاز خطنی یابدینی کبی ،
حکومت ، بو خطی ده کندی نام و حسابنه و کندی
وسائطی ایله یابیلیر . حجاز شمندوفرینی بر عزت پاشا
باشه چیقاره بیلیر ایسه ، نیچون ژون ترکار ، بر ولایات
شرقیه خط حدیدیسی یاپه مسونلر ؟

بغداد شمندوفری دردست انشادر . فقط ، امیر مکه
ایله ائتلاف ایدرک و هر نه یابیلماق لازم کلیرسه یابیلهرق ،
حجاز خطنك مکه مکرمه یه قدر تمیدی بزم ایچون بر
مسئله حیاتیه در .

مواقعك احکامی ، بر ایکی تیمور یولنك یابیلرسی
ایله برابر قوه بجزیره مزك از سر نو تنسیق و احدائی بر
مجبوریت قطعیه تحتنده در .

وقتیه قاپریئیل نورادونکیان افندی کبی بعض رجالمز
قوه بجزیره یه عدم احتیاجمزدن بحث ایدورلردی . بویه
جانیانه مطالعاتك نه قدر وخیم نتایج ویره بیله جکینی درت
پارهلق یونان دونماسنه قارشی هیسج بر شی یاپه مامقلغمز
بزه او کرتدی .

کندیسی ایله حدود مشترکه من اولمدینی حالدیه یونان
دشمن طبیعیمزددر . وبوکا قارشی آنجق دونما ایله مقابله

ایدیلیر. یونانک، آتی قریبده، تزايد خصوصتی رأی العین کوریورم. بونک ایچون بزه قوتلی، شوکتلی بر دوتما لازمدر. کذلک سواحل مزبک اوزوندر. شمندوفرلرمن بک آزددر. ایکی بوغازده حاکم و مالک بولونیورز. بونلر هپ دوتما ایستهر. دوتما بزم ایچون اردو درجه سنده مهمدر. دوتما من سیار بر اردومن دیمکدر. کذلک بر طاقم مضمهر آملزک بر کون استحصالی دوتما به باقار. آلمانیا امپراطوری: «استقبالمز، بوندن صکره، دکزده در!» دیمشدر. بو سوزی حکمدار ذیشانمزده تبعه ملوکانه لرینه سویلیه بیلیرلر.

فکر قاصرانه بجه بزه - شمذیلک - علی العاده دکل، سوهر درد نوط شکلنده اوچ «اونیته» و بونلرک تسهیل حرکتی ایچون تقریباً آتی قروازور، اون ایکی طور- پیدو کچر، یکریمی درت طور پیدو ستمجبوطی، بر قاق حوض سابع، بر دوزینه نقلیه کمیزی، الخ، لازمدر. حال حاضرده کی دوتما تعمیر و اسلحه سی تجدید ایدیلیرسه بر ردیف دوتمانی وظیفه سنی ایفا ایدر.

بحث ایدیلن بو تسلیحات ماده دن ماعدا از سر نو لوازمک تجدیدی ایجاب ایتدیکی کی اردو و دوتمانک معنویات، معلومات، انتظام اعتباریلده تنسیق، ظن

ایدرم ، بلکه تنسیقات ماده‌سندن دها مهم بر نقطه‌در .
بو خصوصده تطویل مقالی زائد کورورم . عسکره
قوماندا ایدنلر بو جهتی البته بر باشی بوزوق محرردن
دها ایی دوشونورلر .

بو فصلده بحث ابتدیکمز اصلاحات ، تأسیسات
و تسلیحات ایچون لا اقل ایکی ملیار فرانق (۸۸ ملیون
لیرای عثمانی) به احتیاج واردر . بو یاره‌نک تدارکی اک
اساسلی مسئله ملیه‌در . آنجق بر او قدرده احتیاجات
اقتصادیه‌مز ایچون یاره بولملی بزرکه مدافعه ملیه‌مز حصر
ایتدیکمز استقراضک سه‌رویسفی اوده بیله‌لم . عاقلانه ،
مدبرانه بر سیاست ایله بو یاره‌یی پارس صرافلرندن آلمق
محال دکلدرد . و ژون ترک حکومتی اقتدار و بصیرتی
آنجق بو معامله‌ده کویستره‌جکدر .

یونان دولت معظمه بحریه سی

یان الینیزم قسماً حصول بولدی . حتی حدود احتراض
خارجنده طوتیلان بر طاقم یرلر بیه بکروش معاهده سی
موجبجه یونانستانه التحاق ایتدی . فقط بونکله برابر
کرة ارضده نه قدر روم وارسه قرال قسطنطنیک تبعه سی
دکدر . بالقاندری بر طرفه براقلم . نفس ممالک عثمانیه ده ،
پای تختده . ینه روم اقلیتلی وارددر . و بو اقلیتلر موجود
اولدقجه یان الینیزم فعالیتلی نزیید ایده جک و خصوصیه ،
حرب اخیر مناسبتیه بیون یونانستان بو پولتیقه کرمی
ویره جکدر . آطه نرک نه شکله کیره جکلی بیلمم . بوندر
یونانستانه کچرسه . آتته قایدنه سی رولنی دهها بیوک بر
سهولتله اجرا ایدر . کچمز ایسه ینه فعالیتنه خلل کلز .
یان الینیزم برده امپریالیزی ایجاب ایتدیر بور .
یونانک آمال جهانکیرانه سی غیر قابل انکاردر . هر یونا
نلینک هدف نظری آناطولی ساحلر ایدر . بو صورته
آتته رجالی سابق یونان مستعمره لرینی احیا اتمک ایتدیورلر .
ترکیء اللسان . رومی الوجدان بر طاقم قرمانلی وطنداشلمزک

اعماق قلبینده بو غایه موجود در . یونان حکومتی ،
قسطنطنیهیی ، آطالر دکزی سواحلی ملک مغصوبی تلقی
ایتمکده در . آینه ارباب حل و عقدی آناتولینک
اورته سنده مستعمر لر ایدنک فکر نده در لر .

غصب ایتدیکی ایالات آنده قاله جقمی ؟ قالمیه جقمی
بیلمه یز . فقط هر حالده یونان بیودی . آنک بیومسی
احتراصاتیده ، فوق العاده ، بیوتدی . بوندن صکره
آینه قاینه سنک آینه اسکیندن زیاده پاره و عسکر
کچه بیلیر . کذلک بر طاقم مهم مواقع عسکر یه ده ، سودا
کبی ، البوم ، یونان اراضینده بولونیور .

حرب اخیر ، بتون سیاسیونی شاشیرتدی . حالا
خاطر مده در : فرانسه خارجییه ناظر اسبق موسیو غاریئهل
آنوتو ، کرید ، نه ترکار کر ، نه یونانلیار کر ، بحر سفیده
حاکم اولان اک قوتلی دوئمانکدر دیوردی . طبرق و بومبا
لیمانلری ایتالیا یه کچدکن صکره ، محافظه موازنت ایچون ،
سودای انکلتره اغیاره بر اقاماز دیورلردی . بتون بوفرضیه
و نظریه لر محو اولدی . آکلاشیلان کمیچیلک اسکینی کبی
دکلدر . سریع و بیوک سفائن حاضره ، بلسکه ، دکزلرک
اورته سنده ، آرتق ، لیمانره محتاج اولیور لر .

بنون بو مطالعاتدن صرفنظر آطه‌لر دکزننده کی اسکی
موقع حاکمیتتمز یونان کبی علممزه احتراضی پک بیوک
اولان شیماریق ، خیالپرور ، خودکام بر دولته کچپور .
وضعیت بحریه پک دکشمشدر . آق دکزده علاقهلری
اولان دول بحریه بو وضعیتنه قارشلی نه طور آله جقلر ؟
بوراسنی ده شمیدین کسیدرمک مشکلدنر .

هر حالده ، نه دینورسه دینسون ، یونان ، موقع
حاضرندن استفاده ایتمک ایسته یه جکدر . فی الواقع یونانک
بالقائنده یکی رقباسی پیدا اولدی . فقط بو کیفیت آنی
آق دکزده فعالیتدن آلیقویه ماز . حکومت عثمانیه نک
تخریبی ویا تخریبنه معاونت یونانیلنگ ملی و ازلی غایه لر-
ندن بریدر .

یونانستان اردوسنی تنسیق ، دوئماسنی تزید ایدیور .
بالطبع پیره و شیرا ترسانهلری کبی ، کریدده و مواقع
سائرده ترسانهلر یاه جقدر . کریدلیرک و سائر آطه لیلیرک
کیجیلک خصوصنده کی استعداددن استفاده ایده جکدر .
لدی الحاجة آناطولی سواحلنه سرعتله نقلی قابل بر اردوده
وجوده کتیره جکدر . بو ائشاده فنار پظریقخانه سی ،
علی العموم روم پاپاسلری ، مکتب خواههلری ، پروپاگاندا

آجنته‌لری ، مطبوعات ، داخل‌مزده بك چوق كورولتی
چيقاره جقاردر .

یکی وضعیت هپ بونلری ایجاب ایتدیر یور . بزم
بوکا قارشی کله من لازمدر .

شوراسنی ایجه بیلملی که رومار ، ولوکه مساند
عثمانیه نك اك یوکسکارینی اشغال ایتسونلر . موجودیت
عثمانیه یه طرفدار اوله مازلر . بونلرک صداقته اینامق جانیانه
بر جنت اولدینی کبی آنلری طریق صداقته ارجاعکده
امکانی یوقدر . روم ترکه صادق اوله ماز . روملردن
حسیات صداقتکارانه دکل ، ماشااتکارانه بیله بکلمک
حماقتدر . استثنا قبیلمدن بیله صادق رومه تصادف ایدیله من .
ایشته بو حالت روحیه بی بیلملی و آنک اوزرینه بنای محاکمه
ایتملی یز . بونلره اوز وطنداش ، قرداش معامله سی یاپار
ایسه ک . ابتدا ، کندیلری بزم بو صفوتمزه کوله جکلردر .
بونلرک حقوق انسانیه و مدنیه سمنه تعرض طرفدار ی
اوله مام . فقط دام اغفاله طوتولوب ، مثلا ، کندیلرینه
آشوری حقوق سیاسی و برمیهم . مادام که بونلر دولت
ایچنده بر جماعت مختاره شکلنده یاشامق ایستورلر ؛
آنلری ، او حالده بر ائق موافق مصاحبتدر ؛ شو قدر
وار که دولته ایصینمیان ، آنک غایه سندن بشقه بر امل

بسیلیان بر جماعت ارکانده مناصب حکومت امنیت
ایدلما میدر . حتی بونلرک عسکره آلتامی بیله دوشونیه .
جک بر مسئله در .

رومانیا حکومتی یهودیاره تبعه معامله سی یامبور ؛
آنلری ساده جه محمی تلقی ایدبور . ظن ایدرم که بزده
روملر می بو سویده عد ایدرسک هم کندیلرینه . هم
بزه اینی اولور . طرفین بیهوده مر ایلدکن واز کچمیلدر .
روم رومدر ، ترک ترکدر ، آره لرند چاره اشلاف
یومدر . دیگر ملیتار کبی ، روملر ، امالیه کلز . بونلری
غایه عثمانیه به طوغری اماله محالدر . قباحت بزده دکلدر :
بز اسکیدن بری آنلری وطنداش تلقی ایتدک ؛ کندیلرینه
حقوق مدنیه ، سیاسییه و طبیعیه نك جمله سنی و پردک .
روملر بونی قبول ایتدیلر . (ه مقدرات تاریخیه ، ده
مندرج فصل مخصوصه مراجعت) بو حال فعلی به فارشی
بز کوشک طاورائیر ایسه ک آنلرک تفوقنی تصدیقندن بشقه
بر شی* یامش اولماز .

افکار می بر دستورله اجمال ایدلم : داخلده
روملره یوز و بر میه جکیز ؛ بونلری رنجیده ایتدک ، حقوقدن
محروم براقق ، آنلره فارشی ظالمازه طاورائیق بر ترک
عقل و خیالنه کلز . یالکیز بوندن بویله روملره عثمانی

نظریله باقق بلاهتی ارتکاب ایتیمه جکیز . خارجده ، هرکار
 و زارده ، روم دولتی دشمن بیله جکیز . پیره ده دکزه
 بر صندال ایندیریلورسه ، بز ، استانبولده و ازمیدده
 اوچ صندال ایندیره جکیز . موامیزی یونان هجوومه
 معروض قالماق ایچون ترصین ایتک مجبوریتنده یز .
 روماره قارشی قوتله حقمیزی مدافعه ایده جکیز . آنلرک
 بول بول ابدال ایتدکلری ییزانتین توجهاته اینسانیمه جغز
 و ممکن مرتبه ، ملتجه ، رومارله طارغین اوله جغز ،
 آنلرله آز اخذ و اعطا ایده جکیز و ساحه مساعیده
 آنلرک یابدقلرینی بزده یاپوب کندیلرندن آرتق وارسته
 بولونه جغز .

ایشته روماره قارشی بویله بر پولتیقه تعقیب ایتلی یز .
 لهیلر و فینلان دیالیرک موسقوفار حقننده نه فکرلری
 وارسه بزده رومار حقننده او یله فکرلرمن اولمیدر .
 یوقسه ، مدلینک اشغالی کونی ، سوقاق اورته سننه ،
 باشنده آوره روف قاسکلهتی ایله چوجوقلرک طولاشمنه
 اغماض ایده جک درجده قانسزلق و جانسزلق کوستره -
 جک اولور ایسه ک کره ارض اوزرنده دکل ، دار عقباده
 بر وطن اتخازینه تشبث ایتلی یز .

روم لردن بر آز اوزاق بولونمك تصفيه اخلاقن
اعتباريله ده اهميت مخصوصه سی واردر .

روم لره پك يقين او طورماز ايسهك بر طاقم يكي
مزاي ا اكتساب ايده جكز ، كذلك ، مزايای موجوده مزی
محافظده پك او قدر كوچلك چكويه جكز .

روم ، قديم يونان ديمك دكلدر . آثار سائر مدوده
افلاطونك منسوب بولونديغي قوم نجوي ، حتی يونان
كوله لری يانيه قلعه مزی دليك دشيک ايتديكي برهنكامه ده ،
تقدير دن خالی قلامشدم . اك بدیعی مدنیتی وجوده كترین ،
هند و مصر مدنيتاریخی الكظريف برشكده تكامل ايتديرن
آينه ليرله شمديكي روملرك مناسبتی ، حال حاضرده كي
اسپانیولر ايله روماليرك مناسبتی درجه سنده در .

مع التأسف ، هر ملت كبی ، يونان قديم ماتیده
قوانین لا يتغيره تاريخه رام اوله رق ، اقوام متوفيه
صره سنه كچمشدر . بوكونكي قالا بریا اشقياسی قاتون ،
تا كيت و سوئه تونك احفادی اولديغي كبی ، روملرك ده
فلس و جالينوس ايله مناسبتاری يوقدر . بونلر يونانلی
دكل ، رومدرلر . يونانليغك اصل وارث مدنيتلری
عربلدر . بوزوق ، جيويق ، سرسری ، برطاقم روما
حيدودلری ممالك تاريك ادوار انحطاطنه يقين بر زمانده

یونانستانی بر روما ایالتنه قلب ایتشاردی . اوزون مدت
آنلر یونانستانه یرلشدیلر . یونانلیق بتون بتون سوغمش ،
محو اولمشدی . اسلاولر ، جنوزلیلر ، وندیکلیلر و قس
علیه البواق ، بتون ملتلر ، فرنسکلر ، ارمینیلر ، کرک
یونانستانده ، کرک قسطنطنیهده یکی بر روم ملیتی تشکیل
ایتدیلر . واقعا بونلر ، بالآخره ، وحدت ملیه نك تأمین
اپچون اسکی یونانلیغه استناد ایله آنی احیا ایتدیلسهده ،
مصرآ ادعا ایدرز ، ارستطالیسارک منسوب اولدقلری
ملت بشقه ، شمدیکی روملر بشقه در روملق بیزانتینیزی
احتوا ایدر . بیزانتینیزم تردیات اخلاقیه نك مراد فیدر .
بلسکه عثمانلی ترکارینک تدنیاتنه بادی اولان اسپا بدن بری ده
بیزانسه خلف اولملریندر . (« تاریخ تدنیات عثمانیه » به
مراجعت) . بیزانس میقروبی روحزه نافذ اولمشدر .
بوندن صکره روملق عالمدن اوزاق یاشار ایسه ک طبیعیدر که
جیادت خلقیه مزنی محافظه ایدرز .

بیزانتینو پاتی دیه بیله جگمز داء بیزانسه طوتولمدن
عثمانلیلر نه قدر قهرمان و بهادر ایدیلر ا وقتساکه
بو مرض بزه مستولی اولدی ، ظاهراً فضله اینجه لک ،
بر طاقم اجنبی اخلاق و عادات آره مزده شایع اولدی .

آرتق فلاكت اخيره دن صكره بيزايتنوياتي به قارشي آشيلاد .
نملي ز . شاياز تقايد و كنديلري ايله مناسبته بولونيله .
بيله جك دها جيد ، غير متردي ، صاعلام ، سالم برچوق
ملتر و اردر . ظن ايدر م كه ملي قطع مناسبتر انتباه
اقتصاديمزي استلزام ايدر . روملك استعلاى اقتصادياري ،
اصنافلق خصوصنده تركلري مغلوب ايتمشدر . حالبوكه
طاسارلدبغم طلاق ملي تركلره شمدي به قدر ايتدكارى خطايي
كوستر و يواش يواش تجارتي ترغيب ايدر .

نتيجه مقال : دنياده موفق اولمق ايچون دوستي ،
دشمنى تفريق ايتمك . هرايكيسنه قارشي ياييلمسى لازم كان
معامله يي بيلمك اقتضا ايدر . روملر ، قسطنطينيه نك
فتحي كوندن بري برخط حركت اتخاذا ايتديلر . يونانستانك
يوم استخلاصنه قدر باباسلرك ، خواجلرك ، متحيزانك
وظيفه يي روم مليتني . دين سايه سنده ، على حاله محافظه
ايدى . بونلر تركلره دوست و قرداش نظريله باقديلر .
آنى مستولى و غاصب كوزى ايله كورديلر . بالاخره
ضعفمزدن استفاده ايدم جك زمان كلدى ، (ائنيكى آتوريا)
تشكل ايتدى . روسيه ، انكلتره ، فرانسه سايه سنده
بر كوچك دولت ، دول مستقله صره سنده اخذ موقع
ايدم بيلدى . بو دولتجك بر اساس تشكيل ايدبوردى .

آئینه آئینیزمك كعبهسى اولدى . بتون اميدلر ، امللر ،
غايهلر اوراده طوبيلاندى . ترك اسكيدن فنا بر كوزله
كوريليوردى . ترك خصوصتى تزايد ايتدكجه يونانليلق
تعالى ايتدى . بو بفضك كسب شدت اتمسى روملره يكي
بر روح ، فوق العاده بر ارادت ، بر خواهش ويردى .
بتون يونانليلر قوى بر ايمان ايله پان آئينيزمه صارلديلر .
بو غايهك قسم اهمى حصول بولدى .

اكر بزده قسماً آئيده يونان رعاياسى اولمق ايسته مز
ايسهك تاريخى اونوتماملى و روملرك حقمزده بسلدكارى
حسياتك عيى ايله متحسس اوله رق كنديلرينه عيى سلاحه
مقابله اتملى ز . روملق ، يونانليلق تركلك و عثمانليلق ايله
ظاهراً بيله ائتلاف ايده مز . قل يا ايها الكافرون ....

أوروبا موازنه سی

آرتق سیاستدن آ کلاماز اولدم . شمدي به قدر موازنه نی ادامه ایدن بر طاقم دستورلر واردی . بونلر بر بر اورته دن قالدیور . ترکیه نك تعهد دولی آلتنده بولونان تمامیت ملکیه سی . سودا لیمانه دائر اولان مطالعات ، آق دکزک ستاتوس قوسی ، یکی بازار سنجاغنك وضعیتی ، درافع ناخ اوستهن نظریه سی . . . . بوندری مهما امکان رعایت اولونور و هیچ اولمازسه ، اوروپاده ، بر قاج سنه ، دهها موازنه به خدمت ایده بیلیر شیلر تلقی ایدردک .

روسلا آیاستفانوسه کلیر کلز انکلنزلر « طور ! . . » امرینی ویرمشلردی . بونک کبی دهها بر طاقم وقوعات تاریخیه ، اوروپاده ، مختلف « اوطوریتهلر » آره سنده نوعما بر توازن بولوندیغنه دلالت ایدردی . آ کلاشیلان هم اوروپاده آدم قلامش ، همده اوروپا ظن اولوندیغندن زیاده سونمش ، توکنمش ، کهنه لشمشدر . اوروپا زعم

ایدلیکی درجده قورقونج بر شیء دکلدرد. هله « هیئت -
دولیه » ، « دول معظمه » ، ترکیارینک پک او قدر بیوک
بر معناسی یوقدر . یزمارق ، اوچنجی ناپولئون بجا :

« اوزاقدن بر شیدر ، یقیندن هیچ بر شیء دکلدرد . »
دیمش . بو سوز ، شمدیکی اوروپانک تعریفنده سرد
ایدیله بیلیر . آلتی دولت معظمه ، مهمجه بر نقطه اوزرنده
اتفاق ایده میورلر . مشترک تشبثادن بر نتیجه حقیقه میور .
اورویا دولترینک جمله سی حربدن قورقیور و اورکیور .
بالقاندرد نه اولورسه اولسون ، کندیلارینه طوقونور
بر یری اولدقجه آغیز آچمیورلر .

آلمانیالی داهی بلید فرهدریق نیچه اوروپاده ، بوندن
اوتوز سنه اول ، عمومی بر « نیهیلیزم » [عدمیون] ده
منتهی اولان بر ضعف قوا کورمش ایدی . بو ضعف ،
شمدی ، اوروپانک سیاست عمومیه سندهده رونما اولیور .

شو انمودجی (تپیق) مثال توضیح مدعا به وافیدر :
بکرش مصالحه سمندن صکره بلا استثنایتون دول معظمه
منضمه ادرنندن چکیلکیزا دیه باب عالی به امر و یردیلر .
حتی یار وفادارمن روسیه ، اگر چکلمز ایسه کز صرافلره
خبر کوندره حکم ، سزه یاره و یرمه جکلر ، آچلقدن
تولور و ینه ایکنجی یا تخت کزدن چکیلیر سکیز . سلیمیه

جامع شریفی « آیوس نیقولاس که فردیناندوس » نامیله
اورطودوقس بازلیقنه تبرکاً تحویل ایدیله جککر. دیدی .
انکلیز خارجییه ناظری سور اواردغره ی ده فصیح
و بلیغ بر نطق ایراد ایدرک لوندره مصالحه سی احکامنه
رعایت ایتک لازم اولدیغنی ، هم روسیه دن قورقهرق
شدتله ، هم ده اهل اسلام دن احترازله ، هر صورتده
قابل تفسیر دیپلوماتیق سوزلرله ، امر و توصیه بیوردی .
نتیجه : « اوغورلی » سعید پاشانک تحت ریاستنده کی
عثمانلی قابینه سی کوزل بر متسانت و جلادت نمونه سی
کوستردی ؛ استانبولی فتحه و آیاستفانوسده قرال فردیناندک
اسمنی (سیمون) ه تحویل ایله آیاصوفیه ده آنک باشنه
یکی بر اکلیل شوکت کچیرمکه عهد و میثاق ایدن جنرال
صاووف ، قلیجی بر طرفه براقهرق ، آئنده باستون ،
صلحی عقد ایچون استانبوله کلدی .

بر قاحشه بیله ، شمدیکی أوروبا کی ، سوزینک پاچاورا
ایدلسنی ایسته مز و بوکا تحمل ایدمز . Prostituée
کلمه سی ، مع التأسف ، ترکیه قابل افاده دکادر . بونکلله
برابر قیریق بر کلمه ایله مافی الضمیر می بیسان ایدمز :

بو معامله سی ایله ، أوروبا ، بر مرتبه دهسا (تفحش)
ایتدی .

أوروبا دولتلرندن بری ، منفرداً ، برشیء یاپه بیلیر .
بو بر قضیهء ثابته در . فقط جمله سی بردن . (صولک وقایعه
پکینک أوروبا مختلط عساکری طرفندن اشغال موقتی
کبی بعض وقایع استئنا ایدیلیرسه ،) هیچ برشیء یاپامازلر .
چونکه ایکی ترتیب دولی آره سنده اتفاق و اتحاد اوله میور .
آره لرنده کی اختلافات و احتراصات چوتجه در . کذلک
بری دیگرندن زیاده جه محترزدر . بری دیگرینک خطاسندن
استفاده ایتمک ایسته ر . هر بری ، هر ایشده ، عجبسا
آلدانیور میم ؟ قید و اندیشه سنده در . کذلک بونلرک
جمله سی ، حرفت و تجارت سایه سنده ، ایشارینی پک یولنه
قویمشاردر . بو حضور و راحتدن بر دقیقه محروم اولمق
ایسته مزلر . کذلک حال حرب ایله اوروپانک بر آیدن زیاده
یاشایه بیلیمی بر آرز مشکلدر . تمادیء محاربات اوروپایی
آج براقیر . ایسته بتون بو حالات غربی « فاسق محروم »
موقعنده بولوندیریور .

أوروپانک بو ذهنیتی بیلملی یز . کذلک ، عالم غریبه ،
وقتیله ، سیاستی تبدیل و تحویل ایتمک قابلیتمده اولان

بیزمارق کبی ، به قونسفیلد کبی اعاطمک موجود بولو -
نمدیغنی ده ایجه ا کلاملی بز .

بونلرک جمله سنک فوقنده بیوک ، پایانسز بر قدرت
ارادیه یه ، ینه بیوک ، پایانسز بر نیکیمنلکه محتاجز . وقایع
اخیره دن مستنبط بر مثال مدعای تأیید و توضیح ایدر :
مختار و کامل باشلرک هیئت و کلاسی بیوک ، پایانسز
بر ارادتمزلکه ، کذا بیوک ، پایانسز بر بدینلکه مالک
ایدی . بو مجلس حقیقه شایان نظر ایش . مختار پاشا ،
محاربه نك اك جیو جیویلی زماننده ، یخنیلر مظفریتندن
بخت ایدر ، کامل پاشا ایسه ، صوصارمش . بتون و کلا
نورادونکیان افندیمن احتراز و استکراه ایدر ، هرشیئی
آندن کیزلر و شو قدر وارکه آره لرندن آیرمغه جسارت
ایده مزلمش . نورادونکیان افندی ، رفقاسی طرفندن ،
خیانت و اهانتله اتهام ایدیلیر . فقط ، « بیوک قابینه » نك
هیچ بر فردی ، بو سوزی ، بر آرز مدنی جلادت
ابرازیله ، جهراً سویلیه مزمش . بر اووشوقلق ،
که وشکلک ، جاندن بیقمق حالی ، عاداتا باغینلق بتون
هیئته طاری ایش . جهان یانیور ، مظلومین ، فوج
فوج ، روم ایلیدن باب عالی جاده سنه کلیورلر ، کامل پاشا ،

ذهن مریضنده ، دشمنك بولغار اولديغنى اونوتهرق آنك
یرینه رجال اتحادی اقامه ایدیور . رشید بك اوتکنی
بریکنی توقیف ایتدیریور . نورادونکیان افندی ازمستان
ایچون لایحه حاضرلیور و سـفـرایه خوش کله جک بر
جوابی نوطه نك نصل یازلمسی لازم کلدیکنی دوشونیور...
بو قفا ایله عرض تسلیمیتدن بشقه بر شی یایمق قابل
دکادی . حالبوکه دیگر طرفدن ، اتحادجیلرک قوه
ارادیه سی . غلیانه کلوب ، اک مقسی یرلرده بیله بر منفذ
آریوردی . بو قوای روحیه طوبلاندى ، طوبلاندى ،
عاقبت باطلاق وردی . هیچ بر وقت کامل پاشا عونیه سی
باب عالی یی باصوب رأس کاره کچه مزدی . هیچ بر وقت
نورادونکیان افندی اوروپایه میدان اوقویه مازدی . واقعا
ادرنه او زمان کیتمش ایدی ، فقط حرباً کیتمش ایدی .
بر موقع مقدس ، اولاد وطن دروننده مدافعه ایدرکن ،
صالحاً و بریله مزدی . بر چوق ضررله . حتی صالحاً
ویرلدیکی حالده بر چوق منافع تأمین ایتک قابل بیله اولسه
ایدی ، شهرک حرباً ویرلمسی مرجحدی . فقط نورادو-
نکیان افندی بو جهتی آکلایامازدی . یاریشکی آچلق ،

آنک آج روحنی تدهیش ایتمکه ایدی . بالاخره روما-
نیانک و متفقارک بولغارلره اعلان حربندن استفاده ایدرک
سعید حلیم پاشا قاپینه سی قسماً ادرنه ولایتی استرداد
ایتدیردی . کامل ، مختار ، ناظم باشلر ایله نورادونکیان
افندی بویله بر تشبده بولونه مازلردی . کذلک سعید حلیم
پاشا قاپینه سنده بته بعض ماضی انقاضی بولونمسه ایدی
مریحک غربنده کی اراضی ده تکرار اشغال و استرداد
ایدله بیلیردی . . . .

استانبول معاهده سنک استحصاننده کنجدرک بتون
قوه ارادیه سی استعمال ایداشدر . بناء علیه بو عهدنامه
کندیلی ایچون شرف آوردر .

أوروبایه تبصص ایدیلورسه آنک برونی بیور .
حالبوکه وقار و حیثیتک محافظه سی صورتنده آنکله
مکالمه کیریشیلیرسه موفقیت دها زیاده محتملدر . وقتیه
سفرایه طالقاً وقلق ایدن ، آنلرک اوامرنی انفاذ ایچون
هر شیئی ارتکاب ایدن بر دیپلومات ، رأس کاره کچر
ایسه — امین اولیکز — نه کندیسنده ارادت و جلادت
کورور . نه ده ، أوروبالیر آکا قارشی بر موقع احترامده

بولونورلر . بناءً عليه فرنكلرله مذاكره يه كيريشه جك
رجلمزك « بك اوغلى » اركانندن اولاملرى كر كدر .
دوشونكز : دولت سنيه مزك اك اساسلى مدار
استنادى ، حتى بادي قيسامى اولان اسلام قوتندن بر
بك اوغلى لى ديپلومات نصل استفاده ايدر ؟ خارجيه يه
بر خرسيتيان ناظر ك تعيينى اردوى هايوننه جنرال صاووفى
سردار نصب ايتكه بگزهر .

بوندن صكره دائماً جيد قانلى ، حتى دلى قانلى ديپلو-
ماتاره محتاجز . چونكه بالقان وقوعات و حادثاتى دهسا
بر اوزون مدت دوام ايده جكدر . اختلاللر ، محاربه لر ،
مكالمه لر ، قونفرانس لر توالى ايتك قابلدلر . اكر بز
بونلره مداخله ايتز ايسهك اعلام اعدائمزى كندى اليمزله
امضا ايتمش اولوروز . حالبوكه مداخله ده هم شانمزى
اعلا ، هم ممالك مغصوبه مزى استرداد ، هم ده حتى
بقامزى تايمين ايتك وار . فعال و ذى جلادت ، جوال
و پر ارادت بر ديپلوماسى يه محتاجز . مأمورين خارجيه -
مزك عسكرمز قدر بسائى اولمى لازمدر . شمديكى
كهينه ، بوروشمش ، اويوشمش ، حتى ثولمش ، ديپلوماتلغى
تزدلرنده بولونان دولتاره قارشى دكل ، باب على به قارشى
ياپان هيئت ديپلوماتيقيه مزه آرتق تشكر ايتك زمانى كمشدر .

خرستیان خارجیہ مأموری اولماز . بر رومك مشیخندہ
ویا او قافدہ استخدای خارجیہ دہ ویاسفار تلر دہ استخدایمانہ
مر جیدر . بر دہ مأمورین خارجیہ من ، صاغدہ صولدہ ،
دولتی ، اداره و سیاست حکومتی تنقیددن واز کچمیلدر لر .
بر طاقم کنج و اختیار دیپلوماتلر منک اوتدہ بریدہ ،
ممالک اجنبیہ دہ ، بک اوغلی قلوب و قهوه خانہ لر ندہ اجرا-
آت حکومتی مؤاخذه ایتد کارینی کوردم و ایشتم .
و بوکا آغلا یه رق متأسف اولدم . مأمورین دولتک
آووقاتی در لر . کنج خارجیہ مأمور لر من بر آز « موند »
اداب معاشر تندن زیاده وطن پرور لک او کرسه لر فنا
ایتمز لر . خارجیہ نظارتک شمدی یه قدر بر تصفیہ
یامدیغنه تعجب لر ایدیورم . بویله خلوص نیتله رأس کاره
کلن و استانبول معاہدہ سی کی کوزل ، مفید ، شرف بخش
موفقیتر استحصالیدن بر هیئت حکومت ائینه قوتلی
بر « پولوہ رزاتور » آلمی ، آزاجق باب عالینک صوغوق-
چشمہ طرفندہ کی دوا ائندہ تطہیرات یامیلدر .

کریک اورو یادہ . کریک بالقانلر دہ نازک بر زمان حلول
ایتدی . آرتق اوروپا و بالقان موازنہ قدیمہ سی اسکی
ممانتی محافظہ ایدہ میور . بلکه اوروپا خارجندہ کی بعض

عناصرده مخنهیه چیه جقدر در . بناء عليه بزم هر زماندن
زیاده متبصر طاورانه من لازمدر . سفارتلر منک و خارجیه
نظار تمزک هیئت حاضره سی بو وظیفه و طنبیه و ملیه یی بحق
ایقابه قادر دکدر . بعض سفیرلر منک یرینه هیکلرینک
اقامه سی دهها فائده لیدر : هیچ اولمازسه طاشدن بر
دیپلومات ضرر ایتمز ، یا ککش معلومات و یرمز ، باب عالی یی
یا ککش بر یوله سوق درجه سنده بر حرکت کویستره من .
رأیجه موجود ایچنده خیلی آدم واردر . و بونلره
طیشاریدن التحاق ایده جک بر جزء قلیل ایله دولتی ،
خارجده ، دهها موافق حیثیت بر طرزده تمثیل ممکندر .

شو جهتی تکرار ایده یم :

أوروپانک اک بنام ، اک نافذ النظر ارباب سیاست
و محررین سیاسیه سنک ظن و تخمین ایده میه جکبری
درجه ده ، دیپلوماسی عالمنده ، بر انقلاب حاصل اولدی .
یکی بر وضعیت مواجهه سنده یز . أوروپانک بیواک برضعفی
کوریبور . بلچیه آرمدرینک اوزرنده *L'union fait la*
force جمله سی آرتق ، أوروپانک تشکیل ایتمدیکی آهنک دولی
ایچون . بر حقیقت ارائه ایتمور . یکی وضعیتدن استفاده

ایده جک ، دها طوغریسی ، بونی آکلایه جق دیپلوماتلره ،
مملکت ، شدتله عرض افنقار ایتمکده در . بو دیپلوماتلر
بر قاضیه سکر قدر اهل تقوادن ، بر آلمان فلسفه دو قمتوری
کبی یکی فکر احسبندن اولملی . بر شیخ متصوف کبی
اسراری صاقلامهلی ، بر دعوی و کیلی کبی دائما سویلننرک
دواتی مدافعه ایتلی . بر فاتحه اوچ قل هو الله او قومهدن
فرنکلرک الینی صیقماملی ، و ، اقشام ، سواره ده .
أوروپالیلردن دها جالب دقت و موجب تقدیر بر صورتده
دانس ایتلی ، شامپانیا ایچملی و بریچ اویناملی .

ترکک استقبالی

توطئه . — مسلمانانق ، ترکک و عثمانلیلق سیاستلرینه
دائر اولان مطالعاتم و بو اوچ اقنوم آره سنده محافظه
موازنه تعلق ایدن نظر یاتم « مقدرات تاریخیه » عنوانلی
آرمده مندرجدر .

مشروطیتک اعلانی اوزرینه ترکک ، عربلق ،
آرناؤدلق مسئله لری اذهانی پک زیاده غلبانه کتیردی .
ترک اولیان عناصر عثمانلیغانی ایلری به سوردیلر . ترکر
پیننده ده فکر ملیت او یاندى ، شایان نظر بر جریان حاصل
اولدی . ترک ملیتی ، صانکه ، اوزون مدتدن بری
اویویورمش کبی بر اویانیقلق حالی کوستردی . بالطبع
بو جریان مخالفقت ایدنلرده اولدی . ترک ملیتی افراطه
کتورنلرده اولدی دکل . محدود قواعد ایله لسانی
منشأ تورانیسنه ارجاعه طرفدار اولانلر ، محضا ترککک
تعالیسی ایچون مسلمان پولتیقه سنی کری به تینلر بولوندی .
زده ، بشقه یرلرده اولدینی کبی ، فکرلرده مودایه

تابعدر . اول باول ، بر یکی فکره قارشی ، لاقیدلق
کوستریلیر ، صکره ، لهنده بیوک بر جریان باشلار . ایسته
ترکیملک شمدی بو ایکنجی صفحهده در . ترکیبی اولوق
بر درجهیه قدر تجدد صایلیبور . پک محتملدرکه یارین ،
یاخود او بر کون ، تورانجیلاقده طاواسون ...

بویله زمانه وکیفه تابع اولان بر جریانی ، مهما امکان
کیف و زماندن تجردله محاکمه ایتمک ایسته رز . مسئله
غایت جدی اولدیغندن ، بو خصوصده . افراط و تفر -
یطی ده ، حرارتلی و استهزالی مناقشاتی ده ، ملک و ملت
ایچون مضر کوروروز . بناء علمیه مطالعاتمزده طرفداراق
ایتمیه جکیز .

ملیت جریانی ، عالمده ، پک اسکی دکلدر . اول زمانده
دین جریانی ده قوتلی ، ملت جریانی ده خفیف ایدی .
بالاخره ، خرستیان عالمنده ، دین افلاس ایتدی . خر -
ستیانلر ، اول باول آلمان ، انکلیز ، فرانسه ، ایتالیاندرلر ،
صکره خرستیاندرلر . دین ، آرتق ، غریبه وفات ایتدی .
واقعا ، حالا دینک ، مثلا واتیقانک اروپاده پک بیوک
تأثیر و نفوذی وارسهده ، بو نفوذ ، قرون وسطادهکی
درجهسنده دکلدر . بوندن بویله هر ماتی مزج و توحید
ایده جک ، عمومی ماهیتلی اهل صلیبیلر یاپیله ماز . شمدی ،

سائق سیاست ملیتدر . دین ، آرقدهه . کولکهده قالیور .
بالقاندرك خالق فـكر ملیتدر . كذلك ایـتالیا و آلمانیاده
ملیت اساسی اوزرینه قورولمشدر . آثار سائردهدهده
سویلدیکم اوزره ، ملیتده دین کبی ازمنه مختلفه تاریخیه پی
بری برندن تقریق و تمیز ایدر حرکات عمومیه معنویه در .
بوندن صکره ملیتکده طاوسایوب ، دین کبی ، اهمیتتی
ضایع ایده جکی و رینه بین المللیک قائم اوله جتی شدتله
وارد در .

ملیت تکاملات و انتباهه سبب اولیور . ملیت اعتباریله
اویانان بر قسم انسانره فضنه بر ارادت . فضله بر خواهش
کلیور : ترقیات باشلیور .

بر طرفده ، بر طاقم خلقک حسیات شدیدة ملیه سی
اولور ، و دیگر طرفده ایسه . بو حسیات مفقود بولو -
نورسه وای بو صوکنجیلرک باشنه کننلره ویا کله جکره ...
خرستیانلق اغرب ادیاندر . بو دینک ماهیت صافیة
نخستینی زائل اولمشدر . آنک ایچون بین الملل اخوت
فیکری ، اوزون مدت خرستیانلری اداره ایدمه مامشدر .
حالبوکه اسلامیتک ملتارک فوقنده بر اخوت قوتقهده را -
سیونی اولوق ماهیتی پک شدتایدر . مسلمانلق مختلف
عرقلری وجدان و حقوق اعتباریله برلشدیرمشدر .

بر خرسیتیان اول باول اسپانیول ویا فلمنکلیدر .
صکره خرسیتاندر : حالبوکه بر ترك ، بر افغانی ، بر
تونسی اول باول مسلماندر . صکره ترك ، افغانی ویا
تونسلیدر . بو حقیقت غیر قابل انکاردر . آنک ایچون
ملیت فکرینی ، اولدینی کبی ، اوروپادن قویسه ایتک
بر آز نامناسب اولور .

وجداندر ، روحدر ، حسدر ، غایدر ، اعتماددر ،
وراشدر ، املدر اوزون مدتلك : عصرلك محصله سیدر ،
بونلر کیمیاخانلرده استحضار ایدیله من ، ایدلسهده
صنی اولور .

بو حقیقتی نظر دقتدن دور طوتمامقله برابرینه ملیت
فکرینی ترویجده فائده عظیمدر .

چونکه ، عصر حاضر ملیتی ایجاب ایتدیور و بو
فکردن مجرد یاشامق قابل اوله میور . بو اویله بر جریاندرکه
قارشینسه کانمز .

بو جریانک ساخته و صنی اولماماسی پک ملتزمدر .
یعنی ، بز محضا ملیت فکرینی ایلری به سوره جکزدیه
ملل مسلمه بیننده بر تفرقه احداث ایتاملی بز . مع التأسف ،
پک فنا و مهلك بر نتیجهیه منجر اولان بویله بر فکر
اورتهیه چیقمش ایدی . بو جریان آرنأودلر ایله ترکلر

آرہ سندنہ بی معنا ، بی لزوم ، بی فائدہ بر مخالفت قیوسی
آچدی . عاقبت سلطنت عثمانیہ آرناؤدانی غائب ایتدی ،
فقط آرناؤدلرده ضایع اولدی .

بو فیکره یقین بر عرب و بر کرد و ککرلی میدان
آلیور . عاقبتی مضر اوله بیله جک بو جریانی حد معقول
و طبیعیسنه شمیدین ارجاع فرضدر .

فکر ملیت فوقنده ، مسلمانلق اخوت بین المللیتک
هه که مونیاسی بولونورسه ، او زمان ناسیونالیزمدن اصلا
قورقولماز . او حالده هر قوم تکامل طبیعیسنه تعقیب
ایدر و بونلرک منفرد تکاملندن اسلامیتده عمومی بر
صورتمده مظهر ترقی اولور . حالبوکه بر تکامل دیکرینه
ضد اولور شووینیزی محتوی بولنورسه ، معاذالله
عاقبت وخیمدر . میدان مسلمان اقوام ایچون رقابت
مساعده دکادر . رقابت مداخله اجنبیهی استازام ایدر .
امید ایدرم که آرناؤدلق مثالی عالم اسلامک و مختلف
ملیتلرک بادی انتباهی اولور . آرناؤد حرکت ملیهسی
پک ساخته ایدی . فضله اوله رق بوکا اجنبی پارمنی ده
قاریشدی . آنک ایچون ملیت ، درت نعله کیدن بر ورمه
بکزه دی : آز زمانده قوجه آرناؤدلی کتوردی ...

خلاصه ، مسلمان قوملرک ملیتاری ، اخوت اسلامیه
میلهری داخلنده ایلیریلرسه شایان تشویق بر شیدر .
دکسه ، ابتدا ساختهدر ، چونکه اون اوچ عصرلق
بر عنعنیه قارشی اون اوچ آیلق بر حس ایله غلبه ایدلر ،
ثانیاً مضردر ، زیر تفرقیه بادی اولور ، تفرقهده اجانبک
اکمکنه باغ سورمکدر . ظن ایدرم که عرب حرکت عمومی
ملیه سنده اجنبی انترقیه سی زیاده در . بوده مدعای
تأیید ایدر .

ترك ملیتپورلکی اگر اخوت اسلامیه فکری
محافظه ایدرسه هر درلو ترغیبه شایندر . دکسه ضرری
محققدر . و آرزو ایدرم که جریان ، اخوت اسلامیه
داخلنده وقوعه بولسون . هنوز حرکت عمومی ملیه نك
باشنده یز . بن هر شیدن اول افکار و آرانک ائتلافی
طرفداری یم . خاوص نیت اوزرینه مبتنی هر نه فکر
وارسه قابل ائتلاقدر . مادام که ارباب اخلاصک هدفی
حقیقت و انسانلرک سعادت و رفاهیتیدر ، او حالده ،
مختلف جریانلرک بر نقطه مشترک سنی بولق مشکل دکلدر .
خصوصیه مسلمانلق و ترکلک فیکرلری کی مشروع آمال ،
هر نقطهده بر ایشیور . بناء علیه ترکجیلک فیکرینک

مؤسسلرینه رجا ایدرم ، شو جهته اهمیت ویرسونلر .
کوچک بر دستور تأمین مقصده کافیدر و بو دستور ،
هر طرف ایچون فائده لیدر . اسلامیتی وجدانه ، ترککی
عالم جسمانی به تعلق ایدن آری آری شیر تعلق ایتسونلر .
اسلامیت عینی زمانده بر دین و بر اخوت فوق الملهدر .
بو سوزی ، الفاظ معتاده تکریمه دن اولمق اوزره سرد
ایتموروز . نفس الامرده دیانت احمدیه بویله اولدیغندن ،
آنک ایچون بویله دوشونور ، دهها طوغریسی بویله
کور یوروز .

بیم غایه املم شودر : مسلمانلری ، کان ، آلمانیا کبی
— لکن معنوی — بر قونفده راسیون حالنده کور مک
و آنک ایچنده ملیت خصوصیه اولان ترککی روسیا
موقعنده بولوندیر مق ! بونقطة نظر دن شیخ عبده دن زیاده
اتحاد اسلام طرفدار ی ، آقچوره اوغلندن فضله ترککی م .
فقط ترککیلک اخوت اسلامیه بی طانیماز ویا آنی کندینک
فوقنده بیلمزه [. . . .] اولغنی بوکا ترجیح ایدرم . . .
اسلام معنوی قونفده راسیونک باشنده ترکلرک
بولونغسی ، ملل سائره اسلامیه ایچون بر ذل دکل ، موجب
منفعتدر . چونکه ، هر ملتک بر مزیتی اولدیغنی کبی ،
ترکلرکده مزایای جسمانیه سی انکار اولنه ماز ! اسلامیتی

قورتاران ، ئولمىش بىر حاله كان خىلافتى احيا ايدىن تىركار ،
عثمانلى تىركارى ، ياوز سلطان - لىمىدر . تىركارك پوليسلىك
قابلىتى اولدىغى كىي عربلر كده ، آندىن دىھا آز شىرف آور
اولمىان بىر چوق مىزىتلىرى واردر . ھىنود كده بويىلدر .
عجملىر كده بويىلدر . الى آخىرە . بىر دولتىدە بىر مالىكىە
مأمورى ، دىكرى عىسكىز ، اوچونجىسى مھىندىس اولور .
ھىركسە كىندى استىعدادى و اختصاصى داخلىندە وظىفە
و ىرلىمىدر .

تىركىلوك غىرىب ، غىر مأنوس . توراندە بىلە مستعمل
اولمىان بىر لىسان احدثىنە قالىقىدقلىرى ھىم قىل و قالى ،
ھىم خىندە و استىزايى موجب اولدى . بوجھتى كىندىار ئىدىن
استىفسار ايتىم . جىرىندە نەلر اولوب اولدىغى بىلىمدە -
كلرىنى و خصوصىلە سىلانىكچىلر ك ياپىدقلىرىدىن مسئول
اولدىقلىرىنى افادە ايلە ، آندىر دە بىنم كىي ، لىسان تىشكىل
ايدىلە مېوب تىشكىل ايتىدىكىنى و اعصار مدىدە نك مىحصلەسى
اولدىغى سىوئىلدىلر . و اصلا صنعى لىسان طرفدارى
اولدىقلىرىنە « تورك بوردى » نك مقالاتى شىھاد كىتىردىلر .
بو فىكر و بصىرتە تىشكىر اولنور .

كذلك توركچيلره بر شيء دها اسناد اولونيور :
بك اوقدر ايلريده اولميان توران توركچيلرايچون برغايه اولمش .
بناء عليه اورايه كيتمك ايلريك دكل ، كريلسكر .
في الواقع اويلدر . عثمانلي تركاري . عموم تركارك
اك متكامللريد . آنك ايچون بز توراني نمونه اتخماز
ايدجكمزه آنلر بزى مشق ايدنمليددرلر . ظن ايتمكه
توركچيك جرياننده كي بو تورانه ارتجباع (افزونيزم)
موداسندن بشقه بر شيء اولسون .

تركارك مصدر و منشأ اولق اعتباريله وسطى آسياني
اونوتماق ، آنى خاطرله كتيرمك ايني بر شيدر . فقط
بزم توراندن آله جغمز هيچ ر شيء يوق كيدر .
آرهدن بر قاچ آي كچرسه ظن ايدر مكه مودا قبيلدن
اولان بو (افزونيزم) ده زائل اولور و فكرلر موازنه -
لرني بولور . آلتنيك ضياعنه آغلايه جغمزه روم ايليمز
ايچون كوز ياشي دوكرز . جنكيز خانك محارباتي ترنم
ايدجكمزه سليمان قانونينك مناقيني ياد ايدرز . بو كي
افراطر چابوق زائل اولور . بناء عليه سليمان نظيف بكك
انديشه ايچنده قالمسنة محل . يوقدر .

تركلك معقول ، فني ، تاريخي بر صورتده ايلر يلتلمليددر .
بز اقوام سائرۂ تركيدن مستفيد اولمقدن مستفزي .

حالبوکه آنلره بیوک برادرلک ایده بیلیرز. ترکلیک تکاملی
 چغتائییه یاقلاشمق دکلدر. بز ترقی ایله لسانمزی ،
 عاداتمزی ، اخلاقمزی ، سجاایمزی . قابلیتلرمزی ،
 آلیاتمزی ملل سائره کبی تجدید ایده بیلیر ایسهک
 وظیفه مزی یامش اولورز. اصل تورکیلیک بودر .
 سن سیمونک دبدیکی کبی سال زر (آژ دور) آرقه مزده
 دکل ، اوکمزدهدر . آلتایلردن جلب ایده جک بیوک
 شیتمز یوقدر . حالبوکه آلتاییدن کلن ملیتمزی تقویه
 و محافظه ایله مدافعه ایچون بر آز غربه طوغری باقمق
 مجبوریتلندیز . بز ترکارک اک ایلریلش قسمی یز . بزم
 یکی فتوحات معنویه ، تربیویه . سچیویه مزدن شمال و
 وسطی آسیا ترکلری استفاده ایده جکلدر . آنک ترقیلری
 بزم کبمزده وارمقدر . اکر بز توراندن اوته بری جلب
 ایدر ایسهک هم کندمز ضرر ایدرز ، همده ، آنلرک
 فیضنه مانع اولورز . چونکه زواللی تورانیلر ، کندیلرند
 پک بیوک دفائن وار زعمیله ، آرتق بزم ادبیات وسائره .
 مزدن مستفید اولمالیز . ننه کیم آرتق شمال و وسط
 ترکلری بر آز عبدالحق حامدک لسانی راقق ایستورلور .
 جریان مکوس اولمالیدر . بز توراندن صفوت ملیه مزی ،

خاطره قومیه مری آله جغز ، تورانده بزدن تجددات
و ترقیاتی اقتباس ایده جکدر .

مشروطیتك اعلانی اوزرینه هرکس نشوه صیهای -
حریتله سرخوشدی . مشروطیت و حریته دائر هیچ
بر شیء تنقید ایذیه مزدی . فقط بر مدت صکره بوحالت
زائل اولدی و حتی نشئه نك خماری بیله کلدی . تورکچیلک
ایچونده بویله اوله جقدر .

ایشته اصل او زمان ملیت پرورلکک ایی جهتی
قاله جق ، تور توسی آتیه جقدر .

جریانک باشنده اولانلرده ، بوکامخالفت ایدنلرده - که
جمله سی برادرلر مدر - اعتدال توصیه ایدرم . اگر بو
وادیده ایبری کیدیلیرسه ، زمان نازکدر ، تفرقه لور
تزیاید ایدر .

ذاتاً افراط ملیت و اولمیان ملیتلری احداث ، فرانسه ده
سهلت حرکتی کبی بر نتیجه ویرمز و کولونج اولور .
بر عکس اوله رق قوانین و حرکات عمومیه نظر ابتصاره
آلینیر و تکاملی پک ملتزم اولان ترک مایت پرورلکی
ترویج ایذیلیرسه جدا کرک ترکلاکه . کرک اسلامیه عظیم
بر خدمت ایذلمش اولور .

آلتایله قدر کیده جکمزه صوڪ درجده زو کورت
اولان ترك اسان و ادبیاتی بر آرز تصفیہ و اعلا ایتسهک
بیوڪ بر تورکیک ایتمش اولورز . مثلاً شو (سامی)
و روح لسانمزه اویمان حرفلری ترك ایدلم . مصر
هیروغلیفارینک عصر آ بعد عصر تکامل ایتمش برشکلی
و هان هان بر ماهیت کونیه (اونیه رسهل) سی اولان
لاتین حرفلریخی آلهلم . عرب حرفلری عرب و عبرانی
کبی السنه سامیه ایچوندر . بو لسانر ریاضی السنه اولوب
دستورلر ، وزنار داخلنده جریان ایدر . هرکله تصریفه
تابعدر . بر عربجه کله کورینور کورونمز آ کلاشیاور ،
هیجه ایدلسکه حاجت بو قدر حالبوکه ترکجه من عربجهنک
ایچنده غریق اولدینی خالد ماهیت تورانیه سنی غائب
ایتمشدر . السنه سامیه دن زیاده اروپا دیلرینه بکزه .
زه حروف منفصله لازمدر . حروف ایسه احداث
اولونه ماز . موجودلر آلینیر . اصلاح حروف بیله کوچ
شیدر . عجملر آحق بر قاچ عصرده حروف عربیهنک
بعضیسنه اوچر نقطه علاوه ایده یلمشدر . آنک ایچون ،
ترقی ایتک ایستبور ایسهک ، آن واحد ضایع ایتمدن
لاتین حرفلرینی تدقیق ایتلی یز . بر حرفی بر اقوبده
دیگرینی قبول ایدن یالکوز بز اولمایجغز : بوکی ملتاریک

نصل حرفلريني دکشيدردکاريني (مقدرات تاريخيه) ده
ذکر ايتدم . تبديل حروف ايله بزرده يکي بر دور ذهني
باشلايه جقدر . بر آز جلادت مليه کوسترم . لسانده ،
اديسانده ، حروفنده ، افکارده بر انقلاب ياپم .
تجدد ايدم .

ايسته اصل تورکچيايکي بن بويله آکلارم و مليت -
پرورلکده موفق اولان ديگر اقوامده آنجق بويله ياقماه
نائل امل اولمشلردر . تورکچيک ترکاکک تعاليسيدر ،
ارتجاعی دکل .

اخوامی لاتین حرفلرينک تدقيق ايله ترکاکک تحری
استعلامنه دعوت ايدرم .

مسلمانلغاك استقبالى

(عرب مسئلهسى)

حيات ايجون مجادله يرينه ، حيات ايجون ائتلاف ا
ايسته ، چارلس داروئينك شو ايكنجى نظريهسى ، تكرار
و عربلر نژدنده ، اك قوتلى و مفيد . اك معقول و پراميد
بر دستور اوله بيلير .

روم ايلينك ضياغندن صكره حكومت عثمانيهك زير
تابهيننده اك اساسلى ايكي عنصر قالدى : ترك ، عرب .
بو ايكي قسم ملت ، خرستيان اولوبده عربجه يني تسكلم
ايدنلرك زعمى خلافته اوله رق برى بندن آيرى ، مثلا
تركلره ارمنييلر كى . ايكي قوم مستقل تشكيل ايتيورلر .
اسلاميت ، بو ايكي قسمك رنك و آهنگ مليسنه اصلا
طوقونماق شرطيله ، آنلورى مليت فوقنده مزج ايتمشدر .
عربى اللسان خرستيانلرك صوك اغوا آتى اولمسه ايدى ،
بوكون ، بر عرب كنديسىنى بر تركدن ، كذا بر ترك
برعبدن آيرى بر شى تاقى ايتيه جكدى . فقط ، هر نصلسه ،
عربلرده جريان ملي يه داخل اولديلر . مليت عربيه فيكبرى ،

بوكون يالکوز سوريده دکل ، علی العموم ولايات عربيه -
مزده ايلر بيلبور . خلق ، کنديسنی ، بر آزه غير ترک ،
تلقى ايمکه آيشبور . ناسیونالیزمک بتون خصوصياتی
سوريده کورونمکده در . عربلرک ديلي ، مایتي ، استقبالی ،
سیاست آتیه سی . الی آخره ، هپ بو مسئله لر اذهان
عربيه نی شدتله مشغول ایدیور . بو جریانده ایکی جهت ،
آیری آیری ، نظر دقته آلتالیدر : ۱ — صرف عرب
ملیت پرورلکی ، ۲ — عرب سیاستی و خلاقیتی و
مظاهرت اجنبیه . عرب ملیت پرورلکنک ترقیمی ، عربلرک
انتباهی ، لسانلرینی ترقی ایتدیرمکه سعیلری ، الخ ، الخ ،
هپ مشروع ، شایسته تحسین احوالدر . کندمن ایچون
ترک ملیت پرورلکنی ترویج ایتدیکمز حالده ، عربلر ایچون
کندی ملیت پرورلکلرینی تقبیح شعائر نصفته منافیدر .
بتون بو نظریاتدن صرفنظر عرب جریان ملیسی ماده
موجوددر ، غیر قابل احترازدر ، کیتدکجهده ایلر بیلجهکدر .
بوکا ، لسبب من الاسباب قارشنی کلمک ملتیر بیننده دهشتلی ،
قورقونج ، مهلك بر فساد قپوسی آچق اولور . بوندن ده
صرفنظر عرب جریان ملیسنک قارشیسنه کچمکه اصلا
بر فائده بو قدر ، چونکه ، نه ترکلرک عربلری تمثیل ایتمک
اقتدارلری واردر ، نهده عربلرک ترکلره تمثیل ایتمک قابلیتی .
بونلر کچمش اوله .

ایشک جهت سیاسیه سنه کلنججه : اکر عرب ملیت -
پرورلکی عربی اللسان افرنجی الجنان خرسیتیانلرک دلخواهی
وجه اوزره بر افتراق پرستی و تباعد عن المرکز دیمک ایسه
ابتدا عربلر ایچین بر نتیجه مهملکه بی استیجاب ایدر ،
آندن صکره ، بزى و علی العموم اسلامیتی تهملکه بیه
معروض بر اقییر .

عربلرک افتراق و استقلالده اصلا بر فائده لری اوله -
میجینی . بو حالک ، آرنأؤدلرک کسب استقلال ایتمسینه
ویا بر ایکنجی تونسک وجود بولمسینه بکزه یه جگنی
« اتحاد اسلام » ده سویلشدم . ظن ایدرم که هیج بر
مسلمان عرب سوریه نك قسماً فرانسه طرفندن اشغالندن
صکره ، بر کوشه ده یدی یوز بیک نفوسلق بر عرب
جمهوریت ویا قرالغنک تشکیلی آرزو ایتمز . کذلک
ها ترک تابعیتی ، ها فرانسر تابعیتی ! دیه اظهار خیر نا -
خواهی ایدن مارونی المذهب مشکوک المشرک فرنک پرستک
دوشوندیکی ، تونس واری ، بر فرانسر مملکت حمیه سنک
تا-یسنی آرزو ایتمکده تردد ایدر .

بویله بر حالک حدوشنده نصرانی الدین فقط لئیم و
جبین خلق هپ فرانسرلره دخالت ایده جک ، فرانسر
اوله جق و زواللی مسلمانلر کوندن کونه ، ساعتدن ساعته

دوشه جکگر ، یوارلانه جققر ، منقرض اوله جققر در .
ایشته تونس ، ایشته خصوصیه جزائر .

عرب خلافتی مسئله سی ایسه انکلینز لر طرفندن اختراع
براتی آلمش ، بالآخره ، سربستی رقابته فرانسزلر
جانبدن ده تقلید ایدلمش بر آلت تزویردر . بو کیدیش ایله ،
یالکیز خلافتی دکل ، اسلامیتی ده قرین زوال ایتمک ایستیولر .
بو جهتلری ده « اتحاد اسلام » ده اوزون اوزادی به مناقشه
ایتم . ترك نقطه نظری بتون بتون بر اقوب مسئله استقلال
عرب مدافعلیکی ایدر ایسه ک : افتراق پرستی ده . تباعد
عن المورکز جریاننده هیچ بر منفعت ، هیچ بر فیض
کوره مهیز . عرب - ترك مشترک ایکن اعدابه کوچ مقابله
ایدیور ، نرده قالدی که بونلر بری برندن آریلورسه ...

بالعکس عرب - ترك شم دیکندن دها جدی ، دها
صمیمی ، دها اصولی (مه تودیق) بر طرزده چالیشه جق
اولورسه اساسلی بر فائده حاصل اولور .

عرب - ترك آره سنده اختلاف جدی بو قدر . هیچ
بر مهم مسئله بو ایکی ملتی بری برندن آیرمیور . بناء علیه
عرب - ترك آتیده کوستره حکم پلان دائره سنده مساعی
مشترکه Cooperation ده بولونه بیلیرلر . و آنجق بوبله

اولورسه ملی ضدیتلره نهایت ویریلیر ، تکامل طبیعتیه
اولور . و دولتده قوریتلوب رفعت بولور .

ولایات عربیه آز چوق ، لسان و سائر خصوصانده ،
منافع تأمین ایدلدی . فقط بونار بر اصول و قاعدهیه توفیقاً
یا یسلمدی . بوکون ، کرک حکومه ، کرک اتحاد و ترقیه
صورام : — هانکی بر پروغرامه ، هانکی حسابات
استقبالییه مستنداً بو حقوق ویردیکنز ، صکره نه پایه-
جق سکنز ، مقصدکنز نه در ؟ اغلب احتمال بوک قولایقله
جواب ویره منزل . عینی سؤالی عربلرده ایراد ایدرم :
عمومی پروغرامکنز ، بتون ملتک قبول و تصویب ایتدیکی
پلان نه در ؟ استقبالی اصل در پیش ایدیورسکنز ؟ ظن ایدرم که
عموم عربلر نامنه بو سؤالنه جواب ویریله مز .

آنک ایچون عثمانلی حکومتی و عرب ، اتی مشترکاً
خط حرکتلرینی تعیین ایتلیدرلر . اوست طرفی کور دو-
کوشی اولور . بو حال تذبذب فرانسزلر صوک درجهده
منون اولمالیدرلر .

پروغرامک مشکوکیتی ، خط حرکتک عدم قطعیتی
استقبالده پک مهم اندیشلره سببیت ویره ییلیر . آسایشه ،
ترقیاته مانع اوله جق بر چوق شیلر چیمتار . بر ایکنجی
ماکدونیا و آرنآؤدلق مسئلهسی ده ، ولایات عربیهده ،

بنیه دولتی صارصاز . حالپوکه عرب - ترك سى مشتركى
 ايله اويله اساسلى بر حكومت قوريله بيليركه آرتق عثمانلى
 ايمپراطورلنى داخلىنده عناصر مسئلهسى قالماز . و بوندن -
 بشقهده بر خط حركت تعقيب اتمك ده محالدر . اكر
 تركار ، اولاً ، ظلمه دن بولونسه لر ؛ ثانياً ، ظلم مشروع
 اولسه ، ثالثاً ، عددرلى عربلك بر قاچ مثلى بولونسه ؛
 رابعاً ، قرون وسطاده ياشاسق بللكه بشقه شيلرده عقله
 كليردى . فقط مادام كه شمدى بويله شيلرله اتعاب ذهن
 بوشدر ، سى مشترك صورتى دوشونه لم .

جغرافيا اعتباريلهده كوريليبوزكه ، شمدى ، دولت ،
 اساسلى ايكي قسمه منقسمدر : عرب ولاياتى . ترك ولاياتى .
 اقسام سائره بو درجهده اهميتلى دكلدر .

بو ايكي قسم ولاياتك اداره سى بر اوله ماز . بناء عليه
 اول و آخر ، بتون آتارمده سويلديكم اوزره ولايات
 عربييهده بر . ولايات تركيهده بر حكومت محليه بايق
 اقتضا ايدر . (غووه رنمان لوقال) خارجنده اداره ملك
 و تضمين احتياجات مليه قابل دكلدر . بر اوزون مدت
 بو طرز حكومتله عربلك و تركارك انكشافات مشروعه
 مليه لرينه باقلمليدر . آندن صكره ، اكر ملتبر واصل
 سن رشد اولورلرسه ، كنديلرينه دهاسا واسع ، دهاسا

احرارانه اداره لر تأمین اولونه بیلیر . وارسون ترکار
و عربلر ، استقبالده ، رشد دستوریلرینی (قوانتیتوسیه نهل)
اثبات ایتسونلرده خصوصی دیه تاره ویا پارلمنتولره مظهر
اولسونلر . و کورولتیسز ، باطیردیسز ، تکاملاتک
بوکا منجر اولسی جداً آرزو اولنور برشیدر . بزاکر
بوجهته اماله نظر ایتمز ، اداره محلیه لری تنظیمده قصور
ایدرسهک هزیمت محققدر . عرب ملیت پرورلکی افتراق -
پرستی نقطه سندن ایلریر . اصل مسئله ایلریمسی طبیعی
اولان بوملیسکک افتراق پرستی اعتباریله دکل ، تقرب
الی مرکز نقطه نظرندن ترقیسیدر . ایشته اصل دستور
بودر . بویه اوله جق اولورسه عربلرک بالجهه آمالی ،
قان دوکمدن ، مملکتی اجنبی استیلاسنه معروض برآه دن ،
ترکارله شدید و خطرناک بر خصومه میدان ویرمه دن
حصول بولور . ترکار و ایمراطورلقده بوندن اساسلی
بر صورنده مستفید اولور ، چونکه ، اول باول ، برحال
طبیعی تقرر ایده جکندن دولت غائله و هائله لردن کلیاً
قورتیاور ، ثانیاً ولایات عربیه بقای دولته دهه زیاده
چالیشیر . بوملیسکک حصولی ایچون مرئی وجدان .
عربی زبان خرسیتیانلرک معنهدن طردی کرکدر . ذاتاً بونلر
عرب دکالردر . اگر لسان بر آدمک ملیتینه دلالت ایتسه

ایدی ارنیملیک بر قسمی ایله قره مانلی روملرک ترک اولملری
لازم کلیدی .

اگر عربلر و ترکر دست بدست وفاق اولورلرسه
کندیلرینه قارشى کله جک هیچ بر قوت قالماز . ولایات
عربیه به امپراطورلق داخلنده تصور ایتدیکم موقع
هابسبورغ تابعینده مجارستانک موقعی کبی اولمالیدر .
مجارلر ، وقتیه ، نمسه لیارک خراجگذاری ایدیلر . صکره
ویانه حکومتی (انکروس) ده خیلی ظلم ایتدی . نهایت
برچوق اختلالردن ، محاربات داخلیه دن ، مقاتله لردن ،
اصول مطلقیتک شدتله تطبیقندن صکره یواش یواش حال
حاضر تقرر ایتدی . (« کندی نقطه نظر مدن حقوق دول »
نام اثر مدکی فصل مخصوصه مراجعه) بن عرب قدر داملر من
ایچون طرفینجه بو اصولک تعقیبنی آرزو ایتم و ایسته رم که
تکامل ، انکشاف ملیت ، سعی مشترک برادرانه اولسون ؛
اخوت اسلامیه نک زیرشهباننده بو ترقیات ساکنانه و
ساکنانه حیز حصوله حقیقسون . عربلرده ، ترکرده ،
بو سیاستک تطبیقی انساننده فوقلرنده دائما رابطه اسلامیتی
کورسونار . بو اتحاد متینی تقویه ایده جک آنجق اسلامیقدر .
بناء علیه ساخته و غیر مسلم عربلردن احتراز ایتملی ز .
بتون بوتکاملانده اسلامیت بر عامل مصلح ، بر آمر اخوت ،
بر عامر اقالیم اولمیدر و اوله جقدر .

آمریقانك انكلتره دن ۱۷۸۳ ده آیرلمسی اولوالابصار
افندیلر من ایچون بر درس اوله بیلیر. انكلتره قرالغی شمعی
قاید ویا قاناداده یایدیغی اون سکزنجی عصرده شمالی -
آمریقاده یایسه ایدی ، بوکون بتون بر عالم تشکیل ایدن
برقسم وجودندن آیرلمازدی . بزده حقیق طبیعیه و ملیه
داخاننده هر نوع صلاحیتلری عرباره ویره لم . عرب ولایاتی
کوزمنکی اسیرکه یه لم . چونکه آنلارک ضیاعی ، آمریقانك
انکلیزلر ایچون ضیاعی کبی اولیه حقدرد . زمان نازکدر .
عربستان یا عمانلی ، یا اجنبی اولور . مستقل بر امارت
عربییه ایسه بر حکومت محمییه دیمکدر .

اگر عربلر حرکات ملیه نرنده اول باول مسلمان
اولدقارینی ، کذلک ترکلرده ایمراطورلغک مدافعه وحدتنده
امت محمددن بولوندقارینی درک ایده جک اولورلرسه ،
ظن ایدرم ، هیچ بر نزاعه محل قالماز . انما المؤمنون اخوة
دستور رصینی بو مسئلهینی حله بلغا مابلغ وافیدر . بآن
شرط که مسئلهنک مسلمانجه حلی ایسته نیلسون و اسود -
الفواد اگره العباد تاریخچه ردالتاریله شهرت شعار و سوریه
ایچون بادی عار مارونی و کلدانی و سریانی ، و قس علیه
البواقی اقوام سامیه و اسرائیلیه دوکونتیسی خرسیتیانلر
دائرة مساعیدن پک اوزاق بولونسونلر و بولوندرلسونلر .

عثمانلیلغك استقبالی
(أرمنی و كورد مسئلهلری)

روم ایلینك ضیاعندن صكره اك بللی باشلی عناصر
عثمانیه اولمق اوزره تركار و عربلر قایلر دیمشك . روملری
اساساً حسابیه قاتم ، چونكه ، بونلرك اصلا عثمانلی
اوله میه جقلاری كچن فصللر مزدن برنده توضیح ایلمشدی .
بوراده ، آنجق . حسیات عثمانیه سی اوله بیله جك عناصر دن
بخت ایده جكز :

أرمنی و كوردلردن ماعدا ، مالك محروسهده ساكن
بر چوق اوفق ملیتلرده وار . بونلر هیچ بر یرده
اكثرت تشکیل ایتمدكلرندن و پك بیوك آمال ملیه لری ده
اولدیغندن كندیلرندن پك بخت ایتمیه جكز . یال كز .
بشقه بر ماهیتی اعتباریه ، یهودیلر ، زی ، اوچنجی
جلد اجتماعیمزده بر آز اشغال ایده جكز .

مختلف و متنوع فصل و مقاله لردهده سویلدك .
عثمانلیلق بر ملیت عامه در ، دیکر لری ملیت خصوصیه در .
كافة عناصرك حقوقی محفوظدر . خاوص بال ایله عثمانلیلغی

قبول ایدن هر درلو حقوقه مظهردر . قبول ایتیمان
مملکت داخلنده آنجق عاطفه حقوق انسانیه و مدنیه
نائل اولمیدر ، حقوق سیاسییه دکل .

وطن عثمانینک الهمم عنصری اولان ترکارله عسبارک
وضعیتندن یوقاریده بحث ایتمش ایدم . کوچک عناصری
اهمال ایدیورز . بوراده یالکیز ارمنی و کوردردن بحث
ایده جکیز .

اکر ، رومارکی ، بونلرکده حقیقه حسیات عثمانیه لری
اولسه ایدی ، کندیلرندن بحثه تنزل ایتمز ایدک .

ارمنیلره بر آرز مغبرم . بر برادر دیکرینه نصل مغبر
اولورسه بنده ، اوپله ، روحاً آنلره مغبرم . محاربات
مؤسفه زائلده ارمنیلردن دهها فضله عثمانلیق بکلردم .
ارمنی محرر لری بکا معتاد اولان اینجه لکاری ایله دیه جکلردرکه
ایشته بزده حربه اشتراک ایتدک . بزده شهید ویردک ...
دهها نه ایستورسکیز ا خیر ا اوپله دکادر . ارمنی
شهدامزک روحلرینه رحمت او قودقدن و خاطرهلرینی
تجیل ایتدکن صکره سویلیه بمکه :

بتون بو محاربات و خصوصیه هزیمتلر اثناسنده
ارمنی روحی غلبانه کلدی : قتل عام یایان . ارمنیلری

تولدین ترک ارارق اورته دن ، عنصر حاکم اولمق اوزره ،
قالقور . بلغار ترکه مرجهدر . بوهریمتیر ، من طرف الله ،
قتل عاجبی ترکی تأدیب ایچوندر . بو مغلویتلر کندیلری
ایچون بر جزادر . عزیز ذو انتقام ارمنیلرک تاریخی
آلیور . چلیپا آیا صوفیه نك اوزرینه وضع اولوندینی دقیقه
مسهودهده ارمنی ملتی نفس آله جقدر . . . کی بر طاقم
افکار خسیسه ارمنی وجدان عمومیسینی اشغال ایتدی .
تکفور طاغی وقعه سنده . بر طاقم صافدرون ارمنیلر ،
احتیاط مزلق کوستردک بو حسیاتی اظهار بیله ایتدیلر .

بن ارمنیلری دها متین حسلی ، دها جید منطقی
کورمک ایسترا ایدم . هر وقت ، ارمنیلری قولایه جق
نشر یانده بولونمشدم . اسبابی مجهول و ترکلرک ارمنیلره
اولان مخالفتدن زیاده ادارهیه ، خاقان سابقه اسناد
اولونه جق عارضی اعتسافاتی اونوتلارینی و منفعتلرینی
بیلملرینی توصیه اتمش ایدم . بیلیرم : حاکم اولمق اوزره ،
ارمنی ایچون ، ترک ایله ترک اولیان مساویدر . فقط
ارمنیلر شونی بیلمایدرلرکه ترکدن طاعتلی بر حاکم کندیلری
ایچون متصور دکندر . روس ترک قدر رعایتکار مایت
بر حاکم اوله ماز . بوکون ولایات شرقیه ، معاذالله ،
روسیه طرفندن استیلا ایدیلرک اولسه ، ینه ، روسیه ،

اورالره موسقوف اهالی کوندروب عناصر اسلامیه بی
 اقلیتہ تزییل ایدہ مز . بناء علیہ ارمیلر مسلمانلرله مزج
 مقدراته مجبوردرلر . ترک ویا کورد ایله ارمنی الی الابد
 دوام ایدہ جک بر ائتلاف پروغرامی یا عملیدرلر . اورته به
 غل و غشدن آزاده ، غیر مرائی ، غیر رسمی بر آز
 محبت قویکیز ؛ باقیکیز او وقت اک اساسلی مسائل
 نه قولایقله حل ایدیلیر . حالبوکه بن ، ارمنی ترداشلمزده ،
 تقریباً ایکی فکر ، ایکی حس کوریورم . بری رسمی
 وعلنی ، دیکری غیر رسمی و خفی . بو ائینیدن واز کچملی ز .
 حسابات عقیقه بی قطعیا اونوتملی ز . چونکه بوندن بر نتیجه
 چیقماز . بونلر آرتق تاریخه کچمشدر . مقاله لک مسیبارینی
 میدانه چیقارسهق بیله ماضی اعاده ایدیله مز . ارمیلرک
 عقلی حسارینه غلبه ایتلمیدر .

شاهریکیان افندی آدوم اسم مستعاریله (تاریخ تدنیات
 عثمانیه) مه قارشی اوزون ، شخصم حقنده ستایشکارانه
 فقط افکارمی مؤاخذ بر مطالعه نامه نشر ایتمش . کتاب
 شکنده ترکیه یه ده ترجمه ایدیلن بو مطالعه اتی او قودم .
 مع التأسف بر آز یوقاریده تصویر ایتدیکم ذهنیتی او رساله ده
 عیناً و تماماً بولدم . محضاً ارمیلرکی وخرستیانلانی مدافعه
 ایچون اثرمه بولدیغی تناقضلره بنده کولدم . اگر رساله

مباحث عنه اولان دهنیت خارجنده و صرف تنقیدی
و تاریخی بر مقصدله یازلمش اولسه ایدی بو تناقضلرک
اثرمدن زیاده مؤاخذک مخیلهسنده اولدیغنی کوسهتردم .
فقط بوندن صرفنظر ایدیورم . ولوکه اجتماعیوندن اولدیغنی
ادعا ایسون ملیوندن بری ایله بر مسئله تاریخیه مناقشه
ایدیله من . بکا قارشى آرمنیلری مدافعه ایتمک بیهوده در .
چونکه ذاتاً بن آرمنیلرک مدافعییم و آدوم افندی بیلمایدرکه
بر جلال نورینک ویا علی العاده بر علی ویا ولینک آرمنیلری
مدافعه سی بر کر قور ویا آغوبک مدافعه سندن دهام شمردر .
آرمنیلر بو اثنت فکریه و حسیه دن واز کچمایدرلر .
او وقت کندیلرینه دهام بیوک بر پایه ویرم . و امین
اولسونلرکه بو سطرلری بر فکر مضمره بناءً — ایکی
یوزلیک ایله — یازمیورم . اکر فکرم بشقه و اوینایه جغ
رول بشقه در ذهابنده ایسلر مخطیدرلر . روملر علیهنده علناً
فکر مخالفی یازان آرمنیلر حقنده ده بویه پایه بیلیردی .

آرمنیلر خالص ، صمیمی ، اساسلی عثمانلی اوله بیلیرلر .
بونلرک منفعتی بالکنز عثمانلیلقده در . بنساء علیه دولت ،
مخاربه هنکامه لرنده ، باشی قاشیه جق وقت بوله مازایکن ،
آرمنیلرک شرقة او یغونسزلق چیقارملری شعائر عثمانیه

ایله قابل تألیف اوله ماز . ارمینبارک حقیقی بر مطالبه لری بیه
اولسه ایدی او بیه خطرلی دقیقه لرده صوصملری اقتضا
ایدردی .

برده ارمینبارک غیض آلود اولان بو حرکتلر نده کندی
نقطه نظر لرندن بر فائده کوره میورم . بوندن نه چیقار ؟
بو خط حرکت ایله نه استحصال اولونه بیلیر ؟

ارمینبارک غایت چالیشقان ، غیور ، ایشده متجاسر
و مثبت پک کوزل بر قومدر . و ملت عثمانیه ایچون
الزم بر عنصردر . ترکارک اقتصادیاتده کی کریلکی ، ارمینبارک
ایرلیکی ایله تلافی اولونه بیلیر . نقصان اعتباریله بو ایکی
عنصردن برینی دیگرکی اتمام ایدر . بناء علیه کرک عثمانلیق ،
کرک ترکارک نقطه نظرندن ارمینبارک تکامل و ترقیسی
بغایت ملتزمدر . بو مطالعاتی سرد ایدرکن عقلمزی
حسمزه غلبه ایتدیر ملی ز . کذلک ارمینبارک ایچونده ترکارک
ایرلیسی بر مسئله حیاتیه در . ترکه نسبتله ارمنی آز حصه لی
بر اورتا قدر . چوق حصه لیک ایشی اینی کیتملیدر که آز
حصه لی کار ایده بیلسون .

فقط تأسف اولونور که بعضاً س-یوری عقلیلر ،
آمریقاده و خصوصیه روسیه ده او قود یغنی هضم
ایده میوب کلنار خلقی اضلال ایدینورلر . امید ایدر که

بك عملی اولان ارمنیلر ك ذكاسی ، عاقبت ، بو حقیقتی
آكلار و ملتی یوله كتیر مكه چالیشیر .

بتون بوسلسلهٔ تعریضاتی ارمنیلره حواله ایله کندمزنی
بی کنناہ تلقی ایتمیورم . استغفرالله ! ارمنیلر و کوردلرله
مسکون ولایات ایچون مختاریتدن ، حتی ادارهٔ محلیه دن
زیاده ، معنای عامیانه سبیله « اداره » لازم اولدیغنی
و اوراده کی تذبذبک غیر قابل مسامحه بر حالدہ بولوندیغنی
هنوز آکلایه مندیق . اصلاحاتی باشدن صاومه یاپیوروز .
ایشمز یاره یه مرهم سورمکدن عبارت اولیور . حالبوکه ،
کرك اهل و وطنک حضور و رفاهیتی تأمین ، کرك ایالات
بعیده بی روسیه نك حرصندن تخلیص ایچون اوراده اطرا -
فلیج بر اداره اساسلرنی قورمق مجبوریتنده یز . شوکا
اعتماد قویدرکه آسایشی تأمین ، عدالتی سویاً توزیع
و حرفت و تجارتی تسهیل ایدن بر اداره یکر می بش
اوتوز سنه ده ا ارمنیلری تطمین ایدر .

ولایات شرقیه یه بر ادارهٔ مختاره ویریله مز . ویریلرسه
بوندن اک زیاده ضرر کوره جک اولانلر اقلیتی تشکیل
ایدن ارمنیلر در . فقط بر ادارهٔ سالمه ایله ارمنیلر کرك
تجارت ، کرك ملیهٔ کشایش بوله جق اولور لر سه .
استقبالده ، حقوق عامه ده ده ا مهم بر موقعلری اوله بیلیر .

معقول و مشروع بر صورتده ، ارمنی قومنی ، نائل حقوق
 ایتلی نر . ارمنیلر بو صورتده ، حقیق عثمانلی اولورلر
 و مثلا ، هیچ اولمازسه ، لهیلرک هابسبورغراره صداقتی
 درجه سنده آل عثمانه انقیاد ایدرلرسه طرفین راحت ایدر .
 هر ظهورنده مسئله لری حل ایتمکدن ایسه جمله سفی
 طوبدن کسیدروب آتقی اولادر . زمانجه ده تصرف
 ایدلش اولور . بن هر شیدن اول ائتلاف پرورم . ارمنیلر
 ایله آره مزده حل ایدیله میه جک مسئله کوره میورم .

کلهم کوردلره : کورد ملیتینه اعتراض ایتک خیالمدن
 کچمز . فقط کوردلرک عجماشدیرلمسی جریاننه شدتله
 معارضم . کوردلک بر ملیت تالیه در . و آنجق بر ملیت
 تالیه اولق اوزره محافظه اولونه بیلیر . فرانسه ده باسق
 و پروانسال ملیتی ، لهستانده لیتوانیا ملیتی ، بیوک -
 بریتانیاده اسقوچیا ملیتی کبی .

بونلرک ، کافه ، ملیت عمومیه اولان فرانسزلقده ،
 لهیلرکده ، بریتانیالیلقده موقعلاری واردر . اگر ملیت
 عمومیه ده کی موقع ترک ایدیله جک اولورسه ، آلدن برشیء
 قالماز . دوشونکیز ! فرانسزلی قبول ایتیمان و آکا مخالف
 اولان بر باسق نه اوله بیلیر ؟ بناء علیه بزم کوردجیلر مزده
 ایجه بیلمیلرلرکه نالی ملتار آنجق بیوک ملتار ایله توجید

مقدرات ایدر لسه یا شایه بیلیر لر . کوردلرک ، کذلک چر کس ،
لاز و سائر اوفق ملیتئرک ترک عائله معظمه سی ایچنده
موقعلری واردر . و بو موقع کندیلری ایچون شان آوردر .
کوردلره ملیتئرینی افراطه کتورمه ملربنی توصیه ایدرم .
اگر بوندن کندیلری ایچون بر فائده ملحوظ اولسه
ایدی هر کسک محافظه ملیتی طرفداری اولان بو محرر
بو خصوصده ایاری کیتمزدم . کوردلک الی نهیاه قابل
ترقی بر شیء دکدر . ممالک عثمانیه ده چر کسلک ده اویله در .
ترک لر نسبتاً بو قدر چوق اولدقلری حالده هنوز لایقیه
ملیتئرینی تکامل ایتدیره میورلر ؛ زهده قالدی که کوردلر
ایتدیرسونلر ا بونلرک ترک لکی ترک ایدوب کورد خیالاتنه
قاپیلملری آلرنده کی سرمایه بی ده هدر ایتمک دیمکدر .
آرناؤدجه ا کمال تحصیل ایده جکم دیه هر لسانده جاهل قالان
بیوک ذکالری کورمدک دکل . آرزو ایدرز که کورد
قرداشار مزده آرناؤدلردن متنبه اولور وانکشاف ملیتئرینی ،
تعالیئرینی بو ملیون موداسنده دکل ، ترک لک ایله دست بدست
مخادنت اولمقده کورورلر .

کوردلکک سیاسی ، اجتماعی ، اداری مطالبندن
بخت ایتمبورم . چونکه بونلری ترک تلقی ایدبورم . بزه

تعلق ایدن نه قدر مسئله وارسه جمله سی، بالطبع وبالضروره
آنلرده تعلق ایدر . خلاصه ، اخوت اسلامیه و ترکیه
داخلنده ترك ايله كورد آره سمنده آری غیرى بر شیء
كوره میورم که مطالعاتی ایلریلتمیم .

تکرار ایدرم : فرانسه نسبتله باسق . عربیه نسبتله
بربری ، قانادالی انکلیزه نسبتله قانادالی فرانسه هر نه ایسه
ترکه نسبتله ده كورد اودر .

مسئله اداره

دولتک تکرار قورولمسی . — عمومی بلان . — انقلاب قانونی

بر او بیقیلیرسه تکرار یاپییر . بر آز رخنهدار
اولورسه بمض تعمیرات اجرا ایدیلیر . کاملاً دکل فقط
اساسلیجه خراب اولورسه مجدد درجهسندده تعمیر کورور .
طرابلس غرب و بالقان محاربه لرندن صکره ، ایشته ،
بنای دولت ، اساسلیجه خراب اولان برخانهک موقعنده در .
دولتی مجدداً قورمق مجبوریتنده ز . هر شیتمز اُ کسیک .
عادتا یانغیندن چیقمشه بکنز یورز . بیوک بر کشمکش
اداره مزهده ، اذهانمزده ، خط حرکت مزهده طاری
اولمشدر . عادتا دومندن محروم برسقینه کبی ، اوقیانوسک
آنکینلرنده ، چابالیورز . فقط ملتک سونمیوب قوه نامیه سنی
محافظه ابتدیکنه دلیل اولمق اوزره ، بوهای وهو آره سندده
جدا شایسته تجیل بر قاچ آر وار . واقعا تاریخی بر بقظه
نظردن بتون بو مطالعاتی یوروتیور ایسه کده بو رجالک
کیملر اولدیغنه دائر بر شیئ سویلده جهکیز . اخلاق مزهده ،
کونا کون تفسیراته سبیت ویره بیلیر .
اوت ! بو رجالده بر عنزم و ارادت کورییورم .

موفقیتده انتظامك ذكايه ، عزم و ارادتكده انتظامه
رجحانی واردر ، بنشاء علیه شو خصیصه بی بو ذواتده
کوردیکمدن طولانی عادتنا بختیارم . فقط رؤسا پلان
نقصانندن طولانی پک یورولیورلر . هر زرده ایسه تعب
ذهنی و عصبییه اوغرایه جقلدر . مادام که یاپیلان بر مجاهده
کبرادر ؛ او حالده ، حربك بتون لوازمنی آلدن ایتسکلکمز
لازمدر . یحث ایتدیکم ارباب عزم و ارادت برر مکمل
قومانداندرلر . فقط افسوس که بوندر ارکان حربدن محروم
و بالطبع پلاننده مهجورددرلر . عزم ، ناکافیدر . حالبوکه
آنحق بر خط حرکته مستند عزمدر که ثمره بخش اوله بیلیر
همتر بر آز بهوده کیدبور . غایه سزلك ، غنغنه سزلك
بر دوامدر . اگر بو اصحاب عزم یورولسدلر و یا عهنه دن
چکلمك مجبوریتنده بولونسدلر جسم دولته الیم بر کسل
عارض اولور . نته کیم بوندرک موقه چکلمسی ویرلرینه
ناظم ، احمد مختار ، کامل باشلر و نورادونکیان افندینک
چکلمسی بو کسل حافی پک کوزل کوستردی . آنک ایچون
رجال عزم اتحاده تکرار ایدرم . ذاتلرنده مندمج اولان
بو قوه ارادیه بی جمعیت و هیئتلرینه نفخ ایتسونلر ؛ تاکه ،
کندیلری اورته دن چکیملرلرسه اترلری ینه ، بر سابق ،
دوام ایتسون . بو قوه ارادیه نك هیئته نفخی آنحق پلانك ،

پروغراامك ، خط حرڪتڪ ، غايه و عنعنہنك تقرر و توضیحی ایلہ اولور . اتحاد و ترقی الہم فالہم قاعدہ-نی اونوتیور . جمعیت ، اول باول ، وجدان ملی بی خلق ایتملیدر . پلانسر اجراءت اولماز . كذلك تشکل ایدن مجلسلرک ، ہیٹلرک ، قومیسونلرکده اصلا بر اہمیتی یوقدر . ہر شیدن اول کیم اولدیقمزی . نہ یاپہ جقمزی ، نہ یہ کیدہ جقمزی ، مقصد و اہلمزی بیللمی یز . ایشته بونی بیلدیکمز ایچون اتحاد و ترقی تشکیلاتی بیل اون ایکی آی دکیشیور . داخلہ غوغالر اولیور . مسائل شخصیه بیوک بر اہمیت آلیور . سینہ جمعیتہ متغلبہ چیقیور . بونلر اورغانیق ، عضوی بر خستہ اقدر . حالہو کہ خط حرکت تقرر ایتسہ بو قیل وقاللرہ ، بو عجز و مسکتہ ، بوموقوت بحرانلرہ محل قالماز . افراد و اعضادن بر قسم قلیلک مناسبتمزلکی ، اویفونسزلنی ، اختلافی ، حتی شر و فسادی ، ارتکاب و ارتشاسی اصلا و قطعاً جریان احوالہ مانع اولہماز .

جمعیتہ بعض علمداران وار . بونلرک اقتداری مسلمدر . اکر مقتدر اولسہ لردی تفرد ایتمزلردی . مادام کہ بونلر کرم و سرد روز کارہ بیون ا کدیبلر ؛ دیمک کہ کندیلرندہ بر قابلیت روحیہ وار . بعضیاری

ذکا و علم اعتباریله اشخاصی تقویم ایدر لر . بو برخطادر .
 سچییه و عزم و ارادت ، چوق دفعه ، ذکایه غلبه ایدر .
 سیوریلنلرده بوکبی مزایا واردر . ایشته بو رجال بیللملی ،
 آکلاملی ، کورملیدر لر که دوره اختلال بر دوره انتظامه
 تقلب ایده مامک ممکن دکدر . بونک ایچونده ، کیت کیده ،
 ده آ از شخصی ، فقط ده شموللی بر پروغرام اتخا
 اتمک بر وجیبه ذمتدر . آنک ایچون قوماندانلر قوماندان
 اولملی و ارکان حربک ایشنه قارشاملیدر لر . اکر بر قوماندان
 ارکان حرب و طیفه سنی یاپارسه ایشلر مختل اولور . بوقضیه نک
 عکمی ده یاکاش دکدر . طوپچی ضابطنی سوارییه ،
 استحکام ملازمی بطاریه نک ریاستنه ، طابور امامنی
 طور پسده قپودانلغنه ، اردونک سر طیبینی ده طیاره
 ضابطلکنه تعیین ایدیکز . یاخود قوماندان پاشایه ، عینی
 زمانده استحکام و ارکان حرب ضابطلکی ، طوپچی و سواری
 قوماندانلغنی ، پیاده مفتشلکی و طیفه لرینی ، حمیه ، قبول
 ایتدیریکز . بافیکز نه عظیم تشوش حاصل اولور .
 واقعا بعض هنسکامه لرده ، اختلال حالنده ، مضایقه ده ،
 هزیمتلرده بر تک ضابط ، اختصاصی خارجنده ایشلرده
 کورور ، و ، علی الاکثر ، اویله دغدغهللی ، مستثننا
 دقیقه لرده ، اعماق شخصیتنده اویویان سجایادن بری بیدار

اولور و او ضابط بو سایهده قهرمانقلر بيله كوسترر ، فقط ، بو ، الحق . ازمنه شاديه منحصردر . حال طبيعده هر كس ، هر ايشي كوره مز .

ينه سر آمدان جمعته خطاب ايدرم : بر آزدها « تاريخي » كوزله كوره رك دوره اختلاك صوكارينه ياقلاشديغني و بوندن صكره سي ايجون بر آزدها « علمي » حركت لازم كلديكني آ كلاسونار . روسيهك اويله متين بر خط حركتي واردر كه هيچ بر هزيمت بوني تعديل ايتيره مز . آوستريانك اويله رصين بر پروغرامي اولديني آ كلاشيلبور كه مستقبلك بتون (صادووا) لري آني تعديل قابليتنی جائز دكلدر . بزم غايه و عنعنه مز يوق ظن اولومسون . يالكوز بو غايه و عنعنه بر بحران كچيريبور . بناء عليه معنوياتمرك بو دو مانلردن چيقارلسي ، توضيح ايدلسي لازمدر .

ايك سنه حریت خنامه اروپ سلطان محمدخان خامس شيشلي تپه لرنده عسكرينه رسم كچيد ياپديرديني وقت . سال آفل وقايعني خلاصه ايتمش و اوراده ، پروغرامك ، قانون اساسي ادارينك لزوم تدويندن دور و دراز بحث ايتمشدم . (« بر سنه حریت » عنوانلي رساله مه مراجعت بو برنجي سنه نك اوزرينه بر قاچ سنهدها بيغلدي . هيات كه

خط حرکت هنوز چیزلمدی . عجله یاپیامش قانونلرک
بجه هیچ بر اهمیت یوقدر . دولتک قانون معنویاتی غیر-
موجوددر . صنادید اتحادک عددی نه قدرایسه فکریده
هان همان او قدردر . بیوک بر رابطه قانونیه
بوناری باغلامبور . اداره ، آه او اداره ! شمندی به قدر
اداره قانونی ، مأمورین قانونی ، معارف قانونی ، املاک
قانونی . . . هیچ بری یاپیلمدی . مقتدر ناظرلر رأس کاره
کلبور . فقط عمومی پولتیقه تقرر ایتدیکی ایچون بونلرک
یابدقاری ناقص قالبور . ایش مأمور عزل و نصبندن
عبارت اولور . مثلاً دولتمزک بر سیاست تربیویه سی
یوق که آنک اوزرینه بر معارف ناظری بنای مساعی
ایتسون . یاهجنی یکریمی ماموری قوغمق و آنک بر ایکی
مثانی طوبارلیوب ایش باشنه کچیرمکدر . بر معارف سیاستنی
قرارلشدیرمقده بر ناظرک ایشی دکلددر . عموم هیئتک
ایشیدر . بر معارف ناظری آنجق او خط حرکتی تصویب
ایدرسه ، او زمان ، رأس کاره کلیر و آنی تطبیق ایدر .
یالکتر بر نظارتک ایشنه باقیلوبده ، آندن صکره ،
دیگرلرینک مشکللرینی حل ایتلکده اولماز . بتون ایشلره
بردن باشلامق عجیوریتی وارددر . « یواش یواش » ،
« شیمدیلك بو قدر » ، « برینی یاپلمده دیگرینی صکره

بپارز ، کبی بر ذهنیت عاطفیه دلالت ایدن جملهلر آرتق
لهجه مزدن چیقملیدر . بر اردو پیاده سنی تنظیم ایدوب
آنک اکلندن صکره طو پچیسینه باقاجق اولورسه وای
آنک باشنه کله جکله . . . کذلک بر شا کرد بر علم
و فنی لایقیله او قویوب آندن صکره دیکر لرینی تحصیل
هوسنده ایسه ، یازیق آنک جهد و اقدامه . . . ماکنه نک
بر چرخ ایشله سون ، دیکری معطل قالسون! بو ، اولماز .
بتون چرخلر ، آلات و ادوات ، بورولر ، اسطوانه لر .
بردن حرکت کلمیدر که ماکنه یه ایشلیور دینه بیاسون .
بر اوقاف ناظرینک سعی و اقدامی بک مشکوردردر .
فقط او زوالی اوقاف ناظری عطات حکومت ایچنده ،
یابه یالکنز حرکت ایدرسه ، بالطبع تصوراتنک بیکده برینی
حیز حصوله کتیره مز . *Plan d'ensemble* لازمدر .
« حوائج قانونیه مز » دده سویلدم . قانونلر بردن
تنظیم اولونور ، کلیات قوانین بر محیط المعارفه بکزه ر .
بر قاموس فایتمام اولورسه هیچ بر ایشه یاراماز .
صلحار (کاملاً) عقد ایدلکدن صکره البته اردو ،
دوتما نقصانی اکل ایده جک ، مهمات تدارک و سپارشی
وظیفه سنی اهم مشاغل بیله جکدر .
کیلر تعمیر ایدیله جک ، زرهاروی دکشدر بیله جک ،

یکی واپور و طوب اصهار لنه جق ، قشله ز تعمیر ایدیله جک ،
استحکاملر یکیدن یاپیله جق ، خلاصه ، دکز و قره
اردولری . از سر نو تجدید ایدیله جکدر . کذلک حرب
طولایسیله اردو مزده نه نقصان کورولمش ایسه ، جمله سی ،
نظر تدقیقندن کچریلوب حاصل اولان تجربه ایله ، آتی
ایچون تهبآ تده بولونیله جقدر .

دولتک شکل اداره سی ، سیاستی ، قوانینی و خط-
حرکتی ده ، بویله جه ، باشدن آشاغی کوزدن کچیرلمکه ،
از سر نو تجدید و تعمیره محتاجدر . مغلوب اولدق .
ظاهراً مغلوب عسکر در ظن ایدیلوبور . حالبوکه اداره من ،
سیاستمنز ، قانونلر من ، خط حرکتمزده اردو من کبی
اولسه ایدی بو هزیمت وقوع بولمازدی . بک مادی
اولیمه . یالکمز آل ایله طوتیلور ، کوز ایله کوریلور
شیلرله اکتفا ایمیم . بوناردن بشقه شیلرده واردر .
پلانسرلنک مضرتی ، تشوش افکار و آرانک ششامتی
اساسلی فلاکتلری انتاج ایتدی . آنک ایچون اتحاد و ترقی
طوپلاملی ، دولتک یروغرامنی چیزمایدرد . بوده اویله
اوزون بویلی مناقشات ایله اولماز . قومیس یونلرده ،
جلاسلرده ، جمعیتلرده بر فیض یوقدر . خط حرکت

چیز ملی و جبر آ قبول ایستدیرلمایدیر. خط حرکتک تمیننده
مشروطیت پرور ، تطبیقنده مستبد اولق لازمدر .
ایشته حرب ویا محاربات زائله دن صکره بو کافتلی
وظیفه جمعیه دوشیور . جمعیتک سر آمدانی - که صوک
قونغره اتخاباتنده اسملرینه تصادف ایدلما مشدر - پک مشغول ،
یورغون برحاله کورینیورلر . جریان امور ، حتی تقرعات
کندیلرینی مغلوب ایدیور . بونلر غزته سفی کندنی یازان ،
ترتیب و تصحیح ، آندن صکره طبع و بو ایشلر بستر
بیتمز بیع و توزیع ایند اویسنه بکزیورلر . بو قدر
مادی مشغولیتلر آردسنده بورچالک دها بیوک برحضور
ایله دوشونمکه وقتلری اوله میور . کذک بو قدر مادیات
امور ایله اوغراشانلر ، یوکسکلردن نظر ایلوب جریان
تاریخی تعقیب ایده میورلر . قلمه آلدیغمز شو ایقاظنامه
تنقیدی ، بر جریان کهربائی کبی ، ولو بر آن ایچون اولسون
آنلری اویقولرندن اویاندیره بیلیرسه سعیمزک ثمره سفی
کورمش اولورز .

مسئله معارف

- ملتك یتشدریسی -

ملتی یتشدریورمی یز ؟ بوکا : - اصلا ! جواب
صوابی ویرمکده تردد ایتم .

معارف مسئله سنی دوشونمک ایچون بیوک بر حوصله
لازمدر . معارف خصوصنده ملتك متین و رصین بر
خط حرکتی اولمیدر . بزم بر سیاست تربیویه مزاولمدینی
شویله طورسون ، مکتبلر مزك ایچنده بوغولدقاری آنارشى
حالی ، حقیقه ، استقبالی دوشونلری آغلایور .

بز پك یاكلش بر یوله صایمشز . تربیه عمومیه دن
بخت ایدیلیر ایدلمز عقله ، اول باول ، معارف نظارتی کایور .
معارفه مقتدر بیلین بر ذاتی ناظر اولمق اوزره ، آلاى -
والا ایله ، کوندریورلر . بو ذات - که هر حالده حسن نیت
صاحبیدر - عرض مهابت ایتمک ایچون کورکی ترسنه کین
و مندر اوزرینه چیقوبده باغیران بغداد والیسی کی اوتوز
ایکی مأمور عزل ، قرق سکز نصب ایدیور ؛ مستخدمینی
بیلیدیور ؛ بر پروغرام تنظیمه قدر کیدیور ... و ایشته

بویلهجه (ناظر فعال) عنوانی آلیور. معارف ناظر لر مزك
یایدینی خریطه و پلانی چیزلهدن ، بر معمارك ، علی العمیا
بر سرای انشا ایتمسسه بکزهه . غیر موجود تمل اوزرینه
قاتلر حقیقوروز . مالز مه نك قابلیت و متانتنه باقهدن ، بر کومسك
اوزرینه ایفهل قلهسی یایمق ایستیوروز . ایشته بونك ایچوندرکه
پك مقتدر ، غایت خلوص نیت صاحبی معارف ناظر لر لی ،
سنهده اون ایکی دفعه ، سلطان محمود تر بهسی جوارندهکی
نظارتده تبدل و تسلسل ایستکلری حالده ، ینه ، محمیة
قسطنطینیهدده بر تك ابتدائی مکتبی یوق !

بو غایه سزلك دردی بزلی اولدیریور . یاپه حقمزی ،
یایدیغمزی بیلمیوروز . بعضاً بتون بتون ضلالت فکریه
صاپوب ، تربیه ملیه مزلی تنسیق ایچون ، ملت مزه غیر منسوب
مشاورلر کتیر تمك ایستیوروز . معارف سیاستمز ، عمومی
سیاست مزه باغلیدر . بناء علیه یالکمز معارف نظارتی بونی
تعیینده صلاحیتدار دکلدر . دولت و حکومت عمومی
پروغرامنی چیزمدیکندن معارف مزده هیچ برشی یایلمیور ،
چیرینوب طور ییور .

بو خط حرکت نقصانی نتیجه سیدرکه نظارته کچن
ارباب اقتدار بر برینه ضد ، متناقض ، متباین پروغراملر
تطبیق ایدیورلر و بوقار غشه لده زواللی ملت غدای عرفاندن

محروم اولیور ؛ یاره سنی و یردیکی حالده حوانج علمیه
و تربیه سنی آله ایده میور . ملتی طولاندر یورز .

حالبوکه غایه ملیه ایله برابر معارف خصوصنده کی
خط حرکتمز چیز لسه ، هیچ شبهه یوق که رأس کاره کلن
ناظر آکا کوره توفیق حرکت ایدر . اکر او پلانی
بکنمیورسه مقام نظارت کلمز .

خلقاً ، عرفاً ، لساناً . یک متباین اولان عثمانلیاره
نه کی بر تربیه تأمین ایده جکمز ؟ ترک و مسلمان اولمان
عناصر حقنده کی فکر مز نه اوله جقدر ؟ ماضی ایله حالی ،
منقول ایله معقولی ، فصل تألیف ایده جکمز ؟ تربیه مز
تقلیدی ، ابداعی اوله جقدر ؟ اسکی تربیه اساساتی
براقه جقمی یز ؟ عناصر حاضره دن نه رجده استفاده
ایده جکمز ؟ ترکیه نك موقعی نه اوله جقدر ؟ عثمانلیاری
نیه حاضر له مق اوزره معارف مزی تنسیق ایده جکمز ؟
أوروپا اصول تربیه لرندن هانکیسنه یا فلاشه جفز ؟ ملتی
تربیه ایچون ترکیه فی اصلاح ایده جقمی یز ، یوقسه علی حاله
براقه جقمی یز ؟ تعمیم معارف غایه لر مز دن بری می
اوله جقدر ، یوقسه یالکمز بر قسم خلقی می او قور بازار
ایده جکمز ؟ الی آخره ؛ الی آخره .

ایشته بویله جه ، حل ایلمه مش بیکلرجه سؤال ،
معارف مسئله سنی دوشونورکن قارشیمزه چیقیور . ظن

ایدرم که بالفعل امر معارفله اوغراشانلرک چوغی بومسئله لرله
ذهنلرینی اتعاب ایتمه مشلردر . ایدنلرک ده بر برینه ضد
فکرلری واردر . ایشته بتون بو نقاط درپیش ایدیلیرسه
نیچون معارفلرک ایلری کیتمدیکی ، نهدن عبدالحمید زماننده کی
مکتبلرک شمدی یرلرنده یلرر آسندیکی قولایلقله توضیح ایدر .
کرار آسویلدم : شعبات دولت بر تک ماکنه تک مختلف
چرخلرینه بکزه ر . بونلردن برینی یاپوبده دیکرینی بر اراقق
اوله ماز . چرخک بری آشینیر ایسه دیکرلری وظیفه لرینی
ایفا ایدمه ز . بر ماکنه بر کل واحددر . بر معارف ناظری
نه قدر فعال و جوال ، ذکی و مقتدر ، دوریین و آتی بین
اولورسه اولسون غیرت شخصییه سی ایله بر شی* یاپه ماز ،
دولت اورکستروسی یا بردن چالار ، یاخود ایچنه قضارا
قاریشان مشهور بر کالجینک هولری او کورولتی آره سننده
غائب اولور کیدر .

بز ترکلر ماد بوندنز . آنجق کوزایله کوریلن . قولاق ایله
ایشیدیلن ، آل ایله طوتیلان شیلردن ماعداسنه اهمیت و یرمه یز .
آنک ایچون بر مغلوبیت اوزرینه غیرته کلوب همان اردو
و دونماجه بر شیلر یالارز . فقط بتون فلاکتار مزک بادی
اظلمی اولان جهل کشیفمزی کورمه یز . مجلس وکلاده
معارف ناظرلنی خاطر ایچون بر آدمی قایر مق مقصدیه
احداث اولونمش بر مقام تلقی اولونور .

مجلس وکلا قبوجیلرینه سوریکز : سرعسکر باشامی
دها بیوک معارف ناظریمی ؟ زواللی اوشاق درحال تبسم
ایدرك کندیسینی بویله بدیهیات اوزرینه امتحانمی ایتک
ایسته دیککزی سؤال ایدر . ایسته بو ذهنیت پرده جیاره
افندیلرندن انعکاس ایتشدر .

دولتک تجاویزی و تدافیی سیاسی نه قدر مهم ایسه
تریوی پروغرامی ده او قدر اهمیتلیدر . بلکه بو اهمیت ،
وقایع و حادثات آره سننده ، بردن بره نظره چاریماز .
فقط دور بین اولان بر سیاسی بو دقیقه بی اهل ایتمز .
خلاصه مقال : ماتئ یتشدرملی بز . بتون مسائلك
ابتدا و انتهای اوراده در . واصل رتبه رشده اولمش
بر ملتزم یوق ایسه دولتمزده برشیء یالپاماز . هیئت عثمانیه
کائن فقرالدم خسته لغنه طوتولمشدر . بو بی پایان نادانی ایچدن
ایچه بزى اولدیریور . جهالتمز غیر قابل مسامحه راده لری
بولدی . دنیانک اک کولونج جهله سی بزلرز . بزهر بمقدار
آلآفرانغه علوم و فنون یوتدیرمشلر . بو ، معدنه مزى
اساسلی بر صورتده افساد ایتمکله برابر بزى جاهل مرکب
سویه سنه تنزیل ایتشدر . حالده بر دقیقه غائب ایتک ،
استقبالک بر عصرینی هدر ایتمکه مساویدر .

انقلاب فكري

باشمزه اينسديريمان هول انكيز ضربه لر بر انقباهي
انتاج ايمدي دكل . اسكيدن ميشل ميشل اويويوردق .
بو وقايع بزي (بر آز) ايقاظ ايتدي . برچوق مسئله لر
مباحثه ميدانسه قوندي . او قويا نلرك عددي زياده اشدي .
آثار جديه و تاريخيه رومان و شطحياته غلبه ايتدي .
خلق معنوي آچلغني حس ايدر كبي اولدي . خلاصه
بر انقلاب فكري نيك فچرنده يز . جهالته قارشي اولان
بو قيامك درجه اهميتني ، تزايد شدتي اك ابي كوره بيله -
جكارك موقعنده بولونيورم : ايتاليان عمار به سندن بري
نشر ايتديكم آثارك ارباب مطالعه طرفندن صورت تلقيني
بنم ايجون بك قيمتدار اولدي . آنك ايجون جرياني
مهما امكن تعقيب ايده بيلدم . ديه بيليرم كه بوندن بر ايكي
سنه صكره آرتق يوكسك طبقه من بك او قدر صافدرون
اولميه جقدر . و ممارسه جديده سياسيات و اجتماعياته
تأثير ايده جكدر .

اسكيدن و خصوصيله مشروطيتك اوان اعلاننده دكل
يالكلز خلقمن، ره دينغو تليار من بيله هر فكره ، هر سوزه

آلغیش ایله مقابله ایده جك بر درجه صفوته ایدی .
آنك ایچوندرکه شو زواللی مملکتتمزده اولیه جق شیلر
اولدی . او کونلرده ، ملت ، تلیکینک مداهنه سنه حیران
اولوبده آغرندن پینرینی دوشورن قارغه سویه سنده ایدی .
فی الواقع هنوز تلیکینک موقعی آله مدی ایسه ده قارغه لغی
چوقدن زائل اولدی . ایکی سنه دن بری بر طاقم مسائل
شتا ذهن عثمانی اشغال ایدیور ، حتی یورپیور . فیکرلرده
دوشونمکه بر استعداد حاصل اولدی . ضربهلر ، محاربهلر ،
مغلوبیتلر هیچ اولمازسه بوکا خدمت اییدی . بو جریان
دوام ایده جکدر . ایکی سنه ده حاصل اولان انقباه
— سوزمی طارتارق سویلیورم — محیر العقولدر . یالکیز
بو جریانی اداره ایتمک لازمدر . بونک ایچونده ارباب قلم
بر آرز غیرته کلیدر . بو خصوصه حکومتدن پک آزرشی
بکنه بیلیر . حالبوکه اصحاب دانش مسئله لری قارشیدر ملی ،
فیکر بشرک اشتغال اییدیکی هر نه ماده و ارسه جمله سفی
بزم آکلایه بیله جکمز برلسان ایله پیش استفاده مزه قویلیدیر .
مع التأسف محررلرده کی شوق و خواهش قارئلرده کی
میل و آرزودن پک آزدرد . وظیفه منی بحق ایفا ایده میورز .
ارباب قلم هنوز (آماتور) موقعندن قور تولدی . انتشار
ایدن آثار حالا درمه چاتمدر . حالا نشریایده اطراد یوق .

بونکله برابر آتیدن امینم و شوکا قائم که حکومتک خط -
حرکتتده کی نقصان و تذبذب - باشمزه پک بیوک فلاکتلر
کلز ایسه - آنجق انقلاب فکری ایله زائل اوله جقدر .
بوکون ملتزمه اک بیوک خدمتی ایده جک اولان آدم
رأس کارده حکومتی اداره ایندن دکل ، مشیمه امکاندن
طوغوب شو انقلاب مسعود فکری بی ایلری کتوره جک
اولاندر . حکومت اکر وظیفه شناس ایسه اولافکاره
بیوک برحریت ویره رک جریان ترویج ایتلیدر ، ثانیاً
افرادک تألیف و نشرینه مقدر اوله میه جفی آهک قلمه
آلمنی ویا ترجمه ایدلمی ایچون - هر دولت متمدنه ده
اولدینی کی - بر مقدار معاونت ایتکدر .

حکومت حاضره بر درجه یه قدر سربستی مناقشه یه
مساعده ایتدی . آنجق بو سایه ده درکه بعض مسائل موقع
محاضره یه قویه بیلدورز . استانبول محافظی جمال بکک
بو خصوصده کی حر اندیشلکی حریت فکریه مز تاریخنده
بر بوله جقدر . فقط مشارالیه بعض منقولات پرستانه بر آز
دها حدینی بیلدیره جک اولورسه ، هر حاله . تعقیب
ایتدیکی غایه دها چابوق آله ایدیله جکدر .

بو انقلاب فکری ایله منقولات ثولبور . خواجه لر
ایله معقولاته ایصنمغه باشلادیلر . فکر تجدد کرکی کی

یرلشدی . وقایعکده بوکا یاردیمی اولدی . جریاندن
ممنونیتمی دفعتالیه سویلشدم . فی الواقع قارئلر بیوک برخوا-
هش کوستردیار . یالکیز رفقادن ، ارباب قلمدن ممنون
دکلم . بر چوقلمز قارئک فقدانسندن بحث ایدیور . بو
طوغری دکلدر . نفیس آثار ، ممالکتمزده آرادینی نظر
تقدیری بولیور . یالکیز بزله اطراد ایله ، ثبات ایله ،
تدقیق و تعمیق ایله بر شیء یاه میورز . بو کون جعدآ
چالشلماری ممکن اولان استادلرمن بیله اویوقلیورلر .
حالبوکه کندیلری أوروپائی اصوللرله چالشلملر بزه ،
هر حالده ، بو خواهشلی زمانده شایان استفاده شیار اهدا
ایده بیلرلر . بو اعتبار ایله استادلرمن خسیسک ایدیورلر ؛
وظیفه لرینی ایفا اتمیورلر ؛ حیاتیاری هدر اولیور . انقلاب
فکریمزک ، آتیده ، تاریخی یازمچق اولانلر ، البته
استادلرک بو عظالتی قید ایده جکلدر .

بتون امید بطن مستقبلمدر . آرزو ایدرمکه بو
سنلرده تحصیلنی بیتردن نورسیدکان آچلمش اولان شو
چیغیرده حال حاضر ارباب قلمنی کچه بیاسونلر . کذلک
شوگاده امنیتم برکالدرکه ، بوندن بر قاج سنه صکره

او قوبه جغمز کتابلرک . واجهه سنده . بو کون کال شرم
ایله قارئلرک حضورینه عرض ایتدیکمز شو پریشان آثار
پک ابتدائی ، صوک درجده ناقص ، غایت بسیط ، حتی
صافدرونانه کورینه جکدر . بز بو کون آنجق مواد
عمومیه دن بحث ایده بیلورز . آتیده بویله « ژنه رالیزا -
سیون » لر مودادن دوشه جکدر . اختصاص تزايد
ایده جک و مؤلفاتکده قدر و اهمیتی او درجده
آرته جقدر .

استقبال فیکریمز امیندر .

خاتمه

— عزم و ارادت —

عقل ، چوق دفعه ، انسانه ضلالت بخشدر . كذلك ،
اوزون دوشونجه لر ، فرط تدبير و احتياط انسانى بدبين
ايدر . عقل ، حسياتى دائما مغلوب ايتمك ايستهر . حالبوكه
عزم و ارادت ، بعضاً بتون بدبينلكاره ، بتون انديشه لره
غلبه ايدرك بر قهرمانه فوق البشر بر قدرت ويرر . محاربه
اورته سنده ، بر نفرک هيچ بر شيشى دوشونمه دن ، هيچ
بر شيشدن قورقه دن آتسه صالدير مى و اصلا خاطر لره
كليمان بر حرکت رستم پسندانده بولونمى كى صاحب ارادت
بر آدمده ، اك هولناك هنگامه لرده ، الك خطرناك دقيقه لرده
اورته يه آتيلير و كار قديم دوشوننارى بر تهذيب قهقرى يه
دوچار ايدرك عقلره دكل ، خيال لره كليمان موفقيت لره مائل
اولور . افراد عزم و ارادت صاحبي اولدينى ، اوله بيله -
جكى كى هيئتار ، ملت لرده بو خصيصه كران قيمته مظهر
اوله بيايرلر . بر حس ، بر فكر ، بر غايه ، بر عقیده
بعضاً اذهان عامه يه سر ايت ايدر . ماده ياييلمى قابل

اولمیان شیلر حیز حصوله چیقار . تاریخ هپ بویه ارادت لک
اثریدر . کائن بر سر و ش غیر مرئی بتون اعضای ماتک قولاغنه
بر شیء سویلشده ، هر کس ، آکا اتباعاً محیر العقول بر
حرکتده بولونیور کبی بعض جریانلر اولور . عقل و دها
عزم و ارادته یار اولور سه دهشتلی نتیجه لر آله ایدیلر .
کیاست و لهزاسیله بر حضرت محمد ، بر ملتک قهر وجداننده
اویوقلایان عزم و ارادتی ایقاپ ایدر ، آکا بیوک بر قوت
و یرر ، و ، اثری استقبال بدیعندن صرف نظر ، اون اوج
عصر ، کمال شان و شکوه ایله دوام ایدر .

تدبیر عاقلانه سیله بر ناپوله تون - بونا پارط فرانسه لرک
اعماق شخصیتلرنده پجهلی طوران جلالدی اظهار ایدر ،
و ، بر قاچ سنه ایچنده ، کره زمین ، کاساسلی تحولاتندن
برینه دوچار اولور .

عقل و ذکا هدفی اراده ایتملی ، عزم و ارادت عسکری
ایلری سورملیدر . عزم دیدیکمز شیء ده ، غیر متردی
اقوامده ، هر زمان موجود بر کیمت روحیه ایسه ده ،
بو ، بعضا نائم بر حالده بولونور . آئی اویاندیر مق ، آئی
کندندن خبیر ایتمک لازمدر . اوزون مدت فعالیتمده
بولونمیش ارادتلر ، بردنبره اویاندقننده ، علی الاکثر
خارق العاده بر شدت کسب ایدر لر . عادتا جبر مافاهه قالی شیر لر .
ملت لک تیغظلرنده دائماً بو حالت مشاهددر .

بومطالعات آفاقیه دن صکره تطبیقات انفسیه به کیریشلم :

ترك و مسلمانلرك كتر وجدانلر نده اساسلى ، جيد ، سالم
 بر طاقم قابليتلر غنوده در . يو استعدادلر تنسيق و تنظيم ايدلسه
 اور و پاليلركي يورغون و بناء عليه بر آرمتردى اولمان ترك
 اعصابى ، مسلمان اذهانى خارقهلر كو ستره بيلير . كميت ،
 اور و پانك مادى قوتى ، طويلرينك ، كميلرينك كترتى ،
 باره سنك زياده ليكى بو قوه اراديه نك مواجهه اهميتنده
 هيچدر ! يالكلز ياسى ، كسلى ، بدبينلىكى ، فتورى ،
 ظلمه انقياد عادتى تولديرمه من لازمدر . ملت اكر جدا
 بيدار اوله جق و كنديسنه حقيقت حال بر صورت حسيه ده
 تلقين ايديله جك اولورسه بوكون طاغينق بر حالده بولونان
 قواى تركيه و اسلاميه طويلانه جق و ترقيات تاريخى بيله
 اعجاب ايديله جك مرتبه سرييع اوله جقدر . جهل و استبداد
 غايه اسلاميه اوزرينه قالين ، سياه ، مقسى بر اورتو
 اورتمشدر . صانكه تمادى اين بيهداد و نادانى جسم
 اسلاميتى آغير بر قوقو ايله باييلتمشدر . شيمدى اقدم
 وظائف اوزرمزدن بو كابوس عطائى آتمق ، غايه لرمزه ،
 حسلرمزه ، عقیده لرمزه قاووشمقدر . اكر بونلره تكرر
 ظفرياب اولور ايسه ك آملزده حصول بولمش اولور .

يکي غايه ، يکي امل بسليهمه يز ، کڙنک بونلري ابداع
ايتمکده المزدن کلنز . عصرآ بعد عصر ترکلرک قلمبنده ،
مسلمانلرک روحنده ير طوتان و هر بطن دکشدکجه اصلا
خبر من اولمهدن تزايد و توافر ايدن بو حساردن استفاده
ايده جککز . قاطبه احوالده امر و فرمان عزم و ارادتکدر .

تاريخ تسويد ۲ ايلول ۱۳۲۹

تاریخ استقبال بوندن مقدم انتشار ایدن برنجی
قسم (مسائل فکریه) عنوانی اولوب آئیده کی فصللردن
مرکبدر :

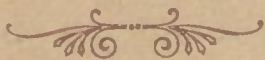
فتح کلام . — تاریخ استقبال . — فلسفه و استقبالی . —
مسلك روحیون، مادیون، وحدیون . — سپریتیزم و سائر . —
دین و استقبالی . — مسلمانلقدمه حریت فکریه ، ابن رشد ،
ابن سینا و سائر . — اهمیتی صووك درجده بلوز اولان
« یکی عقائد » مسئله سی . — فن و استقبالی . — شعر و ادبیات ،
طبایع و اضرجه بشر . غایه امل ، صنایع نفیسه و استقبالی . —
زمان حاضرک مؤلدلری : رنه سانس ، رنه فورم ، مدینت یونانیه
و عربیه ، ۸۹ انقلابی .

غایت مهم تبشیر

بکی عثمانلی مطبعه سی تاریخ استقبالک طبعنی بیدرکدن
صکره جلال نوری بکک (فخر کائنات) عنوانلی اثرینی
تمثیله باشلایه جقدر . بو کتاب حضرت محمدک روحیات
اعتباریله تاریخی اولوب أوروبا و اسلام تاریخشناسلرینه
قارشى سلسله ازمان ایچنده حقوق تاریخیه محمدیه بی مدافع
ایچون قلمه آلینمشدر . اون اوچ عصر دنبری نه شرقده
نه غربده بویله مکمل بر سیر کتابی نشر اولمامشدی .

والدهم

نه غریبدر ا بر داهی بر حیات اولدقجه قدری
آ کلاشلیمیور . قدری ، هیچ شبهه یوقدر که هر ملتک
و هر زمانک اک بیوک شاعر لوندن هیچ آشاغی اولیان
عبدالحق حامد بو کون بر کوشهیه آتیلمش صوک درجه
مضایقه حالندهدر . اولو الالباب افندیلمز مشارالیهک
قدرینی نجیل ایدهمدکاری کبی غزتهلرده کندبسنک
صوک اثر نفیس بدیی اولان (والدهم) ی بر سطرله
اولسون قارلرینه بیلدیرمدیلر . بز بو قدر نادانی غلیظه
قارشی پروتستو ایله ملتی ایقاظ و اورویاده اولسه بیوک
بر حرکت ادیبینی انتاج ایدهجک اولان بلند و محبوبتکار
رئیس جمهور ادبامزک بو اثر بلیغنی قارلرمنزه تقدیم
ایدرز .

باب عالی جاده سنده ، یکی عثمانی ، کتبخانه سنده فروخت
اولنان آثار جدیده دن بعضیاری :

محرری	بارہ فروش
انحداد و ترقی قونفره سنه مخطره جلال نوری	۲ ۰۰
کندی نقطه نظرمدن حقوق دول	۵ ۰۰
حوائج قانونیه من	۵ ۰۰
انحداد اسلام مجلدی ۱۵ غروش	۱۲ ۲۰
تاریخ تدنیات و مقدرات تاریخیه	۱۵ ۰۰
قادیلر من مجلدی ۱۰ غروش	۷ ۲۰
قطب مصاحبه لری ۷ بچق	۵ ۰۰
تاریخ استقبال - مسائل فکریه	۵ ۰۰
مناسبتیه جلال نوری بك حیدرکال	۱ ۰۰
والدهم (منظوم) عبدالحق حامد	۵ ۰۰
بالادن بر سس (منظوم)	۲ ۰۰
اقوم السیر یوسف سعادت افندی	۴ ۰۰
سوك جواب (اقوم السیره دائر) قیلج زاده حق	۲ ۰۰
ارمنی ادبیاتی نمونه لری س . سیره نس	۵ ۰۰
عثمانی امپراطور لغنك تاریخ تدنسی	۳ ۲۰

پاره غروش		محرری
۵ ۰۰	الحان وطن	فائق عالی
۷ ۲۰	فانی تسلیلر	•
۲ ۰۰	مدحت پاشا	•
۵ ۰۰	نثبث شخصی (مصور رومان)	طاهر المولوی
۵ ۰۰	نظم و اشکال نظم ۱-۲	•

«افهام» جریده سی اداره خانه سی طرفدن مقدمات نشر اولنان
آتیده کی آثار معتبره دخی کتبخانه مزده فروخت
ایدملکده در .

پاره غروش		محرری
۴ ۰۰	آلمانیا و اسلام	داویس تریج
۱ ۲۰	عثمانلیلک آتیمی	جامی بک
۴ ۰۰	خط سلطنت (بغداد دمیربولی) دو قنور پول و باخ	
۶ ۲۰	خسته نك باشی او جنده (قرق کوز محاربه) استفان لوزان	
۲ ۲۰	مختصر تورک ایللی	پیر لوتی
۶ ۰۰	شرقده آلمانیا (جریدن صوکره)	دو قنور بهق

طهره دن سپارش وقوعنده بش غروشده برغروش
نسبتنده پوسته اجرتی علاوه ایدملیدر .

جلال نوری

تاریخ استقبال

— ۳ —

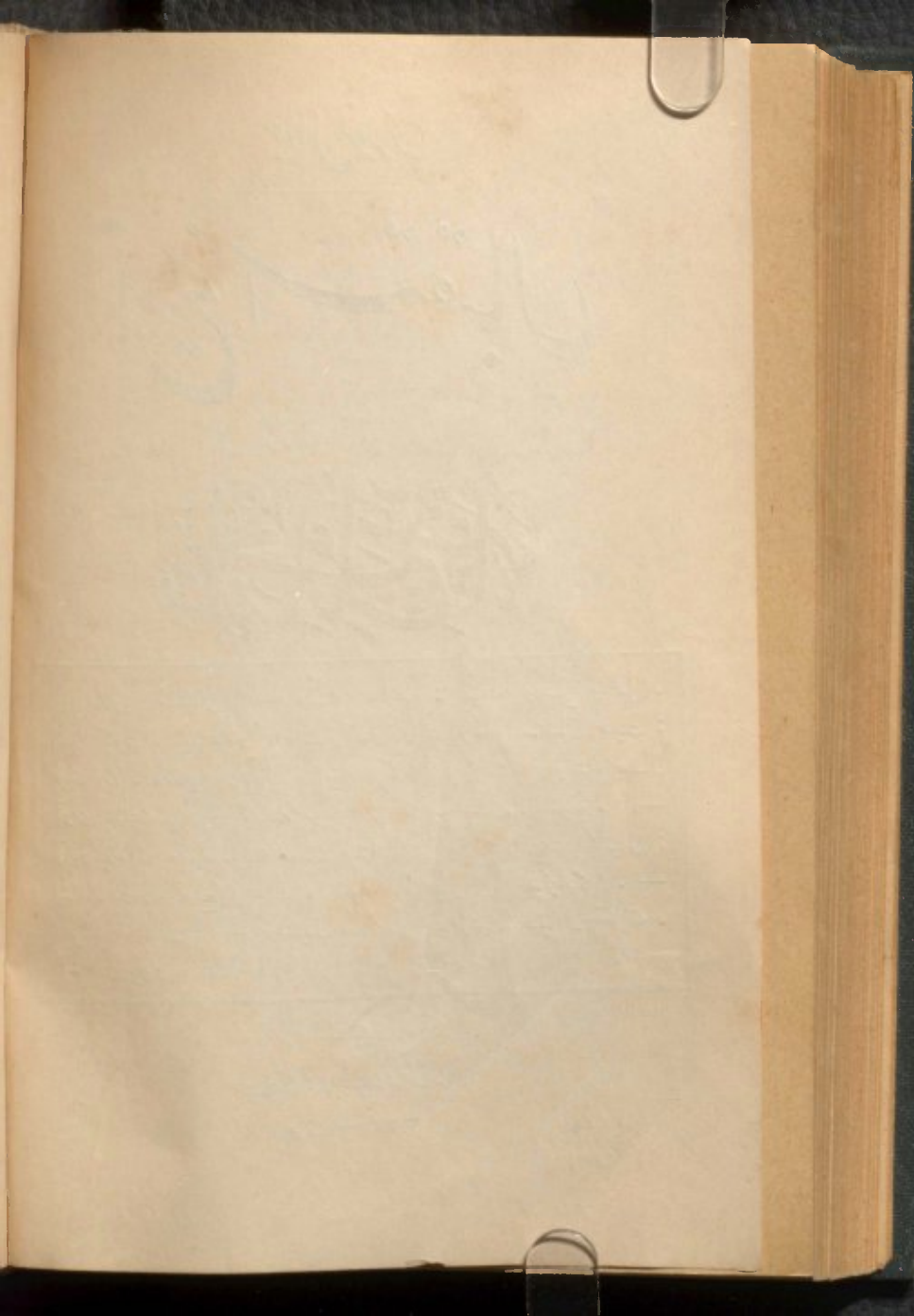
مَسَائِلُ اِسْتِقْبَالِ

اخلاق و استقبال . — مسئله اجتماعیه : سرمایه و سعی و عمل ، اشتراکیون ، اجتماعیون ، مشترکیون و سائره . استقبال جمعیت : بوخنه رك ، ماقس نورداؤك ، امیل فاكه نك ، كوستاو لوبونك اجمال آرای اجتماعیه سی . — مسئله یهودیه : آنتی سه میتیزم ، سیونیزم . — آ نارشیزم : حكومتسزك مسلك فلسفییسی . — سیاستك استقبالی : اشكال دول ، صلح و حرب ، ملیون ، رهبیون ، اصیلزادكان . — قادیك استقبالی . — استقبال صحنه و لوحه لری : دنیادن آخرته ، آخرتدن جهان استقباله .

استانبول

بای عثمانی مطبعه و كتبخانه سی

هجری — ۱۳۴۲

فتح کلام

قانون تدریجک مفتون کرامتی یم .

ایتالیان محاربه سنک اوان اعلانه قدر ، مطبوعاتک
بی معنا های و هوسندن صرفنظر ، هیچ بر مسئله حیاتیه ،
مناقشه ایدیه میوردی . سربستی کلام یوقدی . یالکز
حریت شتم و تحقیر بزه حقوق مغضوبه منک استرداد
ایدلیکی زها بی ویرمکده ایدی . نه بر مسئله مذهبیه ،
نه بر قضیه ملیه ، اصلا ، موضوع بحث تنقید اوله میوردی .
اساسلیجه بر ماده دن باحث بر شی یازیلسه افکار عمومیه
بر سانسور ماهیتی آلیور ، هرکسی صوصدیر یوردی .
باقدم که بونک ایلریمی کلیه جک . « تاریخ قدنیات عثمانیه »
ایله بر تجربه یایدم . چوق شکر باصدیغ طوپراق قوتلی
ایمش . بطاقلق ظن ایتدیکم یر مکرسه اوزرینه کاشانه لر
انشا اولونه بیله جک بر ریختیم کبی متین ایمش . « مقدرات
تاریخیه » ده قادین و مذهب مسئله لرینی قورجالدم .
کورولتی اولدی . متعصینک مغلوبیتی آرتق کرکی کبی

تظاهر ایدیوردی . « قادیلمز » ی نشر ایتم . ایشته
بوکوزده ، عینی قانون تدریجه اطاعتله یدی سکزیوز
سنه دن بری عالم اسلامده مناقشه سی اونوتیلان موادی
اورته یه قویورم . ظن ایدرم که کله جک سنه ، او بر سنه ،
آرتق ممنوع هیچ بر زمین مناقشه قلماز ، استانبولده ده ،
پارسه و لوندرده اولدینی کبی هر مسئله ، حریت تامه ایله
مؤاخذه ایدیله بیلیر . بر آدم ، طوغدینی کون ، بر ماندا
یاوروسنی قوجاغنه آلهرق مردیوندن اصعاد ایتمش .
هرکون بو ادمانه رعایتله حیوانی مردیونک اوست قاتنه
چیقاریرمش . ماندا بیومش ، صاحبی آنی هر زمان
یوقاری یه چیقارمق استعدادینی ینه حائر ایتمش .

شو قصه نی جلادتلو قلیج زاده یه و هم عزم لیرینه
خاطر لاتی بر وظیفه بیلیرم .

تاریخ استقبال

ای آهلیک ، آهلیک مادر باکری ، هندک زهره
زهراسی ، عالم امکان قطب الاقطابی ، ای ده و نا کوئی ،
شو شب ساهریتده دعا و مناجاتی سکا ، سنک آستان
درخشان روحانیتکه رفع و ابلاغ ایدرم . عصرمدن ،
زماندن بیقدم ، تیکسندم . بو قدر حقائق مصنوعدن ،
بونجه بواطل اعتقاددن آرتق الآمان ! نوع نادان بشر ،
جنس ذلیل انسان ، دقیقه دن دقیقه به نخوتی آرئدیر یور ،
غروری درجه سنده ساخته لکی تزايد ایدیور . کندیسنه
بیوک بر نانکورک ، قابل عفو و مسامحه اولیه جق
درجده بر نوپرانلق کلدی . یاشاد بیغ عصرده بشریت
او قدر کبر کتیردی که ، ای ایته زه ثوس قریشنانک
والدهسی . معبودلرک زاده سر آ زاده سی ، سنی ، بتون
مدنیترک ، کافه علومک منبع هر دم فورانی اولان هند-
ستانی بیله اونوتدی . ای در یتیم بکارت ، ای غانغانک ،
ایمالایانک ، براهاپوترک بالالرنده طیران ایدن روح کبریا-
فشان ! آنجق بن ، عصرک شو های وهوی کریهی

آره سنده سنی اونو تمامم . آنجق بن هندك بر كعبه معالی
اولدیغنی خاطرمدن چبقارمدم . ای الهه ذی کرم ! بنی
هندستانك او اسرار انکیز و مظلّم اورمانلرینه ، یینو-
سوفیستلرک عریان و پریشان حال سر و لهزای کائناتی
آرادقلمی او درنك بخش آغاقلقلمینه جلب و جذب
ایت ! رحمنده بر معبودی بسلیان بر بنت سما البته بر
عاجزی آق دکزك ملتقاسندن عمان ساحلرینه ، قسطنطنیه
مزیله سندن باو بابلرک ، ژونفلرک استیلا ایتدیکی اراضی
مبارکه هنده لمحّه بصرده چکه بیلیر . ای معبوده شفقت-
آیین ! سنی طانیایانلرک عالمنده ، مفتون صباحت روحانیه
اولان بو غریب ، الحق ، عاطفتکه لایقدر . احسان ایت ،
ابراز فتوت ایت ! شوراده محیطندن نفرت ایدن ،
شخصندن ایکره نن ، ذاتینندن فرار ایتک ایستین ،
کندیسندن قاچان شو سر سری سرمدی بی ، شو
سرنوشتلر معقنی خاکپای جبروت احتوای الوهیتینا هکه
دعوت ایت !

.....

قارا والاللا اسمنده کی قیصر اق ملک ، درحال ،
زدمه کلدی . آیاقلمی برده دکلمدی . سپاسندن بو فرشته

حيوانينك فوق العاده بيوك بر ذكايه ، اسرار آلود بر
قابليتہ مالك اولديغى آكلاشيلىوردى . امريمه مهيا
اولديغى ايما ايدهجك بر صورتده قاراواللالا حضورمه
ركوع ابتداى . اوزرينه بيندم . ولهبخش برق اولهجق
بر سرعت ايله ماضى به طوغرى قوشمغه باشلادى .
آز بر زمان ايچنده عبدالحميد ، عبدالعزيز عهد سلطنتارى ،
پيزانس زمانى ، رنهسانس دورى . عرب هنكام حشمتى .
آز اوتلرده جنويز ، ونديك ، ماكدونيا ، يونان ،
روما ، مصر ، آثوريه و بابل ، فنيكه عصرلى قاراو-
اللالانك زير اقدام سرعتندن مرور ابتداى . . . .

كوش غروب ايتمش ، پك قويو بر قراكلق كائنانه
مستولى اولمشدى . زرده بولونديغمزى ، حتى هانكي
عصره چيقديغمزى آرتق فرق ايدهميوردم . يالكز
او وقته قدرطويمديغم بر اخروى قوقو شامه مى تنشيط
ايتمكده ايدي .

برده ، آره صره ، بيلمديكم بعض قوشارك نغمات
بهشتيسى بنى غريب بر وجد آهنگداره القا ايديوردى .
قاراواللالا ايله مداوله افكار ممكن اوله ميوردى . بش
اون دقيقه بويلهجه واله و حيران طور دقون صكره

صاعمه ، صولمه ، هر طرفه بر طاقم راهبه لرك هپ بر
آغزدن بعض عبارات دعائيه ترنم ايتدكاري ني طويدم .
پك خزين و اينجه بر سسله تغني ايدبورلردى . صدالر ،
عادتا بر مغاره نك ايجندن ، يا خود اعصار آفله و فانيه دن كليور
كبي ايدى . نهيج بر شيء كور ميوردم . يالكز ياقيلان
بعض عطرياتك اعانه بيله بر مهيد صحرا اويده بولويديغ ،
جوارمه پك ساكت بر غلبه لاق اولديني استدلال
اولونيوردي . بر مدت ، بويله جه ، تغنيات دينيه ني
ديكله دم . فرط حيرتمدن سمي بيله چيقارمه مجالم
قلامشدى . دوشونمك قابليت بيله قالدى : بالكز حال
و موقعه حيران اولق استعداى بنده زياده لشيوردي .
بردن بره بر شمشك چافدى : بر آن ايجنده بر لوحه
خوارق نمانك شاهد مبهوتى اولدم . فقط بو آن بنم عشق
رؤيتى بر لحظه ايجون بيله تسكينه كافي دكلدى .

دماغه صيغميه جق درجه ده چوق و بدبع ، عجيب
و علوى اشخاص و اشيا ، مناظر و معالى كوردم .
بونلرك انعكاسى ايله مفكره مده عادتا زلزله لر اولدى .
كائنات روحده بر كانلر ، فورانلر ، فيضانلر طويدم .

ظن ایدرم که بو آن ایچنده آله ذی مکرمت ده وانا کو -
ئی بی ده کوردم . چونکه ، کونشک چیقدیغی سمته
وله فرمای ارواح معظم بر قاین بوجمته ریاست ایدیوردی .
شکل و شمائلنی لایقیله تفریق ایده مدم ، چونکه ، منظره نك
فوق العاده لکی آرتق قوهٔ میزه می ایشله من بر حاله
کثیر مشدی . فقط اغلب احتمال کوردیکم ، کورر کبی
اولدیغم او ابدی .

.....

قراکق اورمانک ایچنده سفید سر بر براهان آلدن
طوتمش نی بر مقدس قاینغک اطرافنده کزدیوردی .
بر طرفدن حکیمک درین سوزلری ، دیگر طرفدن
مناظرک ، آغاچلرک ، دره لرک ، قوشلرک ، طاغلرک ،
حتی هوانک غریب کوزلرکی اذعان و وجدانی چکیوردی .
قاینغک اوستنه بر قبه چویر مشردی . ایجری به کبرک .
اوزرمزه دمیر قپولری اورتدیلر . محبوس کی ایدک .
غانغایه منصب اولان بو دره نك منبعنده براهمه نك اک
مقدس حوضی یاییلمشدی . کنج ، کوزل ، شیرین ،
رنکین ، فطین راهب لر چیریل چپلاق صوده یوزیور -
لردی . مکرسه بو حوضده صورت منادیده بر جمهور

ابكارك يوزمى و حوض جوارنده دىكر بر قافله بنانك
على الدوام بر آتش مباركى ادامهلرى و يشنو حضرتلر -
يك جمله فرامين ربوبيتناهيلىرندن ايمش . اعزّه راهبات
حوضده رقصه بكنزه بر طرزده هم آلاى والايله عبادت
ايدورلر ، همده عبارات قدسيه يى تغنى ايله اوقاتكذار
اوليورلردى . . .

براهانه فرياد ايتدم . شكايتمى سويلدم . بشرك ،
جمعيت حاضره نك ، هبت اجتماعيه نك علمنده اولانجه
قوتمله ، بتون سسمله باغردم . آه ! كاشكه هندك
ماضيسى نيم وطنمك استقبالى اولسه ايدى [*] ديلم .
اوميروس او نخبه ادبيات اولان اساطير شاعرانه يى ،
انجيل و زبور و تورات او بتون عالم غربى سجده بر
تجليل ايدن قصص نبويه يى ، اوروپا بو قدر بنمسه ديكي
فنون و علومى هپ هندك او بيلمز ، توكنمز نهر فيضا -
فيض حياتدن آلدقلىنى ، بونلكه برابر هنوز يكي جهانك
قوام اجتماعيسى يرينه كتيه مديكنى ، يانه ياقيله سويلدم . .
آلام جمعيتى ، اسقام بشرى ، امراض روحى ، اكار

---

[*] لوئى ژاقولويه مراجعت .

اجتماعیہ پی ، استبداد مالیونی ، بیداد صنوفی ، مساحہ -
کریزی ، مذاہبی ہپ سویلدم . بولوندیغ عصرده کی جهانک
شایستہ تخریب اولدیغنی دلیلرله اثبات ایتدم . بر ایکی
تابلوده ، اوروپانک ، آسیانک ، آفریقانک نہ فجیع
صحنہلرہ دوندیکنی کوستردم . کندیسنه زمانمزده عسکری
و اقتصادی حربی آکلاندم . الہہ ذی کبریا ده وانا کوئینک
بکا اقتدار و استطاعت ویرسه جہان حاضری دہا بشقہ
بر پلان ، دہا صاغلام بر تمل اوزرینہ قورابیلہ جکمی ،
شمدیکی جمعیت بشریہنک یالانجی اساسلر اوزرینہ استناد
ایتدیکنی زمینک ناطقہ مہ بخش ایتدیکی طلاقنہ توضیح
ایتدم .

براهمانک کوزلرندن برر قطرہ دوشدی . و :- سز
معصوم حیوانلری بوغازلیوب ایلرینی بیک فضیحہ سنی
بیلہ ارتکاب ایدیورسکیز ، دکلی ؟ دیدی . - اوت ،
یا حضرت ، دیدم ، بالکیز بیچارہ قوزیلری دکل ،
کندی کندمزی بیلہ بیوروز ، معبودلرمزی بیلہ
اولدیوروز . آلیاتمک ایلرینسی ایلہ بزم یاپدیغمز
جنایتلری ، شمدی اوزرلرندن کچدیکم عصرلرک هیچ بری

یا پامدی . بز ایلر یاد کجه دیشلریمیزی بیله یوروز . بر دقیقه
تزل بیور و بده استقباله تشریف ایتسه کز عممانلرک
اورته سنده غا اور یسانقار تپه سی قدر مهیب ، با او بادن ده
یوکسک ، طوپلرینک طراقه سی رعودی کزیده بر اقیار
و درد نوط تسمیه اولنور مهابتنما مذبحلر کوره جک .
سکز . صحنه اجتماعیده آندن ده خونخوار ، فقط
نامرئی ، آلات قتل و اذا وار . ایشمز ، کوجز مقاتله
و محاصره . ملتار بیننده ، ملتار ایچنده ، جمعیتلر آره سنده ،
خلاصه هر یرده ناقابل اطفا بر خصومت انسانلری
تولدر یور . . . دائمی بر مجادله و مبارزه ایشته بشریت
بونک ایچون یاشیور . فقط مجادله نک معناسی ، مبارزه نک
لزومی یوق . بهائم بشر باش باشه و یرسه ، ظن ایدرم که ،
بو هر دم متزاید نفسانیده ، بو عدوان خروشانه حاجت
قلماز . بزده ، سزک کبی ، بر صلح دائمی ، بر مسالمت
جاودانی ایچنده یاشار . هیچ اولماز سه لوح بدیع مکوناته
باقوب ، بر لحظه ، مقصد حیاتمزه دائر دوشونه بیایرز .
سزک شو وضع صلح پرورانه کزی ، شو طور ادیب
سا کتانه کزی ، شو حضور عارفانه کزی نه قدر تقدیر

ایدیورم . سز معبود مفخم ویشنونك ملت متتخبه -
سی سگز . بز برطاقم سرسریلرز . نظام عالم حضر تلرندن
استدعای رخصت ایدیگز . اورویایی باشند آشغاییه
یاقلم . تملشه اوردنکلری ییقلم . حال حاضر بشریت
لطف تخریمزه محتاجدر . شو مبنای کاذب مدنیت همت
هدمزه مفتقردر . صانکه مظلومین و بیچارگانک آه و
واهی . - ای رهاکار سیوا کل شو بوسفوردن
جبل الطارقه قدر متمد اولان چرك آبادی زیر پای حقا -
رتکده از ا دیور . بشرک اکثریتی . . . یوق یوق
عمومیتی کونا کون اسارتلرک زبونیدر . ای راهب
روحانی لقا ! نیازی برهما حضر تلرینه ابلاغه توسط
ایت ! اورویانک یوز مرکزنده یوز برکان خلق بیورسون .
یاخود میکائیه فرمانکی تبلیغ ایت ! یکی بر طوفان ایله
شمال برونندن ماناپانه ، لوزیتانیدن موسقوف ایلرینه قدر
شولوستان متفسخی باطیرسین . بوده اولمازسه ، ای
اریب ذو حکم ، ینه جناب برهما یه سویله ! عرق زکی
اصفره امر ایتسون ، بر یکی آتیللا ، بر یکی جنکیز احمر
باشدن آشغاییه اورویایی سوپورسون ، تمیزلسون .

انسانی بر مدنیت ، دائمی بر دوره صلاح ، شایسته -
توقیر بر عصر صلاح و رفاهیت آنجق آندن صکره
باشلایه جقدر .

بن بو سوزلری سوبارکن شفق سوکیوردی .

۹ تشرین اول ۱۳۲۹

اخلاق واستقبالی

دین کبی اخلاق ده ، نملکت مزده اصلا مناقشه سی
جائز اولمیان مواد دندر . اسکیاردن و یکباردن بو باده
اجاله قلم ایدنی طانیورم . بونکله برابر کوزلمزی
آچه بیلمک ایچون ، دینی شو یقینلرده زمین محاضره
ایتدی کمز کبی ، اخلاقی ده موضوع مباحثه ایتمک آلیشملی یز .
ذهنلر من بواطله صاپلانما لیدر . دماغلر من آزاجق فعالیته
کلی ، مقایسه و محاکمه قابلیت مز کشایش بولمیدر .

اخلاقی ، چوقلری ، دینک ضروریاتندن ظن ایدر لر
و اخلاقک اک اساسلی ضامن اولمق اوزره ابدیت
روحی ، آخرتی ، مکافات و مجازات اخرویه پی کوستر لر .
کذک ، بر چوقلری ، بیلدی کمزدن ، کوردی کمزدن بشقه
بر اخلاقک موجود اولدیغنه ، اوله میه جغنه ، اولور سه
آنک اخلاقسزلقدن بشقه بر شی ء تاقی ایدلیه جکنه اعتقاد
ایدر لر . بو اعتقاداتی ترک ایتمک آرتق زمانی کلمشدر .

اخلاق زمان ، مکان ، عرق ، حکومت ، مذهب
و سائر مؤثرات ایله دیکشیر . بیلدی کمز عالمده ابویخی قتل

جنایاتك اكبريدر . حالبوكه بعض قبائلده اختیاریلمش
بر بابایی تولدیرمك فضیلتدر . اوقیانوسسیا آطه لرینك
بعضیسنده بر اوغل باباسنك اتقی ییمزسه آلچاقدیر . قدیم
یونانستانده چوجوغنی اولمیان بر زوجك زوجهنسی
اخوان ویا عصبه سنه اعاره سی مأمور به ایدی . حالبوكه
الیوم ، بری بویله بر فضیحه یی ارتكاب ایده جك اولورسه
زئونكلنكك اعلی المرآتینه نائل اولور . اسکی اسپارطده
خرسزلق ممنوع دکلدی . بوکون قتل عام اعظم جنایات
عد ایدیلور . حالبوكه : آلدن متداول اولان تورانك
نص صریحی موجبنجه ، حضرت موسی ، قربان اولمق
اوزره نام نامی الهی به ، اوچ بیک همشهرینی کسیدر -
مشدر . جناب کلیم الله بوندن آنجق بر صورتله متأسف
اولمش : بلکه بو قربانلر ، نزد باریده آز کوریلور !
حضرت داؤد ربا شهرینك اهاالیسنی قبولردن طیشاری به
چیقارتوب جمله سنی دستره لر ایله کسیدر مش ، اوزرلردن
تیور تنکرلیکلی آرابه لر کچیرتدیر مش ، بیچاق ایله آنلری
پارچه پارچه ایتدیر مش وکندیلرینی طوغله فورونارنده
پیشیرتمش . زواللی حضرت اسماعیلک قربان اولمق اوزره
باباسی طرفندن مذبحه به ایصال ایدلیکی ده هیچ خاطر -
مدن چیقماز .

اسکی فنیکه لیبار ، غایت مندوب بر عادت اولمق اوزره ،
چو جو قلابینی قیزشدیردقاری مولوخ نام معبودک تیمور
هیکللی ایچنده یاقارلردی . قرطجه لیبار ، ایرانیلرده بویله
یاپارلر و یا چو جو قلابینی دیری دیری کومرلردی . بونلر
هپ فضائلدن معدود ایدی .

آنکیزسیون محکمه سی ملیونلرجه انسانی ، نام نامی
ربانی یه و بر فضیلت اولمق اوزره ، محو و اعدام ایتشدیر .
ایلك خرسیتیانلری ، رومالیبار ، محض ایی بر شیء
یاپورز دیه انواع اذا و جفایه گرفتار ایتمشلر ، قولنزه -
لرده ، سیرقلرده حیوانات جانبیه یدیرمشلر . صکره ،
خرسیتیانلرده ، آلرندن کانی اقوام مغلوبه یه روا کور -
مشلر در .

الحالة هذه الك بیوك حسیات و فضائل نامنه محاربات
و مقاتلات ارتکاب اولونیور . وقس علیه البواقی .
کور یلیور که اخلاق ضروری و منطقی برشیء دکلدر .
متبدل و متحولدر . عادات ایله ، بیك درلو سوائق
و مؤثرات ایله دکیشر . بوکون پک بیوك رذالت و اخلا -
قسزلق صایبله بیله جک اولان برطه قم شیلر ، بشقه برلرده ،

یا خود بشقه زمانلرده اصلا رذالت و اخلاقسزلق دکادر .
بلکه بونلر عقل و منطق اعتباریلده بر فضیحه تشکیک
ایتمزلر .

بعض احوال واردرکه بز بوفصلده ، پک نظری و آفاقی
بر طرزده آنلردن بحث ایتسهک قارئلرمن بزى ، درحال ،
ادبسلرلکه اتهام ایدرلر . اعتیاد بودرجهده عروقرزه
پکمشدر .

ادیان اخلاقک هر زمان ضامنی دکادر ، چونکه ،
مغایر اخلاق ادیانده واردر . از آن جمله حال حاضریله
نصرانیتک منافی اخلاق بر چوق جهتملری موجوددر .
نصرانیت نخستین ایسه دنیادن نفرتی آمر اولدیغندن
پک کولونجدر .

ذات بارییه ، آخرته اعتقاد ایلهده اخلاقک بیوک
بر مناسبتی یوقدر . چونکه وحدانیت الهمیهیی طایمیان
بودا و قونفوجیوس (قونغ - فواتسه نو) مذهبیلری ایله
آخرتدن بحث ایتمیان دیانت موسویوده بر اخلاق وضع
وتدوین ایتمشلردر . کذلک بوکبی اعتقاداتی اولمیان
حکمای اولینده پک جمید بر اخلاق تدویننه موفق
اولمشلردر .

مستشرق مشهور أ. بورنوف E. Burnouf
تدقیقات عمیقہ مدن صکرہ اثبات ایدیورکھ ، اولجہ ، دینک
مقصدی ترویج فضائل دکلدی ، سادہ جہ نظریات فوق -
الطبیعیہ پی نشر و تعمیم ایدی . آنجق بوندن صکرہ ارباب
دین خلقی دائرہ انقیادده طوتمق ایچون قواعد اخلاقیہ
تدوین ایتدیلر .

أ. ب. تایلر E. B. Tylor نك فكر نجه اقوام
وحشیه ده دین ایله اخلاقك علاقہ سی یوقدر .
اخلاق بعضیلرینك ظن ایتدیکی کبی ، فطارت
انسانیه ده مندمج و مرکوز ، هم زاد برخصلت ده دکلدلر .
اکر اوله اولسه ایدی محافظه و ترویج و تعمیمی ایچون
ادیان ده ، جمعیت بشریه ده ، حکومتلرده بو قدر صیقتی
چکمزلردی .

بعض ادیانك اخلاقه ضرری بیله طوقونیور . اخوت
انسانیه یه مانع اولیور . برطاقم احتراصات تولید ایدیور .
هله استغفار ایله جمله مساوی بی سیلوب سوپورمک
سهولتی اخلاقی افساد ایتمکده در . صولک درجه ده دیندار ،
صولک درجه ده اخلاقمز کیمسه لر چوقدر . بادیه لرده

نمازه طوران بدویلر ، بر یولجی کورر کورر من ، در حال
عبادتق بر اقرلر ، فعلل قتل و فضیحه سرقتی ارتکاب
ایدوب طاعتلرینه دوام ایدرلر . . .

اخلاقک اصل بادی قوام و قیامی جمعیت حالنده
باشایان انسانارک احتیاجیدر . بو احتیاجات اجتماعیه نك
تنوعی ایله اخلاقده دكیشیر . و لاعلی التعین بر جمعیتك
محافظه هستیسی و تزايد قوت و رفاهیتی ایچون نه کبی
اخلاق لازم ایسه ابشته اک طوغری اخلاق اودر .

اخلاق ، ادیان موضوعدن دها اسکیدر . دین ،
بر احتیاج وجدانی و ذاتیدر ، اخلاق بر ضروریة اجتماعیه
و مایه در .

اخلاق ، کندیسنه لازم کان ضمان و تأمیناتی سجا-
یانک ، مدنیتك ، معارفك ، تربیه عمومیه نك تعالیدسنده
آرارسه آنجق او زمان آلدانماز ؛ یالکیز ادیانك تخویفنده
تحرری ایدرسه چوروك تحتیه باصمش اولور . چوقلری
مکافات عقبايه دار دنیاده اوفق بر منفعتی ترجیح ایدرلر .
حالبوکه اخلاق تربیه عمومیه نك حسن ادارهسی وبالضروره
خلق و خصلتک اینجهلمسی نتیجهسی تقرر ایدرسه صاغلام
اولور . قرون وسطاده ، نصرانیت عالمنده ، دین قورقوسی

يك زياده ايدى ، بونكله برابر ادوار مظلومه مذكوره
تاريخ عالمك اك بيوك اخلاقمزلقى زمانلرني تشكىل
ايدر .

خواص ايچون اخلاقك دينا تأييدى ويا عدم تأييدى
سياندر : حالبوكه عوام ايچون ديندن استفاده ايدلمليدر .
دين ، بو اعتبار ايله ، اخلاقه ، يعنى جمعيت بشريه
بيوك خدمت ايدم بيلير . دينك — فكريجه — اك برنجي
وظيفه سى هيئت بشريهك تأمين سعادتي اولديغندن ،
آنك مدار قوامى اوله بيله چك نصل اخلاق لازم ايسه
آنى ترويج ايتلمليدر . مليونارجه نفوس — كه بونلر بر
طرز فلسفيده دوشونمكه ناقاد درلر — شيرازه جمعيتي
محافظه ايچون اخلاقياتنه مفتقر بولونيورلر . بر جمعيت
ياشايه بيلمك ايچون حسن اخلاق ايله متحلى اولمليدر .
ايشته دين اخلاقه نكهمانلق ايدرسه ، الحق ، اك بيوك
رولنى اوينايش اولور .

اخلاق تكامل ايدر ، چونكه جمعيت بشريه دائمي
بر تكاملده در . بناء عليه اديان اخلاقيده قابل تبدل و ترقى
اعتبار ايتكمكه مضطردر . اخلاق صوك سوزيني سويلش
تلقى اولونما ايدير . هر قسم اخلاق نفس الامر موافق ،

حقیقته مطابق اوله‌ماز . بویله اولقله برابر ، اکر بوکبی
اقسام اخلاقک محافظه قوام جمعیت ایچون محافظه سی
لازمسه ، محافظه ایدملیدر . کذلک بوکبی شیر ، بین -
العوام ، پک اوقدر مناقشه ایدلملیدر . موسیو آمیل -
فاکنک دیدیکی کبی بشره بعض سخیفه لک لزومی واردر .
منطقاً یالان بر چوق شیر واردر که اجتماعاً طوغریدر .
اخلاق سجیه داخل اولملی ، ارثاً انتقال ایتلی ،
عادتا بیلمیه رک موجبنجه عمل اولونملیدر . اکر اخلاق
کتابله اوقوتیلیر و ساخته بر صورتده تلقین ایدیلیرسه
هیچ بر فائده سی یوقدر . اخلاق رساله لرندن زائد
بر شیء تصور ایدمه م . اخلاق آنجق بر حس مشترک
instect حالی آیرسه کسب اهمیت ایدر . انسان بیلمیه رک
فضائل صاحبی اولملیدر . کوسترش ایچون اخلاق صاحبی
اولق ، اخلاقسنز اولق دیمکدر .

دوقتور کوستاو لوبون دیورکه اخلاق عقل صرفه
اسناد تهلکه لی بر خیالدر . دینی ، تصوفی ، حسی ،
استنادکاهی اولمیان اخلاق موقدر و قوتدن عاریدر .
یو نظریه هم طوغریدر ، هم یا کلشدر . طوغریدر :
چونکه اکثریت قطعیه عوام منطقی محاکمه نا مستعد
اولدیغندن اخلاقه بر قوه تأییدیه تصور ایتک مجبوری تی

واردرد . یا کاشدر : چونکه خواص اصلا بر قورقونک
تحت تأثیرنده بولونمردن صاحب اخلاق اولیور . بنجه ،
کوستاو لوبونک بو نظریه سی بر غایه تشکیل ایدمزد .
غایه امل عوامی خواص سویه سنه اصعاد اولدیغندن قوه
تأییدیه سی منحصرأ عقل و منطق اولق اوزره بر اخلاق
تصور اولونه بیلیر .

ینه متفکر مشار الیه دیورکه بر ملت ، بر اخلاق
ایدنک ایچون عصر لره محتاجدر ، حالبوکه عینی ملت ،
بر قاج سنه نه ، اخلاقی ضایع ایدم بیلیر . ایشته بونک
ایچوندرکه بز یوقایده کی قاعده یه بر اهمیت عملیه ویریورز ،
یوقسه بر اهمیت آفاقیه و نظریه دکل .

کوستاو لوبون محق اوله رق ادعا ایدیورکه : —
بر ملتک اخلاقی آنک درجه مزایاسنی کوسترر .
ضروری و ابتدائی اولان اخلاقک فوقنده (که آنی
قوانین محافظه ایدر) برده دها بیوک بر اخلاق واردرکه
منفعت شخصیته نك منفعت عامیه ترجیح و فدا ایدلمسنی
اوکره تیر . بر جمعیت ، بو برنجی صنف اخلاق ایله
باشایه بیلیر ، فقط ایکنجی نوع اخلاق اولمردن تعالی
ایدمزد . — اداره امور ایدن صنفلرک اخلاقی اداره

ایدیلین اصناف اهلینک سویه اخلاقندن آشاغی یه دوشرسه
بونى انحطاطک وخیم بر مقدمه سی تلقی اتمک لازم کایر۔
جمله طرفندن قبول اولونمش بر قانونک عدم وجودی
سببیله بین الملل اخلاق هیچ بر ترقی کویسترمه مشدر .
اخلاق عمومیه آنجق بر قورد سورسی اخلاقیدر :
قوتلیره رعایت ، ضعیفلری یومق ! — [*] عینی حس ،
فائده اجتماعیه سی نقطه نظرندن . فضیلت ویا ذمیت
اطلاق اولونه بیلیر . عائله یه ، قبیله یه ، وطنه نظر آخود۔
کاملق بر فضیلتدر . واهیلک (که بر ذمیت شخصیه در)
عمومه نظر آ بر فضیلت تشکیل ایدر . — فضائل شخصیه ،
بعضاً ، ذمائم عامه اولور . ولایت ، تحقیراتی عفو ،
عموم بر ملت جانبندن تطبیق اولنورسه آنک اوزرینه
حقارت عمومیه یی جلب ایدر . — مسامحه کارلق افراد
بیننده ممکن ، جمعیتلر آره سنده محالدر . — مسامحه کار
اولماق ملتتارک حیانتده ، فعالیت ایچون الزم اولان بر
فضیلتدر . — نتایجنه نظر آحما که ایدلک لازم کلیرسه

---

[*] (کندی نقطه نظرمدن حقوق دول) نام کتسابه
و بونک ایچنده جناب شهاب الدین بک برادر مزک (اخلاق
سیاسیه) عنوانلی مقاله سنه مراجعت .

انسانیت پرورک humanitarisme کو جلدکله فضائل
صره سنده تعداد اولونه بیلیر . بو ، اخلاقک اک قورقونج
دشمنیدر . انسانیت پرورک بیودکجه اخلاق کری
چکیلیر . — بر مملکتده جنایات انسانیت پرورلکک
زیاده لشمسی ایله چوغالیر . انسانیت پرورک دائماً مجازاتی
تحدید ایتدیکندن آنلرک اهمیتق تنقیص و وظیفه مانعه -
لرینی اشکال ایدر . — فنالغه قارشى مسامحه کار
طاورانمق آنی تزید ایتک دیمکدر . — ساحه اخلاقیانده ،
یکی انسانئر ، انشادن زیاده هدم ایدیورلر . (انتمی)
پروفیسور لودویغ بوخنه ره کوره قونفوجوسک
شو بندی اک مکمل اخلاق کتایبدر : « سکا یاپیلمسنى
ایسته مدیکک شیئی بشقه سنه یاپمه ا » [ایکنی اولو
کندیکه ، صکره چوالدیزی بشقه سنه باطیر .] بوخنه ره
بو منفی ضرب مثله برده مثبت قسم علاوه ایله آنی تضمین
واکمال ایدیور : « کندیکه یاپیلمسنى ایسته مدیکک شیئی
بشقه سنه یاپ ا » و بویله جه تام بر دستور اخلاقی
تصور ایدیور .

اخلاق جمعیت بشریه نك تنسیق و تنظیمی ایله تقویت
بولیور . بو قضیه تاریخاً مثبتدر . تربیه عمومیه نك تعالیسی

جنایاتی تخفیف ایدور . حفظ الصحه عامه به اعتنه
بر چوق امراضه ، بو حالده ، بر چوق جنایاته مانع
اولیور .

بر طاقم اجتماعی حقسزلقار ، قاپیتالیزمک سوء
استعماللری ، حکوماتک اویغونسزلقاری زائل اولسه ،
سسی اجتماعی تنسیق و تنظیم ایدلسه ، البته ، آنلردن
متولد برچوق اخلاقسزلقار ، جنایتلر ، جنجهلر و قباحتر
اورتادن قالقار .

خصوصیه اقتصادیاتک موافق معدلت بر صورنده
اداره سی فقر و ضرورتی مهمما مکن تخفیف ایدر و
ضرورتدن متولد جنایاته و اخلاقسزلقاره ممکن مرتبه
نهایت ویریلیر . عائله ، قالدین ، معاشرت ، عشق و سودا
مسئلهلری ده منطقی بر صورت حلیمه به مظهر اولورسه
البته بونلردن متولد رذالتلرک ، جنایتلرک ، ذمائمک اوکی
آلینیر . جمعیتک غایه سی جزا و یرمک دکل ، قباحته
مانع اولقدردر . تداویدن ایسه خسته لقه هیچ میدان
ویرمامک ده معقولدر . استقبالده طبک یایامدیغنی حفظ
صحت یایاچقدردر . انسانیت برده اخلاق حفظ صحته
محتاجدر .

راعیان بشر بو نقطه‌یه نصب نظر اهتمام ایله اجتماعاً
ای ایله فنائی تفریق اتملی و دینی اخلاقه معاون اولمق
اوزره ایله تملیدر. ای و فنا ، جمعیتله کوره متبایندر.
خودکاملغک دیگر کاملغه ترجیح ایلمامسی یولنده بشر -
یتک تریبسی اقصای آمالدر . مادام که جمعیت حالنده
یاشیورز و جمعیت بزه بر طاقم منافع تأمین ایدیور ،
او حالده ، بزه سوائق خودکامینک بر طاقم تجلیاتندن
اوزاق بولونملی بز . خودکاملق جمعیته مضر اولمیه جق
مرتبه قالیسه فضیلتدر . جمعیت ایچون بیله لزوملیدر .
حالبوکه منافع جمعیته مضر اولورسه برفضیحدر . ایشته
بو قاعده مقیاسیه اتباعاً هر شیئی تقویم اولونه بیلیر .
طبع انسانیده خودکاملق یوق دکلدر . تربیه و اخلاق
بوخصلنک مضر اولمیه جق بر صورتده اداره سنه منحصر
و منصرف اولمیدر .

ایشته اخلاقک استقبالی بو نقطه‌ده در . عوامک سویه
خواصه اصعادی ، ادبیات جیده نك انتشاری ، عالم
حقنده بر فکر سالم فنی ایلمسی هر حالده اخلاقی دوزلته -
جکدر . معارفک تعمی ایله بشرک سباعیلکی ، بهمیتی
زائل اولور . بر متفکر ، غالباً ، اخلاقسز اولماز .

خصوصیله جمعیت بشریه . مهما ممکن اجتماعی حقسنز -
لقبری اورتدن قالدیره جق اولورسه اخلاقسنزله ،
خودکاملغه ذاتاً محل قالماز . بر انسان جمعیت بشریه نك ،
اخلاق اجتماعیه نك ، متقابل یاشامق ضرورتنك نه اولدیغنی
بیلیر ایسه آرتق یوکسك بر سوویه اخلاقیه چیقمش
دیك اولور . بو راده یه کاتلر ایچون دینك تخذیری
و عدم تخذیری سیاندر . استقبالد و جدان دینلن کمیت
روخیه آنجق بو شکلده مظهر تکامل اوله جقدر .

منافع شخصییه ایله منافع اجتماعیه نك تألیفی ! ایشته
اخلاقك ایلك و صوك سوزی بودر . استقبالی قوتلری بشری
بو یولده یتشدیرر ایسه ، الحق ، انسان جنسی ، لایق
اولدیغنی اریکه تکمله چیقمش اولور .

بوخنه رك ادعا ایتدیگی کی ایك بیوك کنه کارلر منافع
شخصیله نینی منافع عامه و قوانین عمومیه نك فوقنده
کورنلدر .

ایشته نه غایه امله وصول ایچون یکی بر پلان ، یکی
بر اصول ، یکی بر طرز حکومت ، یکی قوانین اقتصادیه
و اجتماعیه اتخاذا اتمه من لازم کایر . استقبال بو افکار

و آرائك انكشافنه شاهد اوله جقدر . كذلك ، جمعيت
بشريه نك مدار قوام و بقاسی اولان قواعد هر نوع
تجاوزدن مصون اولمق شرطيله ، آتیده ، انسانلر ،
بك سربست اوله جقاردر . كناه و ياساق آزاله جقدر .
بيوك بر حریت بشرك ترتيب مستقبل مقدراتنه نظارت
ایده جقدر . او وقت ، شمدي فضيحه و حتی رذالت
تلقی ايتديكمز شيلر مباح اوله جقدر . نته كيم ماضيده
بك كناه ، بك ياساق ، بك مكروه بيلنن بر جوق شيلر ،
بوكون ، آرتق اويله كورولميور ، اباحه ايديليور .

مسئله اجتماعیه

— سرمایه و سعی و عمل ، اشتراک یون ، اجتماع یون ،
مشترک یون و سائرہ ، استقبال جمعیت . —

مسئله اجتماعیه به دائرہ او قود یغ شیلردن آرتق بیقدم
دیہ بیلیم . اجتماعیات زمانغزده قرون وسطی سقولاستیقنه
دوندی . علمانک بی طرفانه یازدقلری مجلداتدن اک
اساسلیلرینی تدقیق ایتدیکم کبی خیلی زماندر فرانسز
و آلمان سوسیالیستلرینک غوغالرینی وانکلترهیه داخل
اولان سوسیالیزمی تعقیب ایتمکی ده کندمه بر وظیفه
بیلدم . بونکله برابر مسئله اجتماعیه حقننده هنوز
بر فکر قطعی ایدینه مدم . « تاریخ استقبال » ه دائر
اولان بوکتابغزده ، مطالعه یورومعدن اول (لاعلی التعیین)
مشاهیردن بر قانچنک آرا واقوالنی اجمال ایده جکمز . [*]

[*] مؤلفک سوسیالیزمه عائد بر قانچ مبحثی « اسلامده
وجوب تجدد » ، « اتحاد اسلام » ایله « تاریخ تدنیات عثمانیه » نیک
ایلک طبعنه ذیل ایدیلان مقالانده مندرجدر .

پروفیسور لودویگ بوخنہرک اجمال افکار اجتماعیہ سی

جمعیت حاضرہ اساسی نواقصی محتویدر۔ ہر خطوہ دہ
زنکینک ایلہ زو کورنک ، حدودسز طنطنہ و دبدبہ ایلہ
عمیق بر سفالت ، اند آغیر مساعی ایلہ اک اختلال انکیز
عطالت ، علم ایلہ جہل ، فضائل علویہ ایلہ اک مستکرہ
و مستہجن رذائل اخلاقیہ تصادم ایدر ۔ ہر کون بو
مساواتسز انک تولید ایتدیکی فاجعہ لری کورمکدہ یز ۔
صنعتکاه اولان بیوک شہرلردہ دائما تضاد لوحہ لری
مواجهہ سندنہ بولونیورز ۔ اک اینجہ و مدببہ سرایلرک
جوارندن بت بکنز لری آجلقدن ، امراضدن صولمش
بچارہ لری ایلرینی چککہ کچرلر ۔ او سرایلرک بی انتہا
دوا لری ہوم بوش طورر ایکن بر طاقم زوالییار اقامتکاعدن
محرور ، کوپری آلتلرنندہ ، سواق اورتہ لرنندہ کیچہلمکہ
مجبوردرلر ، یاخود ، صحت نقطہ نظرندن اک مہلک ،
ہواسز ، ضیاسز ، راطب یلرہ ساردلیہ کبی طیقلمش

بر حالدہ اقامت ایدر لر . قار شدتله نزول ایتدیکی بر
 هنکامده فقرا چیریل چبلاق دتره ، حالبوکه ، مغازه-
 لرده البسه و سائر هر نوع مالز مه ساتیله مدیغندن طورر .
 بر سوری بی وایه آج و بی علاج چوجوقلر ، اطعمه
 نفیسه نك جامکانلری ایچنده تشهیر ایدلکلری دکانلرک
 اوکندن کچر لر . ملیونلرجه خلق ، بیکلرجه کنج قیز ،
 مبتلای فقر دم قادینلر نچه ورمده زبون ایکن ثولیه جک
 درجهده بر پاره تدارکی ایچون کیجه کوندوز چالیشیرلر .
 مشهور ضرب مثلدر : « چالشمیان بیک یماملیدر ! ،
 طوغری ، فقط ، اصلا بر ایش کورمه مش اولانلردن
 نه قدر چوغی بیک یور ؛ و نه قدر بیک کشی اصلا
 بیک یمکلری حالده چالیشیورلر ! حالبوکه بونلر بر تنبل
 و عاقل اردوسنک اسراف و سفاهتده بولونمسی ایچون
 صرف مساعی ایدیورلر . دینسون که حاضر بیانلر جدلربنک
 ماسعاسنی صرف و استهلاک ایدیورلر . خیر ! حوائج
 ضروریه کبی بعض شیئر واردر که منحصرآ معاصرلرک
 نتیجه سعی ایله آلدہ ایدیله بیلیر .

بو مسأواتسنزلق یالکیز (اموال مادیه) ده دکل
 (اموال معنویه) دده مشهوددر . بر چوق ارباب ذکا
 و دهانان پاره تحریری ایله مشغول اوله رق مزیتلرینی

ابراز ایده منزل ، حالموکه ، دیکر لری اک مهم مسانده ،
حتی دارالفنون کرسیلرینه بیه صاحب اولور لر . مساعی
ذهنیه ، علی العاده ، آرزو کتیریر . شعرا و حکما ایله
صفر الیدلک همزاد در . بونلر وفاتلرندن صکره مستحق
اولدقلری شرفلره نائل اولور لر . حالموکه قلمنی مودایه
تابع قیلان محرز دائما شرفه و منفعتنه نامزد در .

طبیعیدرکه بو حال اک بیوک نتایج مضرة اقتصادیه
و اخلاقیهیه منجر اولور . بر طرفدن فقر و ضرورت ،
تدریس و تربیه نقصانی جنایاتک اک اهمیتیلرینی تولید ایدر ،
دیگر طرفدن ، تنبلیک زنیکن طبقه لریک اخلاقسزلغنه
بادی اولور .

ایشته بونک ایچوندرکه حکومتلر غایت مصرفلی بر
عدالت ماکنهسی ایله اکثریا ناکافی مؤسسات عامه تعاونیه
ادامه سنه مجبور بولونیور لر . اخلاق نقطه نظرندن رقابت
عمومیه خرص ، غرض ، خودکاملق ، خست ، طمع کبی
ذمائم منجر اولور . تناصر متقابل کبی شیلر جمعیت
حاضرده خصوصی ماده قییلندندر . هرکس کندنی منفعتنه
چالیشیر ، زیرا بیلیرکه لدی الحاجه قومشوسندن و اعضاءسی
بولندیغی جمعیتدن بر خیر یوقدر . مظهر حسن تنسیق

اولش بر جمعیتده فردك سعی عامهیه فائده بخش اولیدر.
حالبوکه بوکون ، اکثریا ، برینک فلاکتی دیکرینک
سعادتتی تولید ایدور . جمعیتک خیرینه اولیوبده بعض
سوائتک الجاسیله وقوعبولان سعیک بر فنا نتیجه اخلاقیه سی
بولندیغنی ده نظر دقتدن دور طوتمامق لازمکیر .

عمله ، دور حاضرده ، اسکیدن اولدینی کبی ، بر
أسیردر . اولجه اسرانی سعیه سوق ایدن قریاج ایدی .
حالبوکه شمعی بو سائق معدولرینی دلن آجلقدر . عملی
استخدام ایدنلرده أسیردر : سرمایه نك ، رقابتک ، تجاری
بحرانلرک ، تعطیل اشغاللرک ، ضررلرک ، فضاہ محصو -
لانک ، الی آخره ، کوله سیدر . بونلرک موقعی بعضاً
مستخدملرینک موقعندن دها کوچدر .

حال حاضر اجتماعی اقتصاد نقطه نظرندن ده تضادلر
ایله مالامالدر . کره ارض بول بول بتون انسانلری
طوبوره جق قدر محصول یتشدیردیکی ، هر نوع زنکینلکر
بر قاچ آله انحصار ایتدیکی ، احوال ملیه نامسوق بر
صورنده زیاده لشدیکی برهنکامده بعض زوالیلرک آجلقدن
ترک حیات ایتدکاری کورلمسکده در . هر طوغانی حمایه
کندینه مسلک بیان ، حیات و مال علیهنه ایقاع اولونان
هر جنایتی جزالندیران ، حیات و آسایش عامهیی وقایه

وصیانت ایچون حسابسنز صرفیاتده بولونان حکومتلر
ایسه ملیونلرجه وطنداشک فقر و سفالت سائقه سیله اولومه
ویا اتخاره طوغری کیتدکلرندن اصلا متحسس اولمیور.
سوسیالیزمک ترقیاتی عامه نیک بوکی نواقص اجتماعی نی
زمانمزه دها اپی آکلادیغنه دلالت ایدر . ایوم بشریت
نصرانیتک الاهی قارشیدیننده دکل ، « مامون » معبودک
مواجهه سنده سجده ایدبور . [*]

بر چوقلری بو محاذیری کورییور و آکلپور ؛
بر چوقلری ده بونلره بر دوا اوله میه جنی فکرنده در .
ادعا ایدیورلرکه : « اجتماعی عدم مساوات بر شر ضرور-
ریدر و هر وقت موجود ایدی ، هیچ بر زمانده
قالدیر یله میه جقدر . مناسبات اجتماعی ده غایه امل هیچ
بر وقت یاقلاشیله میه جق بر هدفدر . ذاتاً ، بوکون بیله
اموال موجوده نی انسانلر بیننده تقسیمه تشبث ایتسلر ،
یارین ، اسکی مساواتلرلق یینه ظهور ایده جکدر . »
کذلک بو مدعیلر بر سائق سعی و عمل ، بر آمر ترقی
اولمق اوزره رقابتک محاسنندن ده بحث ایدیورلر و بو سایه ده

---

[*] « مامون » قدیم سوریه لیلرده زکینک الاهی ایدی .
ظن ایدرم که بو معبوده اورالده حالا پرستس ایدیور .

ایشانك قيمتى اينديكى معروض اشهادده مثال اولمق اوزره
كوستريورلر .

بونكله برابر ، هر رعشه سياسيهنك شدتلى بر بحران
اقتصادى ايله برلكده كيتمامسنى ايستر ايسهك مرض
اجتماعى به بر علاج بولملى بز .

فرانسز اختلال كيرنده اولدنى كى ، اختلال
مستقبلده اموال خصوصيه به طوقه نوليه جغنى ظن ايتك
كوج اولور . اك تهاكلى احتراصات اهلينك روحنده
اويوبور . روس نيميلستلرى ، فرانسز قومونارلرى ،
آلمان ده موقرات سوسياлистلرى ، هر يك آنارشيستلرى
بيوك بر فلاكتك « مبشر » لريدلر .

انكلترده تقريباً (۳۰۰۰) شخصك واردات سنويه سى
بو مملكتك بتون چفته جيارينك وارداتندن زياده اولدنى
دوشونياورسه بوبله غير طبيعى بر حالك دواملى بر صلح
اجتماعى ايله قابل تأليف اولمدينى تظاهر ايدر .

حالبوكه درد اجتماعى به دوا بولمق محال دكلدر و بونك
ايچون اكثر يتلرك اقتناعى لازمدر . بالطبع بز ، دوادن
بحث ايتديكمز وقت اشتراكيون (قومونيست) مسلكنك
ايلرى به سوردىكي حل جذرى (راديقال) نى رد ايدبورز .
بتون اموالك مشتركاً تصرفى ، سى و عملك غير مجبورى

یولونسی ، آنجق دیگر کاملنک (آلتر وئیزم) و فیلا -
 نروپی (مسلك حسنات پروری) نك تحت تربیه سنده
 یشمش بر بشریت داخلنده اوله بیلیر . حالبوکه خودکاملق
 و فردیت پرستی (آندیویدو آلیزم) ك تحت تضییقنده
 بو قدر تبدیل شکل ایدن انسانیت حاضره بویه غابوی
 (ایده آل) بر حال اجتماعی به قاتلاناماز .

حیوانات و نباتانده مبارزه حیات ، ترقینک سوائق
 و اسبابندن بریدر . چونکه اك مستحقك موفقیتنه منجر
 اولور . حالبوکه جمعیت حالنده یاشایان انساندرده ترقی
 بسبتون بشقه درلو اولور . انسان ، طوغار طوغماز ،
 ضیافت حیاتده اك کوزل موقعلری اولدن طوتولمش بولور .
 اکر حین تولنده ، رتبه سی ، ثروت ارتیه سی امدادینه
 کلزسه بتون قواسنی یاره صاحبلرینک حسابنه چالشمقله
 هدر ایدر و جمعیتده بونلرک حق تصرفی تحت ضماننه
 آلیر . بناء علیه ، علی الاکثر ، غلبه ایدن اك ایله سی ،
 اك مستحق دکلدر ، اك زنکینی ، اك قوتلیسی ، وضعیت
 اجتماعیه اعتباریله اك اینی موقعده بولونانی و یاخود اك
 ملامیم سجاویه مالک اولانیدر . بو بی امان مجادلده بتون
 موفقیتار ، تفوقلر برطرفده ، عدم موفقیتلر ، عدم تفوقلر

دیگر طرفه در . آشاغی طبقه لردن یوقاری مسانده چیقانلر
وارسه شاذدر .

فی الحقیقه بوحادثه عالم حقیقتده کی حیات ایچون اولان
مجادله یه قطعاً بکزه . لکن جمعیت بشریه داخلنده
بتون بتون غیر مساوی سلاحله حرب ایدیلمور .
بنساء علیه اصل ایش احتمالات موقیتی آشاغی یوقاری
مساویلشدیرمک و منفرد مجادله یی « متعاون » مبارزه ایله
تبدیل ایتمکدر . [*] بویله اولورسه بشره طاری اوله بیاه جک
شرلره ، آجلاغه ، صوغوغه ، سفالته ، محرومیتلره ،
خسته لقلره ، ایشسز لکلره ، اختیارلغه ، قضالره ، ثولومه
قارشی برلکده حرب ایدیلمور . ظن ایدرزکه بو حال
هیچ برکیمسه نک قابلیت مساعیسنه مانع اولماز . هرکس ،
ثولونجه یه قدر ، فعالیتک ثمره سی اقتصاف ایدر و کندیلر-
ندن استفاده ممکن اولان زمانه قدر آنری محافظه ایدر .

شوکا قناعت کتیرمایدیر که جذری اصلاحات اجتماعیه
غیر ممکندر . فقط مترقی و قسمی اصلاحات اک ایی نتایجی
تولید ایدمبیلیر . بونلر بزى حس اولونور بر استحاله دن
صکرمه مسئله اجتماعیه نک (حل قطعیسنه) کتوره بیلیر . [**]

---

[*] « کندی نقطه نظرمدن حقوق » نام اثرمزده « حربه
بوقوتاز » عنوانلی قسمه مراجعت

[**] تردد ایدرم . ج . ن .

هر حاله بو اصلاحات غایت لازم اولان رقابت موازنه سنی اورتهدن قالدیرماز . بالعکس بو مفروض حاله هرکس انجق سبی ذاتیسینک ثمره سنه ظفریاب اولور و بشقه لری و یا اجدادی طرفندن ادخار اولونمش سرمایه ایله کچنمیسه جکیندن رقابت یالکنز محافظه دکل، حتی ترغیب بیله ایدلمش اولور . بو چاره حل جمعیتک تولد، عائله ، ارضاع، احتیاجات، مادی و فکری تفوقلر ، مشاغل و صنایعک اختلافی کبی مساواتسز لقلرینه طوقونماق صورتیله تطبیق اولونه بیلیر . چونکه بو مساواتسز لقلر طبایع اشیاده مند مجدر . بونک ایچوندرکه عقده مسئله فردیت پرستی (اندیوید و آیزم) ایله جمعیت پرستینک تعمیر دیکرله ذاتی منافع ایله حوائج جمعیتک تألیفیدر .

بو دردک دواسی اوچدر :

(۱) اراضی وارداتک الغاسی ، یعنی اراضینک

جمعیته رجوعی ؛

(۲) حق وصیت و میراثک و ارثی قاپیتالیزمک اصلاحی

و یا تدریجی الغاسی ؛

(۳) دولتک بشره طاری اوله بیله جک بتون مصائبه

قارشی بر سیغورطه شرکتنه افراخی .

حقوق طبيعیه ایجاباتجہ صودن ، هوادن ، ضیادن
هرکسک سر بستجه استفاده ایندیکی کبی طوپراقدن ده اویله جه
متتم اولسی لازمدر . ازمنه نخستینده بو حق اصلا
اعتراضه اوغرامامشدی . محاریات ، فتوحات ، غصبار ،
اسباب مختلفه ، بیعار و هبملر ، دره بکک بو حقی ضیاعنه
بادی اولدی . اعتماد ایله انسانلر حال حاضری طبیعی
کور دیلر .

املاک (اموال غیر منقوله) حکومت طرفندن
استمالکی بالطبع ضرر و زیان و یرمک صورتیه اوله بیلیر .
حق وراثتک الغاسی یالکز اجتماعیون (سوسیالیست)
طرفندن دکل ، هر درلو مساک و مذهب علمی به سالک
علما و اقتصادیون جانبندن ده ایلری سورولمکده در .
بونک اک قیصه ، طریق میراث اوزرینه موضوع
تکالیفک مترقی بر اصوله رعایتله زیاده لشدی رلمسیدر .
ارثی قاپیتالیزمک اورته دن قالدیرلمسی ، بالطبع ، پک معقولدر .
بر آدمک صوک نفسنه قدر نتیجه سی و اجنهادنن مستفید
اولسی قدر طبیعی بر شیء اوله ماز . فقط مدخراتی ذرینه
بر اقمسی کبی ، پدرینک محصله مساعیسنندن استفاده سی قابل
مدافعه بر ماده دکلدر . مقصد من سی ذاتی ثمره سی آله
ایدیلن شیلره طوقونمق ظن اولونسون . فقط بشقه سنک

سى اقتصاديسنك ديكورزه كچمىنى تحديد ايتمكدى .
اوغل بابا كى ، ئولونجه يه قدر چاشملىدىر و وفاتىده
جمعيت سايه سنده اكتساب ايتدىكى قىسماً ويا تماماً
جمعيتتە راقلىدىر .

وفات حالىده ثروتلك جمعيتتە راجم اولمى آكا
بر چوق وظيفت اجتماعيتك اينقاسى ايچون امكان ويرى ،
مثلا ، بو سايه ده ، ابونك فقدانى ويا عدم اقتدارى
حالىده چوققار تربيه كورور ، طولر اعاشه ايدىلىر ،
فقرو ضرورت اورتەدن قالقار ، شرائط سى و عمل ،
طرق مراسله زياده لشدىر يلىر .

خزىنه دولت ، جسم ملتده ، تملك جسم انسانيتىده
كورديكى ايشى ايضا ايتملىدىر . بر جريان دائمى مبادلە ايله
افرادك طولادىنى ثروتار طولانملى و عامەتك منفعتى
موجب اولمق اوزره ينى يايلىملىدىر .

حكومت معظم بر سيفورطه شركتى حالىده افراغ
ايدىلەجك اولورسه بر چوق اجتماعى سفالتار اورتەدن
قالقار . بيزمارق طرفىدن رسم افتتاحى اجرا ايدىلن
حكومت اجتماعىلكى (سوسىاليزم دەتا) كوسترركە
بو فكر محافل رسميه بيله كىردى . فقط بيزمارقك
بو تشبىتى نتيجه بخش اولمى ممكن اولەميان بر تجربە

غير جلاد تڪرار نه در . ڪڏنڪ خصوصى تعاون جمعيتارينڪ
و قواوپه راتيو شرڪتارينڪ ده بيوك بر فائدهسى اولهه ماز .
مجبورى بر سيغورطه اصولى ايله خصوصى شرڪتارڪ
مخاذبرى بر طرف اولور . نيو زينه لهند حكومتنده بواصول
تطبيق اولونيور .

سوسياليسٽ سياسى فرقه لرينڪ پروگراملى بزم
نقطه نظر مزه بتون بتون مخالفدر . بونارڪ مقصدى غايه به
جبراً وصولدر . بتون مساعى بشرى حكومهته حصر
غير قابلدر . بويله اولورسه هر درلو حرريت ، هر نوع
تشبث شخصى ، رقابتار قالقار . آمريقالى اصلاحاتڪار
(ره فورماتور) مشهور هه نرى جورج بويله بر تشڪيلاتى
فراعنه مصر به نڪ استبدادينه بڪزه تيور و سوسياليسٽ
هر چقا Hertzka به نظراً بواستبداد ترقى به نهايت ويرمڪ
و مدينى تولد يرمڪ ديمڪدر . ڪڏنڪ عمليه به سحى يدينڪ
بالمله محصولى ويرمڪده محالدر . چونڪه ، بوحالده ، هيچ
بر بيكى اختراعى تطبيق ايمڪه ، هيچ بر بيكى تشبث صنايعيده
بولونغه امكان قالماز . حالبوڪه برينڪ آئنده پڪ چوق
كورينسان و آنڪه بر خيلى ايش يامق ممكن اولان نقود
انقسامه اوغرارسه غائب اولور ، ڪيدر . ايسته بونقطه دن
دخى اشتراكيون مذهبي مجروحدر .

سوسیالیستلر بزه صنوفک مجادله‌سندن پک چوق
بخت ایدیورلر. حالبوکه سوسیالیست غایه‌سی حصول
بولورسه ینه صنوف مجادله‌سی دوام ایده‌جکدر. فی‌الحقیقه،
او زمان، صنایع عمله‌لری توت بوله‌جق و حکومتی تحت
انحصاره آله‌جقلدر. حالبوکه بونلر اونوتیورلرکه بر
اقلیت تشکیل ایتکده‌درلر. باقه‌اوز Backhaus دیورکه
صفر‌ایدلری صنف طاکم مرتبه‌سنه اصعاد کولنج بر فکر
دکلیدر؟ نفس‌الامرده هیچ کیمسه‌نک تحت حکمنده
بولونغه راضی اولمیان بو صنفه جمله‌بی محکوم ایتک خیلی
غریبدر. دیگر عناصر اجتماعیه موجود دکل ایتمش کی
بتون قوتی، قدرتی، اقتدار عالی سیاسی‌بی صفر‌ایدلره
تغویض وبتون وسائل استحصالاتی آنلرک یدینه تودیع
طوغری اوله‌ماز.

حقیقی سوسیالیزم نه بر صنفی، نه‌ده بر نوع ارباب
مساغی‌بی طاکم مرتبه‌سنه اصعاد ایتک ایستهر. آنک
نخبه‌املی بتون جمعیتی اطلاق ایتکدر. بونک ایچون
روتلری مساوی بر حالده بولوندر مق خصوصنده مجاهده‌ده
بولونور. اشتراکیون کی فردک برماکنه حالنه‌افراغنی
آرزو ایتمز و آنک بتون استقلالنی محافظه ایدر.

سوسیالیزمک ایتدیکی اک بیوک خدمت وضعیتک

نه درجه لوده شایان اسف اولدینی میدانه قویق و برچوق
مسائل اجتماعی بی موضوع مباحثه ایتدیرمکدر. بوجریانک
حصـ و لنه موفق اولدینی حرکات فکریه هر حالده ترقی به
خدمت ایده جکدر . (انتهى)

حرفیته پک موافق بر صورتده و صادقانه اجمال ایتدی کمز
بوسط لر بوخنه رک وفاتندن پک آز اول یازلمش اولدیغندن
عالم مشارالیهک بتون و قطعی آرای اجتماعی سنی احتوا ایدر.
بوخنه رک بو باده کی یازیلرینی کوزدن کچیرمک ایستی انلره
آتیده کی فصللرک مطالعه سنی توصیه ایدرم : « فنه نظراً
انسان » نام اثرده کی (جمعیت) ، (سرمایه) ، (سعی
و عمله) فصللری « دارورئین نظریه سعی حقنده کی قونقه -
رانسلر » ده (سوسیالیزم) بحثی ، و متقابل سیغورطه لر
حقنده « طبیعت و فن » عنوانلی کتابده کی باب مخصوص .

دوقتمور ماقس نورد اؤك « اكاذيب عقديه » سنده

مندرج « كذب اقتصادى » مبحثك خلاصه سى

نوع بشره طارى اولان فناقلرك اك عميقى و اك
مئاديسى اقتصاديدر . انسانلرك اكثر يت قطعيه سى مافوق -
الطبيعه مسائلى ايله اوغراشماز . آنلر (الوهيت) ه (ماده)
درجه سنده ييئانچيدر . بايانك بر « آنسيقلىق » سى ايله
« اصطفائى طبيعى » قانونى كئديلر نجه بدرر . آنلرك
ايمانلرى ده . بهره علميه لرى ده سطحيدر . كذلك ، بولتيقه ده .
بر چوق انسانى مشغول ايمز . بر حكمدارى ، يوقسه
بر جمهوريت طرفندن مى اداره اولونيورلر ؟ بونى دوشو -
نلرده چوق دكلدر . فقط يوكا مقابل ، هر كون ،
استحصالات و استهلاكات ايشلريه توغل ايتيمان كيمسه
يوقدر . اك آز درايت صاحبلرى بيله قواين اقتصاديه نك
تدقيقنه مجبوردرلر . هر دوشون مخلوق بر طاقم احتياجات
حس ايدر و بو احتياجاتى تظمين ايدمه مينجه صدائى شكايه تى
رفع ويا عصيان ايتماك قابل اوله ماز . بولنديغمز عصرده
بوندن بيوك بر زمين تفكر اذهان خلقى اشغال ايتيور .

قرون وسطاوه دیندن بحث ایدیلهرک ملتلی آیفلاندرمق قابلدی. کچن ۱۸ نجی عصرده و ۱۹ نجی عصرک بدایتلرینه قدر ترقی و حریت سیاسییه سوزلری ایله خلقی غلیانه کتیرمک ممکندی. حالبوکه اون طقوزنجی قرن میلادینک صوکارنده (و الیوم) اؤمک مسئلهسی اکثریت عظیمه بشرک مشغله یکانه سیدر. پولتیقه ، دایما ، بو مسئلهیه تابعدر. زمانمزه قمامه کلیماسنی قورتارمق ایچون اهل صلیبلر تشکیل ایدلر ، یالکوز ، رفاهیت دینلن آلتون پوستک آلدن ایدلمسی ایچون اردولر سوق اولنور. [*]

(بو مطالعاته حرفیاً اشتراک ایدمه یز . احتراصات سیاسییه مذهبیک ، واهیلکک ، تشریفات عائلویه نیک و دها بونلره شبیه سوائق غیر اقتصادیه نیک دخلی غیر قابل انکاردر . بو مبحث « کندی نقطه نظرمدن حقوق دول ، عنوانلی کتابمزه شرح ایدلمشدر . انتهى .)

زمانمزه ، کاغد اوزرنده ، بر نوع حکومت دستوریه عامه اساسی اوزرینه دکل ، بر آنغاریه دن قورتولمق و بول بول قارنی طویورمق ایچون اختلافات وقوع بولور ، تاریخک ادراک ایتدیکی هیچ بر عصرده زنکین ایله فقیر

---

[*] « آلتون پوست » اساطیر یونانییه ده کی مشهور « طوازون دور » دن کنایه در .

بیننده کی فرق شمیدیکی قدر قطعیت و شدتله نظره چارپا مشدر .
 صفرالیدینک Paupérisme ك انسانیت قدر اسکی
 اولدیغنی ادعا ایذن حکما کلهلر ایله اوینیورلر .

هر وقت فقر و ضرورت واردی . فقط فقر مطلق
 ویا فیزیولوژیک فقر بر حادثه دائمه اولمق اوزره آنجیق
 یوکسان و بوزولان بر مدیتدن صکره کوزه چارپیور .
 حال نخستین طبیعیده ویا ابتدائی مدیتلرده صفرالیدی
 غیر قابل تصوردر . عالم عضویانده حیوانات و نباتاتک
 انک برنجی و اساسلی وظیفه حیاتیه سی کافی درجهده غذا
 تحریسیدر . اگر بو مخلوق لازم کان حوائجی بوله مازسه
 ئولور . فقط اصلا نقصان دائمی غدایه طوعاً آلیشه ماز .
 بو قانون حیات شناسی (بیولوژیک) بالجمله مخلوقات
 ذوالحیاتی اداره ایتدیکی کی انسانک ده مقدراتنه حاکمدر .
 انسان نخستین ذلیلانه سفالته قاتلاناماز . سفالته قارشی
 مجادله ایدر ، یا غلبه ایله نائل مرام اولور و یا دوشر
 و ئولور . اگر او ، آوجی ایسه و آو کندی اراضیمندن
 چکلمش بولونیورسه بشقه اراضی آرار . اگر چفتجی
 ایسه و اکیکی طوپراق مثبت دکسه ، قوه انباتیه سی
 فضله اولان برقطه اراضینک خبری آنک اورایه کیتسنه

سبب و افیدر . اکر بشقه آدملر آنک غذا تدارکنه ممانعت
ایدیورلر سه سل سلاح ایدر ، ٹولدورر ویا ٹولور .
خلاصه آدم نخستین فقر حقیقیدن یعنی آجلقدن مضطرب
دکدر . او ، در حال ، ویا خود آکا حاکم اولانلر نتیجه
سعی غصب ایدر و با تار لاسنی اکهکه مساعده ایتمزه
فقیردر . یوکسک بر مدیت کویلری تخلیه ایله غلبه لنی
شهرلره چکر سه مزارع بوشانیر ، قصبه لرده صنایع
زیاده لشیر و ایشته بوندن صفر الید صنفی میدانه چیقار
بونلر دستکاهلر و فابریقه لر قاپاندینی کون آجلقدن ٹولکه
محکومدرلر .

ایشته اک زنیکن و اک مدنی ظن اولونان غربی
أوروپا مملکتلری بو حالده بولونیور . اورا اهلایسنک
بر کوچک اقلیتی رذالتی و دبدبه لی ، کورولتیلی و باطیر-
دیلی بر حیات امرار ایدیور و قسماً حقیقی بر اسراف
جنتی ایله مصاب بولونیور . بو صنفک مواجه سنده ،
غربی أوروپاده ، غایت کوجلک ایله یاشایه بیلن بر اکثریت
قطعیه واردر که بتون مساعیسنه ، مجادلانته رغماً ، حیثیت
انسانیه یی بیله احراز ایده میور . هر کون اقلیت دهها
زنیکنلشیور ، آنک طرز حیاتی ایله خلقک طرز حیاتی
پیننده کی فاصله آچیبایور و حکومتده کی موقع و نفوذی

بیویور . میلیونز و میلیاردرلرمزك اسرافندن بحث ایدلدیکی وقت بعض مدینت وورخلری ، مثلا طوزلامش بر لاتین کتابنه استنادآ ، متبسانه ، بوکونکی سفاهتلك امپراطورلق زماننده روماده ویا قرون وسطاده کی مسرفلسکاره بیله یاقلاشه مدیغنی سویلرلر . وادعا ایندرلرکه اغنیا ایله فقرا بیننده کی فرق اسکیدن پك زیاده ایدی . فقط بو سوزلر خلقی اغفال ایچون درمیان ایدیلیور . واندر بیلت ، بارون هیرش ، روچیلد ، قروپ کبی آدملك یارم میلیاره بالغ اولان ثروتلری قرون وسطاده نامعلوم ایدی . واقعا قرون متقدمه دده مستبد حکمدارلك کوزده لری ، سطر ایلر ویا پروقونسولار عظیم ثروتلر ادخار ایده بیلیرلردی و مللکتلری و شهرلری یغما ایتمک معتادلری ایدی ، فقط بوکبی ثروتلك ماهیتی پك موقعدی . بونلر مصالدرده کی زنگینلسکاره بکنزه : بوکون موجود ، یارین معدوم اولورلر . آنلرک مالککری کاؤ روؤیا کوررلردی و او روؤادن یا بر قاتلك خنچری ویا حکمدارک مصادره بهمیشکارانه سیله اویانیرلردی . شرق امپراطورلقلری ایله رومانک تاریخ حیاتنده عظیم بر ثروتک اوچ بطن دوام ایدیکی کورولما مشدر . هر حالده میلیونلر و میلیاردرلر ،

اسکین ، شمديکندن نسبتسزجه نادر ايديلر . انکلترده
آلتی ميلیون فرانکدن زیاده پاره سی اولانلر ۸۰۰ دن
۱۰۰۰ کشی یه قدردر . اور وپاده بر میلیوندن زیاده ثروتی
اولانلرک عددی یوزیکدن زیادهدر . بئکه حقیقت بو عددک
فوقندهدر .

حالبوکه ، صباح اویانوبده اقشام نه ییه جکفی بیلمیان
انسانلرک عددی ، هیچ بر وقت ، زمانمزه کی قدر چوق
اولامشدر . شبه یوقدرکه قرون اولاده کی اسیرلر ،
قرون وسطاده کی « serf » لر حبه واحده یه مالک
دکلایلر . چونکه کندیلری مال متقوم بولونیورلردی ،
شوقدرکه انلرک بسیط احتیاجلری بیله مولالری طرفندن
استیقا اولونمده ایدی .

شمدی بیوک شهرلرده کوریلن صفرالیدلکک تاریخده
امثالی کورولمامشدر . بو حال ، زمان حاضرک محصله سیدر .
وقتک صفرالیدی قرون متقدمه نك اسیرندن دها بدبختدر .
چونکه او بر افندی طرفندن بسلتیر ایدی . اسرای
حاضره نك اسرای قدیمه یه قارشى واقعا حق حریتی
محفوظدر . فقط امین اوله لم که بو حریت اکثر زمانلرده
آجلقدن ثولک حریتندن بشقه بر شیء دکلدر .

نتیجه کلام ، بوکون ، تاریخچه نامسبوق اولدینی
اوزره ، زنکین هر زماندن دهها زنکین ، فقیر دهها
فقیردر .

یوقاریده ذکر ی کچن مورخین ذی صفت حالا زه
قیرنقاری ایله معدلهرینی املا ایتدکلری لوقولوس
Lisulnon ک ضیافتدندن دم اوریسورلر . فقطینه ادعا
اولونه بیلیرکه قدیم روماده ، کچنده نیورقلی بره قره زوس ک
ویردیکی یگرچی بش بیک لیراق بالو کبی بر مسامره ترتیب
ایدلماشدر . روماده ، مسافرلرینه ببلل دیاندن یاپلشم
کوفته اکرام ایدن ویا بر یونانلی فاحشه یه بر ایکی بیک
دینار ویرن ذاتک حرکتی کورولتی یی موجب اولوردی .
زمانک هجاولری و منقدر لهپ آندن بحث ایدرلردی .
حالبوکه بوکون ایکوز اللی بیک فرانقه بر اسکی سهر
طباق طاقی ، یدی یوز اللی بیک فرانقه بر یارباش
حیوانی ، وقایع سنه سنهده بر میلیون فرانق صرفی ایچون
مساعده ایدن (بیکلرجه) کشیدن اصلا بحث اولونماز .
قرون وسطاده کی سفاهتله و ذالتله غایت نادر امور
مجرده دن ایدی . ذاتاً بک نادر اولدقلرندن بو قدر کورو-
لتی یی موجب اولیوردی . بو سفاهتله غیر علنی اولمق
اوزره برده خاصیت متمازه سی واردی . عوام اصلا

بونلردن خبردار دکلدی . حالبوکه اغنیای عصرک سفاهت
افراطکارانه‌لری یالکنز سالونلر و خصوصی دائره لرده
وقوع بولیور ؛ بالخاصه سوقاقلرده نظره چارپیور . بیوک
شهرلرک کیزنتی برلرنده ، نیساترولرده ، قونسهر سالو-
نلرنده ، یاریشلرده ، قاپلیجه لرده ، بوسفهانک یاپدقاری
دها زیاده کوزه چارپاجق بر شکل آلیور . آنلرک مدبدب
آرا به لری یالین آباق یورویهن آچاره چارپیور ؛ الماسلرینک
شعاعی سانکه منحصرأ صفرالیدلرک کوزلرینی قاشدیرمق
ایچون تدارک ایدلشدر . بونلری کورمیهن خلق ایسه
بو دائمی ضیافت و شطارتلری اوراق حوادنده مطالعه
ایدیور . صفرالیدلر کوزلریله کوردکلری سفاهتلری کندی
سفالتلری ایله اولچمک فرصتی ده حائرلر : ایشته بونلر
احترافات جاسیانه چیقیور . مادی محرومیتلر ایله ذاتاً
قیورانان فقرانک معنویتی ده بویله جه حدت و غضبه کلیمور .
مدنی مملکتلرده کی صفرالیدلرک اکثریت عظیمه سی
صحرا ده کی سباعک شرائط حیاتیه سندن دها فنا شرائط
تختنده عمید حیات اتمکده در . ییدیکی شیلر آنجق آتی
بر تولومدن فقیری تخلیص ایدیور ؛ بونکله برابر آجقلدن
تولمک پای تختلرده وقوعات یومیه دندر .

ایشته ، بونلرك آغز لرینی صوصدیرمق ایچون فن
اقتصاد اربابی (کونده لك قانون آهنینی) دنیلن دستور
مخیلی اویدیرمشلردر !

حال حاضر اقلیتنك منابع ثروتی نه در ؟ زنکین
یا مالنه وارث اولمشدر و آنی محافظه ایله اکتفا ایدر ،
یا خود آنی تزئید ایشدر ، و یا او ثروتی کندیس
قزانشدر . میراندن ، ایلریده ، اوزونجه بحث ایده جکیز .
شوراجقده یالکزجه دیلم که انسان ذریتی حقنده کی
رحم طبیعی بی افراطه واردیران یکانه مخلوقدر . بو میل ،
بالطبع جنسك محافظه سی حس مشترکنك تجلیاتندن
بریدر و امر تناسك ضمیمه ضروریه سیدر . شو قدر
وارکه انسان یالکز اولادینی دکل ، بتون انسال مستقبله سنی
کفه عملدن وارسته ایتمک ایستدیکندن بو خصوصده
مبالغیه کیدیور . اکثر احوالده بیوک ثروتلرك تزایدی
مالکلرینك اصلا چالشمه لری نتیجه سی اولیور . عظیم
ثروتلر ، علی العاده ، اموال غیر منقوله ، اراضی و مبانیدن
مرکبدر . بونلرك قیمتی ایسه ، هر سنه ، هر یرده
زیاده لشیور و بو کی منابهك اهمیتی مدنیتك تکاملی ایله

آرتیور . محصولات صناعیه کیتدکجه اوجوزلاشیور ،
حوائج غذائیه ، برعکس اوله رق ، بهالیشیور و مساکن ده
هر دقیقه کوچولور و کرالی چوغالیور . واقعا بعض
اقتصادیون اغدیبه قیمتلرینک ترفعی انکار ایدیور لسه ده
دلیلاری بر آز سفسطیه بکزه مکده در . فی الواقع تجارتک
بو کونکنندن دهها کوچ اولدینی زمانلرده قحطلر دهها
چوق ایدی .

بونکله برابر قیمتلر زیاده لشدی . آمریکا و آسترالیانک
ذخیره یتشدیر می بیله فیئاتلری ایندیوره مدی . آرتق
صبان ایشلیه جک طوبراق بوله مازسه حوائج ضروریه
فیئاتی محیر العقول صورتده حقیقه جق ، بوکا مقابل ،
انسانلرک و صنایعک چوغالمسی نتیجه می اوله رق مصنوعات
مختلفه نیک بهالری ، ینه محیر العقول بر صورتده اینه جکدر .
بو حال عملی دهها فقیر ، ملک صاحبی دهها زنکین
ایتمکدن خالی قالمیه جقدر . عمله ، سنه دن سنه یه ، بر آز
فضله غدا آله ایتمک ایچون دهها زیاده چالیشه جق ،
حالبوکه ، ملک صاحبلری اراضیلرینک نمانسی دهها فضله
محصولات صناعیه ایله تبدیله امکان بوله جقدردر . ایشجیلر
زمان کچدکجه دهها کوچلکله قارنلرینی طویوره جقتلر ،
بوکا مقابل ، ملاک عمله نیک سعی و عملندن دهها زیاده

استفاده چاره‌لرینی بوله جقدر در . بویله جه صفر الیدلرک ،
کوله لراد . ارباب سفاهتی اطماع ایچون چالیشانلرک عددی
آرته جقدر .

کوریایورکه ارثاً طوبراق ویا او صاحب‌لرینک
کیندکجه ده‌ا زنگین اولملری استحقاق ذاتیلری نتیجه‌سی
دکل جمعیت حاضره‌نک مناسبتسز بر طرزده تشکیل
ایدلسیدر . بو تشکیلات مقتضاسنجه قابل زرع اراضی
عددی پک آز اولان بر فرقه‌نک آئنده قالیور و حصه
اراضیلرندن محروم اولان اکثریتلری صفر الید اوله‌رق
بیوک شهرله آتیور .

نجات ایله ، هوا اویونلری ایله و بیوک صنایع ایله
یکی ژوتلر احداث اولونمقده در .

پک شاذ اوله‌رق مثلاً بر آلتون ویا الماس معدنی ،
بر پترول منبعی کشف ایدن بر آدمک بیوکجه بر ژوته
قومسوی کبی احوالی بر طرفه بر اقامه لم .

مشروع تجارت مستحصل ایله مستهلک آره‌سنده
واسطه اولمق و صاتیلان اشیانک بهاسنه بر مقدار علاوه
ایتمک دیمکدر . زمانمزده بو نوع تجارت بیوک ژوتلری
میدانه کتیره‌مز . رقابت بیوک مناسفه مانعدر . تجارتک
میل عمومیسوی واسطه‌لری اورته‌دن قالدیره‌رق مستحصل

ایله مستهلکی بربرینه یا قلاشیدر مقدر . فقط تجار بوندن
صرف نظر ایدرک سرستی رقابتی تولدیر مکه و یا تهوینه
غیرت ایدیورلر .

هوائیات (سپه کولاسیون) ایسه تشکیلات اقتصادی
حاضره نك غیر قابل عفو و مسامحه و غایت بوزوق
حادثاتدن بریدر . بر طاقم اقتصاديون بونی ضروری
و حتی شایان ترغیب بولورلر . بو شاشقینلره حدلرینی
بیایدیره حکم . حیات اقتصادیده هوا اویونجیسنك موقی
کاسه لیس مقامیدر ! بو ، هیچ بر شیئی استحصال ایتمز ،
ولو تجار کبی اولسون ، آشاغی یوقاری بر خدمته
بولونماز . هوا اویونجیسی حیله و یا شدت ایله ارباب
مساءینك اک واضح نتیجه عملنه قونار . هوا اویونجیسی
بر طماغ حیدودیدر . آئنده کی سلاح ایکی طرفلی اولوب
اسمی (ترفع و تدنی) در . [*]

ذخیره سپه کولاتورلرینه ، بورسده عقار و اراضی
شرکتلری اوزرینه اویون اوینایان اشخاصه ویرکو

[*] نورداؤك هوائیاتدن مقصدی ، مثلا بر استانبول
بکنك غلطه به کیدوب اویون اوینامسی قیلندن اولان سپه کو -
لاسیون دکدر . اصولی دائره سنده احتکاردر . بونی کتابنده
بک اوزون تفصیلات ایله توضیح ایدیورسه ده نقلدن فراغت ایتدک .

ویرمەدن بر لقمه اگك بیههیز ، باشمزی بر چاینك
آلئنده باریندیره مایز و بر ایکی غروش نصر فنده بولونه مایز !
دولته و یردیکمز و یرکو واقعا آغیر ایسه ده سپه کولالا-
سیونك بزه تحمیل ایستدیکی باردن هر حالده خفیفدر .
بعضیاری فائده لی و لازم بر مؤسسسه اولمق اوزره بورسه بی
مدافعه ایتمك ایستدیله . بو کولونج برفکر غلیظدر . نه دیمك
ایستیورلر ؟ بورسه فائده لی و لازمیدر ؟ هیچ بر وقت
نظریاتجیلرک دیدکاری کبی یالکنز آییجی ایله و یریبچنك
موعده تلاقیسی اولمق اوزره ، بورسه ، واسطه لقا یتشمیدر ؟
بورسه نك بر ملتك ممنویاتنه پك بیوک ضرری اولیور .
بورسه بر حیدود مفاره سیدر که قرون وسطانك حرامیلرینك
میراتجیلرینه ملجا اولمشدر . بو طرز قدیم اشقیا هر کلن
سکنك بوغازینی کسمکله مشخولدر . اشقیای فارسان
(شوالیه باندی) [*] کبی بورسه جیلر نوعما بر آرستو-
قراسی تشکیل ایدبورلر . بونلر عمله و تجاری جریمه یه
کسیورلر . هر حالده بورسه جیلر قدیم حیدودلردن دهها
بختیاردرلر ؛ چونکه ، طوتولدقاری زمان آصیلمازلر ا

---

[*] (شوالیه) مقابلی (فارس) ، (شواله رسق)
مقابلی (فارسانه) استعمال اولونمیدر . بو ترجمه بی اسماعیل
حامی بکه مدیونز .

ادعا اولونه بیلیر که سپه کولاتورلر بجران زمانلر نده پک
بیوک ضرره اوغرارلر . بو طوغریدر . شو قدر وار که
بجرانک بر حال استثنائی تشکیل ایتدیکی و اویونجیلرک
اوزون سنه لر اوتنه کنک . بریکنک صیرتندن کچندکلری
اونوتلاملیدر . بلکه ، سوکنده ، سپه کولاتور زیان
ایده جکدر و ضررینی تلافی ایتک ائنده اولیمه جقدر .
فقط آنک حیاتنده (غیر قابل اتلاف) برشی واردر :
آقئدینی شامپانیا طالعمری ، ییدیکی تروفلی اطعمه
کران بها ، یشیل ماصه نک اطرافنده ایتار ایتدیکی آلتون
تیه جکلری ، محبوبه سیله کچیردیکی ساعتلری دنیاده
هیچ بر قوت کری آلهماز ا

شو جهتده اونوتلاملیدر که بر بجران آنجق بر قاچ
هوائی یه طوقونه بیلیر ، عمومی سپو کولاسیونی محو ایده من
علی الا کثر بیوک بجرانلر ارباب مساعینی بر قات دها
آزه ر . بیوک تدنی فیئاتلر عظیم ثروت صاحبارینک ترتیبی
ایله وقوعه بولور . بونلر اولدن ، صوغوق قانلیق ایله
مرتب شیلردر . سپه کولاسیون مروجی دیرلر که
اویونجینک بر مشروع روی واردر . بو ، ذکاسنک ،
درایتک ، سرعت انتفالنک ، بجر کلیلکنک مکافاتنی
کورریور . پک اعلا ! اويله ایسه آینه بر بومبا ویا بر

طبايحه آلوده افنديسى صويان بر عمله نهدن جسارتك
نمره سنى اقتطاف ايتسون ؟

بيوك ثروتلك اوچونجى منبع استحصالى بيوك
صنایعدرکه بونلرك باشنه قونانلر بيكلرجه عملهك قوه
عملیه سندن استفاده ايدرلر . بوكى شيلرى مشروع كوسترمك
ايتيانلر ينه ادعا ايدرلرکه قزانيلان عظيم ثروتلر صنايعى
اداره ايدنلرك ما حصل ذكا و درايترلير .

بوکا جوايغز شودر : بر فابريقه نك اداره سى ايچون
لازم كان سعى عقلى بر محصول ادبى و يافنى ميدانه
كتيرمك ايچون وقوعبولان سعى و عمل ذهنينك ياننده
هيچدر . فابريقه طورك سعى ، اك چوق ، بر حكومت
مأمورى ويا بر كتيخدانك عملى ايله مقايسه اولونه بيلير .
حالبوكه بونلرك عملى هيچ بر وقت بيوك فابريقه طورك
سعى درجه سنده مظهر مكافات اوله ماز . متعهدك كاريفى
سرمايه نك ربخنده تشبيه طوغرى دكلدر . چونكه بو ،
بوزده شو قدر حسابى اوزرينه تعيين ايدلر . فابريقه جينك
غايه املى مستهلكدن ممكن مرتبه فضله پاره قوپارمق
و ممكن مرتبه عمليه آرز پاره ويرهكلدر . اكر طرف
و تقريبنى بولورسه سرمايه سته بوزده درت ويا بش دكل ،
بوز ودها زياده نما علاوه ايتمكده تردد ايتمز .

آلمانیاده علی العاده عمله افندیلرینه سنهده ۳۰ — ۴۰ — ۲۰۰ — ۳۰۰ فرانق ویرکو ویربورلر. کوریلبورکه بیوک ژوتلر هر وقت بشقه لرینک نتیجه سعی و عملیدر ، یوقسه او ژوتلری ادخار ایدنلرک ما حصل مساعیسی دکل. چالشمق انسانی آنجق کچیندیره بیلیر ، اولسه اولسه بر آرز تصرفه امکان بر اقییر . ایشته او قدر .

« تصرف ، سرفقدر . » دیان پرودونک سوزی مبالغهلی ، بناء علیه یا کاشدر . اکر اویله اولسه ایدی ، بتون کائنات حیدود لرله مسکون بولونمش اوله جقدی ، شو قدر وارکه بر سعیک ثمره مبادله سی اولان تصرفات خرسزلقدر . بناء علیه بیوک بر ثروت ، هر وقت ، ارباب مساعینک نتیجه عملندن آشیرلمش بر شیئدر . بتون دنیانک کندیلری ایچون چالشدقلری خرسزلر اقلیتی غایت قوتلی تشکیلات و تنسیقاته مالکدر . اوزون عصرلردن بری حقوق و قوانین کندی آلرنده در . ایسته ر خرسزلق ، غضب و مصادره شکننده اولسون ، ایسته ر اشکال سائرده وقوع بولسون بر قاچ سنه صکره ، هر نوع ثروت بر شکل مشروعیت آلیور . قانون ژاندارمینی میلیونرک امرینه آماده ایدیور ، حالبوکه (مشار الیه) بونکله ده اکتفا ایتمیوب متفق اولمق اوزره خرافاتی و دخیده آله ایدیور .

مذهب ، میلیوز قاصه سنک کلیدیدر . عقائد کتابلرنده
ملکک بر شیء مقدس اولدینی مندمجددر . قومشونک
ماننه کوز دیکمک جهنم عذابنی استلزام ایدن بر کبیره در .
میلیوز اخلاقی بیله اضلال ایتشددر .

لابرویهر کندی زماننده فرانسه اسراسنی شوپلهجه
تصویر ایتشدی :

« جابجا بعض متوحش حیوانلر کورینور . بونلرک
أرککلری و دیشیلری ده وارددر . صحرالده طاغینیق
بر حالده بولنورلر . رنکلری سیاه ، یانیق بر حالده در .
بونلر طوپراغنی قاریشدیرلر و کمال نباتله چالیشیرلر .
بونلرک سسلری وارددر . آباق اوستنده طورلر و بر
انسان وجهنه مالکدرلر . وفی الحقیقه انساندرلر . کیجهلری
دیکلره چکیلیرلر و سیاه اتمک ، صو و کولکلره کچینیرلر .
دیکر آدملرک زرع ایتک ، محصول طوپلامق کبی ایشلرینه
محل ویرمزلر و آنجق بویلهجه اتمکلری محصولدن یاپیلان
اتمکک بر قسمندن محروم اولمازلر . »

بزم زمانمزه کی کونده لکجیلرده بو حالده در . عصر
حاضرده عمله فنا بیر . آنک اک اساسلی غداسی پتاس
دنیلن کوک و سوسیس اطلاق اولونان ات قیرینتیمی در .

فنا بر کثول ایله زهر لئیر و بو کبی مشروبانده بر آز قوت ،
آلامنی اونوندیره جق بر قطره خیال آرار . کندیسنی تفریق
ابتدیره جک بر صورتده و پک فنا تلبس ایدر . غایت
کیر لیدر . زمانی و باره سی یوقدر . بیوک شهر لریک اک پئس
و اک قرا کلق کوشه لر نده اوطورر . اغدیة نفیسه دن
نصیبی اولق شوپله طورسون ضیا و هوادنده حصه سی
یوقدر . قوه فعاله سی هبا اولور . چوجقاری خسته
طوغار ، اویله جه بیور . کندیسنی زماندن اول مصاب
اولوب ثولور . مرض موتی ده اوزون سورر . صراجه ،
ورم شریک لریدر . بو خسته لقلر آنک انسالنده (یار)
اولور . بو عادتا طاعون میقرو بیله طولو بط اقلنده
اوطورمغه محکوم جانی یه بکنزه ر . حال و موقعی قرون
اولا اسرا سنک کندن بدتردر . حیواندن فنا یشار . چونکه
بعض حیواناتک هیچ اولماز سه آخور و یما ری واردر .
آمریقا و آوسترالیا وحشیلری کندیسندن ده ا مسعود
و حر یاشار لر . حیات فکریه دن محرومدر . حکومت
کندیسنی ایچون آنجق زنجیر حاضر لار . مدینت آکا قارشی
ارتکاب کذب ایتمکده در .

تعاون نوع بشر کندیسنه کله من . یالکز مؤسسات
مشترکه اجتماعیه ایچون هر دقیقه و بر کو و یر مک مجبور یئنده در .

زنكينك اوغلى آنك ویردیکی ویرکو ایله تحصیل ایدر ،
حالبوکه کندی اولادی تدرس چاره سنی بوله ماز .
ایشته حال حاضر اجتماعی بویله خطرناک ، بویله
مدهشدر . و انسانیت هیچ بر وقت بو درجده ثروت
ایله ضرورتك بر بری مواجهه سنده بولوندیغی کورمه مشدر .
اسارت عتیقه ایله اسارت جدیده یئیننده بر فرق وار
ایسه اوده بو سوکنجینک علمنده اولق اوزره
منجلی اولور .

..

عجبا حال حاضر اقتصادی (و اجتماعی) ضروری
و طبیعیمیدر ؟ عدیم التعدیل بر قانون کونینک بر نتیجه -
سیمیدر ؟ یوقسه بشرک دلیلکنک و کونه یینلکنک بر
محصله سیمیدر ؟ نه ایچون آنک استحصالنده بیله بر خدمتی
سبق ایتمیان بر اقلیت بتون املاکه تصرف ایدیور ؟
نه دن میليونلره بالغ اولان بر طبقه بشر آچلغه و انواع
محرومیتلره محکومدر ؟ ایشته مسئله نك اصل نقطه مهمه سنه
کلنک . بیامه من لازم کلن مسئله شودر : عجبا ارض
لزومی درجده مواد غذائیه یئشیدر مدیکندن می فقرا

آج قالمبور ، يوقسه ، في الواقع موجود اولان اغديه
آنره مي واصل اولمبور ؟

خير ا شو صوك فرضيه يني قطعيله رد ايدم بيليرز .
ارض لزومي درجه ده محصول يتشدير بيور و يتشديره -
بيلير - اكر يتشدير ميور ايسه قياحت آنده دكل آنك
امكانتي ازاله ايدن سرمايه دارلرده در -

سرمايه اسحابي مالتوسك لسانيله متكلم اوله رق ديورلر كه
مادام كه طوپراق ، اوزرنده ساكن اولان غلبه لني اعاشه
ايدم ميور ، او حالده ، او غلبه لني آزالتمق چاره سنه
باقلم . و بوكا چاره ساز اولمق اوزره مناسبات جنسيه دن
(يالكز فقرا ايچون) توقي ايمك اصولني تعليم ايدورلر .
بو ذهنيته كوره ايرادسز طوغان هر فرد جمعيت بشريه دن
قوغولمليدر . ارباب مساعينك ارككلكي ، قادينلني اولما ملي
و ديكر لري ايچون كيجه ، كوندوز چالشمليدر . بويله بر
عالم بختيار ايدم ميليونلر هيچ برشيدن محروم اولميه جقلرده -
مشله يني بر عكس ايدم : اغديه موجوده انسانلره
كافي كليورجي ؟ او حالده بو مواد غذائيه يني آرتديرلم .
ايشته بو فكر نه مالتوسك ، نه ده ترجمان افكار ي اولانلر ك
عقلنه كليور - حواس عقليه سنه صاحب بر آدم ارضك
استحصالات غذائيه سنك تزيبدي غير قابل اوله جفني ادعا

ایده بیلیری ؟ زمین ، هر حاله ، شمديکندن پک فضله
اهالی بی بسایه بیلیر . ارضک هر طرفی بلچيقا قدر
غلبه لکلشیرسه او زمان بشقه مسائل مفکره لر مزی اشغال
ایتملیدر . حالبوکه هنوز دنیا و أوروبا بوشدر . مادام که
تجربه محصولاتک تزاید ایده بیله جکی ثابت اولمشدر ،
او حاله ، نیچون طوپراقدن دهها فضله محصول ایسته میورز ؟
نهدن بتون نوع بشری طوپوره جق قدر غذا یتشدیر -
میورز ؟ چونکه قایتالیزم دینان اصول اجتماعی و اقتصادی
عالم طبیعتی غیر طبیعی و ساخته بر طریق تکامل کوستر -
دی ده آنک ایچون !

مدینت انسانلری طوپراقدن آیریور و تجارت و صنایه
سوق ایدیور . طوپراغک یکانه منبع ثروت عدی دیمک
اولان (فیزیوقراسی) مسلکی رسمی فن اقتصاد طرفندن
بر یا کلش تلقی ایدلمشدر ، و بوندن قایتالیستلرک احتراصات
خود کامانه سی استفاده ایدیور . ماکنه لر کیتدکجه تکمل
ایتمکده در . اصول سعی و عمل کوندن کونه اینجه لشیور
و استحصالات تزاید ایدیور . حالبوکه مواد غذائییه
استحصالاتنه کلنجه ، موجودلرک یوزده بری بیله بوکی
شیلرله اوغراشما مقده در . اکر اختراعات صنایه یه صرف

ایدیلن همتك یاریسی محصولات زراعیه نك تكثیر و اصلاحه
حصص ایدلسه ایدی سفالت ، ارض دنیلن کره اوزرنده ،
مجهول بر شیء اوله جقدی . بز صنعت اعتباریله غایت
مدنی ، شو قدر وارکه زراعت نقطه نظرندن غایت بار بار
مخلوقاتز . سوپرونتیدن بیله استفاده چاره لینی بیلیرز ،
فقط محصولات ارضیه نك اصلاح و تزیدی کیفیتی دماغمزی
اشغال ایتمز . بتون قوای طبیعی امریمزه رام ایتمکله افتخار
ایدرز ، حالبوکه ، کره زمین اوزرنده بیکلرجه کیلومتره
مربنده کی طور اقلری چول اوله رقی ترک ایدرز .
اوقیانوسک خزائن غذاییه سندن استفاده ایتمیورز .
تحریر غدا خصوصنده یاپه بیلدی کمز شیء یالکز ما کولاقز
میانسه پتاسک ادخالندن عبارتدر . ایشته بونک ایچوندرکه
صفر ایدلرمن اسیر صناعتدر لر .

اقتصاد معلمین رسمیه سی بزه دیه جکلرکه مدنیت
دیگ صنایع تکاملی دیملدر و آنجق بو سایه ده فقرا
بیله هر درلو لوازمی اشترایده بیلیر . دوشونمبورلری که
بو مدنیت دنیلن حال ساعتارجه عملیه یی (۱۰-۱۴ ساعت)
ماکنه یه باغلیور . عمله آرتق یاشادیغندن بی خبردر .
متحرک بذاته بر آلتدر . آنک سعی طبیعته منافی ومبایندر .
ایشته فقرانک بو صورتله استعمال و استخدامندن بلکه

فیاتلر تفاقص ایدیور، فقط آرده اکثریت بشر قانیور!...
بتون بو احوال، غیر طبیعی و غیر منطقی وضعیتلری تولید
ایتمکده در. هر مملکت، بوسیدن، مواد مصنوعه اخراج
ایدیور و حوامج غذائیه سفی طیشاریدن کتیر تمک مجبوریتنده
بولونیور.

ایشته قاپیتالیست اقتصادیاتنک نتایجی ا بر مملکت
اراضیستی اهل ایدر و یا قوه نامیه سفی کورلتیر ایسه،
ولو هر سنه طونیلاتولرجه آلتون قازانسون، ینه زو کورتر
و عاقبت آچلقدن ثولکه محکومدر. شمیدن، أوروبا
عمله سی، آفریقا زنجیلارینک اسیرلیدر. آلتون و کوش
انسانی طویورماز. دنیا بر حاله کله جک که هر کلبه ده
صوک طرزده یاسلمش بر پسانو بولونه جق، اهالی اک
صوک موده قوماشلری تلبس ایده جکک، فقط، مع الاثم،
انسانلرک دامارلرنده قان بولونیه جق و جمله سی متورم
و کیک خسته لقلرینک مغلوبی اوله جقلر.

..

سرمایه، عالمک حکمدار مطلق اولدی ا بز اشترا-
کیونک ایلری به سوردکلری نظریاتی ترویج ایتمیورز.
اشترک حقیقی اموال بر خیالدن عبارتدر. هیچ بر وقت

اشتراک قطعی دنیاده جای تطبیق بولدی . فقط سرمایہ بی حد معقولنہ ارجاع اشتراکیونہ مظاہرت دیمک دکدر . تام اشتراکیک محالدر . روسیہ دہ کی « میر » اصولی بوکا بکترہ مز . چونکہ خار جدن بری کاوبدہ میرک اراضیسنہ اشتراک ایتمک ایستہ سہ منع اولنور . بالکنز زم ایلری یہ سورہ جگمز نظریہ دہ . رفاہیت اجتماعیہ عالمی تأمین ایچون (حق وراثت) ک الغاسی لازمدر . محافظہ نسل حس مشترکی بو قدر افراطہ اوغرا دلامیلدر . کوچکلرک بالذات حوانج غدائیہ لری تدارک ایدنجہ یہ قدر والدیرینک تحت وصایتلرنده بولونمسی مشروع و معقولدر . آندز صکرہ سی سوء استعمالدر . بو اعتبار ایله انسان حیوانانک اک فضلہ حس مشترک محافظہ کارانہ سنہ مالک اولانیدر . بز اعقاب و انسالزک الی الابد و چالشامق شرطیلہ حضور و رفاہیتنی شمیدن تأمین ایتمک ایستبورز . بو حال . کافہ قوانین طبیعیہ یہ فارشی بر قیام تشکیل ایدر . قوام اجتماعی و اقتصادی بوندن مختل اولور . بتون آلام اجتماعیہ بوندن تمدن ایدیور . بونکلہ برابر زنکیئلر اصلا مراملرینہ نائل اولہ میورلر . خلفلر روتلری سوء استعمال ایتمکدہ درلر . وراثت اورتہ دن قالمیلدر . آنجق بوسایہ دہ امراض اجتماعیہ تداوی ایدیلہ بیلیر . و ہلہ نظر دہ بویلہ بر تکلیف

بر آرزجذری (راديقال) کورولور. عادتاً اموال عموميه نك
بلا تنكف مصادره سی کبی عظیم بر امر اجتماعی عاد
اولونه بیلیر. فقط مسئله تعمیق اولنورسه دهشتنك
زائل اولماسی قابل دکلدر. فهئودال (دره بکلکی)
اصولنی عناد ایه محافظه ایدن ممالکتلرده (پروژه بیتور)
اکبر اولاده میرانك عائدتبی اصولی واردر. یعنی بیوک
اوغلدن ماعداسی بابانك میرانشدن محروم اولور. دیمك
اولیورکه انك ارتجاعی جمعیتلرده بیه میراث قالدیریلدور.
دینه چك که وفات ایدن بر پدر، اولجه، برنجی اوغلندن
ماعداسنك سبی ایله نائل رفاهیت اوله بیلیمسی ایچون
لازم کلن سرمایة معنوینی اولادینه تأمین ایدر. اوت!
زده بوفکرده بز. جمعیت بشریه هرکسه، اقتدار ذهنیسی
نسبتنده، بر تربیه تأمین ایدسون ا و ایشلر، مأموریتلر،
مناصب کیفی و غیر منتظم توصیه لره تابع اوله رق توجیه
ایدلمدن ایسه جمعیتجه، غیر کیفی، منتظم بر صورتده
توزیع ایدلسون.

بو لایحه نك عظیم مخالفتلره معروض اولدیغنی بیلیمز
دکلم. اوت ا وراثت الغا ایدیلیرسه حال حیاتده ابون
اموال موجوده لرینی هیه طریقله اولادینه تأمین ایدرلر.
فقط شوراسی اونوتلاملیدرکه زمان کچمکله و افراد ده

چيد بر تربيه كورمكله بوكي خصلتلى ترك ايدرلر .
آندن صكره اموال عموميه نك تفتيشى پك او قدر مشكل
بر شيء دكلدر . مفروشات ، يادكارلر ، مائر صنعت و
سائر دن ماعداسى مراقبه يه تابع اوله بيلير .

مملكت ، احتوا ايتديكي مبانى ، دارالصناعلر ،
طرق مراسله و سائر سيله غير قابل بيع و شرا بر مال
عمومى اولميدر . و هر شيء ، بر بطن كنججه ، حكومه
رجوع ايتميدر . هر كس ، عمرى دوام ايتدكجه ، حكومتدن ،
بدل مقابلى ، اموال مذكوره يي آله بيلملى ، فقط وفاتى
ايله ، او شيء ، ينه اصلنه رجوع ايتميدر .

بوكون انكلتره ده چفتجيلر بر قاچ كشينك عمله سندن
بشقه بر شىء دكلدر و اوراده زراعتك طور راغى يوقدر .
بونك كبي علمده يالكز بر تك اراضى صاحي اولملى و (حكومت)
مالك يكانه اوله رق ارباب زراعتى استخدا ايتميدر .
بوشكل اجتماعيده بر فرد اموال و ثروت خصوصيه
صاحي اوله بيلير و اورته دن ميانه جيلر ، سپه كولاتورلر ،
حاضر يجيلر ، كاسه ليسلر قالقار . بويله بر تشكيلات
اجتماعيده آنجق اهالينك چوغالملى بر انديشه توليد
ايده بيلير ، بوندن ماعدا احوالده ايسه تهلكه يوقدر .

اشتراک کیلک بو قدرندن قورقورقوما ملیدر . بوکلهدن
توحش ایدنلره صراحة سویلییه جکم که اشتراک کیلک ،
بوکون منفی بر صورتده موجوددر .

هرکس دیون عمومیه به اشتراک ایتیموری؟ فرانسه ده
هر فرد آلتیوز فرائق بورج ابله دنیایه کلیور ، بورجه
اشتراکدن نیچون قورقورقورزده اموال عامیه اشتراکدن
قورقوروز؟ ذاتاً دولت مبانی امیریه ، سرای ، اورمان ،
چفتک ، کمی کبی شیلره تصرف ایدبور . هرکسک بونلره
حصه شایعه سی واردر . بناء علیه حکومت و هیئت اجتماعیه
دیگر شیلرده بطریق الاولی اشتراک ایده بیلیر . بر بانکک
غیر موجود بر سرمایه اوزرینه اوراق نقدیه اخراج
ایتمی بیله بر نوع (قومونیزم) در .

بعدالوفات اموال شخصیه نک حکومته رجوعی عامه
ایچون لایفی بر ثروت میدانه کتیرر . بو اصول هیچ
بر وقت تصرفات شخصیه خلل ایراث ایتمز . بو طرز
اجتماعیه هرکسک بر عمومی ، برده خصوصی مالی بولونور .
بزی عظیم اجتماعی فلاکتلر بکلیر . بو مصائب
مهلکه بی طور دیرمق آرتق ممکن اوله میه جقدر . خلق ،
آخرته معتقد اولدقجه آنلری صوصدیرمق و کندیلرینه
خیالی سعادتلردن بحث ایتمک قابلدی . مع التأسف بو عصرده

اهالينك آوتولسى ممكن اوله ميور . ثروت و ضرورت ،
بربرينك مواجهه سنده ، دهاتديدكار بروضيت آلمقده در .
ايشته نقل و بحث ايتديكمز بتون غير طبعيلكلر ، بو
نقصانلر ، يقين زمانده ، بو اطل خودكامي اوزرينه
مؤسس اولان بنیان اجتماعي ني بيقه جق ، خاك ايله يكسان
ايده جكدر . بلكه فلسفه و حكمت بو بنياني هدم ايدمه ،
فقط اضطرار ، ثروت و ضرورتك تصادمي ، بوكاشانه
مهيمي بيمه حال بيقار . (اتهى)

تعميق مسئله ايچون دوكتور ماقس نورداؤك (اكاذيب
عقديه) ، (ترديات) [۲ جلد] و (اجتماعي پارادوقسلر)
عنوانلى اثرلرينه مراجعت ايدمليدر .

فرانسز انجمن دانشی اعضا سندن موسیو آمیل فاکه نك
« ۱۹۰۷ ده سوسیالیزم » نام اثرینك نتایجی

سوسیالیزمك غایه و مقصد صمیمی قدر شایان
تقدیر و احترام ، لایق تحیل و توقیر هیچ بر دربن فكر
یوقدر . فقط بو غایه یی مناقشات و مجادلاتك طوفانلرندن ،
لوثیاتندن تطهیر ایتملیدر . مع التأسف بو فكر ، بحث
ایتدیكمز بو مجادله بولوطلری ایچنده غائب اولیور . بو غایه
صمیمیه فكر مساواتدن عبارتدر . هرکیم اولورسه اولسون ،
سوسیالیست ، مساواتی ایستهر . انسانلر بیننده مساوات
مطلقه ، و یا موجود مساواتدن بر آز ده افضله سی
نخبه آمالدر .

بو فکری بر آز تعمیق ایده لم : نیچون مساوات
ایسته نیور ؟ بشریت چوق مبارزه ایدیور ، چوق
چالیشیور ، چوق یورولوب توکنیور . هر ملت تفوق
ادعاسیله فضله مبارزه مجبوریننده در . هرکس بر آز ده ا
زیاده رفاهیت ایچون چابالیور . ایشته بونك ایچوندرکه
ملترکی فردلرده مساواتدن توحش ایدیورلر . فکرمزجه

اصل طور دیزلمسی لازم کلن بو حربدر . بو حرب برسودای
مساواته قلب ایدلمیدر .

نفس الامرده مسلك اجتماعيون حربه حرب ایتك
دیمكدر . فی الواقع مبارزه حیاته قارشى مجادله سوسیالیزمك
غایه مقاصدیدر . بو مذهب اجتماعی استراحتی و قناعتی
و بونلرك ضمننده صلحی آمردر .

فقط مبارزه حیاتدن توحش عجبیا مدیتدن ، ترقیدن
توحش دیمك دگیلدر ؟ چونکه ترقی و مدیت بر نتیجه
مبارزه در . بتون مخترعات بو مجادله دن طوغار .

اوت ! سوسیالیزمه نظراً بتون مصائب مدیتدن
کلور . مدیت بر مغفل ، بر خیالدر . مدیت نامنه
انسانلر قانلرینی ، حیاتلرینی فدا ایدیورلر و غریبدرکه
دها بختیار اولیورلر . حال قدیمه رجوع ایتلمیدرکه بشر
مسهود اوله بیلسون . ثروتلری ، شرفلری ، شانلری ،
تفوق و ریاستلری ، قدرت و شوکتلری ، بتون مساوا-
تسز لقلری قالدیریکز ! ایشه سوسیالیزمك روح فلسفیمی
بودر .

ستویسیزم مسلكی تفوق ایچون مبارزه نی ایدر .
بو مذهب حکمی ارادت و قدرتك محوی فکری مروجدر .
چونکه بونلر بزه مستولی اولان بتون مصائبک سبیلیدر .

کلیون (سینیق - کینیق) ده ستوئیکلارک مبالغه کارلریدر . بونلرک فکر نجه اموال و املاک فنا شیلردر . بختیار ، حالتدن ممنون اولاندیر . کلیون مال و ملکی ، عائله بی ، وطنی نفی ورد ایدر لر . هیچ بر شینه مالک اولماق ابلیس احتیصاصاتی تولدیر مک دیمکدر . کلبی اولنمز ، چونکه ، بیلبرکه بر انسان حریص اولمسه بيله اولاد و عیالی ایچون حریص اولور . کلبی قوزموپولیت ، جهان همشیریدر . چونکه بر آدم وطنپرور اولورسه ، بالذات حریص اولمسه بيله ، وطنی حسابنه حرصی استعمال ایدر .

بونلر ، کاملاً ، سوسیالیست اساساتنه تابع ایدیلر ؛ مدنیته حرب ایدیورلردی و آتی اک بیسوک خیال بیلورلردی .

تولستوی کلیونه تابعدر .

کلیون سیاستنجه میلتر الفا ایدملیدر . کذلک رتبه لرده اورته دن قالمیلیدر . زوت ده یوق اولمیلیدر . ممکن ایسه حق تصرف حدود اصغریه سنه ارجاع ایدملیدر . حیات بسیطه یه رجوع بونلرک اساس غایاتیدر . قرون وسطا دیننجی طریقتلرنده و ژان ژاق روسو - ده ده بو فکر موجوددر . فقط حیات بسیطه و خلاف فکر

مدینت فلسفه‌نک اک بیوک مروجی ، لاشک ، روصونک
 خلفی تولستویدر . تولستوی بتون ، مدینه دشمندر .
 بو ذات علی‌العاده آنارشیت دکدر . کذک معنای
 عامیانه سیله قوزموپولیت اولمقدن ده اوزا قدر . ساخته
 مدینتک ، شهرلرک ، حکومت و اداره‌نک ، عدالت
 محکمه‌لرینک ، ضابطه‌نک ، اردولرک ، حق تصرفی صحابت
 ایدن مؤسساتک ، ساخته و صنعی اداره‌لرک ، وطنک ،
 املاک و اموالک ، کوچک بیوک روتلرک خلافکیریدر .
 کذک سعی و عملک ده خصمیدر . چونکه سعی بر نوع
 (عطش مالکیت) در . بو ایسه ذمائم انسانیه‌نک اک
 هولناک و اک عمیقیدر . ادعا ایدرلرکه سعی انسانی
 (نجیب) ایدر . ایشته بو یالاندر . چالشمق بشری
 احتراضکار ، فنا ، بربرینه دشمن ایدور . فی‌الواقع
 تولستویک غایه‌املی تبلیک دکدر . شو قدر وارکه مجادله
 و رقابت فکریله ایدیان سعی کندیسینک منفوریدر .
 سوسیالیست سعی و عملی ده حس مجادله و رقابتدن
 اوزا قدر .

تولستوی دیورکه بز غایوی بر سعادت آتیده آریورز ،
 حالبوکه او ، بالعکس ، آرقه‌مزده در . بو غایه آهنکی
 حیز حصوله چیقارمق ایچون بشرک تکاملنه سعی

ایتمالی نیز . بلکه تکامل بشر بو املک حصوله بر مانعه
تشکیل ایدیور .

سوسیالیزم ، تاریخده ، بر فکر عدالتی احتوا ایدر .
چونکه آنک هدفی مساوات حقیقیه در . کذلک سوسیالیزم
بیوک بر فکر مرحمت اولمق اوزرده تلقی ایدیله بیلیر .

شو نظریاتی براقلمده بر آاز حقائق عملیه حصر -
فکر ایدم :

بر انقلاب اجتماعی ممکندر . بو ، آلمانیهاده نسبة
آاز ممکندر ، چونکه اوراده سوسیالیزمی وطن پرورلک
أزیبور . انکلترده دهآ آز محتملدر ، زیرا اوراده اهالی
پک بیوک بر فکر عملی یه مالکدر . فرانسهده وایتالیاده
ایسه پک ممکندر . حسیات انسانیت پرورینک زیاده لشمسی ،
هر یرده ، بوکا دلالت ایدر . رومان ، رومانک اوان -
انحطاطنده هرکسک دهآ ایی ، دهآ انسانیت پرور ، دهآ
یوموشاق اولدیغنی و سوسیالیست فکرلینک بوندن
استفاده ایتدیکنی سویلیور . دور اخیرده فرانسهده
بو احوالک ظهور ایتدیکنی تهن بیان ایدبور .
فرانسهده هر یردن زیاده ، بر انقلاب اجتماعی
محتملات تاریخیه دندر .

فرانسه ده حکومت غالبلك یدنده صنوف سائرین
طولانیدیرمق ایچون بر آلتدر . بو کونه قدر حکومت
صنف متوسطك نده قالدی . الحاله هذه اداره امور
ایدن اصنافدر . بونلر حکومت نفوذ و قدرندن استفاده
ایله ویرکولری و حکومت وظائفنی تزید ایتدیلر ، ملکیه
و عسکریه مأموریتلرینی چوغالتدیلر ؛ کندیلری ایچون
انحصارلر یاراتدیلر و اصول حمایه یی توسیع ایتدیلر .
بو صورتله اصنافلك مجبوریت سخی و عملی آزالدی
و ثروتی ده چوغالدی .

فرانسه ده آشاغی صنفلرده حکومتی آله ایتك
سوداسنه دوشمشلردر . چونکه آنلرك نقطه نظرندن
حکومتی ضبط ایتك قدرت و ثروته قونمق دیمکدر .
فی الواقع حکومتی آله ایتك مادام که طبقه متوسطك
بادی غناسی اولمشدر ، او حالده ، نیچون آشاغی صنفلرده
حکومته کوز دیکمسونلر ؟ بونك ایچون نه یاملی ؟ رأس
کاردن شمديکيلری دفع ایتلی و صفرايدلری او مقاملره
چیقارملی . . . نفس الامرده سوسیالیزم مسلك حمایه
(پروتسبونیزم) ك ایلری کتورلمسندن بشقه بر شیء
دکدرکه بو مسلك آنجق آشاغی طبقهلك آماننه خادم
اوله جقدر .

اگر آشاغی صنفلرک عددجه غالب و حال حاضر
اجتماعیلرینک پک فنا اولدینی نظر ابتصاره آلینه جق
اولورسه انقلاب اجتماعینک بر زمان مسئله سندن عبارت
اولدینی و بهمه حال وقوع بوله جنی تظاهر ایدر .

قارل مارکس ده دیدیکی اوزره پاره سرمایه به منقلب
اولور ، سرمایه ترفع فیاتک منبعیدرکه بوندن یکی سرمایه
ویا سرمایه لر چیقور . ادخار سرمایه ایچون بر ترفع
قیمت لازمدر . بونک منشای نه در ؟ تاریخ حقیقی به
نظر آفتح و ضبط ، ظلم و اعتساف ، جبری تجاوز
و سرقت ، قوه بهیمیه نک تفوقیدر . حالوکه اقتصاد
کتابلرنده بونک منشای پک شاعرانه اولمق اوزره
کوسترلمشدر .

نتیجه کلام اجتماعی انقلاب ممکندر . عجیب بر نه شکلده
اوله جقدر ؟ مشترکونک (قولله قتیویست) دوشوندیکی
کیمی ؟ بو ، محالدر . شو قدر وارکه اموال عمومی بی
استمالک صورتنده دها زیاده مختلدر . بلکه ، بونک ایچون
۱۷۹۰ ده اولدینی کیمی بر قرار تشریحی کفایت ایده جکدر .
اصناف وقتیه (کندی) انقلاب و اختلالنی یابدینی کیمی ،
آتیده ده ، صفرالیدلر (کندی) اختلالرینی یاپارلر ایسه
اولکیلرک شکایته حقلری اولماز .

شوراسی تأمل ایملیدر که بویله عمیق النتائج بر انقلاب سرزده ظهور اولور ایکن بلکه بتون ملنک اساساتی منهدم اوله بیلیر ، مملکت ، قارشینه چیقان هر هانکی بر دشمنک آنده قالیر . بناء علیه هر کسدن اول انقلاب اجتماعینی یایق ایستیان ملت بیوک بر تهلیکهینی کوزینه آلدیرمش اولور .

انقلاب اجتماعی بویله تهلیکهلی و کوچ اولونجه بعض مرتبه اداری ادویهیه مراجعت طرفداری یم . حکومت ، وظائف اساسیه سنه طوقونماق شرطیله ، عمله امورینه قارشمالیدر . حفظ الصیحه عامه دولتک مشاغل اساسیه . سندن بری اولغه لایقدر . مرحمت عمومیه آجنته لئی ده وظائف دولتدندر . مثلاً قادین و چوجقارک طرز مساعیسی حکومتجه نظر اعتنایه آینه جق احوال دندر .

کذلک آرککارک ساعات سعی و عملی ده تعیین حکومتک وظیفه سیدر . شوراده نظر اعتباره آله جق بر نقطه واردر . حکومت منحصر آ اطبا و صحیونک (ایژییه نیست) اقوالیله حرکت ایده جک اولورسه بلکه رقابت عمومیه ایچنده پک فنا بر ایش یامش اولور .

اگر سائر ملتلر عمله سنک ساعات مساعیسی زیاده ایسه ساعتلری تنقیص ایتمک پک فنا در . بلکه ، چالشمه

زمانتک ایندیرلمسی ایله اجتماعاً بر کار ایدلمش اولور ؛ فقط ، بو حالدن رقابت خارجیه مستفید اوله جفندن ملتجه ضرر کوریلور . بناءً علیه بوکی تشبثاته بین الملل وسائط ایله ابتدار اولنور .

عمله نك ربح و تمتعه تشریک ایندیریلوب ایندیرلما -
مستنده ده منافع و مضرات یوق دکلدرد . (بوراسی پک اوزون
وزنه کوره زائد بر مبحث تشکیل ایندیکندن اجمالندن
واز کچلیدی .)

بو دو الرک اک بیوکی فکر اشتراکک ایلری کونو -
رلمسیدر . فی الواقع اشتراک ایله هر شیء یاپیلماز ؛ فقط
بر چوق شیلر یاپیله بیلیر . سوسبالیزمک اک جسورانه
خولیالرندن بر چوغی اشتراک صورتنده موقع فعله ایصال
ایدیله بیایر و بو حالده مسلك اجتماعيونك بر چوق محاذیری
مرتفع اولور .

اشترک ، بلا تکلف تجارتی ، دها طوغریسی تجاری
اورته دن قالدیرر . مستحصل ایله مستملک آره سننده کی
متوسطلر الفنا اولنور ؛ عالم صنایعده کی « دره بکک »
اصولنه نهایت ویریلیر . ایشته بویله جه بتون سوسیالیست
پروغرامی تطبیق اولونه ییلمک قابلدرد .

استهلاك ايچون جمعيتلر و قو اوپه راتيو شركتلىرى
تأسيس اتمك پك مناسبدر . بواصول مستهلك ايله مستحصلى
تقريب ايدر . حوايجك فياتلىرى زياده لشمز . بواصول
اختيار اولنورسه بوش بوشنه ثروت صاحبي اولان تجار
مرتفع اولور . فى الواقع بونلرك يرينه قو اوپه راتيو
شركتلىرى مستخدميني قائم اوله جق ايسه ده بونلرك
آله جقلىرى يالكز مشروع بر اجرتدن عبارتدر ، حالبوكه
شمدى امر توسطى ايضا ايدن تجار ، مستهلك و بايمارك
صيرتندن مليونلر چككمكده درلر .

استحصال شركتلىرى ده فائده آورددر . طرز اشتراك
سرمايه فردى يه قائم اولور و مشترك رأس المال ايله چوق
ايش كوريلور .

زراعت استحصال شركتلىرى و زراعت سنديقه لرى
حسابسز منافع تأمين ايده بيلير . اشتراك سايه سنده
(بيوك ملك) اصولى احيا اولونه بيلير و تقسيمه اوغرامش
املاك اصولنك مخذورلرى مرتفع اولور . كوچك اراضى
اصولنده طوپراق فنا زرع ايديليور . سرمايه كوچ تدارك
اولنيور . زراعت اصول فييه سنه كوره بايله ميور .
بونوع ايشارك عموميتى اولماز . آلينان مالز مه آز مقدارده
آلينه جفنندن چوق پاره كيدر . اكر چقنجيلر سنديقه

تشکیل ایدر لرسه بونلر اورتدن زائل اولور . آینه جق شیر طوبندن آینور . بونکله برابر هر کویلی طوبراغنه مربوط قالیر . هر چفتجی کندی یوردنده بونور . بر زراعت سنديقه سی کان بیوک بر چفتلکدر . سنديقه ذکاو تلی بر مال صاحبنه بکنزه ، بوصاحبدن صرف نظر ینه خصوصی متصرفلر ایشک ایچنده قالیر .

مدافعه و محافظه منافع ، تعاون ، تصرف ، غره و ، (تعطیل اشغال) کبی ایشلر ایچون تشکیل ایديله جک جمعیتلرک منافی بک زیاده و بک بارزدر .

اشترک اصولی کوزه چاریان مساواتسز لقلری قالیر مق ایچون یابیلمشدر . یناء علیه اخوت دنیلن حس مشترک محصولیدر . مساواتدن اخوت چیقماز ، شوقدر وارکه اخوتدن مساوات طوغار .

پرودون دیمشدرکه : « قوای اقتصادیه نک ال بیوک و ال مقبسی موتو آلیته (اشترک) در . تدافی اولیه رق غیر قابل تدمیر اولان بر قوت وارسه اوده آنجق ایشته بودر . »

مساوات قطعیه وصول ، هیچ بر وقت ، ممکن اوله میه جقدر و اولسه بیله بو حال بک فنا محذور لری تولید ایدر . لکن مهمما ممکن مساواته تقرب ایتمکه

چالشمق مشروع و معقولدر . غایه مساواتدن اوزاقلای .
شاملیدر . دائماً ، غبطه و حتی رقابت فکری، خواهش
سعی و عمل ، انسانلره رهبرک ایتلیدر .

پرودون دیمشدرکه : « بز مساواتی ایسته میز ،
چونکه مسلک اشترای کیونه اتباع ایتمدن بو غایه وصول
ممتنعدر . شو قدر وارکه بار تکالیفک مهما ممکن مساوی
اولسنی آرزو ایتمک کمز بر حق مشروعدر . » بوسوز
بک طوغریدر . مشترکیونک طاسارلدقلری مساوات
مطلقه آنجق زور ایله تطبیق اولونه بیلیر . بو ایسه منافی
مساواتدر . بو حال بتون مملکت و ملتی بر فالج عمومی به
کرفتار ایدر .

(عمومی اعتباریله) سوسیالیزم فکری باطلدر و بر
ارتجاع تشکیل ایدر . بونکله برابر ، (نفس الامرده)
سوسیالیزم بر عقیده اخلاقیدر . و اساساً غیر قابل
مؤاخذنه بر فکر حقانیتی احتوا ایتمکدهدر . بونقطه نظر دن
سوسیالیزم بر دین اولوق اوزره بین الملل انتشار بیله
ایتلیدر . فقط بونکله برابر وطن فکری ده بر طرف
ایدیله مز . سوسیالیزم آنجق بین الملل بر فکر عام ماهیتنده
اولورسه مفیددر .

سوسیالیزم رادیکال (جذری) تطبیقات اعتباریله
کریک مشترکیون ، کریک استملاکیون (آپروپریاسیونیزم) ،
کریک آفارشیزم شکلنده ازانه اولنسون محالدر ، تطبیقی
تهلکه لوله مالاملدر . بو فکر اسکیمش بر خیال اولمق
اوزره ترک ایدلیدر . اساساً محکومدر .
حکومت سوسیالیزمی بر استحال اولمق اوزره قبول
اولونه بیلیر .

اشترک شکلنده سوسیالیزم که صفرا لیدرک بر لرینه
تعاونندن عبارتدر ، بلکه سرمایه داران سرمایه سنی
(قایتال قایتالیست) مشترک سرمایه ایله قالدیرر . و هر
خصوصده آشاغی طبقه لریک موجب بختیاریسی اولور .
(انتهى)

تعمیق ماده ایچون مؤلفک « ۱۹۰۷ ده سوسیالیزم ،
عنوانلی اثرینه مراجعت بیورلملیدر .

دوكتور كو ستا و لو بونك خلاصه

آرای اجتماعیه سی

سوسیالیزم . که اساسات مساواتکارانه نك شکل
نهایسیدر ، بر مذهب علمی اولمقدن زیاده بر حالت
ذهنیدر .

ظواهر دن قطع نظر ، ده موقراسی (حاکمیت عامه)
ایله سوسیالیزمی درین اوچوروملر تفریق ایدر . شرائط
حیاتیینی (توزین) ایتمکی ایلری سورن سوسیالیزم ،
اک لا تفلرک غلبه سی استحضاره چالیشان ارباب دانش
ده موقراسیمی ایله صریح بر مخالفته در .

سوسیالیست عقائدینک عدم قطعیتی بو مسلکک
عناصر موفقیاتندن بریدر . بر عقیده ایچون ، آنجق
غلبه و مظفریتدن صکره بر شکل قطعی آلمه نك اهمیی
واردر .

فرانسه ده سوسیالیزمک ترقیاتی ، منحصر آ . بو
مسلکک جمله اموری دولته ارجاع خصوصنده کی جهدینه

معظوفر . فرانسه ده (توسيع حكومت) هر فرقه
سياسيه نك غايه امليدر .

بعض سرمايه دارلر ك سرتلكي و اخلاقرينك يموشا-
قلني سوسياليزمه بر چوق مرید قزاندير بور .

وقتا كه حكومت اهالي ني فضله حمايه ايدر ، اهالي
كندی كندی حمايه عادتق او نوتير و بناء عليه هر نوع
تشبث شخصي زائل اولور .

ادبان ، انكسار خياللره راضي اوله مدقارندن ،
جنتلريني ايريشلمسي محال موقاعده قورارلر . سوسياليزمك
ضعفي شوندن ايلري كليور كه ، بو دين ، كندی فردوس
اعلاسنی بو دنيا اوزرنده بنا ايدور .

سوسياليزمك وعد ايتديكي سعادت سفيلانه ورقينده
مساوات ، اوزون مدت ملتري غلبانه كتيره جك
بر قوتلي غايه دكلدر .

يكي مدنيتلر ، ترقيلري ايله ، هر دم متزايد بر
(اويماش) لر اردوسي تشكيل ايدر كه بونلر ، هر زمان ،
مدنيتلرينه قارشى مجادله به مهيدارلر . سوسياليزمك
اكثريني ايشته بونلر تشكيل ايدر .

وقتيله ، سرمايه نك ايشلر دلامسي ايله بنا ايديلان

ثروت ، بوی کون سرعتله جولانه محتاجدر . بنساء علیه
ثروت . آتی اداره ایده جک ذکاره مفتقددر .

سوسیالیزم بر اسارت کونیه اوله بیلیر . سه ندیقنا-
لیزمدده بر اسارت ایسه ده اصناف هیئتلیزینه مخصوص
و منحصر بر اسارت محدودده در . شو صوک شقده فرد
حکومتک استبدادینه قارشی کله بیلیمک ایچون وسائط
بوله بیلیر .

ذکای بشرک بر خیلی ترقیاتی ، تشبثات فردیه ،
ضرر احتمالی ، رقابت ، الح ، کبی عناصر سایه سنده
حصول بولمشدر . سوسیالیزم بونلری تولدیر مکه ساعیدر .
تشبثات و مسئولیت مشترکینی مسئولیت فردیه مقامنه
وضع ایتمک انسانی ، (سلم قیم انسانیه) ده پک آشاغی
ایندیر مکر .

بعض هیآت اجتماعیه روح فردی نک روح مشترک
طرفندن یوتولسی منظره سفی ارابه ایدر لرکه بو ، تکاملک
اک عادی صفحاته طوغری بر اتجاعدن بشقه برشی دکلددر .
انسان ، ادوار نخستینک مساواتلرندن فرار ایتمک
صورتیه وحشتدن مدنیه چیقه بیلمشدر . حالبوکه
سوسیالیزم بزى بواسکی حالله رجوع ایتمدیر مک ایستبور .

(انتهى)

دوكتور کوستاو لوبون سوسياليزمک عدو ميني در .
مسلكي بك طوغري دكل ايسهده شايان نظر در .
بناء عليه ، نو مؤلفك (سوسياليزم پسيقولوژيسي) نام
بيوك اثريله (روحيات سياسييه و مدافعه اجتماعيه)
و (تكامل امك قوانين روحيه سي) [*] عنوانلي كتابلر-
ينك مطالعستى رجا ايدر ز . مسلك مذكوره خصوصتمندن
صرف نظر ، دوكتور لوبون ، سوسياليزمك ده قواي
تاريخيه صره سنه كچديكيني قبول ايتك انصافنده بولونيور .
بالايه نقل اولونان فقرات مؤلفك صوك انتشار ايدن
(آفوريزم) [**] لرنده مندرج فصلك ترجمه سندن
عبارتدر .

هر حالده ، دوكتور كوستاو لوبون ، سوسياليزم قارشى
بي طرف دكلدر و اثرلى بر خلافيكرك مطالعاتى اولمق
اوزره تاقى ايدملى و اوقوعلى در .

---

[*] بو اثر دوكتور عبدالله جودت بك طرفندن (روح الاقوام)
ناميله تركجه يه نقل ايدلمش و ايكي دفته طبع اولونمشدر .

[**] (آفوريزم) كله سنى محمد على عيني بك برادرم
(عرفيات) شكنده ترجمه ايدبور . بيلم كه بوكله نك معاملات
هرفيه ايله مخذور التباسى وارميدر ؟ كوستا و لوبونك (آفوريزم) لرى
كذلك ، عبدالله جودت طرفندن ترجمه ايدلمشدر .

نقطه نظر من

مسئله اجتماعیه ایچندن چیقیاماز مجادلات قلمیه به میدان ویرمشدر . هله سیاسی فرقهلرک مسائل اجتماعیه دن استفاده ایتک آرزولری بو مشامات فنییه بی برقات دها ایلریلتمشدر . مدون اولان « فن اقتصاد » ، الحق ، بورژوا ، صنف متوسطک ترویج مرام ایچون حمایه ایتدیکی بر فندر ، یوقسه ، حقیقی ، مجرد ، نظری ، آفاقی معناسیله بر (فن) دکلدر . دارالفنونلرده او قو- تدریلان بو عام آنجق و آنجق حال حاضر اجتماعینک محافظه سی ایچون عالم سیاسیات و اقتصادیانک سرکارنده بولونانلره خدمت ایدیور .

یوقاری به ایکی آلمان و ایکی فرانسه مؤلفنک اجمال افکارینی نقل ایتدک . دها بشقه لرینک ده مطالعاتی آله بیلیردک . بونلری انتخابدن مقصد من مطالعه لرینه تماماً اشتراک دکلدر ، بو بابده کی محاضراته بر قاچ نمونه کوستریمک غایه املمز ایدی .

بتون بو اختلاف افکاردن شو مستبان اولیور :
اوروپاده ، اجتماعی ستاتوس قو دها بر چوق زمانلر دوام

ایده مز ، و ، علل اجتماعی به چاره ساز اولمق ایچون هنوز
قطعی بر دستور بولونماشدر .

اوت ا حال اجتماعی ، اوروپاده ، تحملفرسا بر
مرتبه کلدی . بر اختلال اجتماعینک عرفمسنده یز .
بلکه اجتماعونی دها بر مدت لسان لین ویا ضرب شاید
ایله اسکات ، یاخود تدمیر ایده جک حکومتلر بولونور .
فقط ، آتیده ، فقر و ثروتک فوق العاده ترقیسی بو
اوفق تدبیرلرله قابل حل اولیان بر طاقم مسائل میدانه
چیقاریر . صنایع ، تمهیدکار بر وضعیت آلدی . سرمایه -
دارلرده ، صفرالیدلرده حدودلری مجاوز ایتدیلر . هله
دائی تسلیحات اصولی اوروپایی باطیردی . طن ایدرم که
اداره مصاحته استقبالده بر شیئی یاسیله میه جق . بورژوازرک
۱۷۸۹ ده زمام اداره نی آله آلمق ایچون خروج ایتد -
کاری کبی ، البته ، برکون کله جک صفرالیدلرده عصیان
ایده جکلردر .

بونلرک عصیانی اینی اوله جق ؟ سوسیالیستلرک
و سائر فرق اجتماعیه نک فکرلرنده اصابت وارمی ؟
بورالزینی کسدیرمک مشکل ، حتی محالدر . پک فنا ،
پک یا کلهش افکارک ، تاریخده غلبه و قشر زینی تبدیل
ایتدیکی کوروله مش شیلردن دکلدر . بر فکر استعلا

ایده بیلیمک ایچون بهمه حال طوغری اولمق لازم کلز .
بالعکس ! اکثریا سقیم فکرلر بیوک جریانلره سبب اولیور
و تاریخ غیر معقول و غیر منطقی عقائدک شیوعیه یاییلیور .
اصلی آستاری اولیان تثلیث عقیده سی بوکون دنیانک
اک مهم اقسامنه حاکمدر و انقلابات تاریخیه نیک بر چوقلری
بو نامه یاییلمشدر . بونک کبی ، بر طاقم خرافات اجتماعیه
اوزرینه ده اختلالر وقوعوله بیلیر ؛ عالمک سطح اجتماعیه سی
دکیشیر ، بلکه نقد و سرمایه ، ملکیت اورته دن قانقار !
بونلر محال دکلددر .

حال اجتماعی ، بالضروره ، بویله اولمیدر و بشقه
درلو اوله ماز دیمک جریان تاریخه پک آز وقوف
کوسترمکدر .

تکامل و ارتجاع نه کبی قوانینه تابعدر ؟ تاریخ هنوز
بو دستایری کشف ایده مه مشدر . تکامل اقوامک قوانین
روحیه سی دوقنور کوستا اولوبون تعیین ایتیمک ایسته مش
ایسه ده ، مع التأسف ، مسائلی هپ بر نقطه نظر دن
کورمشدر . تکامل و ارتجاع ده عقل و خیاله کلز اوقدر
نقاط و عناصر واردر که فن و صنعت تاریخک شو دوره
طفولیتند بز هنوز بونلری تعیین ایده مز ایسه کمعدورز .
پسیقولورزی به مستنداً تاریخ آنجق یتمش سنهدن بری

يازيليور . كذلك اقوامك طبایع و امزجہسی و سجاياي
روحیہسی ہنوز یکی تدقیق اولونمغه باشادی . بناءً علیہ
بو بابدہ کھانتی ایلری بہ سورمیہ جگنز . اکر فنی تاریخ
ایلریلسہ ، حکمت طبیعیہ و کیمیا قوانینک کشفی کی
ملتک سیر طبیعیلری دستورلری توضح ایتسه ایدی ،
حقیقتہ قریب بر صورتہ ، شمدیکی بحر انلرک نہ بہ منجر
اولہ حقاری و حال حاضرده کی علل اجتماعیہ بہ نصل
معالجہ ایتک لازم کلدیکی سویلنہ بیلیدی .

دھا بز اورالردہ دکلز . حادثات تاریخیہ بی تصنیف
و دستورلرہ ارجاع شوایہ طورسون و قایعی بیلہ پک
بیامیورز . كذلك تاریخک روحیاتی تدوین ایچون
هرشیدن زیادہ بشرک روحیاتی بیامکہ محتاجز . مع الاسف ،
پسیقولوژی پک یکیدر . روحک عدم مادیتنہ ایمان ایدن
ارباب قلم حالا واردر .

بتون بوسویلدکلر مزدن صرفنظر پک یقین بر استقبالی
کورمہ مزده مانع یوقدر . سقوط اجتماعی بی کورمہ مک
قابل دکلدز . ذاتاً بونجه نامنون فرقلرینک وجودی ده
بو سقوطہ دلالت ایدر . بوکیدیشک صوکی نہ اولہ حق ؟
صرافلر الی الابد انسانلری چالیشدیروب سمیرہ جکلرمی ؟

تسلیمات الی نہایہ دوام ایده جگمی ، مستعمرات ، یوم قیامتہ
قدر بر قاچ تاجر دولتک بویوندوروغی آلتندہ می قالہ جق؟
آشاغی طبقہ لک فقر و ضرورتی ، مادی و فیزیولوژیک
سفالتی دوام ایده بیلیرمی ، بشریت بوکیدیش ایله برمادی
تردی یہ اوغرامازی ؟

طرز قدیمہ عالمہ اصولی ، ازدواج ، ابوت ، بنوت ،
الوداع کو یاد ر .

بعض مملکتلرده نفوس آرتیور و بو تزايد مواجہہ
سندہ مالتوس نظریہ سی کبی آرای غریبہ اورتہ یہ چیقور .
دیگر بعض ممالکده ایسہ عرق سونمش ، چورومش
بولونیور . آلام اجتماعیہ دن کثولپرستی ، جنت ، نوراستہنی ،
راشیتیزم ، ورم ، علل زہرویہ ظہور ایدیور .

بونلر دوام ایده مز . استقبال بزہ اختلالار ، انقلابلر
حاضر لیور . محافظہ کارلرک نقراتی تکرار ایده لم :
بعدالانقلاب عجباً شمیدیکندن دہا اپی بر حال اولہ جقمی ؟
اوراسنی کسدیرمک ید اقتدار مزده دکلد ر . فقط ہر حالہ
سرمایہ ذیلن حاکم حقیقی زمان سریر حشمتندن سقوط
ایده جکدر . بونک کبی دہا بر چوق سلاطین حاضرہ
خلع ایدیله جکلردر . بو ، شبہ سزدر .

بلکه یکی و آشاغی عناصرك رأس کاره کلمی ایله
ترقی بر آز طوره جق ، انسانلر اسکیندن دها قابا ،
دها مادی ، دها آز غایوی اوله جقلردر .

شو قدر وارکه بو وقفه لردن صکره بشرینه مسابقه
تکاملنده ایلریلیه جکلدر .

تاریخده دائما ، بوبله وقفه لره تصادف ایدیورز .
مدینت اطراد تحتنده ترقی ایتمیور . تکاملک توقف مرحله-
لری واردر . عرقلره و حتی عموم جنس بشره آره صره
بر یورغوناق عارض اولیور . انسانلرک اعصاب و عضلاتی
اولدینی کبی آنلرک مجموعندن متشکل اولان انسانیتکده
اعصاب و عضلاتی واردرکه بونلرده بر طاقم امراضه
کرفتار اوله بیلیرلر .

ایشته ، بو کون ، اوروپاده ، بر حال اجتماعینک
صوک صفحه-سنده بولونیورز . صوک صفحه دیورم .
هر صفحه تاریخیه نک نهایتلرنده بیوک ارادتار مفقوددر .
انقلابکار عزملر ، مجدد قوتلر آنجق ایلك صفحه لرده
کورینور .

ایشته بو دوره متردیة اجتماعیه ده ذی قوت انقلاب-
بکارلرکده چیقمامسی مدعاهمه دلیلدر . اساسلی اصلاحات

اجتماعیه هیچ اولبور بیزمارقك تصور ایستدیکی سوسیالیزم ده تا=
حکومت اجتماعیلکی ، بو داهی مشهورك اثر سیاسی
قارشیسنده نه قدر سونو کدر !

پارلمنتولر بیل اوز ایکی آی اصلاحات اجتماعیه ایله
اوغراشیور . فقط بتون بو کورولتی و یاطیردیلدن بر
نمره حاصل اولمیور . دولتله ، رقابت عمومیه آره سنده
بحو اولماق ایچون ، اصلاحات اجتماعیه ده ایلری کیتمک
ایسته میورلر . بو ذهنیت قارشیسنده سوسیالیستلر ملت
و دولت نظریه لرینی کاملاً اونوتورق سی و عمل قونفه .
ده راسیونتی تشکیل ایستیلر . بنساء علیه هر یرك سوسیال-
لیستلری بیننده نوعاً اتحاد واردر . اکر بو اتحاد ملل
محکومه ده التحاق ایدرسه اوروپایی برکونده ییقمق
ایشدن بیله دکلدردر . بلکه عمومی تعطیل اشغالدن اول باول
عمله ضرر کورور . فقط عجبا قدار قیزیشنجه عمله صنقی
بونو دوشونورمی ؟ اکثریتك تشکیل ایستدیکی کتله
دها زیاده برلشیر و مرکز (که بروکسلده در) عمومی
بر تعطیل اشغاله طایانه بیلمک ایچون لازم کلن پاره نی
طوپلارسه اوروپانك عظیم بر طراقه ایله یوارلنه جغه
شبهه ایلماییدر . او وقت لیمانلرده کی دوتنلار بر هوا
ایدیلیر ، عسکر ابتدا کندی ضابطنی تولدیرر و رهبان ،

اصیل زادگان ، سرمایه داران ۸۹ اختلافند اولدینی کبی
(اشافو) اوزرندہ صوک نفسلرینی ویررلر . اکر فرق
اجتماعیه اردو و دونتالره فضلہجه نفوذ ایدر لرسہ تعطیل
اشغال خزینه لرینہدہ پک او قدر حاجت قالماز . ایشتہ
فرانسہ آتی میلیناریزم شکلندہ تظاهر ایدن بو جریاندن
پک اورکیور . آره صرہ فرانسر قطعات عسکر یہ سنک
عصیانلری ، بعض سفائن حر یہ نک اسرار آمیز و آنی
بر صورتدہ باطیالاتسی هپ بو بیوک پلانک تطبیقندن
نشأت ایدیور . کذلک سہ ندیق الیزمکده ترقیاتی هپ
بو ذهنیتہ عطف ایدیله بیلیر .

سوسیالیستک پک اسکیدر ، فقط فرقه اولماق اوزرہ
سوسیالیست تشکیلاتی هنوز یکیدر . اکر سربستی نام ایله
بو حزبلر تکاملارندہ دوام ایده جک اولورسہ سرمایه دار-
لرک قورقمہ جدآ حقلری اوله جقدر .

مدنیت حاضرہ آرتق طاوسادی . اوروپا عظمت
ظاهر یہ سندن صرف نظر خانغره ن اولمشدر . ده حقیقی
بر مدنیتک ظهوری ایچون شمدیکنک ییقلمس جریان
تاریخی مقتضیاتنددر . ایکی صفحہ آره سنده بلکه بر
(فاصله مدنیت) اوله بیلیر . فقط تاریخ بو کبی فاصله لره

پك آليشقيندر . قرون وسطانك اوزونجه بر قسمي بويله
بر فاصله دن بشقه بر شيء دكلدر .

هر انقلاب حقيقي مظالم و اعتسافاتي بر آز تقيص
ايدر ، فكر مساوات ايسه او نسبتده يوكسليز . كوكلشمش
بعض مؤسسات ظالمانه اورته دن قالقار . واقعا بو ائنده
بر مقدار قان دو كولوور . فقط بو ، وضع حلي ائاسنده
قاديئك گرفتار اولديني حالاته بگزهر : آغريلردن ، ضياعات
نزفيه دن صكره ميدانه بر نوزاد كلير . هر انقلابده بويله
اولمشدر : لوتارك ره فورمي بشريتي بر بچق عصر حربه
مجبور ايتمشدي . اسلاميت يرلشه بيلمك ايجون شرق و غرب
قانه بوياندي . ۸۹ده حقوق بشر بياننامه سي انتشار ايدنجه يه
قدر اعدام ما كنه لري بلا انقطاع ايشليوردی .

بعضاً سما قارارير ، بولوطلر قويو قورشوني بر رنگ
آلير . هواده كي حرارت زياده لشير . اعصاب تحت تضيقده
قالير و هر كس بر ياغمور بوشانه جغني استدلالات ايدر .
ايشته شمدي بتون دنيا ، سماي اجتماعيده بويله بر صيقتي
حسن ايديور . هر زرده ايسه صيچاق و بلكه انسان قانندن
بر ياغمور ياغه جقدر .

. اسلاميتك بو انقلابدن ضرر كورمسي محتمل دكلدر .

مسئلهٔ یہود

— آتی سے میتزم —

لہ الحمد ممالک اسلامیہ بوخستہ لقدن سالمدر. اور و بانک
ہمان ہر یرندہ خلاف فکیری یہود دنیان برخستہ لق واردر.
بونک منشائی خرستیانلق اولسہ کر کدر. ایلک اعصار
نصرانیہ دہ یہودیلر پک او قدر ظلم کورمدیلر. فقط،
بالآخرہ، دردنجی و بشنجی عصر لردہ یہودیلرہ قارش
اذا وجفا عادت اولدی. آنکیز یسیون محاکمی بونلر ایچون
چالشدی. اون ملیون قدر یہودی تعصب نصرانیہ
قربان کیتدی. موجب حیثیت و شرف برچوق مشغولیتلر
بنی اسرائیل ایچون ممنوعاندندی. بونلر سلاح طاشیہ ماز،
مأمور اولہ ماز، اسرا استخدا م ایدہ مز، ہر یردہ
اوطور امازلردی. یالکز مرابجہ جیلق کبی شرایع (موسویہ)،
خرستیانیہ و اسلامیہ طرفندن منع ایدیان بعض منہیات
ایلہ اوغراشمہ لرینہ جواز و یریلردی. حالادہ، روسیہ نک
یہودی ولایتارندن ماعداسندہ بونلرک اقامتی بسا قدر.
رومانیادہ حقوقلری یوقدر. آلمانیادہ عسکر ضابطی
اولہ مازلر. الخ.

بتون عالم نصرانيت جناب مسيحه اهانت ايدن يهودانك
منسوب بولونديني ملت قارشى بيوك بر بغض و خصومت
بسلسر . اسكيدن ، قرون وسطاده ، علل مستوليهدن
يهوديلر مسئول ايدى . بر چشمه زهر لفسه بونك متجاسرى
بهمه حال بر موسويدر ظن اولنوردى . ايكنهلى فيجى
حكايه لرى هر یرده زبازددر . حالا ، فرانسه ده بيله ،
مثلا ادوار درومون هوانك فنا كيمسنى ، اوقيانوسده كى
فورطنه لرى ، محصـولانك ندرتنى لهوى و قوهناره
اسناددن اوتاماز . اليوم خلافكيران جهود امراض
اجتماعيه يي موسويلره اسناد ايدرلر . قاپيتاليزم ، بونلك
زعمنجه ، بر يهودى اختراعيدر . خلاصه ، بو فكر
واهي يه كوره ، يهوديلر اولسه بر فاهيت اجتماعيه دوره سى
باشلايه جق ا حالبوكه اسپانيا و پورتوغالدى بنى اسرائيل
طرد اولوندينى حالده ايه ريا شبه جزيره سنده اسكى طاس
اسكى حمام ايسلر اولدينى كيدر . اورته دن يهودى
مراجحه جيلر ، آجيو جيلر قالفه جق اولورسه يرلرينه بيمه حال
پروستان ، روم ويا قاتوليك تفه جيلر كچه جكدر . اساساً
فرانسزلردن ابي مراجه جى كورولمشى ؟

آتی سه میتلر یہودیاری تعبیر افرنجیسی ایله بر
 Bouc émissaire تلقی ایدرک دائما : « اور عبالی یہا ،
 دیہ اوزرلرینہ ہجوم ایدرلر . اجرای ظلم ایچون برسبب
 بولہ مازلرسہ درہ یفوس مسئلہ سی کبی ایشلر ایجاد ایدرلر .
 وقت وقت روسیہ دہ اولدینی کبی حکومتک امری ایله
 (پوغروم) دنیلن قتل عاملری ترتیبدن اوتانمازلر .
 یہودیاریک پارہ سی ہرکسک کوزینہ باتار . نتیجہ کلام
 یہودی بر ملعوندر . آلمانیا دہ یوزدہ آنجق بر مرتبہ سندہ
 بنی اسرائیل وارکن بتون عالم بونلرلہ مشغولدر .
 روسیہ دہ نسبتلری بوندن دہا آز اولدینی حالہ اورادہ
 مسئلہ یہودیہ دہا حاد بر درجہ دہ در . یہودیاریہ فوق -
 الطبیعہ ذمائم احتکاری اسناد ایدرلر . برخرستیان صرافک
 پایدینی کورولمز ، فقط بر یہودی اقتصادیسنک ایشلری
 دیلرلہ داستان اولور . یہودیاری وطنہ عدم ارتباطلہ
 اتہام اولونمقدہ درلر . بونلر سرعت و سہولتہ تبدیل
 وطن و تابعیت ایدرلر . ادعا ایدلدیکنہ کورہ موسویاری
 ہر ایشدہ نصرانیلری آلداتمغہ ، بشقہ سنک ماسعاسنندن
 استفادیہ باقارلر . صافدرولرہ ، کویلیارہ ، ہلہ روسیہ
 مورثیقلرینہ قارشى بی انصافدرلر . آلرینہ کچن مدیونک
 عادتا درینسی صویارلر . بونلرک حکومتہ صداقتلری یوقدر .

تابی بولونداقلری حکومتله اولان رابطه لری غیرصمیمیدر .
یهودیلر آیری بر جمعیت ، مستقل بر بشریت تشکیل
ایدلر . واقعا بر چوق برلرده که تتو Ghetto دنیان
یهودستانلر قالمش ایسه ده ینه اسرائیلر معنوی بر
که تتو ایچنده یاشارلر . ساباط (جمع ایرتسی) و قشره
مراعاتکاردرلر . بونلر ظاهرآ نه درجه لرده تمثیل ایدرلر سه
ایتسونلر اصلا فرانسز ، آلمان ، آوستریالی ، الح ،
اوله مازلر . یهودی عسقی ایله سائزلیر بیننده کردابلر
واردر . بنی اسرائیل بر چوق حسیاته بیگانه در . اوروپا
عننه سنه اشتراك ایتمز . . .

علیمده سویلنمش بو دلیللری الی نهایته اوزاته بیلیرز .
فقط نه قدر چوق سویلسه که ینه بو دلائل سرد ایستدیگمز
بر ایکی دلیل اساسی به راجع اولور . نتیجه کلام اوروپالی
و خرسیتیان تربیه ، وراثت ، حس ، عقیده ، عننه ،
منفعت نقطه نظرندن یهودینک خلا فکیریدر .

کله لم محاکمات بی طرفانه به :

یهودیلر قدس شریفک تخریبی و حکومت اسرائیلیه نک
انقراضندن صکره چیل یاوروسی کپی چار اقطار جهانه
یاسیلدیلر . بونلرک داستان مصائبی پک دختراشدر و حالاده

دوام ایدیور . حقارنده ارتکاب ایدمک ظلم قلمدی .
 مسلمانلر و آمریقایلیردن بشقه هیچ بر ملت بونلره انسان
 نظریله باقمدی . خرسیتیانلرک بتون قابلیت استحقاقیه
 و استحقاقیه سی بونلرک علیهنده استعمال ایدلدی . بونلر
 قورقاق ، وضع ، بعض مرتبه یالانچی و آلدایچی
 اولدیلر . زمین ، زمان کندیلیرنی فضائلدن چوق دفعه
 اوزاق بولونیدردی . ارض مقدسده مراتجه و فائض
 حرام ، قاپیتالیزم مرفوع و اراضی مشترک ایکن ، بونلر
 سائقه احتیاج ایله بانکر اولدیلر . ایش خصوصنده
 خرسیتیانلردن دهه زیاده قابلیتلر پیدا ایتدیلر . آره لرنده
 تعاون دهه صیقی اولدی . عائله فکری ، هرملندن زیاده ،
 موسویارده واردر . احتراز و احتیاط ایله قاربشیق
 تشبث شخصی ، یهودیلرده پک زیاده تکمل ایتمشدر .
 دنیانک هر نره سنده بولنورلرسه بولونسونلر ، یهودیلر
 بر مالی قونفده راسیونک اعضاسی کبیدرلر . بورسولر
 کندیارینه مسجورددر . بونلر ، هپ ، نصرانیلردن
 کوردکاری معاملاتک نتایجیدر . یوقسه ، حریتنه مالک
 ایکن یهودی ، ارض مقدسده ، اصلا محتکر و صراف
 دکلمدی . کندیارینک ایچنه القایلدکاری شرائط
 حیاتیه بونلری ایش آدمی ایتمشدر ، بر یرده که بر صنف

خلق ملت داخلنه قبول اولونماز و کندیلرینه بر چوق
قپولر قابالی بولونور اوراده او صنفک مجادله معیشتیده
بر ایش بولسی پک طبیعیدر .

ایشنه یهودیلرک ایش خصوصنده کی مزیتلری ده ،
بر چوق فضیحه لرلی ده هپ بو شرط حیاتیه دن ایلی
کلور .

بی اسرائیلک بو شرائط داخلنده ، بو قدر ظلم
و اعتسافه قارشلی کلوب حالا یشایه بیلمسی عرفک بیوک
مزیتلره صاحب اولدیقنه دلالت ایدر . شرائط حیاتیه لرینه
رغمأ یهودیلردن نوع بشرک موجب افتخاری اوله بیله جک
بر چوق اعظمده یتشمشدر . اسکندر کبیر بونلری
مصرده استخدام ایتدیکی کبی بطلمیوس دورنده ده وادی
نیله بیوک خدمتلی اولمشدر . اندلسده عربلره بالاشترک
یهودیله بر چوق ایشرل کورمشلردر .

ازمنه اخیرده سپینوزا ، هابنه ، به قونسفیلد ،
روینشتاین کبی بیوک اسملی بر چوقلری یهودیدر .
موسویلر حکومتدن اوزاق بولوندی رلدقلری حالده
کندیلرندن به قونسفیلد ، قره میو ، ولستاتی ، سونینو کبی
وززاده یتشمشدر .

یهودیلر ظلمدن بک زیاده ضرر کوردیلر ايسه ده
آنحقی بو ظلم سایه سنده ملکات عقليه لرینی بلکه بر آز
ئزومندن زیاده زیاده لشدير مشلردر .

یهودیلر حقوق حریه و حیثيته نائل اولدقلری برلرده
اخلاقجه یوکسلمشلردر . مثلا آمریقادا بونلرک خرسیتیانلر
ایله فرقلمی بک او قدر یوقدر و بر جدیدده آنتی سه میتیزم
نا معلومدر .

یهودیلره عطف اولونان برچوق ذماتم نفس الامرده
موجوددر . فقط عجبا بونلرک باذیمی کیمدر ، یهودیلرمی ؟
بشقه لریمی ؟ ایشته اصل مسئله بودر .

استقبالده یهودی مسئله سی همه حال طاووسایه جقدر .
فقط هر حالده ، خرسیتیان جمعیتنده ، ارثی بر آز یهودی
خصومتی قالماق ممکن دکلدر . اکر قاپیتالیزم اصول
اقتصادیسی یواش یواش مرتفع اولورسه آنتی سه میتیزمک
قسم قالیسی ده اورنادن قانقار .

کذلک دین اولمق اوزره نصرانیتک انحطاطی ،
طرز حکومت اولمق اوزره استبدادک تردیسی و یهودیلر
ایله عناصر سائره بیننده ازدواجلرک تزایدی ، استقبالده ،
هر حالده خلاف فکری یهودی تهوین ایده جکدر .

آنتی سه میتیزمک تکراره و مسلمانلره بک او قدر

تعلق یوقدر . بز خرسیتان اولدیغمزدن و عالم غربک
عنعات مضره سنه قطعاً اشتراك ایتدیگمزدن بوخته لقدن
مصوژ . زواللی ابوالضیا مرحوم ده یوق که ملکمزده بر
صنی آتی سه میتیزم چیقارلسون !

شو صواک زمانارده عالم یهودده بر جریان باشلادی که
بونک ملکتمزه شدتله تعاقی واردر : سیونیزم . سیونیزم
هر چهن طرفندن ایلریلتلمشدر . بو جریان کوندن کونه
اهمیت کسب ایدیور . غایه امل یهودی ملیت پرورلیکیدر .
عبرانی لسانی احیا ، بنی اسرائیلی صنایع خسیسه دن
اوزاقلاشدیرمق و مهمما امکان ارض موعوده جذب ایتمک
بومسلکه سالک اولانلرک جمله آمالندندر . ارض موعوده که
قدس و نابلس و سائر حوالیدر — عجیبا یکی بر یهودی
حکومتی تشکیل ایدمک اوزره می بر کعبه آمال اتحاد
ایدلمشدر ؟ بو سؤاله رسماً سیونیزمست جمعیتی خیر !
جوابی ویربور . و آره لرنده فلمنکلی قان کبی آمال
افتراق جویانه بسلیانلری خوش کورمیور . حتی دها
ایلری یهده کیده رک دوستمز ماقس نورد او کبی ترکاره
دوستلق ایتیمانلری بیله تقبیح ایدیور . سیونیزمه خلاف کیر
اولانلر ایسه : — بو سوزلره قولاک آصمه بیگز !
جماعتک مقصدی فرجه بولوب فلسطینه دخولدر ، اوراده

امارت و حکومت تأسیس ایتمکدر . بو اغفالکار سوزلره قولاق آصمق صافدرونلق اولور . . . کبی مقابله لرده بولنیورلر و جماعتک کتب مقدسه ده مندرج اقوال جلیله ایله استشهاد ایدرک یهودیلرک برکون اولوب ارض موعوده تکرار داخل اوله جقلری حقنده کی کهانتک حیز حصوله چیقیمی ایچون چالشدیغنی شدیدآ ادعا ایدبورلر .

دکل یازکز عالم اسلامک ، عالم نصرانیته ده قبله لرندن برینی تشکیل ایدن ، حضرت عیسی بن مریمک مهد مہبطی اولان اما کن مقدسه یی ظن ایتم که بتون دنیا یهودیلره براقسون . و کذلک ظن ایتم که عقلری وعمیلککری ایله مشهور بنی اسرائیل بویله ظنونه قاپلسون . سیونیست اورغانیزاسیوننک اجرا آتی حکومت عنایه طرفندن تعقیب ایدمالیدر .

یهودیلردن استفادہ ده ، ضررده ایدبله بیلیر . کذلک یهودی مهاجرتندن پاره جہ کار ، سائر نقاط نظر دن ضرر ایتک وارد خاطر درر .

آلمانیانک کشایش اقتصاد یسنه سبب اولانلر یهودیلردر . بناء علیه بونلر بورایه کلیرلرسه بزده ده بر فعالیت مالیه و سیمه اوله بیلیرلر . کذلک بونلرک پک صاف درون اهالی بی ربقه دینه گرفتار ایتلری ده درمیان اولونیور . بو و بوکا

بکزه بر چوق مسئله طرفکیر لکدن ، بوش محبت و واهی
خصومتلردن مبرا اوله رق صوغوق قانلیق ایله مناقشه
ایدلکه دکر . ظن ایدرم که بوایشلره مداخله ایدیلورسه
بر چوق یهودی جماعتلرینک پروغراملرینی تعدیل مکندر .
ابی بر دیپلوماسی ایله علیده بیله ابراز فعالیت ایدن
اورقانیزاسیونلرک اصلاحی قابلدر . حکومتمز بو کبی
طوغریدن طوغری به ملکمزله علاقهسی اولان مسائله
بیکانه اولاملیدر .

هامش . — یهودیلره دائر مختلف فقرات « شمال
خاطره لری » و « قطب مصاحبه لری » نام کتابلر مزده
مندرجدر .

آنارشیزم

— حکومتی متمرکز مسلک فلسفیی —

.....

جینورا به کلهلی هنوز اوچ کون اولمشدی . استانبولدن
انسانی فرارنده ارمی ارقداشلرندن بری ، کندیسنه ،
اوراده اقامت ایدن يتاغانیان افندی نامنه بر توصیه نامه
ویرمشدی . عرفی بك ، علی الصباح ، يتاغانیانك
اوطهسنه کیتدی .

غایت اوزون و کیرلی صاچ و طیرناقلی . یکریمی بش
باشنده ، پزمرده قیافت بو (قومپانیون) [*] عجیب
برچفت کوزه مالکدی . کندیسینی کورن کولمک استعدا -
دندن محروم ظن ایده بیلیردی . عرفی بك کیم اولدیغی
آکلاندقن صکره ، يتاغانیان افندی ده ، آکا بر آرز
آنارشیزم تلقیقاتنده بولوندی ، و ، ایرتسی کون ،
ایکندی به طوغری ، [قافه ده روژ] ده کندیسینی
[*] آنارشیزم لهجهسنده علی العاده (افندی) دیمکدر .

روسیدن هنوز یکی کلن آنارشیت پیغمبری ایوان -
سهرزیه ویچ براوینوفه تقدیم ایدم جگنی وعد استدی .
ایرتسی کون هم بازار ، هم ده ای هوا اولدیغندن
قهوه ده کیمسهر یوقدی . بوقهوه جینورانک اک قویتو ،
اک قراکق بر محله سنده ، بر یهود خانه نک بودروم قاتنده
کاشتدی . عمر فی بک ایچری به کیردیکی وقت يتاغانیان ایله
براوینوفی بر ماصه نک اطرافنده مباحثه به طالمش بولدی .
ایکی رفیق سکرنجی آبه سنت بارداغنی یوارلیورلردی .
موسقوف نیپلیستی قهوه خانه نی بیقار درجه ده کورولتی
و باطیردیلی ایله مباحثه ایدبور ، يتاغانیان افندی ده بر تلمیذ
وضعیتنده ، کمال رعایت ایله استادک سوزلرینی دیکلوردی .
ترکاردن ده بر قومپانیون یتشدیکندن متحصل ممنونیتی
بیان ایتدکن صکره روس ارقداش طقوزنجی قدحله برابر
ایکی پارچه ده عادی شکر ایصهارلدی . آزاجق باشنی
صاللادی . موازنه فکریه سنک یرینه کلدیکی ذهابله
سوزه باشلادی :

— قزان والیسنه ، او زمان ، ایکی کینیاز (پرنس)
مسافر لکه کلشدی . بنده اونیه رسینات (دارالفنون) ده
ستودیانت (طلبه) ایدم . ادب سز حریفارک جاده لرده نیم معبود
ایعشار کبی طنطنه لی ، دبدبه لی طولاشماری بینمی چووردی . بوکا

طایانه مادم . او کون ، لا بورا طوارده نه قدر قابل اشتعال
مواد بولدی ایسه آلدنم . بر ایکی بومبا یاندم . ادبسنزلر
سوقاقدن کچر ایکن اوزر لرینه آتدم . مع التأسف نه کینیا زلر ،
نه ده غوبه رناطور (والی) جهنمه کیتمدیلر . بر کوشه ده
سیره چیقان بر آمزیکلی قالدین ایله چوجو غندن بشقه
کیمسه تولدی . برای محاکمه بنی اومسکی به ، سیریا به
کوندر دیلر . اوراده ایکی سنه قالدقین صکره محاکمه
باشلادی . اون بش دقیقه سوردی . بالطبع اعدامه
محکوم اولدم . صلب ایلمک کلکم ایچون تکرار قزانه
کوندرلدم . اعدام کونی قرارلندیرلدی . شفق ایله برابر
ایکی ژاندارمه و بر مأمور بولندیم حجره به کلدیله . بکا
مصلوبار کوملکنی کیدیردیله . (بو سوزلری سویلرکن
عرفی بک افندی پک بوزولدی . آمان ! بر فرجه بولسه ده
شورادن قورتولسه م کبی بر طاقم فیکرلر عمان ذهننده
یوزمکه باشلادی . موسقوفده اونجی قدحنی ایصاردی .)
دقیقه دن دقیقه به کینیا زلر ایله غوبه رناطوری کوندرمک
ایستدیکم یره کیتمه مه منتظر ایدم . فقط آره دن اوچ
ساعت کچدی ، بن حالا اوطمه ده ایدم . بکا بر صبرسنزلر
کلدی . واقعا تولوم آرزو اولنور بر شیء دکل ایسه ده
اوله جق اولان بر ساعت اول اولسون بیتسون دیوردم .

ذاتاً جلاد لره خطاباً بر تحقیر نطق ده حاضرش ایدم
آنی ده بر آن اول او قومق آرزو سیله یان یوردم . بر معتاد
یانمه کله جک پوپي (پاپاس) فنا حاله تر ذیل ایده جگدم .
ایمراطوره سوه جگدم . بونیکله برابر کیمسه یانمه کلیوردی .
اوکلن اولدی . قشله ده بوریلر چالندی . بر معتاد بکا
بر مقدار یمک ویردی لر . تعیینی کترین نفر چواش
قیمه سندن اولدیغندن کن دیسیله افاده مرام قابل اوله مدی .
غریب بر حاله ایدم . بوغازم عادتاً بنی بوغه جق اولان
ایپی ایست یوردی . باغرمغه ، ترکی سویلمکه ، جاملری
قیرمغه باشلادم . هیچ کیمسه یانمه کلدی . ایکی چفت
لقردی سویلمه جک بر آرقداش ده یوقدی . آقشام اولدی .
ینه بر شیر یوق . بورو چالندن . معتاد اولان تعیین ایله
برابر ، بودغه ، بر شیشه بوردو شرابی و بر آز شکرله ده
کلدی . بو ایش . حیرت اید یوردم . مطلقاً بنی چار
عفو ایتدی دیور و بر آزده صیقیلیوردم . صیقیلیوردم
دیه م : هم صیقیلیوردم ، هم سوینیوردم ، هم ده بو حاله
حیرت اید یوردم . مع مافیله اعدام محکوملری فوطه سی
اوزرمده ایدی .

اورته لق قراردی . ایچری یه برده کوزل لانبه
کوندردی لر . تعجب دقیقه دن دقیقه یه آرت یوردی . تقریباً

کیجه یاریسنه طوغری قپوم آچیلدی . اوزون صقاللی ،
کوزلکللی ، اونیفورمعلی ، جدی ، الهی یاشلرلنده بر
ماژیسترات ایجری به کیردی و قپوینی درحال قاپادی .

— سن اعدام اولونه جقسک .

— اوت ! فقط نه دن ایشی کییکدیر یورسکنز ؟

ئولدیره جک ایسه کز ، ئولدی ریکز . نه وظیفه ناشناس
آدملر سکنز ! بکلیمه جک و قتم یوق . . .

— یواش اول .

— یواش ، مواش بیلیم . بر ساعت اول ایشمی

کوریکز ، طورامام .

— عزیزم . اعتدالکی محافظه ایت ، کل . بر آرز

قونوشلم .

— نه قونوشلم ؟ بدن آرتق نه ایستورسکنز ؟

و قتم یوق .

فقط بو سوزلری سویلرکن بنده بر مراق حاصل

اولدی . عجیبا مأمور افندی حضرتلری بکا نه سویلمک

ایستوردی ؟ نه دن بویله التفات و نزاکت اراز

ایدیوردی . بنده جز میجه یوموشادم . مأمور ، اصول

ایله ، بکا دیدی که :

— اوغلوام ! قورتولوق ایسترمیسک ؟

جدیت و وقارمه اصلا خلل کتیرمهدن استغنائیده
آ کدیرر بر ادا ایله ساده جه بر :
— اوت ! دیدم .

— سنی قورتاریر ایسه هم بکا نه ویررسک ؟ اینی
آ کلامشدم . مکرسه بابامدن قالان بش بیک مانات
واردات کتیرر اراضیم واردی . بوکا کوزدیکم شلر...
— بو سوالی صورمغه حاجت یوق . بتون ما ملکی
آلیکنز...

— تشکر ایدرم .

بو کوچک محاوره اوزرینه قپو آچیلدی . حجره مه درت
بش کشی کیردی . و آتیده کی اوراق امضا ایدلدی .

ضبط ورقه سی

... تاریخی حکم و ... تاریخی اراده سینه
حکمداری موجبجه اعدامه محکوم اولان ایوان سررژ -
یه ویج براوینوف حضور مزده توبه استغفار ایتدکن صکره
صلبا اعدام و جسدی راهب مهر قتیله قالدیر یلوب محکومین
مقبره سنه دفن ایدلمشدر .
مزارلق غاردیانی جلاد پاپاس حبسخانه مدیری طیب قومیسر
... ..

ضبط ورقه سی

بتون مامله کمی رضای خودم ایله . . . . . افندی به
فراغ ایتدی کمی مین اشبو ورقه امضا قلمدی .

شاهد شاهد محکمه کاتبی مقاولات محرری الهک قولى
... ..
ایوان سه رژیوه ویج
براونیتوف

جلاد کبی بر عسکر نفری هان صقلمی ، بیغمی
تراش ایتدی . بکا بر کوزل البسه کیدیردیله و آله بر
آلمان پساپورطی ویردیله . وثیقه مذکور نك اوزرنده
اسم یاقوب و یوله تن شتاین اولمق اوزره محرردی .
لونه بورغده ۱۸۸۰ تاریخنده تولد ایتشم . صنعتم خاخم
نامزدی ایش . آلمده بشیوز روبل صقیش دیروب بنی
مأمور مخصوص ایله آلمانیا حدودینه قدر کوندردیله .
اورادنده ایشته بورایه کلدیم . اوغام ترک ا یالکیز
ألزهره قلوبی ، قروپوتکیفی او قومقله انسان آنارشیت
اولماز . فخری و فیلوزوفیق آنارشیت تام قومپایون
دکلدر . لدی الحاجه ره وولور قوللانملی ، بومبا آتملی ،
بر زرهللی طوتوشدیرملی ، بر او ییقملی که انسان
آنارشیت اوله بیلسون ! نیجه جانی ا ک حر آدمدر ا دیمش .

بر انسان آینه مه‌لینیت بومباسنی آلمدن حریتی آکلا به‌ماز .
 سربستینک لذتی طساته‌ماز . خلاصه هیچ اولمازسه بر
 سوء قصد (خیر ! خیر ! بر حسن قصد) ده بولونمیان
 بو نشئه‌یی بیلمز . جمعیت حاضره‌یی بیقملی ! بومبسا
 و دیناسیت و مه‌لینیت قوتله تار مار ایتلی . یرینه یکی ،
 طبیعی ، کوزل ، اخلاقی بر جمعیت اقامه ایتلی . (بوسوزلر
 سوینلیر ایکن ۱۳ نجی قدح نهایته ابر بور ایدی .)
 افرادک حق تملکنی حمایه ایدن حکومتلر اورته دن قالمالی .
 تصرف ، سرقت دیمکدر . کذلک سوسیا لیستلرک حکو -
 متی ده یابیلمه دن بوزولمیلیدر . کرک حکومتک آنده
 اولسون ، کرک افرادک یئنده بولونسون ، ملک ، مال ،
 اورته دن قالدیرلمیلیدر . هیچ بر کیمسه ، هیچ بر شیئه
 تصرف ایدمز . نه افندی ، نه اله ! بن هیچ بر شیء
 طانیام . هیچ بر آمر بیلیم . ایشته حکومت اورته دن
 قالفارسه آنجق او زمان آسایش ، حضور ، راحت ،
 انتظام تقرر ایدر . اوله بر دوره مسعوده خرسزلق
 اولیه‌جقدر . چونکه خرسز لغه بادی اولان تصرف
 اورته دن قالمه‌جقدر . هرکس ، اوکنده کی بیغیندن
 ایستدیکي قدر ، لزومی و احتیاجی نسبتنده نواله‌چین
 اوله‌جقدر .

پرودونك دیدیکی کبی : « آنارشى انتظام دېمکدر . »
 اورته دن حق تصرفى العا ایدیکز ، خرسز قالماز .
 احتراضى ، قصقانجلى ، اغراضى رفع ایدیکز قتل قالماز .
 بر چوق مساواتسز لقا ره بادی اولان حال حاضر اجتما -
 عی بی لغو ایدیکز آنک تولید ایتدیکی جرائم مرتفع اولور .
 او زمان دلی اولمیدرکه بر انسان خرسزلق ایتسون و یا
 آدم اولدیرسون . آنارشى ، دلیلکدن بشقه ، هر نوع
 مناسبتمز لیکری قالدیرر . آنارشى حالتده هرکس
 ایسته بهرک چالیشه جقدر . چالشمق بر شرف ، موافق
 حیثیت بر حال اولدینی ایچون هر فرد سهی ایده جکدر .
 شمدی اکراه ایله چالیشیورز . حالبوکه اکراه ایله
 چالیشمقدن بر فائده حاصل اولماز . اصل این ایش جبر
 و اکراه ، تضییق و ضرورت نتیجه سهی اولمایانیدر .
 انسان سر بست چالیشیر ایسه مکمل ایش کورر .
 باقیکز ! کیفی ، ذوقی ایچون چالیشانلر هم چوق چالیشیورلر ،
 هم ده سهی آنلر ایچون بر اکنجه اولیور . اصل آنارشى -
 درکه عالمی تنسیق و تنظیم ایده جک ، حسن اخلاقى لایق
 اولدینی موقع بلنده چیقاره جقدر . آنارشینک تقرری
 ایله ، حسن رضا ایله ، جمعیتلر تشکل ایده جک و آنلر
 سر بستى دائره سنده یا یلمش مقاولات اجتماعیه بی سلطنت

و حاکمیت فرضیه لری ، حکم اصولی محاکم مرتبه سنه
چیقاره جقلردر .

آرتق اختلاله ، عصیانہ ، قیامہ معروض اولیمه جغز .
هیچ بر وسیله اشتکا قالمیه جق . آتارشی انسانی حال
طبیعیسنه ارجاع ایله کندیسنه حریتی اعاده ایدر ، اساس
حس مشترک لری ویرر . آتارشی قابلیت اجتماعی در حال
میدانه چیقاریر . ایسته بو مسعود کونی حاضر لقی ایچون
شدنه مراجعت ایتملی بز . بوکاده بر دفعه مراجعت مجبو -
ریتنده بولونه جغز . بر کره جمعیت حاضره بی ، حکومتلری ،
قرالاری سو پوردکن صکره آرتق بر قوشی بیله قربان
ایتمک مجبوریت آلمه سنده بولونیمه جغز . فقط بو بیوک
غایه و وصول ایچون بومبا ، ره وولور ، دینامیت
هر شیک استعمالی بالکمز مباح دکل حتی فرضدر .

عالمک ساحه سنده هیچ بر شیء بر اقمالی زکه بوش
بر لوحه اوزرینه یکی هیئت اجتماعی منزی ترسیم ایدلم .
یکی بر جمعیت ، آن واحده ، ظهور ایده جکدر . هیئت
حاضره بزہ ظلم ایدیور . بزى اسیر تلقی ایدیور . بز
بر دفعه یه مخصوص جائز کوردیکمزدن بیک دفعه دهها
ظلم ایدن شمدیکی حالده حکومتلردر . همده بو ظلم دائمی
و متمادیر . فطرت انسانیده کی حریت محو اولیور .

بز حکومتلرک ، حکمدارلرک ، قوانینک ، محاکمک
اسیری بز . اکر حکومتلر غدار اولسه ایدی بز ابراز
شدت اتمک کمزه محل قالمزدی .

شونی ، عزیز قومانیونلرم ، سزه سویلیهیم :
اگر هرکس آنارشی به اهتدا ایدرسه شدت کوسترمکه
حاجت قالمیه جقدر . یاه جغمزی صلحچرورانه یاه جفز !
آنارشی حالنده هرکس مائده بیغیندن متنعم اوله جقدر .
ارقداشردن نیهن وهن هوئیس Nienwenhuis دیورکه
بن چالشمایانی ده عفوایده حکم و آنک چالشماق خصوصنده کی
حق حریتنه بیله رعایتکار اوله جغم و عاطفه مائده سفره-
سندن اگهک یمه سنهده طرفدار بولونه جغم . او وقت
بو زواللی آکلایه جق که دینجیلک فنا بر شی در .

حیثیت انسانیه به مغایر اولان بو وضعیتده قالمه دن
ایسه ، او آدم ، چالیشه جق ، چابالایه جق . . . هر حالده
کنندیسنه دینه جک که : — ای عزیز ارقداش ! اکر
وقار انسانیتک وار ایسه سعی ایت . فقط هر حالده
سنگ بوش طور مق حقیکه اصلا تعرض ایدلیه جقدر .
بن بو عالم اجتماعیدن متنفرم . نیچه نک تلمیذلری
(فوق البشر) درلر . ائیمه قوتلی بر بومبا آلمق ، علمی

برهوا ایتک ایستهرم . بنی ، بوخلده ، بر مأمور طوتوبده
محکمه به سوق ایدرسه ، اول باول ، حاکمک یوزونه
توکوره رک شونی سویلیه جکم : — بن سزک قوانینکزی
طایم . بونلر بکا صورمه بن ، حریت انسانیه نی غصباً ،
قصر آپایلمشدر . بن فوق البشرم ، بونلر بکا واصل اوله ماز .
بن حقوقه ، حریتلر مه حدود تصور ایده م ، چونکه
آنلر تکامل و ترقیه محتاجدر . بن ای ، فنا ، ممنوع ،
مجاز بیلیم . ایستهدیکمی یابار و سزک ظلمکنزه استهزا
و استخفاف ایدرم . شاشقین حاکمرا

.....

مواد جدیدیه مصال قارشیدر دیغمزدن طولانی
قارنلر سزک عفوینی استرحام ایدرز . نه یاهلم؟ امراض روحیه
آنبحق حکایه شکلنده تصویر اولونه بیلیر . وطن ایدرز که
بو مصال ایله بر آ نارشیه سزک حالت مرضیه روحیه سنی
مهما ممکن کوستره بیلدک .

اوت ! ترتیب حاضر اجتماعی ، من کل الوجوه ،
غیر منطقی ، غیر طبیعیدر . کونا کون حق سزقلره ،
مساوات سزقلره ، جنایتلره میدان و پرپور . بشرک

بر قسمی آغلیور . بنای اجتماعینک فنا تملر اوزرینه
قورولسی اکثریت بشری بدبخت ایتمکده در . کوز
اوکنده اوپله مساواتسزلق لوحه لری بولونیورکه انسانه
حیاندن نفرت ایتدیریور ! آلام و اکدار سهاویه
و طبیعیه صانکه آزرککش کبی اوپله امراض اجتماعیه ده
خلق بیورمشزکه . . . ایشته بو دلخراش مناظر بر طاقم
ضعیف دماغلری اوزیور ، یوزیور ، خسته ایدیور .
و بونلرک صاحب لری ظن ایدیورلرکه جمعیت حاضره
اورته دن قارقار ایه ، آلام جمعیت ده قالقه جق . افسوس !
مع التأسف جمعیت اورته دن قارقار سه آلام ده ها زیاده
اوله جق . و آنلرک رفی ایچون جمعیتک ازاله سی دکل ،
اصلاحی لازمدر . بو حالت ذهنیه ، بودوا شوکا بکزه ر :
خسته لری رفع ایتمک ایچون خسته یی اعدام !

ایشته بو حالت مرضیه آنارشیزم فیلوزوفیق دنیان
مسئله فلسفینک بادیسیدر . تجربه سز بر طاقم مریدلر
بو نظریاتی جدی تلقی ایدیورلر و آره صره بر قورشون
صیقوب ، مثلا ، بر رئیس ماق کینله یی ، بر امپراطور یچه
آیزابه تی حاکه هلاکه سریورلر .

یعض کنجملر نظریات اجتماعیه یی هضم ایده مدکلرندن
آنارشیزم اولیورلر . بر طاقم اقرنده هم زاد اوله رق

جانیک وار . بونلر قان و باروت قوقوسندن ، جریحه منظره سندن پک ممنون اولیورلر . هله بر مشهور جانی شان و صفقی ایله بیکلرجه خلقک اجتماع ابتدکی بر جنایت محکمه سنده محاکمه اولمخی پک زیاده موافق وقار بولیورلر . هله غزته لک کندیلرندن بحث ایتمسی ، بتون دنیانک آنلره تعلق ایدن مسئله جنائیه ایله اوغراشمسی... بر طاقلری ایچون بوندن بیوک بر ذوق درونی اوله ماز . روسیه ده کنجلیر فلسفه عالییه پک او قدر آالشقین اولمقدارندن ذهنلری نیهیلیزمه صاپلانیر . چارلرک دیارنده ایسه هر یردن زیاده عدالتسزک و مساواتسزلق کوزه باتدیغندن بو محیط کندیلرینه غایت موافق کلیور . ایشته بونک ایچوندرکه روسیه الکاسی آره صره نیهیلیست وقوعاتنه صحنه اولیور ، ایمپراطورلر ، قوماندانلر ، مشاهیر اولدیریلیور .

کذلک فرانسه نک محیط سفیل و پستی ده بر آنارشیست یوواسیدر . ستاره زمینک آسایشدن الکحروم نقطه سی پارسدر . آپاشلر ، پارسده ، افیکار عمومیه نک تحت حمایه سنده ، کون اورته سنده ، بانقهلری باصوب ، او طو- مویسل ایله پاره لری ، ملیونلری چالیورلر ، آدم تولدیورلر .

بر چوق یرلرده اسیل زاده لرك ، زنه كینلرك لزومندن
بك فضله وكو-ترشلی اسرافلری آنارشیه سیستلرك كینلی
دعوت ایدیور . مظنن ا کیپازلر ، مددب او طومو بیلر ،
عالی سرایار ، الی آخره ، هپ آنارشیه سیست نظریاتیه دماغاری
اشباع حالته کلن یچار کانی جنایته سوق ایدیور .
بونلردن بری . بش اون قدر آبه سنت یوارلادق دن صکره
اصلا دوشونمور . روحنده او یوقلایان ادوار قبل التا-
ریخیه ده کی سباع ویا وحشی جدیدک شخصیتی او یانیور ،
بولواردن کچرایکن اسپانیا قرالی اون اوچونجی آلفونسک
اوزینه بومبانی آتیور . . .

آنارشیه یی مسلك اتخاذایدن ، مثلا جغرافی بی همتا
أیزه ره قلوکبی بیوک آدلاره آجیرم . مع التأسف بعض
اعاضمه بر طاقم بسیط حقائق آ کلامق ایچون حجیرات
سنجابه تردی ایتمش .

هله تجربه ذهنیه دن محروم کنجارك آنارشیه سیست
ادبیاتنه رغبتلری بر تهلكه اجتماعیه در .

آنارشیه بر ارتجاعدر . حکومتک وظیفه سی آنارشیه
قازشی بر طالع قیران انشا ایتکدر . بعض حکومات
آرسنده کیزلی معاهده لر یاسیلدیغنی کمال ممنونیتله طویدم .

دلایل حکمیه ایله آنارشیزی رد واقعا عبث ایسه ده
مشاهیردن بر چوقاری بيله بوکا تنزل ایتدکلرندن بزده ،
بطریق الاولی ، کمال عجز مزله بو باده بر ایکی سوز
سویلیلم و یا سویلمش اولهلم .

انسان ، کندی باشنه ، جمعیتدن اوزاق یاشادقیجه
قانونه محتاج دکلدر . ایسته دیکنی یاپار . حریتی هیچ بر
وجهله تحدید اولونهماز . فقط بیکلرجه سمنه دن بری
هرکسک ادعا ایتدیکی وجه اوزره انسان بر حیوان مدنی
اولدیغدن باشلی باشنه یاشایه میور . جمعیتلر تشکیل ایدیلور .
بر یرده که ایکی فرد انسانی واردر ، اوراده مناسبات
و معاملات باشلار . بو معاملاتک تنظیم و تنسیقی ایچون
قوانین تدوین اولنور . بری جمعیت ضررینه خودکاملق
ایدرسه ، حکومت دنیلن قوه ضابطه ، آنک خودکاملق
سویه طبیعیه سته ارجاع ایدر . بر فرد ، فردیتدن چیقوب
جماعته داخل اولقله ، حق حریتک بر قسمتی هیئت
اجتماعیه بر اقایر ؛ هیئت مذکورده ، آکا ، بر طاقم
فوائد اجتماعیه تأمین ایدر . . . . . بتون بونلری تنظیم
و تنسیق ایچون حکومتلر قوریلور . حکومت بر ضروریه
اجتماعیه در . هر انسان این اولسه ، هرکس حقوق

حریه سنک تجدیدینه راضی بولونسه ، خلاصه هر فرد
بر فیلسوف کبی دوشونسه ایدی اصلا و قطعاً حکومته ،
حاکمه ، ضابطه یه ، قوای تأدیبیه حاجت قلمازدی .
کذک هرکس طوغری سویسه ، درجه وارداتی
بروجه محت حکومته بیلدیرسه اصلا تکالیفی تنویه
لزوم کورولمزدی . قونترولر ، کمرکار ، تخصیصدارلر
اورته دن قالدیریلردی . مع التأسف انسان دائمای ،
طوغری ، طافل ، مدنی بر حیوان دکلدیر . فطرنده فنا
خصلتارده واردرد . انسان سوروسی راعییه ، اگراره ،
جبرده مفتقدرد . بناء علیه حکومت لازمی . دکلی ؟
مسئله سی بر مناقشه زمین بیله اوله ماز .

شوراسنه دقت ایدلسون که حکومتدن مقصد من آفاقی
و نظری حکومتدر ، یوقسه فلان و فلان حکومت ،
خصوصیله مستعمرات حکومتلری ویا مستبد اداره لردکلدیر .
اگر بر آدم هم حر مطلق ، همده منافع جمعیتدن
مستفید اولمق ایسترسه حقسنزلق ایش اولور . نعمت کلفته ،
کلفت نعمته کوره در . حریت مطلقه سی ایستیان ، جمعیتلردن
اوزاق ، بیابانلرده یاشاملیدر . اگر بویله بر فرد یاپه یالکز
یاشایه بیلیر ایسه بوکا بر دیه جک یوقدر . فقط یاشایه ماز ایسه
مقاله ضمیمه اجتماعیه ایله هیئت بشریه یه داخل اولمیدیر .

حریت مطلقه مدعیسی اولوبده هیئت اجتماعیه ایچنه
کیرن عادتاً بیاباندن بر شهر داخلنه فرجه یاب مرور اولان
وحنی حیوانه بکزه ر .

آنارشیستلرک افرادی سعی خصوصنده سر بست
بولوندرملری و مائده عمومیه دن و لو آنک استحصالنده
خدمتلی سببق ایتمیانلرک بیله نواله چین اولغه حقلری
اولسی نظریه لری هیچ بر صورتله مدافعه ایدیله مز . آجلق
سائق اولدوچه سعی بر آرز متعسر در .

آنارشیزم یا ککش بر نظریه اوزرینه مستندر .
آنارشیزم فطرت انسانیه دن بی خبر اولانلر طرفندن
اوبدیرلشدر . فی الواقع هرکس عاقل ، عادل ، مستقیم ،
حقنه راضی ، منهیاتدن مجتنب ، بذاته صاحب اخلاق ،
فطرة نوع بشره خادم اولسه ایدی ، اوزمان ، حکومتله
اصلا احتیاج قالمزدی . فقط مادام که بتون انسانلر عاقل ،
عادل ، مستقیم ، الی اخره ، دکلدر ، او حالده ، جمعیتی
ضبط و محافظه ایچون حکومتله احتیاج مز محققدر .
آنارشیستلر بلکه آفاقی و نظری کوزل دوشونیورلر .
فقط بونلرک کرامتی یالکیز نظریه ده قالیور . فطرت
انسانیه نی آکلامیورلر ، تدقیق ایتمیورلر ، روح داخلنده

اسقاندیل یا پیورلر . یالکیز انسانلرک ائی جهتنی کور یورلر ،
دیگر اقسامنی کورمک اینشارینه کلیور .
معرض انتهاده استطراداً شوراسنی سویلیه یم که
سوسیالیزم بشقه شی* ، آنارشیزم بشقه شیدر . حتی بری
دیگریزک ضدیدر . آنارشیزم حکومتی رفع ایدیور ،
حالبوکه سوسیالیزم ، خصوصیه آنک صوک صفحه سنده
بولنان قولاه قتیویزم (مشترکیون مسلکی) هرشی حکومته
ارجاع ایتمکده در . شو حالده که صرف شخصی و ذاتی امور
بیه حکومتک جمله وظائفندن اولیور . ذاتاً آنارشیه ایه
سوسیالیزمک (مسلک اجتماعیون) بر مناسبی اولدیغنی
طرفدارلری هر فرصتدن استفاده ایه بیان ایتمکده درلر .
امیل فا که آنارشیزمتلره سوسیالیستلرک احراری دیور .
بز بو طرز تلقی قبول ایده مهیز . [*]

---

[*] ژان ژاق روسو انساننی ائی بر حیوان ، فخالق ایتکه
نا قادر بر مخلوق تلقی ایتدیکنندن آنارشیزم مکتب فلسفیسنک
میدانه کلسنه سبب اولمشدر .

سیاستک استقبالی [*]

اشکال دول ، صلح و حرب ، ملیون ، رهیون ، اصیل زادگان . —

مؤلفات سیاستر مدده تفصیل ایتشدیم : حکومت
حاضره حقوقی و فنی اساسلره مستنداً قورولما مشلردر .
بونلرک منشای منطقی اولمقدن زیاده تاریخچیدر .
دولتئر ، بیدلر نده ، حق و عدالت بیلمز لر . بونلری
تنظیم و تنسیق ایده جک ، امور مشترکه لرینی تمرکز
ایتدی ره جک هیئتئر ، دیوانلر ، ضابطه ، پارلمنتولریوقدر .
دول حاضره ، هنوز بر جماعت تشکیل ایتیمان وحشیلرک
موقعنده در . سیاست اجتماعیه خیلی ترقی ایتمش بولونیور :
مقاوله ضمنیه اجتماعیه ایله ، ویا ، حکومتلرک جبر و
ترهیبی ایله افراد بر حاکمیه تابمدر لر . آره لر نده مناسبات
حقوقیه جاریدر . اختلاف حالنده سلاحه صارملق عقله
کلز . فقط دولتئر موضوع بحث اولدینی زمان مناسبات
مختلفه دن متولد اختلافات آنجق و آنجق قوتله ، زور بازو
ایله حل ایدیلیر .

---

[*] مؤلفک « کندی نقطه نظرمدن حقوق دول » عنوانلی

اثرینه مراجعت .

بین الدول حب و موالات یوقدر و اوله ماز . اکثر
 دولترك تشكلاتی یالان ، ظلم ، غصب اوزرینه مستنددر .
 حکمدارانک اکثریتی ظلماً تختارینی محافظه ایتمکده درلر .
 دول حاضره تقریباً بیک سنه لک مؤسساتدر .
 اوزمانلر وقوعبولان تحولات و حرکات تاریخیه نتیجه سی
 حکومات قورولمش ، بولردن بر قاجی ، غالب کله رک
 شمیدی به قدر بقا بولمشدر . دولترك ظلم و شدت
 اوزرینه قورولمش اولسی کندیلرینی حرب دائمی حالنده
 بولوندیریور ، یاخود ، بو حال ، شسو صوک زمانلرده
 (صلح مسلح) شکلنده رونما اولیورکه بونک مجادله
 متادیده دن فرقی بک چوق اولسه کرکدر .

ذکای بشرک کشایشی ، طبایعک یوموشامسی ، علوم
 و فنونک ترقیسی ، خصوصیه تجارت طولایسیله بین الملل
 مناسباتک زیاده لشمسی ، استقبالده ، اویله بر منظره تشکیل
 ایده جکدرکه ، آنکله ، دولترك غیر حقوقی منشألری
 اصلاً استلاف قبول ایتیمه جکدر .

کذلک بشریتی تهدید ایدن تهلکه اجتماعیه نک مواجهه
 دهشتنده شمیدیکی دولتلر بر آز کوجلک ایله محافظه قوت
 ایده جکدردر .

حال حاضرده ، هر نه دن ایسه ، ملیت نظریه سنه
پك زیاده قوت ویریلور . شو عقیده ملیون نژنده
حائز اعتباردر : برملت ، یاشایه بیامك ایچون بیوملیدر ،
بونك ایچونده ملل سائرینی ازمکن بشقه چاره یوقدر .
خودکامی نقطه نظرندن ملیت پرورلك برحق وروظیفه در .
فقط ملل سائره نكده ملیت پرور اولسی قبول ایدیه مزه
ایشته بو نظریه سیاست عالمه فرمانفرمادر .

اصیل زادکان ، بو استحاله نظریه سنی ترویج ایتدیر -
مکده و آنجق بو سایه ده نائل مرام و ده ها طوغریسی
محافظه موقع اتمکده درلر . حتی ، ره بان بیله ، که قرون
وسطاده ملیتلی رد ایدر لر دی ، شمعی ، برچوق پرلرده ،
ملیونك مدعیاتی ترویج ایدیورلر .

آریستوقرای ، حالا ، اوروپاده حائز رتبه تفوقدر .
اصیلر ، اوروپانك اکثریت قطعیه سنده حکمراندر .
انکلتزه ، آلمانیا ، اوستریا ، روسیه ، الی آخره ،
اصیل زادکان حکومتلریدر . هر زه ده که ارباب نجابت
حاکمدر ، اوراده ، دینده حکومتک همپاسیدر . بناء علیه
ره بیون و اصیل زادکان عقد شرکت ایتشلر درر . روما
پاپانغنی قاتولیک حکمدارلر محافظه ایدیورلر .

ایشته ، قوای حاضره اجتماعیه کسب قوت ایدوب

اختلال ایدنجه به قدر - یا خود صلح مسلح اصولی اوروبانک
افلاسنه مؤدی اولونجه به قدر - ره بیون و اصیل زادگان
موقعلرینی طوته جقلردر . عسکرده ، آنلره ، یار اوله -
جقدر . وقتا که قوای اجتماعیه بو غیر حقوقی و غیر طبیعی
حالتک درجه و خامتی آکلایه جقلر ، اوزمان آریستوقراسی
و قله ریقایلیم بری بری آرقسنه یوارلنه جقدر . ذاتاً
میلتاریزم ، بوگونلرده ، بر آز که وشبور . بری و بحری
اردولره سوسیالیزم بر آزدها فضله نفوذ ایدرسه
حکومات حاضره واسطه اجرائیه دن محروم قاهره
سقوط ایدر .

مالیون و سرمایه داران اصول حاضره دن صوک
درجه ده ممنوندر . چونکه حکومت لاحقه ، ماهیتلری
اعتبارله ، سرمایه به طوقونمازلر و عمللرک حکومتی
اولدقلرندن صفرالیدلرک متمادیا طولاندیرلمسنه سس
چیقارمازلر . بوندن بشقه امپریالیزم اصولنی ترویج
ایتدکلرندن ارباب سرمایه کنیش بر طولاندیرمچیلق
ساحه سی آچازلر . حال حاضر بیوک استقرارک و بیوک
انشآت و عملیاتک عصر زربدر . بو پاره جریاننده
صرافلر ایستدکلری قدر پاره چاله بیلیرلر . بعض یرلرده
حکومت بانکلرلرک ملک یمیندر . مثلاً فرانسه حکومتی ،

با سند خاقانی ، بر قاج صرافك ماليدر . بونلرك اينجده
عنصر يهود بك نافذ الكلمدر .

بتون بو مسائل تدقيق ايديليرسه بو اصوللرك
الى نهايہ دوام ايدہ ميہ جيكي ، مبنای سياستك يوارلنه جي
تخمين اولونه بيلير .

حکومات حاضرہ ، داخلی نقطہ نظر دزدہ ، اساس سزدر .
فرانسز طرز نندہ اصول مشروطيت . پارلمان ساريزم ، ہم
غير معقولدر ، ہم دہ بادی فسق و فجوردر .

بورالريني مملکت مزك بر آز بادی فلاکتی اولان آبی
تجربہ لر اوزرينہ سويليورم . عوام ، کرہ زمينک هيچ
بر ناحیہ سنده ، زمام ادارہ بي الہ آله حق درجہ دہ اثبات
رشد ايمہ مشدر . انتخابات کونيه (سوفراژ اونيورہ سہل)
اصولی نفس الامر دہ بك معقول کوريلور .

اوت ! هر هم شهر سياست رشيد اولسه ، علم و عقلي ،
تدير و تجربہ سي یرندہ بولونسه ، هر در لو نفوذہ قاپيلمسه ،
البته انتخابات کونيه ايله مبعوثين انتخاب و سلطنت ملہ
اساسنہ اتباعاً تدوير امور ايتک بك معقول و مستحسن
اولور . فقط ، عجبيا ، هر حق انتخابي حائز اولان
سياست رشيد ميدر ؟ عوام منافع ذاتيه و منفعت عامه بي
مدرك اولہ بيليرمي ؟ خلق ، فطره ، صافدروندر .

سوزه ، وعده قایلیر . هله عقیده اعتباریله بر مقامه مربوط ایسه اورانک هر امرینی دیکلر . بنهء علیه انتخاباتده عدالت اولماز . ناطقهسنه ، اُنتریکهسنه ، پارهسنه کوهنن سپه کولاتور ، سرسری ، سرنوشت متحریمی پاره صرفایدر ، حیله یایار ، شدت استعمالندن چکنمزه کندیسنی موقع اقباله چیقاریر . بر کره اورایه واردیمی اولانجه قوتنی ، صرفیاتی استرداده و پاره فزانمغه ویرر . آرتق بویله بر حکومتمده بر غایه آرامه بیکز . فرانسه جمهوریت ثالثهسی بو انتخابات کونیه اصولنک منلویدر . بو طرز سیاست بو حکومتک بتون قواسنی محو ایدور . فرانسه ایچدن ایجه سونیور . پارسده موقع اقباله چیقان رحبال درنده اوچ (بلکه دهها زیاده) ره قلام ، پاره ، معاونت متقابله ایله نائل امل اولمشلردر . بیوک سرسریلر دائما پارسده موفق اولورلر .

آمریقاده انتخابات کونیه کونا کون ردالتلرهمیدان ویرور . هله بو اصول سایه سنده جنوی آمریکا ایچندن چیقیلماز بر آنارشیه ده در .

دولتلك غیر حقوقی اساساتی ، بین الملل تحدت ایدن اختلافاتک زور بازودن بشقه بر واسطه ایله قابل حل اوله مامسی ، بر طاقم احتراصات ملیه ، ملیون ، ره بیون

و اصل زادگانك حق و عدالت ايله تأليف قبول ايتيمان
امللری هرکون بکی بکی مسئله لر ميدانه چيقسار بیور .
کذک بو اسباب طولایسیله مسئله لر اصلا حل ایدلمدن
فردایه نقل و تعایق اولونیور . حالبوکه دولتار اساسات
حقوقیه بیه ابتناء قورولسه لر ، حق و عدالتی قبول ایتسه لر ،
حکومت زادگان ، سرمایه داران ، رهییون کبی فرقه لرک
مروج منافی اولمقدن چیقسه البته بو مسئله لر تحت
ایتمز ، حربلر وقوعبولماز ، مدنیت و بشریت تهلکه ده
قالمازدی .

شمدیکی اصوللر سر حکومته اک مقتدر ، اک عاقل
و لایق کیمسه لری کتیرمیور .

اصل زادگانك حاکم اولدقلری یرلرده ، بونار ،
بروجه انحصار مقاماته قونیورلر .

واقعا اصل زاده ک بعض مزایا ایچون بر ضهان
تشکیل ایدرسده عجبا بو شرائط داخلنده اصل زادگان
اکثریتیدر ، اقلیتیدر ؟ کذک صرافلرک تفوق ایتدکلری
مماکتلرده مقامات هب او مقاصدی ترویجه ساعی اولانلره
و یریلیور . هله انتخابات کونیه نک جاری اولدینی یرلرده
توجه و تهدید موداسی آلمش یورومشدر . بیوک مقیاسده
ارتکاب و ارتشا ، قانون و محاکمک طوته میه جنی سوء

استعمالر ، روسیه و فرانسه کبی دولتری محو ایتمکه در .
بو اصولر ، آمریقاد ، قانونی بر شکل آلیور و
« تروست » شکلنده اهالی بی اسارته گرفتار ایدیور .

علی الا کثر واهی کیمسه لر ، بوش قفالیر ، هبنقه لر
بیوک مناصبی اشغال ایدیور لر . اسوچ مشاهیر سیاسیو -
نندن او قسه نستیه رنا Oxenstierna « عالمی اداره ایچون
نه قدر آز عقل لازم اولدیغنی بیلمزسک ا » دیه اوغلنه
خطاب ایدرمش . اوت ا آسیاب دولتی بر خورده اولسه
دوندورر . فرقه لک رأس کاره کتیر دکاری ، یا چیقار -
دقلمی ذوات علی الا کثر فرقه و ذات منافعتک تأثیری
آلتمده قالیر . انتخابانده یاردم ایدن ، مانوراسیله موفیقی
استیصال ایدن ذوات وکللق مقامنه کلیر . کذلک بعض
آمال پرورده ایدن لر طرف و تقریبی بولوب انتخابانه
قاریشیر لر و نتیجه ده حکومتی اله ایدر لر .

انتخابات اصولی ، هر مملکتک پارلمنتوسنی ، هذله ایله
طولدی ریور .

کذلک حکومتلر اساسلی نظریاته مستنداً قورولمده -
قارندن ناپوله ژون کبی ، بیزمارق کبی حقیقه دهشتلی
بر ذکایه مالک فقط کیف خودی ایله حرکت ایدر بعض
کیمسه لر ، آره صره ، میدانه چیقار لر و عالمه ، بشریتله ،

ملتزلله عادتاً بر اویونجناق ایله اوینار کی ا کلنیرلر .
مثلاً ، بیزمارق ، فی الواقع آلمانیا اتحادینی حیز حصوله
چیقارمش ایسهده علمی قانه غرق ایتمش ، جبر و شدتک ،
قوة ٔ همیمیهنک میدان آلمسنه ، صلح دائمی دنیلن حرب
مؤبدک رواج بولمسنه سبب اولمشدر . أوروبا ، بو کونکی
انحراف مزاجنی بیزمارقه مدیوندر . استقباله عطف نظر
ایدهلم .

مبنای سیاسی ده ، مبنای اجتماعی کی میال انهدام
کورینور . بلکه بو ایکی ویران سرای بر لکده یقیله جقدر .
بلکه ، بری دیکرینی هدم ایدر کن ده ویریله جکدر . هر حالده
سیاست عمومیه نک ده . اجتماعیات کونیه نک ده کیریشلری
أسکیمش ، چانیاری چوکمش ، تمللری صارصیلمشدر .
اگر فرانسه سیاست سقیمه حاضر مسنه علاج ایتمزسه
عظیم بر بحران باشلايه جقدر . منظومه دولیه ایچنده
بردولت معظمه چورویه جک اولورسه پک بیوک احترا-
صاتک ظهوری طبیعیدر . منافع عظیمه اوزرینه ائتلاف
اولیور . او حالده بتون نظریاته رغماً ، بر حرب عمومی
منیت حاضره یه خاتمه چکه بیلیر .
صلح و مسالمتی جبراً قبول ایتدیره جک بر حکومت
عجبا ظهور ایده بیلیری ؟

بو فکر ذهنی خیلی اشغال ابتدی . اسلامیت اعلاى
کلمه الله ايله مسالمت عمومیه بی استحصالی ایتمک ایسته مشدی .
کذلک روماده Pax Romana غایه املنی عالمی کاملاً
فوجدن صکره یه تعلیق ایدیوردی . هر حالده ، بو یقینلرده
بویله بر مقصد علوی بی قبول ایتدیرمک ایچون جیره
مراجعت ایده جک دولت کور میورم . ذاتاً دول حاضره نک
ماهیتلری بوکا مساعد دکادر . لاهی هیئت حکمیه سی ،
نجه ، آنجق بر نقطه نظر دن مهمدر : اوراده کی بین الملل
مؤسسات صاح غایه املنی تجسم ایتدیریور . ومسالمت
بشریه فکری نک بر خیال اولمدیغنی خاطر لیتور . اینده
او قدر . مع التأسف لاهیده ایکی دفعه انعقاد ایدن صلح
قونقهرانسنگ اکثر مقرراتی تطبیق اولتهمدی . بوندن
استدلال اولنورکه دولتلرک وضعیت غیر حقوقیه سی ايله
اویله صرف حقوقه مستند احکام قابل تألیف دکادر .
مناسبات دولیه ده کی عدم قطعیت ، بعض ملتلرک
حکومیتی و تفصیل ایتدی کمز امراض سیاسیه ، خارجاً
دولتلری تهدید ایتدیکی کبی ، داخلده ، انتخابات کونیه
اصولی و حسابیه کلز بیکارجه خصوصی مسئله لر ،
ایچریدن ایچری یه ده تهدیداتده بولونیورلر . بحران زمانلرنده
رجال ، اکثریا ، موازنه لرینی غائب ایدیورلر . مشروطیت

اسلامیہ دہ اولدینی کی حکومت ارباب حل و عقدہ عاقد
بولونہ و آجق ارباب رشد مصالح عامہ حقندہ صاحب
رأی اولسہ ، بلکہ . بو پجر کسنز لکترہ میدان قالمزدی .
فقط مع التأسف وزرا حکمادن انتخاب اولونمبور . آنک
ایچون بجران آتیدہ رجال حاضرہ نک نصل اداره امور
ایدہ جکلرینی بیلم . ماضی ایله استقبال ، ایکی سریع
تیمور یولی قطاری کی ، بربرینہ قارشی کلیور . مقاص
مأمورلری ، کہ رجال لاحقہ در ، بو حال قارشیسندہ
محافظة موازنہ قادر اولہ میورلر و لوقوموتیفار عینی خطک
اوزرنده ، معکوساً و صوک سرعتله ایلیریلیورلر . مصادمہ
غیر قابل احترازدر . باقلم آندن صکرہ سطح عالم نہ حالہ
کله جک ؟

قادينك استقبالی [*]

قادين ، اوروپاده و آمريقادده ، بر استبحاله دوره -
سنده بولونيور . قادينك حقوق طبيعیه اعتباريله اولان
موقعی ایله قوانین و عاداتك آ كا تعیین ایستدیکی موقع
آره سنده ، اسکیدن بری ، دهشتلی بر فرق واردی .
بو فرق ، قدیمآ ، آ کلاشيله میوردی ، چونکه ، ایشده
بالذات علاقهدار اولان قادینلر حقیقی آ کلایه حق مرتبه
ترقی ایتمه مشلردی . حالبوکه مختلف سوائق ضروریه
بوکون قادینی پرده احتجابنك او بر طرفنه سوق ایدیور .
قادين مبارزه حیاته داخل اولمشدر . کذلک اسکی ظلم
و شدت ، اعتساف و استبداده صوکه صفحه سنده
بولوندیغندن حریت نسوانه دائر اولان مناقشات کمال
سربستی ایله جریان ایتمکده در . خلاصه کلام ، شو
بولندیغمز قاریشیق عصرده اسکی قادين عالی تردی ایدیور
و بر یکی عالمک تمللری قورولیور . علی الاکثر استبحاله
دورلری الیم اولور . اسکی وجود بتون بتون تفسیح

---

[*] قادين مسئلهسی برچوق تفصیلات ایله مؤلفك «قادینلر»

عنوانلی اثرنده موضوع بحث اولمشدر .

ایدیور . هنوز یکی بر شیء طوغمدیغندن بعض متفکر لره
بر امیدسزلك كلير .

ایشته ، فرانسه ، بو حال ، کمال وضوح ایله کوزه
چارپیور . اصول ازدواج اوراده آرتق نا موافق کوریلدیور .
سربست مناسبات جنسیه اصولی کیتدیجه ازدواج کیرینه
قائم اولیور . احوال اقتصادیه و اجتماعیه ازدواجاتی
اشکال ایتمکده در .

آلمانیساده ، حکومت ، ازدواجاتی ترغیب و حر
مناسباتی مهما امکن منع ایدیور . بونکله برابر او عملکتده
هر زرده ایسه ، اصول ازدواج تردی ایله جکدر . قادین ده ،
سوائق اجتماعیه نتیجه سی اوله رق ، آرک کبی و آنک قدر
چالشمغه مجبور اولدیغی کون طرز قدیمده ازدواج اورته دن
قالقه جقدر . او زمانه قدر حاصل اوله جق اعتیاد نکاح
خارجنده کی مناسباتی پک او قدر عیب کورمیه جکدر .
وقتیله آرک کلرک زندگی سی ، هر زرده ، خصوصیه
شرقه پک فنا کوریلوردی . بویله بروضعیتده بولونان
بر آرکک « ناموسمز » عد ایدیلوردی . شمدی بر آرکک
ایله مناسبات غیر رسمیه ده بولونان بر قادین نصل محروم -
عفت تلقی اولونیورسه اسکیدن آرک کلرده بویله عد
ایدیلورلوردی . زمان ایله بو طرز تلقی دکشدی . غریبه

ایسه ، بوزمانلرده ، قادینلرک « مرد دوستی » سی خیلی مساعجه مظهر اولیور .

بر زمان کله جکدرکه بوکجه مناسباتک شمدی تولید استدیکی رذائل ، ذمائم ، تردیات اورته دن قالدقه جق و « حال طبیعی » او زمانکی « حال » اوله جقدر .

هله « بورژوا » صنفی سریر اقبالندن دوشر و صفر- ایدلر رأس کاره چیقارلرسه قادینلرده درحال حریت کامله اکتساب ایده جکلردر .

واقعا بویله بر حال بزه پک غریب، حتی پک مستهجن کلیر . فقط شوراسنی اونو تمیلم که طرز تلقی اعتیاده تابعدر . بر اوروپالی تعدد زوجات اصولنی ماحی عائله تلقی ایدر . بر (تبهت) لی تعدد ازدواجده پک طبیعی بر اصول بولور . سقراط کبی بر حکیم اشهر لواطه نی ترویج ایدر .

قادین مسئله سی زمان و زمین و عسرق ایله تبدل ایدیور . ایشته اوروپاده بویله بر رأس تاریخی ادراک ایتمکده یز . قادینلرک اطلاقی ایله عجبا عائله نه درجهده متأثر اوله جقدر؟ عائله نك یرینه نه قائم اوله بیلیر؟ تولدات نه حاله کلیر؟ بو سؤالره کوچ جواب ویریلیر . بتون مسائلی ، بتون روحیاتی احاطه قابل اولسه ایدی ، او وقت ، بلکه

بر آرز کهنات فروشاق قابل اولوردی . برده شوراسی
اونو تاملیدر که اوروپانک مختلف نقاطنده بیله قادین مسئلهسی
صور متنوعده رونما اولیور . مثلاً یهودیلرده فحشیات
پک زیاده اولدینی حالده عائله پک اساسلی رکنلر اوزرینه
ایتنا ایتمکده در .

لایتین مملکتلرنده عائله و ازدواج اساسی صارصیلیور .
حالبوکه هنوز جرمان الکالرنده عائله و ازدواج فکرلری
حائز اعتباردر . روسیه نیک یوکسک طبقهسی قادین
اعتباریله پک بوزولمشدر . حالبوکه آشاغی طبقه لر صوف
عالیه نیک متردی اقسامنی هرکون تضمنین ایستدکارندن
تفسیحات پک او قدر هیئت ملتی صارصمیور .

احتیاجات اجتماعیه و ضروریات اقتصادیه دکشدجه ،
یکیشدکجه قادینک شکلیده تبدل ایدیور . هیچ بر طرز
و شکل ابدی دکسدر . چول عربلرنده ، « که تنو »
یهودیولرنده ، مورمون آمریقاییلرلرنده ، حتی ابتدائی
قبائلده بیله قادین عینی حالده قالمامشدر . بوکون خلاف -
دأب کوریلن بر شیء یارین عرف ایله ، دها او برکون
قانون ایله قبول اولونیور . بو اعتبار ایله ناموس بر امر
عقدی و عنیدیر . ایکی قوجهسی بولونق بر قادین ایچون ،

مملکت مزده ، جائز اولق شویله طورسون اک آغیر شتوم
و تحقیراتی استلزام ایدر . حالبوکه تائیتی آطه سنده بر قادینک
بویله بر حق هرکس طرفندن تسلیم اولونور .

واتیقانده تأهل ایتمک ایستیان بر راهب و یا خود
آیناروسده بر آرز دنیا به قارشمق آرزوسنی اظهار ایند
بر کشیش چومزی دوچار اهنت اولور . سوختلر
آرم سنده ایسه بو حاله کولمامک قابل دکلدیر .

ژاپونیا ده قادین متاع متقومدر . شریعت اسلامیه
موجبینجه ایسه قادین مکلفیندندر . الی آخره .

واقعا قادینک استقبالی حقننده « قطعی » بر شی
سویلنه من ایسه ده ، آئیده ، نسوانک کلی ویا نسبی
نائل حریت اوله جقلری و بوندن عائله اصولنک تحت
تأییده قاله جنی سویلنه بیلیر . استقامتده نسوانک آله جنی
اشکال حقننده واقعا بر چوق سوز سویلامک ، خصوصیه
نظره بر قاچ تابلو عرض ایتمک پک قابلدی . فقط ، بوکبی
لوحه لرده خیال بر مقدار حقیقته غلبه ایده جکندن قارئلرک
ذهنلرینی تشویش قورقوسی واردی . آنک ایچون
بو جهتی مهممل بر اقدک .

کله لم نسوان اسلاميه و خصوصيله ترك قاديتر بئنگه
استقبالنه :

زده بر بحران و تردی ایچنده یز . تکامل ایتمدن
تردی ایدیوروز . قادیتر پک مقسی بر موقعه بولونیورلر .
شرائط حیاتیله لری کندیلرینه آغیر کلیور و بو نقلی
هر کون دها زیاده حس ایدیورلر . صاحجه صابان مودالر ،
شیاریقلر ، افراطر ، حتی تقریطلر ، اورو یاده بیله
فادر و غریب کوریه جک راده ده سر بستلر ، قادیتر
عصبیلشدیرن و اغضاب ایدن حالات ، الحق ، بو وضعیت
نمره سیدر . قادیتر مز ، کرفتار اولدقلری قیود اجتماعیه
نتیجه سی اوله رق ، نه یابه جقنری بیلمیورلر و بونده پک
معذوردرلر . ترك قادیترک جانی صیقیلیور . بیک کسور
سنهک قواعد ، حالا ، جاری اوله ماز .

بر طاقم قادیتر مزک آغز لرندن ایشتم : — بو اسارت
الی نه یاه درام ایده مز . قان دو کوله دن بو مسئله حل
ایدیله مز ! بیوک بریتانیا سافراجه تریترک اقوال درشته نه سی
آکدیران بو مدهش فکر دن قور قدم . آنک ایچون
هیتمزدن رجا ایدرم . دنیا ایله اصلا علاقه سی اولمیان
مقاملر هیچ بر وقت قادیتر ایشنه مداخله ایتمسونلر .
چونکه صلاحیتدار اولمیان محافظه کار مقاملرک مداخله لری

دهشتلی بر اختلالی ایجاب ایتدی رده بیلیر . قادین ، آرکک ، سووقاقلرده بوغاز بوغازه کلیرز . بالعکس هیتمنز انقلابی تسهیل ایتلی و مطالب مشروعه نك استحصالنده ارباب حقه یاردیم ایتکی بیلملیدر . الی نهایته محافظه کارلق اولماز . کذلک سریع انقلابکارلقده مقبول و مستحسن دکدر . مادام که قادینلر مزى قورتاره میه جفز باری قیزلر- مزى سربست و قیود باطله دن مجرد بیوده لم . هیچ اولمازه کریمه لر مز حر یا شاسونلر .

حکومت مزى تربیه نسوان خصوصنده شدیداً مؤاخذمه ایده جمک . بو خصوصده برخطوه اولسون آتقادق . بوغاز ایچنده آچلمق ایستینلن بر قیز اعدادی مکتبی بیله نظره اوغرادى . معارف عمومیه ، منحصرآ آرکک معارف عمومیه سی دکدر .

قادین انقلابی تسهیل ایتیمان بر فرقه سیاسیه انقلابکار وصفنه کوچ استحقاق کسب ایدر .

أوروپاده قادین ایله آرکک بیننده فرق وار ایسه ده بوفرک بزده اولدینی قدر دکدر . مع التأسف مملکت مزده رجال ایله نسوان بیننده اوچوروملر واردر . بناء علیه

ملتك تملی چورو کدر . قادینک حائنی اصلاح عائله اصولنی
ترصین دیمکدر ، بو ایسه ملتی تقویه دن بشقه بر شیء دکدر .
ظن ایدرم که بزده حریت نسوانه دائر اولان ایلك
کتابی بن یازدم . موضوع بحث ایتدیکم زمینک تعقیب
ایدنامسی بنی پک بدین ، پک مایوس ایدور . میدانه
چیقاردیغ دیگر مسئلهلر دهه زیاده افیکاری قورجالمشدی .
نه ایچون قادین مسئله سنک اهل ایدلدیکنی بر درلو
آ کلابه مدم .

قادینلر مزدن ، بو خصوصده ، بر حرکت معتدله
جلادتکارانه بکلرم .

کور یورلر : آرککلریمز کندیلرینی بیله اونوته جق
مرنبده سونمیلر . باری خانم آبالر کندی کندیلرینک
ایشلرینی کورسونلر !

نتیجه عمومی :

قادینک وضعیت پسنی کندیسینی ، عمومی اعتباریله ،
ساخته و صنعی بر موقعده بولوندیرمشدر . قادین ،
علی العاده ، ذوالوجهیندر . اغفال قادینده بر خصلت
عمومیهدر . سوسندن ، دوزکوندن ، آلیغندن طو -
تیکزده اقوال و افعالله وارنجیه قدر بر چوق حرکات

و سکناتی کوستریش اوزرینه میندر . زواللی قادینلری
بو حاله قویان ، لاشک ، وضعیت اجتماعیه و حقوقیه سیدر .
بو نقطه نظر دن قادینلری شدیداً مؤاخذه ایدن فریدریخ
نیچینک حتی یوق دکدر . وضعیت ، تعیریم معذور
کورولسون ، قادینی (قانجیق) ایتشدر . استقباله
قادین ده ارکک کبی حیثیتی ، وقارینی ، حق اتقارینی
استرداد ایده جکندن بو ساخته لک ده ، بو قانجیق لده
بالطبع و البته زائل اوله جقدر . استقبال حقوق و وضعیت
اعتباریله ارکک ایله قادینک تقریبی دیمکدر .

تاریخ استقبال

استقبال صحنه و لوحه لری

دیادن آخرته ، آخرتدن جهان استقباله

— لطیفه ادبیه —

اون طقوزنجی عصر میلادیده طوغدم ، یکرمنجی ده
ارتحال دار بقا ایتدم .

یقات ایدر ایتمز ، جنازهم ، مراسم معروفه ایله
قالدیردی . اوکلندن یاتسویه قدر مزارمده تمجیز ایدلدم .
وقتا که اورتهلق بتون بتون قراردی ، باشمک اوچنده
برکورولتی قوپدی . حال و شانلردن آکلادم : منکر
و نکیبر حضر تلری زدمه کلشیر . بونلر پک بارد ، پک
خشین بر سس ایله بنی استنطاق ایتمک ایسته دیلر .
زوالیلر قارشیلرنده هب اویصال ثولولر کورمش اوله -
جقئر که معامله لری پک سرت . اصرار ایتدیلر ، تهدید آمیز
بر طور و وضعیت آلهرق صور دقلری سؤللره جواب
ویرمز ایسه م طپوزی ققامه یرلشدیره جکلرینی سویلدیلر .

جواباً دیدم که :

— هایدی ، هایدی . نورادن کبديکز . سزه
ویره جک جوابم یوقدر . اگر طرف صمدانیدن بنی
استجواب ایچون کلديکز ایسه سزه یالکز شونی
شویلیهم : — الله علام الغیوبدر ، سزک وساطتکنزله
حیاتمک بیلانچوسنی آ کلامقندن وارستدر . بنی خوابگاه
ابدیمه تصدیع اتمه بیکنز . زواللی باشمه حواله ایدمه جککنز
طوبوزدن ایسه قورقوم یوقدر ، چونکه ، تلولیم .
اعصابمده کی سیاله الکتریقیه کلیاً سونديکندن متأثر اولمام .
اوغور اوله .

ملسکلر بندن قورقدی . فسبحان الله ا ديه مقبره مک
اوکنندن آیرلدیلر و دوشونه دوشونه کیتدیلر .
او دقیقه قدر حقیقه تلولو ایدم . ألیی قییرداتمغه
عجالم یوقدی . فقط ملائکهک نک بنی استجوابه جراتلدی
توانمی آرتدیردی . کابوس آرتق زائل اولمشدی . غیرته
کدم . اللرم ، آیاقلم ، باشم ایله تابوتمی قیردم . اوزرمده کی
طوپراقلمی آتدم . مزارلغک اورته سنده تک وتنها ایدم .
کفن بردوش اولدیغم حالده یول کوستره جک بر مخلوق
آریبوردم .

— انسانلر ، اجنیلر ، ملسکلر ، زبانیلر ! یا هو !

زده سگز صیحه سنی چیقاریر چیقارماز قارشیمه علوه
بکزه بر هیولا ویزیلتی یاپارق کلدی و بردن بره بر
شکل آدمی آلدی . شو قدر وارکه ماده طوتوله میه جق
درجده لطیف ایدی .

— یا هو ا جنتک ، آخرتک یولی زه سیدر ؟
فردوس اعلایه زه دن کیدیلیر ؟ لطفاً بکا بر آز رهبرک
ایت دیدم . او غیرمادی انسان منکر و نکیر حضرتیندن
پسا پورط آلوب آلمدیغمی صوردی . ماجرای کندیسنه
آکلاندم . کولدی .

— بوکیجه زوالیلر طایاق ییه جککر ؛ بلکه مامو -
ره برندن عزل ایدیلرلر . هر نه حال ایسه . شو طرفدن
کبت . کوردیکک قپویی آچار ایسه ک همان آخرته واریر -
سک . دیدی . طوغریسنی سویلیهیم : دولتمزده اولدینی
کی دار آخرتمزده ده اصلا بر انتظام یوق . قپویی آچدم .
جنته طوغری یورودم . ایچ قپولر قابلی . اَلقتریق
چینغراغنه طوقوندم . آلدیران یوق . نهدن صکره
صاری صقاللی ، قیرپیق بیقلی ، آلری قنهلی ، جبلی ،
علائیله بر سوخته میدانه چیقدی و ، بلا پروا :
— بون سوار موسیو ! قومان ساوا ؟ دیمسونمی ؟
فنا حالده حدته کلدم .

— عزیزم ، بونه حال ؟ ديلم . سنی جنته بواب
يايمشدرده سن حيا ايمدن بكا كافر لغتنده خطاب ايدبورسك .
سن تركجه ، عريجه بيلميور ميسك ؟ قپوي آج . اقسام اولدى .
سوخته آلديرمدى . بكا يارس بولوارلرى اوزرينه
سؤاللر ايراديننه باشلادى . تأسقم ، حدثم ، غضبم بك
آرتمش ايدى . بكا عادتانا بر فرانسز معامله سى ايدبوردى .
پروستو ايتدم . وآمرلره شكايث ايدم جكمى ا كيدا
بيلدردم . فضله كورولتى يامش اولملى يم كه بتون سوخته لر
اطرافنه طوبلانديلر . هوتمى بيلدردم . ديننه اولان
خدمتى آكلاتم . بندن نماز واوروج پوصله سى ايسته ديلر .
اوراسى قابا صوفيلر ، ناپخته سوخته لر ايله طولمش .
كنديلرى ، دنياده ، قيم ، مؤذن ، اسقاطجى ، محله امامى ،
غسال ، گوشه بوجاق جامى خطيبي كى آدملر اولديغى
حالده بنم حال حيا تيمده شريعتنه خدمت ايتديكمى دور و دراز
آكلاتم . زواليلر آ كلامق قابا ايتندن بتون بتون محروم
اولملى كه پوصله ، تذكره ، پساپورط و بيلندن بشقه برشى
بيلميورلر . آمرلرى كورمك ايسته دم . اويويور ديديلر .
اويله ايسه موقه جنته قبول ايدلمه مى وكون طوغارطو نماز
روضات جنانده حصم اولديغى انبات ايدم جكمى سويلدم .
فردوس اعلا مدير معاونتك رخصت مخصوصه سى ايله ،

چوق شکر ، ایچری به کوچ حال ایله کیره بیلدم . قپونک
یاننده بکا بر اوپه کوستردیلر . دنیاده اولدینی کبی
آخترنده اویقوم قاچدی . پنجره پی آچدم ، اطرافه
باقینیوردم . مکرسه تام جهنمک قارشیدسنده ایمشم .
شایان دقت بر منظره . او کون ، دنیادن ، بکرمی بش
قدر آخرزمان خانمی آختره کلش . بونلر او بیلدیکیکمز
غریب قیافلرده ، بک اوغلی جاده سنده ، بر آشاغی
بر یوقاری طولاشان ترک خانملرندن ایمش . البسه لری
معلوم . ده قولته چارشاف . آژور دون . کذاب ایله
بویامش صاچلر . رسام فورچه سیله دوزلمش یناقلر .
وقس علیه البواقی... بو شیق خانملری بر جهنم کلحنجیسی
بر بر ، باجاقلرندن طوتوب اسفل سافلینه فیلاتیوردی .
آشاغیده قطران قزغانلری قاینیور . کوچک خانملرک
چانطه لری ، مانشونلری ، بو آلری یوارلنه رق کندیلری
عجیب صیحه لرله غیا قویوسنه آتیلیورلردی . بونلرله برابر
اون اوچ قدر آقسرای بکی ده برلکده جهنمه القسا
ایدلکده ایدی . درین اوچوروملردن قادین و آرککلرک
سقوطی ائناسنده بونلرک بربرینه آل ایله کوندر دکاری
بوسه لری کوردکجه بک اوغانلک قویتو سواقاقرینی
بلا اختیار در خاطر ایتمدم .

اوطمهك ديوارلری ، بالطبع مخلصیدن ایدی . شو
ديوارلر هپ محلی اوله جفته بر آزده طاؤق کوکسندن
پایلسه ائی اولور ، کبی بر فکر هر نصلسه ذهنندن کچدی .
درحال ديوارلر ، قپولر ، پنجره لر طاؤق کوکسنه انقلاب
ایتدی .

جنت خدمه سی قابا صوفی خواجه بوزونتیلرندن
مرکب اولدینی ایچون او کوزلم دائره لری هپ حاجی یاغی
ایله قوقوتمشلر . عیجا بونک یرینه بر آز قولونیا رایجه سی
قائم اولسه ! دیدم . آن واحده حاجی یاغنک او آغیر
« غوخو » سی زائل اولدی و اک ای انکلیر مارقه لی
« او دو قولونی » سلسییلاری نایا غارایه رشک آور اوله جق
درجده اطرافده یاغمه و آقغه باشلادی .

صباحلین معامله قیدیه نك نه صورته اوله بیله جکئی
صوردم . مکرسه علم و خبرلری آلمدن کلشم . ایشم فنا .
اوزون دیوانخانه لرده مایوس مایوس طولاشیر ایکن حاجی
نهمه تصادف ایله دردئی کندیسنه آکلادم .

— سراق ایتمه اوغلم ! دیدی . قارت دو ویزینک
اوزرینه بر توصیه یازوب خدمه دن بری ایله نفوس قلمنه
کوندردی . ایشم بر دقیقه ده اولوب بیتدی . آرتق
هر حقوقه مالک جنت سکنه سندن ایدم .

جنت پك فنا دكل اما دنيا به چوق بگز بور. اوراده
انتظام يوق . واقعا انسانك هر آرزو ايتديكي درحال
حصول بوليور . باكلشلق ايله دماغدن بر فكر كچمسون!
هان حاصل اوليور . مثلا اطعمه نغيسه عقلمه كلدي .
آن واحده سفره لر اوكمه قورولدي . بر ، ايكي ، بش
دفعه بوندن متلذذ اولدم . فقط يكنسقاق ، مونوتوني دكل
بنم ، بالمله جنت اهلنك جاننه ايشايور . بلا سهي وعمل
بر شيئه مالك اولمق و خصوصيله بر آدم هر نه آرزو
ايدرسه آني درحال آله ايتك قدر فنا بر شيء اوله ماز .
جوار مزده ، هر برمز ايجون بيكلرجه حور و غلمان وار .
بري برندن كوزل ، فقط هيئات! بونلرك كشرت ومبذو-
ليقي لذت و اهميتاريني تنقيص ايديور . برده بونلر قاباق
طادي وبره جك قدر چوق . او راده ده كه اك صيچاق
مملكترلرده طوغوب ثونلر بيله آرتق كنديلرينه رغبت
ايتيور لر .

جنت هب دنيا آدملري ايله طولو اولديني ايجون
اداره سزلك ايجنده . بر قاچ مكممل لايحه تنظيم ايدوب
فرقه متمازنك و وكلانك نظر دقتني جلب ايتدم . ورق-
مهر و وفابي كيم او قور كيم ديكلر؟ يالكز (تاريخ تدنيات
اخرويه) نام اثرم خيلى رغبت بولدي . فقط عجبا

محتویاتی ایله عمل ایذن اولدیمی ؟ نه کزدر . هپ عینی
بیزانتین قفاسی . دیورلرکه بولغار و انکلیز و ساژ کافر
جنتلرنده انتظام زیادهجه ایش . وقتم اولدیغندن ملل
سائرتهك جناتی کزده مدم . بونلرک ایچنده پک کوزلری
اوله جق . جنتک مکمل بر جغرافیا وبر اطلسنه مالکم .
یر یوزنده ایکن قطب جوار لرینه کیتمش ایدم . سیدچبره رگ
منظره سی حالا خاطر مده در . لاپون جنتی پک صیجاق
ایش . اوراده بالطبع لاپونیاده اولدینی کبی قحطلق
اولدیغندن هر لاپون کونده بش دسته موم ، بر بیکلک
بالق یاغی بیوب ایچه جک درجه ده بخنچار ایش .

بزم جنت فرحفا . مع مافیله جانده خیلی صیقیلیور .
غریب بر حالتدن بحث ایدهیم . جنتده ثولوم اولمامسی
انسانی فوق العاده تعذیب ایدیور . کونلر ، سنلر ، عصرلر
کچیور بر نتیجه حاصل اولمیور . جنت عصبی خرجی
دکل . بوکیلر ایچون ریاض الجنان عادتا جهنمدر .

انضباط پک آز . اصول ایله جهنمدن جنته کچنلر
غایت چوق . نفوس دفترلری برباد . بر چوقلری اهتدا
ایش ، جنته کیرمش ، حتی حفظه چالشمش و موفقده
اولمش ده کاتب افندی حالا زوالینک اسمنی تبدیل ایله
جریده نفوسه قید ایده مامش . مثلا بر بولغار توبه واستغفار

ایدرك دینه خدمت ایتمش ، حفظ جمعیتی ده اولمش : حالا
کندیسنه حافظ استویان افندی دیورلر !
برکون جانم فوق العاده صیقلمش ایدی . مآذونته
حقم اوله بیلیردی . مأمورینی بولوب دنیایه صله
ایتمکلمکه اذن ایستدم . بر آز انتظاردن صکره
نائل امل اولدم . جسمی ایستدم . تفسخ ایستدیکندن
ویره مدیلر . مع مافیسه انباردن بر دیکرینی تدارکله بکا
اعاده ایستدیلر . دنیایی خیلی مدتدن بری اونو تدیفمندن
هر حالده بر رهبره احتیاجم واردی . برینک رو یاسنه
کیردم و موافقتی استحصال ایدرك آخرتک بیوک قپوسنی
آجوب طوغریجه دنیایه کیتدم .

∴

یر یوزنده رهبرم بنی حسن قبول ایستی . قیافتنی
بر آز عجیب کورددم . البسه سی قان قان اوینایاز قادینلرک
مایوسی کبی آتیه یاپیشیق ایدی . قاشلرینه ، کیرپیکرینه
وارنجیه قدر بتون قیللری قیرقیق و تراش ایدلمش
بولونیوردی . وجود پک اینجهلمش ، صووک درجه
نارینلشمش ، بونکله برابر فوق العاده قوتلی ، عادتا چلیک
کبی ایدی . کوزلرک رنکی ، ضیاسی بیلدکرمدن زیاده

ایدی . بن تولد کدن صکره ، آ کلاشیلان ، زکاده توسع
ایتمش ، ماده سنجاویه چوغالمش ، اعصاب نائل تکامل
اولمش . آدمک قارشیسنده کندیمی بر آ ز فضله غبی بولدم .
بزه نسبتله قبل تاریخ یاشایان بین الناس والنسناس مخلوقات
هر نه ایدی ایسه ، بن ده آ کا نسبتله او موقعده ایدم .
معلوم یا ! عموماً پولتیقه خسته لقبه مصابز . او کونلرده
فرانسوا - ژوزفک وفاتیه آوستریانک آلهجی وضعیتی
دوشونیوردم . رهبرمه صوردم :

— آوستریا - مجارستان ایشاری نه حالده ؟

— آوستریا - مجارستانی ؟

— اوت !

— مع التأسف بن تاریخ شناس دکلم . بودولت آنور

حکومتندن اولی ، صکره می کلدی ؟ عفو ایدرسکیز .
ملت اسملری ، تاریخده ، او قدر چوق که عقده قالمیور .
اوت ! آوستریا ، ینویه ، روما ، فنیکه ، فرانسه ، حتی
انکلتره کبی بر طاقم ملتار وارمش . ایستر ایسه کز
موزه به کیده لم .

عادتا اورکدم . بن یر یوزنده حفیدی بوله جفم ظن

ایدیوردم . مکرسه یوزالی ایکنجی عصر میلادی به کلنم .

رفیق و رهبرم بکا دنیایی کو سترمک ایستندی . خط -
حرکتتمزی چیزدک . بکا ایکی کون قدر رهبرمک
ایده بیله جگدی . اول باول دنیانک اکجسیم شهری اولان
آوسترالیاده کائن (فیوچاسیتی) ده بریمک بیله جگدک .
بولوندیغمز قولتوغک اوستنده کی دوکمه به طوقوندق .
جاتی به چیققدق . اوراده سدیا کبی برکوزلی اوفق بر
عربه به بیئدک . ایچنده بولندیغمز کردونه تموجات اثیری
ایله بزى لمحہ بصرده اوروپادن آوسترالیایه نقل ایتدی .
مع التأسف منظره لری ، اوقیانوسلری کوره مدم . بر آن
ایچنده بیکارجه کیلومترولق مساحه قطع ایتدک . (فیوچاسیتی)
بخار ماکنه سی کبی بر شیء . کویا بر ساعتک چرخلری
ایچنده ایتم کبی صاعمه ، صولده ، باشمک اوستنده هب
بر حرکت ، بر جریان ، بر دوران حس ایدیوردم .
انسانلر سانکه قورولمش زنبک مثلاو ایشلیورلر . نفسم
طوتیلورکبی اولدی . هوا آله جق بر بر یوقمی؟ دیدیم .
بر دامه چیققدق . اورایه دیوار پرینه اون، اون بش مترو
قظرنده دورین و پرتوسوزلر قویمشلر . اک اوزاق ،
ارضک کرویتی مانع اولیه جق یرلری بیله بو سایه ده
کوربیوررز . بر غارصون آغزیمزه بر مارپوج صوقو -
شدیردی . بونک اوجی درحال معده مزه قدر کیردی .

آغریمز . دیشارمز ، چکه من اصلا یورولمەدن مواد
 آزوتیه خلاصه سی وجود منە داخل اولدی . (قونت غوت)
 ایله ده دینزک اوزرینه بر دامله مایع آقمدی . ذائقه مزه
 بیوک بر لذت کلدی . هوا صیجاقچه ایدی . حرارتدن
 شکایت ایتدم . — افندم ا بورالری ، نه قدر اولسه
 صیجاقدر . ایستهر ایسه کز قطب شمالی به کیده لم ، یاخود ،
 ا کر بیلمیور ایسه کز اوقیانوس کیمیک آلتنده پک نفیس
 غازینولر یاپیلدی . بتون دکز مخلوقاتی کورورز . جوابی
 آلدیم . ینه تموجات آنیه اثیری به ایله ۹۰ درجه قطب
 نقطه سنه چیققدق . آییلر ، مورسلر ، فوقلر هب اطرا -
 فزده طولاش-یوردی . قطبده عصیلره مخصوص مکمل
 بر ساناتوریوم یاپیلمش - اوراده جدآ هوا وار ویا هر
 فصله قالمش . هر کس ، استقبالده ، صنعی مولدالموضه
 نازکیله سی ایله ، بزلك سابقا سیغاره ایچدیکی کبی ، تنفس
 ایدیور . فقط بو نازکیله به قطبده حاجت یوق . کندمی
 حال حیساتده ظن ایتدم و بمنون اولدم . قطبده باغچهلر
 و پارقلر چایارده ، شهرلرک فوقنده دکل . قمر اوقیانوسده
 پک لطیف . یالکز اورالرده فابریقلر ، ترسانلر ،
 شهرلر چوقچه اولدیغندن هر نقطه ده منظره کوزل دکلدر .
 یوزنجی عصردن صکره کره ارضه نفوس زیاده لشمش .

امپریالیزم پولتیقه‌سی طرفدارلری قری و مریخی مستعمره
اتخاذ اتمک ایسته‌مشر ایسه‌ده کرویون فرقه‌سی اوقیانوسلرک
فتحنی ترویج اتمشر . بناءً علیه ، شمدی ، قطبلر آره‌سنده‌کی
بجر محیطلرک دیبی کاملاً اعمار ایدلش . قوتلی ماکنه‌لر
دکز صویندن مولدالموضه‌بی تفریق ایدوب اورالز
سکنه‌سنک عروقه و یرپور . قره‌لرده‌کی مساکن ده
بهالی ، دکزلرده‌کی اولر بالنسبه اوجوز . کذلک
اوقیانوسلرک و بیوک ، کوچک دکزلرک اوستی‌ده
مسکون .

یکرمی ایکنجی عصردن اعتباراً دولتره یابدوس
دیمشر . یکرمی بشنجی عصرده اختلاطلر زیاده‌لشمش
و لسانلرده بوسایه‌ده توحید ایدلش . یکرمی یدنجی عصرده
قادین آرکک فرقی قالمش . آنک ایچون بوکون برآدمه
آرککمیسک ، قادینیسک دیه صوریلپور . پک اسکی
زمانلردن بری عائله و ازدواج اورته‌دن قالمش . فقط
قادینلر ایچون ، سابقا آرککلرک مکلفیت عسکریه‌سی‌کی ،
مکلفیت تولیدیه وار . حکومت دنیانک هر یرنده بر
واشترک اساسی اوزرینه مستند . اطبا اعصاب و دماغی
کوزلجه تداوی اتمشر و بونک اوزرندن عصرلرده‌کچمش
بناءً علیه انسانلر جرم و جنایت ایشله‌میورلر . فنون

حسابسز مواد غدائیه استحضار ابتدکندن فقر و ضرر -
ورتده یوق . بتون قوای طبیعیه استعمال ایدیلور .
اثر قوتی هر شیئی تحریک ایدور . وجود آدمینک
تردینسه قارشی دوار بولونمش . امراضک بر بیوک قسمی
قالقمش . برچوجوق طوغار طوغماز وجودینه برچوق
ایکنهلر صوقوب آنی بر طاقم علاوه قارشی آشیلیورلر .
توغراف ، تله فون ، پوسته .... بونلرک جمله سی قالقمش ،
چونککه ، آن واحده بر قطب شمالی ساکننک قطب
جنوبی به کیتیمی قابل . باره و سرمایه دها بیکرمی برنجی
عصرده الغا ایدلمش . خط استوا دارالفنونه کیتنک .
صنی بر روز کار چاد حوالیسنی طوکدیرمه قوطوسنه
چویریور . ایکنجی صنفده بیسک بشیوز قدر شا کرد
درس سالوننده یا ناقلرنده یا تیورلردی . تاریخ دزسنده
ایدیلر . قارشیده یوز الی مترو تربیعنده کی دیوار اوزرنده
وقایع تاریخیه جریان ایدوردی ... حادثات بویلهجه
کوروندکن صکره تاریخک روحیات قسمنه کچلدی .
پروفیسور کمال بلاغته دزیسی تقریر ایتدی . معلمک
وضعنه ، ایراد مقال ایدرکن آلدینی طوره بایلدم .
مکرسه سینهما - فوطو - تله - فونو - ویئوغراف

آلتی ایله محترم معلم حضرتلری عینی زمانده بتون دنیا دارالفنونلرینه درسفی ویریورمش .

انسانلرک عمری اوزامامش فقط طوغمق کلفتی

اختیار ایدنلر ، همه حال یاشیورلر ، خسته بلقره قارش

ازلدن سیغورطه ایدلشلردر . سکسان ، سکسان بش سنهده

بو آدملر بزدن یکریمی بش قات فضله یاشیورلر . مسافلر

اورته دن قالمش . هر شیک چاره سی ، هر دردک دواسی

بولومش . اخلاقسزلق وارمی ؟ کئول پک زیاده تخریبات

اجرا ایدیورمی ؟ دیدم . رهبرم بوکا جواب ویرمدی .

چونکه پک او قدر ارباب دانشدن دکلدی و بر صنعتکار

اولدیفندن بو کلهلرک معنالیق بیلمیوردی . فقط دار .

الفنونده برینه صورتدی . او آدم دو قوتور نامزدی ایمش

بزه دیدی که : — پسیقولوزی ایجادات و اختراعاتدن

اول ، فی الواقع ، اخلاقسزلق دنیان بر روحی خسته لق

وارمش . فقط بوندن یوز اوتوز عصر اول روح آ کلا-

شلمش ، تشریح ایدلمش ، کذلک فن تداوی روحده

ایلریلدیکندن بو کبی آلام اورته دن قالمش . کذلک ،

قرون متقدمده ، انسانلرک جمله عصییلری حال اجتماعیلر-

ندن متأثر اولوب کئول کبی زهرلرله تنویم ایدلمکه محتاج

اولورمش . فقط یوز یکریمی ایکی عصر اول اعصابی

تصفیه چاره سی بولونمش . جمله عصیبه ، او وقتلر تنبیه
ایدیلرک اصلاح اولونمش . ایشته آنک ایچون بیکلرجه
سنه دن بری کئول قوللانیمبور . اسکیدن معده ،
باغرساق دنیلن کوچک شیرلک بیوک ایمش . انسانلر
اصل مغدی جوامهری براقوب طویق ایچون پک بیوک
مقدارده خام شیرلر یوقارلر ایمش . بونک ایچون سوق
ضرورتله کندیلمنده بر آبور جو بور کوفه سی مقامنده
معده بولونورمش . شمدی ، بدن انسانیده بونک آنجق
بر ایزی قالمشدر . قبل التاریخ عصرلرده انسانلرک
آیاقلرنده ، آلرنده اولدینی کبی اوزون پارماقار بولو -
نیورمش ، بالاخره ، نوع بشر مدنیه داخل اولدینی
زمان بو آباق پارمقاری پک کوچولمش . ایشته شمدیکی
معده لر مزده آنک کبیدر . حامل اولدیغمز اوفق معده
او تاریخی بیوک معده نک ایزیدر .

بنم مفکرده بو قدر چوق فکری استیعاب ایدمه جهک
مرتهده قابا و کوچک ایدی . حالبوکه یوز کسور
عصر دن بری دماغ بشر بیومش ، حجیرات زیاده لشمش -
وظیفه دماغ تزیاید ایتدیکندن ذات دماغ ده توسع ایمش .

خلاصه عالم ماکنه کبی بر شیء اولمش . سس صدا
یوق ، بو عظیم فابریقه ایشلیور . طوغریسی «استقبال»
شایان حیرت . بزم کبی ماضیونی قورقوتیور ، اور کوتیور ،

أشك وضعتنده قالب مجبوب اوليورز . فقط
حقیقی ایسته رمیسکز؟ بن بو آئی و لهزادن ممنون اولدم .
بو عالم استقبالی جانہ یقین بوله مدم . کوزللك ديه ياد
اولونان برشي و اردی . بو حسن دنیلن مفهوم برچوق
شکلده تجلی ایدردی . طاغلرده ، دکزلرده ، دره لرده
بر کوزللك و اردی . شمدي ارضک سطحی کورولمبورکه
ملاحتی آ کلاشیلسون . قادیئلرده . بنات لطیفه حواده
برصاحت موجوددی . شمدي اركک وقادین طائفه سی
برلشدیکندن قادیئلق و بناء علیه آنک ضمننده مندمج
ظرافتده یوق اولمش . ایواہ ا بدیع افلاس اتمش ؛
حسن اولمش ؛ جهان برکرات جدولنه قلب ایدرک
شعریئندن محروم اولمش . عالم بیوک بردار الصناعه ، ایچنده کی
انسانلرده صانیکه ماکنه نك ذی روح و ذی حیات
چرخلری . ایشته او قدر ا شعردن خبریکز وارمی ؟
دیدم . اوت ا دیدیلر و بکا بزم عصر لر مزک تاریخی او قودیلر .
امان ا ای ملک الموت ، ای عزرائیل خلاصکار
یتیش ا بنی احیا ایت . [*]

[*] ترقیات و جریان تاریخینک تکامله دکل ، تردی به منتهی
اولوب جنس بشرک ، مدنیتک ، سونه چکی ، توکنه چکی حقنده ده
بر (فائتہ زی) قلمه آله رق بو مقاله به ربط ایتکی قورمش
ایدک . فقط او قونان ماصال خیالی بر آز ا کئندیره جکندن بر دیکر
قره ابله آنک انکسارینه بادی اولوق ایسته مدک .

« تاریخ انتقال » محرمی جماد ثوری بفتح جرأت
صد بیستی ، سابقاً به تقبیر و سزاوار تجسّم و آفرینند .
بی محابا سویدمسه .. یازدهمه .. خورده اید به عیبات
تأثر بهمانی ، جویده و خروسته کلمه مطالعان خروده -
پنجاه سنی قرطاس بیام و درگشته . آنچه [در پسند
کیده ، بوسه ایبا .] قولنه ما صدقه اول وجه حکماری
اعطارد که کنه بی خور تا ره مامند . ارباب رانسه
و عقولک معلوم مصایبه که انقلاب فکری ایچونه
انتباه عمومی لازم و لایحه . انتباه عمومی ده
زمانه حاضر لار . عصاره ، هنوز بود و بیغفه
رها بخت سنی ادا و ایفا به دست . بشریت ،
حال غلام کیده و نغزنا ایچنه با ساقور ؛ عمده
جول و خسرانه ایچنه جا با لایحه . نکاسی مطهرتی
مکتبه تأسیسه اید به مر ؛ لاف و گنای ره تره دیرتر .

بو مظهری آنچه جمعیت بر تائید موضوعه اولی
بوده ، مع التأسف ، بر ضربۀ تأیید معدوم
فالفه کنند . آه ! ایجاب ! تا زنده و نه
گزارشها بر ضاع افتاد و طایفه ...

مقامه بیست - ۱۱ بنام ۱۹۵۸ هجری
کربلای

فهرس

	صفحه
فتح كلام	۳
تاريخ استقبال	۵
اخلاق و استقبالى	۱۵
مسئله اجتماعيه	۳۰
پروفه سورلودو پيغ بوخنه رك اجمال افكار اجتماعيه سى	۳۱
دوقتور ماقس نورداؤك «اكاذيب عقديه» سنده	۴۵
مندرج «كذب اقتصادى» مبحثك خلاصه سى	
فرانسز انجمن دانشى اعضاسندن موسيو	۷۳
اميل فاكه نك «۱۹۰۷ ده سوسيا ليزم» نام	
اثرينك نتائجى	
دوقتور كوستاو لوبونك خلاصه آراى اجتماعيه سى	۸۶
نقطه نظر من	۹۰
مسئله يهود - آتى سه ميتيزم	۹۹
آنارشيزم - حكومت سزك مسلك فلسفيه سى	۱۰۹
سياستك استقبالى	۱۲۸
قادينك استقبالى	۱۳۹
لطيفه ادبيه	۱۴۸

کلیات جلال نوری

کندی نقطه نظرمدن حقوق دول

أوروبا و خرسیتیان حقوق دولنه قارشی یازیلان
بو اثر کرک یکیلدی و کرک احتوا ایتدیکی مباحث
ایله جدآ شایان نظر درر . قارثلرک ، مؤلفک بو اثرینه
عطف اهمیت اتمهسی لازمکلیر . اثر ، یالکز ترکییاده
دکل ، بتون عالم اسلاجه بو وادیده یازیلانجق آثارک
برنجیسیدر . فی ۵ غروشدردر .

شمال خاطره لری

ممالک شمالیه نک حیرت افزا ترقیاتنک رأی العین
مشاهده سیله یازیلان بو قیمتدار سیاحتنامه قارئین عثمانیه جه
حسن تلقی ایدلدیکندن نسخ مطبوعهسی قالمشدر .
جلال نوری بک افندیکنک سیاحتنامه مذکورک ایکنجی
دفعه طبعنه مساعده ایده جکلرینی بالعموم قارئین کرامله
برابر امید ایتکده یز . فی ۵ غروش ایدی .

تاریخ تدنیات عثمانیه

مقدّمات تاریخی

جلال نوری بك افندیك بك موشكافانه یازلمش
بر اثریدر . انحطاطمرك اسباب و سواتقی بحق تشریح
ایدن بو اثر قارئین گرامزجه مظهر تقدیرات اولمشدر .
اثرک بر قاج بیك دانه باصیلان برنجی طبعی ایکی اوج هفته
ظرفنده کاملاً توکندیکندن ، غیرت و نفاسیله قارئینك
ممنونیتی قازانمش اولان « بیکی عثمانلی مطبعه و کتبخانه سی ،
اثر مذکور ایکنجی دفعه و کمال اعتنائله تکرار طبع
ایتمشدر . مملکتمرك انقباه فیکریسی نامنه شایان شکراندرکه
مؤلفک بو جلد قیمتداری محترم قارئلرمز طرفندن دائماً
آراقمقدهدر .

بیوک بر جلد تشکیل ایدن بو اثر شیمدیکی حالده
۱۵ غروشہ صاتیلمقدهدر . مجلدی ۱۷ بحق غروشدر

قارئينلر

موضوعنك ظرافت و قيمتى قدر لطيف و قيمتدار
بر اثر مهمدر. جلال نوري بك افندى بو ائرنده جنس
مظلوم نسانك اضطراباتنى كمال بلاغت و جلادته ايضاح
ايمش و مسئله نساينهك حلى ايچين بك بيوك تدابير
اشفائيه كوسترمشدر. منور قارئلرمنك، بالخاصه محترم
قارئلرمنك نظر اهميتنى جلبه مسارعت ايدرز.
فى ۷۳ بچق غروش مجلدى ۱۰ غروشدر

اتحاد اسلام

سزه : • اتحاد اسلام ندر ؟ . . . سؤالى ايراد
ايدلسه نه جواب ويررسكز ؟ . . . عفو ايدرسكز اما ،
بو مسئله يى وضوحه تعريفه كنديكزده اقتدار كوره من-
سكز . بونده معذورسكز . چونكه بز بو تركيبى يكي
دويو يورز. بونك اوزرينه شيمدى به قدر كوزل و وثيقوى
بر اثر يازلمادى كه فكرمن بو مسئله حقنده لايقيله

تنوير ايتسين .

فقط جلال نوری بك افندی بومستله بی ده بر لسان
ساده ایله یازمقدمه ذاتلرینه مخصوص بر اقتدار علمی
و ادبی ابراز ایتمشلردر . اثری بالعموم مسلمانلره ،
بالخاصه « اتحاد اسلام » دن پك معكوس معنالر چیقاران
غیر مسلم و طنداشلرمزه توصیه ایدرز .
اثر بیوکدر ، نفیسدر ، بونکله برابر ۱۲ بچق غروشه
مقابل صاتیلیور . مجلدی ۱۵ غروشدر

حواج قانونیه مر

مجله مسئله سنك قطعياً صورت حلفی کوسترهن بو اثر
بر چوق مناقشات قانونیهیی احتوا ایدر . مثلاً : خاندان
سلطنت قانونی ، مأمورین قانونی ، اوقاف قانونی الخ . . کبی .
بو اثرک محافل عالیده ایضاع ایتدیکی تأثیرات اوقادار
مهمدرکه عدلیه نظارتی مجله ایچین بر قومیسون تشکیل
ایتدی . خاندان سلطنت سنیه ارکان عظامی ایچینده سرای
هباون جناب ملوکانهده بر هیئت تشکل ایتمشدر .
اثری بالخاصه ارباب علم و طلبیه حقوقه توصیه ایدیکز . .
فی • غروشدر

قطب مصاحبه لری

مصالی سورمیسکز . . . بالطبع ! . . . فقط جلال
نوری بك افندیك بوسیاحتنامہ سنده اسکی مصالردہ کی کبی
جنلر ، پریلر یوق . یالکیز دلبر سیالر ، طاتلی محاورہ لره ،
پر رقت مضمونلر وار ا . . . کیجهلرک اوزون اولدیغی
بو موسمده سزی اکلندیره جک بر کتاب . فقط اثر ،
سزک جدیدتکزه خلل کتیره جک درجه ده شطیحی الله
ملو دکلدر . سز ایستره کیز کنایده آلمانیاک ، اسوچ
نوروه جک ، رومانیاک رقیات سریه سفی کوره بیلیرسکز .
بالخاصه عمالک مذکورہ ایله عملکتیزک مقایسه سفی پک
آجیقلیدر . فی ۵ غروشد

تاریخ استقبال

مَسَائِلُ سَائِلِ

تاریخ استقبالی یازمق قولای، دکلدر . فقط بونی
بیلیمک ایچین متفال اولمق اقتضا ایتمز . علم و عرفان ،

وسمت ذکا و محاکمه تاریخ مذکور کورک کشفی ایچین کافی و وافیدر .
 ایشته جلال نوری بک افندی استقبالك تاریخنی یازدی .
 اثرک « مسائل فکریه ، قسمی فلسفه نیک ، ادیانک ،
 بالخاصه اسلامینک استقبالیله کلامک تجدید و تعدیل ،
 موسیقی ، شعر ، صنعت کبی بدایع بشریه نیک کشف
 آتیسنه حصر ایدلمشدر . بالعموم قارئین منوره به وبالخاصه
 طلبه علوم افتدیله توصیه ایدرز . فی ۵ غروشدر

تاریخ استقبال

مسلک استقبالیله

اوچ جلد اوزرینه یازیلان تاریخ مذکورک ایکنجی
 جلدی ، دولتمزک ، ملتیزک ، ترکلیکک ایضاح استقبالیله
 حصر ایدلمشدر . بو اثرده مملکتیزک فرقه متمازه سی
 اولان اتحاد و ترقی فرقه سی خلوص نیت دائرة سنده
 تنقید ایدیلهرک بوندن صکرده اوروپا دولتلرینک
 مملکتیزده کی رقابتلری تفصیل اولونمشدر . یونانستانه
 عائد اولان فصللر جدآ کوزلدر . عربلرک ، ارمنیلرک
 آتیلری ده بر تفصیل یازلمشدر . فی ۵ غروشدر

اتحاد و ترقی قونفره سنه مخطره

۱۳۲۷ سنه سنده سلانیک قونفره سنده توزیع اولنان
مخطره اولوب مصائب حاضره دهـ او زماندن کورلمش
و بو باده نظر دقتی جلب ایدلمشدر. فی ۲ غروشدر

جلال نوری بکک آثار فرانسویه سی :

غروش

قوشمار ؟	۱۵
اثرک ارمنیجه سی	۱۰
تألیه ایدلمش ابلیس	۲
بر سنه حریت	۱
حقوق عامه و اسلام	۲
مسائل اجتماعیه (قلامندره)	۰۰

تاریخ استقبال مناسبتیه

جلال نوری بک

حیدر کال بک افندی بنکدر . مملکت مزده مهم بر کلیات
وجوده کتیره ن جلال نوری بکک آثارینی کال بیطرفنی ایله
تقدید ایدن بو کتاب آنجق ۱ غروشه صاتیلمقدردر .

والدهم

نه عریبدر ا بر داهی بر حیات اولدقیجه قدری
آ کلاشلمیور. هر ملنک و هر زمانک اک بیوک شاعر-
لرندن هیچ آشاغی اولیان عبدالحق حامد بکک قدرینی
اولوالالباب اقدیلرمن تجیل ایده مدکاری کبی غزته لرده
کندیسنک صوک اثر نفیس بدیعی اولان (والدهم) ی بر سطرله
اولسون قارئلرینه بیلدیرمدیلر . بز بو قدر نادانی غلیظه
قارشى پروتستو ایله ملتی ایقاظ و اوروپاده اولسه بیوک
بر حرکت ادیبینی انتاج ایده جک اولان بلند و محویستکار
رئیس جمهور ادبامزک بو اثر بلیغنی قارئلرمنه تقدیم ایدرز.
فی ۵ غروشدر .

بالادن بر سس

بوده میر مشار الیهک بر اثر منظومی درکه جلال
نوری بکک بر مقدمه سیله نفیس صورتده طبع ایدلمشدر.
فی ۲ غروشدر .

افهام جریده سی اداره خانہ سی طرفندن مقدا
 نشر اولنان آتیده کی آثار معتبره دخی کتبخانه -
 مزده فروخت ایدلمکده در :

پاره	غروش	محرری
۰۰	۴	داویس تریج
۲۰	۱	خط سلطنت (بغداد دمیریولی)
		دوقتور پولروباخ
۲۰	۶	خسته نك باشی اوجنده (قرق کون محاربه)
		استفان لوزان
۲۰	۲	مختصر تورک ایلی
۰۰	۶	پیهر لوتی
		شرقده آلمانیا (حربدن صوکره)
		دوقتور یهق

طشمره دن سپارش وقوعنده بش غروشده
 بر غروش نسبتنده پوسته اجرتی علاه ایدلمیدر .

کتابخانه مزده کلیتله بولنان آ نار سائر دن

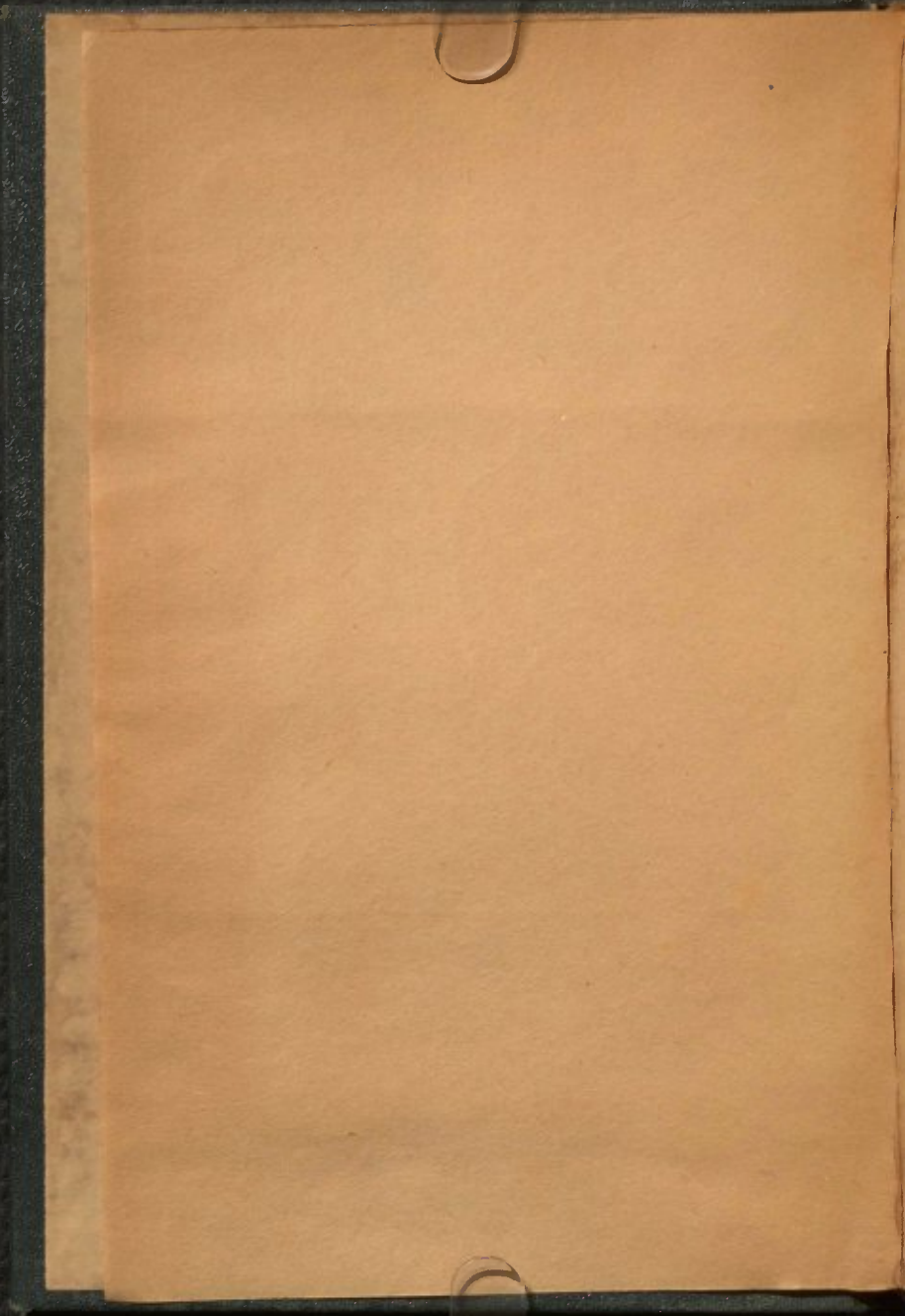
بعضیلری :

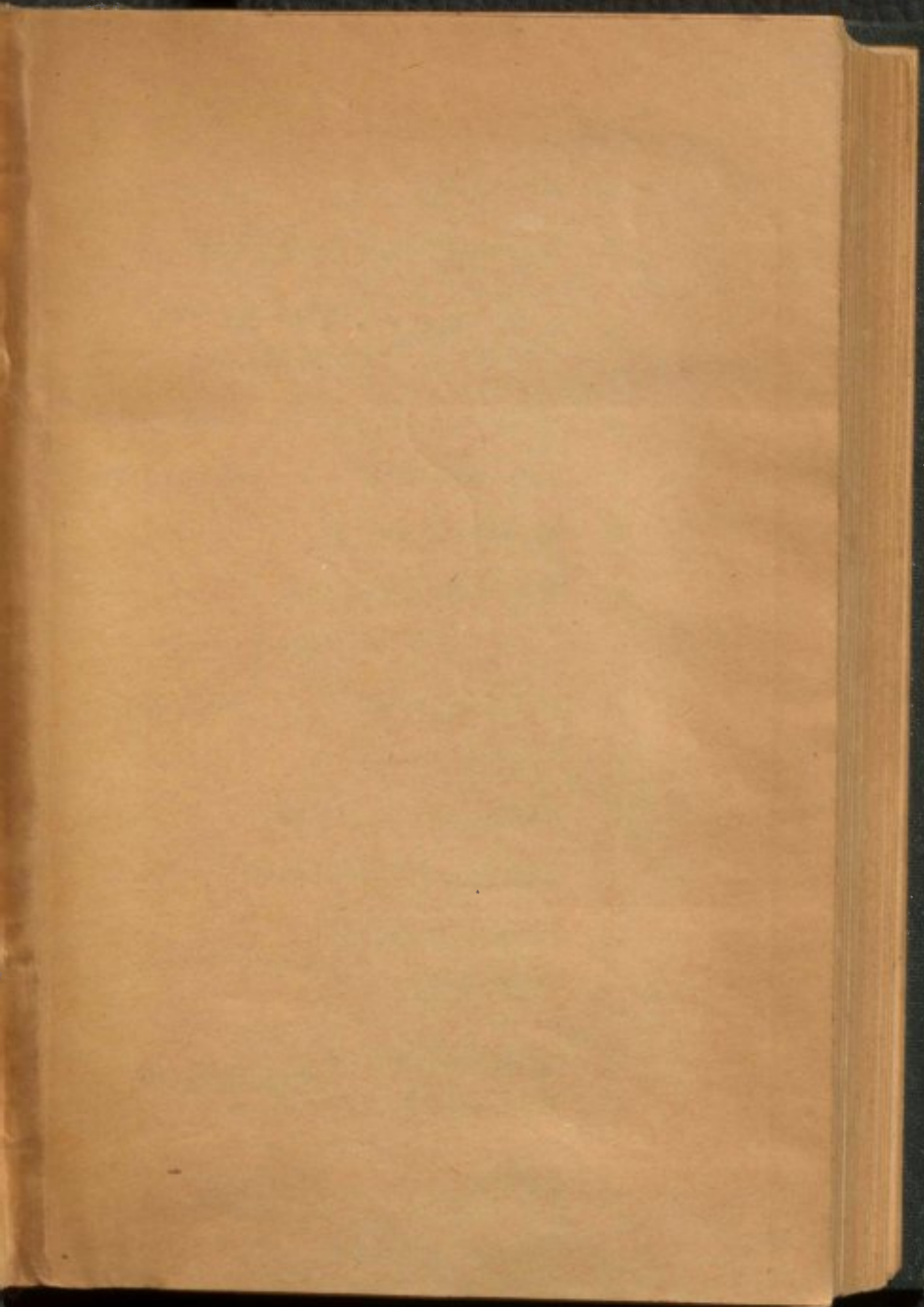
بحرری	بارہ غروش		
فائق عالی بک	الحان وطن	۵	
»	فانی تسلیلر	۷	۲۰
»	مدحت پاشا	۲	
س. سیره نس اقدی	ارمنی ادبیات نمونه لری	۵	
»	عثمانلی امپراطور لغنک تاریخ تدیمیسی	۳	۲۰
	تشبث شخصی (ملی رومان) طاهر المولوی بک	۵	
»	نظم و اشکال نظم ۱-۲	۵	
»	تاریخ اسلام صحائفندن	۱	۲۰
	عالم لطیفک موجودیتی یاخود	۳	
	مانیا تیزم و اسپریتیزمک ماهیتی		
»	حیات ابدی یاخود فلسفه ازدواج	۴	
»	قلب ملکوت (عمیداه سمرقندیدن مترجم)	۱	۲۰
»	حکومت بشر یاخود عرفان و کمال	۲	

بارہ غروش

محرری

۲۰	۱۲	قافقاس تاریخی	مدت عزت بك
۷		أوريقالرم (قافقاس تاریخی ذیلی) ۱-۲	»
۳		چركس الفباسی	دوقتور پچی حالوق و محمد علی بككر
۴		چفنك رهبری- تقویم زراعت	مسعود رمزی
۲۰	۲	منہاج حکمت اداره	عبدالغنی سنی بك
۵		ین یولنده (مصور)	»
۸		تاریخ مدینت (قرون وسطی)	»
۱۰		(» اخیرہ)	»
۲۰	۱	ملال تاریخی ۱۳۲۹	حسین حق بك
۲۰	۱	انتباه	»
۵		پایتھمزی نصل تهدید ابتدیلر	»
۲۰	۰	بوش حریف (Beau Chérif)	»
۱		اقوام السیر (اعتقادات)	یوسف سعاد افندی
		باطلہیہ) جواب	
۲		صوك جواب (اقوام) -	قلیج زاده حق بك
		السیرہ جواب)	

25071

